

Epistolian kirioitta P. Pawali Apost.

Galat. rein tygö / Cap. 6.

Ruokaa weliet / jos me hengesa elämme
 Niin waeldacammys hengesa. Ukkas
 turha cumiata pyytäkö / wihoittaen ia esdeh
 tien toinen toistan. Ruokaa weliet / jos ihm
 nen osaa johongun wicann tulla / niin te jora
 Hengelliset oletta / ojetat jencaltasta siwe
 Den hengesa / ia cadzo idziäs / etres myös ki
 fatals. Candacat toinen toisenne cuorma /
 niin te Christaxen Laintäytätte. Sillä jos
 eu luule idzens joraksi olewan / joca ei cuite
 gan mitän ole / hän wiettele idzens. Mutta co
 telcan eukin omat rcons / ia sütte hän tai
 aincastans idzestans kerscata / ia ei yhdesäkö
 mskula : Sillä eungin pitä oman cuorman
 sandaman.

Joca sanalla newwotan se jaeacan caid
 hywä sille / joca händä newwo. Ukkas exyl
 ei Jumala anna idzens pilsata : Sillä mi
 ihmisen kylwä / sirä hän myös nähtä. Joca
 hofans kylwä se lihastans turmelluxen nähtä.
 Mutta joca Hengesi kylwä / se Hengesta
 aikeksen elämän nähtä. Ja esca me hywä
 amme / niin älkän suuttuo : Sillä aicann
 mekin saamme nähtä ilman lackamat. Co
 flis meillä on / niin tehkän jocaidzelle
 wä / mutta enimmiren uikle / joca me
 sansa welhem yscosa owat.

Wicden mirsuret maissman päält / pag. 92.

Dihminen aiaetel aina / pag. 119.

Evangeliumin kirioitta P. Matt.

Evangel. Cap. 6.

S Tehen aican sanoi **J**esus Opetuslap-
 pillens: Et tängän woi palwella cahra
 herra: Sillä taicka hän tätä wiha / ia toista
 racasta: Tuleka hän tähän juostu / ia toisen
 ylöncadzo: Ette woi palwella Jumalata ia
 Mammonat. Sentähden sanon minä teille:
 älkät murhettico teidän hengenne tähden /
 mitä te syötte eli juotte: eikä teidän ruumin-
 ne tähde / millä waattellate teidän werhottatte.
 Eikö hengi enämbi ole kuin ruoca? ia ruumis
 parembi kuin waate? Cadzocat taiwan lins-
 duia / ei he kylwä / eikä nijtä / ei myös cocoo
 rjhen / ia teidän taiwallinen Jän ruocfi
 heidän. Etäkö te palio enämbi ole kuin he:
 Eii / cuca teistä woi surullans lisätä kynärän
 hänē pitndellens? Ja / mitä te suretta waattei-
 sta: Cadzocat enclaisita kedolla / cuinga he
 caswawat / ei he myöskä tee / eikä kehreä / witen-
 gin sanon minä teille / ettei Salomon cain-
 tes cumiasans ollut nijn waatetettu / kuin nyi
 heistä. Jos Jumala näin waatetta pellow
 ruohon / ioca tänäpän seiho / ia huomen päd-
 ijn heitetän / eikö hän palio enämmin tei-
 dän sitä tee / te wähäwseiset? Älkät siis ju-
 rulliset o^llco / sanoden: Mitä me syömme /

taieka mitä me juomme? eli / millä me mei-
 täm werhoitam? Sillä caieka näitä pacanat
 edziwät. Teidän taiwalinen Jsan tyllä tietä/
 teidän caieka näitä tarwidzewan. Edzikät
 ensin Jumalan waldacunda / ia hänen wan-
 hurseauttans / ia nijn caieki näimät teille anne-
 ran. Alkai sentähden sureco huomenisella
 päivästä: Sillä huomenisella päivällä on su-
 ru idzestäs. Tytykän eutin päivä surullens.
 Rucons.

Herra Jumala taiwalinen
 Jsa / caiekin sinyn hywäin tecois edestä/
 ettäs meille olet andanut ruumin ia sielun / ia caie-
 ki cuin me meidän eläturen tarperi tarwidzem: Ja
 rucoilemma sinua / älä sinuustas meidä pois ota/
 waan wariete meitä ahnendest että me sinua aiwaa
 ta palwelisim / sinua racastaisim sinun meitä lu-
 taisim ia turwaisim engä Epäimmalan palwelurella
 ia sillä wahingolisella Mammionalla meitä saastu-
 tais / waan sinun Armoos ia hywytees turwaisim /
 Jesuxen Christuxen cautta / Amen.

XVI. Sunnuntaina Colminaisu-
 den Päivästä.
 Collecta.

Herra Jumala / autta että mie mielelläm sinua
 palwelisim / ia herätä meidän mielelä ia sydä-
 mem sinulda aina apu anoman, Sinun Poikas Je-
 suxen Christuxen / etc.

Epistola

Episkolan kirioitta P. Pawali Apost.

Epheserein tygö / Cap. 3.

Ruokot weitet / minä rucoilen / etrete mi-
 nun warwari tähden wäsyis / cuin minä
 teidän edestän kärkein / joca teidän cunnian on.
 Sentähden cumarran minä polweni / meidän
 Herran Jesuren Christuren Isän puoleen /
 joca caict ein oikis Isä on / cuin taikwasia ma-
 sa lapsiri cuduttan / että hän annais teille woi-
 ma hänen cunnians rickauden jälken / että te
 hänen hengens cautta wäkwäri tulistta / su-
 jälkses ihmises. Ja että Christus asuis useon
 cautta teidän sydämisan / ia te olisitta rickauden
 cautta kijnmitetyt ia perustetur. Että te ymmä-
 räisittä caict ein pyhain causa / mikä leweys /
 pituus / sywyys ia korkeus olis. Ja sen cautta
 Christuren rickauden rundistta / joca caict
 rundemisen woitta / että te olisitta caict in caict
 la Jumalan täydellisydellä täytetyt. Mutta
 hänelle (joca caicti ylönpaldisest woi tehdä /
 caicten sengin ylidze cuin me rucoilemma taic-
 ka ymmärrämme : sen woinan jälken joca
 meisä wajcutta) olcon cunnis Seuracunniala /
 joca on Christures Jesures / caitin aicoin /
 tjaneaicisest näin tjancalciseen / Amen.

Woi meitä köyhiä synneisit / pag. 110.

Aiitet olcon Jesures nimi / pag. 121.

Evangeliumin kirioitta P. Lucas

Evangel. Cap. 7.

Sehen aican / meni Jesus yhten Gau-
 pungin / joca Nain cuduttin / ia hänen

cansans meni palio hänen Opetuslapsians /
 ia ylönpalio wätee. Cosca hän Caupungin
 portia lähystyi / cadzo / cuollut yluos cannety
 rin / joca / oli Aitins ainoa polca / ia se oli lesti.
 Ja palio Caupungin Canssast käwi hänen
 cansans. Cosca Herrra sen näki / armahsti
 hän hänen päällens ia sanoi hänelle : Älä uke.
 Ja meni ia rupeis paarin. Ja candaiat sei-
 jaiti. Ja hän sanoi : Nuernucainen / minä
 sanon sinulle : nouse ylös. Ja cuollu nousti
 istualle / ia rupeis puhuman. Ja hän andoi
 sen Aitillens. Ja pelco tuli caikille / ia eun-
 nioidzit Jumalata / sanoden : suuri Prophe-
 ta on noston meidän secaam / ia Jumala on
 hänen Canssans edzinyt. Ja tämä sanoma
 cuului hänestä caiken Judean ymbärins /
 ia caiket in lähimaacundin.

Ruocois.

Herra Jumala taivalinen Jää / joca sinun Pol-
 cas annoit ihruisxi tulla / cuolemassans mei-
 dan syndeim edest maroo tekemän / ia meitä ijans
 caiktifest cuolemass auttaman / Me rucoilemma si-
 nna / ydä meitä aina sinä toivos / etten me siitä
 epäilis / että nyneuin meidän racas Herran Jesus
 Christus / sanalläs lesken potan cuolust ylöshe-
 rätu : Nyn hän on myös meidän wijmeisnä pä-
 wänä ylösheittäwä ia ijancäiktisen auttuden au-
 dawa / Amen.

XVI. Sunnuntain Colminais

suden Päivästä.

Collecta.

S Herra / totinen Jumala / anna sinun Kans.
salles armos / että he Pertelen saastaisutta
vältäisit / ja sinua puhtalla sydämellä seuraisit.
Sinun rakkan Poikas JEsusen / etc

Epistolain kirioitta P. Pawali Apost.

Epheserein tygö / Cap 3.

K Ueikat weliet / minä sangiuru **S** ERKasa /
neuwon teitä / että te siinä cudzumises /
johon te cudzuttu oletta / uhm waelihitte cuit
sopi / caikella siweydellä / nöyrydellä / ja kärke-
misellä / ja kärkeät toinen toistan / rackaudes.
Abkerolteen myös pirämän Henges yhteyttä /
ruhan siteen cautta. Xri ruumis ja yri Hen-
gi niñeisin tekin oletta / teidän cudzumisesan /
yhden caltaiseen teiwon cudzuttu. Xri Herras
yri Usco / yri Coste / yri Jumala caikain teid-
än päällänne on / ja teidän caikein cautta / ja
teisä caikissa.

Cosca surhe ja waiwa päälle täy / pag. 35.

Minun Sielun tiistä P. Monin / pag. 30.

Se enim tahdo Christit olla / pag. 61.

Evangeliumin kirioitta P. Lucas

Evangel. Cap. 14.

S Zehen aican rapahdus / että JEsus tuli /
yhden Phariseusten Päämiehen huos-
nesen Sabbatin rualle / ja he warkoidit
händä. Ja tadjo / siinä oli Westaintinen

Siiij

ihmis

ihminen hänen edesän. Ja JEsus sanoi
Lainoppenuille ja Phariseuille: Sopiko
Sabbathina paranda? Niin he waikent.
Mutta hän rupeis häneen/paransi hänen ja
päästi menemän. Ja hän sanoi heille: jonaa
nauta eli Asi putoo caivon / etkö hän cohta
Sabbahingan päiwänä händä ylösota?
Ja ei he tainnet händä tahän wastata.

Mutta hän sanoi wierahille Wertauxen/
cosca hän ymmärssi / euinga he walidzit ylim-
mäisä istuimita? Coscas ioldaculda häihin
cudzutan/nijn älä ylimmäisxi istu / ettei jocu
cunnialisembi sinua ole hänelä cudzuttu:
Ja nijn tule se joca sekä sinun että hänen on
cudzunut / ja sano sinulle: Anna tälle sia/
ja nijn sinä häptällä menet alemma istuman.
Mutta parannin / coscas cudzuttu olet/nijn
mene ja istu alemmaiseen siian / että se joca
sinun cudzunut on / tulis ja sanois sinulle:
Ystävän / nousse ylömmä / silloin on sinulle
cunnia niildä/jotca myös arroidzewat. Sil-
lä joca idzens ylöndä / hän aletan: ja joca
idzens alenda / se ylöstän.

Rucous.

Rucuoilem sinua HERRA Jumala taitwalinen
Jsa / Pyhän Henges cautta meitä nijn hal-
tidze

libzeman että me sinun pelkosas pyhissin / ja en to-
zem annais ylpeyten / waan caikest sydämeest cuult-
sim ja waстан ottaisim sinun Sanas / ja Sabba-
thia oikein pyhitäisim / että me sinun Sanas cautta
pyhitetyxi tulisimma / ja caiken meidän turwam ja
toiwom sinun Potcas Jesuxen Christuxen päälle
panisim / joca amoa on meidän wanhurscauden ja
lämsästyen: että me niin caiken meidän elämän si-
nun Sanas jälken tähtäisim / ja meitäm caickinaisest
pahennoyest wältäisim / siehenasti cuin me sinun aw-
mos cautta Christuxes autuaxitulemma / Amen.

XVIII. Sunnuntaina Colminaisi

den Päiwästä.

Collecta.

Herra Jumala / anna sinun Pyhä Henges
hallita meidän sydämen / sillä paidzi sitä en me
taida sinullen kelwara. Sinä joca elät ja hallidzet
ynnä sinun Potcas / ja Pyhän Hengen cansa ijan-
caickist ijancaikkisen / Amen.

Epistolän kirioitta P. Pawali Apost.

Corinth. tygö / I. Cor. I

Katkar weliet / minä Eitän Jumalatani
aina teidän tähtenne / sen Jumalan ar-
mon edestä / cuin teille Jesuxen Christuxen
cautta annettu on / että te olette caikkisa hänen
canttans rickari tehdyt / caikkisa opisa ja run-
demises. Sillä saarna Christuxesta / on teissä
wäkwäxi tullut / niin ettei teidän tofacusa lah-
iasa mirän puuta / alnoastans odortacat meidän
Herran Jesuxen Christuxen ilmoitusta. Joca
myös teitä loppun asti wahwista / että te oli

G v

sittä

kuhtettomat / meidän Herran Jesuksen
Christuksen päivänä.

Se eun tahto Christin olla / pag. 61.

Sanoi Herra asuwa taivas / pag. 33.

Evangeliumin kirjoita P. Matth.

Evangelista / Cap. 22.

Sehen aican / koska Phariseuret cuusit /
että Jesus / oli Saduceusten suun
antinnut / cocoumsit he yhten. Ja nyi laia
opettaia heistä / kysyi hänelle / kumaten häntä
dä / ia sanoi: Mestari / cuca on suurin käästys
laissa? Jesus sanoi hänelle: Kacasta sinun
Herras Jumalatas / kaikesta sinun sydäme-
stäs ia kaikesta sinun sielustas / ia kaikesta si-
nun mielestäs. Tämä on suurin ia ensimmäi-
nen käästys. Toinen on tämän caldainen Ka-
casta sinun lähimmäistäs niincuin idse sinuas.
Mussa kahdeja käästys caieki laki ia Prophetes
eat rippuuar.

Kosca Phariseuret cogos olit / kysyi heille
Jesus sanoden: Mitä teille näky Christuxest /
kenengä Poica hän on? He sanoit: David.
Hän sanoi heille: Cuinga siis David
cudzu hänen Herraxi Hengesä? Sanoden
Herra sanoi minun Herralleni / istu minun
oittialle kädelleni / sihenasti cuin minä panen
sinun vihollises jalcais astinlaudaxi. Jos siis
David

Dauid eudiu hänen Herran / euingat
hän on hänen Poicans? Ja ei tainut kengät
händä mitän wastata. Ja ei myöds nytkät
rohiennut sen päivän peräst hänelle enämbä
tä kysyä.

Rucons.

Herra Jumala taiwallinen Jsa / me tunnustam
me meitäm waiwaksi / syndisxi / ia me tiedän
tyllä sinun tahtos / mutta sitä tekemän olemma m
heicot / liha ia veri on meillä suurna estenä ia se pah
wiholinen Perkele ei anna meidän myöds olla ala
lans / Sentähden rucoilemma me sinua / Pyh
Henges wuodattaman meidän sydämihim / että m
wahwalla uscallurella turwaisim sinua Poicas J
suxen Christuren tygö / hänen pinnallans ia cuole
mallans meitäm lohduksim / hänen cauttans syr
dein andexi saamisen tapahuwan uscoisim / ia täs
maimas jumalifest sinun tahtos jällen elässi u
saisim myöds sinun armostas Jesuxen Christure
cautta autualisen lopun ia lähennön / Amen.

XIX. Sunnuntaina Coliminatsus
den Päiwästä.

Collecta.

Herra Jumala cuule laupiaist meidän rucon
rem / ia joille sinä annat mielen ia tahdon ru
coilla / anna myöds heidän saada mitä he sinulda ru
coilewat. Sinun Poicas Jesuxen Christuren / etc

Epistolan kirioitta P. Pawali Apost.

Epheserein tygö / Cap 4

Ruhtaat waihet / pangat tyköne pois
Gvi

Wanha ihminen / ionga cansa te ennen wael-
sitta / iorca himoin caurta exyris idzens turme-
le. Mutta udistacat teitän teidän mieleenne
Zenges / ia puhecat päällen usti ihminen / ioca
Jumalan jälken luotu on / toimelises wanhurs-
scandes ia pyhydes.

Sentähden pangat pois walhe / ia puhu-
tan jocainen lähimmäisens cansa totuutta :
sillä me olemma jäsenät kessenäm / Wihastu-
cat ia älkät syndiä tehkö : älkät andaco Uurins-
gon lastee ylidze teidän wihan : älkät andaco
laittalalle sta. Joca warastanut on / älkän sil-
len warastaco / waan paremmin tehkän työtä /
ia toimittacan käsilläns totakin hywä / että
hänellä olis tarwidzewalle jacamist.

Minun sielun kijtät Herran / pag. 30.

Zygös H. Jesu Christe / pag. 84.

O Jumal kenen edes walitan / pag. 145.

Evangeliumin kirioitta P. Matth.

Evangel. Cap. 9.

S Jehen aiean / astui Jesus hahten / mieni-
jällens ylidzen / ia tuli omaan Caupun-
gins. Ja cadzo / he toit halwatun / ioca ma-
rais wuotella. Cosca Jesus näki heidän
useons / sanoi här halwatulle : Poiean / ole
hywäs turwas / sinun syndis annetan andexi
sinulle. Ja cadzo / muuttantat Kirianoppes
nuist sanoit kessenäns : tämä pilke Juma-
las. Cosca Jesus näki heidän aiatayens /
sanoit

fanoi hän: Mäxi te ajattelette paha teidän sydämissän? Cumbi on keiviämbi sanoa? Synnit annetan andexi sinulle/taieka sanoa: Nou-se ia käy? Mutta että teidän pitä tietämän / ihmisen pojalla olewan wallan maasa synnit andexi anda / fanoi hän halwatulle: Nouse ia ota rouotes/ia mene cotias. Ja hän nousi ia meni cotians. Ja cosea Eassa sen nätti / ihmettelit he ja euhioitit Jumalata/ioca oli ihmisille andanut fenealtaisen wallan.

Rueous.

Cuickwaldias ijancatkinen Jumala ioca sinun Poicas Jesuxen Christuxen kautta olet tätä sairasta ihmistä ruumin ia sielun puolest auttanut. Me rucoilemma sinun sanomat oinda laupiuttas että olisit meille armolinen / andexi andatsit meidän syndim / ia sinun Sanas kautta meidän vscom wahwistaisit; Walaise myös meitä Pyhällä Hengellä / etten me synnin ia pahan elämän tähden satrauteen jouduis / waan eläisim sinun pelgosas / ia niin sekä ajaisem että ijancatkinen rangastuxen wäldäisim / Amen.

XX. Sunnuntaina Colimain

kuuden Päiwästä.

Collecta.

Mina / O Herrä Jumala / sinun Christicunnalla les armo ia rauha / että he caikista ricoyista puhdistettaisin / ia caikest sydämeist sinua laakamat palwesti. Sinun Poicas / 16.

Epist.

Epistolain kirioitta P. Päwäli Apost.

Epheserein tygö / Cap. 5.

Alkät weljet, catozocat entä te wisusti wael-
latte / ei nännein tyhmit / waan nännein
wisat. Ja hongiteat tekän ajallans: Sillä oi-
ca on paha. Älkät sentähden olea raitamatto-
mat / waan taitawat / mikä Herran tahto on.
Ja älkät juopuco wisasta / jota paha meno tu-
le. Waan olcat täyretyt pyhällä Hengellä / ja
puhucat teidän psalmeita / ja Byrosortse-
jä / ja Hengellistä laulusta / wiesaren ja sou-
tain Herralle teidän sydämesin. Kistään aina
Jumalata ja Isä / joca idzen edestä / meidän
Herran Jesuren Christuren nimeen: Ja ol-
cat toines toisenne alammaiset Jumalan pel-
Gosa.

Orreas mies wätewä työs / gag. 47.

Orerra J. taitawä / me tyllä / pag. 125.

Evangeliumin kirioitta P. Matth.

Evangel. Cap. 22.

Stehen aicansanoi Jesus Judalaisilla
tämän wertauken: Taiman Waldan
eunda on Euningan wertainen / ioca teki hä-
tä pofallens. Ja lähetti palwelians cud-
man cudzutuuta häihin / ia ei he tahtonet mi-
la. Taas hän lähetti toiset palweljat / sano-
den: Sanocat cudzutuulle: Cadzo / min-
walmistin minun attrian / minun härkäni ja
pyötiläni owat tapetut / ia caiki owat walmi-

stertut

ketut / euleat hähin. Mutta he cadjoie ylöä.
Ja menit pois / yripellollens / toinen caupal-
sens. Mutta muut otit kinni hänen palvel-
jans / ia pilkasiit heitä / ia tapoit. Cosca Cu-
ningas sen cuuli / wihasui hän / ia lahetti se-
rawäkens / ia huutti ne murhamiehet / ia hel-
dän Caupungis polti.

Silloin hän janoi palvelloillens : Häde
rosmi owat walmistettu / mutta endzuttu ei ol-
let mahdolliset. Mengät siis teiden haaroim /
ja caieki jorca te löydätte / endzucat häihin.
Ja hänen palveljans menit teille / ia rocoisit
caieki cuin he löysit / pahat ia hywät ia häde
huone täytettiin wierahista. Niin Cuningas
meni cadjoman wieraitans / cosca hän näki
siellä yhden ihmisen / jota ei ollut waatettu
häawaatteilla. Ja hän janoi hänelle : Vo-
stawan / kuningas tänne tulit / ia ei sinulla ole
häawaatteita? Niin hän waiseni. Silloin
janoi Cuningas palvelloillens : Sitocac hää-
nen kätens ia jalcans / ottacac ia heittäkät häne-
deä yleonaiseen pimeyteen siellä pitä olman
itkuia harrmassen kiristys. Sillä monda on
endzuttu / mutta harwat owat walitut.

Rucons.

HE kirjain sinua O. E. R. A. Jumala taitwalinen
J. S.

Jsa / sinen suuren armos ja laupides tähden /
 ettäs meidän olet andanut tulla sinun iloisiin häi-
 his / ja sinun pyhästä Sanastas osaliseksi tehnyt /
 caicki myös meidän syndim sinun Poicas cautta an-
 dexianna: Mutta että jöcapättvänen kiusaus / pa-
 hennus ja waara on suuri / ja me olemma idgestäm
 juuri heicot / niin rucoilemma me sinua ettäs armol-
 lifest sinun pyhän Henges cautta meitä caickinaifest
 pahudest warielisit: Mutta jos me langem io ne
 waattet cuin sinus Poicas JEsus Christus meidän
 päälle pukenu on / saastutam / niin auta meitä ar-
 molifest ylös jällens / anna meidän tehdä oikia catu-
 mus ja parannus / ja pitä meitä wahwas uscos si-
 nun laupides päälle / etten me ijancuickifest cadote-
 tuxi tuli / Amen.

XXI. Sunnuntaina Colminaisus

den Pättwästä.

Collecta.

Herra Jumala / anna sinun armos caikka me-
 jä enättä / että sinun työs meissä täytetäisiin / ja
 me niin hywin aina töihin sowlit ja walmit olisim-
 ma. Sinun Poicas / etc.

Epistolalan kirioitta P. Pawali Apost.

Epheserein tygö / Cap. 6.

Ruhtaweliet / olcat wäkewät Herrasa / ja
 hänen wäkewydens woimasa. pitecat
 päillen Jumalan sotaaset että te perkeleen ca-
 walita päälle carcarnisia woisitta wastan seison.
 Sillä ei meille ole sota liha eikä werta wastan /
 waan pääruhtinoita ja waldoja wastan / se on /
 mailman herroja wastan / jöcg tämään mailman

pimeydes wallidzewat/pahoja Hengtä wastam
taiwanalla. Sentähden ottacat Jumalan so-
taaseet / että te woisteta pahana päiwänä was-
stan seisoa ia caiktis asiois pysywäisit olisitta.

Näin seisocat wyöteryt cupellit^ä totuudella/
ia wanhurstauden Rindaraudalla puereut.
Ja oleat walmixi kengitetyt / saarnaman rau-
han Evangeliumita. Mutta caiktis / ottacat vo-
seon kilpi jolla te woitra sammutta caiktinaiset
ruman tuliset noulet. Ja ottacat yhähenne ter-
weyden rautalacki: Ja Hengen Mieta/ioca
on Jumalan Sana. Ja rueoilcat aina caiktis
wasas/rueoillemisella ia anomisella/Hengesä.

Minun Sielun tiitä HErran / monin pag. 30.

Tygös HErra Jesu Christe / pag. 48.

Evangeliumin kirioitta P. Johan- nes Evangel. Cap. 4.

Szehen aican olk siellä nyi Cuningan
Mies / jonga poica sairasti Capernaum-
mis. Cosca hän euuli/että Jesus oli tullut
Judeast/ Galilean/meni hän hänen tygöns /
ia rueoiti händä alas tuieinan ia paranda-
man hänen poicans / joca oli euolemallans.
Sanoi siis Jesus hänelle: Ellet te näe tun-
nustähtä ia ihmeitä / näin ette usco. Sanoi
Cuningan Mies hänelle: HErra / tule alas
ennen kuin minun Poican euole. Jesus sa-
noi hänelle: Mene / sinun Poicas elä. Ja
Mies uscoi sanan / jonga Jesus sanoi hä-
nelle

nelle / ia meni. Nän hänen mennesän koh-
tasisit hänen palwelians hänen / ilmoittit hä-
neis / ia sanoit: Sinun Poicas elä. Nijn
hän / tutti heildä hetke jolla hän parani. Ja
he sanoit hänelle: Eiläin seidjemännellä het-
kellä ylönnandoi wilutauti hänen. Nijn Jlä
ymmärsi sen sixi hetkexi / jolla JEsus sanoi
hänelle: Sinun Poicas elä. Ja hän yskois
ia caieki hänen huonens.

Rucons;

Cuickiwaldias ijancatkinen Jumala / sinä joca
sinun Poicas cautta olet meille luwaanut syn-
dein andext saamisen / wanhurscauden ia ijancatki-
sen elämän / Me rucoilemma sinua ettäs Pyhän
Henges cautta nijn walaisisit meidän sydämen että
me meidän joca pätwäisillä rucouxillam / ia erim-
mattain caikis meidän kiusauxisam / hänelä apua
anoisim ia wahwan yskon cautta / hänen lupauxijus-
ta sanoihins / caickinaiset tarpet saisim / Amen.

XXII. Sunnuntaine Colminais

siuden Pätwästä.

Collecta.

Herra Jumala / sinä joca olet meidän turvaw
ia apum / cuule Seoracundas rucons / jollot
hänen siuldas caickia tarpeitä olet opettanut rucou-
leman / ia anna meille mitä me sydämestäm / siuldas
anomme. Sinun Poicas / etc.

Epistolan kirioitta P. Pawali Apost.

Philipperetiin tygö / Cap. 1.

Rad

R Acket weliet / minä kätän minun Jumalan
nami / nän vsein cum minä teitä aattelen
(jota nänd caikisa minun rucoitfari aina teen
teidän edestän / ia rucoilen ilolla) että se oletta
Evangeliumist osalliseri tuliet / hamast easi
näifestä päiwästä nän tähän asti. Sen minä to
uist tiedän / että se joca teisä on hywän ryön al
canut / sen hän myös JEsuxen Christuxen päi
wän asti päättä. Nän cuin minulle on myös
cobruullinen / teistä caikista nän aattella / että
minä caikti teidän minun sydämesäni pidän / näs
sä minun cahleisäni / (joissa minä Evangelium
min puolesta wastaan ia wahwistan) nän cuin
nekin caikti joca minun cansani Armosta osala
liser owat.

Sillä Jumala on minun todistaian / että mie
nä sydämen pohiasta caikisä teitä JEsuxes
Christuxes halaiian / ia rucoilen / että teidän
rakauden enämmän ia enämmän hyödyis / caico
fmailes tundemises ia ymmärtyses. Että se
cocteliste mitä paras olis / ia olisitta selkiät / ei
kellengän pahennorexi / Christuxen päiwän
asti / tävretyt wanhurscauden hedelmällä / jota
on JEsuxen Christuxen kautta teistä ropahru
wat / Jumalan kätorexi ia cunnari.

Dr Cuningas tabdoi lueuu laste / pag. 45.

Die armollinen mull Jumal / pag. 19.

Evangeliumin titioilla P. Matth.

Evangel. Cap. 18.

S Iehen aican sanoi JEsus Opetuslap
sillens / tämen wertauxen : Taiwan
Bal

Waldacunda on Cuningan werattu /
ioca tahdoi lucua laste palwelians cansa.
Ja cuin hän rupeis lasteman / tuli yri hänen
eteens / ioca oli hänelle welea kymmenen tu-
hatta leiwiskätä. Ja ettei hänellä ollut wa-
ra maya / tästi Herra hänen myytä / ia hän
nen Emändäns / ia lapsens / ia caieki mitä
hänellä oli / ia mayetta. Niin se palwelia
langeis maahan / ia rucoili händä / sanoden
Herra ole tärswäinen minun cansani / ia
minä mayan caieki sinulle. Niin armahsti
Herra sitä palweliata / ia päästi häne / ia an-
doi hänelle welan andexi.

Niin se palwelia meni vlos / ia löysi yhden
cansapalwelioistans ioca hänelle oli welea sa-
ta penningitä. Ja hän tartui häneen / ia
otti hänen canlasta / sanoden : Maya welcas.
Niin hänen cansapalwelians langeis ma-
han / ia rucoili händä / sanoden : Ole tärswä-
wäinen minun cansani / ia minä mayan caieki
sinulle. Mutta ei hän tahtonut / roaan men-
ia heietti hänen torniin / sihenasti cuin hän
welan mayais. Cosca muut hänen cansapal-
welians sen näit / mitä tehti / murehdit he
sangen cowin / tukit ia ilmoitit Herrallens
caie

caicki mitä tehty oli. Silloin endäsi Her-
 ra hänen eteens / ia janoi hänelle : Sinä pa-
 ha palvelia / minä annoin sinulle anderi cai-
 ten welan / ettäs minua rucoillit. Etäs myös
 sinun pitänyt armahdaman sinun cansaval-
 weliatas / niinuin minäkin sinua armahdin.
 Ja hänen Herrans wihasui / ia andoi hä-
 nen Döweleille / sihenasti sinu hän marais
 caicki mitä hän oli hänelle welca. Niin myös
 minun tawallinen Isän teke teile / jollet te
 myös anna sydämeistän anderi welicäne rico-
 rita.

Rucous.

Cickiwaldias ijanc aickinen Jumala / me tunnua
 stam että me olemma waiwaiset syudiset / ta v-
 sein sinua wastan rics onet / mutta me kistäm sinua
 caickesi sydämeist / että sinä olet meidän welcam meil-
 dä ottanut / ia sen sinun Poikas Jesuxen Christuxen
 meidän puolestom mara andanut. Me rucoilem-
 ma siis sinua / ettäs meitä armolifest uscos pidäisit /
 ia Pyhän Henges cautta meitä täsä mailmas niin
 walaissit / että me sinun tahtos perän elä taidaisim
 meidän lähimmäisäm racastaisim ia autaisim / w-
 tan / uscaisuden ia coston poispanisim / etten me
 sinua wiha kehoitais / waan sinust aina armian Isän
 pidäisim / Jesuxen Christuxen meidän Herran
 cautta / Amen.

XXIII. Sunnuntaina Colminais

suden Pästästä.

Collecta

Aidexi anna D Herra Jumala / sinun Caussa
 Aricoret / jotta heikoudestans tehneet ovat
 joista he sinun hywydes tähden pnyttävät päästetty
 tulla. Sinun Potas / 2c.

Epistolat kirioitta P. Pawali Apost.

Philipperein tygö / Cap. 3.

Rakka weli / seuracat minua / ia cadjo
 ent nittä jotta niin waeldawat / cuin te
 meidän idze näittä. Sillä monda waeldawat
 joista minä jo vsein olen teille sanonut / ia nytkin
 wlelä sanon / he ovat Christuxen ristin wihollis
 set / joidenga loppu on cadorus / ia heidän wad
 zans on heidän Jumalians / ia heidän cumbrat
 joutu heille häpiäxi / jotta mailmalista rucacat
 wat. Mutta meidän menom on raitt ahis / jo
 sta me lunastaiata Herra Jhsusta Christus
 odotamme / ioca meidän heicon ruumin kica
 sta / että se hänen kirctan ruumin caltainen o
 lis. Sillä waimalla / jolla hän nyös woi taik
 idzellens alemmraiseri tehdä.

Minun rakat ia ihanat weliemi / minun il
 ja minun Crumun oleat non Herra / minun
 rakani. Ewodiat minä newwon ia Syntyä
 minä newwon / että he Herra yränteliset o
 sit. Ja minä rucoilen sinua minun toimelline
 cunpanin / ole nijlle awullinen / jotta minun
 cansani Evangeliumis kiltwoitellet ovat / Cl
 metin ia muiden minun auttainsini cansa / joid
 ymi elämän kirias on.

Jofei Herra autta meitä / pag. 35.

Jumal seiso Jumalten seaso / pag. 56.

Evangeliumin kirioitta P. Matk.

Evangelista / Cap. 22.

Sehen aican menit Phariseuret pitäs
 män neuwo / cuinga he Jesuxen sanoi-
 sa solmeist. Ja he lähetti hänen tygöns heis-
 dän Opetuslapsens Herodianein cansa / sa-
 noden : Mestari / me tiedämme sinun totise-
 xi / ia sinä opetat Jumalan tien totuudes / et
 myös tottele ketär sillä ett sinä cadzo ihmi-
 sten muoto. Sano siis meille / cuingas luus-
 let? Sopico Keisarille anda wero / taieta ei?
 Cosca Jesus ymmärsi heidän pahudens /
 sanoi hän : Mitä te vleocullatut kiisatte mi-
 nna? Osottacat minulle weromynti. Nijn he
 annoit hänelle werorahan. Ja hän sanoi
 heille : Kenengä on tämä curwa ia päällekir-
 joitus? He sanoit: Keisarin. Nijn hän sa-
 noi heille : Andacat Keisarille cumin Keisarin
 owat. Ja Jumalalle cumin Jumalan owat.
 Ja cosca he näimät cuulit / ihmettelit he / ia
 luoruit hänästä / ia pois menit.

Rucous.

We lujtam sinua D. Jumala talwallinen Jesä /
 ettäs tähänasti olet meidän rauhas elä anda-
 nut / ia meitä sodalda ia muucalaisten julmudesta
 välisest warjellut; Me rukoilem sinua / anna / meille
 wiesläe

wleläkin armos / että me sinun pelgofas ia sinun
mieles jälken eläsim / cartain aina syndiä / joca we-
rentuodaturen ia muhin rangasturijn suurin sy-
on: hallidze ia wahwista meidän Eswardam / ette
hän cuuliaisutta sinun tygös / estäs waan parem-
min caicti asiat hywin ia sinun mieles jälken toim-
tais / että me suuremmalla sunaurella ia onella hei-
dän hallituren alla eläsim ia sinua lackamat pu-
taudes ia wanhursaudes palwelisim / Amen.

XXIV. Sunnuntaina Colminais
suden Päiwästä.
Collecta.

D Caictiwoldias uancaickinen Jumala ole meil-
le köyhille syndisille laupias joca en muuta
cutu rangastoren ansainnet olemma saissim niin si-
nun laupiudes cautta armon / ia en rangastoren
Sinun Poikas / ic.

Epistolankirjoitta P. Lucas Apostolein
Colosserein tygö / Cap. 1.

Ruokot wellet / en me laeannet reidän ede-
stän ruokkemast ia anomast / että te hä-
nē tahtons tundemiselä täytetäisitte / caictinai-
ses hengellises wäisaudes ia toimes. Että te
otollisest waellaisitta kelwaten caictija Herra-
alle. Ja hedelmäisitte caictija hywisä röisä
ia caswaisitte Jumalan tundemises / ia wah-
wisteruri tulisitte caictella woimalla / hänen
cunnians wäkwyden jälken caictes karsimises
ia pirkamelisydes / ilon causa. Ja kättä
Hä / joca meitä soweliari tehnyt on / osallises
oleman pyhain perimiseen / waitendes.

Sun tygös Herra Chrifte huudan / pag. 139.

Kiitett olcon Jesusen Nimi / pag. 121.

Evangeliumin Kirjoitta P. Matth.

Evangel. Cap. 9.

S Jehen aican / cosca JEsus näitä cansal-
le puhunut oli / cadzo / niijn nyi Päämies
tuli / ia cumarsi händä / sanoden : Herra /
myt cuoli minun Tyttären / mutta tule ia pane
kätös hänen päällens / niijn hän tule eläwäxi.
Nijn JEsus nousi ia seurais händä / ia hä-
nen Opetuslapsens. Ja cadzo / Waimo / jo-
ca oli cayitoistakymmendä aiastaica punaista
tautia sairastanut / kätwi hänen tacanans / ia
rupeis hänen waattens liepesen : Sillä hän
oli idzelläns sanonut : Jos minä ainoastans
rupeen hänen waattesens / niijn minä tulen
terwexi. Nijn JEsus käänsi hänens / näki
hänen / ia sanoi : Ole hymäs turwas Tyttä-
ren / sinun vscos on sinun terwexi tehnyt. Ja
Waimo tuli sillä hetkellä terwexi. Ja cosca
JEsus tuli Päämiehen huoneen / ia näki
huiluin soittajat / ia Canssan hymisewän / sanol
hän heille : Mengät pois / ei Pijca ole cuollut /
mutta hän maca : ia he nauroit händä : Cosca
Canssa oli aiettu vlos / meni hän sisälle / ia ru-
peis hänen kätens / ia pica nousi. Ja se sano-
ma cuului caiten maahan

H Rus

Cuicquid dicitur iancaictinen Jumala / ioca sinun
 Poicas cautta olet luvannut meille syndein an-
 dertsaamisen ja avun iancaictista cuolemata wa-
 stan: Me ru oilemma sinua / wahwista meitä Py-
 hälli Hängelläs / että me sencaltates uscalluxes
 sinun apuus / Christuxen Cautta / alati wahwistui-
 sim ja sen toiwon luiana pidäsim etten me cuolis /
 waan makian unen nuckuisim / ia sinun Poicas Je-
 suxen Christuxen cautta / wijmetsnä päiwänä ian-
 caictisen elämän herätettäsim / Amen.

XXV. Sununtaina Colminai

suden Päiwästä.

Collecta.

Serätä / O Herra Jumala meidän sydämen
 ja mielen / siehen cuin hywä olis / että me sinun
 pyhä tehtoas seurata taidaisim / ja niin sitte siitä
 seurawaisista hedelmätä ilos nautidysim. Sinun
 Poicas / etc.

Epistolalan kirjoitta P. Pawali Apost.
 Thessal. tygö / 1. Thess. Cap. 4.

Muut woliät / en me rahdo teildä salata /
 niistä jorcs nuckunet owat / ettei te muu-
 chdis niincuin muut / joilla ei toiwö ole. Sillä
 jos me usomma / että Jhsus on cuollut ja
 ylös noshut / niin on Jumala myös ne / jorcs
 nuckunet owat Jesuxen cautta edes tuopa hä-
 men cansans. Sillä sen me sanomma teille niin-
 cuin HERRAN sanan / että me jorcs elämme ja
 jälken jäämme HERRAN tulemisen / emme
 hyingän sunnästä niistä jorcs nuckunet owat:
 Sillä

Sillä Herras astu alas taiwast suurella hu-
nulla / ja ylimmäisen Eugelein änellä / ja Tro-
malan Basunalla / ja cuollet ensin Christuses
ylösnousewat. Sutte me jotca elämme ja jäl-
ken jäämme / temmatan heidän cansans ylös
pilwihin / Herran wastan ruulihin / ja niin me
aina Herran cansa olemma. Loduttacat
siis teitän kessenän näillä sanoilla.

Jsa Jumalat kytäkäm / pag. 136.

Evangeliumin kirjoitta P. Matth.

Evangel. Cop. 24.

S Jēhē aiean sanoi Jēsus Opetus lapsits
lens Cosca te näettä hāwityxen kauhi-
suxen / iosta sanottu on Daniel Prophetals
da / seisowan siinä pyhäs sias / joca tämän
lute hān ymmärtäkōn. Silloin ne cuin Ju-
deas owat / paeteat muorille. Ja jotca caton
päällä owat / älkōn astuco alas ottaman mit-
tän huonestans. Ja joca pelloilla on / älkōn
palaitco waateitans ottaman. Wee räscä-
ille ja imettāwāisille niinä päiwinä. Rucoil-
cat / ettei teiden paconna tapahduis tawella
eikä Sabbathina: Sillä silloin pitä suuren
waitwan oleman / jonga caltainen ei ole ollut
mailmā algusta niin tā hān asti / ei myds tule.
Ja ellei ne päiwät lyhetäis / niin ei yxikān liha
tulis autuaxi / mutta walittuin tähden ne päi-
wät lyhetän.

Hij

Sil

Sillä jos joku teille sanoo: Cadzo /
 tässä on Kristus / taikka siellä / niin älkätkä vsko-
 co: Sillä waärät Christukset / ja waärät Pro-
 phetat nousewat / ja tekewät suuria ihmeitä
 ja merkkejä / niin että myös jos taidais tapah-
 tua / waltuutkin exytettäisiin. Cadzo / minä
 olen teille ennen sanonut: Jos he siis teille
 sanowat: Cadzo / hän on eorwes / niin älkätkä
 mengö vlos: Cadzo / hän on Camaris, älkätkä
 vscoco: Sillä niincuin pitkäsen tuli leimaha
 idässä / ja näky hamannäköisen / niin on myös
 ihmisen Poian tulemus. Mutta cusa raato
 on / siehen Eotcattin cocunduwat.

Rucous.

We kätäm sinua Herra Jumalga taivallinen
 Jsa caickest sydämessä / että meitä Sanas
 cautta sittä wahingolisesta Pawin erhetyestä vlos
 ottanut / ja sinun armos oikian walkiuten saattanut
 olet: Ja rucoilemma sinua / että armollisest meitä
 sinä walkiudes pidäisit / ja caickinaiset erhetyest
 warielisit / erinomattain sittä / etten me ole sinulle
 niin kuttamattomat / että me wainom ja ylöncazjom
 sinun Sanas / nāncuin Judalaiset / waan sen caic-
 kest sydämessä wastaan otam / sen jälken meidän elämän
 kätäm / vscaldain ainoastans sinun apuus / ja sinun
 Poicas Jesuxen Christuren anstoon / joca sinun ja
 Pohän Hengen cansa elä ja hallidze / njancaicckisest
 njancaicckiseen / Amen.

XXVI. Sunnuntaina Colminaisu-

den Päivästä.

Collecta.

Herra Jumala / hallidze sinun Pyhällä Hen-
gelläs meidän sydämem ia ajatorem / että me
aina loppua / ia sinun duomiotas ajattelisim / ia niin-
tulisim herätetyxi aina tässä maailmas Jumalises-
elämän. Sinuu Poikas / etc.

Epistolain kirioitta P. Pawali Apost.

Thessalon. tygö / 2. Thess. 1.

Rakka veliät / meidän pitä aina teidän
Redestä Jumalata kättämän / niinewin
cohtulinen on / sillä teidän vscen caswa ia loft /
ia caikein teidän ractaudenne lisändy jocalsta
cohtan. Niin että me meidän teistä Jumalan
Seurakuunis kerstamme / teidän karsunisekän
ia vscostan / caikes teidän waiwastania waiwa-
san / kuin te karsitte. Jotca osottawat että Ju-
mala on oikein duomidzcpa / ia te Jumalan
Waldacundaan otolliseri tuletta / jonga tähy-
den te myös karsitte. Että se on oikein Jumal-
lan edes / niitä taas waiwata / jotca teitä wai-
wawat? Mutta teille / jotca waiwatan / anda-
lewon meidän cansam / Cosca Herra Jesus
tawast ilmandu / hänen woimans Engelitten
cansa / ia tulen leimayella / joca niillecosta
jotca ei Jumalata rundenet / ia niille jotca ei
meidän Herran Jesuren Christuren Ewan-
geliumita totellet. Jotca waiwa karsimän
pitä / ijancäikeisen cadoturen / Herran caswo-
sta ia hänen cunnians wäkewydestä Cosca

hän tulewa on Kirkastetta hänen pyhäins can-
sa / ja ihmelliseri tuleaman caikein vskollisten
crassa / sillä meidän todijupem / teidän rygön
sittä päivästä / oletta te vsconet.

Te Christityt ylös herättet / pag. 49.

Ewangeliumin kirjoitta P. Matth.
Evangel. Cap. 25.

COsca ihmisen Poica tule hänen eunnia-
sans / ja caikei pyhät Engelit hänen can-
sans. Silloin hän istu eunnians iskuimella /
ja hänen eteens cootan caikei Canssat. Ja
hän eroitta toiset toisistans / niincuin paimen
eroitta lambat Wuohista / ja asetta lambat
oitiälle puolellens : Mutta wuohet waseñal-
lens Silloin sano Euningas niille jotea hä-
nen oitiällä puolellans orwat : Tulcat minun
Isäni sinuatu / omistacat se Baldacunda
joca teille on walmistettu mailman algusta.
Sillä minä isoisin ja te ruokitte minun : Mi-
nä janoisin ja te juotitte minun : Minä olin
outo / ja te huonesen otitte minun : Minä
olin Alasti / ja te wateitte minun : Sairasna /
ja te opitte minua : minä olin fangina / ja te
tulitta minun rygöni. Silloin wanhurseat
händä wastawat / ja sanowat : Herra / cosca
me näimme sinun isowan / ja ruokime sinun.
Taita sanowan / ja annoimme sinun juoda ?
Cosca

cosca me naimme sinu outona/ia huonesen oeti
me sinu? ~~Tai~~ alastoina / ja waatetim sinua
Eli cosca me naimme sinun sairasma taicka fan-
gina/ ia tulimme sinu tygös? Niin wasta Cu-
ningas/ ja sano heille: Totifest sano minä teil-
le: Sen cuin te oletta tehnet yhdelle näistä
wähimist minu welistäni / sente teitte minulle.

Silloin hän myös sano niille / jotca hän
nen wajemallans owat. Mengät pois minun
tyköni te tirotut ijancäicfisen tulen / joca
walmistettu on Perfekelle/ia hänen Engeleit-
lens: Sillä minä isoisin/ ja et te minua ruo-
tinet. Minä janoisin / ja et te minua juotta-
net. Minä olin outo / ja et te minua huonesen
ottanut: Alastoin/ ja et te minua wateittanet
minä olin sairasma / ia fägina / ja et te minua op-
pimet. Silloin myös netin händä wastawd /
sanoden: Herrra/ cosca me naimme sinun iso-
wan/taicka janowä/taicka outona/eli alastoin-
na/ eli sairasma / taicka fangina/ ia en me si-
nua palwellet? Niin wasta hän heitä/ sanoden:
Totifest sanon minä teille: mitä et te tehnet
yhdelle näistä wähimist / sitä et te tehnet mi-
nulle. Ja Niidē pitä silloin menemän ijancäic-
fisen waiwaan: Mutta wanhu scat ijancäicfi-
seen clämädän.

Herra Jesu Chryste / sinä catkeitt' eläwitten ta
 cu olluttien duomari me rucoilem sinua catkest'
 sydämeest' / että cosca sinä olet tulewa taiwan piltoisä
 suures woimas ia cunnias' / ia catkei pyhäät Engelit
 sinun cansas' duomidjeman ia cocoman catkei. Cans
 jat sinun etees' : että jocainen sen perän' sais' cuin hän
 eläisäns' ansainnut on / joco se olis' hywä eli paha.
 Ettäs' Pyhän Henges' cautta annaisit' meille' armos' /
 etten me olis' suruttomat' waar' aina' sitä aiattelissim'
 Walwoissim' ia rucoilissim' / syödesäm' / juödesäm' /
 ylösnostesäm' ia maata pannesäm' : Että me sen caut'
 ta peliätettäissim' syndiä tekemästä / oiktan parannu
 yen herätettäissim' / ia wihmein autuuden' ia tjancaic
 kisen elämän peritä' saissim' / Amen.

XXVII. Sunnuntaina Colminai

suden Päiwästä.

Collecta.

Herra Jumala taiwalinen Isä / suo ia warjele' /
 etten me tyhjänä Noidzein cansa syhis' nuckuis'
 mutta näjden wihsasten cansa tjancaickiseen cunnian'
 päässim' / Sinun Poikas' / etc.

Epistolaa kirioitta P. Petari Apost.

1. Pet. 3.

Ruokat' wellät' / tietkät' se ensin' / että wii
 meisinä päiwinä tulewat' pilckajat' / jotca
 oman himons' jälken' waeldawat' / ia sanowat' :
 cusa nyt on lupaus hänen tulemisestans' ? Sil
 lä siit' päiwästä' cuin Isät' owat' nuckonet' / py
 sywät' catkei' nän'cuin ne luonnon' algustakin'
 ollet' owat'. Mutta tietens' ei he tahdo' tietä' /
 että

että taiwas muinen oli / ja maag wedestä / joka
 wedestä Jumalan sanan kautta seisoo. Cuitengin
 on siihen aikaan / se maailma nyden kautta / we-
 den paisumisella turmeldu. Niin myös ne tai-
 wat ja maat kuin nyt ovat / hänen sanans kaut-
 ta säästetään / tullen warari Duomiopäiwälle
 pidettä / koska Jumalattomat ihmiset cadore-
 tan. Mutta tätä ei pidä teillä salattaman / mi-
 nun raktani: Xri päiwä on Herran edes nän
 kuin tuhannen aistaita / ja tuhannen aistaita
 nän kuin yrpäiwä. Ei Herran wihwytä lupau-
 stans / nän kuin mutamat sen wihwytän lun-
 lewat / waan hän on meidän cansam karsiwäi-
 nen ja ei tahdo että jongun pidäis huhtuman /
 waan että jorainen idzens parannuren kää-
 näis. Mutta Herran päiwä on tullewa nän
 kuin warasyöllä / ja silloin taiwat suurella kii-
 tulla pois menewät / mutta elementit pitä pa-
 lawudesta sulaman ja maag / ja raktennuret
 jorca hänesä ovat pitä palaman. Että caic-
 nämät pitä eatoman / nän teidän tule silloin py-
 hisä menoisa ja Jumalifudesa olla: Niin että te
 odotatte ja ikäwoidzette Jumalan päiwän tu-
 lemista. Jona taiwat tullesta carowat / ja Ele-
 mentit palawudesta sulawat. Mutta me odo-
 tamme ysia taiwaita / ja vitta maata / hänen lu-
 paurens jälken / joisa wanhurskaus on.

Christeund Christuxell kirjattu / Pag. 49.

Evangeliumin kirjoitta P. Matth.

Evangel. Cap. 25.

 Silloin pitä taiwan waldacunda ole-
 man

man Kymmnen Meidzen caldainen; iot-
 ca otit lampuns / ia menit ylkä wastan.
 Mutta wiisi heistä oli tyhmä / ia wiisi taita-
 watta. Tyhmät otit lampuns / ja ei ölii myh-
 täns. Mutta taitawat otit ölii astias yn-
 nä lampuin cansa. Cosca ylkä / wiioyi / tulit-
 he caicki uneliayi iamacaisit. Mutta puoli
 yönä tuli huuto: Cadjo / ylkä tule / mengät
 händä wastan. Niin nousit caicki nämät
 Meidzet / ja walmisit lampuns. Ja tyhmät
 sanoit taitawille Andacat meille teidän ö-
 iystä / sillä meidän lampum sammawat.
 Niin wastaisit taitawat: sanoden: Et suin-
 gan/ettei meildä ja teildä puutu / mutta men-
 gät parammin niiden tygö jotea myywät / ja
 ostacat idzellen / Cosca he menit ostamian / tuli
 ylkä. Ja jotea walmisit otit / ne menit hänen
 cansans häihin / ia owi fuliettiin. Wijmein
 tuli nekin toiset Meidzet / ia sanoit: Herra /
 Herra / awa meidän / eteen. Mutta hän wa-
 stais / ia sanoi. Totifest sanon minä teille: En-
 tunne minä teitä. Walwocat sentähden /
 sillä et te tiedä päiwä eikä hetke / iona ihmisen
 Poica tule.

Rucous.

Herra Jesu Christi /, meidän racas Ylläm /
siinä

sinä joca meidän sinulle / armos ia laupiudes / olet
sihlannut / sinä cuin meidän liham ia werem pää-
les otit / ia idzes meidäm edestäm cuoleman aňoit. Me
rucoilem sinua sydämeft / anna meille armos / että me
meidän lupayen cuin me sinulle meidän pyhästä Ea-
stefam luuannet olemma wahwana pidäsim / odot-
tain ama vs. os ia hywäs omas tunnos sinun tulen-
tas duomiolle / etten me sinun tulemises ajalla
macais / niin uin ne tyhmät Neidzet / waan pidäsim
meidän lampum palamas / niin cuin ne wärsat Neid-
zet / caickes Jumalisudes walwoisim / ja sinun can-
sas menisim / talwalisen Häähuonesen / joca ontjan
caickinen elämä ja autuus / ia niin sinun / sekä Isän
ja Pyhän Hengen niin myös caickin Engelein ia
wiisastē Neidzytte cansa / ijancaickiseft illoidyisim / &

Erinomaisten Pyhä - Päiwäin Epistolat ja Evangeliumit.

P. Andreaxen Päiwänä.

Collecta.

S Caickiwaldias ijanc caickinen Jumala / joca Py-
hain Apostoleis cautta / sinun Poicas Ewan-
geliumin mailmas ilmoittanut olet / anna meille
armos / että me heidän opisans wahwana pysy-
simme / ia sencautta saissimma meidän syndim andert /
cuin he meille sinun puolestas ilmoittanet owat.
Sinun Poicas Jesuxen Christuxen meidän Herran
cautta / Amen.

Epistolain kirioitta P. Pawali Apost.

Romarein tygö / Cap. 10.

5vj

Racka

Ruokaa weliää / sydämen vscolla me wana
hurskari tulemma / ja suun tunnustorella
me autuaxi tulemma. Ja Raamattu sano? Jo
cainen cuin vscö hänen päällens / ei hän tule
häpiän. Ei ole yhtiän eroitusta Judalaisenia
Grekin wälillä: sillä yxi on caikein **Herra** /
ricas caikein cohtran / josta händä rucoile
wat. Ja jocainen cuin **Herran** Nime auxens
huuta / hän tule autuaxi. Mutta cuinga he
sitä auxens huutawat jonga päälle ei he vscö
net? Ja cuinga he sen vscowat / josta ei he ole
cuullet? Mutta cuinga he cautewat ilman
sarnaita? Ja cuinga he sarnawat / ellei heitä
lähetetä? Niincuin kirjoitetu on: **O** cuinga
suloiset owat niiden jalat / josta rauha julistat
wat / niiden cuin hywä julistawat. Mutta ei
he ole caikei **Evangeliumille** cuuliaiset: Sil
lä **Esaias** sano: **Herra** cuca vscö meidän saar
nam? Niin tule siis vscö saarnasta / mutta saar
na tule Jumalan janans kautta. Mutta minä
sanon: **Ei** he sitä ole cuullet? Heidän änen
tosin on lährenyt caikein mailmaan / ja heidän
janans mailman äriin.

Kiemultean mas tawas wahwast / pag. 113.

Wariel Jumal sinun sanas / pag. 83.

Evangeliumin kirjoitta **P. Matth.**

Evangelista / Cap. 4.

Sehen aican täwi **Jesus** Galilean me
ren tykönä / ja näki kaxi weliästä / **Simoa**
nin / joca endjutan **Petarixi** / ja **Andreaxen**
änhen weljäns / lastewan wetsota mereen :

Sil

Sillä he olit calamiehet. Ja hän sanoi heil-
 le: Seuratcat minua ia minä teen teidän ih-
 misten calamiehxi. Niin he iätit cohta wer-
 cot / ia seurasit händä: Ja cosca hän sieldä
 edemmä k'äwi / näki hän toiset caxi weljästä /
 Jacobuxen Zebedeuxen Poian / ia Johan-
 nexen hänen weliäns / wenhes Jsäns Zebe-
 deuxen cansa / parandawan wercoians. Ja
 hän cudzui heitä. Niin he cohta iätit wen-
 hen / ia Jsäns / ia seurasit händä.

RUCONS.

HERRA Jesu Christe / sinä eläwän Jumalan
 Poica / joca sinun sanas cautta wolt cacti teh-
 dä mitäs tabdot / nijncuin nähtäwä on näistä sinun
 Opetuslapsistas että niin pian cuin he cuulit sinun
 Sanas: Seuratcat minua minä teen teitä ihmisten
 calamiehxi / niin he ylönnott cacti ja seurasit si-
 nua. Merucollemma / anna Pyhä Henges niin
 walaišta meidän sydämen / että me yscos atna sinun
 Sanalles cuuliaiset ia alaannetut olisim / sitä ilman
 estet seurasim / ia niin syndein anderi saamisien to-
 llancactisen autuuden peritä saisim / Amen.

P. Thomaren Päiwänä.

Collecta ia Graduale.

Nijncuin P. Andreaxengin Päiwänä.

Epistolani ktrioitta P. Pawali Apost.

Epheserein tygö / Cap. 2.

Ruokar weljät / etpä te fillen ole wierat is-
 murcalaiset / Waan Pyhäin Eylänmiehet /

ja Jumalan perhe: prophetain ja Apostolein
perustoren päälle rakentur / iosa JESUS Chri-
stus paras culmaiwion. Tonga päälle caidi
rakennus toinen toiseens liiterän / ja caswa py-
härt templin Herrasa. Tonga päälle te myös
raketan / Jumalalle aiuinsiäxi / Henges.

Evangeliumin ktrioitta P. Johannes
Evangel. Cap. 20.

Thomas yksi kahdesta toistakymmenest /
ioca caroiyeri cudjutun / ei ollut heidän
cansans / cösea JESUS tuli. Niin muutt Ope-
tuslapset sanoit hänelle: Me näimme Her-
ran. Mutta hän sanoi heille: Ellen minä
näe hänen käsiän naulain reikä / ja pistä sor-
meani naulain siän / ja pane käittäni hänen
kylkeens / en minä usco.

Ja kahdeksan päivän perästä / oli Opetus-
lapset taas siellä / ja Thomas heidän cansans:
Niin JESUS tuli / cun omet sulietue olit / ja
seisoi heidän keskelläng / ja sanoi: Rauha olcon
reille. Siitte sanoi hän Thomaxelle: Pistä
sormes tänne / ja cadjo minun käsiäni: Ja
sienna tänne kätes / ja pistä minun kylkeni / ja
älä ole epäuscoinen / waan uscowainen. Tho-
mas wastais / ja sanoi hänelle: Minun Her-
ran ja minun Jumalan. JESUS sanoi hä-
nelle:

nelle: Ettäs näit minun Thomas / niin sinä
vskoit / autuat owat ne jotca ei näe / ia cuiten
gin vscowat.

Rucons.

Herra Jumala taiwalinen Isä / joca mettä wat-
waisia syndisiä sinun Poicas cautta auttanut
olet / Me rucoilem sinua / ole, meille armollinen / ja
auta / että me wäldäisim epäuskoa / ja caikest sydä-
mest mettäm sinun Sanaas ja lupauxis luottaisim
O Jesu Chrisme Jumalan Poica / joca ei tahtonut
sitä epäuskoista Thomasta anda olla sencaltaises syn-
nis waan autit händä armoliseft / anna meidängin
sydämin sinun Pyhä Henges etten me ikänäns epäi-
le sinun armostas / waan wahwan vscow cautta / si-
nun armos ja laupiudes päälle / tjancaickisen ar-
gunden saisim / Amen.

P. Staffanin Päiwänä.

Collecta.

Herra laupias Jumala / joca niin Pyhällä
Hengelläs pyhät Martyrit wahwistit / ettei he
anoastans suullans tunnustanet / sinun Poicas Je-
sussta Christusta meidän Wapahattatam / mutta
myös werens wuodattamisella sen wahwistit / me
rucoilemma sinua / että me tadaisim noudata hei-
dän esicumaanis / ja oikias vscow hamen cuoleman-
asti ppsywaitset oisim. Sinun Poicas / 16.

Epistolalan kirjoitta P. Lucas Aposto-
litten tegois / Cap. 6. ja 7.

Stephanus joca oli vscow täynäns ja wä-
kewyrtä / ja teki ihmeitä ja laurisa tunnus
stähciä

eiin te sanotte : Kijetty oleon se joca tulle
Herran nimen.

Rucons

Herra Jumala taiwallinen Isä / sinä joca olet
Andanut sitä pyhä Stephanusta / ja muita si-
nun Martyrettäs / heidän yscons tähden piinata ja
wauwata / andain niin rietä / ettei sinun waldacun-
das ole tästä mailmast / waan se on se toinen elä-
mä : Me rucoilemma sinua / että jos meidän sinun
Nimes tähden jotakin karsimän pitä / niin wahwista
meidän sydämen Pyhällä Hengellä / että me py-
snywäiset olisim / ja meitäm sinun armollas / ja niillä
tjancalcifilla tawaroilla lohduuttaisim / Amen.

P. Johannes Evangelistan

Päiwänä.

Collecta niñcuiñ Andreaxengin päiwänä.

Epistololan kirjoitta P. Johannis Apo-
stoli / 1. Joh. ja 2.

Ruokat weliät / jos me tunnustamme syn-
dim / niñ hän on yscollinen ja hurscas / jo-
ca melle synnit andaxi anda / ja puhdisti meitä
caichesta wäärysteistä. Jos me sanomme : Em-
mä me syndiä tehnet ole / niñ me teemme hä-
nen walehteliari / ja ei hänen sanans ole meisä.

Mutta lapsucaisemi / näitä minä teille Kirjoit-
tan / ette te syndiä tekis. Ja jos jocu syndiä
teke niñ meillä on edes wastais Isän tyköñä /
Jesus Christus / joca wanhurscas on / ja hän on
sowindo meidän syndeimme edestä / ei ainoas-
tans meidän / waan caicfen mailman edestä.

Ja siitä me ymmärrämme / että me hänen tun-
nemme / jos me hänen käsitys pidämme. Jos
casano: Minä tunnen hänen / ja ei pidä hänen
käsiyän / hän on walehtelia ja ei hänen ole to-
uus: Mutta joca hänen sanans pitä / totuusest
on Jumalan rahtaus hänenä täydellinen: Siis
tä me tiedämme että me hänenä olemme. Joca
sano idzens hänen olewans / hänen pitä niin
waelvaman / cuin hangin waelsi.

Evangeliumin kirjoitta N. Johannes
Evangelista Cap. 21.

Sitten aikau / sanoi JESUS Petarille:
Seura minua. Niin Petari täänsi
idzens / ja näki sen Opetus lapsen seurawan
jota JESUS rasti / ia oli JESUXEN rinoilla
Ehtollises maanut / ia oli sanonut: HERRA /
cuca se on joca sinun pettä? Cosca Petari
hänen näki / sanoi hän JESUXELLE: HERRA /
mitästä tämä: JESUS sanoi hänelle: Jos
minä tahdoisin hänen sihenasti olewan cuin
minä tulen / mitä sinun siehen tule? Seura
sinä minua: Niin weliästen seas luultin / ets
tei sen Opetus lapsen pitänyt cuoleman.
Mutta ei JESUS hänelle sanonut: Ei hän
cuole: Waan / jos minä tahdon hänen siehen-
asti olewan cuin minä tulen / mitä sinun sie-
hen tule: Tämä Opetus lapsi todista näistä /
ia

ia on nämät kirjoittanut / ia me tiedämme
hänen todistuksen toderxi.

Rucous.

Herra Jesu Christe/ sinä joca tahdot/ että jo-
cainen sinä cudzumises pyyhis/ johons hänen
cudzunut olet/ ia nñn andaman hänen wälkudens
paista/ että taiwallinen Jäs sen kautta ylistetyi tulis
Me rucoilem sinun armolista laupiuttas/ että me si-
nun tahtos jälken eläsim / ia caickinaiset abdisto-
kärswälifest kärssim / että meidän uscom sen kautta
wahwistetaisin / me hywän oman tunnon pidäsim/
ia ijansaickisen elämän peria saissim / Amen.

Wiatomain Lasten Päiwänä.

Collecta.

Nijneuin P. Staffaningin Päiwänä.

Epistolaa kirjoitta P. Johannes Il-
mestys kirjasans / Cap. 14.

JA minä Johannes näin / ia cadso / Carid-
sa seisoi Zionin wuorella / ia hänen can-
sans sata ia nälä wñderräkymmendä tuhatta
joilla oli heidän Jäs nimi kirjoitettu heidän
odzisans. Ja minä cuulin änen taiwasta/ nij-
neuin palion wetten änen / nijneuin sauren
pikkäisen änen. Ja se äni / jonga minä cuu-
lin / oli nijneuin Candelen soittajain jorca he-
dän Candeleitans soittawat. Ja weisait
nijneuin otta wirtä istuimen edes / ia nelsän e-
läimen edes ia wanhinden. Ja ei yräkän woi-
nut sitä wirtä oppia / paidzi niistä sata ia neljä
wñderrä kymmendä tuhatta / jorca mastasta ostet-
tut owat. Nämät owat ne / jorca ei waimoin
caissa

gansa ole saastutetut: Sillä he owat Heidzet/
ia seurawat Carizata kuhunga hän wene. Kä-
mät owat ihmisildä osterut / Jumalalle ia Ca-
ridzalle viiseri/jorden suusa ei ole petosta löyt-
ty: Sillä he owat ilman saastautta Jumalan
istuminen edes.

Evangeliumin Kirjoitta P. Matth.

Evangelista / Cap. 2.

S Jehen aican / ilmestyi Herran Engeli
Josephille unes / sanoden: Nouse ia
ota lapsi Aitimens tygös / ia pakene Egyptiin/
ia ole siellä sihenasti kuin minä sinulle sanon/
sillä Herodes on edzinä lasta hucuttaxens:
Min hän nousi / ia otti lapsen Aitimens ydellä
tygöns / ia pakeni Egyptiin / ia oli siellä He-
roderen cuoleman asti. Että täytetäisin kuin
sanottu oli Herralda Prophetan kautta / jo-
sa sanoi: Egyptist endzuin minä Poi. ani.
Cosca Herodes näki hänenns Tietäildä wie-
telhyi wihastui hän sangen cowan / ia lähetsi
tappaman caicki Poicalapset Bethlehe-
mis / ia caikisa sen ärisä/jotca capiwotiset o-
lit caicka nuoremmat / sen aian iälken / kuin
hän oli tarcast Tietäildä tutkinut. Silloin
se täytettiin kuin Jeremiaalda Prophetalda
sanottu oli/cosca hän sanoi: Rahmas on äni
suulunnut / suuri walitus / itcu ia isoi parcu/
Rache

Rachel ikke lapsians / ja ei tahtonut händäns
anda lohduitetta / ettei he ole.

Rucous

Herra Jumala taivalinen Isä / sinä joca Sa-
nas cautta sinun Poikas Jesuxen Christuxen
ilmoittanut olet sinä näet cuninga Perkeleellä on mie-
lä tänäpäni hänen Herodexians / jotca hän herättä
ja aietta sinun sanas wastan caicimaisella pahudella
ja wainolla / Me rucoilemma sinua / estä sen caltai-
sten pahain ihmistē wahingoliset aicoimiset ja anna
caicise onnettomus cuin he Christilliselle Seuracun-
nalle tehdä aicoivat heidän idze päällens tulla / että
meillä olis rauha in lepo / sinun myös Sanas aina
meidän seasam lewenis ja enänis / ja me niin sinun
armolisen apus himmärräisim / ja sinun tjancaic-
sest ylistäisim ja kiittäisim / Amen.

P. Paralin Päiwänä.

Collecta.

Hijncuin P. Andreaxengin Päiwänä.

Epistolain kirjoitta P. Lucas Apostol-
lein tegeis / Cap. 9.

Suuta Saulus aicoi wiclä waiwata ja
murhata Herran Opetus lapsia. Ja
meni ylimmäisen papin rygö / ja anoi hänelä
Eixis Damascun Synagogain rygö jos hän
jongun miehistä eli waimoista sildä tielä löy-
däis / niin hän olis wienyt sidottuna Jeru-
salemmin. Mutta cuin hän matusti / ja Da-
mascua lähestyi / leimahdi walkeus äkizeldä
spiraast ymbärius händä. Ja hän langeis

mgai

... / ja cuull änen hänellens sanowan:
Saul/ Saul/ mitis wainot minua? Hän
sanoi: cuca sinä olet Herras? Sanoi Herras
minä olen Jhesus / jota sinä wainot / työläs on
suum portia turcainda wajan. Nijn hän
wapisi hönnästy / ja sanoi: Herras mitäs minua
rahdot tekemän? Herras sanoi hänelle: nouse
ja mene Caupungin / siellä sinulle sanotan /
Mutta ne miehet / jotta hänen seurassans
olit / seisoi hönnästyris: Sillä he cuullit aino-
astans hänen änen / mutta ei he ketän nähnet.
Nijn Saulus nousi maasta / ja ei nähnyt ketän
awoimila silmi-lä: mutta he talutti händä
kädessä / ja weti Damascun. Ja hän oli colme
päiwä näkemätönna / syömätä ja juomata.

Nijn yri Opetus lapsi oli Damascus Ananias
nimeldä / jolle Herras sanoi näys Anania. Hän
wastais: Herras / tästä minä olen. Herras
sanoi hänelle: nouse / ja mene sille cadulle /
jota Oikari cudzutan / ja tisy Judan huonessa
siä joca Saulus Tarsilaiferi cudzutan / cadzo /
hän rucoille. Ja hän näki näys yhden mie-
hen / nimeldä Ananias / siälle tulewan ja pa-
rewan kätens hänen päällens / että hän saisi
näyys jältens.

Nijn Ananias sanoi: Herras / minä olen
cuullut moncida tästä miehestä / cuinga paljon
paha hän sinun pyhilles on tehnyt Jerusale-
mis. Ja hänellä on nytkin walda ylimmäisil-
lä papeilda annettu / täällä Eijnt sito caicfi
/ jotta sinun nimes rucoilewat. Nijn sanoi
Herras

Herra hänelle: Mene: Sillä hän on minun
le walittu ase / candaman minun Numeni paca
nain ia Cuningasten ia Israelin lasten eteen.
Ja minä sanon hänelle / cuinga palion hänen
pitä kær simän minun nimeni tähden.

Ja Ananias meni sinne / ia tuli huonesen
ia pani kätens hänen päällens / ia sanoi : Ra
cas welien Saul. Se Herra lähetti minun /
joca sinulle tiellä ilmestyi / jotas waelsti / että
sinä saisit näköns jälle / ia pyhällä Hengellä
täyterästä. Ja hänen silmistäns putoyit cobu
uñncuin suomuret / ia hän sai näköns jälle /
nousti ia andoi hänen casta. Ja cuin hän otti
kuoca / näin hän wahwistui.

Ja Saulus oli muutamat päiwät Opetus
lasten cansa Damascus / ia saarnois cobra Sa
nagogas Christuren olewan Jumalan Poian.
Niñ caiecki jotca sen cuulit / hämmästyit ia sa
noit : Eikö tämä ole caieckiä njeä häwittänyt
Jerusalemis / jotca siinä nime rucoilit? Ja tuli
myös tänne njeä sidottuna wiemän ylimmä
isille papeille? Mutta Saulus tuli aina jalontu
mari / ia aioi Judalaisie racaperin / jotca Da
mascus olit / todistain että se oli Christus.

Jos ei Herra auta meitä / pag 35.

Jesu meldän lunnastuyem / pag. 107.

Evangeliumin kirioista P. Matth.

Evangelista / Cap. 19.

Ezehen aiean wastais Petari / ia sanon
Jesuxelle: cadjo / me luowuimma caie
kista

lista/ ja seuramman sinua/ mikä siis meidän
 siinä on? Minä sanoj JEsus hänelle: Totisesti
 sanon minä teille / te jotta minua seuratta siis
 nähdess syndymises / cosca ihmisen Potca istu
 hänen Euanians istuimella pitä myös teidän
 elämän cahdella toistakymmennellä istuimel-
 la / duomitten coytoistakymmennä Israelius
 succuenda. Ja jocainen eum luoyui huos
 neistans / taicka welkistans taicka Sijaristans
 taicka Jsaistans / taicka Aitistans / taicka E
 männästans / taicka Loyfistans / taicka pello-
 stans minun Nimeni tähden / hänen pitä sa-
 tafertaisest saaman / ia hancatckisen elämän
 perimän. Mutta monda ensimmäist tule wij-
 meisxi / ia viimeistä ensimmäisxi.

Kucous.

CAtckiwaldias hancatckinen Jumala taiwalinen
 Jsa joca sulast armost ja laupiudest nijn ihme-
 tteist / seh pyhän Pawalin Christilisen uscon käändä-
 nyt olet ia watnoiaffa sinulles walitun asean ja wscos-
 sen tunnustatan tehnyt että hän sinun cunnias on-
 aikelle mailmalle julistanut: Anna meillen armos /
 että me cartaisim syndtä / sinun sanalles ia neuwola-
 es cuultaiset olisim / ia aina sinua ylistäisim ia kytäi-
 m / Sinun Potcas JEsuxen Christuxen meidän
 Erran cautta / Amen.

Ryntilänmessun Päiwänä

Collecta.

J

O Cas

Satkaivaldias q̄m̄ aikinen Jumala/ jong
ainocainen Poica tänäpäwänä Templis sinu
etees cannettin/ anna meille sinun kōnhille Lapſille
että me puhdistetut caikista meidän syneistām aini
pellāmāt ta ilman nuhtet sinun pyhän casmos etee
tulisi. Sinun raakan Poicas Jesuxen Christen/

Nämät seirawaiset sanat kirjoitta

Malachias Propheta/Cap. 3.

Ado/ minä lähetän minun Engelini/ joi
minun eteeni pirä tien walmistaman. Ja
hänen Templins tule cohtase Herra/ jota
edzire/ k̄jron Engeli/ jota te halajatte/ Cadis
hän tule/ sano Herra Zebooth. Mutta cu
wai hänen wlemisens päiwä k̄arsiä? Ja cu
wai seiso/ cosca hän ilmandu? Sillä hän on
nijnecin hopiasepän tulla njnecin pestän sa
pus. Hän on istuwa/ ja sulawa/ ja selittä
hopian/ hän on puhdistawa/ ja hiutawa
win poiat/ njnecin hopian ja cullan. Sillä
pirä heidän tuoman Herralle ruocauhris wa
hurscaudes/ ja Judan ja Jerusalemijn ruo
uhris pirä tyllä Herralle telpaman/ njneci
nminen ja endisnä wuosina.

Caici Christit ttoitcat/ pag. 88.

Puer natus in Bethlem pag. 93.

Evangelium kirjoitta P. Lucas

Evangel Cap. 2.

Siehet aican/ cuin heidän puhdistus pa
wāns olit tähtetyt Moſexen lain iälke
reit he hänen Jerusalemijn/ seisattaxens h

dä HErran eteen. Njñcuin kirioitettu o
HErran lais: Caieki miehen puoli/joca ensi
awa äitins cohduj pitä cudzuttaman HErr
ralle pyhäxi. Ja vhraman/ njñcuin sanot.
u on HErran lais: Pari Mettifiä/ eli caxi
Kyhnyläisen Poica.

Ja cadjo / Mies oli Jerusalemis / ion
ga nimi oli Simeon: Tämä oli hurskas ja
jumalinen mies / odottain Israelin lohduu-
sta: ja Pyhä Hengi oli hänes. Ja hänelle
oli vastaus annettu Pyhäldä Hengeldä / ette
hänen pitänyt ennen cuoleman / cuin hän nä-
kis HErran Christusen. Ja hän tuli Hen-
gen kautta Templin. Ja cuin vanhemmat
lapsen Jesusen toit Templin / tehdärens hä
nen edestäs lain tawan jälken / otti hän hä-
nen sylijns / kytiti Jumalata ja sanoi.

Pusse nyt HErra palwelias rauhan menemän /
sanas jälken.

Sillä minun silmäni ovat nähnet sinü autundes.

Jonga sinä catkille Canssolle walmistit.

Walkendexi / walistaman pacanoita / ja sinun
Canssas Israelin cunijxi.

Rucous.

Herra Jumala taiwalinen Isä / sinä joca sinun
Poicas olet tänne Wapahatari lähettänyt /
että hän pacanain walkeus ja Israelin cunnia olis:

Walaise meidän sydämeä / että me hänen sinun ar-
mos ja isälisen tahtos tundiſim / ja hänen Perkele-
tää / ſyndiä ja cudemata waſkan meidän apuun
pidäſim / hänen cauttans myös wiijään hancat-
ſen autunden perifim / Amen.

P. Mattheuksen Päiwänä.

Collecta.

Uuineulu P. Andreaxengin Päiwänä.

Epistolā kirioitta P. Lucas Apostolein

tegois Cap. 1.

Uuina päiwinä nousi petari Opetuslasten
sest / ja ſanoi (ja iouko oli lähes caritym-
menda toista ſata) Te mieheria welit / ſee
kirioitus piri täyrettämän / ionga pyhä Hen-
gi oli Dawidin suun cautta Judaxetta ennen
ſanonnit : iocaniden iohdattata oli cun Jēsu-
xen orit kōnni : Sillä hän oli meidän luovan
luettu / ja on tämän wikan meidän cansan ſan-
nut. Ja hän on ansainnut paljon wääröden
palcari / ja hirti idrens / ja on kesseldä cahut
pacabrunut / että caicki hänen ſisällyrens pu-
roifit ulos. Ja se ilmoitettiin caikkille cun Jo-
rialemis asuwat / että se peldo heidän kield-
läns cudutan / Hakeldāma / se on / weti peldo.
Sillä se on tiwoitettu psaltari ramatus : Hän
nen cotons pira kylmille tuleman / että ſin-
pidä asuanda olemā / ja hänen wiſpauens
pira toſen ſaaman. Hän pira nyt näittä me-
hiltä / jotta meidän cansamme ollet owar
Caiden ſen aian cun Jērra Jēsus meidän
ſuſtannu vlog is Malle tawi / ruweten Johanne

acxen Castesta / haman siihen päivän asti jona
hän meidän ylös orettin) ypi orettaman hänen
ylösnousemisen todistajaksi / ynnä meidän can-
sam. Ja he aserit cari ehdolle / Josephin joca
cudjuru / Barsabas ja lisäldä nimellä Justus /
ja Matthian. Ja he ruvoit / ja sanou: Sinä
Herä / joca caickein sydämet riedät / oplota cum-
man sinä näistä kahdesta olet valittunut. Että
hän tults arwan perän tähän palwekseen ja
Apostolien wirkaan / josta Judas on pois wilpe-
siynyt / ja poisuemi siälens. Ja he heitit he-
stään arwan / ja arpa langeis Matthian päälle /
joca siirte luettiin yhdentoistakymmenen Ap-
stolin sekaan.

Cudju Christus caicci ingän tulleat / pag. 43.

Christus Jumalan Poica / pag. 95.

Evangeliumin kirjolta P. Matthe

Evangel. Cap. II.

Silloin vastais Jesus / ja sanou: Mitä
sijän sinua Isä taivan ja maan Her-
ra / ettäs olet kätkenyt nämät wiisailda ja te-
melisildä / ja olet ilmoittanut pienille. Josin
Isä / niin oli sinun hywätahtos. Caicci onat
minulle annettu minun Isäldäni / ja ei ken-
gän tunne Poica mutta Isä / eikä Isä tunne
yritän / mutta Poica / ja kelle itänäns Poica
tahto sen ilmoitta.

Tulleat caicci minun rygöni / joca työtä
ette / ja oletta raskauteeni / ja minä tahdon

teitã wirgotta. Sitacat minun iten teidã pãd-
len / ia oppecat minusta / ettã minã olen siroia
ia nõyrã sydãnest / ia te lyõdãtte lewon teidã
sieluihen : sillã minun iten on sowelias / ia
minun cuorman on kewiã.

Rucous.

Herra Jumala taiwallinen Jsa / ioca sinus sinun
Poicas Jesuren Christuren cautta ilmoit-
nut olet / me rucoilemma sinua pãdãmeitã sinun po-
hãsa Sanas loppun asti / etten me seura nijden
wijsasten ia taimellisten pahendawasta esicua mail-
masa : waan ettã me caicimaisis wastointãymis-
ta abdisturis / cuin sinun Sanas tãhden meidã
pãdãlem tulla tatta / turwalifest idzem sijhen lohdu-
ksen luotaisim / ettã sinã olet meille lahjoittanut
se andanut omaisudexi / sinun Poicas Jesuren
Christuren / tahdot myõs meitã pitãã lapsinas / ia
suoda ijancatcisien autuuden / Amen.

Paaston alcaisna Marian Päiwãnã

Collecta.

Herra Jumala / ioca sinun sulasta armostas
annoit meille autundexi sinun Pyhãn Poicas
(ioca sinusta ijancatcisudes syndynyt oli) ajalliset
Meidzen Marian ruumis sigitã / ia hänestã syndynã
Anna racas taiwallinen Jsa armos / ettã me taincal-
taisen hywãn tyõn edestã / olisim sinulle kiitolliset / ia
alatt sinun pyhãlle tahdolles cultaiset. Sinun rac-
as / 2c.

Nãändi seurawaiset sanat kirioisã

Esaias Propheta / Cap. 7.

271

Näin pätoisä puhui Herran Abazelle
 ja sanoi: pyydä sinulle merkki Herran
 sinun Jumalaldas / taikka alhalla sywyten eli
 ylhäälle corfureen: Näin Abas sanoi: en ano /
 ja en tahdo Herran Eiusata. Näin hän sanoi:
 cunlest siis te Dawidin huonesta: wähäkö se
 teille on / että te ihmisiä wastoin teette / mut-
 ta myös teette minun Jumalastani wastan.
 Sentähden anda idze Herran teille merkki /
 eadzo / Neidzy sittä ja synyettä Poian / sen ni-
 mi pitä eadzuttaman Immanuel. Moies ja
 Hunarata hän syö / tietärens hyljästä paha / ja
 walita hywä.

D. Esa. Christi enim tuomas: scit / pag. 94.

Evangeliumin kirjoitta P. Lucas.

Evangel. Cap. 1.

Sitten aikain lähetettiin Gabriel Engeli
 Jumalalda yhteen Galilean Caupuna-
 gijn / jonga nimi oli Nazareth / yhden Neid-
 ten ryökö / joca oli kihlattu miehelle jonga ni-
 mi oli Joseph / Dawidin huonesta; ja Neid-
 ten nimi oli Maria. Ja Engeli tuli hänen ja
 yögöns / ja sanoi: terwe armoitettu / Herran ja
 sinun cansas sinutun olet siinä Waimoin seas.

Mutta cuin hän näki hänen / hämmä-
 ssi hän hänen puhestans ja ajatteli / millinen
 se terweyys oli. Ja Engeli sanoi hänelle: älä
 pelkä Maria: sillä siinä löyhit armon Juma-

Jälli

lan

ian tyköns. Ja kadso sinä siinä eohdujas /
 synnyttäi Pojan / ja sinun pitiä euduttaman hä-
 nen Nimens JEsus. Sen pitiä olemau suu-
 ren / ja pitiä euduttaman ylimmäisen Pojari
 Ja Herra Jumala anda hänelle Dawidin
 hänen Isäns nimen / ja hänen pitiä Jaco-
 bin huonen Euningas nancieithest olemau /
 ja hänen Waldacunnallans ei pitiä loppua
 olemau. Niin sanoi Maria Engelille: Eui-
 ga tämä tule / sillä en minä miehestä mitään
 tiedä? Engeli wastais / ja sanoi hänelle: Py-
 hä Hengi tule sinun ydälles / ja sen ylimmä-
 sen woima waris sinun. Sentähden myös se
 Pyhä eui sinusta syndy / pitiä euduttaman
 Jumalan Pojari. Ja kadso Elisabeth sinun
 langos / siinä myös poian hänen vanhalla
 källäns / ja tämä on eudes Euiänsi hänelle
 / isca sannottin / hedelmättömäri: Sillä ei
 Jumalan edes ole nyhtän astata mahdotoin-
 da: Niin sanoi Maria: Kadso Herran piika-
 ravahueon minulle sinun sanas jättän. Ja
 Engeli läxi hänen tyköns.

Rucous.

ME kätän sinua Herra Jumala raiwalinea
 Isä sinun sanomattoman armos edestä / et-
 täs meitä syndistä mustamit olet / ja andanut

nan Potcas otta meidän tähtem miehuden päällens
Ja ruoilemma sinua / meidän sydämitäm sinu
Pyhällä Hengelläs nijn walaiseman / että me mei
täm tällä hänen miehuden ottamisella lohduaisim
hänen pyhäns ja cuolemans aina muistaisim / ja hä
nen meidän Herranam ja Cuninganam pidäsim /
tä nijn hänen cauttans ijancatkisen autnuden per
sim / Amen.

P. Philippuren ja Jacobin
päiwänä.

Collecta nijnenin Andreaxengin päiwänä.

Nämät seurawaiset sanat ovat kirkoitettu

Whsauden Kirjasa / Cap. 5.

Elloin Manhuscas seiso suurella roh
teudella nijn wastan / jota händä ah
distaner ja hänen työns hyuännet ovat. Cosca
he sen näkewät nijn he hättmästywät sanget
himmusest sitä auruutta jota ei he toiwonet.
puhwar toinen toisellens ja cauwat / ja huse
cawat Hengens ahdistusest: tämä on se / jota
ga me ennen pidimme pilcäna ja naurana :
Me hullur pidimme hänen elämäns tyhmänä /
ja hänen loppuns häpiänä. Cuinga hän nyt
on luettu Jumalan lasten secaa / ja hänen
perindöns pyhäin secaa?

Stoitcat nyt tähän aican / pag. 122.

Ki emuitcattmaa / taiwas / pag. 133.

**Evangeliumin kirkousta P. Johan
nes Evangel Cap. 14.**

EJehen aican sanoi JEsus Operuslapsil
lens: Alstön teidän sydämen wawahmu

o/ jos te vscotte Jumalan päälle / niin vjce
at minungin päälleni. Minun Isäni huos
es on monda asuinia / jos ei viin olis niin
ainä sanoisin teille: minä menen valmistama
teille sija. Ja waicla minä pois menen wal
vistaman teille sija / niinminä tulen cuiter
in iällens / ia otan teidän tygöni / että cusa
inä olen / siellä pitä myös teidän oleman.
Ja euhungo minä menen / te tiedätte / ia tien
/ myös tiedätte. Sanoi Thomas hänelle:
Herra / en me tiedä euhungas menet / cuin
asta siis me tiedämme tien? Iesus sanoi
änelle: Minä olen tie / totuus ja elämä. Ei
engän tule Isän tygö / waan minun caito
ni. Jos te tunnustitte minun / niin te totsin
/ myös tunnustitte minun Isäni: ia nyt te tunn
ette hänen / ia te näette hänen. Philippus
moi hänelle: Herra osota meille Isä niin
te tydymme: Iesus sanoi hänelle: minä os
n cauman aica teidän tykötän ollut ia et sind
uinua eunne? Philippe / joca näke minun /
än näke myös Isän: euingas siis sanot?
Sota meille Isä: Etös vscö minua olewan
näs / ia Isän minus? Ne sanat cuin minä
ille puhun / en minä idestäni puhu / muutta
Isä

Isä / joca minus on / teke työt: Vscocat mi-
nua / että minä olen Isäs / ia Isä minus :
eli vscocat minua rōstātin cuin minä teen.

Torifest / torifest janon minä teille / joca
vsko minun pādāleni / ne työt cuin minä teen /
hän on myös tekewä / ia wielä suurembita :
sillä minä menen Yläni tygō / ia mitä te J-
saldā rucoilleta minun Nimeni / sen minä
teen / että Isä cumoitetraisin Pojan cautta.
Mitä te anotte minun nimeeni sen minä teen.

Rucous.

A Etijām sinua HErra Jumala taitvalines
Isä / että sinä sinun Pejasos Jesupes Chre-
stupes / sinun armolisen tahtos ia roctan sydānes /
meidān tygōm niin selkiäst meille ilmoittanut olet /
ia rucoilemma sinua / ettäs armolifest meitä sinä
tunnostoxes wahwistaisit ia pidāisit / että me sillä
meitām caikinaisis kiusauis lohdutaisim / senca-
laisen toiron cautta caikinaisen wastoin kymisen
woitaisim ia wijmeiin ijaneaikein autundē perisim A.

P. Johannes Castaian Pāiwānā.

Collecta.

HErra Jumala / joca sinun wakitun ystāwās
Johannes Castaian / lähetit saarnallans ia
Castellans sinun Poialles Jesuxelle Christuxelle
tietā walmistaman / anne meille armos / että me hä-
nen opistans taidaisim parata meidān elāmān / ia
wahwasta meitām sen tygō pidāisim / cuin hän o sorta-
nut on Jesuxen Christuxen meidān HErran caut-
ta joca elä / ic.

Rainat seurawaisen sanan kirjoittas

Esaias Propheeta / Cap. 40.

Ehduttacat / lohduttacat minun Cansani /
Jano teidän Jumalan. puhteat suloisesti
Jerusalemiin cansa / ja saardatest hänelle / että
hänen soimissens on lopetettu: sillä hänen ri-
corens on annettu ander / että hän on saanut
cori kertaisesti Herran kädestä / caickiin hänen
syndeins tähden.

Juurawaisen äni on corwes / walmista-
cat Herran tietä / rehkat tasaisel polgul eri maas
ja meidän Jumalallem. Caicki laxor pitä
corgerettaman / ja caicki wuoret ja cudulat
pitä alettaman. Ja mitä on tasottamat / pitä
tasattaman / ja jorca coliac owat / pitä silitettä-
män: sillä Herran cunnia ilmoitetan / ja caic-
kijha on ymää nätevä Herran suun puhuwä.

Äni jano: saarna. Ja hän janoi: mitäs
Ännän pitä saarnaman? Caicki liha on heinä /
ja caicki hänen hywydens nynnemä tedon cue-
tainen. Heinä cuwä / ja cudainen lacastu:
sillä Herran puhalsi siihen. Ja / Causa on
peinä / heinä cuwettu / ja cudainen lacastu.
Nutta meidän Jumalan sanapysy hancac-
tisesti.

Nyt caicki Christityt lloittacat / pag. 120.

Evangeliumin kirjoitta N. Lucas.

Evangel. Cap. 1.

Jä Elisabetiin synnyttämisen aica tähy-
tettiin / ja hän synnytti poian. Cosca hä-
än kylälissens ja langons cuulic / että Herra

oli tehnyt suuren laupiuuden hänen kansans /
iloidit he hänen kansans.

Ja tapahdui kahdeksandena päivänä / että
he tulit lasta ymbärins leickaman / ia euduit
hänen Zacharias / hänen Jsäns nimeldä.
Nijn wastais hänen Äitins / ia sanoi: Eifuin-
gan / waan hän pitä euduttaman Johans
nes. Ja he sanoit hänelle: Ei ole ketän sto-
mun singusas / joca euduttan sillä nimellä.
Nijn he wittaisit hänen Jsällens / millä ni-
mellä hän tahdoi hänen eudua. Ja hän anoi
taulua / ia kirjoitti: Johannes on hänen ni-
mens. Ja jocainen ihmetteli sitä. Nijn coho-
taukeni hänen suuns ia hänen kielens ia
pühui / kirjoiti Jumalata. Ja pelco tuli
caicein heidän työllistens päälle. Ja caice-
sa Judean maticanssas ilmausit caicei nä-
mät regor. Ja caiceit joreca raman euulit /
panitsen heidän sydämihins / sanoden: Min-
gus luulet tästä lapsesta tulewan? Sillä
Herran käsi oli hänen kansans.

Ja hänen Jsäns Zacharias tähtettin Py-
hällä Hengellä / ia ennusti sanoden.

Intetty olcon Herra Israelin Jumala:
Sillä hän on edanyt ia lunastanut hänen
kansans

Ja on meille corgottanut au' yuden sarwen
Dawidin hänen palwelians huoneja.

Njncuin hän on mainen puhunut / hänen
pyhäin prophetains suun kautta:

Wapahitaxens meitä meidän wihollistidam
ja caickein tädest / jota meitä wihawat.

Ja osottaxes laupiutta meidän Jsällem / ja
muistaxens hänen pyhä lättons.

Ja sitä wala / ionga hän wannoit Abrahamille
le meidän Jsällem / meille andaxens.

Etä me luuastetut meidän wihollistiem täd
dest / händä pelkämät palwelisim / pyhydes ja
hyrscandes hänen edesjans caiccers meidän e
linajcanam.

Ja sinä poicaisen pitä cuduttaman ylim
mäisen prophetaxi. Sillä sinun pitä käymän
Herran caswon edes / walmistaman hänen
teitans:

Ja andaman autuuden tunnon hänen Can
sälens / heidän syndins anderi saamiseri.

Meidän Jumalan sydänelisen laupiuden
caurta / iolla meitä on edzinyt Coitto ylhäldä.

Walistaman njtö jota pimeis ja cuolon war
kos istuwar ja oiendamän meidän ialcam rau
hantielle.

Ja lepsti caswoi ja wahwistui Henges ja asute
corwes / sihenasti etä se pädwä tulis / jons hä
nen pitä Jsaelin Canssan cteon tuleman.

Rucous.

SE kiltäm sinua Herra Jumala takwalinen J
sä / caicest syndänest / sinun suuren armos e
dest / estes ainostans ole meille andanut sinun pyhä

laks ja kätshjäs / waan myös meidän tygöni lä-
hettänne pyhän Johanneksen / nähtämän Christusta
formellans / ia ilmoittaman hänen cauttans syndein
andxi saamista pyhittä ia wanhurscautta: Meru-
soilemma myös sinua / Pyhällä Hengellä meidän
sydämitäm walaiseman että me sentaltaisen Pyhän
Johanneksen saarnan wahwalla yscolla waстан ottai-
sim: Ja sinua pyhydes ia wanhurscaudes caickena
elinaicannam pelkämät palwelisim / Amen.

P. Petarin ia P. Pawalin

päiwänä.

Collecta nūnciū P. Andrearegin päiwänä.

Epistolat kirjoitta P. Lucas Apost-

lein tegeis / Capaz.

Sillä ajalla oli Cuningas Herodes muus-
tamita Syracunasta lähni / waiwata-
rens. Ja mestais Jacobin Johanneksen wel-
län miecalla. Ja cuin hän näi sen Judalain
sille kelpawan pyysi hän myös Petarita kätse-
lä / iase oli maikaleiwän päiwänä. Cosca hän
oli hänen kätstännyt / panti hän hänen sängi-
reen / ia andoi hänen neljän sotamiehen neljän-
neksen haldon wartioitta / ajatteli hänen pää-
säisen jälkeen asetta Caissan eteen. Ja Petari
pidettiin tornis: Mutta Syracunda rucoili
kattamata hänen edestans Jumalata. Ja cuin
Herodes tahdoi hänen edesotta / macais Petari
sua yonä kahden sotamiehen waihella sidot-
ma carilla kahleilla / ia wartiat olit owen e-
des / ia wartioidzit tornia.

Ja cadzo Herran Engeli seisoit hänen tykö-
näns /

näns / ja kirkkaus paiti huoneita / lykäis petari
ta kylkeen / herätti hänen / ja sanoi: Nohje no
piast. Ja tablet paitoi hänen kassitans. Noin
Engeli sanoi hänelle: Sonnuista ja kengitä se
nus / ja hän teki siin. Ja hän sanoi vielä hä
nelle: pue idzes waareits / ja seura minua. Ja
hän meni ulos / ja seurais händä / eikä usconu
stirä odryi cum Engelidä rehün / waan hän
luuli näyn näkewäns. Noin he meni asunoi
sen ja toisen wariion läpöze / ja wllit rantaiseen
porein / joca wie Caupungin / ja se autentiheille
idzeskäs: He meni sijtä ulos / löyden yhä co
tusa myöden / ja Engeli erconi cohta hänekkä.
Ja cum petari romdui endisellens sanoi hän:
Nyt minä totisek tiedän / että Herran Engeli
lins lähettänyt / ja minun Heroderen kassita
päästänyt / nijn myös taiken Judan Caissan
toiwosta.

Stoitcan nhe tähän aican / pag. 122.

Niemutean maq taiwas wahnast / pag. 113.

Evangeliumin Kirjoitta P. Matth.

Evangel. Cap. 16.

Silloin tuli J. Esus Cesarean maan
reen / joca cuduitan Philippuxen / ja
kysyi Opetuslapsillens / ja sanoi: Kenengä
sanowat ihmisen minun ihmisen Poian ole
wan? Noin he sandit: Muutamac Johan
nes Cassaian; Muuta muutamac Helian;
Muutamac taas Jeremiam / taicka iongum
Prophetaista. Sanoi hän heille: Muuta
täten

tenengä te sanotta minun oleman? Waslais
 Simon Petari / ja Janet. Sinä olet Chri-
 stus elämän Jumalan Poika: Ja Jesus wa-
 steren Janet hälle: Tuomas olet sinä Simon
 Jonan Poika: Sillä ettei liha eikä veri il-
 moittanut sinä sinulle / mutta minun Isän jo-
 et on taivas. Mutta minä myös sanon
 sinulle. Sinä olet Petari / ja tämän Callion
 päälle tehdön minä raketa minun Seoracum-
 bani / ja helwetin portit ei pidä händä voit-
 taman. Ja minä annan sinulle taivan Wal-
 dacunnian avaimet / ja caieki cuin sinä maan
 päällä sidot / pidä sidotut oleman Tairwais:
 Ja caieki tuin sinä päästät maan päällä / ne
 pitä myös oleman päästetty tairwais.

Rucous.

W Erittäm sinua HERA Caicthwaldias hää
 Caicthmen Jumola ettäs meidän olet sinun rac-
 lan Poikas tunden andanutulla: Ja rucoilemma
 sinua / koska Perkele caicthwalda meitä kiusa / ja tahto
 peräti pois ängertä sinun tunnosta / ettäs meitä nijn
 Pyhällä Hengellä walaisi sit ja hallidi sit / että me so-
 mun tunnosta psyhäiset olisim / ja hanc aicthsen au-
 tunden pärtä saisim / Jesuxen Christuxen meidän
 HERON kautta / Amen.

Marian Päiwänä Visitat. Inis.

Evangeliumin Kirjoitta P. Lucas.

Evangel. Cap. 10

Nijn

Sinä pätöinä / nousti Maria / ia' menin tä
rusti ylös mäki kylään / Judan Caupun
gään. Ja tuli Zacharian huonesen / ia ter
wetti Elisabethi. Ja tapahui / sütte kuin
Elisabeth cuuli Marian terweinyen / hyppäis
lapsi hänen kohdusans. Ja Elisabeth tähy
rettin pyhällä Hengellä / hufisuurella änellä /
ia sanoi: Siunattu olet sinä waimoin seastie
siunattu on sinun kohdus hedelmä. Ja cu
sta se minulle tule / että minun Herrani äiti
eule minun syöni? Sillä cadzo / sijte kuin
sinun terweinyes äni tuli minun korwihini /
hyppäis lapsi ilost minun kohdusani. Ja au
tuas olet sinä joca uscoit: Sillä ne täytetän
cuin sinulle owat sanotut Herralda. Je
Maria sanoi:

Wainu sielun ylistä Herraa / ia minun
Whengen iloidze Jumalasa minun wapaht
tajasani.

Etä hän cadzoi pälans nöyryttä / cadzo tä
redes pitä caidein succuundain minua autua
pi cudzuman.

Sillä hän on suuria ihmeitä tehnye minun
kohdani / ia hänen Äimens on pyhä.

Ja hänen laupiudens pyssy sügystä succu
hun / nälle jotea händä pelkäävät.

Hän osotti wotman / kasiwarrellans / ia hoiot
ti coriat heidän sydämens mielestä.

Woinalliset on hän cuullistanut isänsä /
korgotti nöyrät.

Niowat täytti hän hywydellä / ia rickat iätet
tyhiäri.

Hän coriais Israelin hänen palwelians / muu-
stain oma laupiuttans.

Näinuin hän on puhunut meidän Isille /
Abrahamille / ia hänen ssemnellens hancic-
kifest.

Ja Maria oli hänen tyköns lähes colme
Cuucawra / ia palais cotians.

Rucous.

WE kiltäm sinua Herrä Jumala taivaallinen
Isä / caikein sinun hywäm teois edestä /
hengelisten ia ruumelisten / cuins meille runsast teh-
not olet / ia rucollemma sinua / warjele meitä ylpey-
dest ia suruttomudest / etten me olis kiltämättömät /
ingä langeis syndiin / ia niin olisim sinun armoos
paidzi: Niin uin pyhä Meidzy Maria sano / ettel
wihsaus / woima ia rickaus taida niitä autta / uin ei
sinua pelkä / anna siis meille armos / että me aina si-
nun pelgosas pysyisim / ia sinun Sanalles cuullatset
olisim / että sinun sinuures pysyis meidän tyköns
ia mentijn sinun armos autta hancicckisen autun-
teen pääsisim / Amen.

P. Jacobin Päiwänä.

Collecta.

Näinuin p. Andrearengin päiwänä.

Epistolan kirioitta P. Pawali Apost.

Romarein tygö / Cap. 8.

Acket weliät / me tiedämme / niille iotca

Jw.

Jumalata vacastawat/ cappalet parhari kää-
dywän / niille iorea alwoituren jällen cudzun-
owar? Sillä jotta hän on edes cadsonut/ ne hän
on myös poicans curwan caltaiferi säätänyt/ ei
tä hän olis esicoimen monen welten te-
nellä. Jotta hän on säätänyt/ ne hän on myös
cudzunut/ ja jotta hän cudzunut on/ ne hän on
myös wanhurskari tehnyt/ ja jotta hän wan-
hurskari teti/ ne hän myös cunnialiferi on
tehnyt. Mitästä me siis tähän sanomme: Joo
Jumala on meidän edestäm/ cuca woi meitä
wastan olla? Joo ei omacan poicans armah-
tanot/ wain andoi hänen caicteln meidän ede-
stäm. Sitöstä hän myös anna meille caictla
hänen cansans? Cucaraho Jumalan walitun
päälle canda? Jumalateke wanhurskari Cu-
ca taho cadotta? Christus on cuollut. Ja hän
on myös ylös herätetty/ ja on Jumalan oikial-
la kadellä/ ruoilemas hywä meidän edestäm.

Cucarwto meitä Jumalan ractandesta ero-
itta? Waiwaco/ eli abdistus? Eli waino? eli
nähdä? Eli alastoimus? Eli häätä? Eli miekka-
näncun turioitettu on: Sinun tähtes me cuo-
leterän ylipäiwä/ me piderän nancun rctaw-
stettawar lambat. Mutta niissä caictissa me woi-
tainme hänen caictans / joo meitä on vacasta-
nut. Sillä minä olen wahwa siittä/ ettei cuole-
ma/ eitä elämä/ eitä Engelit/ eitä esiwallat/ eitä
wätkwydet/ eitä nykyset taictat/ tulewasset / eitä
corkeus eitä sywyys/ eli jocu muu luondo cap-
pale/ taida meitä Jumalan ractandesta eroitta
joo on Jhesus Christus meidän Rector
Swar

Evangeliumin kirjoitta P. Matth.

Evangel. Cap. 10.

S Jehen aicas tuli JEsuxen tygö / Zebe-
deuxen Poitain ätti poitineus / cumarj
ja anoi jotain häneldä. Ja hän sanoi hä-
nelle: Mitäs tahdot? Sanoi hän hänelle:
Sano / että nämä kaikki minun poikani istui-
sit / yxi sinun oikialla kädelläs / ja toinen wa-
semalla / sinun waldacunnasas. Niin JEs-
us wastaten sanoi: Ette tiedä mitä te anota-
ta / woittaco jouda sen Galilin / ionga minun
pitiä nuoman? Ja castetta sillä castella / iolla
minä castetan? He sanoit hänells: Me woitti-
ma: Hän sanoi heille: minun Galilini to-
sin te juotta / ja sillä castella / iolla minä caste-
tan te castetan: Mutta istua minun oikialla
kädelläni / taiosa waseamalla / ei ole minun an-
damisellani / mutta joille se on walmistettu
minun Isäldäni.

Rucons.

S Erra Jumala taiwainen Isä / joca ei armah-
tanut sinun ainoata Poikas / waan annoit hä-
nen ensist ristin cuoleman ala / ja sitte hänen sano-
mattoman eunians tulla; Että taicki Christuht wain
hänen askelettans seuraisit ja hänen caldassereus
tulisit: Mutta etteu me ristiä ja wastoin käymistä
talda kärkeä / rucoilemma me siis sinun sanawatois-
da

da laupiuttas / ettäs meitä Pyhällä Hengellä
toistaisit / caickinaista wastoin kääntä waltalla
scolla woittaman / ja yhden turwallisen toiwon can-
ta sinun tulewalseen eunias / ijacickista autu-
aina odottaman / Amen.

P. Bertulin Päiwänä.

Collecta ja Graduale.

Niineuin p. Andreaxengin Päiwänä.

Epistola on niineuin P. Thomaxengin Päiwänä.

Evangeliumin kirjoitta P. Lucas

Evangel. Cap. 22.

S Jehen aiean tuli heidän wälillens
sta / eucacheista suurin piti oleman. Niin
hän sanoi heille: Mailmaliset Euningot
wallidzewat / ja waldamiehet eudjut an armol-
lisixi herroixi. Mutta et te niin / waan joca
teista suurin on / se oleon niineuin mi-
orin / ja joca ylimmäinen on / se oleon niineuin
palwelija. Sillä eumbi suurembi on? Se joca
atroidze / taicka se joca palwete? Ette se
joca atroidze? Mutta minä olen teidän
kallanae niineuin palwelija. Mutta te olet-
sa ne / joca minun tiusauxisani minun can-
sani pyssitte: ja minä säädän teille waldacuna-
nan / niineuin minun Isäni sääsi minulle: Et-
tä teidän pitä syöpiän muoman minun pöy-
dällä.

man istuimella / ja duomitzeman caxi toiffas
tymmendä Israelin succuunda.

Rucous.

Serra Jumala taitvalinen Jsa / joca sinun Ser-
racundas olet vscollisilla paluelioilla lahioitta-
nut / jotca sinun Sanas opeettawat ja ihmisille sinun
tundos ilmoittawat / nän että he sinun pelgosas wa-
olda tatsawat / ja Jesuren Christusuren cautta autuari
tulewat. Merucoilemma sinua / hallidze caictia sen-
caictaisia paluelioitas Pnhällä Hengelläs / heidän
wircaans aima toirist tekemän / ettet he ahneuden /
ylpenben ja muun pahan juonen cautta Perkeleldä
petetynri / ja wirasans hitari ja laiskari tulis / että
sinun Baldacundas erätäisin / ja Perkele cutistet-
täisin / Amen.

P. Mattheuren Päiwänä.

Collecta ja Graduale.

Itäncuin p. Andreaxengin päiwänä.

Epistololan kirioitta P. Pawali Apost.

Epheserein tygö / Cap. 6.

Nactat weliät / jocaidzeille meille on Armo-
nannettu / Christusuren lahian mitan jälken
Sentähden hän sano? Hän on ylösfastunut eow-
teuteensa on sangluden sangixi wienyt / ja ih-
misille lahioia andanut. Mutta se cuin hän ylö-
fastui / ei ole mitän muu / cuin että hän ennen
tänne alesfastui / alimmaisijn maan paictoihin.
Joca alesfastunut on / hän on se joca calctein tait-
yasten päälle astui / että hän calcti täyttäis.

Hän

Sân on pannut muutamatt. Apostolein
muutamatt. Prophetain / muutamatt. Evange-
liserin / muutamatt. paimenin ja Opettain
sâ pyhät wirgan ryöhön hängur olisit / jona
cautta Christuren tuumis radeturi tulis. Se
henasti euin me caikti yhden caltaisen vko-
eulemnâ / ja Jumalan Pojan tundemiseen /
täydelliseri mieheri / joca täydellisys Christu-
ren hân mitas on.

Evangeliumin kirjoitta P. Matth.
Evangel. Cap. 9.

Sehen aicas / kâwi JESUS sieldä oh-
dize / ja näki yhden ihmisen istuvan tull-
huones / nimeldä Mattheus. Ja hân sano
hânelle : Seura minua. Min hân nousi ja
seurais händä. Ja tapahui / että JESUS
arrioidi hänen huonesans / cadjos nân tull-
monda Publicani ja syndist / ja arrioidi
JESUREN ja hänen Opetuslastens cause.
Cosca Phariseuret sen näit / sanoit he hänen
Opetuslastens : Miksi teiden Restarin
Publicanem ja synneisten causa? Cosca JE-
sus sen cuuli / sanoi hân heille : Ei terwet tate
widze parandajata / waan sairat. Waan
mengaät parantam / ja oyppeat se : Laupiu-
minä rahdon / ja en uhria : Sillä en minä tul-
lut wanhurskaita eudzman / mutta syndistä
parannoxyeen.

Rucous.

Herra Jumala taivalinen Isä joca meitä Sa-
nas cautta sinun Waldacundas cudzunut olet,
josa syndein anderi saaminen / ja caickinainen armo
ja laupius on / Merucoilemma sinua / meidän sydän-
däm Pyhällä Hengelläs walaiseman / että me mies-
telläm / niincutin Mattheus / sinun ändäs seuraisim /
syndiä cartaisim / sinun armoihis turwaisim / ja
hancatckisen autuden Jesuren Christuxen meidän
Herran cautta / peritä saisim / Amen.

P. Michelin Päiwänä.

Collecta.

H Jumala caickiwaldias / joca sinun käsittämät-
tömä wysaudesas / olet sinun pyhät Engelis
asettanut / walituita ystāwitās hancatckisen autuu-
den puolest / palweleman. Anna / O taivalinen Isä /
sinun armos / että me heidän palweluxens cautta
taidaisim meidän wihollisen / pahan hengen hänen
juonens ja pahudens cans / miehullisest woitta. Ste-
nun rackan Potoas / etc.

Epistolā / kirioitta P. Johannes Apost. hä-
nen Ilmestys Kiriasans / Cap. 16.

JA suuri sora tapahdui taivaas / Michael
ja hänen Engelins sodeit Drakin cansa.
Ja Draki sodei / ja hänen Engelin. Ja ei he
woittanet / eikä heidän sians enāmbt löytyy tai-
was. Jase suuri Draki / se wanhamato / joca
perkeleptis Sataneri cudzman / oli wlos heit-
tety: Joca coco mailman pūrin wiettele / ja hän
oli maan päälle heitetty / ja hänen Engelin oli
myös hänen cansans sinne heitetty.

Ja misä eualin surren änen taiwasa sanon
wan: Uyt on autuus / ia wojma ia waldacum-
da / ia wäti meidän Jumalan / ia hänen Chri-
sturens / että se on uloshetetty joca meidän
weliamme päälle yötäis päivä Jumalan
edes candoi. Ja he owat hänen Caridzan we-
ren cauta woittanet / ia hänen todisturens sa-
nantähden / ia ei he heidän hengens cuoleman
asti racastanut. Semähden te taiwat iloitsat /
ia iocca misä asuta. Woi maan ia meren asti
wille: sillä perkele asti alas teidän rygönne/
pirain suurta wiha / tieres hännelläs wähan
aica olewan.

O Herra Jumal kuin caikti / pag. 112.

Mun hetun tiitä Herra hänen / pag. 31.

Armonlijton Engel / Herran / pag. 113.

Evangeliumin firjoitta P. Matth. Evangel. Cap. 18.

Silloin tulit Opetuslapses JEsusen
tygö / sanoden: Euca on suurin taiwan
Waldacumnas? Ja JEsus cudui tygön
lapsen / asetis sen heidän kestellens / ia sanoi:
totifesti minä sanon teille: Ellet te käännä ko-
nile niineuin lapses / niin ette tule taiwan
Waldacumdaan. Joca idzens alenda niin-
uin tämäh lapsi / se on suurin taiwan Waldac-
umnas. Ja joca holho yhden sen caltaisen
lapsen minun Nimeni / hän holho minun
Nimeni, iaca pahenda yhden näistä pienim-
missä

mist / jotca vscowat minun päälleni / parant
hänen olis / että myllyn kirot ripustetaisin h
nen caulaans' ia vpotettaisin meren shwyte

Boi maailmalle pahennuksen tähden sil
pahennus curamingin tule. Boi cuitengi
sitä ihmistä / jonga cautta pahennus tul
Mutta jos sinun kates / taieka jalkas pahend
sinun / niin leieka se pois / ia heitâ pois tyköö
Parambi on sinun elämän ondumana mer
nä / taieka rajarietona / cuin sinulla olis ca
kättä / ia caxi jalca / ia heitetäisin ijancatetise
tuleen. Ja jos sinun filmäs pahenda sinun
nijn puhcaise se ulos / ia heitâ pois tyköö
Parambi on sinun elämään mennä filmä
puolla / cuin sinulla olis caxi filmä / ia heite
täisin helwetin tuleen.

Cadzocat / ettet te cadzo ylön yhrätät
näistä pienimmissä / sillä minä sanon teille: Het
dän Engelinä taiwais / näkewät aina minun
Isäni caswon / joca on taiwas. Sillä ihmi
sen Poica tuli autuaxi tekemän siitä cuin ca
donnut olti.

Rucous.

WE kytäm sinua Herra Jumala taiwallinen
Isä / sinun sanomattoman armos ta laupia
des edestä / että olet asettanut pyhäät Engelinä metto

wartioldzeman/ ja Perkelel pahollida juonilda wa-
rioleman/ ja ru. oilemma sinua/ walaiseman meidän
sydämen Pyhällä Hengellä että me sinun pel. osat
pöyhäsim ja en sinun mielidäs rickois waan caicfinai-
sis ahdisturis meitä lohduitaisim / että sinun pyhät
Engelis wartoidzewat meitä ta meidän omiam/ ja
nijn meidän pyrittäwät/ ettei Perkele eikä mailma
meitä wahingoita taida että njncuin syndein ande-
ri saa/ minen ta tjancaicfinen elämä on meille Chri-
stuxen cautta luwattu/ mahdais myös meidän ruu-
min ja caicfi mitä meillä on/ sinun pyhain Engellit-
tes cautta suojellut ta wariellut olla/ Amen.

P. Simunan ja P. Judan.

Päiwänä.

Coll. njncuin P. Andreaxengin Päiwänä.

Epistola njncuin P. Jacobingin

Päiwänä.

Stoitcat nyt tähän aican pag. 122.

Evangeliumin kirioitta P. Matth.

Evang Cap. 10.

S Ihen aican/ lähetti Jesus ne caritoissa
kymmendä/ ja sanot: älkät menzö pacas-
nain teille/ ja Samaritanein Caupungeihin
älkät menzö: Mutta menzät paraimin cado-
tettuin lammasten rygö Israelin huonesta
Nijn menzät ja saarnatcat/ sanoden: Tait-
wan Baldacunda on lähestynyt. Ripidit
tehtät terwexi / spitalisia puhdistatcat/ cuoulei-
ta herättäkät / perkeleitä vlos ajacat. Lahiaxi
re saitte/ nijn myös lahiaxi andacat. Ei

Ei teidän pidä cūda / eikā hōpiata / eikā wa-
 ste pitāmān teidän wyöllän / eikā cwās sactiā
 matealla / eikā cahya hametta / eikā kengiā /
 eikā sauwa: sillä työmies on ruocans ansain-
 nut. Waan cūhunga itänāns Caupungijn
 taicka kylän te menette niin kyselkät / cuca si-
 nä on otollinen / ja oleat siellä siehenasti cuin
 te lähdette.

Mutta cosca te huonesen menette / niin
 terwettäkät sitä / ja sanocat: rauha olcon tälle
 huoneelle. Ja ios se huone on otollinen / niin
 tulcan teidän rauhan hänelle: Jollei hän ole
 otollinen / niin teidän rauhan teille pääl-
 le. Ja cūsa ei kengän rupe teitä wastan / eikā
 le teidän sanolan / niin mengät ulos niin
 huoneista / taicka sitä Caupungista / ja puo-
 stacat tomukin teidän jalgoistan. Totisest sa-
 non minä teille: huokembi pitä olemān So-
 doman ja Gomorran maalle Duomio päi-
 wänä / cuin sille Caupungille.

Rucous.

Serra Jumala taatwallinen Isä / iocā sinus sinuū
 Poicas Jesuxen Christuxen cautta meille il-
 moittanut olet / me rucoilemma sinua / anna Pohā
 Henges weidän sydämähim / että hän meisä oikian ja
 Christulisen rackauden syntäis / ja meitä carkest
 cuin sitä wastan on armolisest warielis / wahwistais

nyös in lohduks meitä caict maies wastointäymis
is / cum sinua Sanas tähden meidän pääle tulla
aita / että me turwallisest sinun armoos ja Sanaas
neitä turwaisim / ia sekä Perfelen että mailman
vahyden ylöncazoisim Sinun Poikas / etc.

Pyhäin Mestän Päiwänä.

Collecta.

Herra Caictiwaldas Jumala / me rucoisem.
ma sinua andaman meille armos / että sinun py-
häis muisto meitä paramban elämän kehoitais / ja
että niincuin me heidän muistoans yidämme / mah-
jaisimme myös uscos ja hywisä töisä heitä seurata.
Sinun rackak / etc.

Epistolau / kirjoitta P. Johannes Apost.

Ilmestys Kiriasans / Cap. 7.

Näinä päiwinä / näin minä toises Engelin
Auringon eotrosta ylöstulewan / iolla oli
läwän Jumalan sinetti. Ja hän hausi suurel-
länellä / nölle nelialle Engelille / joiden maa-
ja merta oli annettu wahingoitta / ia satoj-
kai marta / eikä merta / eikä puita wahingoit-
to / sihenasti euin me merkidzemme meidän
uunnalanie palweliat heidän odzisans.

Ja minä cuulin että merkittynä lueu oli sata
neliä wñdettä tymmendä tuhatta / jota caics
in Israelin lasten sukucunnasta merkityt olit.
Judan sukucunnasta / caritoista tymmendä
hatta merkityt.

Rubenin sukucunnasta / caritoista tymmene-
t tuhatta merkityt.

Sadin sukucunnasta / caritoista tymmendä
hatta merkityt.

Afferin suucunnasta / caritoistakymmen-
dä tuhatta merkityt.

Nephtalin suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Manessen suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Simeonin suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Lewin suucunnasta / caritoistakymmen-
dä tuhatta merkityt.

Isacharin suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Zabulonin suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Josephin suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Ben Jamin suucunnasta / caritoistakym-
mendä tuhatta merkityt.

Sen jälkeen näin minä / ja cadso / suuri joukko /
jota ei yrittän luuke tainnut / caivista paca-
nosta / ja suucunnasta / ja Cansoista / ja tielista
seisowan istuimen edes / ja Caridzan edes / wal-
kella waareilla pueretur / ja painut heidän
käsisäns. Ja he huusit suurella änellä / sano-
den: Auruus olcon sille joca istuimella istu-
meidän Jumalallem ja Caridzalle. Ja caid
Engelit seisoit istuimda ymbärins / ja wa-
hin bita ymbärins / ja nella eläimda / ja langel-
sit caswoillens istuimen eteen / ja cumarsit Ju-
malata sanoden: Amen. Siunaus / ja wäisseus
ja tertos / cunnia / ja wäfewys / ja waim-
olcon meidän Jumalallem / jancaidisest / A.

Evangeliumin kirjoitea P. Matth.

Evangel. Cap. 8.

S Tehen aican/ cosca Iesus näki Can-
 san/ astui hän ylös vuorelle/ ja euih hän
 li istunut/ tulit hänen Opetuslapsens hä-
 en tygöns. Nijn hän awais suuns/ opetti
 eitä/ ja sanoi: Autuat owat hengelliset wai-
 aiset: sillä heidän on taiman Baldacunda.
 Autuat owat murhelliget: Sillä he saawat
 hducoxen: Autuat owat siwiät: sillä he saas-
 at maan perä. Autuat owat jotca isowat
 sanowat wanhurseautta: sillä he rawitan.
 Autuat owat laupiat: sillä he saawat laupiu-
 en. Autuat owat puhtat sydämet: Sillä he
 lawat nähä Jumalan. Autuat owat rau-
 an teität: sillä ne pitä Jumalan poijxi eud-
 utaman. Autuat owat joita wanhurseauden
 ihden wainoran: Sillä heidän on taiman
 Baldacunda. Autuat oletta te/ cosca ihmiset
 leawat ja wainowat teitä/ ja puhuwat caico-
 naista pahutta teitä wastan/walehdellen mi-
 in tähten. Jloiteat ja riemuiteat: Sillä
 idän palekan on suuri taimas. Sillä näin
 wainoistit Prophetaita jotca teidän edellän
 Xucous

Rucous?

Herra Jumala taiwallinen Isä / sinä joca sinun
 ainocaisen Potcas Jesuren Christuren isällijei
 opeturen cautta / oiklat autuuden wälicappalet ar
 molifest meille ilmoittanut olet / me rucoilemma si
 nua / walaise meidän sydämen Pyhällä Hengelläs
 että me caikella ahkerudella meitäm nissä harioitat
 sin tämän maailman pahutta karsiwälifest karsim
 jowijmeim sinun tykönäas taiwas suuren palcan käsi
 täsim Täinä meille sio / laupias ja armollinen Her
 ra / sinun rackan Potcas Jesuren Christuren meidän
 Herran cautta / joca yinä sinun ja Pyhän Henge
 cansa elä hallidze ijancatifest / Amen.

Rucous päiwänä.

Collecta.

Chyle Herra Jumala meidän rucourem / jote
 nöyräst sydäimest rucourem ja syndim sinun ede
 stäs tunnustam / että meille armolifest annaisit sef
 syhnit anderi että myös rauhan. Sinun rackan Pot
 cas Jesuren / etc.

Epistolän kirjoitta P. Jacob

Apostoli / Cap. 5.

Rackat weliat / tunnustacat toinen toiselle
 teidän rucoren / ja rucoilat toinen toisen
 ne edestä / että te terwet olisitte: sillä Wan
 hurstan Rucous woi palio / coscase totinet
 on. Elias oli ihminen nissä haluisa wicapaa
 cuin mekin / hän rucoiliettei pitänyt sataman
 ja ei satanurcämaan päälle / colmena wuotena
 ia cuitena cuucutena Ja hän taas rucoili / ja
 taiwas andoi sateen / ja maa caswoi hedelmät

Rackat weliant / jos jocu teistä erytis totu

est jos jocu seu palautais / se tietään / että joca
nneisen eryriää palautta se on wapahra
st sielun cuolemasta / iapeittä synd: in pa: iondet

Immal taiwast Isä hywä / pag. 88.

Evangeliumin kirjoitta D. Lucas

Evangel. Cap. II.

Siehen aican / sanoi JESUS Opetus lappo
sillens : eulla teistä on ystävä / ia mene
uoli ystä hänen tygöns / ia sano hänelle :
stävään / lainas minulle colme leipä : sillä
minun ystäväni tuli matkasti minun tygöni /
ei minulla ole mitä minä panen hänen ete
is. Ja hän wasta huonestans : älä minua
aiwa / owi onio suliettu / ia minun lapseni
minun casani maçawat / ia en minä woi nos
ia sinulle andaman. Minä sanon teille : ellei
än nousse ia anna hänelle / että hän on hä
en ystäväns / niin hän cuitengin hänen ahe
rudens tähden nousse / ia anda hänelle niin
ionda cuinhän tarwitte.

Niin minä myös sanon teille : anseat
niin teille anneran / edzikät niin te löydätte /
olcuttacaat niin teille awatan ; sillä jocainen
uin ano / se sa : ia joca edzi / se löytä : ia joca
olcutta / sille awatan. Eucä teistä on se Isä /
pida poisä ano leipä / andaco hän hänelle tie
wen?

wen: eli jos hän ano cala / andaco hän hä
nelle kårmen: eli jos hän ano muna andac
hän hänelle Scorpionin? Jos te/iotea paha
oletta / taidatte hywiä lahioia anda teidät
lapsillen / palio enemmän teidän taimatiner
Isän/andapyhän Hengen sitä anowaisille.

Collecta.

Herra Jumala / jonga edes caicein sydänt
wapisemat / ja caicein omatundo wårise / a
mahda sinuas caicein päälle / cuin sydiäns catu
wat: ia paranna caicein heidän haawans: että niij
cuin he owat caicein syndehin wiälliset / ettei yrkä
olis myös sinun armestas osatoin. Sinu Poicas /

Nämät seurawaiset sanat / kirjoitta P.

Jeremias Propheta / Cap. 14.

Woi Herra meidän pahatteen owat se
kyllä ansainnet / mutta autta cuitengi
sinun nimes tähden: sillä meidän kowaco
waisuden onsuuri / cuin me olemma ollet sinu
westan / sinä olet Israelin turwa / ia autta
hädäs. Mikis olet nijneuin muucalaine
maasa / ia nijneuin wieras / joca sijhen ais
astans yöty. Mikis olet nijneuin Sangax
joca on peluri: ia nijneuin wäkewä / joca
autta taida. Sinä olet cuitengin meidän se
sam Herra / ia me nimitetän sinun nimellä
älä meitä hylä.

Isä meidän ythält taiwas / pag. 64.

Ewangeliumin kirjoitta P. Lucas

Ewang. Cap. 18.

R vi

Si

S Jehen aican sanoi JESVS heille
wertauxen / että aina tule rucoilla
ikä wäsyä / ia sanoi yxi Duomari oli yhdes
Caupungis / joca ei peliänny Jumalatta /
ikä härvenny ihmisiä. Nijn oli myös yxi
eski sinä Caupungis / joca tuli hänen me
ions / sanoden: autta minua rjta: welieldä
si. Ja ei hän tahdonutcan. Mutta wj mein
anoi hän idzellens: waicfa en minä Ju
malata pelkä / engä häpe ihmisiä / cuiten
in että tämä eski waiwa minua / tahdon
minä händä autta / ettei hän tulis ja nurisis
minua.

Nijn Herra sanoi: cuileat mitä tä
ä wäärä Duomari sanoi: Eitösä Juma
n pidäis hänen walituitans auttaman / jota
y yötä ia päivä händä huuttawat / pidäis
suen sitä karsimän? Minä sanon teille:
hän autta heitä pian. Cuitengin cosea
ihmisen Poica on tulewa / löytänekd
hän yscö maan pääldä.

PASSIO CHRISTI

Meidän

SEKran JEsuren Christuren

Kärsimisen / Cuoleman / Hautamisen / Vlies-
nousemisen ja Taimasen a tumisen / Historia /
neliäst Evāngelistaft coottud.

l.

Mitä Christus (hänen Hengens perän sei-
fottais) teke ia kärsi Opetus lapsildans Jerusale-
mis / ja tiellä Krydinhän mēnesäns / ens-
nen hänen werellistä cuolemans

Kilwoitusta.

Jumal aut minä raudaisin / pag. 96.

Cosca Marianleiwän juhlapäiwä lähestyi /
Cioca päästäiseri cudzutan / sanot JEsus
hänen Opetuslapsillens: Te tiedätte / että
kahden päiwän perästä tule päästäinen / ia Jh-
misen poica ylönnannetan ristinnaulitta.

Silloin cocoonnut pappeth päämiehet / ia
Kirjan oppenet / ia Canssan Wanhimmat / yo-
limmäisen papin Saljn / joca cudzuttin Caie-
phas / ia neuwo pidit / cuinga he JEsuren ca-
wallurella kēnniottasit ia tappasit. Mutta he
pelkäisit Canssa. Njn he sanolt: Eijuhlapäi-
wänä / ettei capina nousis Canssasa.

Cosca JEsus oli Bethanias / Spitalisen Si-
monin huones / ia arrioidzi / tuli waimo hänen
tygöns / iolla oli clasi turmelematoinda ia calli-
sta Narduren woidetta / ia hän särki clasin / ia
saasi sen hänen pääns päälle. Njn muutamat

A vq

näte

arkästyit idzellans ia sanolt: Mihingä kelpa
män woiten haascaus: Sillä tämä ous taitu
ny ytä enämbän kuin colmeen sataan penningin
/ ia gnetta waiwaisen / ia he napisit hän
ä; Tähän **JESVS** sanoi: Sallicat hänen
lla ranhas miiri te händä waiwatte? Hän te
i hywän työn minun cohtani: Sillä teillä o
vat aina waiwaiset / ia cosca ikänänste tahdot
te nijn te sate heille hywä tehdä / muutta en
minä aina teillä oie: Tämä teki mitä hän woi /
se ennätti woiteleman minun ruumistani hau
amiseri. Torisest sanon minä teille: Cusata
nä **Evangelium** saarnatan caikes mailmas /
hän myös tämä kuin hän teki / pitä saarnata
man hänen muistorens.

Nän Sathan oli Judan sisällemennyt / jon
jaläca nimi oli Jscharioth / ioca oli cahdentoi
takysinen lugusta. Hän meni / pois / ia puhu
teli ylimmäistä pappi ja päämiehiä / ewinga
hän oli hänen heille saattawa / ia sanoi heille:
Mitä te tahdotte minulla anda / ia minä teille
hänen saatan: Cosca he sen cuulit / ihastuit he /
ia määräsit hänelle colmeekymmendä hopia
penningitä: Ja hän lupais sen heille / io siinä
aiasta edzet hän tula satarens händä heille il
man capinats.

Ja ensimmäisnä matian leiwän päiwänä / co
sca päästäis lammas teurastettin / tuli Opetus
lapsest **JESUXEN** tygö / sanoden hänelle: Cusca
tahdot että meidän pitä sinulle walmistaman
päästäis lamban syötä: Ja hän lähetti cari hū
nen **Opetuslapsians** / petavin ia Johanne
ren /

ken / seroden: Mengät Caupungin / cadso /
sea te sihen tuietta / cohta teidän yri ihmisen
condain wesiastiata / noudatacat händäsihen
huonesen johonga hän mene. Ja sanocat per-
henisännälle: Wesiart kääsimulle sanoa: Mi-
nun aican on juuri läsnä / cusa on wierasten huo-
ne / josaminä Opetuslasteni cansa söisin pää-
siäs lamman? Ja hän osotta teille suuren Sa-
lin / rakeran / ja walmistetun walmistacat siellä
meille. Ja hänen Opetuslapsens memit / ja
tulit Caupungin / ja löysit njncuin hän heille
oli sanonut / Ja walmistit pääsiäs lammans.

Mutta ennen pääsiäs juhla / että JESUS tie-
si hänen aicans tullexi / että hänen rästälmail-
mastapiti Hän tygö menemäs njncuin hän
enssen oli racastanut omians / jotea mailmas o-
lit / njn hän myös heitä aina toppunasti racasti
Cosea ehto tult / istui hän pöydän tygö / ja cexi
toistalymmendä Apostolira hänen cansans Ja
sanoi heille: Minä olen halulla halainnut syö-
dä tätä pääsiäs lammasta teidän cansan / ennet-
cuin minä kääsin: Sillä minä sanon teille / en m-
nä silek hänest enämbi syö / sihenasti cuin si-
täytetäs Jumalan waldacunnas. Ja hän otti
Callin / kääri ja sanoi: Ottacatis iacacat kesse-
hän: Sillä minä sanon teille: En minä joo si-
cuin wihnapuust on tullu / ennen cuin minä sit-
olen juopa teidän cansan ueta minun Hän
Waldacunnas.

Ja heidän isuisans / siinä yöndä jona Her-
ra JESUS peterin otti hän leiwän / kääri

ti / murssi / ia andoi Opetus lapsens / ia sanoi.
Ottacat / syötät / Tämä on minun Ruumin /
joca teidän edestän annetan / se tehtät minun
muistoreni. Niin myös otti hän Calcin eh-
tollisen jalken / kytti / andoi heille / ia sanoi.
Juoat tässä caicci / tämä Calcii on se Bsi
Testamenti / minun weresäni / joca teidän ia
monen tähden wuodattetan / syndein anderi
andamiseri / Se tehtät niin usein kuin te juot-
ta / minun muistoreni. Ja he joit siinä caicci.

Cosca Ehtolinen pidetty oli / ia perkele oli
Jo Judan Simonin Isachariotin sydämmehen
lytänyt että hänä piti hänen heille sarramaana.
Tiesi **Jesus** Hän caicci hänen käsijns ando-
nen / ia että hän oli Jumalast lähtenyt / ia oli
Jumalan tygö menewä Nousti hän ehtolise-
da / räsui waattens ia otti Esilijnan / ia wyötti
Ozens. Pani sütte werrä Wasimallian / ia ru-
beis pesemän Opetuslastens jalcoja / ia cui-
wais ne sillä esilijnalla jolla hän wyöretty oli.
Niin hän tuli Simon perarin tygö / ia petar-
ti sanoi hänelle: **Herä** / sinäkö minun jalcan
beset? **Jesus** wastais / ia sanoi hänelle: Mitä
minä teen et sinä nyt tiedä / mutta tästedes sinä
tät sen tietä. Petari sanoi hänelle: Ei ikänens
inä pese minun jalcoiani? **Wastais** **Jesus**:
Ell. n minä sinus pese / non ei sinun ole esa mi-
nun cansani. Petari sanoi hänelle: **Herä** /
i ainoastans minun jalcoiani / mutta myös kä-
sieni

teni ja pääni. Sanoi J. Jesus hänelle: Joca pes-
sty on / eise tarwidze pesemistä / waan että ialat
pestan ja nijn hän on coconans puhdas. Ja
te oletta puhtat / ette cuitengan caicti: Sillä
hän tiesi pettäjäns; Sentähden hän sanoi / ette
caicti ole puhtat.

Sijte cuin hän oli pesnyt heidän jalcaus ortti
waattens / istui / ja sanoi taas heille: Tiedätte
kö / mitä minä teille tehnyt olen? Te cudzutta
minun Nestarixi ja Herraxi / ja te sanotte oi-
kein / sillä minä myös olen. Jos minä joca olen
teidän Herran ja Nestarin / olen teidän jal-
canne pesnyt / nijn pitää teidängin kessenän toi-
nen toisenne jalat pesemän: Sillä minä annoin
teille esicuwon / että te nijn tekisitte / cuin minä
kin teille tehnyt olen. Totifest / totifest sanon
minä teille: Ei ole palwelta suurembi hänen
Herrans / eikä sanansaattais suurembi / cuin se
joca hänen lähetti. Jos te nämät tiedätte te
oletta aruat jos te nijtä teettä. En minä caictis-
ta teistä puhu: Mutta että Kamattu täyretäis-
sin: Joca syö leipä minun cansani / hän tallais
minun jalallans. Nyt minä sanon teille ennen
cuin se tapahnu / että sijte cuin se tapahturnut on /
te minun siri uscoisitte. Totifest / totifest sanon
minä teille: Joca sen coria cuin minä lähettän
hän coria minun; Mutta joca minun coria / hän
coria sen joca minun lähetti.

Cosca J. Jesus nämät sanonut oli / murehti
hän Hengesä / todisti ja sanoi: Totifest / totifest
sanon minä teille: Xri on teistä minun pettä-
wä; Cadzo / minun pettäjäni kasi on minun
cansani pöydällä.

Mute

Mutta Opetuslapsi tuli murhelliaksi /
 kadettiin toinen toisensa päälle / ja epäilti kenenstä
 hän sanoi / ja rupeesit kysymään kenenstä / cu-
 case olis joca sen tekis? Ja rupeesit jocaainen sa-
 noman: Herran / kenenstä minä se? Ja toinen:
 Ollengo minä se / Mutta hän vastais / ja sanoi
 Yri caudestoista kymmenest / joca minun can-
 satti setin rupe / se pettiä minun. Ja tosin ihmise
 poica mene nincum kivoitetu on hänenstä /
 mutta voi sitä ihmistä / tonga kautta ihmisen
 poica petetän / se olis hänelle parambi / ettei
 hän olis syndynyt. Niin vastais Judas joca
 hänen petti / ja sanoi: Mestari / olengo minä se?
 Hän sanoi hänellä: Sinä sen sanoit. Ja yri
 Jesuren Opetuslapsi istui hänen rinnak-
 kians / jota Jesus rucasti / Jolle Simon petari
 vastais / kysymään kenenstä hän puhui: Cosca
 hän Jesuren rinnalla macais / sanoi hän hä-
 nelle: Herran: cuca se on? Jesus vastais:
 Se on se / jolle minä caitetun palan cocoran.
 Ja cuin hän oli leiwän castanut / andoi hän sen
 Judalle Simon Ischariottle. Ja sen palan
 jälkeen meni hänen perkele. Niin sanoi Je-
 sus hänelle / mitäs tehdätahdot / niin te pitken-
 ni min? Mutta ei atrioidzewisi yri kän ymmärtä-
 denyt mingätähden hän sitä hänelle sanoi. Sil-
 n lä muutamia luulit että Judalla oli cuccaro /
 ja Jesuren kenenstä häntä ostaman mitä Juh-
 inkapäiwän waxari rucuttaman / eli jos hä-
 nen piti jorakin waiwaisille andaman. Cosca
 juhansen palan ottanut oli / meni hän cohra ulos /
 ja yö oli. Cosca Judas oli vlosmennyt / sanoi

Jesus: Nyt on Ihmisen poika kirkastettu /
Jumala on kirkastettu hänen cauttans / nijn
on myös Jumala kirkastawa hänen idzens / is
kirkasta pian / 20.

Cosca Jesus oli kiltos wirren weisannut / meni
hän Opetuslastens cansa Kidroniu Djan ylidze
Olymäälle. Ja heidän wälillens tuli riihta / cuca
heistä suurin piti oleman. Nijn hän sanoi heille:
Mailmaliset Cuningat wallidzewat / ja waldamie-
het cudzut an armolisiyi herroijt. Mutta et te nijn /
waan joca teistä suurin on / se olcon nijn cuin nuorin:
ia joca yllimmäinen on / se olcon nijn cuin palwelta.
Sillä cumbi suurembi on? Se joca atrioidze / taicka
se joca palwele? Eikö se joca atrioidze? Mutta mi-
nä olen teidän keskellän nijn cuin palwelta. Mutta te
oletta ne / jotca minun tiusanytsani minun cansani
pysytte: Ja minä saädän teille waldacunnan / nijn
cuin minun Isäni saäsi minulle: Että teidän pitä
shömän ia juoman minun pöydälläni / minun Wal-
dacunnasani / ia istuman istuimella / ia duomidze-
man coritoistakymmendä Israelin suucunds. Sil-
loin sanoi hän heille: Tänä yönä te caicki pahenetta
minusa; Sillä kirjoitettu on: Minä yön Paimen-
da / ja lambatlaumasta hajowat. Mutta sijte cuin
minä ylös nousen / tähn minä teidän edellän Gali-
lean. Ja Herra sanoi: Simon / Simon / cadzo /
Sathan on teitä pyhtänyt seulozens / nijn cuin Ni-
sua. Waan minä rucoilen sinun edestäs / ettet sinun
yfcos puuttuman pidä. Ja cuins kerran palatat nijn
wahwista welitajäs. Nijn sanoi Petari hänelle:
Jos wielä caicki muut pahenisit / en minä cui-
tengan itänäns pahene. Jesus sanoi hänelle

Totifest sanon minä sinulle: Tänäpäin/ ennen kuin
 Cuckoi cahdesti laula/sinä colmaist minun tiellät.
 Mutta hän wielä sanoi: Jos minun pidäis si-
 nun cansas cuoleman/ en minä sitrectän tielläis
 sinua. Njñ sanoit myös caicti muut Operus-
 lapsen. Ja hän sanoi heille: Cosca minä lähettin
 teidän ilman sakttä ia cuckarota ia kengitä/puutruico
 tiellä mitän? He sanoit: Ei mitän. Njñ hän sanoi
 heille: Waan nyt/ jolla sakti on/ ottacan sen/ njñ
 myös Cuckaron/ ia jolla ei ole se myykän hamens/
 ia ostacan miecan: Sillä minä sanon teille: Wielä
 sekun kuin kirjoitetta on pitä minus täytettäminä:
 Hän on pahaintekijän secan luettu: Sillä mitä
 minuska kirjoitettu on/ ne pitä loppuman. Njñ he
 sanoit: **Herä** cadzo/ täsä on carimieckä. Hän
 sanoi heille: Kyllä siinä on.

I I.

Mitä Christus teke ia Kärshänen Taitwalle-
 sen Jsans edes / Krydimaas/ ennen
 kuin hän kinnioletan.

Christus cuoleman kirdus sanoi/ pag. 9.

Elloin tuli **J**esus heidän cansans paic-
 kan joca cudzutan Gehsemane/ josa oli
 Krydimaa/ johon hän meni ia hänen Operus-
 lapsens. Mutta/ Judas joca hänen petti/ tiesi
 myös sen paican: Sillä **J**esus meni sinne v-
 sein Operuslastens cansa. Ja **J**esus sanoi
 Operuslapsillens: **J**äucar täsä/ njñ carwan
 kuin minä menentuwonne/ ia rucoilen. Ja hän
 otti petarin cansans/ Jacobin ia Johanneren/
 ne capi Zebedeyen poica/ ia rubeis murhe-
 man.

man / wapiseman ja sureman. Jasanoi: Mi-
nun sielun on murheisans cuoleman asti / olkat
tää ja walwocat minun cansani / ja rucoicat
etter te joutuis kiusauxen. Ja hän ercam heis-
tä / lähes kiwellä heittä / lasti polwillens ja
langeis castwollens maahan / ja rucoili / jos
mahdollinen olis / että hän sen ajan wältäs ja
sanoi: Abba minun Isän / caicki owat sinulle
mahdolliset / jos mahdollinen on / niin mengän
pois minulda tämä Calcki / ei cuitengan näh-
cui minä tahdon / mutta niincui sinä. Ja
hän tuli Opetuslastens rygö / ja löysi heidän
maamast / ja sanoi Petarille: Simon / macare-
cos? Etkos woumuyhtä herke walwo minun
cansani? Walwocat ja rucoicat / etter te joutui-
s kiusauxen / hengi tosin on aldis mutta liha
on h icke.

Taas meni hän toisen kerran / ja rucoili sano-
den: Minun Isän / ellei tämä Calcki mene pois
minulda muutoin etten minä sitä juo / niin ras-
pahucon sinun tahdos. Ja hän tuli / ja löysi
taas heidän maamast / sillä heidän silmäns olit
kascat / eikätiehet mitä heidän piti händä wastas-
man. Ja hän jäi heidän / meni taas / rucoili
colmanen kerran sanoden: Isä / jos sinä tahdot
niin ota pois minulda tämä Calcki / cuitengin
ei minun tahdon / mutta sinun olcon. Niin En-
geli raiwast ilmestyihänelle / ja wahwisti händä.
Ja se joutui / että hän cuoleman cansa sodei /
ja rucoili hartamin / ja hänen hikens oli niin-
cui weren pisarat / jotea mahan wuosie. Ja cun
hän nousi rucoilemast / ja tuli Opetuslastens
tye.

hän ne machon tähden macamaſt/ ja ſanoi heille:
le: Maateat ja lewättät? Te nyt kylä oſi/ ſe
hetki on tullut/ cadzo/ ihmifen poica ylönannet-
tan ſyndiſten täſijn/ noſcat ja mengäm eadzo
ſe lähety joca minun pettä. Murta rucoilcat
etter te tulis kuuſareen.

I I I.

Mitä Chriſtus teke ja kārſi Hengeliffen Jſä-
Annaxen ja Caiphaxen edes Hengellifes
Dikeudes

Anta minä Jumalani täſä tuſcas / pag. 22.

Welä hänen puhuiſans/ Cadzo/ Judas yr-
kahdeſtaroiftakymmenefi/ tuli ja pallo-
wäke hänen canſans/ ja ylimmäiſten Pappeti/
Phariſeiften/ Wanhinden ja Kirjan oppenit-
ten palroeliat/ kãwi hän heidän edellãns ja tuli
ſinne lyhtyillä ja ſoittoilla/ miecoilla ja ſeipãilla.
Murta joca hänen petti/ oli andanut heille me-
ſin ſanoden: Kenengã minã ſuuta annan/ ſe
on/ kũnottacat hãndã ja wãuſt pois wietãt.
Cofca JEsus tieſi caidei mitã hänen rapah-
man piti/ tuli hän ja ſnoi heille: Ketã te edzi-
tã? He waſtaſit: JEsusta Nazarenuſta. Sa-
noi JEsus heille: Minã olen.

Murta Judas / joca hänen petti / ſeiſot myõs
heidän canſans. Cofca JEsus ſanoi heille:
Minã olen/ aſuit he tacaperin / ja langeiſit
maahan. Nijn hãntas kysyi heille: Ketã te
edzittã? He ſanoi: JEsusta Nazarenuſta. JEs-
us waſtats: Minã ſanoin teille / Minã olen
Jos te ſijs minua edzittã / nijn ſallivat nõiden men-

...nä se/ puhetaätetäsin/ cūin hān oli sanonut:
se minā nästā yhtān cadocianut cūis minulle ahoit.
Mutta Judas astui äcūt JEsusen tygō/
sanoi hänelle tekwe Rabbi. Ja su-a andoi
hānen. Nān sanoi JEsus hänelle: Ystāwān/
mitā warten sinā tulit? Juda suun andamisellaco
sinā ihmisen Pojan petät? Silloin ne astuit edes/
ja lasit kätens JEsusen päälle/ ja kñnniottit
hānen. Cosa ne/ jotca hānen ymbāillāns
oli/ nāit mitā tulewa oli/ sanott he hänelle:
Merra emmekō me lyō miecalla? Nān Si-
mon petarilla oli miecā/ jonga hān wetinlos/
ja löi ylimināisen papinpalweliata/ ja hēcāis
pois hānen oiktan corwans: jonga palwelian
nimi oli Maltes. Nān JEsus sanot: Galicā
tāhān asti tulla. Ja sanot petarille: Pistā miec-
kas ruppen: Sillā caicēi jotca miecān rupewat/ ne
miecalla hukatan. Taicēa luulecos / etten minā tai-
tāisi wielā rucoilla minun Jsanī lähettāmān minulle
onāmān cūin capitoistakymmendā legiot Engeleitā?
Eikō minun pidā juoman sitā Calcia / cūin Jsa mi-
nulle andoi? Cuunga siis Kamattu tēytetān ettā nān
pitā oleman? Ja cūin hān rupeis hānen cor-
wans paransi hēn sen.

Sillā hekkellä sanoi JEsus ylimināisille
papeille/ ja Templin haldioille/ ja Wanhu-
mille/ ja joucelle/ cūin hānen tygōns tullet
olit: Nāncūin ruōwārin tygō te lāxitte/ miecoilla ja
seipällä minna kñnniottaman. Minā istuin teidān
tykōnān joca päiwā orettain Templis/ ja et te ojen-
dantc lättā minun Päälleni/ mutta tāmā on teidān
hettēn ja pimēyden walda/ etti Prophetain kirjoitw

rit täntetäsin. Silloin caiki Opetuslapsi
ylönannou hänen ja pakenit.

Mutta joukko ja ylämaisen päämies ja Ju-
dalaisen palveliat tunnotti JEsusen/ ja
doi hänen/ ja talutti händä/ pois wieden ensin
Zannaxen tygö joca oli Caiphaxen Zippi/ ja oli
sind wuorena ylimmäinen pappi. Ja Caiphax
oli se joca Judalaisille oli neuwo andanut/ että
yhtä ihmistä olis tarpeellinen euoetta Canstaa
edestä. Ja yri nuoruainen seurais händä/ jolla
la olli länainen waate pallan ihon päällä. Ja
nuoret miehet tunnotti hänen / mutta hän jäi
sen länaisen waatteen ja pakeni alasti heidästä.

Kiij he weit JEsusen ylimmäisen Pappin
Caiphaxen tygö/ johon caiki Kurjanoppenet ja
wanhimmat out heidästä coonnet. Ja Se-
mon petari seurais JEsusta/ ja toinen Ope-
tuslapsi/ joca oli ylämaisen Pappin tuttawa
ja hän meni JEsusen cansa/ ylimmäisen pa-
pin Galijn. Mutta petari jäi pois owen ta-
kasta. Kiij se toinen Opetuslapsi/ joca ylimmäisen
Pappin tuttawa oli/ meni ja puhui owen wa-
rtialle/ ja toi petarin sisälle. Mutta palwo-
liat/ jotca hylistä olit walfian keskelle cartano-
ta wirtännet/ sillä kylmä oli/ seisoi ja läm-
mittelit. Ja petari seisoi myös heidän cansans
ja lämmitteli/ että hän olis nähnyt lopun Col-
sa yri pöca näki hänen walfian rykönä istu-
wan/ cadzoi hän hänen pällens/ ja sanoi: sind
myös olit JEsusen cansa Galileasta/ ja olet
yri tämän ihmisen Opetuslapsista? Waan
hän

hän kielsi eukkein edes / ja sano: Walmo / en
ole / en minä tunne händä / engä tiedä mitäs
sanot.

Niin ylimmäinen pappi kysyi JEsuxelle
hänen Opetuslapsistans; ja hänen Opetus-
stans. JEsus wastais händä: Minä olen
juulifest mailman edes puhunut / minä olen Syna-
gogas ja Templis opettanut / johon caikki Judalot-
set coconduwat / ia en ole mitän sala puhunut. Mi-
täs minulle kysyt? kysy niille jot. a cuulit mitä minä
heille puhunut olen. Kadjo / ne tietawät mitä minä
sanonut olen. Ja cun hän näimät puhui / andoi
yri niistä palwelioista cun läsnä seisoit / JEs-
uxelle corwapuustin / sanoden: niingö sinun
pitä ylimmäistä pappia wastaman? JEsus
wastais: jos minä pahasti puhuin / niin tunnusta se
pahari: mutta jos minä oikein puhuin / mitäs minua
höt? Ja Hannas lähetti hänen siortansa
ylimmäisen papin Calpharen rygö.

Mutta Simon petari seiso iä lämmitteli.
Ja cohta ensimmäisen kieldämisen jälken / cocha
hän meni vlos porstuaan / lauloi Eucfoi / ia hä-
nen näki taas toinen pöcca / joca sano niille jot
ca stellä olit: ia tämäkin oli JEsuxen Nazare-
nuren cansa. Niin he sanoit hänelle: etkös ole
myös hänen Opetuslapsistans? Taas kielsi
hän / ja wanno: En minä ole. Ja wä hän het-
ken peräst / tuli wielä toinen ja todisti / sano-
den: totifest olet sinä yri heistä sillä sinun pu-
hes ilmoitta sinun. Sanoi myös hänelle yri
ylimmäisen papin palwelioista / sen lango jon-
ga petari corwan poishad'ais; Engö minä

si nua nähnyt kydimaas hänen caufans. Hän
hän rapeis idzens sadatteleman / ja wannon
man: En tunne minä sitä ihmistä / josta te
puhutte. Ja vielä hänen puhuisans / lauloi
taas Eucloi. Ja Herrä käänsi idzens ja cad-
soi petarin päälle. Ja petari muisti Herran
puhen / joca hänelle oli sanonut: ennen kuin
Eucloi cahdesti laula / sinä colmasti minun
kiellät. Ja petari meni tiros ja itkikakerast.

Mutta ylimmäiset papit / Wanhimmat
ja caikti Raadi / edseit wäärä todistusta Jes-
usta vastaan / händä cuolettarens / ja ei he
löynnet: Waicta monda wärä todistaja tuli /
nün ei sitetän heidän todistarens ollet sowa-
liat. Wöjmen tulit cari wärä todistaja / ja to-
disti wärin händä vastaan / sanoden: me cun-
nimma hänen sanowan: minä tahdon maahan
ricko Jumalan Templin / joca käsillä rakettu
on / ja colmena päivänä toisen jälleens raketa-
man / joca ei käsillä tehry ole. Ja einädengän
todistns oilit sowelias.

Jaylimmäinen pappi nousi ja äysyi Jes-
uxelle / sanoden: ettös mitän vasta? mitä nä-
mät sinua vastaan todistawat? Mutta hän
oli äneti / eikä mitän vastannut. Taas ylim-
mäinen pappi / äysyi / ja sanoi hänelle: Olet-
kos Christus sen sanaturn poika? minä want-
notan sinua elävän Jumalan cautta / ettäs sa-
not meille / jos sinä olet Christus Jumalan
poika? Sanoi Jesus hänelle: Sinäpä sen
sanoit / Minä olen / Cuitengin sanon minä teille / täsi-
edon ptd teidän näkemän ihmisen Pojan isturwan
mal

woiman oikiällä puolella / ja tulewan Taiwan pilwt
 sä.. Niin ylimmäinen Pappi rewäs waat
 tens / ja sanoi: Hän on pilcannut Jumalata /
 mitä me sillen todistusta tarwidzem? Cadzo /
 nytte cuulitta hänen pilcans / mitä te luulet
 ta? Niin he caieki Onomidzit hänen cuoleman
 Ja ne ih chet jorca Jesusta kynnipidit / pil
 kait händä / sylieffelit hänen Caswoillens ja
 löit händä ruficoillans / muutamet petit hä
 nen silmäns / ja löit händä postelle / ja kysyt
 hänelle / sanoden: Arwa meille Chrifte / cuca
 sinua löi? ja palio muuta / cuin he pilcassit
 händä.

Mutta huomeneidain päiwän coittais
 cocoonnit caieki ylimmäiset papit / Kirjan
 oppenet / Wanhimmat / Cassan seäs ja caieki
 Raadi / Jesusta wastan / cuolettarens händä.
 Ja he weit hänen Raadin eteen? sanoden:
 Quidos Christus? sano meille. Hän wastais
 ja sanoi heille: Jos minä teille sanon / niin et te mi
 nua usco; jos minä taas kysyn / niin et te wastta / et
 käämyös päästä minua. Tästedes pitä ihmisen Vo
 lan istuman Jumalan woiman oikiällä puolella.
 Niin he cuieki sanoit: niin siinä olet Jumalan
 Potca. Hän wastais: Te sanotta että minä olen.
 He sanoit: mitä me sillen todistusta tarwidzem?
 me olemme sen cuulleet hänen omasta suustans.

IV.

Mitä Christus teke ja Kärsi maailmalisten
 duomarein Pilaturen ja Herodexen edes /
 ja seisso Kästuan oikeudes.

O Jesu cuin olet pijnatu / pag. 29.

Silloin tähti joukko ylösnousti / ja weli
Jesuren sidottuna Raastuan eteen / ja
ylön annoit hänen Maanherralle Pontius
pilaturelle.

Cosca Judas / joca hänen petti / näki että
hän duomittu oli / carui hän / ja toi jällens ne
colmekymmendä hopia penningitä. Pappain
päämiehille ja Wanhimille / ja sanoi : minä
pahasti tein että minä petin wiartoman we-
ren. Njñ he sanoit : mitä meidän siehen tule-
cadzo idzes. Ja hän heitti hopia penningit
Templin / läpi sieldä / menipois / ja hirti idzens.

Mutta pappain päämiehet otit hopia pen-
ningit / ja sanoit : ei näitä sowi panna whietar-
kun : sillä se on weren hindä. Njñ he pidit
neuwo / ja ostit njllä Sawen walajan pelton
wieraisten hautamiseri. Sentähden se peldo
cudzutan wiellä tähän päiwän asti / weripelo-
lori. Silloin täytettiin se cuin sanottu oli Je-
remialda prophetalda / joca sanoi : Ja he otit
colmekymmendä hopia penningitä / jolla se
myyty maretin / jonga he ostit Israelin lapsi-
da / ja annoit Sawen walajan pellosta njñ
cuin Herran on minun tästeyt.

Cosca he olit Jesuren cansa Raastuan
etsen tullet / njñ ei Judalaiset sinne sisälle
meñeet / ettei he olis idzeens saastuttaneet / waan
söisit pääsiäis lamban. Njñ pilatus meni
ylos heidän tygöns / ja sanoi : mitä cannecta
te tuotte tätä miestä wastan? He wastaisit /
ja sanoit hänelle : Ellei hän pahantekijä olis /
en me olis händä sinun haldus andanet. Njñ
pila-

pilatus sanoï heille : nijn ottacat te händä ia
 duomiteat teidän lakin jälken. Judalaiset sa-
 noit hänelle : ei meidän tule keräntoppa: jettä
 Jesuren puhe täytetäisin / cuin hän sanoï / il-
 moittaden millä euolemalla hänen piri euole-
 man. Ja he rupeisit candaman hänen päällens
 sanoden : tāmān me löysimme Causa wiettelea
 māst / ia kieldāmāst Keisarille weto andaman /
 ia sanomāst hänen olewan Cuningan Christua-
 ren. Nijn pilatus meni taas Raastupan cudo-
 sui Jesuren / ia sanoï hänelle : Oletcos Judalais-
 sten Cuningas ? Jesus wastais : sanotcos sen idjestäs ? et
 owatco muut sen minusta sinulle sanonet ? Pilatus wastais :
 en minä ole Judalainen ? sinun Causas ia ylimmäiset Papi-
 ytionannoit sinun minulle : Mitäs tehnne olet ? Jesus wa-
 stais : ei minun Waldacundan ole tästä mailmasta : jos mä
 nun Waldacundan ois tästä mailmasta / nijn tosin minun
 palwellani sen edest sotisit / etten minä Judalaisille ytionan-
 neturi tulis ; mutta ei minun Waldacundan ole tästä. Nijn
 pilatus sanoï hänelle : nijn olet Cuningas ? Jesus wastas :
 sinä sen sanot että minä olen Cuningas. Sitä warten olet
 minä syndynyt ia mailman tullut / että minun totunden pita
 tunnustaman / locainen siis joca totudest on / se euule minun
 äneni. Pilatus sanoï hänelle : mikä on totuus :

Ja cuin hän sen sanonut oli / meni häri-
 taas Judalaisten tygö / ia sanoï heille : en mi-
 nälöydä yhrätän syrtä hänen cansans. Ja koska
 hänen päällens ylimmäisidä papeilda ia
 Waanhemmilda cannetrin / ei hän mitän wastan-
 nut. Nijn sanoï pilatus hänelle : etkös euule /
 cuinga cowasti he sinun päälles candawat ?
 Ja ei hän wastannut händä yhrätän sans / nijn
 että Maanherräkin surrest ihmerteli. Murta
 he wielä sanoit : hän fehoitta Causan / opet-

tain eoca Judeas ja on ruwennut Galileast
hawan rāhā: asti.

Cosca pilatus cuuli Galileast mainittu,
wan Eysy hän/jos hän Galileast oli. Ja cun
hän symmästi / että hän Heroderen läänistä
oli / lähetti hän hänen Heroderen tygö: sillä
hän oli myös silloin Jerusalemis. Cosca He-
rodes näki Jesuren / ihastui hän sangen suu-
rest: sillä hän oli jo cawwan aica händä halan-
nut nähdärens / että hän oli paljon hänestä
cuullut / ja toivoi hänelä jongun ihmien nä-
kewäns. Ja hän Eysy hänelle moninaisita /
mutta ei hän mitän händä wastannut. Ylim-
mäiset papit ja Birianoppener myös seisoi
ja cannot cawit hänen päällens. Mutta
Herodes huowinens ylöncazoi hänen / ja
pilekäisi händä / puetti hänen wakkiall waat-
tella ja lähetti jäl lens pilaturen tygö: Sinä
päiwänä tuli pilatus ja Herodes ystäwäri
Kestänäs / joiden wälillä ennen oli rüta ollut.

Nän pilatus cudui cocoon ylimmäiset
papit ja Waldamlehet ja Canssan / ja sano-
heille: te oletta tämän ihmisen minulle tuonet/
nijnenim Canssan häiritösiän / ja cazoi / minä
olen händä tutkinut teidän edesän / is en löydä
yhrän wica eli pahanteco hänestä / iosta teeat-
nate hänen päällens / eikä Herodescaz sillä
minä lähetin teidän hänen tygöns / ja cazoi /
ei hänestä yhrän Herogen rucosta löytry / sentäh-
den tahdon minä hänen rangaistana päästä.

Mutta Pääsiäis juhlaa oli Mianherra tot-
tanut päästämän Canssalle jongun fangin irralle
jongo

senka he tahdoit. Ja silloin oli hänellä yksi cuulusa
fangt (nimittäin) Rhōwari / joka cudzuttin Barrab-
bas / tämä oli capinan nostatteen causa kinniotettu /
ja fangiuten heitetty / joka capinas oli murhan teh-
nyt. Ja causa meni ta rupeis, händä rucoileman /
tekemän heille niincuin hän aina tottunut oli.

Wastais pilatus / sanoden: teillä on tapa,
että minun pitä teille päästämän yhden pääst-
äisnä iveralle / cumman te tahdotta / että minä
päästän teille / Barraban taicta Jesuren / Ju-
dalaisten Cuningan / joka cudzutan Christus.
Sillä hän tiesi / että ylimmäiset papit olit hän-
nen careudest ylöndanet. Mutta pappein
päämiehet ja Wanhimmat yllytit causa ano-
man Barrabast / mutta Jesusta hucfaman.
Nän Maanherra sanoi heille: cumman näistä
kahdesta te tahdotte / että minä päästän teille.
Ja he huusit colcti / sanoden: ei tätä / mutta
Barrabas. Mutta pilatus puhui taas heil-
le / ja tahdoi Jesuren päästä / sanoden mitä
siis minun pitä tekemän Jesurelle joka cudzu-
tan Christus? Nän he caicti huusit: Kristin-
aulidze / Kristin-aulidze händä. Mutta hän sano-
colmannen Ferran heille: mitästä hän pah-
teki? en minä löydä yhtän Zengen ricosta hän-
nes / sentähden tahdon minä hänen rangaistu-
na päästä. Mutta he hogit suurella änellä,
pyytän händä kristin-aulitta; ja heidän ja ylim-
mäisten pappein äni sai wallan.

Nän pilatus otti Jesuren / ja ruostidi
hänen. Ja maanherran huorot otit Jesuren
Raastupan / ja cudzuit caiten joucon coeoor

hänen rygöns / rōsui hänen ia puetit purpu
raisen Caapuun / ia wäänfit oriantappuroista
Cruunan / ia panit sen hänen päähāns / ia an
noit ruogon hänen oikian käreens / ia cumars
fit polwians hänen edesāns / pilcaisfit hāndā /
ia rupeisfit terwettāmān / sanoden : Terwe
Judalaisten Cuningas. Ja syljestelit hänen
päällens / ia annoit hänelle corwapuustcia /
oit ruogon ia löie sillä hänen päähāns.

Silloin pilatus meni vlos / ia sanoi heille
le: cadzocat / minā tuon hänen teille vlos / että
tetiedāisitte / etten minā löyda yhtān syytä hä
nesā. Nān JEsus vlos meni / candain Oriant
appuroista Cruunus ia purpuraista Caap
ua. Ja hän sanoi heille : Cadzo ihmistä
Cosca ylimāiset papit ia palweliat hänen näit /
muusit he ia sanoit : ristinnaulidze / ristinnaulidze
hāndā : pilatus sanoi heille : Ottacat te hāndā
ia ristinnauliteat : sillä en minā löyda yhtān syy
tä hānesā : Judalaiset wastaisit hāndā : meillä
on laki / ia meidän lakim jalken pitā hänen cuo
leman ; että hän teke idzens Jumalan potari.

Cosca pilatus tämän puuhēn cuuli / pelkäis
hän wielā enāmmin / ia meni taas kaastapaan /
ia sanoi JEsulle : eusta sinā olet : Mitto
ei JEsus wastānut hāndā. Nān pilatus sanoi
hānelle : ettōs mitān minulle wasta : tiedāt
Eōs että minulla on walda sinua ristinnaulita /
ia minulla on walda sinua päästä : JEsus
wastais : Ei sinulla olis yhtān walda minua wa
tan jos ei se sinulle olis annettu ylhāldā ; Sentāhe
ten on hānellā suurembi syndi / ioca minun sinulle
alōre

ylönandoi. Ja siitä ajasta pyysi Pilatus händä
päästä. Mutta Judalaiset huusit / ja sanoit jos
sinä hänen päästät / niin et sinä ole Keisarin
ystävä: sillä joca idzens teke Cuningari hän
on Keisarika wastan.

Cosca pilatus tämän puhen cuuli / we
hän Jesusen vlos / ja istui Duomioistuimelle /
sihen paikan joca cudzutan Lithostrotos /
mutta Hebreari Sabatha. Ja se oli Pääsiäi
sen walmistus päivä / lähes euuennellä het
kellä. Mutta kuin hän Duomioistuimella istui /
läheti hänen emändäns hänen tygöns / ja kää
si hänelle sanoa: älä sinä mitän tee tälle Wan
hursalle miehelle sillä minä olen paljo kärke
nyt tuntesani / hänen tähtens. Ja Pilatus sanot
Judalaisille: cadzocat teidän Cuningastan:
Nijn he huusit: ora pois / ristinnaulidze hän
dä. Hän sanot heille: pitäkö minun ristinnau
lidzeman teidän Cuningan: Ylönäiset pa
pit wastaisit: ei meillä ole Cuningast / waan
Keisari.

Cosca pilatus näki ettei mitän auttanut /
mutta enä huhu tuli / tahdoi hän Canssan mielo
dä nousta / ja duomidzi heiden anomisens jälten.
Ja hän orti wettä ja pesti kätensä Canssan edes.
Ja sanot: wiatoin olen minä tämän Wanhur
sican miehen wereen / cadzocat teidän. Nijn
caikti Canssa wastais / ja sanot: hänen werens
sulcan meidän pällem / ja meidän lastem pääl
le. Silloin päästi hän Barraban / joca capinam
ja murhan tähden sangiuteen heitetty oli / joca
he anonectin olit: Mutta Jesusen ylönandoi

Mitä Kristus teke ia Kärsi pääcal-
loin paicas caikilda yhteisest? ia mitä hä-
nen cuolemaherkelläs tapahtu.

Jesus ristin päälle ripui / pag. 98.

Nyn sota miehiet otit Jesusen / ia ritsuit hänelä
Caapun / ia puetit hänen omijn waatteisins /
ia weit hänen ristinnaulitta. Ja hän candoi ristiäns.
Ja cuin he hänen vlos weit / käsitit he yhden miehen /
joca siitā ohidzekāwi ja pelholda tuli nimeldä Simon
Kyrentus / Alexandrin ia Ruffin Isä / sen he waas
dit hänen ristiäns candaman. Hänen pällens pää-
nit he ristin / että hänen piti Jesusen jälis candas-
man.

Mutta händä seurais suuri ioncko Canssa ja
Waimoja jotea itkit ja parguit. Nyn Jesus kää-
si idzens heidän puoleens / ia sonoi: Jerusalemin tyt-
tät / älkät minua itkekö / waan itkekät idze teitän
ia teidän lapsian. Sillä cadzo / päiwät tulewat /
jona he sanowat: autuat owat ne hedelmättömät /
ia ne cohdui jotca ei synnyttäneet / ia ne nisät jotka
ei imettäneet. Silloin he rupewat sanoman rou-
ville: langetcat meidän päältem; ia cuculoille: peit-
täkät weitä: Sillä jos nämät tapahtuwat tuorese
puusa / mitä sijte cuuwetusa tapahtu?

Nyn wietin miös hänen cansans cari muuta
pahanteltitā surmatta. Ja he weit hänen siehen
paican joca Pääcalloin paicari cudzutun / mutta He-
breaxi Golgatha. Ja annoit hänelle etickata eli
myrrhattua wjina juoda sapella secoitettua / ia cuin
hän maisti / nyn et hän tahtonut juoda.

Ja he

Ja he ristinnaulidzit hänen Golgathas / tahto
caripahan tekiätä hänen cansans / yhden viikalle ja
toisen wafemalle puolelle; mutta JEsuxen keskelle.
Ja niin kirjoitus täytettiin / joca sano: pahan tekiain
secaan on hän luettu.

Ja se oli liki colmannella kerkellä päiwästä
cuiin he hänen ristinnaulidzit. Silloin sanoi JEsus:
Isä anna heille anderi: sillä ei he riedä mitä he
tekwät: Niin Pilatus kirjoitti päälle kirjoituksen
ja pani ristin päälle; ja oli näin kirjoitettu: **JEsus**
Nazarenus Judalaisten Cuningas. Tämän
päälle kirjoituksen luki monda Judalaisista: sillä se
paikka oli läsnä Caupungita / jossa Christus ristin-
nauhattin. Ja oli kirjoitettu Hebreori / Greca
ja Latinaori. Niin sanoi Judalaisten ylimmäiset Pa-
pit Pilatuxelle: älä kirjoita / Judalaisten Cuningas.
Pilatus wastasi: mitä minä kirjoitin / sen minä
kirjoitin.

Cosca sotamiehet olit JEsuxen Ristinnau-
linnet / otit he hänen waattens / ja teit neljä osa / cul-
lengin Sotamiehelle osan / siehen myös hamen /
joca oli umbinainen caieki cudottu / ylhäldä hamen
alas. Ja he sanoit keskenäns: älkäm tätä rickoco /
waan heittäkäm arpa / kenengä se piti oleman / että
kaamattu täytetäisin / joca sano: he owat minun
waatteni idzellens jakanet / ja owat arpa heittänet
minun hamestani. Ja sotamiehet tosti näin teit /
Silloin seisoi JEsuxen ristin rylönä / hänen
Aitins / ja hänen Aitins sisar Maria / Cleo-
phan emändä / ja Magdalena. Cosca siis Je-
sus Aitins näki / ja Opetuslapsens / jota hän rucasti /
sanoi hän Aitillensä: **Waino caezo poikas.** Sitte

Sanot hän Opetuslapselle: Cadzo sinun Aitias /
Ja siitä herlestä otti Opetuslapsi hänen tygöns.

Mutta canssa seiso iä cageli iä ohidjel änywäi
set pilckaisit händä / wäändelit päätäns / iä sanot:
Woi sinuas / jalost sinä Jumalan Templin maahan
jaotat ja colmena päiwänä sen jällens rakennat /
auto idzes? jos sinä olet Jumalan Poica niin alas
astu rististä. Niin myös Pappain Päämiehet / Kirj
anoppenet iä Wanhimat pilckaisit händä iä sanot:
muika on häit auttanut / mutta eishän woi idzens
autta Jos hän on Israelin Cuningas / niin wapah
tacon nyt idzens iä astucan alas rististä iä me uscom
hänen. Hän turwais Jumalaan päästään nyt häntä
dä jos hän hänestä butoli / sillä hän on sanonut: Ju
malan Poica minä olen. Pilckaisit myös händä sotas
miehet / astuit hänen tygöns / ja cocotit hänelle ette
kata / sanoden: jos sinä olet Judalaisten Cuningas /
niin wapahda sinus.

Niin nyt pahantekijät / jotca myös ripustetut
olle / Pilckats händä / ja sanot: Jos sinä olet Chri
stus niin auta sinuas iä meitä. Mutta toinen wa
katis / iä nuhteli händä / sanoden: ta et tosin sinäkän
Jumalata pelkä ettäs olet yhdes cadotures? Ja
sofin me olemma oikein siinä: sillä me saamme mei
dän söidemme ansion jälken / mutta ei tämä mitän
paha tehnyt. Ja sanot Jesulle: Herra / muu
ka minua coscas tulet Waldacundas. Niin Je
sus sanot hänelle: Totsest sanon minä sinulle
sänä än pitä sinun olemas minun kansani pa
wadisis.

Ja se oli lähes cuudennella hekkellä / iä pimens
kili caifen maan päälle / hamon yhderänden hecken
asti //

asi/ ja Auringo pimeni. Ja yhderännellä hetkellä
hauhi **J**esus cortialla änellä / sanoden: **E**li/
Eli lamma asabthani/ se on/ minun Jumalan /
minun Jumalan / mielis minun ylönannoit /
Mutta muutamit jotca siinä seisoi/ cosca he sen cuu-
lit/ sanoit he: Heltasta hän huuta. Ja cuin **J**esue
tiesi jo caiksi täytetyt: ia että **K**amattu täytetäi-
sin/ sanoi hän: **M**inä sanon. **O**li siis yri astia
pandu **E**rickata tähten. Ja cosca juori yri heistä /
otti sienen täytti sen **E**rickalla / ia pant **J**soppia ym-
bärille asetti ruogon päähän / piti sen hänen suuns-
edes ia kasti juoda. **M**utta muut sanoit: pidäs /
eadzocam / jos Heltas tule händä päästämän. **C**osca
Jesus oli **E**rickata juonut / sanoi hän: **S**e on täy-
tety. **J**a huusi taas cortialla änellä/ sanoden:
Jsa / minä annan minun **H**engen siun käsijä.
Ja cuin hän sen sanonut oli / callisti hän pääns to-
ylönannoit **H**engens.

Eadzoc / **T**emplin esirippu repeis cahtta ylhäis-
vä hartan alas ia **M**aa järäs / kalliot halkesit. **J**a
haudat aukenit / ia monda **P**yhän ruumit / jotca
maannet olit / nousit ia lärit haudoistans / hänen
ylös nousemisens jälkeen / ia tulit siehen pyhän **C**aus-
pungin ia ilmestyit monelle.

Cosca **P**äämtes / joca siinä hänen cöhdallans
setsoi / ja ne jotca hänen cansans **J**esusta wartioit-
zemas olit / näit lettä hän sencaltaisella huudolla
Hengens andoi / ia näit maan järinän / ia ne cuin siel-
lä tapahdui peliästyit he suuresti / cumtoitit **J**u-
malata / ia sanoit: **T**otisek tämä oli hurscas
Hminen ia **J**umalan poica. **J**a caickise **C**anssa
cuin sinne eadzeleman meni / cosca he näit mitä siela
latapaho

ia tapahdut / Iloit he rindothins / ia palaisit cotians,
Mutta caicki hänen tutrawans / ia waimot / jotca
händä Salileasta seuranner olit / seisot taambana /
ia näit nämät caicki. Joiden seas oli Maria Mag-
dalena / ia Maria wähemmän Jacobin ia Josen
Aiti / ia Salome Zebedeuren potcain Aiti. Jotca
yös händä Salileast seuranner ia palwelles olit;
ia monda muuta jotca hänen cansans Jerusalemin
ennet olit.

Mutta että walmistus päiwä oli / ia ei ruumit
änyt ristisä Sabbathina olemän: Sillä se Sab-
bhin päiwä oli suuri / ruc oilit Judalaiset Pilatusta /
tä heidän luuns piti ricottaman ia pois oietta-
an. Niin tulit sotamiehet ia ric oit ensimmäisen luut
toisen / jotca hänen cansans ristinnautut. Mut-
ta josca he tulit Jesuren tygö / ia näit hänen jocuol-
epi / niin ei he riconet hänen luttans: Waan yri
sotamiehit awais hänen tyllens keihällä / josta
wuoti Veri ia Wesi.

Ja joca tämän nähti / hän on sen todistanut / ia hä-
nen todisturens on tosi / ia hä. tietä hänen totta sa-
noman / että te myös us oisitta: Sillä nämät owat
tapahdunet / että Namattu tähtetäsin: Ei teidän
pidä luuta ricoman hänes: Ja taas / toinen Kirjoi-
tus sano: He saawat nähdä kuhunga he owat pi-
skänet.

VI.

Suinsa Christus haudatan Josefhylda ia
Nicodemuxelda / Krndimaahan / ia mi-
tä sijnä tapahtu.

Christuren piina muistacam / pag. 87.

Josca ehto tuli / että walmistus päiwä oli /
joca

joca on Sabbāthin edellä / tuli Joseph /
Judalaisten Caupungis Arimathias; syndy-
nyt/ricas mies ja cunnialinen Raadiherra/so-
ca oli hywä ja hurscas / eikä ollut mielidynyt
heidän neuwons ja recoons: Sillä hän odotti
myös Jumalan Waldacunda / ja oli JEsuren
Opetuslapsi / cuitengin sala Judalaisten pel-
gon tähden. Hän rohkeis mennä pilatuxen ty-
gö / ja rucoili händä että hän olis saanut ottaa
JEsuren ruumin. Niin pilatus ihmetteli/etsi
tähän jo cuollut oli/ia cudzui tygöns päämie-
hen/ia kysyi hänelä jos hän jo aica cuollut oli.
Ja cun hän asian päämieheidä ymmärsi / antoi
hän Josephille ruumin. Ja hän osti lähä
waatren. Tuli myös Nicodemus/ joca ennen-
gin oli yöllä JEsuren tygö tullut / ja toi Mira-
rhania ja Aloera secoitettua / lähes sata nauha.
Niin he otit JEsuren ruumin / ja kääreit se
puhtaisiin länawaatteisiin / hywin hajullisilla
yrtteillä / niincun Judalaisten tapa oli hauda-
ta. Mutta sänä cun hän ristinnaulittin / oli
Krydimas / ja Krydimas oli usi hauta/ jonga
hän oli haannut Callichon / jehonga ei vielä
kengän pandu ollut / sihen he panit Judalai-
sten walmistus päiwän tähden / että se hauta
oli läsnä/ia wieritit suuren tiwen haudan owel-
le/ia pois menit. Silloin oli siellä murkama
Waimoia joca hänen cansans Gauleasta tullet
olit / Maria Magdalena ja Josen Maria/ ja is-
stuit haudan condalla/ cadzellen hauta/ ja cuins-
ga hänen ruumin panda oli. Sätte palaisit
he ja walmisit hywän hajullis yrtteä ja woi-
teitä

ta. Mutta Sabbathina lewäsit he lain kästyn
jälken.

Mutta toisna päivänä walmisturen päiwä
stä/cocoonuit pappein päämiehet ja phariseu
ret pilaturen rygö / sanoden: **S** Erä me muu
stamme sen wietteljän sanonen eläisäns / cole
men päiwän peräst minä ylös nousen. Käste
sij warjelds hauta colmanden päiwänasti / et
tei hänen Opetuslapsens tulis yöllä / ia waras
stais händä / ia sanois Canstalle: Hän nousi
cuolluista / ia niin jälkimäinen willtys tule
pahemmari kuin ensimmäinen. Pilatus sanoi
heille: Sänä on wartiat / mengät ia wartioit
cat niincuin te taidatte. Mutta he ment pois /
ia wartioidzit hauta wartiain cansa / ia lukidzit
kiven Sinetilläns.

Christuxen ylös nousemisest cuolluista: Ja
mitä hän teki Opetuslastens nähden niinä 40. päi
winä / joina hän idgens vstiasit heille hänen n
lösnousemisens jälken ilmoittii.

Oscä Sabbathi eulunut oli / osti ta walmist
Marta Magdalena / ia toinen Maria / joea
kudzutun Jacobin / ia Salome / ia Johanna / ia muut
kotea heidän cansans olit / ia olit Jesusta Galileassa
seuranneet / hywän hajulisia yrteitä / woidellarens
Jesusta. Mutta Sabbathina he olit alallans laitt
kästyn jälken. Ja Sabbathin ehäona hiljan / sinä
Sabbathina / kuin wielä pimiä oli / ensimmäisnä Saba
bathina sängen warhain Auringon coittais kullit he
haudalle / candain hywän hajulisia yrteitä / kuin he
walmistanet olit. Ja sadjo / siinä tapahdui suure

mar

maan järifös; Sillä Herran Engeli astui alas taitoa
hasti / tuli ta wieritti kiven owelda / ia istui sen päälle.
Ja hän oli nähda nijn kuin pitkäisen tuli / ia hänen
waattens oli walkiat nijn kuin lumi. Mutta war-
tiat hämmästyit peljäten händä / ta tulit nijn kuin he
oliffis ollet euollet.

Mutta Waimot sanoit kessenäns: Eucca meille
wierittä kiven haudan owelda? Sillä hän oli san-
gen suuri. Ja euin he eadzoit / näit he kiven wierite-
tyi: Ja euin he olit hautaan menäet / nijn ei he löyn-
net Herran Jesuren ruumista. Nijn juori Ma-
ria Magdalena sitä ilmoittaman. Ja tapahdui co-
sca Waimot siitä epäillit (ettei he Jesuren ruumista
löytänet) Eadzo / silloin seisott cart miestä heidän
tykönäns kieldäwis watteis. Nijn he peljästyit / ia
löit caswons maata päin. Nijn he sanoit heille:
Miri te eläwötä cuolluitten seas edzitte? Ei hän
ole täällä / mutta ylös nousi. Muistacat cuinga
hän teille sanoi / cosca hän wtelä Galileas oli / sano-
den: Ihmisen Pojca pitä ylönnannettaman syndisten
ihmisten käsijn / ia ristin naulittaman / ia colmandena
päiwänä ylösnouseman. Ja nijn he muistit hänen
sanans / ia palasit jälleens haudalda / ilmoittain cate-
linämät yhdelletoistakymmenelle ja caifille muille.
Ja heidän sanans nähit hourauept / eikä usconet he-
tä. Cosca Maria Magdalena juori nijn kuin sanot-
tu on) tuli hän Simon Petarin tygö / ia sen toisen
Opetuslapsen / jota Jesus racasti / ia sanoi heilles:
He owat Herran pois haudasta ottanet / ia en me-
tiedä euhunga he hänen panit.

Nijn Petari nousi ia meni ylös / ia se toinen
Opetuslapsi / ia he tulit yhdelle / ia juorit mo-
lem

Lemmat ynnä / mutta se toinen Opetuslapsi
 juori nopeimmista kuin Petari / ja tuli ensist haudalle.
 Ja kuin hän siehen curkisti näki hän
 siellä käärtelijät / murea ei hän kuitenkaan sisälle
 mennyt. Nän Simon Petari tuli hänen jälle
 säns / ja meni hautaan / ja näki käärtelijät pan-
 duna / ja sen hitilänan kuin hänen pääns päällä
 oli ollut / ja käärtelijän cansa / waan erinäns
 käärtitynä yhten paiton. Nän meni myös se
 toinen Opetuslapsi sisälle / joka ensist haudalle
 tullut oli / ja näki sen ja vscoi. Silla ei he vielä
 kamatus ymmärtäneet / että hän olis ylös
 noussewa cuolluista. Nän ne Opetuslapset
 menit taas cocoon. Mutta Petari ihmetteli
 sitä kuin tapahunut oli.

Mutta Maria seisoi ylöns haudon edes ja
 kti. Ja koska hän näki irki / curkisti hän hau-
 taan / ja näki cari Engelitä walkeisa waatteissa
 istuwan / yri pääns ja toinen jalain puoles / ja
 hon he Jesuren ruumin pannet olit. Ne sa-
 uoit hänelle: Waimo / mitäs itket? Hän sanoi:
 He ovat minun Herrani pois ottaneet / eng-
 tiedä cubungas he hänen pannet ovat. Cosca
 hän tämän sanonut oli / käänsi hän idzens / ja nä-
 ki Jesuren seisowan / eikä tiennyt että se oli
 Jesus. Sanoi Jesus hänelle: Waimo / mitäs
 itket: Ketäs edyt? Mutta hän luultusen Krydi-
 maan haldiari / ja sanoi hänelle: Herras jos se
 nä hänen poiscauoit / näin sano minulle / cubun-
 gas hänen panit / ja minä menen hänen ottaman
 Jesus sanoi hänelle: Maria; Nän hän käänsi /
 ja sanoi hänelle: Raboni / se on / Nestari Je-

pus sonoi hänelle: Älä minun rupe: Sillä minä en
ole vielä mennyt minun Isäni tykö. Waan mene
minun weljääni tykö / ja sano heille: Minä mene
ylös minun Isäni tykö / ja teidän Isänne tykö / ja
minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tykö.
Tämä on se Maria Magdalena / josta Jēsus
seidzeman perteleettä ylös ajanut oli / joille / sitte
cuin hän ensimmäisen Sabbathin huomenel-
dain ylösnosnut oli / hän ensin näyi. Hän meni
ja ilmoitti Opetuslapsille (jotka hänen sano-
sans ollee olit / jotka murehit ja itkit) että hän
oli nähnyt Herran / ja että hän näitä hänelle
puhunut oli. Ja cuin he kuulit hänen elävän /
ja oli hänelä nähry / ei he yseoneet.

Ja cuin he olit hartan mennet / näit he yhä
den nuoruksen istuwan oikialla puolella / joca
oli waateretu pitkillä wälkeilla waarteilla / ja
he hämmästyit. Mutta se oli Jumalan Enge-
li, Ja hän sanoi heille: Älkät hämmästy-
minä tiedän ettäte edzittä Jēsuska Nazarenu-
sta / joca ristinnaulittu oli. Ei hän oietäällä /
hän ylös nousi / näin cuin hän sanonut oli. Tule-
cat / cadzocat sis cubunga Herran pandu olit.
Ja mengät pian / ja sanocat hänen Opetuslap-
sillens ja petarille / että hän on cuolluina ylös-
nosnut. Ja cadzo / hän mene teidän edellän Gal-
ileen / sielläte saatte hänen nähdä / näin cuin
hän teille sanoi. Ja cadzo / Minä olen sentte-
le sanonut. Ja he menit nopiast ylös / ja pate-
nit handalda / suurella pelgolla ja ilolla / ja mo-
yit ilmoittaman hänen Opetuslapsillens.
Mutta wapistus ja hämmästys oli heidän
pää-

päällens tullut / ei he myös kellenkään mitään
monet : siinä he pelkäsit. Ja heidän miellesäns
hänen Opetuslapsillens ilmoittaman / Cadzo/
nän cohtais **J**esus heidän / ia sanoit : Terwe
teille. Nän he tulit ia rupeisit hänen jalco
hins / ia cumarit händä. Silloin sanoit **J**esus
heille : älkät pelkätkö / mengät ia ilmoittacat minun
welsilleni / että he menisit Galilean / siellä he saatwat
minun nähdä.

Cosa he pois menit / Cadzo/nän tulit mielen
amat warioista Caupungän / ia ilmoitit y
limmäisille papeille caicti mitä tapahdunut
oli. Nän he cocoonnuut **W**anhimbain cansa /
ia neuwo pidit / ia annoit sotamiehille paljon
raha / ia sanoit : Sanocat / että hänen Opetus
lapsens tulit yöllä / ia warastit hänen meidän
maatesam : ia jos se tule **W**aanherren corwille /
nän me tahdomme hänen lepyttä / ia saatam
teidän suruttomari. Ja he otit rahaa / ia teit
nän cuin he olit opererut. Ja tämä puhe on ä
niri otettu **J**udalaisten seos tähän päiwän asti.

Ja Cadzo / cari heistä menit siinä päiwänä
phten **B**ylän/ioca oli **J**erusalemist cundonkym
menen wacomitan pääsä / **E**maus nimeldä.
Ja puhuit **K**essenäns caikista nästä cuin tapah
dunut oli. Ja tapahdui heidän puhuisans ia
rukistellesans **K**essenäns / että **J**esus idze hei
ä lähestyi ia marcusti heidän cansans. **M**ut
is heidän silmäns pidettiin / ettei he händä tun
denet. Nän hän sanoit heille : mitkä puhet ne owat
uin se pidätte **K**essenän käydesän / ia oletta murhe
se? Nän **C**leophas nimeldä wastais / ia sanoit
hänel

hänelle: oletkos ainoa muucalainen Jerusale-
mis / joca et tiedä mitä sieilä nämä päiwinä ta-
pahdui? Hän sanoi heille: Mitä? He sanot hä-
nelle: Siitä Jesusesta Nazarenuksesta / joca
oli propheta wäkewä toisa ja sanoisa / Jum-
lan ja caiken Caissan edes. Cuinga meidän
ylimmäiset papit ja pädmichet ylönannoit hä-
nen cuoleman cadoturen / ja ristinnaulosit hä-
nen. Mutta me luulimme hänen siri joca
Israelin piri lunastaman. Ja sitte on jo col-
mas päiwä cuin nämät tapahdui: Owat myös
muutamet Waimot meistä meitä peliättänet /
jotca warhain amulla tulit haudalle / ja cuin
ei he löyränet hänen ruumistans / tulit he / ja
sanoit: Että he Engelingin näyn nähnet olit /
jotca sanoit hänen elävän. Ja muutamet
meistä menit haudalle / ja löysit niincuin Wai-
mot olit sanonet / mutta ei he händä löynnet.

Ja hän sanoi heille: O te kumpelit ja hitat sy-
dämmest ystoman nittä caikia / euh Prophetat pu-
huret owat. Eikö Christuren pitännt näitä kārssi-
män / ja hänen cunnians sisälle kārsmän. Ja hän
ruyis Mosese / ja caikist Prophetast / ja selitti he-
ille caiki kirioituret / cuin hänestä sanotut olit. Ja he
lähestyit kylä / johonga hement / ja hän teettes
li hänen edemmä kārsmän. Ja he waadit
händä ja sanoit: ole meidän cansam: sillä ehto
journ / ja päiwä on lōstent / ja hän meni oleman
heidän cansans.

Ja se tapahdui cosea hän arvioldzi heidän
cansans / ottri hän leiwän / kätti / mursi ja andoi
heille. Niin heidän simäns autent / ja he
rusit

tunsi hänen. Ja hän catois heidän edestän.
Ja he sanoit koston: eikö meidän sydäme-
mäss' palanut / koska hän tiellä meitä puhut-
ti / ja selitti meille Kirjoitusta? Ja he nousit sil-
lä herkellä / ja palosit Jerusalemiin / ja löysit ne
viroistakymmendä coosta / ja se jorca niiden
cansa oli. Jorca sanoit: **Herra on torisest**
plösnosnut / ja ilmannui Simonille. Ja he
jattelit heille mitä tiellä tapahtunut oli / ja cuin-
ga hän heillä oli tuttu leivän murtamisesta.
Ja ei he näitäkän vsonet.

Mutta sen Sabbathin ehtona / koska ovet
olit jo suljetut / jos: Opetuslapset coos oli / Ju-
dalaisten pelgon tähden: Kosca he näistä pu-
huit / tuli **Jesus idze / heidän arvoitesans /**
fessoi heidän kestelläns / ja lanoi heille: Rauha
olecon teille; ja soimais heidän epäuscoans / ja heid-
dän sydämens cangiutta / ettei he näitä vsonet josed
hänen nähnet olit plösnosneri. Niin he hämmä-
styria pelkäisit / ja luvit Sengen näkewäns.
Ja hän sanoi heille: mitä te pelkäätte / ja mi-
sencaiset ataturet tulevat teidän sydämeen? Cadzocat
minun kassiani ja jalcojani / että minä idze olen / ru-
wetcat minun ja cadzocat: sillä ei henacellä ole liba
eikä luita niincuin te näettä mynulla olevan. Ja
cuin hän nämät sanonut oli / osotri hän heille kät-
tensä ja jalkansa / ja hänen kylkensä: niin Opetus-
lapset ihastuit / että he näit Herran. Mutta koska
ei he vieläkän vsonet / ilon tähden / waan ih-
mettelit sanoi hän heille: ongo teillä täsä mitään
sydäwätä? Ja he panit hänen eteensä cappas-
len paistettua cala / ja wähan Mesileipä. Ja
hän ortisen / ja söi heidän nähtensä. **Ja**

Ja hän sanoi heille: Nämät ovat ne sanat kuin
minä puhuin teille / koska minä vielä teidän kansan-
ne olin: sillä caiki pitkä täytettämän mitä kirjottettu
on Moosen lais / ja Prophetais / ja Psalmeis mi-
nusta. Silloin hän awais heidän ymmärryksen /
Kirjottuxia ymmärtämän / ja janoi heille: Niin on
kirjottettu / ja näintul Christuxen kärkeä / ja colman-
dena päivänä ylösnoista cuolluista. Ja että hänen
Nimeens piti, parannusta sa: rnantaman / ja syndein
andexi andamusta caikis Eanissois ruweten Jerusa-
lemist. Mutta te oletta caikcin näiden todistajat,
Silloin sanoi hän heille: Rauha olcon teille. Niin-
cun Isä minun lähetti niij minä myös lähetän
teidän. Ja kuin hän nämät sanonut oli / puhalsi
hän heidän päällens / ja sanoi: Ottacat Pyhä
Hengi / joille te synnit andexi annatte / niille ne an-
dexi annetan: mutta joille te ne pidätte / niille ne
ovat pidettyt.

Mutta Thomas yri Cahdestatoistakymme-
nest / ioca caroiseri cudzutan / ei ollut heidä:
kansans / koska JEsus tuli. Niin muut Opetu-
lapsest sanoit hänelle: Me näimme HERRAN
Mutta hän sanoi heille: ellen minä näje häne
käsifans naulain reike ja pistä formiani naula-
sian ja pane kättäni hänen Ylkeensä / en mi-
nä usco.

Ja cahdexan päivän perästä olit Opetu-
lapsest taas siellä / ja Thomas heidän kansan.
Niin JEsus tuli kuin owet suljetut olit / scis
heidän kestelläns / ja sanot: Rauha olcon teille
Sitten sanoi hän Thomaxelle: ristä formes tää-
ta cadjo minun kättäni, ja ojenna tänne kätes / ja pi-
stä na-

Itä minun tykkentä ja älä ole epäuskoinen / vaan yskö-
wainen. Thomas wastais / ja sanoi hänelle : mi-
nun Herrani ja minun Jumalan? JEsus sanoi
hänelle : ettäs näit minun Thomas / nän sinä uskoit.
Mutuat ovat ne jotca ei näe / ja cuitengin ysköwä-

Sätte ilmoitti JEsus taas idzens Tybo-
rian meren rytäkönä / ja hän ilmoitti idzens näin.
Simon petari ja Thomas / joca caroiseri cud-
zutan / olit ynnä / ja Nathanael / joca oli Gal-
lean Canast / ja Zebedeuren poiat / ja cari muu-
ta hänen Opetuslapsistans. Sanoi Simon
petari heille : minä menen calan. Ne sanoit hä-
nelle : me menemme cansas. Nän he mentä
ja astuit cohta wenhesen / ja ei he sinä ydnä mi-
tän saaner.

Mutta cosca Amu oli / seiso JEsus rann-
nalla / mutta ei Opetuslapses riennet että se oli
JEsus. Sanoi JEsus heille : lapses / ongo teillä
mitän syötämätä? Se wastaisit händä : Ei. Nän
sanoi hän heille : laskeat werconne oikialle puolelle
Wenhettä / nintelöndätte. Nän he laskit / ja tuli
nän palio caloja / ettei he woinet werä. Jase
Opetuslapsi sanoi / joca JEsus racasti / Petari
villä : Herrase on.

Cosca Simon petari sen cuuli / että se oli
Herra / wyötti hän hamens ymbärillens : sil-
lä hän oli alasti / ja heitti idzens mereen. Mut-
ta muut Opetuslapses tuli Wenhellä : sillä ei
he ollet cansans maalda / wan lähes cari sa-
ta tyngätätä / ja wedit werkoja / caloinens. Cos-
ca he olit maalle tullet / näit he hylet pandu-
ns ja calat niden päällä / ja leiwän. JEsus sanoi
heille

heille; tuocat kånne niijstä caloista cuin te nyt saitte
Simon Petari meni ia weni wercot niialle
täynäns suuria caloja sata ia colme cudettakym-
mendä. Ja waicta nytä nijn monda oli / ei cui-
tengan wercto rewenny. JEsus sanoi heille:
tuleat rualle. Mutta ei yrifån Operus lapsista
ysca: danut händä kysyä: cuicas olet? sillä he
tiesi sen alewan Herran. Nijn JEsus tuli /
otti lewätis andoi heille / nijn myös calan.
Tämä on colmas kerta / cuin JEsus Operus
lapsillens ilmeisti / sitte cuin hän oli ylösno-
nut cuolleista.

Cosca he syönet olit / sanoi JEsus Simon
Petarille: Simon Joannis / racastacos minua e-
uambt cuin nämät? Hän sanoi: Ja Herrasina
tiedät että minä sinua racastan. Hän sanoi hä-
nelle: ruoki minun Cariborani. Ja hän sanoi taas
hänelle: Simon Joannis / racastacos minua: hän
wastais: Ja HERRA / sinä tiedät että minä
sinua racastan. Sanoi hän hänelle: ruoki minun
lambaitani. Ja JEsus sanoi: colmannen kerran
hänelle: Simon Joannis / racastacos minua Pe-
tari tuli murhelliseri / että hän colmannen
kerran kysyi hänelle: racastacos minua? ia
sanoi hänelle: Herras / sinä tiedät caikti / sinä
tiedet myös että minä racastan sinua. JEsus
sanoi hänelle: ruoki minun lambaitani. Totifest /
totifest sanon minä sinulle: cosca sinä olit nuori / niin
sinä wyötit idzes / ia menit cubungas tahdoit: mut-
ta coscas wanhenet / niin sinä ojennat kättes / ja toi-
nen wyöttä sinun / ja wle sinun cubunga et sinä tah-
do.

Mutta sen / hän sanoi andain tietä / millä

euolemalla hänen piti Jumalata ennustamaan.

Ja cuin hän sen sanonut oli / sanoi hän hänelle: seura minua. Näin Petari käänsi idzens / ja näki sen Operuslapsen seurawan jota Jesus vacau ja oli Ehtolises Jesuren tinnoilla maanhuu: ja oli sanonut: **HERA** / eucase on joca sinun pettä? Cosca Petari hänen näki sanoi hän Jesurelle: **HERA** / mitä tää tää? Jesus sanoi hänelle: jos minä tahdotin hänen siehen asti oleman cuin minä tullen / mitä sinun siehen tule? Seura sinä minua. Näin weljesten seas luultin / etteisen Operuslapsen pitänyt enoleman. Mutta Jesus hänelle sanonut: ei hän euole; waan jos minä tahdon hänen siihenasti oleman cuin minä tullen / mitä sinun siihen tule? Tämä Operuslapsi todista näistä / ja on nämät kirjottanut / ja me tiedämme hänen todistorens todert.

Mutta ne yxitoistabymmendä / Operuslapsi menit Galilean / sillemäelle / johonga Jesus oli heitä määrännyt. Ja hän nähtin vsemmalda cuin wijdeldä sadaldä welieldä yhdellä sijalla joista monda wield eläwät / mutta muuttamat owat euollet. Ja cosca he näit hänen / eumarsse he händä / mutta muuttamat epäilii. Ja Jesus tuli ja puhutteli heitä / sanoden: Minulle on annettu caicci woima Laitwas ja Maan päällä. Men gät si s ia opettacat caicce Eanssa / ja castacat heitä / Nimen J'an / ia Poian / ia Pyhän Hengen. Ja opettacat heitä pitämän caicci / cuin minä olen teille täskennyt: Joca usco ja castetan / se tulle autuaxi / mutta joca ei usco / se cadotetan.

Murta näätowat nemerkit / jotca nistā nou-
dattaw t. uin u'owat: Minun Minent cautta pitā
heidān Perfelet ules aiaman / vsilla kielillā puhuman
kärmet pois aiaman. Ja jos he jotat in myrky uo-
wat / nijn ei heille mitān wahingoita. Sairasten
pälle pitā heidān kätens paneman / ia ne paranewat.
Ja adzo / Minā olen teidān tykōnān joca päiwā
mailman loppun asti.

**Christuxen Esiwasen astumiseft / ja mi-
tā sijā siloin rapahru; cuings hān myös py-
hān Hengen lähettä.**

Wotta ennen kuin hān plōs otettin / osotti hān
hānens elāwārt / hānen kār simisens jälken hā-
nen Opetuslapfillens / moninaisella opettamisella
cosca hān idziāns heille näytteli neljä kymmendā päi-
wā / ia puhui heille Jumalan Waldacunnasta / awa-
ten heidān ymmārryksen / Kiritoiuxia ymmārtā-
mān. Ja kuin hān heidān coonnut oli / kielsi hān
heitā lähtemāst Jerusalemist / waan että he Isān lu-
pauستا odotaisit / sanoden: Cadzo / Minā lähettä
Isān lupayen teiden päällēn josta te minulda cuul-
let oietta. Mutta teidān pitā olemān Jerusalemis
siehenasti kuin te puetetan woimalla corkendesta. Sil-
lä Johannes cosin casti wedellä / mutta te castetan
Pyhällä Hengellä ei monen päiwān perāstä Cosca
he sijs cocoondunet olit / kyhyit he hānelle / sanoden:
Herra / mytkōs Israelin Walda: unnan rakennat:
Nijn hān sanot heille: ei teidōn tule tietā aica eikä
heitē jotca Isā on hānen woimans pannut. Waan
teidān pitā saaman Pyhān hengen woiman / joca
teidān päällenne tulewa on. Ja teidān pitā minun

Edistajant oleman / ei ainoastans Jerusalemitis / maata
ta myös coco Judeas ja Samarias / ja sitte maan
man äreen.

Niinhän wet heidän haman Verhantian / no-
sti kätens ja siunais heittä Ja se tapahdui cosea hän
heittä siunannut oli / ercant hän heistä / ja otettin he-
den nähdens ylös / ja meni taitwasen / ja pilwi wel
hänen ylös heidän silmäns edestä / ja istu Jumalan
oikialla kädellä. Ja cuin he cadzeliit taitwasen hänen
mennefäns / cadzo / niinhän tykönäns seisoit cari-
ratestä walketsa waatteisa / jotea sanoit: Te Galilean
miehet / mittä te seisotta ja cadzotta taitwasen? Tämä
JESUS on niiju tulewa / cuin te hänen taitwasen
menewängin näitte.

Ja cosea he händä rucotillet olit / palaisit he taas
surella ilolla Jerusalemitin wuorelda / joca ölmä-
ert cudzutan / ja on Jerusalemiti liki Sabbathin
marcan tacana. Ja cuin he sinne tulit / merit he siihen
saljn cusa nämät yrimielisest coos olit: Petari ja
Jacobus / Johannes ja Andreas Philippus ja Tho-
mas Bartholomeus ja Matheus / Jacobus Al-
phein potca ja Simon Zelotes / ja Judas Jacobi.
Cateki nämät olit aljnomati coosa rucoures ja ano-
mises / waimoin ja Marian JEsuxen Äitin ja hä-
nen weliens cansa / ja olit aina Templis kistämäs
Jumalatta / Amen.

Nijnä päiwinä / nousi Petari Opetus lasten eass /
ja sanot (ja joucko oli lähes carikymmändä toista sata
Te miehet ja weliet / se kirjoitus piti tähtettemän /
jonga Pyhä Hengi oli Dawidin suun cautta Juda-
sta ennen sanonut / joca niiden tohdattaja oli cuin
JEsuxen kinnisotit; Sillä hän oli meidän luucum
luetta

luetti ja on tämän wiran meidän cansamme saanut.
Ja hän on ansainnut pellow wäärden pascari/ hir-
tiidzens/ ja on keskeldä cahtia pacahtunut että cato-
ti hänen sisällyns vlos putoisit. Ja se ilmoitettiin
cahtille cuin Jerusalemis asuwat / että se peldo hei-
dän tiehelläns cudjutun Hakeldams, se on weripeldo.
Sillä se on kirjoitettu Psaltari Ramatus: hänen co-
tons pitä kylmille tuleman eikä siinä pidä asuianda
oleman / ja hänen wireans pitä toisen saaman. Niin
pitä nyt näistä miehistä, jotka meidän cansam ollet
owat (caiken sen ajan HERRA JESUS meidän cans-
sam vlos ja sisälle käwi/ ruweten Johannepen caste-
sta/ haman siehen päiwän asti jona hän meillä ylös
otettiin) nyt otettaman hänen ylös nousemisens to-
distatari ynnä meidän cansam.

Ja he asetit cari ehdolle / Josephus joca eud: ut-
tin Barsabas / ja lisalda nimeldä Justus / ja Mats-
thian. Ja he rucoilit / ja sanoit: sinä HERRA / joca
caikkein sydämet tiedät / osota cumman sinä näistä
cahdesta olet walinnut / että hän tulis arwan peräin
tähän palweluxen / ja Apostolin wireaan / josta Tu-
das on pois wilpistynyt / ja pois meni stallans. Ja
he heitit heistä arwan / ja arpa langeis Matthian
päälle / joca sijte luettiin yhdenoista kymmenes
Apostolin sekaan.

Ja cuin wijdes kymmenes päiwä täytettiin / otit he vet-
mielisest coosa: Ja humaus tapahdut ätist taiwast / niincuin
suuri tuulis pää otis tullut ja täyti huonen cusa he isumas
olit. Ja heille nähit wijteffellyt kielet / niincuin tuliset / ja
istuit cungin heidän päällens. Ja he täytettiin caiken Pyhällä
Hengellä / ja rupeisit puhuman usilla kielillä.

Mutta he menit ja saarnaisit joca paicas ja HERRA
waicetti heidän cansans / ja wahwisti Ganan neuta-
waisten merkein cautta.

Jerusalemiin.

Jumalan Pyhän Caupungin surkia ja cauhia häwittyen Historia Flavius Josephilda / joca myös idze sinä oli / Kirjetetty.

I.

Jumalan vscolifest waroittamisest oikian cattu-
myeen / mouinaisten erinomaisten merckien cautta /
paidji sitä cuin idze Sanalla ennen usein
neuwoittu oli.

COsca aica lähestyi / jolla Jumala tahdot Jeru-
salemia ja Judan Caussan rangasta / ja sen
wymäisen waiwan heidän päällens tuotta / josta
Prophetat ja meidän Herra Christus heille usein
ennen uhgaten sanonut oli / tapahdui ennen nämät
seurawaiset merkit.

Taiwas näkyi miecan caltainen Pyrstötähti / jom-
ga jocainen näki juuri Caupungin päällä coco aja-
stajan olewan.

Maikaleiwän päiwänä / nimittäin cahderandena
päiwänä huhticuusa / liki yhdeksänellä / hetkellä / yöllä /
walats sen caltainen kirkkaus Altarin tykönä Je-
rusalemin Templis että jocainen luuli päiwän ole-
wan.

Suuri wastinen otwi Templis / jota capikymmeni-
dä wiesä suurella työllä awais ja sulki / idzelläns
yöllä aukent liki cuudennella hetkellä / ehkä hän wah-
woilla salwoilla ja lucuilla / lukittu ja suljettu oli.

Toisna päiwänä colmattakymmeniä Touco Cuu-
sa / nähi neliällä culmalla Taiwas / Waunut edes
ia taas pilwis lückuwan / ia yxi joueko hangittu
Sotawäkeä / jotca suurella capinalla ia hudolla toi-
nen toistans wastan carcassit / niñcuin he kessenäns
olisit sotinet ia topeilet.

Hel.

Heluntai yönä Pappien Templin olles/ ta
lan tarpeita valmistais cuulit. he en sist juuren hym-
nän ia cohta änen huutawan ja sanoman lähtetäm
täällä. Waikka muutamat sanovat sen silloin pah-
tunen / cuin Christus ristiin päällä kärsi/ ta Esirp-
pu templin repeis.

Jerusalemn tuli myös lehtimalan Tuhalle nyt
wheltäinen Mies /nimellä JEsus Ananian poica/
tämä oli erinomaisella Hengellä wimmattu/ ru-
peis corkiasti huutaman ja sanoman: huuto idästä/
huuto Jerusalemist ja Templist/ surkia walitus Ul-
jäst ja Morfiamest / huuto myös caikest Caussast.
Zaincaltainen cauhia huuto oli hänellä lackamat se-
kä yöllä että päiwällä/ ia juorendei nijnecin miele-
töin jocabäiwänybärins Caupungita. Ja waikka
muutamat (jotca sitä pahapuit / että hän heille ia
Caupungille paha ennusti:) hänen tosinans kün-
niotit ia armottomasti widjoilla suomeit/ et hän cuts-
tengan huutamast lacannut. Sitte weit he hänen
Maanherran eteen/ jonga Romalaiset olit heidän
päällens asettanet / se andoi hänen surkiaasti luthi-
asti ruostita. Mutta ei hän ikänäns sanallacan
armo anonut/ eikä wesipisarata tuodattanut ett sitä
totellut/ mutta huusi lackamat: Woi/Woi/Woi/
sinuas sinä waiwainen Jerusalem. Heidän duo-
marins Albinus piti hänen mielipuolna ihmisenä/ ta
fentähden ei hänestä luca pitännyt. Näin käwi hän
coco seikemän aiasaica enimmitten nyinans/ nijs
ettei hän muiten cansa cansakännyst pitännyt/ mutta
oli nijnecin hänellä jota cuts corkeita osiotta olis
ajattelemiss ollut/ ta tämä oli aina hänen suusans:

Woi/ Woi/ Woi/ sinuas sinä waiwainen. Jerusale,
eikä coscan sijtä huudosta hänen ääns langemut.
Cosca Romalaiset olt jo Caupungin piirittänet/ tä
wi hän ama muurin päällä ymbärins huutain/ ta
sanoden: Woi Caupungia/ Woi Templiä/ Woi
Canssa; Wijnmein lifäs hän myös tämän/ jota ei
hän ennen ollut sanonut: Woi minullengin. Ja sillä
hetkellä hän wihollisida cuoliari ammuttin. Nämät
ta muut caubiat merkit tapahduit ennen kuin Jerusa
lem häwitettin.

II.

Sijtä waiwaisudest ja surteudest kuin Ju
dan Canssan Maacunnis ja Jerusalemis oli/
ennen kuin se piiritetin.

Cosca Judalaiset/ nijncuin murhaigt ja pettä
jät olit wiattoman Christuxen päiwildä pots
ottanet/ rupets coco Judan Baldacunda ta hallitu
sen meno cohta päiwä päiwäldä heikkennemän ta pa
heneman. Ylimmäiset Papiet rupeisit muita Papetit
wainomau/ Herrain ta woimallisten wathella/ oli
alinomainen wiha/ catens ta waino/ Cateki käännö
eripuraisuten/ nijr että julkisest jocu muutos nä
tyhallituxes seurawan. Sencaltaisesta muodotto
masta wainosta/ cateudesta ta eripuraisudesta/ nijden
woimallisten wälillä/ nousit moninaiset lahocou
nat ta wahingoliset eriseurat/ iotca palion paha ma
can saatit; nijn myös sekä Jerusalemis että ulcon/
palko tehtin wäkiwolda ja murha/ nijn että mailma
linen ta Hengellinen hallitus oli jo peräti latigemä
lans. Keisar Nero lähetti myös Cestus Storuxen
(jonga tähden ei wähin meteli tapahunut) Juda lal
fia hallid;man/ mutta että hän oli mones affias he
ille al

lle alwan cowa ta angara/ hänen ahneudens coreu-
dens ia yspendens tähden / ajoit Judalaiset hänen
pois/ ia siinä sodas cuin hänen cansans pidiit/ löit
häneldä enä cuin wiisituhotta Romalaisia. Nijn
Judalaiset kuicudzit/ia härshyttelit (Jumalan salimi-
fest/joca heidän pahojatecoians nyt costa ia rangaista
rahdot) Romalaisia päällens/ omapi langemiserens.
Mutta cofca Nero tämän tietä sai/ lähetti hän coh-
ta Stavius Vespasianuren hänen poicans Tituren
cansa Syrjan. Silloin oli myös yhteinen luulo ta
sanoma coco Jodaisella malla (nyncein Tranquillus
kirjoitta) että Judan maalda oli:nijn woumallinen
tulewa/ joca caiken mailman piti alans saaman;
Waikea se tosti oli ta taittin ymmärtä Christuren
Hengellifest hallitusest cuin silloin Vyhän Evangeli-
min cantea/ coco mailmas ilmoitettin/ cuitengin
muutamit ymmärfit tämän näistä cadesä Vespasia-
nuresta. Mutta Judalaiset omisfit tämän heil-
lens ja nijn idgestäns selitit/ että he ensist muutamis
tappeluris voitit wihollisens/ ia rupesit sitte ylon-
paldisest hyspeilemän ja paissuman / tehden heillens
colme Päämiestä/ ja voitit nijn Ascolonin Caupun-
gin: mutta siinä he cahdest Romalaisida voitettin/
ja löötin heilodä enä cuin capitymmendä tuhatta hei-
dän yllimmäistens cansa.

Sijte meni Vespasianus Keisarin käskyst Ga-
lilean/ joca oli woumallinen Maacunda wäesjä-
ryhösti ia toimitti sen nijn surklast/ ettet murhalla/
ryhöwämisellä ja poltamisella yhtän loppua ollut.
Silloin sellämonda Judalaisist tappettin yhdellä
erällä wihitymändä tuhatta wahwa wallittua sota-
miestä/ ikkwan Waimoita/ lapsia ia muuta Canssa E

Wihollinen armahthanut enä nuorta, cun wanha
can ei rascatta Watmoia / ei myös lapsiaan keh-
dos. Despassianus lähetti cuusi tuhatta nuorta mie-
stä Achaian ystä niendä poikki caiwaman. Oriat
myhtiin colmekymmendä tuhatta Judalaist ia wisi-
kymmendä tuhatta pelgost caulans poikki langetsi-
ia corkein mäkein euculoilda idzens maahan syöri.
Siehen aican oli hyi wissas ia euuluisa Mies / Je-
sephus nimeldä / joca myös Pappi oli ia Päämie-
Judalaisten sodas hän pokentpelgosta murden cause
Jatapatan / Galilean Caupungin / ia siinä idzens
Innytti: Cosca hän künni saatin ia Despassianuren
tngö wietin / ennusti hän Despassianuren Keisari-
tulewan / sentähden händä armadettin ia Despassi-
anurelda suures armos pidettin. Tämä sijte Histori-
at kirjoitti / jotca meillä Judalaisten menoista omar
Cosca nämtät näin Galileas tapahdui rocois suuri
joucko Ryöwäreitä idzens Jerusalemin / ia eusist sa-
la palton murhatett / ia rupeisit sijte julkisest ryöwä-
män ia murhaman / ia sitä wihelläistä Jerusalemin
Caupungtia surklast waiwaman. Tämän oli hyi woi-
malinen Herras mies / Johannes nimeldä / matcan
saattanut / että hän olis hallituren alans saanut
Silloin myös muutamat yllimälfistä Papeista
tapettin / ia ystas Templisäkin weri wuodatettin /
ia capitoistakymmendä tuhatta Judan parasla Wa-
pauus miestä siinä capinas surmattin. Muutamia
luulewat Romalaisten tämän capinan salastien neu-
woin ia juonden cautta matcansaattanen. Ja niin
Jerusalem silloin colminaisella waiwalla waiwate-
tin / nimittäin / Romalaisten sodalla / Capinalla Cau-
pungis / ia Tyrannien julmydella jotca toinen toisens
peren

perän cavallika juonilla idzens corgotit / ia Herrau-
 dens tähdén Caupungis werta wuodatit. Cosca
 Gadarenit idzens Romalasia wassan asetit / että
 Bepastianuren tähdni Zalwissans muuta ia picaisest
 idzens heitä wassan walmista / niin hän woitti heidän
 Caupungins Gadaran / ia sen Päämiehen Placidu-
 ren cuoliari löi / toppot pagos liki colmekymmendä
 tuhatta Borgarita otti capi tuhatta fangix / ia muu
 Cassa cuin paco on pääsi / shöpit idzens Jordanin
 wirtan / joiden cuollet ruumit olkenit Jordanita
 myöden alas Asphaltitan meren / joca cuolluri Me-
 reri cudzutan. Ja ne Judalaiset sillä puolen Jorda-
 nin haman Macheronin asti / siite joca patcas Roma-
 laisilda woittetin / ia suuri / pelco tuli heidän päl-
 lens. Cosca talwi culunut oli / sai Bepastianus
 cohta Rewäällä sanoman Cesarean / että Keisar Ne-
 ro oli cuollut / sentähden walmisti hän idzens kirj-
 sti / löxi Cesareasta / ia siite cuin hän caici Judan-
 ia Idumeerein Caupungit woittanut oli / paid-
 muutamita linnoia / jotea wieran sotawäen hallu-
 olit / täytti hän ne Caupungit Romin sotawäellä
 että hän sitä paremmin olis woittanut Jerusalemia
 joca wielä ainoastans woittamat oli. Niin Bep-
 astianus walittin ia cuulutettin Sotawäeldäns siehe-
 atcan Keisarixi Siitte meni hän Egyptiin / ia at-
 niin Italian / andain sodan / Judalaisten cans / I-
 turen haldan.

III.

Jerusalem pñritesän 14. Aprilis, Templi poldet-
 to. Augusti / ia häwitteän 8. Septemb. mitä myös muu
 sillä wälillä tapahtu.

Cosca Titus ajoi Jerusalemia ohidze / ia piiri-
 M vi

sen/ olit Judalaiset hänen piari fangiri saaret/ että
hän tustin pääsi. Sätte stoitti hän leirins Scopu
reben johon nettäs osa pentulma oli Caupungista/
ja lähetti Sotawäkens Caupungita pöyrittämäm.
Sähen aican oli valio Canssa caikista Caupungeista
Pääsiäis Juhlan tähden Jerusalem tullut/ johon
ennengin suuri joukko joutilasta Canssa idzens coon
nut oli jotca Galileast ulosajetut olit/ niin että siinä
oll colme Osa jotca caiken yximielisnyden turmelit ja
coco hallituren/ niineuin usein tapattu/ enämmin ta
enämmin rätwaissit ja pahensit. Yhdellä Osalla heistä
oli templi hallus/ joiden Pääsiäis' oli Eleasar Si
monin Poica/ hänen rygöns ne Zeloterit heidän s pi
dit/ jotca olit aiwa pahanelkiset/ ja Borgareille palio
pahateit: Alkimmäinen puoli Caupungita oli Johan
nexen hallus joca caiken pahuden alcu ja juuri oli/
josta jo ennen puhutti on. Ylimmäinen puoli Cau
pungiti oli Simonin hallus cahdenkymmenen tu hanen
Edomerin cansa/ jotca olit cudjutut Zeloterein wä
kivallasta ja murhasta Caupungita warjeleman. Jo
sain he näin joutuneet oli/ olisit he mielelläns fencal
taisista pahon joumsista päästä pöyritänet/ muutta ei
he taitaet. Cosca Titus tämän ymmärsi / että
Caupungi oli ylönpaldisella wäellä/ tähtetty rohgaits
hän idzens ja walmisti hänens kyrust Caupungita
pöyrittämän ta andoi tehtä Walleia ymbärins Cau
pungitta/ niineuin Christus heillen ennen sanonut
si/ että niin palio Canssa coos oli/ ta hän olis sen
pitemmin taitanut heitä näijällä cuoletta. Cosca
Judalaiset tämän näit / pacoisit he ulos suurimmal
ta waimallans/ tahtoiti sitä estä/ mutta ei heidän
mitään auttanut: Sillä Jumala tahdot jo nyt heidän

kanfians lopun tehdä. Sentähde ei heidän neuwons ja
aitwoituyens cungan joutunet/ waan caicki jouduit
wihan ja elkiwaldaisuteen. Caupungis tapahdii
suuri capina/ josa palio Canssa Templin tyföna ta-
petein ja surmattin. Jernsalemän Caupungi oli kyllä
wahwa ia colminaisella Muurilla turwattu ia wah-
wistettu/ silda puolelta cuin Caupungin tulda olis-
tattu. Sentähden Romalaiset idzens caikella woi-
malla wahwistit/ Caupungita wätirynnäkällä otta-
man/ ja woidtaman/ ia soit wiihmetin suurella työllä
ne cari wiihmetistä muuria/ iolla atalla myös palio
Canssa siellä nälkän cuoli. Ne jotca parhat ja rac-
kammatt ysiawät ollet olit/ usein kessenäns leiwän
palaisen tähden rappelit/ lapset temäisit ysein ruu-
wanhembains suusta. Ei Welij armahthanut sisar-
tans/ eikä sisar wäljens. Carpio Ohria maroi mon-
da culda penningitä. Muutamaat soit suuren nältän
tähden järjettömän luondocappalden sonda/ ia edzeit-
myös cauhata ia kelwotoinda syötäwätä/ jolla he
olisit nältäns sammutanet. Muutamaat nyhit ia soit
nahän mieckäns tupesta/ muutamaat löyttin cuollu-
na joiden heinä wihco oli suusta. Siehen aican cuoli
siellä nältästä nijn palio Canssa/ nijn cuin Aninus
Eleasarin poica/ joca Caupungi a siä Tituren
piirittäis/ pakeni sano/ että sielä haudattin sata tu-
hatta ja wiihikymmedä tuhatta cuollutta. Eggesippus
kirioitta ainoastans yhden portin cautta monda tu-
hatta ruumista ylös cannetuxi/ että lähes cuusi sata
tuhatta ihmistä sinä capinas pois tuli. Judalaisilla
oli wielä Antonia hallus/ nxi wahwa ia luia linna;
Nijn myös Templi/ iosta silda oli Caupungin tehty.
Näitä eahta woitta oli suurempi työ/ cuin jotacuta
niistä

niistä muista paikoista / ja waikka näitä Judalaisia
suurest ahdisti / ta tahdot lopun heidän cansans te-
dä / cuitengin ajatteli Titus sen pitkäsi sentähden
neuvoi hän sotawäkeäns linna wäkiryynnäköllä ot-
taman ja waimallisella kädellä woittaman / ja waikka
se waarallinen atcoiminen oli / sattu Romalaiset cuiten-
gin woiton: Mutta Judalaisilla ei ollut yhtän onne-
misään astias. Cosca Romalaiset linnaan sattu / ja
Waskitorwella merkki annettii / niin caikki Judai-
laiset tappettiin jolla linna ennen ollut oli / muuto-
mat ylidze Muurin heitettiin / muutamat idzees
cuoliari pudotti / ja muutamat yölä Caupungin pa-
kenit. Sijte he suurella wainwalla niiden päälle car-
caisit / joiden hallus Templi oli / ja sannotan että
Titus tahdot Templiä armatha / kuin yscottopa oli
Jumalan palweluxen tähden: Mutta ei se mitään
auttanut / sillä Jumala tahdot ettei sinä mitään pa-
känyt armahdettaman.

Sentähden / cosca he sangen cauwon aica suurel-
la wainwalla heidän cansans sotinet ta toppellet olit
ja ei Judalaisia hywällä eikä pahalla taittu saada an-
daman linna / joca wielä heidän hallusans oli / e-
myös he milläculla nöyryttänet heitän / ymmärsi
Sotawäkt ettei sitä taitu muotoin woitta kuin nö-
liällä joca heidän mtelestän näkyi pitkäsi / taikka
walkialla / sentähden he shtyit Templin palaman
Ja niin se sangen caunis ja cuuluusa raleñus surk-
sti tuhari paloi joca siehen aican suurest ylistetty joca
ta paicas oli. Judalaisist joiden hallus / ylimmä-
nen puoli Caupungia oli / pakenit muutamit Caup-
pungijn / mutta enim osa surmattii mietalla ta tulle-
la. Papi surkiasit armo kärjäisit / mutta armo aicao-
poh

pois/ eikä saanut armo Jumalalda talca ihmifidä.
Titus wastais (nijneuin Egesippus kirjoitta) cosca
Templi ia Jumalan paltwelus pois on/ nijn ei enä
fencaltaisia Papeiacan tarwita

Jerusalemiin Templin häwitös tapahdui kym-
mendenä päivänä Mätäcuulla/ juuri sinä päivänä
jona ensin äänengin Templi Babelin Cuningalda pol-
dettin jona päivänä ufiast Kircoill palio wastoin
känmistä tapahunut on. Sijtä ajasta cuin Templi
Cuningas Salomonilda ensin rakettin/ niin toisen
wuoten / Bessasianuyen halites cului yri toistakym-
mendä sata ia yri atastaica. Mutta sijtä ajasta cuin
Templi wastudest rakettin/ joca toisna Eyruxen wu-
onna tapahdui cului wiisifata ia yhdeksän seidzemat-
täkymmendä atastaica. Ja wateka Judalaiset näin
ahdistetut ia sulietut olit / eikä yhtäkän toiwio ollut
heidän päästi/ cuitengin ne jäänet olit aina paatunet/
eikä millän sawalla myötä andanet/ ia ei muuta
nijn palio pelätännet culu nälkä.

Josephus kirjoitta että sinä päivänä cuin Kirco
palo/ tapahdui hirmsuinen ia cauhia teeo/ jonga jäl-
ken tulewaiset työläsi usco taitawat Yri cunniallisen
Waimo/ Maria nimeldä/ joca oli suuresta suusta ia
muutoin ricas pakeni pelgosta muiden cansa/ toi-
selda puolelta Jordanin/ Jerusalemiin ia cosca Can-
pungis nijn suuri nälkä oli/ otti hän imewäisen laps-
sens Rehdoista (mutta mingä caltaifella sydämmäl-
lä ia surkudella tämä tapahdui/ taita jocainen aja-
tella) taproi sen/ ia söi sijtä izepuolen/ mutta toisen
puolen pani hän Gotawäen eteen / joca jocapalkae
ymbärins huonestä huonesen juoxendelit edzein jo-
takin syödärens. Cosca he tämän näit/ cauhistui
he sitä

hesitä/ ja armahdetlit sitä köyhä ja onnetoina W
moo/ ja sen Esivallalle Jernselemis ilmoittit. Tämä
cauhia työ nijn palio matcan saatti/ että he sitä
päivästä rupeisit Tituren cansa rauhassa ja soroin
nosta neuwo pitämän. Mutta että he nijn hiliän
tätä rupeisit toimittaman/ anoden/ suurta wapaut
ta/ ta' olit muutoin näliällä nijn lähes jo voitettut/
ei heillen sitä enä sallittu/ waan muutamain päiwän
perästä suuren tuscan ja ahdistoren tähden täydyi lu
kemattoman Canssan Caupungista ulos paeta wihol
listen kässin jotca heidän sijtte joucoin ja joucoin
wähän hindan myie. Zapadui myös/ että Sota
wäki näki yhden Judalaisen muutamia cullan cappa
lita omasta jäljestäns ottawan/ jotca hän ennen niel
lyt oli josta cohta yhteinen sanoma coco leirijn tuli/
että Judalaiset jotca Caupungista heidän tygöns
paennet olit cilda täynnäs jotca he ennen niellet olit
cuin he Caupungista ulos tulit: sillä ennen kuin he
Caupungista ulos päästettiin/ asetettiin he mutawain
keen alasti/ tutkitta/ ettei he olis wienet cilda tate
ta münia cansans/ cun Romalaisien hywäxi olis
tainnut tulla. Tämä sanoma andottilan/ että lähes
caxi tuhatta Judalaista Sotawäeidä yhtenä yönä
cahtia leicattin/ luullen caitissa Judalaista cuulda
löytäväns/ ia olis wielä enä Judalaista tapettu/
jos ei Titus olis estännyt ja kieldännyt/ ettei Sangeit
pitännyt tappaman.

Wimmein Caupungi voitettiin/ ia ei enä nuorta
cuin wanhakan olis armahdettu/ jos ei kieltä olis
että niitä armahdettasin cun ei sotaan ollet kelwoli
set. Ja näin coco Jerusalemin Caupungi surklast
häwitettiin/ poidettiin ja peräti mahan cufistettiin.

He jätit muutamita wähiä huoneita seisomian / joissa
Romalaisien sotawäki asuman piti ja macunda
warteleman. He jätit myös siehen muutamita cau-
nuta Padzaita ja korkeita torneita jätken tulewaisille
annistori / että siinä cunluisa ja hywin rakettu Cau-
pungi oli ollut. Ja niin Jerusalemin Caupungi
woitettiin eahdendan päiwänä Syns cuusa joca
oli wijdes Eucausi sittede cum hän ensin piiritettiin.
Titus lähetti myös Alexandrian niistä monenlaisi ja
fangeista cum saatu oli / seidzemen toistakymmendä
tuhatta nuorta ja wälewätä miestä / jotea siellä niin
cui alinomaiset ortat piti kiwiä ja Calcia canda-
maria werämän. Monda myös siitä nuoresta Can-
sassa / wähän hindaan myytiin / niincuin järjettömät
luondo cappalet. Caxi tuhatta lähetettiin wubart
coco Romiin Waldacunnan Caupungeihin / petoin-
eteen heitettä / ja rewittä / Canssan leffites ja iloites.
Fangein joucko cum läänet olit ja wielä elit / oli yh-
bexen kymmendä tuhatta ja seidzemen tuhatta joita
euttengin ensist / cosca Caupungi piiritettiin / oli enä
cui kymmenen sata tuhatta miestä / euttimitten muu-
calaisia ja ei Dorgareita / euttengin Judan Canssa-
sta. Cosca Titus oli suurella cunnialla Jerusale-
min woittanut / teloitettanut / polttanut ja caicki peräti
maahan eukistanut / wahwisti hän sen Maacunnan
sotawäellä muiden Maacundain eahden jotea ym-
bäritölli olit / ja waelsi sittede Euphratin wirran ty-
gö: Sillä niin cauwas Romalaisien Waldacunda
siehen aican vlotui. Cosca se pyhä Caupungi Je-
rusalem häwitettiin / oli mailman algusta culunut /
neljätuhatta ja colme kymmendä ajastaica. Sistä
cui Romi ensin rakettiin eahdendan sata ja seidzemen
colmat

colmattakymmendä ajastalca. Christuxen karsimisen
jälken Kristin päällä / uelitäkymmendä ajastalca
Näin sai se euuhisa ja ylistetty Caupungi surkian ja
surulisen lopun / joca Joäsellä maalla tyylä suren
arvos ydettiin.

Päättös josa uscollisest neuwotan / että cutin
feta näiden ja muiden Jumalan wiha rangaisstofen
tähden / aicanans idjestans waarin ottais ja
paraunoyen tetis

Näin rangais Jumala Judalaisia / että he hänen pyhä
wangeliumittans wainoisit ja sen ylöncazoit asettain he
tä coco mailmalle cauhiaxi esieuwari / että ihmiset heidän
ylypödestans oppisit Jumalan wiha ja rangaisstofa pelkäm
ia heitans Christuxen tunnustoyen käännäisit : Sillä jos
Jumala oma Caussans armahthanut / jolle hän niin monet
caunit lupauyet luwannut oli / joiden seas myös monda suu
ka Patriarchat ja Prophetat elänyt oli / ja wietä-fitte id
Christus heistä syndyi : Cuinga cauhiammast hän sitä Causs
on rangaisewa / jolle hän sulast armost ja laupiudest hänen py
hät sanans lahjoittanut on jotea cuitengin / sen pahembi / pe
rätti kiettämättömät owat / oikian Jumalan palweluxen wa
noiat / cangiat / yppiniscäiset ja wastahacoiset / niin ettei en
fengän aican mailmas julmembra ia angarambra ole ollut.
Sentähden ei mahda nytkän epäillä / ettei rangaiustus ole
owen edos / ia heille on totisest niin käypä kuin Jerusalemissen
gin tappahdui.

Tätä tule meidän tähdellä todella ajatella / ja sydämen pain
na / tehdä synnin catumus ia käändä meitäm oikian Christu
sen tundoon / Amen.

Jerusalemiin häwitöxen Historia **Wirrexi tehry.**

Historia on tosin idjestans / Coottu cocoon järjestans / Je
rusalemin surkiasst lopust. Judalaisten myös paatumasi
ia catkein maahan caatumast / Zoit ei heille ennustet hopust
Prophetat / ei he totellet / Christust ei patio hywäisset joca
heit tyynselein canss / Catumahan neuwoi ia wäänsi.

Jdye kis Herramonda wuot/ Zunnustähdet heill edes
uott/ Min armoians tariten heille. Ett olisit oikern täändy-
anjanet/ ja ei hulludesans näändyhet/ waan tuslet totuden tielle:
Händä idzeylissämän/ Christust jultti julistaman/ Baan he
hätt wihaisit/ wainoit/ Sill combistuit rowin waiwoin.

Cosca lähestyi suuri tuse/ Joca nähtin cuin Amu rufos/
Monitaisen merkein cautta. Judalaiset suur julkifest/ Es-
kusta wastan waldamies/ Keskenäns capinan nostit/ Jonga
he potes carcotit/ Pijleita perän myös tarcotit/ Wiissi tuhatt
Cesturen Kniheti/ Paetes silloin hacatin ricki.

Cosca Nero tämän tietä sai. Ett tehty oli murha tai/ ja Reis-
sarin Lati lassett/ Sanoi hän Sotamiehillens/ Tuitteik puhui-
ja tiellillens/ Nyt olen minä sotaan hastett/ Bepasianus
joudu so Syriasta siellä wäke tuo: Judalaiset sodan alca/
Mut heidän pitä saaman palcan.

Judalaiset menit Ascaton/ Kehuit/ täändä me woiton
tuom/ Ja calua caiketi pation Joill poistam me pois puoles-
tam/ Wiboliset estäm huonestam/ Eht cuing he olisit wah-
wat/ Mut ei siellä monda palainnut/ Eit herwoisten päälle/
carainnut/ Wiiss kymmend tuhatta heisiä/ Tapettin ja työtin
tiellä.

Bepasianus woimastans/ Galillean/ tširutti ehdostans/
Sillä siellä oli patio Wäke. Posti ja murhais monda mies/
Waimot ja lapset andoi ylest/ Wielä sittäekin cuolemans näti/
Wiissi kymmend tuhat Judalaisi/ Ilman yhtäkän muuca-
laisi/ Ilman myös waimoit ja lapset/ Joit he jaltwoist tiwen
tropsit.

Ei nuort eit wanha armahdet/ Ei yhtän lasta carwahdet/
Sill se oli surtia leiäki. Cuus tuhatt nuorta miestä sittä lähetet-
tin Achaiam niist/ Yhtä nienda carwaman poiki. Colmekym-
mend tuhat mytin pois/ Jote olit orjana suuris töis/ Wiiss
tuhat cuin näti hätäns Cadotit heidän oma tätens.

Cuin Rowarit tämän tietä sait/ Ett Galileas oli tehty
näit Jernsalemmin cocorist heitäns/ Siellä he cauwain mur-
haisit/ Ja toinen toisens surmaisit/ Wättäin omia päitäns.
Weri siellä wuosti latamat/ Ei pääsnyt monda hactamat:
Caic Canssa oli suures waiwas/ Ett ryöwärit ryöwäis ja
pauhis.

6. Nais Daimon ja porton Kirkon ortamiset

7. Ruunan hancamiset.

Castetta.

Cosca Yappi 1. tiedä kenen lapsi on/ 2. että

se ole cotona Castettu/ 3. lapsen nimen/

nijn sitte tehdän/ cuin seura: Näin

neuvotan Caussa.

Näköat Christuxen ystävät / meille caicikkele
Jumalan sanasta kyllä tietävä cuinga caic
ihmiset jotca Adamista tullet owat sikiävät ja synty
vät synnis / josta me myös sen tiedämme / että jo
ei **CHRISTUS JESUS** Jumalan Poika
meidän Wapahaiam / olis meitä tullut autta
man nijn me caicki / nijncuin wihan lapses / olis
ijancaicikisest cadotetuxi tullet. Että myös tämä
lapsi / nijncuin mekin ia caicki muut ihmiset / ennen
cuin he weden ia Hengen. autta wastudest syntywä
on luonnostans saastainen ia synnillä rahrattu / ia on
sentähden Perkeleen woiman ia cadotuxen alla
tarwidze hän myös Christuxen armo ja apua nijnc
uin mekin ia caicki muut. Jota ei hän ensingän
keldäkän / olcon se nourem milda taicka wanhemmi
da (nijncuin Namatusa kyllä tietävä on) kiellä
Sentähden tehtäm nyt tämän köyhän lapsen causa /
cuin Christillinen ia weliäinen raskaus meidän wa
ti nimittain / saattacam händä casten. autta meidän
Herran ia Wapahaiam Jesuxen Christuxen tygö /
rucoillen caickest sydamest / että hän armolisest näin
händä wassan ottais / annais hänelle caicki hänen
syndins ia riettaudens anderi sunais händä / nijnc
myös lohduroxi ia wahwistorexi Pyhällä Hengel
lörmi

hänen lahioita's / idje häneüens nunnä
Jumalalle ja Pyhälle Hengelle tytoxy / tälle köy-
hälle lapsuatselle autudery / ia hänen Christilliselle
Seuracunnollens lohduotoxy ia enändämisy / A.

Sijete sano Pappi iapset / nämät sanat :

Mene tästä pois sinä saastainen Hengi / ia anna Py-
hän Hengen sia / sen woiman cautta joca on tulewa
duomidzeman eläwitä ja cuoleita / Amen.

S. Cruce signans dicit :

Ota pyhän Nistin mercki / sekä sinun Castros että
Niidas.

Manu jnposita , dicit :

Ru. oilcam.

S Caic'waldias äancaic'inen Jumala / me-
dän Herrä Jesuxen Christuxen Isä / cad-
zo armollisest tämän sinun palwelias (pñcas)
puoleen jongas uscoon cudzunur olet / ais hä-
nestä pois caic' i sydämen sokeudet / ia sävie caic-
kiperkelen siteet / ioilla hän siwotru on / awa hä-
nen eteens sinun laupiudes owi / että hän mer-
kitäsin sinun wiisandes merkillä / ia että hänelä
dä caic'ki pahat himot catoisit / ia seuras myös
sinun pyhiä käsityäs / ia niin sinua iloifest sinun
pyhä Seuracunnasas palwelias lisännyis hy-
wydes / ia olis sinun pyhän Casteses sowelias /
ia sais siinä torisen terweyden Jesuxen Chri-
stuxen meidän Herran / cautta / Amen.

Ru. oilcam.

S Caic'waldias Jumala / joca niiden caic-
kein cuolematoin turwa olet jotta sinulda
jotain pytäwät / caic'kein niiden Wapahtrais-
jotca sinua huutawat / ia caic'kein niiden rauha-
jotca

jotca sinua rucoilewat / sinä joca olet vscow
jten elämä ja euoluites ylösnonsemus / mu
huudan sinua tämän sinun palwelias (pācas)
tāhden / joca sinun Castes labia ano / ja sinun
hancalcūta armoas toivo / vden syndymise
cautta / joca Henges rapahu / ota HERRA h
dā sinun rygōs / nūncius sanonut olet : Anoc
iate saate / Edikāt / ja te löydätte Colcutā
iateille awatan. Nūnc tee myös nyt cuin sinu
rucoillan / awasen ercen owi joca Colcuta / et
hän sais Hengelisen Casten / hancalcūten su
nauren : ja tulis siinä Waidseunnasta osallise
cuins luwainnut olet / Jesuren Chriaturen
cautta / Amen.

HERRA oleon teiden cansan / Nūnc etc.
Rucoilem.

O Calcūwaldias hancalcūnen Jumala / joca
sinun oikis eowan duomios jällen / ole
weden paissunifella cadottanut sen vscotto
man mailman / ja vscollisen Noahn idze cahde
pandens sinun suuren laupius cautta pelaste
nut / ja olet sen paruneen Pharaon / ja calcūen h
nen jotawādens pumaise meren upottanut / ja
olet sinun Cansas Jraelin sen lapidze cuirw
jalgein wienyt / jolla sinun pyhä Castes mer
tān / sinä joca myös sinun pyhān poisas mei
dān HERRAN Jesuren Chriaturen Casten
cautta / teit Jordanin ja calcūi wedet terwelise
ei wirrart / ja sääsit Casten / iosa synnit Jesu
ren Nimen pois pestān ; Nūnc cadzo nyt armo
lisen rādō sinun palwelias (pācas) N. ja an
na hānelle oikis vscō / ja vdijs hāndā Hengelā
tāme

hän on terwelisen wirran kautta / että hänestä
carois caictise syndi cuin Adamista hänen tul-
lut on / ia se cuin hän idze tehnyt on / että hän
ereonis siirä jumalattomasta joucosta / ia tultis
siehen pyhän Arctin / ioes on sinun pyhä Chri-
sticundas / ia täytetäsin siinä Pyhällä Hengellä /
tulis myös hancactiseen elämän / Meidän
Herran Jesuren Christuren kautta / Amen.

Minä manan sinua sinä saastainen Hengi / Isän
Jumalan Pojan ia Pyhän Hengen Nimeen / että
pakenet tämän Jesuren Christuren Palwelian (Pi-
san) tykö / N. Amen.

Rucoileam

Pyhä Isä Caictwaldias hancactinen Ju-
mala, josta caicti totuden waltteus tule / me
rucoilemma sinua hancactisen hywydes täh-
den / että annaisit sinun sinnaures tulla tämän
sinun palwelias (picias) päälle / walaisit hän-
tä / ia annaisit hänelle useon ia tunnon / että
hän olis sinun pyhän Casteses mahdollinen / ia
pysyis sinun pyhissä Sanoissas / meidän Herran
Jesuren Christuren kautta / Amen.

Euleam / ymmärtäkäm ia muistacam cuinga Christus sa-
noilla ia töillä on pienille lapsille racas / cuin tästä
Evangeliumist nähdän / jonga kirioitta P. Marcus
Evangelista 10. Eugufans.

Siehen aican toit he lapsia Jesuren tykö /
että hän heihin rupeis. Niin opetus-
lapset nuhtelit heitä / iotea niitä edes toit. Cosca /
Jesuksen näki / nähtästy hän / ia sanoi heille
Sallicat lasten tulla minun tykö / ia älkät

Kieltäkö heitä: Sillä fenscaltraisten on Jumalan Waldacunda. Totiseft sanon minä telledä Jocasinen cuin ei Jumalan Waldacunda on nincuin lapsi / ei hän fungen finne tulle. Hän otti heitä fyläns / ia pani kätens heidän päällens / ia fumaie heitä.

Pappi ia Cuiit langewat polwillens / panerit kätens lapsen päälle / ia rucoilewat: Isä mä dän / etc.

Erectus dicit:

Herra fumatcon finun fialle ia vloskämises / nyt ia fāncalcifef.

Cofca lapsi funtin edes Pidetän kofy Pappi enft lapsen Nime / ia fritte kofy lapselle ia Cuiit wastawat lapsen puolefta:

1. Enowuteos Perketef?

Ja caikifta hänen töiftäns?

Ja caikifta hänen menoiftäns?

2. Bfcoteos Isän Jumalan päälle?

Bfcoteos J. C. hänen Poicans päälle?

Bfcoteos Pyhän Hengen päälle?

3. Tahdotcos Caftetta? Wastus: Tahdon

Cuiit nimeräwät lapsen / ia Pappi otta fen cafta colmafi / Sanodent:

Minä coftan finun N. Nimen Isän / Pojan
ia Pyh. n. Hengen / Amen.

Ritos Caften jäften.

Rucollcam.

Cictiwaldias fāncalcinen Jumala raac
aitwalinen Isä / me kōtām finna caiteft
dāneft / ettäs pyhän Christillifen Senr
Das aina woimas pidät ja enāñät / ia nyt ol
gāme

Amán lapjen andanut wastudest syndyá hán-
caickisen elämän. Ja rucoilemma sinua/ettäs
laupialisest sen sinun armosas warielisit / ja
annaisit / niin caswata / että se aina olis sinulle
kelwollinen / Sinun poikas Jesuren Christu-
ren meidän HErran kautta / Amen.

HErra sinatcon ja warielcon sinua /
HErra walistacon caswos sinun päälles / ja
olcon sinulle armollinen / HErra käändätön cas-
wons sinun puoles / ja andacon ijancaickisen
rauhan / Nimen Isän / ja Pojan ja pyhän Hen-
gen / Amen.

Wimein neuwocan Pappi Eumeta näin :

Xatkat ystävät Christures / että tämä lapsi / wden syndy-
misen peson kautta / joca on tapahennut Weden ja Py-
hän Hengen kautta / on Jumalan lapselt ja Jesuren Christu-
ren cansa perittiselt tullut : Niin minä neuwon teitä / että te
jotca siehen todistaiat otetta / sanotta ensist lapsen Wanhem-
mille / että he caswattawat sen Jumalan pelgos ja caickis
Christillisis tarwois / ja opettawat lapselle : Isä meidän / Iscon
tunnustoren / Jumalan kymmenen käskyä / ic. Sütte jos Ju-
mata eudzu lapsen Wanhemmat / hänen lapsudefans / että te
tästä lapselt otatte Christillisen waarin / cuinga se rangaišto-
res ja HErran pelgos caswais / ja että hän yscollisest pidäis
mitä nyt Castes luwattu on. Jos te tahdotta sen tehda / niin
luwateat yximiellisest / ja sanocat : Me tahdom : Wastaus / me
tahdom sen tehda.

Sütte Pappi anda heidän Jumalan halbuun ja sa-
no : Mengät HErran Rauhan.

Hyätä Castetta.

Papin pitä Eysmän näldä cöin lasta Castet-
tais täsnä ollut on / näin :

1. Onko lapsi castettu? **Wastans. On.**
2. Millä hän on castettu? **W. Weditä.**

It is

3. Eukle

3. Tuilla sanoilla hän on castettu? **W**astaus,
Niillä cuin Christus käski caici Canssa Casta/
nimittäin/ Isän Poian/ ia P. Hengen Nimeen.
4. Eua lapsen Castoi? **W.** N. N.
5. Piditääkö siinä Christillisiä Rucouria?
Wastaus Me tuime/ Isä meidän Rucourer.
6. Tuilla siinä multa oli? **W.** Minä hän se ia se.
7. Mitä lapsen Nimi on? **W.** N. Jos se on unhotettu / niin
silloin annetaan lapselle Nimi.
8. Onko se tosi että näin tehty on? **W.** on.

**Cosca Pappi näin cule rapahruveri/ niin sano-
can lasnä olewaisille näin:**

Rackat ystävät / että te Jumalan ta hänen
Seuracundans edesä tunnustatte/ että tämä lapsi on
wedellä castettu Christuren käskyn jälken/ Isän/ Po-
ian ia Pyhän Hengen Nimen. Niin minä todistan
teidän oikein tässä asiassa tehneen/ niin ettei hän nyt enä
Castetta tarwidze

Sitte neuwotan Seoracunda? wahwistapens
tätä castetta näin.

Rackat Christuren ystävät / minä olen tutkinut
ta toderi löntänyt että tämä lapsi on Jumalan Py-
hän Colminaisuden Nimen Castettu / sentähden mi-
näkin nyt sen caltaisen Casten Pyhän Colminaisuden
Nimeen wahwistan: Sillä lapsen tarwidzewat ar-
mo / joca ei meidän racas **HERAN** ia Lunastajan
Jesus Christus ikänäns heidän kiellä/ cusa eli cosca
sitä hänelä hänen sanans jälken heidän puolestans
uotan. Sillä ei hän ole sitä sitonut erinomaiseen
atcaan/ paickan eli personan erinomattain cosca hä-
tä käsiss on ia niin tarwitan/ mutta cusa ikänäns
Christuyt ihmiset yhteen tulewat hänen Nimens/
siinä on hän testellä/ ia jumalisen armonis woimais

W. S.

lifest ofotta/ Sanan/ Sacramentein ia Rucouren
cautta/ niñcuin hän totifest luwannut on. Ja että
me Jumalan Poian meidän HErran Jesuxen Chri-
stuxen tiedäsimme totifest tämän lapsen sen Easten
cautta tygöns ottanexi / niñ cuulcam hänen pyhiä
ia lohduksia sanoians siinä / jotca P. Marcus 10.
Iugus Kirjoitta näin: Siehen ajcan toit he lapsia, 16
Vide a priori pag.

Näistä sanoista / Kacat ystävät / me cuulem-
ma että tämä lapsi / caickein muiden ihmisten cansa /
jotca Isän Jumalan / Poian ia Pyhan Hengen Ni-
men Eastetuxi tulewat; on Jesuxen Christuxen
Waldacunnan oma. Sentähden minä myös met-
dän HErran Jesuxen Christuxen puolesta / annan
hänen Isäns / Äitins ia Eumieins holdun / niñ että
hän Christilifest caswatettaisiin ia opetettaisiin / niñ
cūm Jumalan lasten tule.

Papi ia Cummit langewat polwillens panewat
kätens lapsen päälle ia rucollewat: Isä meidän / 16
Brectus precatur:

Sinä wiatoim Caridja HErra Jesu Christe /
joca wiattomia racastat ia sentähden läskit an-
da lasten tulla sinun tygös ia panit kätens heldän pääl-
lens / sinuaisit heitä ia sanoit: niñden on Jumalan
Waldacunda. Me rucoilemma sinua nöyrästi / että
armolifest cadjoisit tämän lapsen puolen / joca my-
ös aina sinun pyhä sinuustas pytä että niñcuin
hän sinun Nimees Eastettu on / Weden ia Pyhän
Hengen cautta wastaudest syndynyt / mahdais myös
sen Hengen wäes caswa ia enändnä sieben sisälisen
ihmiseen / ta sinun armosas / että hän caikka hywiä
lahjoisa täydellinen olis. Sinä joca Isän Juma-
ni

Jan ta Pyhän Hengen cansa hallidjet ijancaick isest A.
Sijte sinuatcon sekä lasta/ että mutta lähä ole
waisia / näin.

Herä sinuatcon ia warieleon teitä / 10.

Vide à priori, pag.

Wijmein neutwatan Cumeia?

Ut à priori; uni vide.

Sijte anda hän heidän Jumalan haibun/ ia sanon
Mengät Herän Rauhan.

Suomenkielinen Messu.

Maia pitä Canssa Kirkon tuldu neuvottas
man Jumalan edes syndejans tunnuustaman.

R Acket ystäwät/ weljät ja sisaret Christu
res Jesues/ että me nyt olemma cocoon
pillet/ meidän Jumalan palwelustan pitämän
Päetämän Jumalata cattein hänen hywain te
toins edestä/ ja myös rucoileman häneldä caio
Kia mitä me tarwidzem / sekä Zengellisiä että
kruullisia tarpeita / ia me ymmärräm että me
caicki ilman epäilemät / olemma synneillä wa
scauterut/ ja pydämme synnistä päästä. Sen
tähdde langercans meidän polwillein/ ja nöyryt
sätkäm meitä Jumalan meidän taiwalisen
Iän eteen / sydämmellä ja suulla ja tunnesta
cam meitä/waiwaiseri wiheliäiseri syndiseri/
rucoillen häneldä armo ja laupiutta/ näin idye
cutin cohdastans sanoden:

W Inä waltwainen syndinen ihminen/ joca syn
nis/ 10.

Edzi Rucons Kirjan/ pag.

Sijte

Sijtte iisätän tämä Rucous.

Cristiwaldias ijancactinen Jumala/hänet:
Suren ja käsitämättömän laupudes täh-
den/ andacon meille caicti meidän syndin ens-
deri ja suocon meille armojans parata meidän
syndist elämätöm/ wawistacon meidän yscous
ja saattacon hänen cansans ijancactisen elä-
män/ Amen.

Herra armada meidän päällem.

Christe armada meidän pällen.

Herra armada meidän päällem.

Cunnis olcon Jumala corkou-
des/ Ja meassa rauha ja
ihmisten hywä tahto.

Et: Ainoan Jumalan
corkoudes/ ic. Edji Witte
stirian/ pag.

Me kiitäm sinua. Me sunama sinua. Me sinua ruoisteima.
Me ystisäm ja cunnioitam sinua. Me sinua kiitäm sinun suu-
ren cunnias tähden. **O** Herra Jumala taivalinen Cunnia-
gas/ Isä Caictiwaldias Jumala **O** Herra sen caicten corkou-
man ainoa Poica **J**esu **C**hriste. **O** Herra Jumala/ Jumalan
Caridja/ Isän Poica/ sinä cuin poisotat mailman synnit/ ara-
mada meidän päällem. **S**illä sinä olet yrinäns pyhä. **S**inä
olet yrinäns Herra. **S**inä olet yrinäns se corkoin **J**esu
Christe. **S**en **P**yhän **H**engen cansa/ **I**sän **J**umalan **H**er-
randes/ Amen.

Adspiciens auditores, canit:

Herra olcon teidän cansan/ **N**ijn/ **U**o

Coll. Epist. Grad. Evang. Symb. Psalmus ad Sug-
gestum, Preces, Psalmus de suggestu, ordine se-
quuntur, quæ suis in locis.

Cosca Papi sarnasta päästy tule Altarin eteen ja
Herran ehtollinen pitä pidettämän weiso hän näin
Herra olcon teidän cansan/ **N**ijn m: os/ 1.
Mloitkät teidän sydämän Jumalan tygö/ **M**e etc.
Kijttäkäm Jumalata meidän **H**erran/ **S**eon oikous
ja cohtuus.

R iij

Loix

Totifesta on se cohtulinen / oikein ja autuaast / että
me aina ja joca paikas kijtän ja ylistäm sinua Pyhä
Herra Caickwaldias Jsa ijancaickinen Jumala/
caickein sinun hywä.
in/ tecois tähden/ ja
lijatengin sen tähden /
cuus meille osotit /
cosca me caicki synnin
tähden niin pahasti
joutunet olumma/ ettei

| Vel: Jesuxen Chris
| fluxen kautta meidän
| HERRan/ joca sind
| yhä jona hän pe
| tettiin. *

meidän edesäm munta ollut/ cuin cadotus ja ijan
caickinen cuolema ja ei nytkän luondo cappale taiwas
eikä maan päällä woinut meitä autta. Niin sinä
lähetit sinun ainocaisen Poikas Jesuxen Christuxen
cuin oli nyt Jumaluden luondo sinun canfas/annoit
hänen hymisei tulla meidän tähtem/ panit meidän
syndim hänen päällens / ja annoit hänen cuoleman
Tär siä sinä siasa josa meidän caickein ijancaickifesta
Cuoleman piti. Ja niin cuin hän woitti Cuoleman/
ja jältens nousi elämän/ ja ei ikänäns enämbi cuole
Niin pitämös caick: ne/ jotca häneen idzens luotta
wat/ woittaman synnin ja cuoleman/ ja saaman hä
nen cauttans ijancaickisen elämän: Ja etten me co
scan sencaltaista hänen hywä tecois unodaisi/ mu
ta aina mielefäm pidäsimme ja muistassimme. Niin
sinä yhä jona hän petettiin / piti hän yhden Ehtoli
sen / josa hän.

* Otti leiwän/ kijetti mursi ja andoi Opetuslastens/
ä sanot. Ottacat ja syökät / tämä on minun Run
nin joca teidän edestän annetan/ se tehätte minun
nuistoyeni. Niin hän otti myös Calkin/ kijetti ta
indoi Opetuslastens ja sanot: Ottacat ja juocat tä
stä

stä caieki / tämä on sen Vden Testamendin Calc /
minun weresäni / joca teidän to monen tähden wuo-
datetait syndein andexi andamuxi. Nijn usein cuin
te sen teette / njin tehätte minun muistoreni.

Sijtte luetan eli weisatan :

pyhä / pyhä / pyhä Herran Jumala Zebaoth /
täydet owat Taimat ja Maat sinan Herran-
tas / Zosianna corkendes. Käretty ole on se
cuin tule Herran Nimen / Zosianna corkendes.

Kucoilcam nyt caieki / njincuin meidän Herr-
ra JEsus Christus on meitä opettanut / näin
sanoden : Jsa meidän / 2c.

Näin newortacon Canssa jotca Herran
Ehtolliseile Käydä tahrowat.

Kädet ystävät / eträ täsä piderän Christuksen
Ehtolinen / ja totijest leiwän ja wijnan alla jae-
tan ja nautitan hänē totinen rumin ja werens
plön luonnollisella ja tutkunnattomalla muodolla
Jumalan oman wijsauden / totuden ja caiekiwaldiat-
suden jälken / joca sen idzeon säätännt ja asettanut / on
tarpellinen (njineuin P. Paivali meitä opetta) että
me idze cuin cohdoastam coettelem idzem / ja sijtte
sijomme tästä leiwästä / ja juomme tästä Calcista. Ja
silloin me idzem oikein coettelem ne / costa me tun-
nemme meidän ricorein ja syndein / isomme ja janom-
me wanhurscautta ja syndein andexi scamista / joca
meille täsä Sacramentis taritan / ja tahdomme tä-
stedes meitäm parata / lacata pois synnistä / ja elä
hywäs ja wanhurscas elämäs. Sentähden on
myös meidän Herran erinomaisesi kästennyt / tärd
Sacramentia hänen muistorens nautita / se on että
me näin hänen carkuran Euolemans ja callin werens

ruodatoxen muistamme/ sitä aiattelimme ja täydellisesti
 vscomme/ että se on meidän syndeim andexi saami-
 miseritapahnut. Sentähden/ jos me nyt syömme
 me tästä leivästä/ ja juomme tästä Calkista/ senca-
 taisella wanhalla vscolla näihin sanoihin cuin me
 tästä cuulemme/ että Christus on cuollut/ ja hänen
 werens meidän syndeim tähden ruodatettu/ niin
 me totifest myös saamme meidän syndim andexi/ ja
 wäldämme cuoleman/ joca synnin palsta on/ ja saamme
 me Christuxen cansa njancalcisen elämän. Mutta
 joca kelwottomast/ se on/ eatumattomalla sydämel-
 lä/ ja ilman vscota/ Jumalan lupauxen päälle/ tästä
 leivästä syö ja Herran Calkista juo/ hän tule woi-
 capääri Herran ruumisen ja Weren / syö ja juo hän-
 nellens duomion ei eroittain Herran ruumista. Tästä
 meitä caicta Isä Jumala Poica/ ja Pyhä Hengi
 armollifest warjelcon/ Amen.

Herran rauha olcon teidän cansan Niin myös
 sinun / etc.

Anda sijtte Cansalle leiwän / Wiinan ja sanon

Meidän Herran Jesuxen Christuxen
 Ruumis (weri) kaittekon sinun Ruumis ja Sic-
 lus njancalcisen elämän/ Amen.

Sillä wälillä weisatan nämät psalmsit

O Jumalan caridza joca poisotat/ etc.

O puhdas Jumalan Caridza/ etc. pag.

Jesus Christus lunastaiam/ etc. pag.

Rjittäkäm Herran Jumala/ etc. pag.

Herran olcon teidän cansan/ Niin/ etc.

Rucoilcam.

S Herran caictiwaidias Jumala/ joca meitä olet sinun
 Sacramentistäs osattisexi tehnyt/ me rucoillemme sinun
 ettäs myös meitä sinun cansas/ ynnä caictein wällictiin

käis causa osalliset sinun ijancatitises cunniasas ja herrande-
sas tekiit Sinun Poikas Jesuxen Christuxen meidän Her-
ran cautta / joca elä ja hallidze ynnä sinun ia Pyhän Hengen
cansa / yhdes Jumaludes ijancatitisei ijancatitiseen / Amen.

Herra olcon teidän causan / **N**in / ic
Kärräkäm in cunioittacam **H**erra /
Jumalan olcon Ehtos ja cunnia
Cunartacat teidän sydämen Jumalan tygö /
ja ottacat siunaus.

Herra siunacat on ja warielcon meitä / **H**er-
ra walstacat on caswons meidän päällem ja ol-
con meille exmollinen / **H**erra käändäkön cas-
wons meidän proleem / ja andacat on meille han-
caid sin rauhan / **N**imen **J**san / ia Poian ia py-
hän Hengen / Amen.

Pro exinu.

Suo meille rauha **H**erra nyt / pag.

Eli: O **H**erra J. taiwast / Me kiltäm / ic. pag.

Awioskästyslä.

Tosca colme Sunnundatta järtestäns Rihlasti
Saarnastuolild cuulutettu on / cuin idzens Pyhät
Colminaisuden **N**imen Awioskästyn anda tahto-
wat / ja he sijte ilman estet Seuracunnan / eteer
tulewat / niin tehdän (jos ei he ennen ole nyten an-
netut) cuin seura / Ja näin heitä ia muita pit-
ensist neuwottaman :

Ruokat ystävät **N. N.** ja myös **N. N.**
Teidän pitää tässä wäisusti tietämän / että Ju-
mala on idze Awioskästyn säärännyt / ia **N**iehe
Waimon pääxi pannut / että hänen pitää ole-
wan hänen **E**simiehens / hallidzeman hand
Jumalan pelgos / aina parhaxi / ia racastam a

S vi

händ

händä nñncuin Christus Seoracundans räca-
sti in andoridzens cuolemsan hänen edejäns.
Ja miehen mie se tietä ia ajatella että wata
hän on pandu walmollen Esumiehexi/ nñnei
hänellen ole cuitengan jaittu pahasti hänen
cansans mennä/ oman pahsan mielens jalken/
nñncuin (sen pahembi) usein nähdän ia cuul-
lan/ mutta että hän händä räcasta ia cunnlas
pitä/ ia usein kätsti hänen heic'ontrans/ andain
nñncuin p. petari sano/ sille waimoliselle asti-
alle/ nñncuin heicomalle/ hänen cunnians. Ja
nñncuin Mies on lahjotettu suremalla wiisau-
della ia wahwemmalla/ luonnolla kuin Wai-
mo/ nñn pitää hänen myös sen caltaisen Jumal-
lä lahjan täyttämän hänellen awuyst ia ei sortae
nystxi. Hänen pitää idzens Waimo wastan
nñn laittaman/ nñncuin sitä joca yhden caldais-
sen perinnön hänen cansans Jumalan Waldas
cunnias pitää saman: Sillä Christus on nñn
callist Waimon ostannut eum Miehengin/ ia
Waimo on nñn hywin Christuren jäsen kuin
Mieskin. Nñncuin Mies on Waimon pää/
nñn on myös Christus Miehen pää/ sentäh-
den pitää hänen sen cansa Jumalanpelgos elä-
män.

Nñn pitää myös Waimon oleman mie-
hellens cuulaisen/ räcastaman händä/ pitää
män händä päin ia Esumiesnäns/ aiattellen/
että hän on Miehen spulaisxi luonx. Ei
jänen pitää pyttämän hallita händä: Sillä
waimo on luotu miehen tähden ia ei Mies
Waimon tähden. Hänen pitää ottaman E-

siemwan pyhistä Waimoista / jotka Wanhas
Testamentis olit / nincuin Sara / joka Mieh
hän Abramis cudzui Herrens. Hänen pit
tänjn idzens laittaman / että hän Miehellens
kelpais / jolle hän apulaiseton annettu. Wai
mo on Miehen eunna / sano Pawali / ja sentäh
den pitä hänen idzens sen jälken laittaman / ja
aina mielens johdattaman / että hän on mie
hen haldun annettu. päädißein Miehen ja
Waimon pitä keskenäs toinen toisiansraca
staman / ja vielä enämmin euin Isä ja Äitiä
Sillä Kamattu sano : Etä miehen pitä ylöns
andaman Isän ja äitin / ja pysymän Waimons
ytkönä. Heidän pitä myös aina mielens joh
dattaman ja wisausti ajatteleman / että he siehen
Sääryn idzens andawat / josa Jumala on mies
hen ja Waimon njn yhdistänyt / ettei yrkäns
ihminen taida heitä eroita. Ei pidä Miehen
muutoin ajattellean / mutta että nincuin
Jumala andoi Adamille Ewan Waimon / njn
hän vieläkin jocaizelle Miehelle hänen
Waimons anda / ja jocaizelle Waimolle hä
nen Miehens. Sentähden on ta-pellinen /
että ne molemmis puolin Jumalalta senca
taista puolisata rucoilawat / ionga cansa he so
winnos rakaudes ja Jumalan pelgos eläsi /
njn että heidän Awioståstys Jumalas alie
taisin / ja Jumalan mielen jälken / ja ei iongan
itaisuden että ihmisten mielen jälken / njn
heille tapahen onni ja autuus heidän Awiostå
stysäns / jota me caide yrmiellifest tällein pa
ticunnalle sydämsnestäm toivotam / Amen.

Pappi

Minä kysyn sinulle N. N. pyhän Colminaisuuden Nimen / ja Jumalan Seoracunnan läsnä olles / jos sinä tahdot otta tämän ihmisen N. N. sinun Awiowaimores (Mieheres) ia racasta händä myötä ja wastointäymises? Wastaus. Minä tahdon.

He eallistawat Väans yhten / ja Pappi sano :

SCaictiwaldias Isä / ijancaictinen Jumala / joka Miehen ja Waimon sitä warten luonut olet / että heidän pitä yri Liha ja Beri oleman / rasweman sinun sinuayes jätken / es pänemän ja maata täyttämän / anna näille sinun palwelioilles armos / että he sinun pyhän tahtos ja säätyes jätken nun yhten tullist / että se olis sinullen ylistöyxi ja cunniayxi / ja heiklen hywäxi hyödyhöyxi / ja ijancaictisxi autudexi / Sinun tahtan Poicas / 2c.

Pappi otta formuxen / ja sano :

Rucoileman

SJumala Isä Caictiwaldias / joka sinun sanomattomasti hywydestäs / caicti cappalet ihmisen hywäxi luonut olet / Me rucoilemma sinua / että armolisest tähetäsit tälle sinun Piicalles / Joca tämän Gormuxen Awtoštäkyhs mertiri candaman pitä / sinun sinuayes / että hän nuhtetoin sinun Pyhäs säädyssä eläis johongas hänen cudzunut olet / Sinun Poicas Jesuxen Christuxen meidän Herran cautta / Amen.

Ylkä otta Gormuxen ja sano Morstamelle :

Minä N. otan sinun N. nyt minun Awiowaimoreni / racastaxeni sinua myötä ja wastointäymises / ia siri mertiri awtan minä sinulle tämän Gormuxen.

Morstian wasta :

Minä N. otan sinun N. nyt minun Awiowaimoreni / racastaxeni sinua myötä ja wastointäymises / ia siri mertiri otan minä sinulda tämän Gormuxen.

Ylkä pane Sormusen Moriamen formeen/
sanoden:

Amen Isän / ja pojan / ja pyhän Hengen /
Amen.

Sitte sano Pappi:

Etä nyt nämät edes olemaiset personat/
tästäjulkisest / Jumalan ja Christillisen Seora-
cunnan edes / uijnein todistaian wämeisnä
päiwänä toinen toistans Awiori pytävät / ja
jo sen wähwistori / Kihla Sormus annettu
on. Sentähden minä / uijnein Christuren pal-
welia / heidän Awioastastyn Sääryn ja liitton
yhten annan / Amen Isän / ja pojan ja
pyhän Hengen / Amen.

Eulcam sitä pyhä Evangeliumi / ionga P.

Mattheus Kirjoita 19. Cap.

S Jehen aican / tulit Phariseuret Jesuren
Stygö / ja sanoit hänelle: Saaco Mies erio
tä waimostans caictinaisen syyn tähden? Nän
hän wastais / ja sanoi heille: Ettekö te ole luke-
net / joca algusta ihmisen teki / mieheri ja wai-
mori hän heidän teki. Ja sanoi: sentähden pi-
tä ihmisen luopuman Isästans ja Äitistans / ja
waimons tykönä pysymän ja cari tulewat yhe-
deri lihari: Nän ei he ole enä cari / mutta yri
liha; Ionga siis Jumala yhten sowitti / ei pidä
ihmisen sitä eroittaman. Nän he sanoit hänelle:
Miri siis Moses lästi anda eroitrian / ja
Waimon hyliätä? Sanoi hän heille: Teidän
sydämen cowuden tähden sallii Moses eritä tei-
tätä teidän waimostan. Waan ei algusta nän ole-
lut. Mutta minä sanon teille: Eucä itänäns
hyllä

hylkä waimons muutoin kuin huoruden tähtä
Den ia naitoisen / hän teke huorin. Ja joca sen
hyliätyn otta / hän teke huorin.

Pappi sano heille:

Uscocat nämät Herran Christuksen sanat / ia pitäkät
kotona että Jumala meidän racas taiwainen Isäm on teidän
sichen pyhän Uuiouskassy Säätyyn yhten sowittanut / ia sen
t ihden ottaeat wasian tihtorella ia karsimisella caicxi / kuin tässä
pyhäs säädys / teitten tapahua taita / niincuin Jumalan tähtä
destä / joca teidän on yhten sowittanut:

Herra olcon teidän cansan / Niin re:

Ruocoitus

SCaicxiwaldias ijancieinen Jumala / joca sanoit miehen
stä coscas hänen ensist luokut olit / ettei hänen olluc yrte
näns hywä olla / ia sentähden soit myös hänelle waimon apu
laisexi / ia niin heidän yhten sowitit / että laxe piti oleman yll
liha. Me ruocoilemma sinua racas taiwainen Isä, että nä
mät sinun palwelias / jocas Uuiouskassy listton sowittanut
olet / Pyhältä Hengelläs täytätisit / että he sen oikein ia nuhe
tekkomast pita taidasit / ia anna tulla sinun sinnauyes heidän
päättens / että heidän Uuiouskassyssä illä hedelmällä kannistee
tains cuins sen asettanut olet / niincuin sinä Abrahamin / Isaa
chin ia Jacobin cansa teit. Ja wariele heitä / Dianpias Isä /
Perkelén häuutoxesta / niincuin Engetis cauita warieit si
nun palwelias Tobian / ettei he wietelläs songun rietan ia
hauressen himon cautta / waan oikeas uscos ia yhteises rac
laudes hywän itään asti / yhdes eläisit / sinullen tihtorexi ia
ennniayi / Sinun ainotaisen Poicas Jesuxen Christuksen
meidän Herran cautta / joca elä ia hallidze ynnä sinun ia P.
Hengen cansa / ijancieitiseft ijancieitiseen / Amen.

Herra täctetön teidän sisälle ia ulos läymisen nyt ia ijanc
caicxi / Amen.

Cosca he Altarin eteen tutewat / sano Papi:

Abramin Jumala / Isachin Jumala ia
Jacobin Jumala / wuodata sinun pyhä
Henges näiden sinun palwelias sydämijn / ia
täy.

käytä heitä caickinoinella hengellisellä siunau-
rella/ aijn elämän heidän Awioštäsytysän/ jo-
hon he nyt idzens andanetawat/ ettei he jolla-
culla saastaisudella sinua wihoitais/ jotca Awio-
štäbyn säätänyt olet/ mutta parammin/ että
nännein Awioštäsyt on caickille cunnialinen
ia hywä/ he myös sinä cunnialisest ia hywin
eläisit/ sinullen cunniaxi ia ylistöxeri/ ia idze
heillens gancackiseri autuuderi/ Jesuren
Christuxen meidän Herran caurta/ Amen.

Pruken alla olles / sano Pappi:

Rucoilcam.

S HERRA Jumala/ cadzo armollisest meidän rucoyem/
pyöleen/ ia ole Awioštäsytte awullinen/ ia että sen
olet ihmisten usamiseri säätänyt/ niuwariele nyt se jongas
idze yhdistänyt olet/ Jesuren Christuxen meidän HERRAN
caurta/ joca etä ia hallidze sinun ia pyhän Hengen cansa
gancackisest / Amen.

HERRA olcon teidän cansan/ Niin ic.

Ylötkät teidän sydämen Jumalan tygö/ Me ic.

Kiitätän Jumalata meidän Herran/ Se on ic.

L Ousesta on se cohtullinen / oikein ia autta-
last että me aina ia joca paicas kintämme si-
hua pyhä HERRA / Caickiwaldias Isä gancackis-
tinen Jumala/ joca sinun woimasas caicki cap-
palet ryhiäst luonut olet: Sinä joca myös cos-
ca caicki cappalet luodut olit/ loit ihmisen nje-
den Herrari. Ja sanoit: Ettei Niehen ol-
ut yrinäns hywä olla; Sentähden sinä teit
hädelle waimon awuri yhdestä lunssta jongas
oit hänen Eylsestän. Ja annoit sen cansa tie-
tä/ että nännein Waimon alcu oli Niehestä /
nän heidän pirä myös aina yhdes olemän. O
Jumala/ joca Awioštäsytillä tahdoit merkitä
se

sen suuren salaisuuden: Että nññ cullu Nies ja
 Waimo yhten lihan tulewat/ nññ on myös
 Christus yxi hänen pyhän Georacundansa
 cansa. O Jumala/ joca Niehen ja Waimon
 olet yhten sowittanut: Ja olet andanut heille
 sen alkaisen sunnauksen: Ettei Adamin syndi/
 eikä Noen weden paissutus tainnut sitä cadot-
 ta. Nññ cadzo nyt laupialisest näiden puolen joca
 idzens Awioskästyn säästyn andaneet ovat:
 Ja pytäwät sinulda warieloa. Anna armos / O
 Jumala/ että he täytetäisän rakkudella ja rau-
 halla: Ja olisit vscolliset ja puhtat: Ja annai-
 sit idzens Awioskästyn Christuren mielen jäl-
 ken: Ja että he heidän elämänsä seuraisit su-
 nun pyhätahtos. Älä salli perkelen heidän
 cansans mitän tehdä / mutts että he wahwana
 pysyisit sinun pyhissä kästysissä. Anna armos /
 että he Awioskästysäns Christillisest yhdes eläi-
 sit: Ja caikti luwattomat secannoet wältäi-
 sit: Ja että he heidän heikoudens peittäisit
 siweydellä ja cunialla. Anna heidän olla hedeli-
 mäliset sitioisä ja lapsisä / ja että he oikian ikään
 tulisit. Että he näkisit heidän lastens lapses col-
 manden ja neliändes polwen: Ja sijtte tämän
 elämän jälken tulisit hancäikkisen iloon.

Sijtte Pappi luse tämän:

Heidän HERRan Jesuren Christuren sinun Poieat-
 canka/ joca elä ja hallidje sinun ja pyhän Hengen cansa ijän-
 caikkisest/ Amen.

Morsianhuonen sunnus.

Cosca Ytää ja Morsian ovat hää wäeldä Häätupaan sa-
 tetut / toiwotetan heille tällä seurawaisella Psalmilla P.
 Hengen armoja ja apua:

Luse pyhä Hengi luois/ pag.

Sijtu

Siitte muistutetan heille se sunaus / cuin Christilist ia
Jumalst Awioškähyä seura / tällä seurawaisella Psalmilla:
Mutnas se cuin peitä Herran / pag.

Eosca Psalmi weisattu on / tange Pitä ja Morfian polwils
lens / ia Pappi lyte tämän Nuoren.

DCaictiwaldias ijancaictinen Jumala / anna sinun sunaus
xes tulla tähän Morfian huonesen / että caicti / jotea tästä
ewat rauhas olisit / sinun meidän noudaist ia sinun vastandee
sas eläisit / Jes. Christuxen meidän Herran kautta / Amen.

Jumala caictiwaldias sunatcon teidän Ruumin ja teidän
Sielun / ia andacon hänen sunauxens tulla teidän päällen /
niinuin hän sunais Abrahamin / Isaacin ja Jacobin. Ju
malan Käsi warietcon teitä / ia lähettäcon pyhän Engelins /
joca teitä wari ele caictona teidän elinaicanan. Isä Jumala /
Poica / ia pyhä Hengi / andacon hänen sunauxens tulla tei
sen päällen / Amen.

Siitte weisat:

Jumala cuin caicti loi / pag.

Päätetän:

Herra sunatcon ia warietcon teitä / ic.

Awio Waimon Kirkon ottamisesk.

Rucons.

DCaictiwaldias ijancaictinen Jumala / joca ihmisen sin
naist / eosca hänen luonnit olit / että hän isännys ia enä
nis / sinä joca myös sen sunauxes jätken olet tämän sinun Wato
welus pijs as hedelmälisxi / tehnyt / cadzo armollisest hänen
puolens / ia niinuin hänen olet hedelmälisxi tehnyt ruus
millisen sunauxen kautta / uijn anna myös hänen hengerises
sunauxes hedelmälisen olla / että hän aina sinun tyndemis
sas caswais / ia sinun pyhain Käskyis jätken eläis / Jesuxen
Christuxen meidän Herran kautta / Amen.

Pappi rupe Waimon läten / sanoden: Herran täctetön
sinun sisälle ja wlos täymises / nyt ia ijancaictisest / Amen.

Porcoin Kirkon ottamisesk /

Lapsen jätken.

DOsca ymmäretän / että hän catu ia tahto parata hänen /
niin hän vandaton sahdey eli colmex Sunnuntaix Kircon
owen

XX

owen/ia fitte jonacuna pälwänä/ caska Kircon palwelus las
pahu/ cudjuttaton jätken Saarnan tesselle Kircon permana
do/ia Senraucunnan cuulden näin hänen cansans tehtäkö.

Hywät Christityt/ te tiedätte että tämä ih-
minen / on perkeleen yllytörest ia hauceto-
rest/ia hänen omanturmelun luondoris harjoit-
tusest/ wastoin Jumalan tahto, ia hänen pyhä
Sanans/ saastaisuten ia salawuotesen langens-
nut/ ia luwattoman secannuxen kautta sijitänyt
ia synnyttänyt lapsen/ iasen cansa wihoittanut
Jumalan/ ia hänen pyhän Seuracundans pa-
hendanut/ ia olis sentähden ansainut että hän
Jumalalta/ ia hänen Seoracunnaldans/ erot-
tettaisin ia hyliärdäisin. Mutta että hän nyt tätä
catu ia lupa tähtedes elämäns parata/ ia myös
sencaltaista syndiä wäitä/ coertelemme siis
händä/ sillä toiwolla/ että hän iözens paranda.
Mutta jos hän wielä sencaltaisella synnillä
idzens saastutta/ nän täyty aicanans hänen
cansans tehdä/ sillä waimalla kuin Christus
Seuracunnallens carumattomia syndisä
wastan/ on andanut. Ja hänelle muistori ia
cartamiseri/ otan minä caicci teidän todistaigri
täjä/ mitä hän nyt lupa ia runnusta.

Pappi kysy hänelä.

Tunnustacos haucubellas ia salawuotendellas Jumalan
suurest wihoittanes? Wasaus. Tunnustan.

Caduteos sitä sydämäst? Wasaus. Cadun.

Uscoteos / että Jumala/ Christuxen tähden anda sinulle sinun
syndis andexi? Was. Uscön.

Kucoitecos Jumalan Seuracunda/ jongas wihoittanut ia
pahendanut olei/ että hän sen sinulle Christuxen täh-
den myös andexi annais? Was. Kucoilen.

Lupa

Lupatros tästedes caikella ahterudella
fensaitaista syndiä carra/ parata elämäs/ raka-
sta Jumalata mielelläs euulla Jumalan Sa-
na/ rucoilla Jumalalda pyhän Hengen apua
ia hallitusta/ perkeleettä/ Mailma is sinun pa-
han lihas kiusausta vastaan? Vastaus. Minä
Lupan.

Jumala Caikwaldias sinua siehen

Anttacon / Amen.

Rucoilecam.

D Caikwaldias iiancaikinen Jumala/ että Perkele on tä-
män ihmisen cansa näin saanut wallan/ langeman niin
suuren syndijn/ joca nyt sinun armos cautta hänen syndins
tunnusta ia catu/ia Christuren tähden anderi ano. Nijn ru-
collemma me sinua/ O Herrä/ ettes händä hyläis / niincuin
hän ansainut on mutta oia armos sinun ractan Poicas Je-
suxen Christuren tähden/ia sinun suuren laupiudes tähden. Ja
lahioita hänelle pyhä Henges/ joca hänen sydämmesäns pa-
rannoren waicutais/ wataisio ia hallidjis händä/ että hän tä-
stedes wättäis caikinaista syndiä/ cawahdais suruttomutta
ia tita syndijn/ solis perkeleettä / oma lihans/ mailman yllhy-
sä ia paha Esimerliä vastaan/ ia ne woittais/ ia niin eläis
pyhydes sinun edesäs caikena hänen elinaicanans / ia siittä
ynnä caikein meidän cansam tulis iiancaikisest sinun lapses-
res ia perilliseses/ Sen sinun Poicas Jesuxen Christus-
ken cautta/ Amen.

Sitte Ripittäjän händä näillä sanoilla : Että sinä tässä
Jumalan ia hänen pyhän Seuracundans cuuden olet julkis-
sest syndis tunnustanut ia totijen parannoren luwannut. Sen-
tähden minä myös Jumalan ia meidän Herran Jesuxen
Christuren täkkyttä/ joca sanonut on; jolle te synnit andert
annatte/ niille ne andert annetan / annan sinun syndis ande-
rt/ ia sanon sinulle Jumalan armon ia ystäwyden/ Amen
Isän / Pojan ia pyhän Hengen/ Amen.

Wenerauhan ia aläsitten syndiä tee/ johon Jumala sinulle
andacon pyhän Hengens armon / Amen.

Ku

Ruumin Hautamijest.

Eosca Ruumis hautan pandu on bita Pappi lapion/ia heitte
colmast mulda Ruumin päällē / ia sano :

Maasta olet sinä tullut/ ia maaxi sinä jällens tulet/ JEsu
Christus sinun Wapahattias ylösherättä sinun wiijmeisn
päiwänä.

Ruocoitam

D Catekwaaldias ijancatkinen Jumala/ joca symin täp
den olet ihmisen päälle pannut/ että hänen cuoleman
pittä/ sinä joca myös (ettei meidän ijancatkitsest cuolamas
tänyt olemas) olet pannut cuoleman sinun ainocaisen Poicas
JEsuxen Christuxen päälle/ jolla ei yhtän syndiä ollut/ ia olet
nijn sinun Poicas Cuolemas meidän Cuoleman muuttanut/
ettei se saa moitā wahingoita/ Käännä nyt sinun Isäkinen
Easwos meidän / sinun köyhäin lastes / puoleen/ ia anna meile
lex sinun pyhä armos/ että tämä meidän palweluxen olis
nulle otollinen/ ia me kutin tämän hautamisen njin tähttä
sim/ että me sen aina mieleśäm pidäsim/ cuinga myös meidän
Eosca sinun pyhä tahtos njin on että meitä cudzua tahdot/
pitä maaxi jällens tuleman / ia sen wisust mieleśäm pidäsim/
ettei meittä täsä wiheliäises elämäs yhtän wahwa asumasi
ole. Anna D lauylas Isä/ armoia/ että me sitä cuin ijancat
kinen on aina edgim/ ia njin sinun pyhän tahtos jälken täp
surtendes wajellaisim/ että mekin tämän meidän welläm (sis
tem) cansa/ wiijmeisnä päiwänä ijancatkitseen elämän non
sim/ Sinun ractan Poicas JEsuxen Christuxen meidän
Herran cautta/ Amen.

Sitte weisatan tämä/ eli jocu muu :

Haudatcamme ruumis tämä/ pag.

Wielä sano Pappi :

Cuulcam miräp. pawali sano niistä cuol

lmi/ hänen Epistolafans Tessalonicerein

tygö/ 1. Thes. 4.

E N me tahdo teidä salata/ Ractat wellät/ niistä jotca nu
tunet owat/ ettei te murehdis/ niineuin munt/ jolla ei to
wo ole : Sillä jos me uscomma että JEsus on cuollut ia ylö
nosant/ njin on Jumala myösne/ jotca nuckunet owat/ JEsu
xen ractas edes suopa hänen cansans. Sillä sen me sanomme
teille

...at niinakin Herran sanan että me jotea elämme ja jätken
jämme Herran tulemuseen/ omme suingan ennätä niitä jote
ca nuckunet owat: Sillä Herran astu alas Taimast suurella
humulla/ ylimmäisen Engelin änellä ja Jumalan Basunalla/
ja cuollet ensin Christuses ylösnousewat. Siitte me jotea es
tämme ia jätken jäämme/ temätan heidän cansans ylös pil
wihin/ Herra waskan tuulihin/ ia niin aina Herran cansa
olemma. Lohduittacat siis teitän tässenän näillä sanoilla.

Johann, II.

STeheh atean sanoit Marthe Jesuseille
Herra jos sinä olisit täällä ollut / niin ei
minun Weljän olis cuollut. Mutta minä tiedän
vielä / että caicci niitä sinä anot Jumalalta
da / ne Jumala sinulle anda. Jesus sanoi hänelle:
sinun Weljäs on ylös nousewa. Marthe
sanoi hänelle: minä tiedän hänen nousemian
ylösnousemises wihimmeisnä päivänä. Sanoi
Jesus hänelle: Minä olen ylösnousemus
ja elämä / joca usco minun päälleni / hän elä eh
tä hän olis cuollut. Ja joca etä ia usco minun
päälleni / ei hänen pidä cuoleman tiancaiccisest
uscoreos sen? Hän sanoi hänelle: ia Herra /
minä uscon sinun Christuseksi Jumalan po
jaksi / joca tulewa oli mailman.

KUdat ystävät / se on meille tyllä luonnollinen / että me
muredim / cosca meidän ystäväm meistä ercanewat tä
stä mailmasta / ia me näemme myös Jumalan Sanasta / että
monda pyhä Miestä ja Waimo on niin meidän edellän teh
nyt / ja ei ole sinä asias taitetut. Sentäden on se myös meitä
lengin turvallinen / cuicengin että me cohtullisest muredime /
niin ettei meidän murhem ole pacanain murhen caltainen joca
ei Jumalan armosta eitä ylös nousemisesta mitän tiennet.
Sillä me cuin Christityt olemma / totwomme meitän eläwäyt
tällens tulewan / niin että tämä catowainenia syndivan eläwä

XII

mä/joca caickinaisen murhen ja surun ala gñettu on ijancie-
 kiseri elämäxi muutetan. Ja ei tämä ruumillinen euolema ole
 muu kuin niiden syndein ja murehein loppu/ joida me tässä
 mailmas waiwatan/ ja eudjutun Jumalan Sanas ainon-
 stans unexi/ ja Christityt jotca euolet owat/ sanotan wijmei-
 seen duomion asti macawan/ silloin he caicktjälens ylös
 nouswat ja Jumalan cansa ijanciekses ilos olla saawat
 Ja että me sencaitaista toiwomme ja odotamme/ niin ei meidän
 pidä ylönpalio meidän edes menneitä ystävitäm mureh-
 timan/ mutta kiertämän ja ystämän Jumalata/joca meille
 tämän lohduksen on andanut/ ja täydellisesti luwannut/ että
 meidän pitä heidän cansans ylös nouseman/ ja iackamat ja
 loppumat yhdes elämän. Sen meille suocon ja andacon Pp-
 hä Colminaisuus / Isä/ Poica ja pyhä Hengi/
 ylistetty ijanciekses/ ijancieki-
 seen/ Amen.

Wäbä

Catechismus /

Erinomaisten Kysymis-
en ja vastausien causa vlgos we-
stin Suomen kielen Catechismuse-
sa / ensistä oppivaisten
tähden.

ERICUS ERICI

Episc. Aboensis,

Präntätty Stod'holmis /
Wespandu Thomas Andruken'pois-
allda Bergmanild.
M. DC. LXXXIX.

= 0.34 k

= 243.

Calculation
1680

Mikä Catechismus on?

Catechismus on koko Christillisen opin
Summa/ coottu lyhykäisiiin pääcappaleihin kyshy-
lysten ja vastauksen cansa.

Euninga monda Cappalekkaa Catechismuksessa on? *Enst.*

Jumalan kymmenen Käsky sanat.

- I. Useon tunnustus.
- II. Isä meidän Rucous.
- IV. Casten Sacramenti.
- V. Rippi eli Synnin päästä.
- VI. Altarin Sacramenti.

Euninga ne Cusutau?

Christillisen opin Pääcappalexi.

Mingä tähden?

Sentähden että niihin on coottu se koko
Christillinen oppi/ Prophetain ja Apostolitten
firioituxiä.

Euca ensimmäinen Christillisen opin

Pääcappale on?

Jumalan kymmenen käsky sanat.

Eues ne.

Minä olen Herran sinun Jumalas.

- I. Eij sinun pidä pitämän wieraista Jus-
maloista/minun edesän.
- II. Eij sinun pidä turhan lausuman
Hij sinun

sinun **HERRA**: Jumalas nime: Sitä
ei **HERRA**: **Idh**ä **sic**ä rangaisemata / joi
hänen nimens tutehan lausu.

III. Muista ettäs pyhität lepopäiwän

IV. Cunnioita sinun **Isäs** ja **Mietis** että
ollit pitkäijällinen maan **Päällä**.

V. Eij sinun pidä **Tappaman**.

VI. Eij sinun pidä **Huorintekemän**.

VII. Eij sinun pidä **Warastaman**.

VIII. Eij sinun pidä **Wärä** todistusta se
noman sinun **Lähimäistäs** wastan.

IX. Eij sinun pidä pyytämän sinun lä
hämäises **Huonehta**.

Eij sinun pidä **himoizeman** hänen
andätans / **Palweljatans** / **Palcapä**
is että **Carjans** / eli **Juhtans** / taic
uta kuin hänen omansa on.

Mingä tähden **Catechismus** aijetan **Rästy** sanoissa?

Synnin **and** ne **hämäises** **Synnin**
and **Jumien** **synnin** **tundon** / ja joi
angelium **pitä** **iongun** **Hedelmän** **meise**
män / niin **pitä** **läst** **esistä** **edespandaman**
sen **cautta** **johdatettaman** **synnin** **tun**
on

catechismus

1682

sinun **HERAS** Jumalas nime: Sillä
ei **ERRA** tobhäsitä rangallemata / joca
hänen nimens tutehan lauju.

III. Muista ettäs pyhität lepopäiwän.

IV. Tunnoita sinun **ISÄS** ja **ISKIS** ettäs
olisit pitkäijällinen maan päällä.

V. Eij sinun pidä **TAPPAMAN**.

VI. Eij sinun pidä **HUORINTEKEMÄN**.

VII. Eij sinun pidä **WARASTAMAN**.

VIII. Eij sinun pidä **WARA** todistusta sa-
noman sinun **LÄHIMÄISTÄS** wastan.

IX. Eij sinun pidä pyytämän sinun lä-
himäises **HUONEHEA**.

X. Eij sinun pidä **himoizeman** hänen
EWÄNDÄTÄNS / **PALWELJATANS** / **PALCAPU-**
CANS eikä **CARIANS** / eli **JUBTANS** / taikka
muuta kuin hänen omansa on.

Mingä tähden **Catechismus** aljetan **RÄSKY** sanoista?

Senedähden että ne ilmoittawat **Synnin** /
ja saatawat **Ihmisen** synnin tundoa / ja jos
Ewangelium pitää jongun **Hedelmän** meistä
tekemän / niin pitää laki esistä edespandaman /
ja sen kautta johdattaman synnin tun-
doon.

Wit.

Mitä Jumalan Käskyt ovat?

Jumalan käskyt ovat Jumalan laki / jaettu
kymmeneen käsky Saanan.

Euca ne Käskyt on andanut?

Jhe Jumala caictiwaldias.

Eusa?

Sinain Wuorella.

Eosca?

Wijdenden kymmendena Päiwänä sitte
min Israelin cansa vlgestäxi Egyptin mal-
da.

Kennet cautta Jumala ne annoi?

Mosexen cautta.

Eutnga ja millä muodolla hän ne on andanut?

Pitkäisen iylinän / Tulen leimanyen / ja
Wajunan änen cansa.

Mixi Jumalanäiden merkeitin cansa annoi lain?

Että hän sen cansa osoraisi lain wotman ja
wirgan / nimittäin / että hän ilmoitti syunit /
ja paucha Jhmisen omasa tunnosa / nireuit
pitkäinen : Ja ninuin tuli pala Jnhimisen
Syndämesä.

Wihingä ne Käskyt otie kirjottetut?

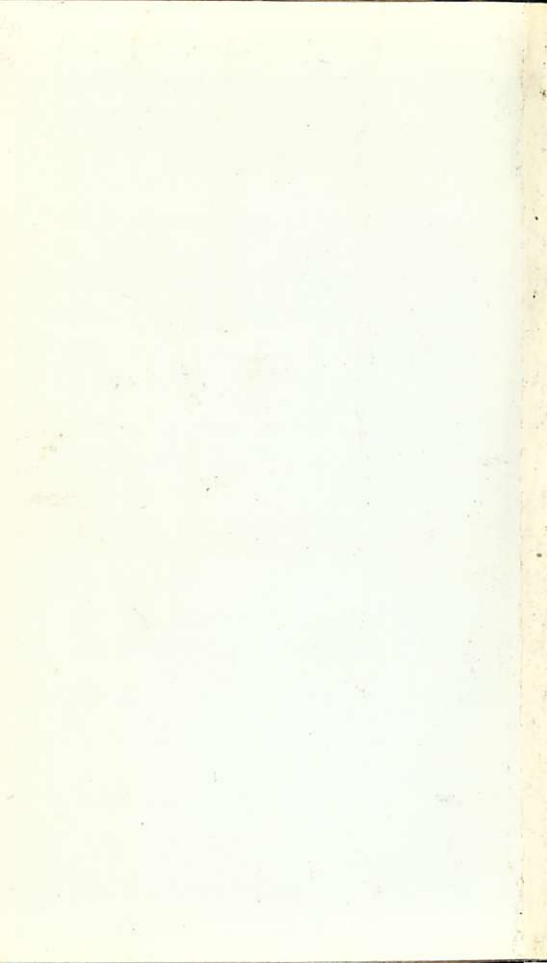
Eahseen Kirwiseen Taulun.

Euca ne on kirjottanut?

Jhe Jumala caictiwaldias / oman Sor-
mensa cansa.

Mitä ne kirwiset Taulut merkitzewät?

Ne merkitzewät Jhmisen Syndämen co-

Mitkä Jumalan Käskyt ovat?

Jumalan Käskyt ovat Jumalan Eri/iaettu
kymmeneen käsky Saanan.

Euca ne Käskyt on andanut?

Ike Jumala caictwaldias.

Euca?

Sinain Vuorella.

Coica?

Wiidenden kymmendenä Päiwänä sijte
cuin Israelin cansa vlgoslaxi Egyptin mal-
da.

Kenneu cautta Jumala ne annoi?

Mosexen cautta.

Cuinga ja millä muodolla hän ne on andanut?

**Pitkäisen iylinän / Tulen leimauksen / ja
Basunan änen cansa.**

Miksi Jumala näiden merkein cansa annoi lain?

**Että hän sen cansa osotaisi Lain wotmanin
wirgan / niwittäin / että hän ilmoit / syunite /
ja pauha Ihmisen omassa tunnossa / niwennin
pitkäinen : Ja niwennin Tuli pata Inhimisen
Sydämesä.**

Mibingä ne Käskyt olit kirjoitetut?

Cahteen Kiwiseen Taulun.

Euca ne on kirjoittanut?

**Ike Jumala caictwaldias / oman Sor-
mensa cansa.**

Mitä ne kiwiset Tautut merkitzewät?

Ne merkitzewät Ihmisen Sydämen co-

A iii

wuden/

Suden / Jumalan kättä vastaan: Sitelikä
että käsky Sanat pitää aina wahawan pyhy
män.

Euinga monen Osan eli Taulun / käsky sanat saetan?

Cahden.

Mixi niin?

Sentähden että Jumala on ne ike jaccan
cahten Taulun.

Mingä tähden hän ne cahten Taulun kirioetti?

Sentähden että ne waatiwat Jhmifild
cahtalaisen culliaisuden / sisällisen ja ylcönai
sen Jumalata ja lähimäistä vastaan.

Euinga monda käsky on enfiaräisessä Taulussa?

Colme?

I. Ky sinun pitää pitämän wteraita Ju
malatoita

II. Ky sinun pitää pitämän Turhan lausuman / si

III. Ky sinun pitää pitämän Jumalata

IV. Ky sinun pitää pitämän Jumalata vastaan.

Mitä nämät käskyt opettawat?

Ne osottawat / euinga meidän pitää racaste
man Jumalata / ja händä oikein palweli
man.

Euinga monda Käsky sinä Toisessa Taulussa on?

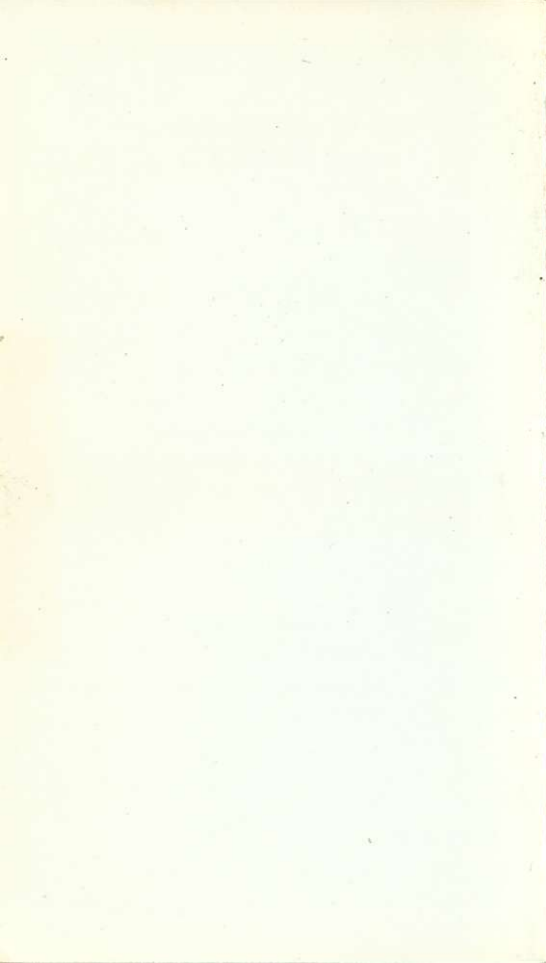
Seisemän.

V. Cunnnotta sinun Isäs ja Niets / että
olisit pietäjäällinen Maan päällä.

II. K

Catichimus

1682.

I. Eij sinun pida Cappaman.

III. Eij sinun pida Suorin tekemän.

IV. Eij sinun pida Warastaman.

V. Eij sinun pida wäärä todistusta sanoman sinun lähimäistä vastaan.

IV. Eij sinun pida pyytämän lähimäises Huonetta.

VII. Eij sinun pida hinoizeman sinun lähimäises Emändä/ Palwoelia/ Palcapitca taicta Carta/ eli mitätän muuta kuin hänen omansa on.

Mitä nämät Kästyt oppettawat?

Ne osottawat cuinga meidän pida racastaman meidän lähimäistäm / ja händäwäse meitäm käyttämän.

I. Kästy.

Cuca ensimmäinen Kästy on?

Minä olen Herran sinun Jumal / Eij sinun pida pitämän wiera Jumaloita minun edessäni.

Mitä Jumala tämän kästyn causa tahto?

Tämän causa Jumala tahto meitä estä/ Epäjumalan palwelluksesta / ja tahto että meidän pida händä ainuata palweleman/ pelkäämän ja racastaman.

Cuinga P. Lucherus tämän kästyn oligos kolmitta?

Siis on pita peltainan ja rakahtaman Jumalata ylixen caicein Cappalden / hänen päällens Bscoman ja turwaman.

Entä monda Osa täsä Käskyä on?

Caxi: Esipuhe / ja Käsky.

Entä se Esipuhe on?

Esipuhe tämän ja caicein muitten Käskyin päälle on tämä: Minä olen sinun HERRAS Jumalas.

Mitä Jumala näidhen sanain causa tahto?

Näiden causa hän eroitta ikens caikissa mondo Cappaleista ja wärystä Jumaloista / ja onda tietä että hän on se ainoa totinen Jumala / jota meidän pita palweleman / ja paiki piti / ei ole yhäntä muuta Jumalata.

Entä monda Osa täsä Käskyä on?

Se sinun pita piti / ja muitten Jumaloita minun edesänti.

Entä ne wierat Jumalat ovat?

Ne euin Yhminen ike ylös ajattele / niistä palwele ja rucoile / niidhen pällen uscalda ja turwa.

Mitä Jumala täsä Käskyä waati?

Yhtä wahwa usco hänen päällens.

Mitä Jumala täsä Käskyä tiedä?

Epäusco ja caikia Epäjumalan palwelus

Catechisimus
1682.

Meidän pitää pelkäämään ja raasteamaan Jumalata pihien caikein Cappalden / hänen päällens Useoman ja turwaman.

Euंगा monda Osa täsä Kästysä on?

Exi: Esiuhe / ja Kästy.

Euca se Esiuhe on?

Esiuhe tämän ja caikein muitten Kästyin päälle on tämä: Minä olen sinun HERRAS Jumalass.

Mitä Jumata näidhen sanain cansa tahto?

Näiden cansa hän eroitta itsens caikista luendo Cappaleista ja waristää Jumaloista / ja anda tietä että hän on se ainoa totinen Jumala / jesa meidän pitää palweleman / ja paiki händä / eij ole yhtään muuta Jumalata.

Euca eusmäthet Kästy on?

Eij sinun pitää pelkäämään muuta Jumaloita minun edessäni.

Euca ne wierot Jumalat owat?

Ne enim Ihminen ike ylös ajattelle / niitä palwele ja rucoile / niidhen päällen uscalda ja turwa.

Mitä Jumata täsä Kästysä waatii?

Ihrä wahwa usco hänen päällens.

Mitä Jumata täsä Kästysä tietää?

Epäusce ja caikein Epäjumalan palvelus

II. Kästy.

Euca toinen! Kästy on?

Ei sinun pidä turhan lausuman si-
nun **HERAS** Jumalas nime: Sillä ei
HERA pidä händä nuhtelemat / jota
hänen nimensä turhan lausa.

Mitä Jumala tämän Kästyn causa tahto?

Tämän causa hän tahto asetta ja hillitä
meidän Kielen/etteimme sitä wärin kanta / eitä
sen causa Jumalau P. nime turmele.

Cutnga P. Lutherus tämän Kästyn wigostolmitta?

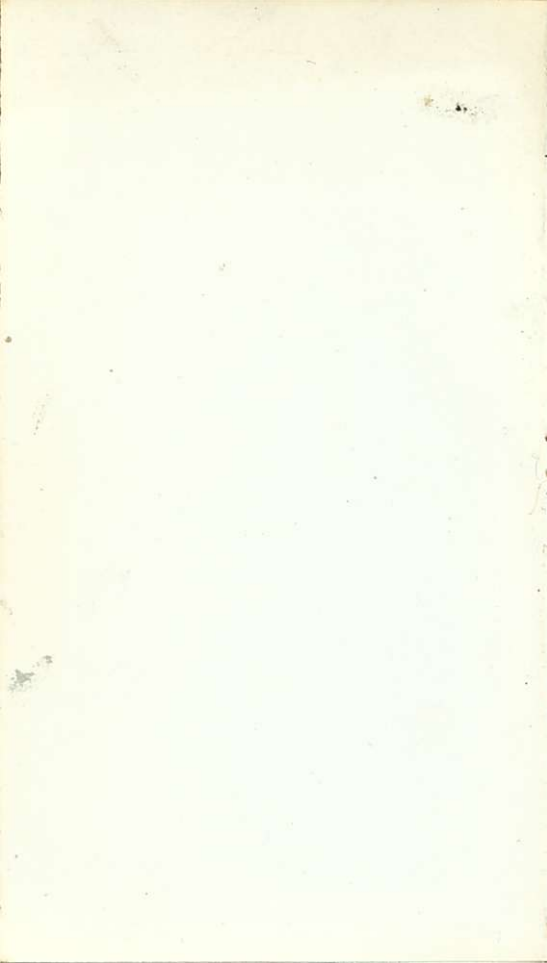
Meidän pitää pelkämän ja racastaman Ju-
malata / etteimme hänen Nimensä kautta kiro-
le / eli wäärin wanno / engämyös sen kautta /
Noidu / Walhettele eli fetän petä; mutta
että me caikisa meidän hädisäm ja rustisam
sitä anyem hwdam / rucoilem / kiitäm ja ylis-
säm.

Cutnga monda Osa tässä Kästysä on?

Carj: Sillä ensimmäisesä Jumala kiellä
ettei meidän pidä hänen Nimensä turhan
mainitsemän. Toisesä hän uhka / että hän tahto
to rangaisia / niistä jotka hänen Nimensä tur-
han mainitsemat.

Mitä Jumalan Nimi on?

Ihe Jumala caikiwaldias hänen olemise-

Euca toinen: Käsky on?

Ei sinun pidä turhan lausuman si-
nun **HERRAS** Jumalas nime: Sillä ei
HERRA pidä händä nuhtelemat / joka
hänen nimens turhan lausa.

Mitä Jumala tämän Käskyn cansa tahto?

Tämän cansa hän tahto asetta ja hillitä
meidän Kielem/etteimme sitä wärin täytä / eitä
sen cansa Jumalau P. nime turmele.

Euinga P. Lutherus tämän Käskyn ulgostoimitta?

Meidän pitää pelkämän ja raeastaman Ju-
malata / etteimme hänen Niinens kautta krei-
le / eli wäärin wanno / engämyös sen kautta /
Stoidu / Walhettele eli ketän perä; mutta
että me caikisa meidän hädisäm ja tuskisam
sitä auxem hwdam / rucoilem / kiitäm ja ylis-
stäm.

Euinga monda Osa tässä Käskyssä on?

Oxi: Siinä ensimmäisessä Jumala kiellä
ettel meidän pidä hänen Niinens turhan
mainikeman. Toisessa hän uhka / että hän tahto
to rangaista / niittä jotka hänen Niinens tur-
han mainikewat.

Mitä Jumalan Nimi on?

Ite Jumala caickiwaldias hänen olemise-

ians ja tahdosai : hyvä
cuin hānestā ma / ja eite pānen cunnis
axens.

Euloga Jumalan Nimi turhan mainittan.

Cosca sittä pilcatan/ nauretan/ hänen P.
sanans wäärin opetetan/ sen cautta Noidutan/
wäärin Wannatan/ Watherellan/ Kirooillan/
ja myös kailliset ja oitiat Walat särjetan.

Mitä Jumala tässä lastus waathi?

Että me hādāsā ja caikesa tuscasa sittä au-
rem hwdam kiitāmmā ja cunnioitamme.

III. Käsky.

Euca colmas Käsky on?

Nuista ettäs pyhität Lepopäiwän.

Mitä Jumala tämän Käskyn cansa tahto?

Tämän cansa hän tahto ylhäällä pitää Saar-
oitan/ ja Jumalan Palwelluxen/ ja waati
tä hänen P. sanannsa cuuleman.

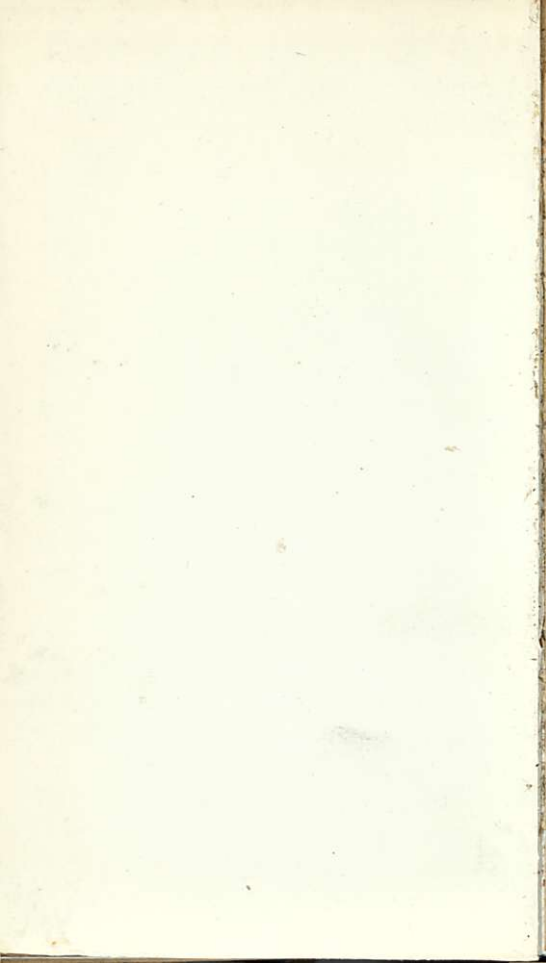
Euninga P. Lutherus tämän Käskyn digos kolmitta.

Meidän pitää pälkemän ja racastaman Ju-
malata/ ettän me Saarna ja Jumalan Sana
ylöneadzo/ mutta sen cunniasa pidāme/ miele-
lām sittä cuuleme ja opine.

Mitä teyo päiwä on?

On se seikemes Päiwä wiikosa/ ionga
päi.

Carrollton, Va.
1872

päivän päälle me pidämme meidän Maailmalisista töistä/ ja cocon tuleme cuuleman Jumalan sana.

Euca lepopäivän onsaatanne?

Jee Jumala caickiwaldias ioca sano :
Ewsi päivä pitä sinun työtä tekemän/seikemäs päivä on sinun HERKas Jumalas lepopäivä.

Mix se euwatan lepopäiväxi?

Seneähden että Jumala lewärteli hänen seikemänen/ Päivän päälle ja pyhittisen/ nite cuin hän ewden päivän sisällä oli luonut Taiwan ja Maan ja caicki mitä niiskä on.

Euinga lepopäivä oitein pyhitetän?

Cosca Jumalan P. sana puhtast opetetän ja wastan otetan/sen jälkeen elämä käytetän/ ja caicki Maailmaliset Työt ja Ascaret racaperin panna.

Euinga se turmellan?

Cosca sen päivän päälle Työtä tehdän ja harvoin Kirkosa käydän/ Jumalan Sana ja Saarna yleneahtotan ja laiscasta ewlan.

Mitä Jumalan täsä tästysä waati?

Tämän cansa hän käste/ hänen Sanens wisusti ewlla/ kätte ja sen jälkeen elämä käytä.

Mitä hän täsä tiellä?

A vi

Caicki

Caicti Matkmaliset Työt / ja hänen P. sa-
nans ylöncaken.

IV. Käsky.

Enca Neias Käsky on?

Cunnioita sinun Isäs ja Ätis / ettäs
Oike pietäjäällinen Maan päällä.

Mitä Jumala tämän Käskyn cansa tahto?

Tämän cansa hän tahto ylhällä pitää ja hol-
hota meidän Vanhembitam / etten me heitä
ylöncako / mutta pidämme heitä cunniasa ja
oleme heille ewliaiset.

Euinga P. Lutherus tämän Käskyn selittää?

Meidän pitää pelkämän ja racastaman
Jumalata niin etten me meidän vanhembita-
ram / Esivaidam ja isändiam ylöncako / eng-
wihota: Mutta pidämme heitä / cunniasa
paltwelem ja cuulem heitä racastam ja pidäm
heitä Silindäm edes.

Mingä tähden tämä Toinen Taulu aletaan tästä
Käskystä?

Sentähden että njincuin me iälken Ju-
malan / Isäldä ja äitildä oleme sworimma-
hywät Työt saanee: Niin pitää myös meidän
iälken Jumalan heille sworimman cunnian te-
lemän.

Euinga monda Osa tästä Käskystä on?

Cap. 1. On täsky että meidän pitää cu-

ottaman Isä ja Äiti. 2. On lupaus että ni-
en pitää mänessymen ja oleman pitkäijällisee
maan päällä / jotka heitä cunniasa pitävät.

Euingas ne Sanat ymmärrät?

Etä heidän pitää rauhas ja lewos elämän
saaman hywästäsiunauksen.

Eutca meidän Isän ja äitien owat?

1. Meidän luonolliset Vanhemmam ja
otca Vanhembain siasa owat. 2. Esiwala
tam. 3. Sarnamiehet. 4. Schoulumestarit.
5. Perhen Isändä ja Ämändä. 6. Caicfi
ianhat Ihmiset.

Mitä on cunsiotta Isä ja äiti?

On tuta että he owat Jumalan lahjat ja
en edessä Jumalata kiittä / heidän edestäs
Kucoilla ja heiken cwliaiset olla

Mitä Jumala tässä Kästys waathi?

Cuniata / nöyryttä ja cwliaisutta Wan-
hembita wastan.

Mitä hän tiedä?

Ylencanzetta ja Cangiutta Vanhembita
wastan.

V. Kästy.

Eutca Wiides Kästy on?

Esi sinun pitää Lappawan.

Mitä Jumala tämän Kästyn cansa tahto?

Tämän kästyn cansa Jumala tahto wato

ella meidän Ruumin ja Hengen/ ettei nytäkäs
pidä meille wanhingota tekemän Ruumin eli
hengenpuolesta.

Sanos P. Lueheruren wigostoimikos tämän
Käskyn päälle?

Meidän pitää pelkämän ja ja raeastama
Jumalata/ niin etten me meidän lähimäistäm/
Ruumin ja Hengen puolesta wanhingotke/ ens
tä mitäkän wäär yttä händä wastaan tege:
Mutta että me händä autamme/ ja holhom
na Hengen hädästä weriellem.

Euca Meidän lähimäissem on?

Se euiin meidän apume tarwike joco se on
yftäwä eli wihainies/ tuttu eli tundematoin.

Mitä tässä Tappamisen cansa ymmärretän?

Eij wainoin viconainen Nies tappo / joca
käden cansa tapahtu/ mutta ryöds sisällinen
joca/ tapahtu Wihan ja Wainon cansa.

Euinga Niestappo tapahtu?

1. Viconaisen ryön cansa. 2. Wihan ja
Wainon cansa. 3. Wihaisen Sanan cansa
4. Wihaisen kättämisen cansa.

Mitä Jumala tässä Käskysä waahrt?

Kaekautta/ Sorwindo ja Yftäwyttä läht
mäistä wastaan.

Mitä hän tässä tiedä?

Murha/ Niestappo/ Riista/ Wihaja
Waino.

VI. Rässty.

Euca Ewdes Rässty on?

Ei sinun pidä huorin teemän.

Mitä Jumala tämän Rässtyn canja tahtoi?

Tämän canja Jumala tahtoi ylhäällä pitää awariella AwioRässtyn säädyn.

Euinga P. Lutherus tämän Rässtyn wigostolmitta?

Meidän pitää pelkämän ja racastaman Jumalata / niyu että me olema puhtat ja eunialiset aiatoxija / puheisaja töisä / ja että ike eukin hänen Awioapuolisotans racasta la euniasa pitää.

Mitä täsä Huoruuden canja ymmärrettän?

Ei waiwon yleonaista Huorutta / joca työn canja tapattu / mutta myös sisälliset pahat himot ja halut.

Euinga Huorus tapattu?

1. Yleonaisten työn canja. 2. Pahan himon ja halun canja. 3. Saastaisen puhen ja laulun canja. 4. Häpäälisen käyttämisen canja.

Mitä Jumala täsä Rässtysä waati?

Pyhyyttä ja puhtautta aiatoxija / puheisaja töisä.

Mitä hän täsä eteldä.

Saa staisutta ja eajimaista haurenta ylönsyömistä ja juomista.

VII. Rässty.

VII. Kästy.

Euca Seinemäs Kästy on?

Käskinun pida Warastaman.

Mitä Jumala tämän Kästyn cansa tahto?

Tämän cansa hän tahto warjella meidän

Calum/ riistam ja Raham.

Sanos P. Lutheruxen vlgostolmittus tämän Kästyn päälle?

Meidän pida petkämän ja racastaman Jumalata/ niin etten me meidän lähimeiseldäm hänen Rahans/ eikä hänen Caluansa poisota eli jollaculla wärydellä ja petoxella tygöm täytä/ mutta että me autame/ holhome ja warjeleme händä/ että hän Calunsa saisi piltä.

Mitä täsä warcauden cansa vmmärretän?

Eij wainwoin julki Warkaus/ cosca jocu toisen Calun warasta/ mutta myös caickinaiset petoxet.

Euingsa warcaus tapahetu?

1. Cosca jocu toisen oman sala pois otta.
2. Cosca jocu otta toiselta jotakin wäkiwal- lalla ja wärydellä.
3. Cosca hän toisen oman walh ella ja petoxella alans saatta.
4. Cosca jocu otta corecorahan ja suuren cajwon.

Mitä Jumala täsäwaati?

Wacuinta/ että me wacudesa meidän hiel-

län ja wäellän meitän elätän ja autam että
idje eufin fais omans pitä.

Mitä hän täsä eteidä?

Caictinaiset wäärudet petoyet ja wäli-
wallat.

VIII. Käsky.

Cuca Cadoxas Käsky on?

Eh sinun pidä Wäärä todistosta sa-
noman sinun Lähimäistäs wastan.

Mitä Jumala tämän Käskyn cansa tahto?

Tämän cansa Jumala tahto wariella mei-
dän Sunniam ja hywän sanaman walhetta
ja wäriäcandeita wastan.

Sanos P. Lutheruxen wlgostoimitus tämän
Käskyn päälle?

Meiden pitä peltämän ja racastaman Ju-
malata/ niin ettenne walhettele meidän lähi-
mäisen päälle/ engä händä panetelle / eli saa-
tapaha Sanomata hänen pällens. Mutta wa-
stamme hänen edestäs/ hywin hänestä pu-
hum/ ja caicti parhain päin käännäm.

Mitä täsä w irän Todistuxen cansa ymmärretän?

Caicti wäärät candet / walhet / panetoyet
ja pahat sanomat / Lähimäisen päälle.

Mitä wäärä Todistus on?

Cosca iocu Lähimäisens päällen wäärin
canda / wäärin todista ja walhettele / händä

panettele ja hänen hyvän sanomans surmele.

Mitä Jumala tästä Kästys waati?

Totutta/ että me totta puhumme lähimäissem edest wastame/ ja saicci parhain pain kånnammä.

Mitä hän tästä tiellä?

Walhet/ Wäärät sandet / panetoret/ pahat soimut.

IX. Kästy.

Euca Phdexäs Kästy on?

IX. Eij sinun pidä pyytämän sinun lähimäises huonetta.

Mitä Jumala tämän Kästyn cansa tahto?

Tämän cansa Jumala tahto warjella meidän huonem/ Cotom ja Cartanom/ Talom, Maan ja Wanderen.

Mitä p. Lutherus tästä Kästysanast?

Meidän pitä pelkämän ja racastaman Jumalata/ niin etten meidän lähimäissem perimisen jälkeen seiso/ eli pyhdä sitä meidän allam jongun muotoisen warion alla/ nijneui se oikiuden cansa tapahuiisi/ mutta meidän pitä autaman händä / että hän saisi omansa kiini pitä.

Mitä eroitus on tämän ja Seikemännen

Kästyn wätillä?

Seikemäs kästyn tiellä Warastamasta tosen oma: Mutta tämä tiellä himoikemasta se

Mit

Mitä Huonen cansa täsä nunnaretän?

Meidän lähimäisen perimys / Coto ja
Cartano / hänen Taloinas / Maas ja Man-
erens.

Euinga se Himo ja pyytämys tapahtu?

Cosca me Himoikeme ja seisomme meidän
lähimäisen Codon ja Cartanon / Taloin/
dellon / Nijun / Meidän, Calaweden jälkän ja
ydamme meidän alam.

Mitä Jumuta täsä Kästysä waatt?

Hän käste / että meidän pitä auttaman mei-
än lähimäistäm / että hän saisi pitä ja nau-
tä hänen omans.

Mitä hän täsä tielää?

Hän tielää pyytämästä meidän lähimäis-
en Coto / Cartanota / maata ja mandereta.

X. Kästy.

Euca Kymmenes. Kästy on?

Etä sinun pitää himoizeman / sinun
lähimäises Emändätä / Palweliatat /
alcapijca / Juhata / Carta; taicfa muus
se cun hänen omansa on.

Mitä Jumuta täsä Kästyn cansa tahto?

Tämän cansa hän tahto wariella meidän
Baimon / lapsen / Perhem / Juhitam ja
arjam.

Euinga P. Lucherus tämän Kästyn selittä?

Met.

Meidän pitkä pelkämän ja rakahtaman Jumalata / niin etten me wedhä / eikä haucuttele / meidän lähimmäiseldän hänen Waimons eli Puolijans : Mutta paremin autame / että hemahtawa olla alalans / ja tehdä mitä he owat weleapääät.

Euinga nämät caxi wijmeistä Kästhyä eroitetan
Toinen toisestans?

Nämä caxi Kästhyt osottawat Synnin ja caiten pahuden Algan / nimittäin Perisyynnin. Mutta ne muut Kästhyt osottawat ne Hedelmät / jotca Perisyynnistä olgostänwät / cuin on Epäjumalan palvelus / wäärät wälat / Jumalan sanan Ylöncatjomus / Wuruha / Huorus / Warcaus / wäärä Tedistus / ja muut senealdaiset Synnit.

Mitä Jumala tässä tässä waati?

Etä meidän pitkä holhoman ja autaman meidän lähimmäiseldän / niin että hän hänen waimons eli Puolijans sais pitkä ja nauttia.

Mitä hän tässä tiedä?

Hän tiedä himoizemasta ja haucuttelemasta toisen miehen perhättä / Juhra ja Caria.

Mitä Jumala caitista näistä Kästhyistä sano?

Minä **JEK** Kra sinun Jumalas / olen kirjwas Jumala / joca edzistelen J

säin

sain pahat tehot lasten päälle colman-
deen ja neljändeen Polwen/ jotca minua
wihawat. Ja teen laupiuden monellen tu-
tuhanelle / jotca minua racastawat ja
pitäwät minun Kästyä.

Taitako joku hämät Kästyä pitää?

Eij sillä että Jumalan laki waati yhden
täydellisen cwliaisuden/ sekä sisällisen / että ul-
couaisen/ mutta Ihminen on Perishynnin
cautta niin turmeldy / ettei hän taida sitä
tehdä.

Taitako joku tulla Nutuaxi Luin toiden kautta?

Eij.

Euingasta Ihminen taita tulla Nutuaxi?

Yhden oikian ja wahwan Uscon kautta.

Wihingasta laki on tarpeellinen?

1. Laki ilmoita meidän syndime.
2. Johdatta meitä Christuxen tygö.
3. Osotta mitä meidän pitää tekemän/ ja
mitä wältämän.

Uscon Tunnustus.

Euca Toimen Christilisen opin Väscappala on?

Uscon Tunnustus.

Eues se.

Minä uscon Jumalan päällä Jo-
han

fän calckwaldian Taiwan ja Maan
luoian.

Ja minä vſcon IESuxen/2c.

Mingä tähden vſcon tunnustus cohta seura
Rästy sanoia jätken

Sentähden että Rästy sanat opettavat
tundeman meidän syndimme. Mutta Vſco
Tunnustus osotta/ cuinga meidän pitkä synni
stä wapaxi tuleman.

Euca sen on cocon panant

Meidän HERRan IESuxen Christuxen
Apostolic.

Cuinga monen Osan ne jaetan?

Colmen.

Ensimäinen on Isästä Jumalasta ja me
dän luomisesta.

Toinen on Poiaſta/ meidän HERRan
Christuxesta ja lunastoreſta.

Colmas on Pyhästä Hengestä/ ja meid
pyhittämisestä.

Cuinga monda Cappaletta sinä on?

Capitoiſtakymmendä.

Euca ne ovat?

1. Minä vſcon Jumalan päälle Iſä
calckwaldian Taiwan ja Maan Lu
jan.

2. Ja minä vſcon IESuxen Christuxen

ken hänen ainoan Poicans päälä meidän
H'Kram.

3. Joca sitisi Pyhästä Hengestä syns
oyt Veitgestä Mariasta.

4. Pijnactin Pontius Pilaten alla/
Ristin nautietin/ cuoletettin ja haudat-
ein.

5. Alasastui Helwetin / colmandens
Wätwänä nousi ylös Cuoluista.

6. Astui ylös Catwasen / istu Isän
Jumalan catPwaldian oitilla Käs-
dellä.

7. Sielöä on tulewa Duomigeman /
eläwitä ja cuolluta.

8. Minä uscon pyhän Hengen päälle.

9. Uuden pyhän Christilisen Seura-
cunnan / pyhän Ihmisten yhteyden.

10. Syndein andexi samisen.

11. Kromin ylös nousemisen.

12. Ja uancatPisen elämän / Amen.

Saanos yxi Summa näinen uscon cappalden
päälle ?

Minä uscon Isän Jumalan päälle / joca
minun on luonut.

Minä uscon Jumala Poian Jesuksen
päälle / joca minun on lunastanut

Minä

Minä vscō Pyhän Hengen päälle / joca
minn on pyhittänyt.

Mitä nämät vscō Cappalet meille oppettawat?

He opettawat Jumalata oikein tunneman
ja hänen päällens vscōman.

Etinga monda on Jumalata?

Yxi ainoa Jumala.

Mitä Jumala on?

Jumala on yxi Hengellinen olemus / Iian-
caictinen / Caictivaldias / Totinen / Wiifas /
Hyvä ja laupias / Isä Poica ja Pyhä Hen-
gi / caictein Cappaalden luoja / ja ylhääl pitäjä

Etinga monda Personat on Jumaludes?

Colme: Isä / Poica ja Pyhä Hengi.

Mitä Isä on?

Isä on ensimmäinen Persona Jumaludesan
ioca on iiancaictisesta synnyttännyt hänellensä
Pojan / ja ynnä Pojan ja pyhän Hengen
cansa / caicti Cappalet on luonut / ja ne wiel-
nyt aina ylhäällä pitä.

Mitä Poica on?

Poica on toinen Persona Jumaludesan
Isästä iiancaictisesta syndynnyt / ioca siitte ot-
tuhmisen luonon päällens / Meyhestä Maria-
sta meidän tähtem.

Mitä pyhä hengi on?

Pyhä

Pyhä Hengi on colmas Persona Jumias
idesa / joca Isästä ja Pojasta / Janattomalla
nuodolla algostäppi.

I. Vscou Cappale.

Euca ensimmääinen Vscou Cappale on?

Minä vscou Jumalan päälle / Hän
aietwaldian / Taiwan ja Maan Ino-
an,

Euloga P. Lutherus / tämän Cappalen vlgostoimitta?

Minä vscou että Jumala on minun ynnä
aiet in muiden luotuin cansa luonut / andanut
antulle Rumin ja Sielun / Silmät / Corvat
a caicti minut Jäsenet / Tiedon / Toimen ja
Vunmärtyren / ja nämät caicti vielä nyt
voimas pitä Andamyös minulle runsast jo
appäivä Kawinon ja Werhon / Eodon
Duonet / Waimon ja lapset / pelot Carjan
caictia myös muita mitä minä runnin ras
pinoxi tarwisen / vielä siittä / suojele ja wars
le uimua caicti myös wahingot / tuscet ja pa
udet / päldäni pois estä ja torju. Ja caicti
ämät teke hän paidzi minū anstotani omasta
lasta armostans / ja Isälisestä hywydestäns.
eiden caictiin edestä minun tule händä jal
ns kiittä / ylistä ja cunnioitta händä cwlla
palwella ; Se on totinen tosi.

Miksi se ensimmäisen Personan ennakoi?

Isäri?

1. Hänen Poians HERRAN Christuksen tähden josta hän on ijankaikkisesta synnytetty. 2. Luomisen tähden. 3. Meidän tähden jotta hän on omistanut hänen lapsuutensa.

Miksi hänen ennakoi ennakoi?

Sentähden että hänellä on kaikki voima ja valda / Taito ja Maasa / josta on kaikki luonut tyhjiä.

Ongi Isä yksinänsä luonut?

Ei / sillä että luominen on koko Jumaluden / Isän / Poian ja P. Hengen töö ja teko.

Miksi Isä yksinänsä ennakoi luojari?

Sentähden / että hän on koko Jumaluden / Alti / josta kaikki omat luodut.

II. Oskon Cappale.

Enca Toimen Oskon Cappale on?

Minä oskon Jesuksen Christuksen Hänen ainoan Poians päälle / meidän HERRAN / ic.

Enca Poian / Luthruksen usko otimitus tämän Cappaleen päälle?

Minä oskon / että Jesus Christus on ainoa Jumala / Josta ennen ijankaikkisesta syntyi ja myös toinen Ihminen / Neige Mariasta synnytti / on minun HERRAN / taivaimen Cadhocen ja Tuomittun Ihmen.

sen caicista Synnistä / lunasti euolemasta ja
Pertelem Wallan aldawapahii / eij Cullal eif
Hovial mutta hänen pyhällä ja callilla we-
relläns ja wiattomalla Pijnallans ja Cuoles
malans: eettä minä hänen omansa olisin ja
hänen waldacumans / hänen alans eläis-
sin / ja händä ijanc icifes Wanhurstaudeja
Wigatronidessa ja pyhydesä palwelisin nijn-
cumi hän myös Cuolluissa ylösnoisut on/
elä ja hallitsee ijanc icifesi. Se on toinen tosi-

Cumca Jumalan Poika täsi cumiän?

1. Cusutan hän Jesus / sentähden että
hän on Wapahranit meit Synnistä ja Cuoles
mossa. 2. Christus sentähden / että hän on
Jumalalda / woideldu Cumigoria Niiadi-
feri Pajxi. 3. Jumalattainhoari Pojxi. 4.
Meidän Hecroxem sentähden / että hän on
meitä euonne ja lunastannu.

III. Discou Cappale.

Cumca Coluras y Icon Cappale on?

**Joca sitti pyhästä hengestä syndyi
neitjessä Mariassa.**

Cumca Herras Christico on siinä ja syndynyt?

Hän on sigitnyt Nazaretin Caayunassa /
mutta Bethlehemis on syndynyt Kenjarin
Augustuxen aicana.

Mingö tähden hän on tullut nyt Ihmisenä?

Meidän tähden / että hän meitä lunastaisi
jancatkesta cuolemasta.

Cuinga monda luonda on Christusesa?

Eari: Jumaluden luondo / jonga hän on
saanut hänen Taiwaliselta Isänsä: Ihmisen
luondo / jonga hän otti Meikestä
Marlasta.

Dwatco ne Enonot yhdistetyt / Christusesa?

Dwat niin ettei ne itänsä erinä toinen
toisestansa / sillä ne ovat yhdessä Personassa
Christusesa / ja sen personalisen yhteyden
tähden / on Ihmisen luondo saanut /
caikein voiman Taiwasa ja Mäsa.

Mitä Personalinen yhtens on?

Oncahden luonon yhdistys Christusesa.

IV Uscion Cappale.

Cucu Meikestä Uscion Cappale on?

Pünnettä Pontius Pilatusen alla /
Käsitettiin / Cuolettiin ja Hau-
dattiin.

Mixi tämä Cappale seura cohta sitä colimasta uscion Cappa-
lettä. Heran Christusen syadymästä?

Sentähden / että caiki meidän Autudem-
seiso hänen Pünasans ja Cuolemasans. 2.
Sentähden / että coeo Heran Christusen
alemus tässä Mailmasa / eij ole ollut muu-
cuih kärsitys.

Winga tähden Herra Christus on tarjinyt

Winan ja Cuolemon ?

Meidän tähden / senpäälle / että hän meitä
lunastaisi ijan eäicäisessä cuolemasta ja ca-
odomuksesta.

Winga tähden hän onn Handattu ?

1. Sen causa hän tahdoi osotta / että hän
otifessa oli cuollut. 2. Tahdoi myös sen kautta
yhittä meidän hautam / että se piti meille os-
teeman hyilepo sia.

Wingo Herran Christuren Ruumis karmeldu Handasa ?

Ei! Sillä ei se ollut jongun palian Jh-
nisen Ruumis / mutta Jumalan Pojan
Ruumis / joka oli ilman synnitä.

Mitä se Pontius Pilatus on ollut ?

Hän oli hyi Baldamies / eli maan Herras-
sisen Judean maan / ja on ollut hyi Pacana.
Ja sen causa teitä annetan / että Herra Christ-
us on ylenannettu Pacaneille / niincuin hän
ei ennustanut.

V. Vseon Cappale.

Cuca Wides vseon Cappale on ?

Alasastui Helwetin / colmandena
päiwänä ylös nousi Cuolluista.

Cuinca Christus on alastanut Helwetiä ?

Ei hyikän Jhminen sitä laida ymmärtä /
Mutta me vseonte ja tammustamme / että

Uoco Christus on jalken hänen yamainin
Helvettin alafastunut / Verkelen wallan
jottanut ja Helvettin caickein Christilisten
Uigoswalittuiden Jhmisten edessä / kinn
kennit.

Cosca Herra Christus ylösnousi Cuolluista?

Colmandena päivänä / jalken hänen he
tamisens.

Unga hän coto colme päivä Haudasamaanut?

Eii / Sillä ensimmäinä päivänä / nimitt
Langaperiandaina / caxi hetke eii Scundi
Haudasa. Toisina päivänä / nimittän Ed
wandaina / joca oli Judalaisten Sabbath
macain hän soco päivän. Mutta colman
na päivänä oli hän Haudasa Summuna
huomene nasti. Ja niin on Christus colme
Vena päivänä ylös nousnu.

Cuinga Christus on ylösnousnut?

Wälwässi / omalla Woimallans.

Mitä hän melle saati hänen ylösnousem
sens tansa?

Jjancaicetisen wanhuricauden Jumalan
tyköndä / niin myös meidän Kuumin ylösnou
semisen / että niincuin hän on ylösnousnut
niin pica myös meidän ylösnouseman wind
inä päivänä.

VI. Uicon Capp le.

Eu

ja cummas / ja yhdencaldaisella soimalla /
la hallita caicki / setä Taiwan että Waan / ynen
nä hänen Taiwanisen Jsans cansa.

Euinga Luonon puolesta Christus on ylösco'goten
Jsän Jumalan oitsalle Kädelle?

Jhmälisen Luonon puolesta / Sillä Juma
luden Luonen puolesta / hän on ijancalcisesta
ollut Jsän oitsalla Kädellä ja sentähden eij se
vahanletä eikä aletta.

Dngo hän Taiwanen astumisens cansa / meidän tyköän
perät polo männyt?

Eii / sillä hän on meidän tyköän joca päi
wä / Wailman loppim asti / nähtymättömällä
muodolla hänen lupauzens jälkeen.

Mitä hywä hän on meille saattanut / hänen Taiwanen
astumisens cansa?

Daa on wiennyt caicki Wiholiset Sangixi /
ettei ne taida meille wahingota tehdä / ja an
da meille caicki hywät lahjat / ja on walmista
nut meille sian Taiwanasa.

VII. Vscor Cappale.

Eucu Seixemas Vscor Cappale on?

Stähdä on tulewa Duomizeman /
kwiä ja Cuollaita.

Cosca Herra Christus on tulewa?

Wijmeisnä Duomio Wäiwänä.

Euinga hänen pitä tuleman?

Nähtymättömällä muodolla swresa Cumia

sa Ma-

Maajestetsija ja Herräudeja / jnna caarens
nengelitten cansa.

Custa hän on tulewa?

Taiwasta / johonga hän on ylös astunut.

Mitä hänen silloin pitää tekemän?

Duomijeman sekä eläwitä että Cuolletta.

Cutca ne eläwät owat?

Ne jotka silloin eläwät Maan päälle / cosca
Herra Christus tule.

Mitä Nyiden cansa tehdän?

Ne silloin pitää muuttettaman nyden ajan
tyhdus ja Silmän räpäyres.

Cutca ne Cuolluet owat?

Ne jotka ennen Herran Christuxen tule-
mistä / owat pois nuckunet ja Handoisa ma-
lawat.

Mitä nyiden cansa tehdän?

Ne silloin / Cuoluista ylös herätetään.

Cutca silloin pitää Duomijeman?

Christus Jumalan Poica.

Mitä loppu tällä Duomiolle pitää oleman?

Ne wanhurscaat silloin pitää käymän ijant-
caicisen elämän / mutta ne Jumalattomac
Helwetin ja ijancaicisen Cadotuxen.

VIII. Vscou Cappale.

Cuen Cabdexas vscou Cappale on?

Minä vscou pyhän Bengen päälle.

Cuinga P. Entherus tämän Cappalen vsgos
solmitta?

man tiedon kautta / enää omalla wäelläni taida / Jesuxen Christuxen minun Herrana päälle yscö / eli hänen tygänsä tulla / Mutta se Pyhä Hengi / on minun siihen ewangeliumin kautta kukunut / hänen lahjoillans ylös walistanut / ja sinä minua vielä nyt ylös pida ja waiwista / niineuin hän myös cöcö Christi eunnan Mailmas tygöns cöcö / cöcö / ylös walista / pyhittä / ja Jesuxen Christuxen tygöwettä / ja oitias yscös ylös pida / cusa Seura cunnas hän minun / ja caickein muiden yscöwaisten Synnit iocapäiwä armolifesta andeksi anda / ja siitä viimeisnä päiwänä hän minun ja muut Ihmiset Euolluista ylös herättä / ja niin minulle ja caicelle muille Christi yscöwaisill / sen iiancaicikisen elämen anda :
Se on totinen totsi.

Mitä Pyhä Hengi on?

On colmas Persona Jumaludessa.

Miksi hän cusan Herreri?

Sentähden että hän on pyhi Hengelinen olemus.

Mingä tähden hän Pyhäxi cunnetaan?

Sentähden että hän on Pyhä ja myös nettä pyittä.

Mitä

Mitä Pyhäin Hengen Wirca on?

Erähan meitä Pyhittä / Opetta / Lohduta
naja oitiam meitä Wahwista.

XI. Vscou Cappale.

Euta Pyhäis Vscou Cappale on?

Minä vscou yhden Christilisen Seuracacuuman pyhäin Ihmisten yhteyden.

Mitä tämä seura cohtasen Cehderannen Cappalen
iäiten Pyhästä Hengestä?

Seurahden / että se Christilinen Seuras
unda tässä Maailmassa / cootan pyhäldä Hen
jeldä Ewangeliumin Saarnan ja Sacra
mentein cautta.

Mitä Christilinen Seuracunda on?

On coco Christicunda Maan päällä / jon
na P. Hengi cun / coco / ylöswalgeise / py
hittä ja pita Jesuxen Christuxen tytenä oi
easa / vscosa / uijneuin P. Lutherus sen vlgos
simitta.

Onko enämbi euti yri Christilinen Seuracunda?

Eij.

Eusa se Seuracunda on?

Ei se ole sidottu johonk ähun wiikkiin palolan /
nutta se on hajotettu ymbäri eateen Mail
kan. Ja eusa ilänäs Jumalan Pyhäsan
itein Saarnatan ja Sacramentit Christu.

B vi

seu

na on Jumalan Seuracundan.

Mingä tähden se cuqutan Pyhäxi?

Eii Sentähden että se on ihestäns Pyhäxi
mutta se kierean pyhäxi vscou cautta Herran
Christuxen päälle / joco hänen pyhällä werel
läns on sen pudistanut ja pyhittänyt.

Mixi se cuqutaa Christillixi?

Sentähden että se pitä hänen Christuxen
ala / joca sen Pää on.

Mingä tähden se cuqutan Pyhäin Ihminen
vhtendexi?

Sentähden sinä ovat caieki Helgeliset
lahiat yhteiset / niincuin pyhä Pawali sano:
Yxi Ruumis / yxi Hengi / yxi Hexxa / yxi
Vscou / yxi Caste / yxi Jumala / ja caiekin mei-
dän Jsa: **Lvh. 4.**

X. Vscou Cappale.

Cuca Rymmenens Vscou / Cappale on?

Minä vscou Syndein andexi saa-
misen.

Mixi tämä seura sitä vhterästä Cappalesta sitä
Christillifestä Seuracunnasta?

Sillä että Syndein andexi saamitus / on
Seuracunnan erinomainen lahia longa Ju-
mala armostansa hänelle anda.

Mittä Synnit cäsä andexi annetau?

Caieki Synnit / selä peri Syndi / että se
cuin Ihminen ixe telepi. **Reo**

Sehenne ne andert anattan:

Caickille Christilifille Ihmifille / jotca tässä
Seracunnasa vscowat ja referat otkian Syn-
nin catumuxen ja paranoxen.

Eutnga ne andert annetan?

Jumalan sulasta armosta Christuxen
päälle.

XI Vscou Cappalle.

Enca vrttoistatymmenes Vscou Cappale on?

Minä vscou Kuunat ylös nousu
misen.

Mitä tässä Kuunin cansa ymmärrätän?

Tässä ymmärretään caitein ihmisten Ku-
mit/ jotca Euolluet ovat ja jotca Hauoiaja
macawat/ hyvät ja pahat.

Enca ne Euolluet pitä ylös herättämän?

Meiden HERRAN Christus JEESUS
Jumalan Poica.

Eutnga ne Euolluet pitä ylös nousuan?

Ne wanhurscat pitä ylös nouseman firea-
stetun Kuumin cansa ijancaickisen Eläm-
mutta ne Jumalattomat ca
cansa/ ijancaickisen Euolema

XII. Vscou Cappalle.

Enca Cayloistatymmenens Vscou Cappale on?

Minä vscou ijancaickisen Elämän.

Mitkä tämä Cappale on wiimeisext pandu vscou
Junnustoxes?

Sen

Sentähden että jancatäinen Etämä on
vseon loppu.

Mitä jancatäinen Etämä on?

Du nyxi sanomatoim jancatäinen Jlo ja
Kienu Jumalan tydnä/ cu ja me saame nähe
dä Jumalan Caswosta niin Caswon

Mixi euzutan jancatäinen?

Sentähden ettei sillä ole yhrään loppu
mutta pnyhyi jancatäsesta.

Kenelle se annetan?

Caictille niike joca Bscowat.

Isä meidän Rucons.

Enca Cosmas Christillisen optin Pääcappale on?

Isä meidän Rucons.

Lues se:

meidän joca olet Takwattsa /ze.

Mingä tähden Rucons cohta senra vseon.

cunnustesta?

ientähden että Rucons on vseon lähia

Hedelmä.

Mitä Rucons on?

Enninga monda Cappalleka on Ruconyresa?

Exi. 1. Jumalan Nimen auxihutanus.

Kiitos ja ylistös.

Ketä meidän pleh Ruconleman?

Juo

Jumalata caictwaldiaffa / meidän HERRAN
Jesuxen Christuxen Isä.

Eninga meidän pita Ruokolman?

Yhdesä oifiasa vscosa / Jesuxen Christus
xen Nimen.

Mitä meitä waatti Ruokolman?

1. Jumalan Käsky. 2. Hänen lupauksens.
3. Meidän oma tarvem.

Eusa paras Ruoksen muotoon?

Isä meidän Ruocus.

Sillä että meidän Herra Christus sen on
ke opettanut / ja on minnein yri summo caie
fein meidän Ruouksenpäälle.

Eninga monen Osan se jaetan?

Colmen.

Enne ne owat?

1. Esipuhe. 2. Seisemän Ruousta eli
monusta. 3. Päätös.

Ena Esipuhe on?

Isä meidän joca olet Taiwaisa.

Enne ne Seisemän Ruousta owat?

1. Pyhitetty oleon sinun Nimes.
2. Lähestulcon sinun waldacundas.
3. Oleon sinun tahtos nijn Maasa
cun Taiwaisa.
4. Anna melle bänäpäiwänä meidän
jocapäiwänen Leipäm.

5. Anna

5. Anna meidän Synnit andeksi niij-
en me annamme meidän welgollistem.

6. Allä johdara meitä tiusauxen.

7. Mutta päästä meitä pahasta.

Enca päätos on?

Sillä että sinulla on Waldacunda/
Wolma ja Cunna hancatijesta usin
hancatijehen/Amen.

Esipuhe.

Enca Esipuhe on?

Isä meidän joca olet Taiwassa

Enca P. Lutherus sen ulgostoimitta?

Tällä esipuhella / tahto Jumala meitä
ja wetä wahwasi uscoman / että hän on
n oilla Isän ja me hänen lapsens / että
t rokiamaasi / wahwan turwan cansa /
rucoilisim / niincuin mõndem lapses
hemmildans tarpeltans anowan.

Enca täse Isän cauta ymmärrätän?

n cansa ymmärrätän Pyhä Colminais
ä Poica ja Pyhä Hengi.

Kingä tähden me Jumalan euzum meidän
Isäsem?

n Isällisen raclauden / ja suession täh-
ta hänellä on meidän tygöme.

uingas nämä Sanat (joca olet Taiwassa)
yymmärrät?

Enca hän on jocapaicas läsnä / näke me
dän

hän tuseam / eiväle meidän Ruconyem / ja taita
meitä anta. Ja on niin palio sanottu: O
Jsa meidän / joka olet joka paicasa lähä / näet
ja tiedät meidän tuseam ja eivälet meidän Ru-
conyem.

I. Rucous.

Eucä ensimmäinen Rucous on?

Pyhitetty oleon sinun Nimes.

Sanos P. Lutherusen vigos toimitos sen päälle?

Jumalan Nimi on kyllä igestäs Pyhä / iaut-
ta me rucoilemma täsä Rucourefa / että se myös mei-
sä ja meidän tykeräm tulisi pyhitetty.

Eutngas ja cosca se tapahtu?

Cosca Jumalan sana puhtast opeteton / ja me sen
jälken Cunnitalisest niincutin Jumalan lasten lule / elä-
män käytäme. Siehen meitä anta / O hiltvä Jsa /
sin asut Talibas. Kitta joca toisin opetta ja elä-
tuin Jumalan sana uetwo / hän häwäise meidän sea-
sam Jumalan nimen. Siitä warjele meitä / O Tot-
walinan Jsa.

Euinga Jumalan nimi sitä wastan tarmellan?

Cosca hänen pyhä Sanans wärim opetetan ja po-
hoin eletän.

II. Rucous.

Eucä toinen Rucous on?

Lähestulcon sinun Waldacundas.

Euinga P. Lutherus tämän Rucouren sellitä?

Jumalan Waldacunda kyllä tule ilman meidän
Rucouretam / mutka me rucoilemma täsä Rucoure-
fa / että se myös meidän tygöme tulisi.

Euinga ja cosca se tapahtu?

**Hengens / että me hänen armonis cautta / vscomta
hänen sanans / niin että me täsä Mailmas / Pyhästä
ja Jumalifesta / ja siirte / tulewarises Mailmas ijan
taiklises Jhos ja Niemus Eläisimme.**

Mitä Waldacunda täsä ymmärrätän?

**Yri Hengellinen Waldacunda / jonga Jumala
Halike täsä Mailmas / Evangeliumin Saarnan ja
Sacramentien cautta / ja euvutan armon Waldacund
cunnapi.**

Mitä me täsä Rucoures aname?

**Että Jumala hänen armonis Waldacunnan om
bärr caickien Mailman lewitäis Evangeliumin ja saar
nan cautta ja meitä pyhällä Hengelläns hallisis
että me hänen Sanans vscoisimme ja sen jälken eläi
simme.**

III. Rucous

Enca colmas Rucous on?

**Olcen Anon tahtos / nän Wosa cuis
Tsiwasa.**

Sanos P. Eutheruren vlgostoinitus tämän
Rucouren päälle?

**Jumalan hymä tahto kyllä tapahtu / ilman mei
dän Rucouretam / mutta me rucolleman täsä Rucou
resa / että se myös tapahtuisi meissä ja meidän sea
samme.**

Quinga ja cosca se tapahtu?

**Cosca Jumala estä meidän lihallsen tahtom / se
caicki pahat neuvot / ja Perkelen aivoturet särke ja
tyhiäri teke / jotca eni salli / että me Jumalan nimin
Pyhitäisim / ja ettei hänen Waldacundans / meidän
engöm tulisi. Sitäläin cosca hän kiinittä ja wahw
ta meitä hänen pyhän Sanans ja B:oon / leppui**

1. Laita muoto hänen pyhä ja armolinen tahto
tapahdu.

Mitä Jumalan tahto tässä ymmäretään?

Ei tässä ymmärretä Jumalan salaisista tahto/
mutta se jona hän meille on ilmoittanut hänen pyhä
ja Sonansa.

Mitä Jumalan tahto on?

Että me seuram hänen pyhä Sanans / yscor
Evangeliumin ja sen kautta autuuri tulemme.

Euca tämän Jumalan tahdon tahtovat että?

Perkele / tämä Mailma ja meidän oma Liham,
Eningas nämät Sanat (joca olet Laivasa)
ymmärät?

Että me jolca afum tässä Maasa / mahdaisimme
tehdä Jumalan tahdon / niincuiu Engelit sen teke
vät Laivasa.

Euinga Engelit tekevät Jumalan tahdon?

He sefowat aina Jumalan edes händä palwele
wat / hänen lästyns tekevät / luttawät ja nlistawät
händä.

IV. Rucous.

Euca neljco Rucous on?

Annos meille tänä aina me meidän jocapäi
päinen Leipäm.

Sanos pyhän Lutheruksen bigostoinitus tämän
Rucouren päälle?

Jumala tosin pahellengin Jhmiskillen anda jo
icapäiwäisen Leipäm / ilman meidän Rucoustant.

Mutta me anome tässä Rucouresa / että hän annais
meidän sen ymmärtä / että se Leipä / jolla me rawitam
än händä anettu: Jo että me kytoren cansa / siä
owastan ottaisimme ja nautisimme.

Mitä jicapäiwäinen Läipä on?

Joca

Jocapäiwäinen Leiwä on (sano P. Luth.) caica
 mttä Ruomin rawmoxi ja tarpeet tule/ cuin on/ Ruu-
 ca / Juoma / Waattset / Kengät / Goto ja Cartano
 Peldo / Carja Talo/ Mäha ja Kista/ hywä Puolisa
 cwtlaiset Lapset / Useolinen Perhe / hurcas ja sowe-
 tas Esiwalda / cohtulinen hallituyen meno/ tarpeet
 nen Ilma / Rauha / Lermeyt / hywät Tawat/ En-
 nialiset menot / hywät Ystöt/ hywät Kylänmie-
 het / Ja muita sen caldaisita.

Mingä tähden HERA Christus on tämän Ruouyen
 pannut täskelle Isä meidän Noconka?

Että hän meitä opetaist / ensist ja erinnomaisest
 Algusaja lopusa / anomain Hengelistä / ja sijtä Ruou-
 milista tarpeita.

Mingä tähden me Jumalalta aname nistē?

Sentähden ettei ne tule meiden omasta wäestäm-
 mutta Jumalalta / meidän Tawalliselta Isäldäm-
 söca arnostansa ne meilleen anda.

Missi me sanome (Anna meille / ja eij minulle ?

Sillä eij meidän pidä Ruouileman ainoast / meill-
 kellein Ruoumilista tarpeita mutta myös mulle caic-
 kille yhtey / jotsi oleme Jumalan Lapset.

Mitä se (Tänäpäiwän) opetta?

Se sauua kiäldä wetta me ritta wurhetta hnomisesta
 Päiwästä pitämästä / ja mana / etiä meidän pi-
 tä heittäjän meidän muuhem Jumalan päälle / ja
 Uscoman / että häntähtö / ja taita meitä ruockia niji
 häömen cuin tänäpäiwänäkin.

Mingä tähden me anomma Jocapäiwästä
 Leiwä?

Sentähden ettei meidän pidäis anomman saurta-
 kta / mutta tyhjämän sijhen mitä Jumala Joca
 päiwä anda.

Missi me ensumme sen meidän Leiwäyeni?

Sen

Sentähden että me sitä tarwitsemme / ja toses
jumala meille sen andapi / niin tule se meidän omas
sen.

V. Rucous.

Enca wiides Rucous on?

Ja ganna meille meidän Syndin anderi /
hincuin me annamme meidän welgelissem.

Euinga P. Luth. tämän Rucouyren olgostouuita?

Isäm / eij cogiots meidän Syndin päin / ja niiden
hden / hyljäis meidän Rucoustam. Sillättä / en
ole sitä wahdostiset / jota merucoilem / ei myös
le sitä ansainet. Mutta että hän caicki meille ar-
ostans annais. Sillä me Syndiä tegem iocapät.
/ ja ei muuta ansaise cuin rangastusta : Niin me
yös sitä wastan / tahdom Syndämestäm anderi
da / ja tehdä heille hywä / jotca meitä wastan o-
at rickonet.

Euinga mouda Cappatetta tässä Rucoues on?

Cari.

Eusimäises me Rucouilemme meidän syndiäm an-
ti. Toises me lupamme / että me tahdom myös an-
tijelle anderi / jotca meitä wastan owat rickonet.
Nixi me sanoma : Anna meidän Syndin anderi?
Sillä että me olemma caicki Syndiset / ja tarwits
i syndin anderi saamista / ja sentähden me Ru-
lemma / eij arcaasta meidän tze edestäm / mutta
kein edestä / ja sanome yhdestä suusto : O Isä ane
tameidän Syndin anderi.

Mitä me tässä Jumalalle lupamme?

Etä me tahdom anda myös anderi myille / mitä
wat meitä wastan rickonet.

Lain

Zaidamaco me ansaita / Syndin andert suamisen sen
cansa / että me muille andert Synnit
anammic?

Eij/ Sillä että Jumala meille andert an
Synnit sulasta armesta ihmän meidän/ anjota
Putta me lupamma Jumalalle olla kytäliset sen et
kä ja anda meidän lähimmäisem rucoret andert.

Zaitaco joca oitein Rucousta tätä Rucousta/
joca eij anna muille andert?

Eij/ Sillä hän rucouille ikens waflan/ ettei
mala annoi hänen Syndians andert / niincuin
myös eij tahdo lähimmäisillens ande andert.

V. Rucous.

Euca cuides Rucous on?

Ja sillä johdota meitä kiusauetta.

Muay / Zait. tästä Rucouesta sano?

Eij/ Jumala ketän kiusa/ Mutta me rucousem
sä/ että Jumala tahdois meitä warjella / ettei Per
le/ Mailma ja meidän oma Iham / meitä wiettelis
saatats meitä epäuseon / epäilyksi ja muihin suu
Syndin / ja jos me sen cansa kiusatan / että me n
meuraydaissim häne woitta / ja päälle päästä.

Mitä kiusaus on?

Kiusaus on joca toista coettelle / wainwä ja kiusa

Eninga mantainen kiusaus on?

Eahtalainen.

Hywä ja Paha.

Mitä hywä kiusaus on?

Eosca Jumala coettele ja kiusa meitä / cninga w
wat me olem os. o. a ja rucouesta.

Mitä waha kiusaus on?

Eosca Perlele kiusa ja pnytä meitä wietellä ja
tä Syndin / ja wijmein ijancaidisen Cadotuxen.
Mailma meitä haufuttele pahoilla Esimerkeillen

Coro

Corentien / Laurenten / Vlonsbomisen ja Tuomisen /
Ja meidän oma ihant myös pahoilla himoilla ja ha
illa:

Mitä se Sana / Johdata / merkitse?

Se merkitse niin paljo kuin salli / ja koska me
anomme / älä johdata meitä kiusauksen / on niin pal
jon / älä sallit meitä kiusata / eikä kiusaukselta piltzen
voitetta.

Mitä meänoma tässä Rucouksessa?

Että meidän Laitallinen Isän meitä wartelis
ha holhoisi / ettem me kiusauksella wäsyisi / eikä pilt
en voitettaisi.

Siis me taivame seiso kiusauksella vastaan?

Jumalan Sanalla / oikialla yscolla ja wahwain
Rucouksen kanssa.

VII. Rucous.

Siis selkensä Rucous on?

Mutta päästä meitä pahasta.

Siis P. Luth. tämän Rucouksen ylgostoimikka?

Me rucoilem tässä Rucouksessa / niinculm yhdes
summas että meidän racas Laitallinen Isän wa
ahattsi meitä kaikista pahasta / sekä Ruumin / Sien
isän / Lawaran ja Sunnan puolesta. Ja että hän
jmeim / koska Suoleman hetki lähästy annais meil
/ Autuan elämän / hywän lepuin ja meitä hänen
lasta hywydestänsä / tästä surteudesta / tygönstä
aitwasan otiais.

Mingä tähden Christus on vannot tämän

Rucouksen wimeiseri?

Sentähden että koska me olema calati tarpet
neoillet / niin meidän ystä wimeim rucoileman / että
umala päästätti meite kaikista pahasta / Sielun ja
uumin wargusta.

Mitä se paha on jota vastaan me rucottem?
Perkerle / Synnija Synnin rangaistus.

Mitä me näitä vastaan rucottem?

Että Jumala meitä varjellis Perkelestä / ettei hän
meidän wahingota tekisi / ettei Synni saisi wald
meidän ylikem / ja wimein / että Jumala meitä war
jellis Perkeleen pahudesta / synnistä ja synnin rangaist
uksesta / ja ijansaitkifesta Cuolemasta.

Päättös.

Mitä päättös on?

Sillä että sinulla on waldacunda woima ja
cunnia ijansaitkifesta niin ijansaitkisen / Amen.

Mitä no sanat opettawat?

Ne osottawat sen synnin / wängä tähden me anow
Jumalalta Hengelistä ja Humilista tarpeita / nirt
töin sentähden että hänellä on waldacunda / woima
ja cunnia.

Euinga pyhä Lutherus sen Sanan (Amen)
wlgosteinnitta?

Minun pitää oleman wihi sen päälle / että meidän
Rucoure on meidän Latwaliselle Isälle otolliset ja
hänellä ewltut Sillä hän on ise kaskennyt meitä rucot
leman ja luwanut / että hän tahto meitä cuulla.
Amen / Amen / se on Ja / Ja.

Casten Sacramenti.

Euca Neltäs Christillisen opin Pääcappale on?
Casten Sacramenti.

Eues se:

Näillä sanoilla Christus Casten Sacramentini
Seuracunnas pidettä sääsi:

Men

Mängät vlos caiččen Mailman ja saarnatcat
Ewangelium ca. čille luodulle. Joca vsko ja
castetan/ se tule Auruaci / joca taas ei Vsko/ se
Cadotetan.

Miinulle on annettu caičči woima Taiwasa ja
Massa/ mengät sijs ja opettacat caičča cansoia/
ja Castacat heitä nimen Jsan ja pojan Ja pyhän
Hengen. Ja opettacat heitä pitämän caičča
mitä minä olen teille kättenyt. Ja cazo minä olen
teidän cansan ja rylöjän jacapäiwä Mailman
loppunasti / Joh. 3.

Ellei joca tule syndyneri Wedestä ja Hen-
gestä/ ei hän taida Taiwan Waldacundan si-
alle tulla. Se cui on syndynyt Lihasta se on
Liha ja se cui on syndynyt Hengestä/ se on
Hengi

Mitä Sacramenti on?

On Jumalan armon merkki/ jolla hän wahwista
Ewangeliumin lupauzet / ja todista hänen armostans
heitä wastan.

Etinga monda on Vden Testamentin
Sacramenti?

Cart: Caste/ ja H. Erran Ehtolinen.

Mitä Caste on?

Caste on vden Testamentin Sacramenti/ josa Jha-
minen wastaudesta syndy / Wedestä ja Hengestä.

Etinga monda Cappaleuta Castes on?

Cart: Westi ja Jumalan Sana joca Castes on.

Euca Casten on säätänyt?

Meidän H. Era Christus.

Eosca?

Jälken hänen ylös nousemisens Sunluista.

Ketä hän on kättenyt Caste?

E

Caičča

**Calckla Ensolia / jota Evangelium wastat
taroat ja paranozen tekewät.**

Mixi caicki pita Castettaman?

**Sillä että caicki owat Syndiset / synnisä si
ja syndynet / ja owat luonostansa wilhan lapset**

Mitä hywä Caste mactan saata?

**Caste saata (sano pyhä Lutherus) Syndei
dexi saamisien / wanhasta Euolemasta ja Perke
ja anda ijancatkihen Elämän caickille mille /
yfcowat / mitä Jumalan sana meille lupa.**

Euca se Sana on?

**Joca Wsco ja Castetan / se tule
tuati.**

**Euninga Caste waicutta Syndei anderi saamisien
Jumala Castesa anda Synnit andexi
Euninga Caste wahpata Euolemasta ja Helwetissa
Christus meitä on wapahtanut Perke
ja Euolemasta. Mutta Casten Sacra
tisa meille omistetan Christuxen ansio / ja
dactetan Perkelele waldacunnasta / Jum
waldacundan.**

Euninga Wesi taita nlin juuret työt wactan saata

**Wesitösin (sano P. Lutherus) eij siit
käs tee / mutta Jumalan sana / joca W
on a ja yk önä on / ja yfco / joca sanan W
kä Wastan otta / yfco ja senpälä hänen sä
a. Sillä Wesi ilman Jumalan sana
isoleman kuin Wesi / ja eij Caste. Mutta
Sana yfco yhdistemyxi Weden kanssa ni**

nen. Mutta (sen pahombi) en ole palwekunt
minun Isändäni vscolisesta. Sillä en minä o-
le tehnyt / mitä Isändä ja Emändä ovat mi-
nun käftenet / minä olen wihsittanut heitsä / ja
saatanut heitä Toruman ja Kiroileman. Mi-
nä olen ollut laiska ja hidas / ja tehnyt wahin-
gota. Minä olen myös ollut rietas Puheisa
ja Töisä / riidellyt ja torunut minun wertaiste-
miansa. Näitä caikia minä cadun / ja ru-
coien armoia / minä tahdon meikclän izeni
parata.

Duga Saarnamiehellä woima synnit andei auda?

Eii heillä ihestänsä se woima ole / mutta
meidän HERRA Christus heille sen käftyn ja
Waiman on andanut / Eusa hän sano: Joil-
le te Synnit andei annate niille ne ovat and-
deyt annetut.

Herran Etholinen

Euca Cundes Christillisen opin pääcappale on?

Ahtarin Sacramenti.

Lues ne Sanat.

Meidän HERRA Jesus Christus
sinä ydnä jona hän peccettin / otti hän Leis-
wän / Rueti / Wursi / ja annoi Epetus-
lastens ja janoi: Ottacat ja syöläc / tä-
mä

...mä on minun Ruumin / se joca teid äne de-
...stän vlgos annetan / se tehtätte minun
...muistoreni.

Niin myös Ehtoisen jälken / otti hän
...myös Calxin / kjetti / annoi heille / ja sanois
...ottacat ia Juocat tästä calxi / Tämä
...onsen vden Testamentin Calxi minun
...Weresäni / joca teidän ja mouten tähden
...vlgosvuo daetan Syndein andepi an-
...damuri / se tehtätte / niin vfein ovin sa
...Juotta / minun muistoreni.

Mitä Altarin Sacramenti on ?

On meiden Herran Jesuksen Christuksen
(sano pyhä Iucherus) totisen Ruumin ja We-
...ri / tämän ja Wijnan alla / meille Christitys-
...ille Syöda ja Juoda ise Christuksesta
...ja asetettu.

Ongot sinä Christuksen Totisen Ruumin ja Weri ?

On niingin / sillä että hän ise sen todissa ja
...sana : Tämä on minun Ruumin / tämä on
...minun Weren.

Euca tämän Sacramentin on seätänne ?

Meidän Herran Jesus Christus.

Kenelle hän on seä tanyksen ?

Meille Christityille Syöda ja Juoda / niin
...kuin hän ise sano . Ottocat ia Syökat / ottaca
...ia Juocat.

Entä me Synnime ja Inominen
Ruumin ja Weren?

En me sitä Synnime ja Inominen luonollisella muo-
dolla / mutta ylönn luonollisella ja Taimallisella
muodolla.

Mingä tähden pyhä Lutherus sano: Entä Christus on säätä-
nyt hänen Ruumin ja Weren Synnime ja In-
odin leivän ja Wiinan alla?

Sen tähden että leivän ja Wiinan ovat ne
ylkonaises wällicappalet ja elementit / joihen
cansa ja alla hän on säätänyt Synnime ja In-
odin hänen pyhän Ruumin ja Weren

Mitä hän niiden Sanain cansa (leivän ja
Wiinan alla) tahto?

Sen cansa hän tahto anda tietä / ettei Al-
tarin Sacramentissa ole palias leipä ja Wiin-
a. Mutta sen leivän ja Wiinan alla / on
meidän Herran Jesuxen Christuxen totti-
nen Ruumis ja weri jonga hän on meidän
edestäm ylgosandanut ja ylgoswiodattanut.

Mingä tähden me läymme Sacramentissa?

Sen tähden / että meidän Synnimin finä an-
dex annetaan / ja meidän Yscotin sen cansa
wahwistetari.

Mitä hywä tämä Synnime ja Inominen
matcan suata?

Sen andawat nämät sanat (sano pyhä
Lutherus) tietä / Teidän edhestän ylgosannetta

in Syndein andexi saamisexi. Nimitain/ ero
tä meille tässä Sacramentis Syndein andexi
saamisus / Elämä ja Autuus niinen Sanain
cautta annetan: Sillä eusa Wanhurskaus
on / siinä myös on elämä ja Autuus.

Eikö ne Saarnasa anneta meille?

Jumalan Sanas ne kyllä taritan ja annetan/
mutta Sacramentis ne itse kullekin omistetan.

Euringa Nuimilinen Synöminen ja juominen taita näin
sauria Cappaita matkan saata?

Synöminen ja Juominen eij siä tee (sano pyhä
Lutherus) Minutta ne sanot / jotca tässä seisowat.
Teidän edestän vlgosannettu ja vlgoswuodatettu;
Jotca Sanat owat Pääcappalet tässä Sacramenti-
sä. Ja joca Vscen ne sanat ja luotta hänens niidhen
päälle / hän saamita ne lupawat / Nimitain / Syn-
dein andexi saamisfen.

Enea tämän Sacramentisn kelwotisesta nautihe?

Paastota ja Nuimilisesta ihens walmista / senope
pyhä Lutherus: On kyllä hywä ja vlcenainen tapa.
Mutta se on oikein mahdollinen ja kelwotinen / joca
Vscen ne sanat: Teidän edestän vlgosannettu ja vlgos-
wuodatettu / Syndein andexi andamuxexi. Mutta
joca eij Vsee mitä sanota / waan epäille / se on mah-
dotoin ja kelwotoin: Sillä se sana (Teidän edestän)
waatiihytä vscolista Sydändä.

Namus Ruconref.

S Inun Wyhän Nimes / siinä Nistimaukkus
Herra Jesu Christe / minä nyt ylös nousen/
siinä joca minun callilla Werelläs luitastit / siinä mi-
nua tänäpäiwän ja joca hetki hallidze autu / wariete!

Ev

hywä

hyvästäsi / ja anna hyvä onni ja Jumalinen me-
no minun Uskoisani ja Toivainti / minnetä wainun elä-
män ja aiwotureni mahdais sinun kistoyes ja cun-
niayes tulla / wahwista minua myös caickin hywin
tohin tänäpäiwän ja jocopäiwä / ja tämän onnetto-
man elämän peräst / johdata minua siihen ijäneaicki-
sehen elämän / Amen.

Sihtälähin tne / Isä meidän / Osoon Cayyalee / ja tyymee-
nen Jumalan kähkyfanat. Etsä siehen myös tämä lyhytäinen
Rucous / näin sanoden.

W Inä kiltän sinua / minun taiwallinen Isän Je-
suxen Christuren sinun rackan Potcas cautta /
ettäs minun tänäpäinä caikesta waarasta ja
wahingosta wariellut olet. Ja rucoilen sinua / ettäs
myös tänäpäiwän warielut minua caikesta Synni-
stä ja pahudesta / eträ sekä minun elämän eträ caicki
minun työnti mahdais sinullen kelwata. Sillä wainä
annan idzeni / Numin ja Stelun ja caicki tyyni cuin
minulla omi sinun haldus / huomasa to kähkis sinun
pyhä Engelis oleon minun cansani / ja ällken cubun-
gan minusta luopueo / ettei se paha wihamies Perke-
le minusta mitään woiitais / Amen.

Ehto Luce.

W Inä kiltän sinua / minun taiwallinen Isän Je-
suxen Christuren sinun rackan Potcas cautta /
ettäs minun tänäpäiwän armolifesta wariellut ja
suojeellut olet. Ja rucoilen sinua ettäs andeyi andaisit
caicki minun Synnini / joilla minä tänäpäiwän si-
minu mieles rickonut olet / ja ettäs myös tänä yhnä
minua armolifesta wariella ja suojella / tahdoisit.
Sillä minä annan idzeni minun Numin ja Stelun /
ja caicki tyyni cuin minulla omi sinun haldus huo-

mas ja kästis Sinun pyhä Engelis oleon minun cansan ja älken euhungan minusta luopuco / ettei se pa. ha wihomies minusta mitäkä woitaisi / Amen.

Toinen Ehto Ruocos.

Sillo HERRA racas Taimalinen Isä meitä / ja wariete sildä awalaldata kufasialda / joes aina ymbäri kämpi / edzein terä hän sais ylösnielä / anna meille Armois / että me wahwaa Bffolla miehulisesia händä wastan seisofim / ja tänä yönä sinun pyhän warielupes alla murheitoina lewäsimme. Sinun raetan Poicas Jesuxen Christuxen meiden Herran cautta / Amen.

Ruoca Luut Ruallen mändäis.

Etskein Silmät warioidzewat sinun päälles HERRA / ja sinä annat heillen Ru. an oikialla aialla / sinä awat sinun Kätes ja rawidjet jocaisen Hengen mielen noutex sinun hywästi sunauxellas. Eunnia oleon Jesän ja Poian ja Pyhän Hengen. Niincuin Algaku on ollut / ja nyt ja aina jiancaicijesta niin jiancaicijehen / Amen.

Sitte tus Isä meidän / ja nijsä tämä jätken seu. rawainen Ruocos ?

SERRA Jumala taimalinen Isä suna meitä ja näitä sinun lahioias / jocas meis
len

län Numin rawinoxi armolifesta suonit olet.
Ja auna sinun pyhä armos / että me cohtu-
hifesta / ja ilman sinun mieles riekomata nica
nautidistim ja tygöm octaistim / Sinun pois-
tos / etc.

Ristos Nuan sätkes.

Ritääm Herran sillä että hänen audias / ja hä-
nen laupiuksensa vlotkupi Isaaciaikisehen / joca
ruan audo jocaldzejke Hengelle / joca Eläinden he-
dän rawindons andapi / ja corpiu poillen joca hä-
n äurens huutawat Sunnis / olcon / it.

Ette ixe / Isä meidän / iisä siben tämä
tyhkäinen Lucas

Merkitään sinia racas taivallinen Isä Jesu-
ksen Christuksen meidän Herran cuncta cathe-
lein sinun hywän tefois edhestä / lijatengin näiden
sinun lahjais edestä joces me nyt sinun laupiukses
nautinnet olemme / Ja rucoilem sinun pyhä armos-
sta niikein Nuumis omni rawiaonsa saanut mah-
dais myös Sielu / sinun pyhän Sanas /
sansa aina wirgoteturi tulla /
Gaman / it

Erino

Grinonaiset

Caunie / tarpeliset / ja Christillis
set Ryssinnyet / ynnä wastausten.
Causa

Caidein niiden tähden ennere
eätä tehdyt D. Mart. Lutheruxelda / cuius
Marris Sacramentil izens walmittanet / eli
muutoin Seilufens qancoidissa su-
tutis uetä himoinnet
owat.

Waan että nyekin jocaluett mail-
mas cohta nuoruuskans oppis coes si-
tä Christilisekopist pareman waarin oitaa
maan / ja muistaman misä eungin ihmisen autuus
on : Sentähden owat nämät ryssinnyet wastu-
desse ja lyhämälästä / eün cosean ennen tätä / niiden nyt
kertaisen paremman muiston tähden.
soweliaft loco onypannut :

I. I. Past. Finn.
Stockholms.

Präncätye J. G. Ebertin
soluutiget 1682.

Ruhtân

1.

W Itä sinä olet? **Wastaus:** Minä olen
syndinen ihminen.

2.

W Mistäs sen tiedät? **W.** Jumalan kytume-
nen käsky sanoista / joita en minä ole täyrtä
tännyt.

3.

W Mitäs synnilläs ansainnut olet? **W.** Ju-
malan wihan / ajaliset waiwat / cuoleman / ja
hancatekisen cadhoruxen / jos ei andexi an-
damus tapahduis Christuxen tähden caifil cas-
tuwaisille.

4.

W Mitästä syndi on? **W.** Syndi on se caicfia
mitä ajatuylla / sanoilla / ja töillä Jumalan
tähdö ja lafia vastaan tehdän.

5.

W Cadutos syndiäs? **W.** Minä cadun cai-
testa sydämostäni.

6.

W Cuingas luulet synnistäs wapoyi tulewas /
eli kehengä sinä turwat? **W.** Minä rucoilen
Jumalan armosta niittä andexi / Jesuxen an-
tion tähden.

Cuin-

Eningä monda on Jumalata? B. Yri /
 mutta coime on hänesä personata / isä / Poika /
 ja P. Hengi.

Enca näistä personaista on sinun edestäs
 kärkein? B. Toinen persona / joca on Ju-
 malan Poika JESUS C.

Mitä JESUS Christus on? B. Hän on
 totinen Jumala ja ihminen / Jumalan ja Ma-
 rian Poika.

Millä JESUS on sinun luvastanut? B.
 Hänen pinnallans / werens wuodattamisel /
 ja cuolemallans.

Ongosi isä / ja P. Hengi sinun edestäs käre-
 sineet? B. Eij: siä waicta isä ynnä P. Hen-
 gens cansa on Jumala / niin cutengin JESUS
 on sekä Jumala / että totinen ihminen joca
 riskin päälle edestäni Hengens ylönnannoi syn-
 dieni andexi andamisexi.

Uscos Christus en sinun niin hywin / cu-
 in muuttin ihmiset luvastanen? B. Uscos
 caikesta sydänneistäni / ja siehen turwan.

Milläs vscos wahwistat? W. Jumalan
sanan emillon / ja Sacramentis nautikeis emi-
fen cansa.

Wiedä sinulle annetaan Altarin Sacramen-
tis? W. Jesuxen C. pyhä liha ja veri / jota
minä hänen asetuksen jälkeen totiseft nautiken.

Ongosta siinä Christuxen ruumis ja veri?
W. On tähdeliseft: Sillä että hän itse näin
sano: Otakaa ja syökää / tämä on minun ru-
umiin: Otakaa ja juokaa / tämä on minun we-
ren.

Syökös ja juokko ne vscomatromattin ja
edumattomat Christuxen ruumiin ja weren
Altarin Sacramentis? W. Sen he toisita
tekwät; Mutta heillens cadotuxeri / että he
sen owat keltwottamassi ja ilman vscota teho-
neet / ja ei Herran ruumiska eroittanees.

Muttako Leipä ja Wina Sacramentis
Christuxen ruumixi ja werexi? W. Ei: sillä
waicka Leipä ja Wina owat ja pyhuid / ne
cuiin he owat / niin cuirengin Christuxen lita-
pauksen ja asetuksen jälkeen annetaan vscawai-

filie hänen pyhä / ja totinen ruminis ja we-
rens ylös luonollisella / ja ruffimattomalla
innodolla.

18.

Mistä sen wahwistat? W. Siitä että
Christus on totinen hänen puheisans ja lus-
pauhisans; Eii myös ole mitän hänelle mah-
dotomda asiata

19.

Mitä warren sind mänet Altarin Sacra-
mentil? W. Christuksen piinan ja cuoleman
muisexi / ja heicon yseon wahwistuxexi syndie-
ni andexi saamisesta.

20.

Mitästä meidän pitä tekeinän / eosea me
tahdom käyda Herran ehkoliselle? W. Tuns-
deman meitäm syndisexi Jumalan edes / ter-
jämän / armo Christuksen kautta / ja yseoman
että hän on sowindo meidän taiekein syndiem
edest.

21.

Mitä meitä pitä Herran ehkolista waas-
timan ysein nantikeman? W. Ensin Christus
kästy. Siäläkin meidän oma häätä / joca syn-
nin tähden meitä ahdistaa.

22.

Mitäst sen ihmisen tekemän pitä / joca ei
ensingän tälle pöydälle himoike eli tahdo? W.

Es 1.

Se 1. Piisälän kätens potweens / ja hän
löytä nyneuin Moses ikens spitaliseri / se
on / syndiseri / joca helwetin cadotuxen an-
sainut on / ja sentähden Jumalan armo
tarwise. 2. Casocan maailmaliska ercane-
muskans / ja sentähden aina walmis olcan
3. Ajatelcan Perkeleen pahutta / joca su-
ruttomattonuden kautta pyytä ihmistä
wietellä cansans cadhotuxen.

23.

Euingest ihminen näin taideais elä / eue
in nyt neworttu on / ja eitä hän päälisex
outuden sais täällä erittyäns? B. Yh-
den hartaan ja nöyrän rucouxen kautta
Jumalan tygö / jonga woima on heicoisa
wäfewä.

Joca ihminen näitä aiattelle Herran
ehtolisele walmistaisans / Hän on Juma-
lan auulla xpi kelwohinen wieras tälle
pöydälle Mutta joca eij tätä tee / eitä luo-
cua pidä : Se on ilman epäilemätä keluo-
toin ja cadotuxeri sen ikellers nautise /
jossa Jumola meittä caicäia armoliesta
wajelcon Christuxen Jesuxen tähden /
jollen olcon eunnia ynnä p. hengen cansa
hancatäin / Amen. P. Nies

P. Hieronymuksen

Propheetia /

Wijmeisestä maailman lopusta /
toista caustetta on ylige 1200.
vuotta sijte.

Wilks maailman wijmeinen aika
la loppu rupe lähestymän / niin
caitti hywät teokset ja Cristilli-
set harjoitukset pois panna / ja catari-
nen pahuus ihmisten seas saapi wallan /
kateeti synit ja wigat aina enänenwät / ja
kaitan carwaludest hywän kannistelda.

Diteus kato: usco peräet hukkan tui-
le: Kaetans kylmene / ja poisamin: To-
tus tustin catikes maailmas löytän:
Wigattomat ja / yriskertaiset ylöncago-
tan ja pillatan. Lappinetta / arsolli-
suuta / nöyryttä / ja cansa kārfiwäisyttä
ei löytä. Caieti eltiwald ahns ja Jumal-
lattomus ylöstule / ja wallan seas / niin
että pahros on niin suuri / ja on ihme / kos
toimen taita cansakäymistä piltä / toisen
cansa. Jumalan pelco / ja hänen oitias
Palwe.

palweluyens caikel Jumalattomudella
vlos sammutetan. Wudetawat ja te-
got ylösoottaan/ ja Intetan pyhimäxi
Jumalan palweluyxi. Papin wirka
ylöncarjotan/ niin että ne voimallisee/
cortias / ja rickaat ylöncarjotat köyhiiä
wigattomia Pappia. Ja kessenäns eris
puraifexi tulewat/ ja uhrataat Jumal-
alle petollisest ja wäärästä alaturest.
Pyhä elämä/ rucouret/ ja almuifat pide-
tän turhan ja pilkan edest. Bpocos wir-
ret / ja Jumalisee laulut peräxi pois pans-
naan. Canja pöijiuopu/ Jumalan sanal-
le owaat tottelemattomat / ja siehen
sunteuwaat. Herran templi hyliätään/ ja
anietan autiari culla/ cutiffetan Alari/ ja
sen säädyt. Silloin tulewat ylösoaifus-
neet ihmisee / ynfiäe/ ylpeet/ pahoin pu-
hulat / armottomat / petollisee/ panceel-
liat / wietteliiät / ja pahendaat / totta
caikella ahneudella halligewat taiteuolt-
ten ja eaitamattomieten seas/ rikasten ja
myös köyhäin/ niin että jocainen teete-
mistä hänelle telpa / ja ei tottele rangat-
stasta. Sitäläin ihmisee tulemat ete-

holdans ja taiboldans pois / niin että
he curzuwat sen hywäxi / joca paha on /
ja oitiapi / joca wägrä on. Silloin nuor-
rucaiset wailan päälle panaan / ja wans-
hat ymäreäwäijet miehet pidetän nartta-
na. Ete nuoret jecapaicas ylöncazo-
wat wanshat ymäretyen ja toimitusen
münds / ja sanowat: Cuules tuota wans-
ha nartta. Ettiin myös waatten parres /
ja caikka heidän täyryijäns tahtowat
he caikka heidän suurina p'dettä / ja
eijä eppo anda heidän opeteita / eli olle
cuuliaisuden alla. Silloin cuulu jeca-
paicas kallis aica / nälkä / joca / woret
wuodatus / maan järistöys / tulipalot
huoruus / murha / wäärä oppi / eripurai-
sus / ja sisällinen riida / niin ettei toinen
toista taida kärsiä / eli cago hänen pääl-
lens. Sillo in tule sängen suuritaiuil-
ma / toisnans cuuruden // toisnans y-
lön paldisen märtyden cautta / myrsköy-
en ja euulden. Ja suuret ihmet tapah-
tuuat caiwasa / maan päällä / ja wedei-
sä. Linnut ilmaasa / eläimet maan
päällä wähenewät ja catorot. Caup.

Pa canpungit / enlewat kylmillen / mouent
wota carwan tähdän. Suur rastiis iä
woto syöwäyren cansa wälhualda /
juoponus / wannonus / Jummalant
pilla / weren woadatus / ia sopinat
tonus / niin ettei yri tousta taida kār
fiä / eli iofacusa osto. Silloin pahus
cowin sytty miestä is wai noin wälillä
elawät hecanas ia irstasti monesa can
bias syntä / monisa ia pahosa himoisa
että ihmisen luule sen olevan cumalisen
ia canniä / joco suurin syndi ia woiha on.
Ja cuitengin henkewät jocapätwä fil
mäns edes taiwas monda ihmelistä
merttä / hotca ei coscan ennen tapattu
neet ol: / eitä sencaldatse ole oullet pu
huttawan; Ja ei senwouyhe niistä lu
cua pidä / eitä pane sydämens päälle /
waan pitäwät tarhan. puden edest.
Silloin tale jure / ia additus ymä pa
rus canis / ettei yriän lohutta tai
da. Nuori Canis ia lapset n. itywät
harmopäit / ia wanhoyi: Wuoden
päiwät is euncandee paherewat. Sil
lä on paha ja wääräinen aika / eitä
tywi

ihminen enen pytä euolla / kuin elä / ia
sanovat: Tuolema pacene meitä. Ja
monda epäilevät / ia joutuvat epäillys-
sen / peljon ja roppisturen tähden / koska
ei yhten hätä ole. Jotca maikawat / ei
neyhten lepo ia rauha sua / lepoettomu-
den tähden. Ja siinä marhefa / eli pa-
homa päivinä timandu Antichristus /
ista meitä caelsta wariele laupias her-
jumala taivallinen Jsa / stann ra-
kau polkas JEsuren tähden /
Amen.

Psaltari.

I. psalmi.

Huon on se iocaei waella jumalattomitten neuwosa / eikä astu synneisteille / eikä istu cusa pilkkaat iskuwat.

1. Waan racasta HERRan latia / ia aiattele hän n. n. latians päiwät ia yöt.

2. Hän on nähnein istutettu puu wesiöjan tyköndä / ioca hebelmäns anda ajallans / ia hänen lehtens ei warise / ia caikelä menesty mitä hän eele.

3. Mutta Jumalattomat ei ole nähä / waan niistä ei acana / ionga tuult hajottele.

4. Sentähden ei jumalattomat kestä duomiota / eikä synneiset wanhurscasten seura.

5. Sillä HERRa tietä wanhurscasten tien / mutta jumalattomitten tie hukku.

II. psalmi.

Hxi paeanat kincuidzewat / ja Caussat / taehia ajatelewat?

1. Maan Cuningat hangidzewat heitans / ja heitat kestendans neuwo ajawät / HERRa ia hänen woideltuons wästar.

2. Cateqicam heidän sitens / ja heittääm meidän pois heidän köytens.

3. Mutta ioca taiwas asu / naura heitä / ia HERRa kapileka heitä.

4. Kerran hän puhu heille wihoisans / ja hirmuse wdesans peljättä heitä.

5. Mutta minä asetin minun Cuningani Zionin muun pyhälle wuorellent.

Minä saarnan sencaltaijesta sähdytt / jotka HERRA
 minulle sanoi: Sinä olet minun Poikan / tä-
 näpäni minä sinun synnyrin.

8. Anon minulta / näh minä annan sinulle / paca-
 nat sinun perinnöses / ja matkman äret omayes.

9. Sinä säriet heitä rautaisella waldicalla / ja näh-
 eutin surwisen astian heitä murennat.

10. Nyt te Cuningat siis hymmärtäkät / ja te waan
 Duomarit andae at teitan curitta.

11. Palwelat HERRA pelgosa / ja iloitat wapt-
 fluxes.

12. Andae at suuta Pojan / ettei hän wiha stuis / tä
 te hukniffite tiellä: Sillä hänen wi hans suetty pian.
 Mutta antuat owat ne jotca hänen uscaldawat:

III. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi / cosca hän pakeni
 Poicans Absolomin edestä.

Wai HERRA / cuinga monda on minulla wihosti-
 sta? Ja näh astiat carcawat minua wastan.

3. Moni puhu minun selustani? Ei ole hänellä
 apua Jumalan tykönä / Sela.

4. Mutta sinä HERRA olet minun kilpen / jota mi-
 nun cunniaan saatat / ja minun pääni cohennaat.

5. ~~...~~ minua / ja hän cuule
 minua pyhästä wuorestans / Sela.

6. Minä macan / ja nucan / ja herän: Sillä HER-
 ra tuke minua.

7. En minä pelkä monda sata tuhatta Canssoista /
 jota minua pörittämät.

7. Nouse HERRA ja auta minua minun Jumalan /
 sillä sinä caicla minua wihostijam postelle paiskat /
 ja murennat Jumalattomien hambat.

6. HERRAN tykönä apu löytää / ja sinun Ensi
päälle sinun siunauses / Sela.

4 IV. Psalmi.

I. Dawidin Psalmi edelläweisatta
pa / candeteilla.

Ruocoillesani / cuule minua minun wanh
scandent Jumala / joca minua lohdatat al
sturesani / ole minulle armollinen / ja cuule min
rucouren.

3. Te pääruubtinat / cuinga kauwan piää min
cunniant pilcattaman? Miksi te racastatte rauhust
ia kysytte walhetta / Sela.

4. Tiijn tundeat että HERRA wle hänen pyhä
shwellsesi / HERRA cuule / toscu minä händä ruocoil

5. Jos te wihastutte / älkät syndiä tehdä publi
sydämisen / teidän wuotellan / ja odottacet / S

6. Whratcat wanhurscaulta / ja toiwocat HER
päälle.

7. Mont sano? Cuinga se meille ofotais mitä
wä on? Wäittä kosta sinä HERRA meidän pääll
sinun castuos parste.

8. Sinä ilahutat minun sydäment / ~~shw~~ min
on wäina ja jiwia kyllä.

9. Minä arcat ja lewdän juuri raudasa: Sillä H
HERRA ynnäns autat minua turwas asunaa.

5 V. Psalmi.

I. Dawidin Psalmi edelläweisatta
pa / perimisejää.

HERRA ota minun sonanicerwäs / hawai
minun puheni. Ota waari minun huudosi
ni / minun Cuningan ja Jumalan: Sillä sinu
nä ruocoillen.

3. **H**erra euuldele warhain minun ändän / warhain hangidzen minä idzent sinun tygös ja sijtä otan waarin.

4. **S**illä et sinä ole se Jumala / jolle iumalatoiminto kelpa / joca paha on / ei se pyhy edesäs.

5. **S**ytkärit ei pyhy sinun silmäis edes / caickia pahantekioitā sinä wihat.

6. **S**inä cadotat walehteliat / **H**erra cauhistamarhait ja wiekkit.

7. **M**utta minä menen sinun huoneses sinun suuresa laupiudefas / ja cumarran sinun pyhän Tempus päin / sinun pelgojas.

8. **H**erra saata minua wanhursecudesas / minun wiholdittent tähden / ojenna sinun ties minun eteeni.

9. **S**illä heidän suusans et ole witän totutta / heidän sisällypens on sydämen kipu / heidän kitans on awoin hauto / ja heidän kielliäns he liehacoidzewat.

10. **M**uhtelet heitä Jumala / että he langeisit heidän ajaturistans / syöye heitä ulos heidän suuren wliozekänmisens tähden : **S**illä he owat sinulle wrahaacoisset.

11. **L**oitteat caicki jotea sinun usealdawat anua heidän riemuita jancatekises : sillä sinä wartelet heitä / loitteat ne sinusa jotea sinun nimes raeastawat.

12. **S**illä / sinä **H**erra sinuat wanhursecat / sinä saannistat heitä armolltas nincuin kilwellä.

G VI. Psalmi.

1. **D**awidin Psalmi edelläwelsattapa / cahdexalla kielellä.

Herra / älä rangaise minua wthasas / ta älä minua julmudesas curita.

2. **H**erra ole minulle armollinen : **S**illä minä olen heidän

heidō / paranna HERRA minua: Sillä minun lunt
ni owat peliä stynet.

4. Ja minun sielun on sangen hämmästynt / woi
HERRA / euinga cauwan?

5. Käännä sinuas HERRA ja pelasta minun sielun /
auta minua sinun hytyndes tähden.

6. Sillä ei cuolemas kengän muista sinua / eua
kijttä sinua helwetis?

7. Minä olen nijn wästynt hnocaurista / minä
utan minun wucteni yli yötä / ja castan minun le-
posiani kynneltilläni.

8. Minun muoton on muuttunut murhesta / ja on
wanhennut: Sillä minä ahdistetan caikilda puolilda.

9. Eritkät minusta caicki pahoin teliät: Sillä HERRA
cuule minun itcuni.

10. HERRA cuule minun rucoupeni / minun an-
miseni HERRA otta wastan.

11. Caicki minun toiholliseni häptän saawat ja suu-
rest peljätetän / käändäwät heidän tacaperin / ja
nopiašt häwäistän.

7 VII. psalmi.

i. Dawidin wiartorus / jossa hän HERRA

valle weisais Chusin Seminin pojan

sangan tähden.

S Inun HERRA minun Jumalan minä vscallan /
auta minua caikista minun wainollisistani / ja
pelasta minua.

3. Ettei herepis ja särkis minun sieluant minneua
leioni / ilman holhojata.

4. HERRA minun Jumalan / jos minä sen tein / jos
jos wäärns on minun tässäni.

5. Jos minä pahalla costanut olen nylle / jotca mi-

min rauhas soit olewan / (minä olen nhtä pelastanut jotta ilman syntä minua vihaissit.)

6. Niin wainoek an minun wiollisent minun sieurani ja sen käsittäköön / ja maahan poljesskelcan minun elämäni / ja painacan minun cunnainti tommun.

7. Nouse Herra vihasas / corgota sinuas ylidze minun wiollisieni hirmuisuden / ja saata minua jätelens siihen wtreaan / jongas minun halduni annoit.

8. Että canssat coconnussit jäl lens sinun tygös / ja tule heidän tähtens taas ylös.

9. Herra on Caissan Duomari / duomidze Herra minua / minun wanhurscaudeni ja wacudenti jälken.

10. Loppu on jumalattomitten pahus / ja holho wanhurscaita / sillä sinä wanhurscas Jumala tutkit sydämet ja munasacut.

11. Minun kilpen on Jumalan tykönä / joca wagaat sydämet autta.

12. Jumala on oikia Duomari / ta Jumala joca jolapääwä uhca.

13. Ellet te palaja / niin hän on mieckans teroittanut ja joudzens jännittänyt ja tarcoija.

14. Jo on pannut sen päälle surmon nuolet / hän on walmistanut wasamans eadottaman.

15. Eadjo / hänellä on paha mielles / hän on onnettemutta rasces / mutta hän synnyttä piut tumisen.

16. Hän carwoi haudan ja walmisti / ia on caotunut siihen suoppaan / jongas hän oli tehnyt.

17. Hänen oiwertomudens pitää hänen pääns päälle tuleman / ja hänen wäärtydens pitää hänen pääns laelle län geman.

18. Minä kätän Herra wanhurscaudens tähden / ja wunnioitan yllimmäisen Herran nime:

2. Dawidin Psalmi edelläweisattapa
Gichihin päätte.

S KRa meidän HERRA / eutnga ihmellinen on
sinun nimes caikesa maasa / joca pantt cunnias
tawasten ylidze.

3. Noirten lasten ja imewäisten suusta perustit sinä
woiman sinun wihollistes tähden / ettäs wihollisen ja
kõwar costatan muremmatit.

4. Sillä minä näen tawat / sinun formets tegot /
Cun ja tähdet / jocas walwistit.

5. Mikä on ihminen / ettäs händä muistat? Eit
ihmisen poica / ettäs händä edziskelet?

6. Sinä telt hänen wäähä wähemmärt Engeleitä /
waan sinä caunistat hänen cunnialla ja caunistuxella.

7. Sinä asetit hänen sinun käsitecois HERRA /
caicki olet sinä hänen jalcains ala heittänyt.

8. Lambat ja caicki cariat / ja myös medjän eläimet.

9. Linnat tawat alda / ja calat meres / ja mitä me-
res waelda.

10. HERRA meidän HERRA / eutnga ihmellinen
on sinun nimes caikesa maasa.

IX. psalmi.

1. Dawidin Psalmi caunista muordesta /
edelläweisattapa.

Sinä kõtän HERRA caikesta sydämeštän / ja
luettelen caicki sinun ihmies.

3. Minä iloizzen ja riemuidzen sinä / ja kõtän si-
nun Nimes / sinä caickein yluuräimen.

4. Ettäs minun wihollisemi olet ajanut racoperin /
he langeisit ta nuu uit sinun etees.

5. Sillä sinä saatat minun oikeudent ja syyni tot-
teen / sinä istuit istuimella / oikia Duomari.

6 Sinä nuhtolet pacanat / ja cadetat Jumalattomat / ja heidän nimens sinä pyhit pois aina ja hant, caid'ifest.

7 Wihollisten miecat owat lopetetut / Caupungit sinä eukistit / että heidän muistons heidän cansans hukanduts.

8 Mutta HERRA pyhy hancaid'ifest / hän on walmistanut istuimens duomion.

9 Ja hän duomidze maan plirin oikein / ta hallidze Canssat cohtullist.

10 Ja HERRA on waltwaisten turwa / ja turwa häädä.

11 Sentähden he sinun toiwowat / jotca sinun nimes turdewat : Sillä et sinä ngtä hyljä / jotca sinua HERRA edziwät.

12 Wetsateat HERRALLE joca Zionis asu / julistacat Canssoisa hänen tecons.

13 Sillä hän muista ja kysele heidän wertans / eikä unhoda köyhän parcumist.

14 HERRA ole wimmulle armollisten / cadzo minun kadollisuttan wihollisten seas / sinä joca plönnät minun surman porteista.

15 Että minä luettellistin caid'it sinun kätöyes Zionin tytärten porteisa / ja iloidzisin sinun awustas.

16 Pacanat owat watonnet siihen hautaan / jonga he walmistit / heidän jalcans on käsitetty sinä wercosa / jonga he wiritit.

17 Niin nimmärretän HERRAN tekewän oikeuden / cosca jumalatoim juuri omisa kättens töisä käsitetän sanan cautta / Sela.

18 Josca jumalattomat palatatsit helwettiin / caid'it pacanat / jotca Jumolan unhottawat.

19. Sillä ei hän uñn cohta kōyhā unhoda / ta ra-
dollisten toivo ei hucu tjancaiekiseft.
20. Nouse HErra / ettei ihmien sais walda / anna
catai pccanat edesäs duomitta.
21. HErra anna heille opeftaja / ettā pccanat tui-
dift idzens ihmisi / Sela.

10 X. psalmi.

Wytis HErra niin cauwas menet / ia tufcait
ajalla sinus peitāt?

2. Niincauwan cuin jumalatoim wallidze / tähty
kōyhän kārftā / kārftettākōn he heidän juonifans /
jotca he ajattelewat.
3. Sillä Jumalatoim idze kersea oma miellwalz
dans / ahne siunalle idzens / ia wihoitta HErran.
4. Jumalatoim on corja ia wihainen / ettei hän ke-
tän tottelle, caikesa menofans ei hän Jumalata miyts
kän luule.
5. Hän joutu tegoifans / siun duomios on couca-
na häneftā / hän ylpeile caickein wihoittens edes.
6. Sillä hän pyhy sydämesäns: En miä ifänäns
cufifteta / eikā cofcau hātā ole.
7. Yonga suu on täpänäs kirouria / cawalutta ia
wiettelyftā / hänen tielens faatta waiwan ia työr.
8. Hänifcu ia wäij cartanoifa / wurhatopens fas
la wiatoinda / hänen ftuāns paia kōyhän puoleen.
9. Hän wäij sela niincuin detont luolafans / hän
wäij radollufta kōfittärens / ia hän kōfittā hänen /
cofca hän temma sen wer. kōfins.
10. Hän paisca ia polke alas / ia fiyfä kōyhän wä-
liwallalla maahan.
11. Sillä hän sano sydämesäns: Jumala on hänet
unhottanut / ia werhannut caftwons / ei hän ifänäns
näe.

12. Rouse siis Herra Jumala / ylönä vätes /
 Etä köyhä unhot.
13. Mihi jumalatoim pilla Jumalata / ta sano
 sydämesäns : Et sinä sitä tottele?
14. Cadzo siis : Sillä sinä näet tuscat ta surut /
 on sinun käsias / sinun köyhä idzens luotto / ta sinä
 olet orwoilasten hothoja.
15. Särje Jumalattoman käsiwarsti ta edzi pahata
 ta / nijn ei siingan hänen jumalattomuuttans sijtte
 löytä.
16. Herra on Cuningas aina ta hancatkesest / pa-
 tanaat pilla häwiämähäven maastans.
17. Köyhän halauen sinä HERRA cuulet / he-
 dän sydämens on waywa / että sinun corwas sijtä ot-
 ta waarin.
18. Ettäs oikeuden saatat orwoille ta köyhille / ette
 ihmisen enä ylpelle heitä wastan maan päällä.

11. XI. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi edelläweisattaya.

- B** Mraan mitä uscallan : Cuinga te sanotte
 ouu sielullent / että hän lennäis nijnzwin siinä
 keldän wuorillen?
- 3 Sillä cadzos Jumalattomat jännittäwät / joi-
 dyen / ta pakewat nuolens jänden päälle / salo-
 fest ammurakens lursaita.
4. Sillä he ricost perusturen / mitä wanhursca-
 tatta toimitta.
5. Herra on hänen pyhästä Templisäns / Herra
 istuin on raiwasa / hänen silmäns ottawat waarin
 hänen silmäns lausdat coettelewat ihmisten lapsia.
6. Herra coetele wanhurscasta / hänen sielunsa
 ha Jumalatoimda / ta jotta wääryttä racastawat.

7. Hän anda sata Jumalattomain pääle pöytäisen
 leimauxia / tulda ia tulstive / ia anda heille tuulis-
 päät palcapi.

8. Sillä HERRA on wanhurskas / ia racasta wan-
 hurscautta / että heidän caswons cadzowat oikeutta.

XII. psalmi.

1. Dawidin Psalmi edellä weisattapa
 cabteralla tieellä.

Wta HERRA: Sillä pyhät owat wähenbynet /
 ia yscolliset owat harwat ihmisten lasten seas.

2. Jocainen pyhä lähimmäisensä cansa turha / lie-
 haidzewat ia opettawat eripuraisist sydämissä.

3. Cateckon HERRA caicken ulcorullaisuden / ia
 ylpidst puhuwaiset sydämet.

4. Jotea sanowat: Meidän tielem pitä woittaman /
 meidän tule puhua / cuca meidän HERRAM on?

5. Että löyhät häwitetään ia waiwaiset huocawat /
 nyt minä nousen / sano HERRA / minä saatan awun /
 että rohkiast pitä opettaman.

6. HERRAN puhet owat kirjat niñcuim selitetty
 hopia sawiastois / seidzemen kertä coeteldu.

7. Sinä HERRA kätkeue / ia warjele meitä tästē
 sugusta iancaickisest.

8. Sillä joca päälä on Jumalattomia täynnäs / cu-
 sa sencaitaset irralliset ihmiset Canssa hallidzewat.

XIII. psalmi.

1. Dawidin Psalmi edellä weisattapa.

Cuinga caswans HERRA peräti tahdot minua
 Cuhotta? Cuinga caswans peitāt caswos mi-
 nua.

2. Cuinga caswan minä nyināni neuwo pidän: ia
 abdiseteran sydämesäni jocapäiwä? cuinga caswan
 minua wihollisen yloy minys paffan? 4s. C

4. Eadzo sijs / ja cuule minua HERRa minun Jumalan / waiista minun silmän / etten minä eoscannuolemaan nucluis.

5. Ettei minun wihollisen sanots; Minä woittin hänen. Ja minun sortajan iloidjis / että minä combastuin.

6. Mutta minä turwen sinun armoos / minun sydämen rlemuidze / että sinun mielelläs autat.

7. Minä waiisan HERRalle / että hän minulle minun hywästi teke.

XIV. psalmi.

1. Dawidin Psalmi edellä waihattava.

Rohmat sanowat sydämesäns: Ei Jumalata olekaan / ei he mitän kelpa / ja owat ilkiät heidän menoisans / ei ole joca hywä teke.

2. HERRa eadzoitai wast ihmisten lapsta / nähdägens / jos jocu hymmääräis eli edzeis Jumalata.

3. Mutta he owat caidei poikennet pois / ja caidei owat kelwottomat / ei ole yriskän joca hywä teke / ei ainoacan.

4. Eikö sijs kengän pahointekijöist sitä hatwaidze? totta minun Caussa syöwät rawiten heitans / twaan ei he rucoile HERRa.

5. Siellä he cowin pelkäisit: Mutta Jumala on läsnä wanhurseasten suca.

6. Te häwäisette könhän neuwon / mutta Jumala on hänen turwans.

7. Oi / jos apu tulis Israelille Zionista / ja HERRa päästäis fangitun Caussans / niin Jacob iloidjis / ja Israel rlemuidjis.

XV. psalmi.

1. Dawidin Psalmi.

Erra/cuca asu sinun majasas? Eli cuca lewä
sinun pyhällä wuorellas?

3. Joca waelda wacana / ia teke oikeuden/ia puhu
totuden sydämeštäs.

4. Joca ei kielessäs panettele / eikä lähimmaisens
mitän paha tee / ia ei häwäise lähimmaisštäs.

5. Joca Jumalattomat cadzo ylöu/waan cunniot.
Joca Jumalata pelkääwäistä / joca lähimmaisellens
wannu / ia pitä.

6. Joca ei anna rahans corgolle / ia ei otta lahioja
watoinda wastan. Joca näin teke / ei häp horjada
hancatšisešt.

XVI. Psalmi.

1. Dawidin tullainen cappate.

Rätkke minua Jumala: Sillä minä ruskallan si
kun

2. Minä olen Herralle sanonut: Sinä olet minun
Herran / minun tähty sinun tähtes kärsi.

3. Pyhäin tähden joca maan päällä on at/ia cun
nialisten tähden/heisä on minulle caitči raitie en noude.

4. Mutta joca toisen jälken riendawät / niillä
pitä suurt sydämen kipu oleman / En minä vbra hei
dän juomauhrians werellä / engä ruaintöze heidän
niatäs suusant.

5. Mutta Herra on minun taw/iran ja osan / sinä
tähdelle panet minun perimiseni.

6. Arpa langeis minulle caunt arasa / minä olen
ialou perimisen saanut.

7. Minä kätän Herra joca miäua on neuwonut /
nän myös minun muasozunt owat minua yöllä
curittanet.

8. Minä pidän aina Herran raskawoni edes: Sillä
hän

hän on minun oikialla puolellani / sentähden en mi-
nä horju.

9. Sentähden minun sydämen riemuidze / ja minun
cunnian on iloinen / ja minun liban lewä totwos.

10. Sillä et sinä hyltä minun sieluani helwettis / et-
tä salli Pyhäis mätänewän.

11. Sinä osotat minulle elämän tien / sinun castmos
ebes on täydeäinen ilo / ja riemullinen meno oikialla
cädehäs ljancaidifest.

XVII. psalmi.

1. Dawidin Rucons.

Cuule HERRa oikeutta / hawaidze minun par-
cun / ymmärrä minun rucoupen / joca ei wic-
laasta suusta lähde.

2. Puhu sinä minun syysäni / ja cadsso sinä mitä
oikeus on.

3. Sinä coettelet minun sydämeni / ja edzistelet sinä
täyöllä / i a tulkit minua / ia et mitän löydä / minä
olen aicoinut ettei minun suuni misälän rico.

4. Minä warielen minant / sinun huuldes sanoisa /
ihmisten töistä / murhajan tiellä.

5. Hallidze minun täyhdönt polguilles / ettei mi-
nun afelewi lucahdais.

6. Minä ihwudaa sinua / ettäs Jumala minua cuu-
lisit / cumarra corwas minun puolent / cuule minun
puheni.

7. Osota sinun, hmeeliset hyroydes / sinä nijden wo-
pahata / joca sinun yscaldawat / nijtä wastan /
otca sinun oikia läti, täs wastan owat.

8. Warielle minun, utin: utu silmäni minua / suoje-
le minua sijnets warjo: 3 aña.

9. Jumalattomilda joca minua häätawät / minua
yihokisistani / joca sinun sieluani pürittäwät.

10. Heidän lihawans yhtä pitäwät / he pahuwats
 sinllans olpiäst.
11. Euhunga me menem / niin he meitä piirittäwät /
 sihen he silmäns tarcoittawat / meitä enkistaxens.
12. Nijncuin lejon joca saalist persoonite / niin
 cuin nuori lejon joca luolasta wäijh.
13. Nouse HERRA / carea ja polie händä / ja wapah-
 da minun sielun mitecallas jumalattomista.
14. Sinun tätes ihmifist HERRA / tämän mailman
 ihmifist / joiden osa on täsä elämäsä / ja joiden wado-
 jon snä täntät warallas / joilla lapsia kyllä on / ja
 sättäwät tähteus heidän lapsucaifillens.
15. Mutta minä cadjon caswoas wanhurscaudesa /
 minä rawitan herättväni / sinun cuwas jälken.

XVIII. Psalmi.

1. Dawidin HERRAN palwelman Psalmi / edell'wel-
 sattapa / joca HERRalle nämät weisun sanat puhui / cōh-
 HERRA hänen wapahit caitein wihoillistens ja
 Saulin tästistä / ja sanoi?

Minä racastan sydämeftäni sinua HERRA / mi-
 nun woinan / HERRA minun callion / minun
 linnan / minun wapahatan / minun Jumalan / mi-
 nun wahan / johonga minä turwan.

2. Minun kilpen / ja minun autaudeni sartiwi / ja
 minun warieluren.

3. Minä kiltän ja rucollen HERRA / utsi minä
 wapahdetan wihoillistanti.

4. Sillä cuoleman siteet owat käärtinet minun ym-
 bäri / ja Bestalin ojat pelitätit minun.

5. Helwetin siteet kāsittit minun / ja cuoleman pau-
 lat ennättit minun.

6. Uhdistaxesanti rucollen minä HERRA / ja parauti
 minun Jumalan tygö / niin hän cuule minun äne.

- ni hänen Templistans / ja rinnun huuton hänen edes
 fäns tule hänen corwijs.
8. Maa lijkui ja wapisi / ja wuorten perustupes
 lijkuit ja wärisit / koska hän wihasui.
9. Tomu suidzi hänen sieramistans / ja culuttawa
 tuli hänen suustans / niin että se sielvä leimatti.
10. Hän notkisti taitwat ja astui alas / ja hämärä
 oli hänen jalcains alla.
11. Hän astui Cherubimin päälle ja lensi / ja hän
 lensi tuulden siipetn päällä.
12. Hänen majans ymbärillä oli pimmys / ja musta
 paku pilwi / josta hän lymys oli.
13. Kirkaudest hänen edesäns basoisti pilwet / ras
 keilla ja leimauksilla.
14. Ja HERRa yllisti taitwaisa / yllimmäinen an
 doi paubhinans / rakella ja leimauksilla.
15. Hän antois nuolens ja hatotti heitä / hän isti
 oswat leimauks / ja peliätti hitä.
16. Ja niin ilmestyi wetten culjut ja maan / HERRa
 ra sinun latropeestas ja sinun sierames puhallukses
 ja cuorsamisesta.
17. Hän lähetti korkeudesta ia hakiminun / ia wei
 ti minun vlos suurista wesistä.
18. Hän wapotti minun woimalisilla wihollisista
 ni minun wainollisista / jotka minua wäkerwäms
 mät olit.
19. Jotca minun ennätit tuscasani / ia HERRa tuli
 minun turwaxeni.
20. Ja hän wei minun lakialle / hän temmats mi
 nun vlos : Sillä hän mielistyi minun.
21. HERRa teke hywässi minun eohceni / minun
 wanhurscaudent peräst / hän mara minulle kätteni
 puhcauden peräst.

22. Sillä minä pidän HERRAN tiet / ja en ole Jumalatoim Jumalattani vastaan.
23. Sillä kaikki hänen oikeudens owat minun silmäini edes / ja hänen käsiensä en minä hylkiä.
24. Waan olen wiatoin hänen edesäns / ja wäldän syndiä.
25. Sentähden HERRA costa minulle wanhurscaudent perästä / minun kätten puhtauden perästä / hänen silmäins edesä.
26. Pyhäin cansa sinä pyhä olet / ja hywäin cansa hywä.
27. Puhdasten cansa sinä puhdas olet ja nurjain cansa sinä nuria olet.
28. Sillä sinä autat radollista Canssa / ja corkiat silmät sinä alennat.
29. Sillä minun kynsiläni sinä walaiset / HERRA minun Jumalan / walaise minun vimeydeni.
30. Sillä sinun cauttas minä sotawäen mi. eiman / ja minun Jumalassani minä carean murin ylitse.
31. Jumalan tiet owat wiattomat / HERRAN puheet owat peratut / hän on kaikkein kilpi / jota häneen uscaidawat.
32. Sillä etea on Jumala / poidzi HERRA? Eli waha ilman meidän Jumalattam.
33. Jumala wyöttä minua woimalla / ja panemini nuntient wiattomari.
34. Hän tele minun jalcaan nijnicuin peurain / ja asetta minua corkeudelle.
34. Hän opetta minun kätteni sotiman / ja käsiwätkäni wastijoussa wetämän.
36. Ja sinä annoit minulle autuudes kilwen ja sinun oikia kättes wahwista minun. Ja coseas minun alennat / nijn sinä teet minun suurexi.

37. Sinä teet minulle sian kädäpent / ettei minun
 sudapäätäni liwistys.
38. Minä aian wiholisiani taca / ia kätän heitä /
 ja en palata ennencuin minä heitä hucutan.
39. Minä rundelen heitä / ia ei hän taida seiso minua
 wastan heidän tähty caatua minun jalcaini ala.
40. Sinä taidat minun walmista wotimalla so-
 taan / sinä taidat ne paiscata alas / jotsa owat mi-
 nus wastan.
41. Sinä saatat minun wiholisient pateneman /
 ja minä cadotan wainoian.
42. He huutawat / waan ei ole auttajata / HERRA
 mutta ei hän wasta heitä.
43. Minä surwon heitä niincuin maan comum tuu-
 len edesä / ja heitä'n pois niincuin logan ratsilda.
44. Sinä autat minua riidaisesta Cansasta / ja
 asetat pacanain pääxi / Canssa palwele minua / jota
 en minä tundenut.
45. Se uuidele minua euuliaisilla cortwilla / ja
 muucalaiset ei minusta mitän woittanet.
46. Muucalaiset lapset waipurwat / ia wapisewat
 heidän siteisäns.
47. HERRA elä / ia kistetty olcon minun wahan / ia
 minun auttadeni Jumala olcon niistetty.
48. Jumala joca minulle coston anda / ja waatti
 Canssat minun alani.
49. Joca minua autta wiholisistani / ia corgotta
 minun niistä / jotsa carcawat minua wastan / sinä
 autat minua wäärislä.
50. Sentähden minä kistän sinua HERRA pacanain
 seas / ia weisan nimelles kistopen.
- V. Joca suuren auttadeni Cuningalles osotat / ia
 see

Psalmi 19
teet hywästi woidellulles / Dawidille ia hänen ste-
menellens ijancatkefest.

XIX. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi edelläweisattawa.

Laitwat ilmoittawat Jumalan cunnian / ia wah-
wus jalista hänen lättens tegot.

3. Päiwä sano päiwälle / ia nöilmoitta yölle.

4. Et ole kiellä eikä puhetta / cusa ei heidän änen
cuulu.

5. Heidän nuorans käy ylös caickijn maihin / ta
heidän puhens mailman loppun asti / Auringolle
hän panimajan heisä.

6. Ja hän käy ylös camntostans nijneuin ylkä / ja
riemuidze nijneuin Sangari tietä juostapens.

7. Hän käy ylös taiwasten lopulda / ia joure hnt
bärins haman samaan loppun / ia et ole peitetty mi-
tän hänen lämbymäns edestä.

8. HERRan lahti on wiatoin / ta wirgotta sielut.

9. HERRan todistus on wahwa / ia teke yrkertaiset
kaltawari.

10. HERRan käskyt owat oikeat / ia ilahuttawat
sydämet. (mät.

11. HERRan käskyt owat kirjat / ia walistawat sil-

12. HERRan pelco on puhdas / ia pyhy ijancatke-
fest / HERRan oikeudet owat todet / caicki tyhnyt
wanhurscat.

13. Ne owat callimmat culda / ia caickein parast
culda / ia makiammat hunaiata / ia mestieptä.

14. Sinun palvelias myös heidän cauttans neu-
wotan / ta ioca niistä pitä / hänellä on suuri palca.

15. Erhetyet cuca ymmärtä? Anna minulle anderi
salaiset ricoret.

16. Variete myös palwelias ylpeistä / ettei he minua hallidzis / niin minä olen wiatoin / ja nuhtetoin / suurest pahast tegost.
17. Keltwat con sinulle minun suuni puhet / ja minun sydämeni aiaturyet sinun edesäs.
18. Herra on minun wahan / ja minun lunastajan.

XX. Psalmi.

1. Davidin Psalmi edelläweisattapa.

- H**ERRA cuulcon sinua hädäsäs / Jacobin Jumalan nimi sinua warielcon.
3. Hän lähettäkön sinulle apua Pyhästä / ja Zionista sinua wawistacon.
4. Hän muistacon caiki sinun ruocauhris ja sinun polttouhris olcon lihawat / Sela.
5. Hän andacon sinulle mitä sinun sydämes ano / ja päättäkön caiki aiwotures.
6. Me kerstämme sinun awustas / ja meidän Jumalamme nimes / me ylennäm meidän lippum / HERRA täyttäkön caiki sinun ruoures.
7. Nyt minä tunnen Herran woidestaans auttawan / ja händä cuutewan hänen pyhästä taiwastans / hänen oikia kätens autta woimalliseft.
8. Nämät usaldawat rattaisijn ja orisin / mutta me muistam meidän Herran Jumalan nime.
9. He owat eufistetut ja langennet / mutta me pyssyillä seisomma.
10. Anta Herra / Cuningas meitä cuulcon / koska me huudamme.

XXI. Psalmi

1. Davidin Psalmi edelläweisattapa.

- H**ERRA / Cuningas riemudze sinun woimasas / ja cuninga suureft hän iloidze awustas.

3. Hänen sydämens halun sinä annat hänelle / ia
et kiellä mitä hänen suuns anto / Sela.
4. Sinä ennätät hänen hyvällä sunauxella / sinä
panet cullaisen cruunun hänen päähäns.
5. Hän anto elämätä sinulda / niins annat hänelle
pittän elämän / aina ia ijancatkefest.
6. Hänellä on suuri cunnia sinun awustas / sinä
panet ylistyren ia cunnisturen hänen päällens.
7. Sillä sinä asetat hänen sunauxeri ijancatkefest /
sinä ilahutat hänen castwoans ilolla.
8. Sillä Cuningas turwa HERRaan / ia yllimäis-
sen laupiuades ei hän horju.
9. Sinun kätelöytä catkei wihollises / sinun oikia
kätelöytä / jota sinua cadehtiwat.
10. Sinä panet heitä niinuin cuumaan pädziin /
sinun wihas aicana / Herra niele heitä wihajans / tuli
syö heitä.
11. Heidän hebelmäns sinä cadotat maan päälde /
ja heidän siementens ihmisten lapsista.
12. Sillä he ajattelit tehdä sinulle paha / ja pidit
newo / jota ei he woinet täyttä.
13. Sillä sinä teet heitä olcapääxi / ja tarcoitat
jändelläs heidän castwoans wastan.
14. HERRa ylönä sinuas sinun wakewydesäs /
nijn waisamme ja kätämme sinun weimaas.

XXII. Psalmi.

r Dawidin Psalmi edelläweisattapa / peu-
rasta jota warham waihytän.

Minun Jumalan / minun Jumalan / mitis
minun hylläisit? Minä pargun / waan mi-
nun apun on caucana.

2. Minun Jumalan / päiwällä minä huudan / ia
et sinä wasta / ja en myös yöllä waicene.

4. Sinä olet pyhä / joca osut Ysraelin kiirojes.
 5. Meidän Isäm tottoit sinun / ia cuin he tottoit / nänns wopadit hettä.
 6. Sinua he huusit / ja wopahdettin / sinun he turk waisit / ja eitulliet häpiään.
 7. Kutta minä olen mato ia en ihmisen / ihmisten pilka ia Eanssan ylöncauje.
 8. Caieki jotca minun näkewät / häwäisewät minua / wäaristelewät huulians / ia päätäns pudistawat.
 9. Hän walitta Herralle / hän wopahracon hänen / hän auttacon händä / jos hän mielistin häneen.
 10. Sillä sinä olet minun wetänyt wlos äitini cohdusta / sinä olet minun turwan / ollesani wietä äitini rinnalla.
 11. Sinun päälles minä olen heitetty äitini cohdusta / sinä olet minun Jumalä hamast äitini cohdusta.
 12. Älä caucana ole minusta : Sillä ahdistus on läsnä / ia ei auttajata.
 13. Suuret wullit owat minun piirittäneet / libat wat härlät kiersit minun ymbärins.
 14. Heidän äitans awaisit he minua waftan / nänns cuin raatelewa ja kilutwa Zeioni.
 15. Minä olin caattu wlos niincuin wesi / ia minun luuni owat caieki hajotetut / minun sydämen on niincuin sulattu medenwaha minun ruumisani.
 16. Minun woiinan on eutwettu niincuin cruusimuru / ja minun kielen tarttu suuni lakeen / ia sinä panet minun cuoleman tomuun.
 17. Sillä corat owat minun piirittäneet / ia julmain parwi asetti hänen minun ymbärilleni / he läwistit minun kätenti ja jalcaant.
 18. Mitä lukisin caieki minun luuni / mutta he cauzelit ja näit ihastujens minusta,

19. Se jecawat heillens minun waattent/ia heittä-
wät minun hamestani arpa.
20. Mutta sinä Herra älä ole caucano / minun
wäsempden riennä minun aurent
21. Pelasta minun sielun mitecasta / ia minun aino-
caisen courlba.
22. Wapcha minua lejonin suusta / ia päästa mi-
nua y. isarwillissta.
23. Minä soarnan sinun nimes welhlleni / minä
ylistän sinua seuracunnos.
24. Yustakat Herra te jotca händä pelkät / coco
Jacobin siemen cumioittacon händä / ia cavatta-
con händä caicti Israelin siemen.
25. Sillä ei hän holiännyt eikä cadzonut ylö-
hän radollisutta / eikä fändännyt caswoans hänestä
pois / ia cum se händä huusi cuuli hän sitä.
26. Sinua minä ylistän suurena seuracunnosa mi-
nä maan lupareni heidän edesäns / jotca händä
pelkät.
27. Radolliset syöwät ia rawitan / ia jotca Herra
epjowät / pitä händä ylistämän / heidän sydämens
elä häncalcifest.
28. Muistettacan caiten mailman ärsu / että he
pännäisst heittäns HERAN tygö / ia cumartacan
händä caicti pacanain succunnat.
29. Sillä Herralla on waldacunda / ia hän wal-
hdye pacanain seas.
30. Caicti lihawat maan päällä pitä syömän ia
cumartaman/hänen edesäns polwians notlistaman/
caicti jotca tomusa wacawat / ia jotca surusans
eläwät.
31. Hänen pitäsaaman siemenen joca händä palweg-
le/ Herrasta pitä ilmoitettaman lasten lapsija.

32. He tulewat ia hänen wanhurscauttans saarna-
wat syndywälle Canssalle / että hän sitä teke.

XXIII. psalmi.

Dauidin Psalmi.

HERRA on minun paimenen / ei minulda mitän
puutu.

2. Hän caidje minua wiherjäises nējtusa / ia wie
minua wirgotta wan weden tngō.

3. Minun sieluni hän wirgotta / hän wie minun
oikalle tielle / hänen nimens tähden.

4. Ja waicja minä waellaissin vimiäsä larosa / en
minä pelkäis mitän pahutra että olet cansani / sinun
widjas ia sauwas minun tufewat.

5. Sinä walmistat minulle pōhdän / minun wi-
hollisteni cobdalle / sinä woitelet minun pääni öljyl-
lä / ia sinä panet täyten minulle.

5. Hywyns ia laupius noudattawat minua caiken
elinaicani / ia minä asun **HERRAN** huones-
hjancaickisest.

XXIV. psalmi.

Dauidin Psalmi.

HERRAN on maa / ia caicci cuin hänenä owat /
maon päni ia mitä sen päällä asuwat.

2. Sillä hän on perustanut sen merten päälle / ia
wietain päälle sen walmistanut.

3. Cuca astu **HERRAN** wuorelle? Ja cuca taita sei-
soa hänen pyhäse siosans?

4. Jolla wiattomat kädet owat / ia on puhdas sy-
dämess / joca ei halaiia turhutta / eikä wanno wäärin.

5. Se saa sinuapen **HERRALDA** / ia wanhurscaus-
den hänen auttuudens Jumalalda.

6. Tämä on se sucu unda / joca händä edzi / joca
kysh sinun castwoas Jacob / Sela,

- 7 Tehkät portit awarari / ja owet mailmas cor-
 tiari / cunnian Cuningan mennä sisälle.
- 8 Euca on se cunnian Cuningas ? se on se HERRA /
 wäkewä ja woimallinen / se HERRA woimallinen
 sodasa.
- 4 Tehkät portit awarari / ja owet mailmas cor-
 tiari / cunnian Cuningan mennä sisälle.
- 10 Euca on se cunnian Cuningas ? se on se HERRA
 Zebaoth / hän on se cunnian Cuningas / Sela.

XXV. psalmi.

Dawidin Psalmi.

S Inua HERRA minä ikäwöidzen.

2. Minun Jumalan sinuun minä turwan / älä
 salli minua häwäistä / ettei minun wiholliseni iloidzis
 minusta.

3. Sillä ei nyriän tule häptään joca sinua odotta /
 mutta irralliset pilet aiat saawat häptän.

4. HERRA osota minulle sinun ties / ja opeta mi-
 nulle sinun polcus.

5. Johdata minua sinun totudesas / ja opeta mi-
 nua : Sillä sinä olet Jumala joca minua autat / yli
 päiwä minä odotan sinua.

6. Muista HERRA sinun lauptattas ja hywyttäs /
 joca mailman algusta on ollut.

7. Älä muista minun nuorudenti syndesä / ja ylidze
 lähmistäni / mutta muista minua sinun lauptudes
 jälken / sinun hywydes tähden HERRA.

8. HERRA on hywä ja waca / sentähden ssaatta hän
 synniset tielle.

9. Hän johdotta oikeasta radollisen / ja opetta si-
 weille hänen tiens.

10. Coiksi HERRAN tiet owat hywyys ja totuus /

- niille jotca hänen lüttons ia todistuksen pitävät.
 11 Sinun nimes tähden HERRA/ ole armollinen
 minun pahalle tegolleni, joca suur on.
 12. Cu: a on joca HERRA pelkä? Sille hän opetta
 parhan tien.
 13. Hänen sieluus asu hywydes / ia hänen siitiäns/
 omista maan.
 14 HERRAn salaisus on niiden seas jotca händä
 pelkävät / ja hänen lüttons ilmoitta hän heille.
 15. Minun silmäni cadzowat alati HERRA: Sillä
 hän kirtwotta minun jalcani wercosta.
 16 Käännä sinuas minun puoleeni / ja ole minulle
 armollinen / sillä minä olen yrinäinen ia radollinen.
 17 Minun sydämeni murheet owat moninaiset / wie
 siis minua ylös minun tuskistant.
 18. Cadzos minun waiwaisudent ia radollisudent
 puoleen / ja anna caicki minun syndini anderi.
 19 Cadzos / cuinga mōnda wihollista minulla on /
 ja sulosta cateudesta he minua wihawat.
 20 Wariete minun sielun ja wapahda minua / älä
 laske minua häptään: Sillä sinuun minä turwan.
 21. Cohtuus ja oikeus warjelcon minua: Sillä
 minä odotan sinua.
 22. Jumala päästäköön Israelin caikista tuskistans.

XXVI. psalmi.

Davidin Psalmi.

HERRA saata minulle oikeus: Sillä minä olen
 wiatoin. Minä toiwon HERRaan / sentähden en
 minä lange.

2. Coettele minua HERRA ia kiusa minua / puhdisti
 minun munascuuni ja sydämeni.
 3. Sillä sinun hywydes on miuun silmäini edes /
 ia minä waellan sinun tptudesas.

4. En minä istu turhain ihmisten seassa/ engä seura petollisia.
5. Minä wihan pahain seuracunda/ engä istu sumalattomain tykönä.
6. Minä pesen kätteni wiattomudesa/ ia oleskelen HERRa Altaris tykönä.
7. Eusa kätös sanan äni euullan/ ia caiki sinun ihmies saarnatan.
8. HERRa/ minä racastin sinun huones asuinsia/ ia sitä sia josa sinun cunnias asu.
9. Älä temma minun seluani pois synneisten kanssa/ taicka minun Hengenti coiran kanssa.
10. Jotca pahanjuoniset orat ia mielelläns lahjoittawat.
11. Mutta minä waellan wiattomudesani/ pääst minua ia ole minulle armollinen.
12. Minun jalcan käy oikiasi/ minä kätän sinu HERRa seuracunnisa.

XXVII. Psalmi.

"Dawidin Psalmi."

HERRa on minun walistuksen ia autuuden/ ketä minä pelkän? HERRa on minun hengenti wäke wys/ ketä minä wapisen?

2. Sentähden ehtä pahat/ minun wainollisenti ia wihollisenti/ läheskewät minun lihanti syömön/ t. y. ty heidän cuitengin heitäns loucata ia langeta.

3. Ja waicka sotawäki saartais minua/ niin et minun sydämen sentähden pelkäts. Ja jos sota koussis minua wastan/ minä turwan sietekin häneen.

4. Yhtä minä HERRalda anon/ sitä minä pyydän, asuapeni HERRan huonesa caiten elinatcanti/ että minänäkisin HERRan Jumalan caunin palweluksen/ io hänen Tempeliäns edzisin.

5 Sillä hän peittä minun majasans pahana alca-
na/ hän kätke minua teldaans/ ja corgoita minua
calliole.

6 Ja hän corgoita nytkir minun pääni vihollisse
ni ylidze/ jotca minun ymbörillänt owat/ niñ minä
yhran hänen majasans tñtosuhria/ minä weisan ja
laulan HErralle.

7 HERRa exule minun änen cosca minä huudan/
ole minulle armollinen/ ja cuuldele minua.

8 Minun sydämen sano sinulle tāmān sinun sanas.
Kysykät minun caswojani/ sentähden minä edjin
HEKra sinun caswoias.

9. Älä peitä caswoas minulta/ ia älä sytä pois si-
nun palweljatas wihasas/ sillä sinä olet minun apun
älä minua hyljä/ älä myös wedä kättäs minusta
pois/ minun autuudeni Jumalas.

10. Sillä minun Jsan ia äitin hyljäsi minun/
mutta HERRa corjais minun.

11 HERRa osota minulle sinun ties/ ia johdatta
minua oiklata polena minun vihollisteni tähden.

12. Älä anna minua vihollisteni tahtoon. Sillä
wäärät todistujet owat minua wostan/ ia tekewät
häpemät wäärhytä.

13. Mutta minä yscen cuitengin näkewänt HERRan
hywyttä eläwitten maalla.

14. Odota HERRa/ ole turwasa ia pätkemätösi
ia odota HERRa.

XXVIII. psalmi.

Davidin Psalmi.

Oscas minä hundan sinua HERRa/ minun yscal-
luxen/ niñ älä wakkene minulle/ että (coscas
wakkeneet minusta) minä tuten heidän caltaiserens/
otca hantaaan menewät.

2. Cuule mittun rucoupeni äni / eosca minä huttan
finua / eosca minä nostan kätteni sinun pyhä
Chuortas päin.

3. Älä wedä minua jumalattomain ta pahointe-
tiän secaa / jotca lähimmäistens cansa puhuvat
yhtävällisest / waan pahutta on heidän sydämisäns.

4. Anna heille heidän työns perän / ta heidän pa-
han menons perän / anna heille heidän kättens toi-
den perän / maya heille ansions perästä.

5. Sillä ei he ota waari HErran töistä / eikä hä-
nen kasialoistens / sentähden ricko hän heitä ia ei
rakenna heitä.

6. Kihetty olon HErra: Sillä hän on cuullut
minun rucoupeni änen.

7. HErra on minun wäkewyden ia kilpen / hä-
neen minun sädämen totwo / ta minä olen autettu /
ia minun sydämen rietuidze / ia minä kytän hän-
dä weisullani.

8. HErra on heidän wäkewydens / hän on wäke-
wä / joca woideltuans autta.

9. Kuta Canssas ia sinna perimises / ta rawidze
heitä / ia corgota heitä hancatclisest.

XXIX. psalmi.

Davidin Psalmi.

Luocat HErralle te wäkewät / tuocat HErr-
ralle cunnia ia wäkewys.

2. Luocat HErralle hänen nimens cunnia / cumar-
tacet HErra pyhästä camistupesä.

3. HErran äni kät wetten päällä / cunnian Ju-
nala pouha / HErra suurten wetten päällä.

4. HErran äni kät woimasa / HErran äni kät
justisest.

5. HERRAN änt särke Cedrit / ta HERRA särke Cedrit Libanonis.
6. HÄ: hyppänttä heittä nñncutin wassican / sekä Libanonin että Sirionin / nñncutin nuoren yrjisarwi.
7. HERRAN änt leica nñncutin tulen liekki. (sen.)
8. HERRAN änt häälyttä corwen / ta HERRAN änt kñcutta Cadexen corwen.
9. HERRAN änt saatta peurat potkiman / ta palia: ka medzēt / ta hänen Templisäns pitä sanoman joca idzen hänelle cunnaita.
10. HERRA istu wretam päällä / ta HERRA pöyö Cuningasna hancalcifesi.
11. HERRA anda Canssallens wäkwöyden / HERRA siuna Canssans rauhallaa.

XXX. psalmi.

(15.) Psalmi welsattapa Dawidin huoneen wihtämises.

Winä ylistän sinua HERRA: Sillä sinä olet corgottanut minua / et myös sallii iloita wiholdisenti minusta.

30. HERRA minun Jumalan / cosca minä huusin sinua / nñns teit minun terweksi.

40. HERRA sinä welit minun steluri wlos helwetist / sinä olet minun eläwänä pitänyt / nñden mennescuoppaan.

50. Pyhäät / welsatcat kñtost HERRALLE / ta kñttäät händä pyhydens wustort.

60. Sillä hänen wihans wöpy silmän räpännen / ta ihastu elämäst / ehtonä on itcu / mutta amulla ilo.

77. Mutta minä sanoin wöytä kñymisesänt: En minä itänäns cufiseta.

88. Sillä sinä HERRA olet hywäsä tahdosas mi-

min' tuorent' wahwistanut / mutta' coscas' caswos
 peitte / ugn' minä' hämmästyin.

9. Sinua' HErra' minä' huudan / ja' HErraa' minä'
 rucoilen.

10. Mitä' hywä' minun' cuoltuani' weresäni' on?
 kättänekö' myös' tomu' sinua / ta' ilmoittaneeko' sinun'
 totuuttas'?

11. HErra' cuule' ta' ole' minulle' armollinen / HErra'
 ole' minun' auttajan.

12. Sinä' olet' muuttanut' minun' walituren' ilone-
 ni' / sinä' olet' rjssunut' minun' säckini' / ta' wyöttit' mi-
 nun' riemullia.

13. Että' minun' cunnian' weisats' sinulle' kättost' /
 ta' ei' waickenis' / HErra' minun' Jumalan' / minä'
 kättän' sinua' gancatckijest.

XXXI. psalmi.

1. Dawidin' Psalmi' edellä' weisattava.

HErra' sinuun' minä' yscellan' / älä' minua' itä'
 nänäs' häpiän' laske' / päästä' minua' sinun' wan-
 hurscaudes' cautta.

3. Cumarra' cortwas' minun' puoleeni' / autä' minua'
 älist' / ole' minulle' wahwa' callio / ta' linna' minua' aut-
 taman.

4. Sillä' sinä' olet' minun' callion' ta' linnan' / ettäs'
 siis' sinun' nimes' tähden' minua' talutaisit' ta' weisit.

5. Ettäs' minun' firwotaisit' wercoffa' / jonga' he' mi-
 nun' eteen' wirtitt' / sillä' sinä' olet' minun' wakemyden.

6. Sinun' kästis' minä' annan' minun' hengeni' / sinä'
 olet' minun' pelastanut' HErra' sinä' totinen' Jumala.

7. Minä' wihan' ugtä' joteä' pitäwät' wäärä' op-
 pia' / mutta' minä' yscellan' HErraan.

8. Minä' ihastun' ta' riemuidzen' sinun' hywydes

tähden / ettäs cadzot minun radohissuttant / ia tui-
net minun sieluni tuscasa.

9. Ja et sinä sulje minua wihollisient käsijn / sinä
asetat minun jalcani awaraan paickan.

10. HERRa ole minulle armollinen: Sillä minä
ahdistetan / minun castwoni on muuttunut murhe-
sta / nñn myös minun sielun ia wadzän.

11. Sillä minun elämän on culutettu murhesta /
ia minun muotoni huocauxest / minun woiman on
rauwennut minun pahain tecomi cotta / ia minun
luuni owot muserrut.

12. Minä olen suuri pilcka kylänmiehillent / ia il-
kys minun turtawilleni / jotca minun raitilla näke-
wät / pakenewat minua.

13. Minä olen sydämeistä vnhotettu nñncuin cuol-
lut / minä olen nñncuin ricottu astia.

14. Sillä mont minua pahasti häwäise / että jo-
cainen minua carcko / he pitäwät kessenäns neiw-
minusta / ia tahtowat otta minun hengeni.

15. Mutta minä toiwon sinuun HERRa / ia so-
non: sinä olet minun Jumolan.

16. Minun aicani owat sinun käsissäs / pelasta mi-
nua wihollisiant / ia niistä jotca minua wainowat.

17. Anna paista castwos palwelias päälle / autta
minua laupiudes cotta:

18. HERRa älä minua lastehäpiään: Sillä sinua
minä rucoilen / jumalattomat tulcat häptään / ia
waikecat helmetis.

19. Tulkon myhäpi wäärät suut / jotca puhawat
wanhurscasta wastan / cangiaft / corjast ia häjst.

20. Cuinga suuret owat sinun hywundes / jotca
panit tallella nñlle jotca sinua pelkääwät / ia jotca

niille osotat/ jotca sinun vscaldawat/ ihmisten la-
sten edesä.

21. Sinä lyhnytät heitä tykônäs salafest/ jocaibzen
haastosta/ sinä peitât heitä majasas/ rijtelewâisistâ
kielistâ.

22. HERRa olcon rijtetty/ että hän on minulle osota-
tanut ihmellisen hywyden/ wahwasa Caupungisa.

23. Sillä minä sanoin epäyresäni: Minä olen sinun
eastuos edestä syfäity pois/ sinä cuullit cuitengin mi-
nun rucourent änen/ eosca minä sinun tygôs parguin

24. Kacastacat HERRa caickt hänen pyhäns/ HER-
ra warjele vscollisia/ ia runsast eosca nalle/ jotca
ylpenttä harjoittawat.

25. Olcat turwas ia wapisemata/ caickt jotca
HERRaa odotatte.

XXXII. psalmi.

Davidin Opetus.

Allenas on jonga pahat tegot owat annetut an-
deri/ ta jonga synnit peitettyt owat.

2. Autuas on se ihminen/ jollen HERRa ei soima-
wäärnyttä/ jonga hengesä ei wilpiä ole.

3. Sillä eosca minä tahdoin sitä waiteta/ muserruit
minun lyuni/ minun jocapäiwäisestâ itcustani.

4. Sillä sinun kâtes oli yöllä ja päiwällä rascas
minun päälläni/ nijn että minun nesteni cuuwit /
njincuin se kesällä cuuwa Sela.

5. Sentâhden minä tunnustân syndini / ja en petä
tä minun pahotatecojani/ minä sanoin: minä tun-
nustan HERRalle minun pahat teconi / nijn sinä
ahnoit anderi minun syndini wäärnydet.

6. Tämän tâhden pitâ caickt pyhät sinua rucolle-
man

man oikialla ajalla / sentähden cosca suuret wedan
patsunusest tulewat / ei he sähen vlotu.

7. Sinä olet minun warjeluren / kätke minua mar-
hesta / että minä pelastettuina sangen riemusest tu-
saisin / Sela.

7. Minä neuvon sinua ta osotan sinulle tien jota
waellat / minä johdatan sinua minun silmilläni.

9. Älkät olco niñnein orhit ta muulit / joilla ei ym-
märysti ole / joille pitä suidzet ja ohjat suuhun por-
daman / ellei he lähene sinua.

10. Jumalatoimalla on monda widzausta / mutta
joca HErran toivo / hänen syle laupius.

11. Riemuitcat teitän HErrassa / ia olcat illoiset wan-
hurscat / ia kerscattat idzen caickt te yriwacaiset.

XXXII. psalmi.

Riemuitcat te wanhurscat HErrassa / waga-
pitä händä caunisi; kättämän.

2. Kättälät HErra candeleilla / ia weisatcat hä-
nelle kättöst kymmenen kielisellä Psaltarilla.

3. Weisatca hänelle ysi wirsi / weisatcat ja lost kielten
leiktis helisemijellä.

4. Sillä HErran sana on totinen / ia mitä hän lo-
pa / sen hän wahwana pitä.

5. Hän racasta wanhurscautta ta duomiota / ma-
on täynnäs HErran laupintta.

6. HErran sanalla orwat taiwat tehdyt / ia caickt
hänen jouckons hänen suuns hengellä.

7. Hän pitä cosca weden meresa niñnein leikkä
ia sala sywydet.

8. Pähiätkön caickt maa HErra / händä peljättön
caickt maan pürin asuwatset.

9. Cosca hän sano / niñ se tapahtu / jos hän kästi /
niñ se on tehty.

- 10 HERRA teke pacanain neuvoit tyhjäksi ta kääntä
 11 Canssan ajatukset.
 12 Mutta HERRAN neuvo pysy hänen aieksiensä/ hä-
 13 men sydämens ajatukset suvekkainasti suvekkainaan.
 14 Autuas on se Canssa jona HERRA on Jumala/
 15 se Canssa jona hän idzellensä on perilliseksi valinnut.
 16 HERRA cadzoi taivasta aies/ ja näki kaikkein
 ihmisten lapset.
 17. Bahvalda istuimeldans cadzo hän caieksia jot-
 18 ca maan päällä a urvat.
 19 Hän taitta kaikkein heidän sydämens/ hän ym-
 20 märtä caieksia heidän työns.
 21 Ei Cuningasita auta hänen suuri väkensä/ eikä
 22 Sangari wapahdeta suurella voimollansa.
 23 Orhit ei myös auta/ ja heidän suuri väkewy-
 24 dens ei pelasta.
 25 Cadzo/ HERRAN silmät cadzowot niistä jotea hän-
 26 dä pelkivät/ jotea hänen laupiteens toimovat.
 27 Etä hän pelastais heidän sieluns enolemassa/
 28 ja elätäis heitä nähtään aikana.
 29 Meidän sielum odotta HERRA/ joca on meidän
 30 apum ja kilpim.

31. Sillä meidän sydämem iloidze hänesä/ ja me
 32 toimomme hänen pyhän nimeens.
 33 Olcon sinun laupitades HERRA meidän pää-
 34 lämm/ niincuin me sinuun vscallam.

XXXIV. psalmi,

1. Dawidin Psalmi cosea hän muotons muutti
 2. Abimelechin edesä/ joca hänen ajoi pois työns
 3. ja hän meni pois.

Dinä kätän HERRA aina/ hänen kätörens on
 3. M₃

- 3 Minun sielun kersca HErrasa/että radolliset sen
suulewat ja lloidzewat.
4. Ulstakat HErra minun causant / ja corgotta-
cam ynnä hänen nimeens.
- 5 Cosca minä HErra edjein / wastais hän minua /
ja pelasti minun caikista wapisturista.
- 6 Jotca händä cadzowat / ja häneen luottawat /
heidän caswons ei tule häpiään.
- 7 Cosca radollinen huusi / cunli HERRA händä /
ja autti hänen caikista tuskistans.
- 8 HERRan Engeli pörittä heitä jotca händä pelkä-
wät ja pelasta heitä.
- 9 Maistacat ja cadzocat cuinga HERRa on suloi-
nen / autuas on se joca häneen turwa.
10. Peljätäkän HERRa caikki hänen pyhäns : Sillä
jotca händä pelkäwät / ei niidä mitän puutu.
- 11 Nuoret lejonit pitä tarwidzeman ja isoman /
mutta jotca HERRA edjwät / ei heildä mitän hy-
wä puutu.
- 12 Tulcat tänne lapset / cuulcat minua / HERRan
pelgon minä teille opetan.
- 13 Cuca on / joca hywä elämästä pnytä : Ja pidäis
mtelelläns hywiä päwiä.
- 14 Bariele kieles rahudesta / ja huules wilpi pu-
humasta.
- 15 Iacka pahasta / ja tee hywä / edjt rauha ja nou-
tele händä.
- 16 HERRan silmät / cadzowat wanhurcasta / ja hä-
nen cormans heidön parcuans
- 17 Mutta HERRan caswo on pöhointekiditä wa-
flan huettayens maasta heidän muistoans.
- 18 Cosca wanhurcat huutawat / nijn HERRa autti
le / ja pelasta heitä caikista tuskistans.

19. HERRA on juuri läsnä niitä joilla on murheitten sydän / ta autta niitä joilla on surkea mieli.
20. Wanhurskalle tapattu paljo paha / mutta HERRA hänen niistä caikista päästä.
21. Hän katke caikki hänen luuns / ettei yrkkään heistä mureta.
22. Pahus tappa jumalattomon / ta jotca wanhurskasta wihaavat / he tulewat wicapääri.
23. HERRA lunasta palweljain sielut / ta caikki jotca häneen toiwovat / tulewat ruhtettomaksi.

XXXV. Psalmi.

Davidin Psalmi.

- R**ittele HERRA minun riktaweljäint cansa / so di minun wihoilliani vastaan. (man.)
2. Lemma kilpi ta keihäs / ta nouse minua auttas
3. Siwalla ase ja suojele minua / minun sortaitani vastaan / sanos sielulleni: Minä olen apus.
4. Häpiään ta pilkkaan tulcon caikki jotca minun sieluani wähywät / palatcon tacaperin ta nauruxi tulcon jotca minulle paha suowat.
5. Olcon he niñcuin acanat tuulesa / ta HERRAN Engeli isätkön heitä pois:
6. Heidän ritens olcon pimitä ta niñjacas / ta HERRAN Engeli wainotcon heitä.
7. Sillä he owat ilman syntä heidän werckons wirittänät minua cadotapens / ta ilman syntä owat sielulleni caiwaneet handan.
8. Tulcon hänelle waiwa / jota ei hän tiedä / ta wercko / jonga hän wiritti / käsittäkän hänen / siher hän langetcon.
9. Mutta minun sielun iloitcan HERRASA / ta riek muttcan hänen awustans.

10. Caicki minun luuni sandaan: Herra cuca on si-
nun wertaises? sinä joca päästät; nöyrän wäkewäm,
män käsistä/radollisen ia kōnhän raateliadans.

11. Wäärät todistajat astuwat edes / jotca minua
nähin soimawat / joista minä olen wiatoin.

12. He tekewät minulle paha hywästä / minulle
mielicarwaudexi.

13. Mutta minä / cosea he satrasit / puin säkin
päälleni / waiwaisin idzeni paastolla / ia rucoilin
sydämeistäni.

14. Minä kätin idzeni cuin he olisit ollet minun
yksiwäni ia weljäni / minä kätin miurehtien / uhtu-
cuin se joca äiti wainotas suure.

15. Mutta he iloidzewat minun wahingostantia
coconduwat / cuucat myös cocowat heidän ha-
waidzemata minua wastan / he repiwät ia ei laäa.

16. Wie asten ia pelcuritten seas iskwät he ham-
baltans minuun.

17. Herra cuinga couwan sinä tätä cadzelet/pää-
stä sijs minun sielun heidän metelistäns / ia minun
yrimäisen nuorista lejonesta.

18. Minä kätin sinua suurea seuracunnasa / ia
palion Canssan kessellä mitä sinua ylistän.

19. Älä salli heidän iloita minusta jotca syttömä-
sti minun wihollisenti owat / eli silmiäns iskwät /
jotca minua thuan syhtä wihawat.

20. Sillä he aicowat wahingota tehdä / ia edji-
wät wääriä syhtä hiljaisita wastan meän päällä.

21. Ja lewitawät kätäns awaralda minua wastan /
pitittawät ia sanowat: Sen me mtelellöm näemme.

22. Herra älä caucans ole minusta.

23. Herä ta nousi cadzoman minun oikeuttani ta syys-
län / minun Jumalan ia HERRan.
24. HERRa minun Jumalan / duomidze minua oi-
kundes jälken / ettei he riemuidzis winusta.
25. Älä salli heidän sydämiäns pitittä / äjää anna
heidän sanoa: Me olemma hänen niellet.
26. Häw'istäkön ia nauruyi juotua on caiki jotca
minun pahudestani iloidzewat / puertettacon häpiäl-
lä/ia pilcalla/ jotca idzens minusta kerscawat.
27. Jloittcam ia riemuitcam/ jotca minulle oikeuden
saawat / ja aina sanocan: HERRa ole on suurest
kätetty / joca suo palveljallens hywä.
28. Ja minun kielen puha sinun wanhurscaude-
stas / ia kättä sinua jocapäiwä.

XXXVI. Psalmi.

1. Dawidin HERRan palvelian Psalmi /
edelläwelsattapa.

- S** E on sydämestäni sanottu Jumalattomasti
menosta / ettei he ensingän Jumalata pelkä.
3. H'n liehacoidze idzelläns njncawwan että häner
wihattapa pahudens ilmandu.
4. Caiki heidän oppins on wahingollinen ta wähe-
ei hemyös salli heitäns neuwo / että he jotakin hy-
wätelise.
5. Mutta he ajattelawat wuoteisans wahingota /
ta puyhw. i wahwäst pahalla tiellä / ja ei he mitän
paha carta.
6. HERRa / sinun laupiudes vlotunijn lewiälde
eun teiwas on / ta sinun totudes njn atwaralda-
cniin pilwet juopewat.
7. Sinun wanhurscaudes on njncuin Jumalan
wuori / ia sinun oikeudes njncuin suuri sywyys /
HERRa sinä autat sekä ihmitet että eläimet.

8. Cuincallis on sinun hywydes Jumala / että ih-
misten lapset sinun siipeis warion ala vscaldawat.
9. He juopuivat sinun huones runsaast tawarast / ta
sinä juotat heitä hecumalla niñneuin wirralla.
10. Sillä sinun työhäs on elewä lähde / ta sinun
walkendesas me näemme walkouden.
11. Jettitä lauprades niñle jotca sinun kundeswat /
ta sinun wanhurscaudes toimellisille.
12. Älä sälli minua tallatta coreidda / ta Jumalattoi
mainkäsi älkön mitua cufistaco.
13. Waan anna pahointekiat siihen langeta / että
he syöstäisin pots / ta ei seiwalla pysyis.

XXXVII. Psalmi.

Davidin Psalmi.

Sitä wihaustu pahain tähden / ja älä cadetti pahoin
tekoita.

21. Sillä niñneuin ruoho he piar hacatan pois / ta
he cuirawat niñneuin wihoittapa yrtti.
32. Totwo HERRaan ia tee hywä / asu maasa ja elä
sä idzes wacundella.
40. Glodze HERRasa / ja hän anda sinulle mitä si-
nun sydämes halaja.
50. Anna ties HERRan haldur / ia t wo hänen
päällens / kyllä hän sen teke.
60. Ja hän tuo edes sinun wanhurscaudes niñneuin
walkouden ta sinun oikeudes niñneuin puolikäiwän.
70. Odoča HERRa ia wartioidze häändä / älä liiwotte
tele sitä jonga tie pahudes menesty.
80. Eäcä wihasta ja hyljä rumudes / älä niñ wi-
hastu / etäs idjectin paha teet.
90. Sillä pahat häwitetään / mutta HERRaa odotta
waiset periwät maans.

10. Vielä wä h³ hetki on, n³ ei Jumalatoim olet-
 kan/ ja cunns cadzot hänen siaans/ n³ hän on pois/
 11. Mutta siwiät periwät maan/ ia iloidzewät suu-
 resa rauhasa.
 12. Jumalatoim v³ha wanhurscasta/ ia kiristele
 hambaitans hänen päällens.
 13. Mutta H³Erra naura händä: Sillä hän näke
 hänen päiwäns joutuman.
 14. Jumalattomat wetäwät mieckans/ ia jännittä-
 wät joudzens/ kufisaxens radollista ia köyhä / ia
 teurastawät hurscat.
 15. Mutta heidän mieckans pitä k³ymän heidän sy-
 dämeens/ ia heidän joudzens pitä sarkymän.
 16. Se wä h³ cun wanhurscalla on/ on parambt
 cun monen jumalattoman suuret tawarat.
 17. Sillä jumalattoman k³siwarsti pitä ricotta man/
 mutta H³Erra w³h³wista wanhurscat.
 18. H³Erra tietä hurscasten päiwät / ia heidän peri-
 misens; p³n³ ijancatckifest.
 19. Ei he tule häpiään pahalla ajalla / ja nälkä
 wuosilla pitä heille k³llä oleman.
 20. Sillä jumalattomat hu³uwat ia H³Erran wi-
 holliset / ehkä he olisit niincuin ihona ni³ttu / n³ hän
 dän pitä cuitengin niincuin sarou catoman.
 21. Jumalatoim otta lainan ia ei maxa/ mutta hur-
 scas on laupias ia runfas.
 22. Sillä hänen sunat³uns periwät maan / mutta
 hänen kirott³uns pitä häwitettämän.
 23. H³Erralda seucaltaisen miehen wäellus hallitan /
 ia hänen tiens kelpa hänelle.
 24. Jos hän lange n³ ei händä hyljätä: Sillä
 H³Erra tule hänen kätens.

25. Minä olin nuori ja vanhennuin / ia en tkänäns
nähtyt wanhurscasta hylättyt / eng^o hänen siemen
nens kerjämän leipä.

26. Hän on aina laupias ja laina mielelläns / ia hä
nen siemenens on suuattu. (sest.

27. Wäldä paha ja tee hywä / ia pysy ijancaicki.

28. Sillä HErra racasta oikeutta / ja ei hylä py
hiäns / ne tättetän ijancaickifest / mutta Jumalatto
main siemen pitä häwitettämän.

29. Hursecat periwät maan / ia asuwat siinä ijan
caickifest.

30. Wanhurscan suu puhu taitawast / ja hänen
kielens opetta oikeutta.

31. Hänen Jumalans laki on hänen sydämesäns / ia
ei hänen askelens liwisty.

31. Jumalatoim wäijy wanhurscast / ja edzi hän
dä tappayens.

33. Mutta ei HErra jätä händä hänen käsijs / ia ei
duomidze händä / cosca hän duomitän.

34. Odota HErra ja kätke hänen tiens / niin hän
sinun corgotta / ettäs perit maan / ia sinä saat näh
dä / cosca Jumalattomat häwitetän.

35. Minä näin Jumalattoman / sangen jalon ia
woldian / ioca lewitti idzens / ia wihotti niisacuin
Egurbärin pun.

36. Ja käwin ohidze / cadzo / niin hän oli pois / mi
nä kysyin händä / ja ei händä cusan löntty.

37. Ole wiatoin ia widä sinus oikein: Sillä sencal
tasset wiimein menesiwät.

38. Mutta wäärät pitä yunä hucluman / ja Jumal
attomat pitä wiimein häwitettämän.

39. Mutta HErra autta wanhurscasta / hän on hel
dän wäkewydens tuscan ojala.

40. Ja Herra autta heittä / ja päästä heittä / ia pelasta heittä Jumolattomiit / ia wapahtha heittä : Sillä he usalsit häneen.

XXXVIII. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi / muistoksi.

Herra älä rangaise minua vihassas / ia älä curita minua hirmuisudesas.

3. Sillä sinun nuoless owat minun kijnnitetyt / ja sinun kätess paina minua.

4. Ei ole terweys minun ruumissani / sinun vhcourkastas / ja ei ole rauha minun luisani / minun syndemätähden.

5. Sillä minun syndini käyväät pääntylidze / niin cuin rascas cuorma owat he minulle ylön rascaytullet.

6. Minun haawani haifewat ja mätänewät / minun hulludentähden.

7. Minä käyn kymäräs ja cumarruxis / yli päiwä minä käyn murheisani.

8. Sillä minun cupeni peräti cuiwettuwat / ia ei ole mitän terweyttä minun ruumissani.

9. Minä olen ylön palio runneldu ia lyöty ricki / minä myrisen minun sydämentkiwasta.

10. Herra sinun edessä on cacki minun haluni / ia minun huocuyen ei ole sinulda salattu.

11. Minun sydämea wäriise / minun woiman on minuusta luopunut / ia minua silmäni walkeus ei ole minun tykönäni.

12. Minun ystäväni ia langoni owat cobdastans minua wastan / ia cadzowat minun walwant / ja minun lähimäisseni canwas asuawat.

13. Jotca minun sieluani wäijhyät / he wiritteleswät.

wät minun eteen / ja jotca minulle paha suowat / he
neuvo pitawät cuinga he wahingoitziſt ja sulilla
juonilla he kiertawät ymböri.

14. Mutta minun tähty olla niijacuin cuuroin / ia ei
mitän cuuleman / ia niijcuiin mytän / joca ei awaia
sultans.

15. Ja minun tähty olla niijcuiin se joca ei mitän
cuule ia jonga suusa ei ole wastauka.

16. Mutta minä odotan sinua HERRA / sinä HERRA
minun Jumalan cuuldele minua.

17. Sillä minä ajattelen / ettet he ſuingan minusta
lloydzis / jos minun jalcan ainoastans combastuis /
niijn he kerscaisſit ſangen minusta.

18. Sillä minä olen tehty kärsimän / ja minun ki-
puk on alati minun edesän.

19. Sillä minä julistan pahat teconit / ia murhedu
minun ſyndin tähben.

20. Mutta minun wihoilliseni elawät ja owat wäke-
wät / ne owat suuret jotca minua ſytdömäſt wihawat.

21. Ja jotca minulle marawat pahalla hywän / ta
aſettawät heittäns minua wastan / että minä hyw-
noudatan.

22. Älä hylä minua HERRA minun Jumalan / älä
ole caucana minusta.

23. Riennä sinuas minua auttaman / HERRA mi-
nuiin apain.

XXXIX. psalmi.

1. Dawidin Psalmi / Jeduthunilda.
edelläweſattapa.

Minä olen atoinut cauahda / etten minä
ſyndiä kielellänti.

3. Minä hillidzen minun ſuunt / että minä näen
wialattoman edesän.

4. Minä tulin nykäxi / waikkeenin ja en puhunut rie-
müsta / ja minun murhen lisäyndy.
5. Minun sydämen on palawa minusa / ja cuitä
minä sit ajattelen / nijsä minä sytyy / ja minä pu-
han kielessäni.
6. Mutta HERRA opeta minua / että minulla on
ioppu / ja minun elämälläni on witta / ja minä erca-
nen taldä:
7. Cadjo / minun päiwäni owat kammener lewens
tyhänäs / is minun elämän on nijsäcui ei mitän si-
nun edesäs / cuitäga aiwa tyhiät owat caicci thmifet
jotca cuitengin nijsäsurattonast eläwät / Sela.
8. Waan he menewät pois nijsäcui warjo / ja tefe-
wät heillens hukon suuren murhen / he cocowat ja
ei tiedäcua sen saa.
9. Ja nyt HERRA / mihingä minä idzeni luotan: Si-
nuu minä toiwon.
10. Wapahda minua caicista synneistän / ja älä
minua salli hulluden pilcari.
11. Minä waikkeenin ja en awa suutani / kyllä sinä
sen teet.
12. Käännä sinun rangaittues pois minusta: sillä
minä olen käändynyt snun kates ptezemifestä.
13. Coscos jongun rangaitet synnin tähden / nijsä-
hänen caunisttues culutetan nijsäcui coilda / wo-
cuitäga aiwa tyhiät owat caicci thmifet / Sela.
14. Cuidelä minun rucouren HERRA / ja ymmärrä
minun parcan / ja älä waikene minun kynneldent
tähden: Sillä minä olen muicalainen ja asuwai-
nen sinun cansas / nijsäcui caicci minun Isän.
15. Luotuu minusta / että minä wireoijn / ennen
cuiä minä menen pois / ja en sille täsä ole.

XL. psalmi.

Davidin Psalmi edelläweisattapa.

Minä odoriin HERRA / ia hän callisti hänen
minun tygöni / ia hän uudelti minun paruni.

3. Ja hän weti minun wlos sijtä hirmuifesta haudasta / ia pasciifesta logasta / ia asetti minun jalcait collolle / ia hallidze minun kätynjeni.

4. Ja hän andoi minun suuhuni yden wetsun / kiihtämän weidän Jumalatom. Sitä saawat wonda nähdä / ia pelkääwät HERRA / ia tojwowat häneen.

5. Autuas on / joca pane yscalluxens HERRaan / ia ei käännä nyperiten tygö / ja jotca walhella wældawat.

6. HERRA minun Jumalan / suuret owat sinun thmes ja ajatuxes / jotcas welle osotat / ei ole mitän sinun wertas / minä ilmoitan nytä / ja sanon waikka he owat epälucaiset

7. Bhri ia ruocauhri ei sinulle kelpa / waan corwoat sinä minulle awaisit / et sinä tahdo polttouhria eli syndiuhria.

8. Silloin minä sanoin: Cadzo / minä tulen. Maamatus on minusta kirjoitettu. Sinun tahtos / minun Jumalan / teen minä mielelläni / ja sinun laittos on minun sydämesäni.

9. Minä saarnan sinun wanhurscauttas suurese seuracunnasa / cadzo / en minä aina tukitta suutami HERRA kⁿ sen tiedät.

10. En minä sale wanhurscauttas sydämesäni minⁱ yuhun sinun totuudestas ia autuudestas / en minä peitä sinun laupiuttas ia wacuuhtas / suurese seuracunnasa.

11. Musta sinä HERRA / älä käännä laupiuttas minusta pois / sinun laupiudes ia wacuudes aina wⁿ nua warjelcon.

12. Sillä sukemattomat waiwat owat minun pñrit-
tänet / minun syndini owat minun ottanet kñmi/
nñn etten minä nähdä taida / he owat vsiamat sun
huret pääsant / ja minun sydämen on miussa wai-
punut.

13. Keltwatcon se sinulle HERRa ettäs minun wa-
pahdat, riennä HERRa minua auttaman.

14. Häwetkñn ia caicki pilcari tulcon / jotea minun
sieluni wäjnywät hu: atayens / palaitcon tacaperm
ia häpiään tulcon / jotea minulle paha suowat.

15. Hämmäijykñn heidän häpiäsäns / jotea minua
pittätawät.

16. Yloitcan ia riermuitcan caicki / jotea sinua
edziwät / ja jotea sinun aututtas racastawat: Sand-
can aina: HERRa oleon corkiast kñtetty.

17. Minä olen kñyhä ia waiwainen / mutta HERRa
sure minun edestäni / sinä olet minun auttajan ia
wapahajan / minun Jumalan älä wñjwy.

XLi. psalmi.

Dawidin Psalmi edelläweisattaya.

ABras on joca kñyhä holho / händä HERRa
hautta pahana päiwänä.

3. HERRa kaitte hänen ia pitä hänen eläwänä /
että hän menesty maan päällä / ia ei hyljä händä wi-
hollifens kñsijn.

4. HERRa wirgotta händä tautiwuotesans / sinä
autat hänen caikesta sairoudestans.

5. Minä sanoin: HERRa ole minulle armollis-
nen / paranna minun sielun: Sillä minä tein syn-
diä sinua wastan.

6. Minun wthollifent puhute pahojia minua wa-
sthan: Cosca hän cuole: ia hänen nimens cadonne?

7. Ja eutin he tulewat cadzeleman / nijn ei he tee sita
sydämeistäns / waan jotakin edziwät / jota he laittah
sit / nijn he menewät pois ta sita panettelewat.
8. Caieki jotca minua wihawot / cuittelewat kes
skenäns minua wastan / ja ajattelewat paha minua
wastan.
9. He owat päättäneet minusta cotronparin: Cosca
hän wata / nijn ei hän nouse iällens.
10. Nijn myös minun ystävän / johon minä
sealsin / joca söi minun leipän / se tollais minun
jalcains ala.
11. Mutta sinä Herra ole minulle armollinen / ja
auta minua / nijn minä sen heille costan.
12. Sijtä minä hymärrän ettäs suot minulle hy
wä / ettei minun wiholliseni saa kerscata minusta.
13. Mutta minua sinä hoibot minun wiattomude
ni tähden / ta asetat minun castuos eteen jancatsesti.
14. Kätetty ol on Herra Israelin Jumala / jancatsesti
jancatsesti jancatsesti / Amen.

XLII. psalmi.

1. Corahn lasten opetus edelläweisattapa.

- 2** Jincuin peura-himoidze tuoreta wettä / nijn
minun sielun himoidze sinua Jumala.
3. Minun sielun jano Jumalata / sita eläwitä Ju
malata: Cosca minä tulen Jumalan castwo nä
män?
4. Minun kynneleni owot minun ruocani päimä
lä ta yöllä / että jocabäiwä minulle sanotan: Cui
nyt on sinun Jumalas?
5. Cosca minä näitä muistelen / nijn minä wuol
tan wlos minun sydämeni idzesänti: Sillä minä
minä mielelläni joucon cansa / ja waellaisin heille

causans Jumalan huoneeseen ihastuxella ja kätörel-
ta / sen joucon causa / jota juhla pitävät.

6. Mitäs murhedit minun sielun / ta olet nän se-
wotoin minus? Turwa Jumalan: Sillä minä tote-
lä nytkin händä kytän / että hän minua outta hänen
causollans.

7. Minun Jumalan / minun sielun on murheis-
sans minusa / sentähden minä muistan sinua sinä
maasa Jordanin ja Hermonin tykönä / sillä wähäl-
lä wuorella.

8. Sinun wirtas pauhawat cowin / nijn että nyt
synys pauha täsä / ta toinen synys siellä / caicki si-
nun weskaines ja aldos käywät minun ylidzeni.

9. Päiwällä on Herran luvonut hänen hywendens /
ja yöllä minä hänelle weisan / ta rucoilen minun elä-
möni Jumalata.

10. Minä sanon Jumalalle minun caittolleni: mi-
pis olet minun vuhottanut? Miysi minä kähni nijn
murheisani? Cosca minun wiholliseni minua ahdisto?

11. Se on nijncein murha minun luisani / että mi-
nun wiholliseni häwäisewät minua / cosca he jo capai-
wä sanowat minulle: Cusa nyt on kunn Jumalas?

12. Mitäs murhedit minun sielun / ja olet minusa
nijn lewotoin? Turwa Jumaloon: Sillä minä wie-
lä nytkin händä kytän / että hän on minun causon-
apu / ta minun Jumalan.

XLIII. psalmi.

Somtdze minua Jumala / ta ratkaise minun
causan / armotoinda Causa waskan / ja päästä
minua wääristä ja awalotista ihmisistä.

2. Sillä sinä olet minun wäkywendeni Jumala / mi-

ris syöret minun pois? Mikis minun annat murhet,
sani käydä / koska vihollinen minua ahdisti?

3. Lähetä walleudes ia torudes, minua saattaman /
ia tuoman sinun pyhän, wuores tygö / ia sinun asu-
wises tygö.

4. Ja minä käwisin Jumalan Altarin tygö / sen Jus-
malan tygö joca minun ilon ia riemyn on / ia sinua
Jumala Candelisa kättäisin / minun Jumalan.

5. Mitäs murhedit minun sielun / ia olet minuso-
nijn lewotoin? Turwa Jumalan. Sillä minä wielä
nytkin händä kiltän / että hän on minun caswon
epu / ia minun Jumalan.

XLIV. psalmi.

i. Corahu lasten opetus edelläweissakaya.

Jumala / me olemma corwillam euillet / meidän
ysämwat meille luetellet / mitäs heidän ai-
canans ia muinen tehnyt olet.

3. Sinä olet ajanut pacanat pois kädelläs mutta
niitä sinä olet istuttanut jälleens / sinä olet Cassat
cadottanut / mutta niitä sinä olet lewitännyt.

5. Sillä ei he ole mieccallans sitä waata omistaneet
ia heidän käsivartens ei auttanut heitä / waan sinun
otkia kättes / sinun käsivartes / ia sinun caswos wal-
keys sillä sinä mielistyit heihin.

5. Jumala sinä olet minun Cuningan / joca apu
Jacobille lupat.

6. Sinun cauttas me vihollisem paiscam maahan
sinun nimesäs me tallam meidän wastancarcajat.

7. Sillä en minä luota minun joudzeni / ia minun
mieckan ei auta minua.

8. Mutta sinä autat meitä meidän vihollisiam
Jaatat niitä häpiään / jotsa meitä wihawat.

9. Jumalasta me kerseam jocapäiwä / ia kistäm si-
hun nimes nancakistest / Sela.
10. Mysis nyt syfät meitä pois / ia häwäisät me g
tä / ja et lähde meidän joukcom?
11. Sinä palautet meitä wiholdstem edesä / että
keratelisti meitä / totca wihawat meitä.
12. Sinä annat meitä syötä ujnecuin lambaita / ja
hajotat meitä pacanain secaa.
13. Sinä myit Canssas itman hinnata / ja et mitään
fiitä ottanut.
14. Sinä panet meitä häptäxi meidän läsnä asu-
waisillen / pilcaxi ja nauruxi / jotca meidän ymbä-
rilläm owat.
15. Sinä teet meitä sananlascuyt pacanain seas / ia
että Canssat wäändelewät p. äitänis meidän tähtem.
16. Jocapäiwä on minun häwäisstyren minun ede-
sani / ja minun castwon on täynänis häptätä.
17. Että minun pitä pilcureita ja laittaita cuule-
man / ia wiholdiset ja tylyt costaiat näkemän.
18. Nämät ca:cki owat tullet meidän päällem / ia
ei me sentähden ole sinua unhottanet / engä sinun
littos rickonet.
19. Ja ei meidän sydämen tacaperin mennyt / eikä
meidän käymisem / poikennut sinun tiestäs.
20. Ettäs meitä nijn löit ricki Drakein seas / ja
meitä peitit pimendellä.
21. Jos me olisim meidän Jumalain nimen unhottas-
set / ia meidän kättem nostanet wteralle Jumalaille.
22. Sen Jumala edyikän / waan hän idge tterä meitä
än sydämen pohjan
23. Sillä sinun tähtes surmaton me jocapäiwä /
luekan teuraxi tehtäwäxi lambaxi.

24. Herä HERA / mixis macat? walwo/ia älä
meitä sytä pois caicketikan.
25. Mixis peität caswos? ia unhodat meidän ra-
dollisudem ia ahdisturem.
26. Sillä meidän sielun on painettu alas maahan
asti / meidän wadzam rippu maasa.
27. Nouse/auta meitä/ia lunasta meitä sinun lau-
piudes tähden.

XLV, psalmi.

1. Morsiamen opetus wirsi cnekaifesi/Corahn
Iapsida edelläweisattapa.

Minun sydämen ajattele caunnin laulun/minä
weisan Cuningasta / minun kielen on jalon
Kirjoittajan kynä.

3. Sinä olet caunnin ihmesten lasten seasa / sulotset
awst siun huules / sentähden siuna Jumala sinun
hancatitset.

4. Done miecka wpylles / sinä Sangari/ia caun-
staibzes cunnialifesta.

5. Menestykön sinun cunnundes / aja totuden par-
hori / pitä nän radollisia oikcudefa / nijn sinun
kätes ihmellisiä osotta.

6. Zerawät owat sinun nuoles/että Canssat lange-
wat etees maahan / Cuningan wihollisten kesellä.

7. Jumala sinun isuimes ppsn aina ia hancatitset
sinun waldacundas waldicka on hurscas waldicka.

8. Sinä racastat wanhurscautta / ia wihat Jumalo-
konda meno/sentähden on Jumala/sinun Jumalo-
sinua wordellut:ilon öljyllä/enä eun sinun osawel-

9. Sinun waattes owat sula Mirham / Alos
Rezia / coccas Elephandin luijest. tuastas. lähde-
minusta he. ilauttawat sinun.

10. Sinun caunisturijas kätvāt Cuningasten tyla-
tāret / morsian seisõ dikialla kädellās / sulas callima-
mas cullas.

11. Cuule tytār / cadzo / ja callista corwas / vnho-
ta Caussas ja Isās huone.

12. Nijn Cuningas saa halun sinun cauniutees ?
Sillā hān on sinun HERNas / ja sinun piisā hāndõ
cumartaman.

13. Tyrin tyttären pitā myõs siehen lahjonens tule-
mān / riekat Caussõis pitā sinun edesās / rucoileman.

14. Cuningan tytār on coconans caunis isāidā /
hān on cullatses waattes puerettu.

15. Hān wiedzān monella mutcalla cudotuis waat-
tets Cuningan tygõ / ja nuoret neidzet hānen caltata-
sens / jotca hāndā seurawat / tuodon sinun tygõs.

16. Ne wiedzān ilolla riekulla / ja menewāt Cuninga-
gan tupaan.

17. Sinun Isās siian pitā sinun lapsia saaman /
jotcas asetat pääntehyi caickeen mailmaan.

18. Minā muiston sinun nimes sucucannasta wjri
sucueundaan. Sentāhden pitā Caussat sinna tyttā-
mān / aina ja hancatkiest.

XLVI. psalmi.

1. Corahn lasten weisu / nuorudest /
edelläweisattapa.

Suomala on meidān turwam ja wāfewydem / iõd-
ka on sowelias apu tuskisa.

3. Sentāhden en me pelkā / jos wielā mailma huc-
kuis / ja nuoret kesselle merta waleisit.

4. Waicka wielā mert pauhais ja laine nis / nijn et-
tā sytä pauhinnasta mäet cufistuit / Sela

5. Cuitengin on Jumalan Cuperungi ihana wirtol-
mus / josa cortiemman pyhat asunnat owat.

6. Jumala on hänen tyköns / sentähden se kyä
 pyhä Jumala autta händä warahin.

7. Pacanain pitä hämmästy män ia waldacunnat
 langeman / ja maa hucku cosca här änen's anda.

8. HERRa Zebaoth on meidän cansam / Jacobin
 Jumala on meidän tukem / Sela.

9. Tulcaot ja cadzocat HERRan tecot / iora maan
 päällä sencaitaiset häwityet teke.

10. Joca hillidze sodat caikes mailmas / joca jouda
 zen särke ja ricko keihät / ia rattat tulesta poltta.

11. Lacateat ia tundeat minua Jumalaxi / minä
 olen woittawa cunnian pacanain seas / ia minä ple
 tån maan päällä.

12. HERRa Zebaoth on meidän cansam / Jacobin
 Jumala on meidän tukem / Sela.

XLVII. psalmi.

1. Corahin lasten Psalmi edelläweisattawa.

Cieki Canssat poucuttocat käsiän / ja ihastu
 cat Jumalalle / iloifella änellä.

1. Sillä HERRa caikein corkein on hirmuinen /
 suur Cuningas cocomaan päällä.

2. Hän waati Canssat meidän alam / ja pacanat
 meidän jalcatn ala.

3. Hän wolidze meille meidän perimisem / Jaco
 bin cunnian / jota hän racasta / Sela.

4. Jumala astui ihastuxella plös / ia HERRa helife
 wällä Bosunalla.

5. Weisateat / weisateat Jumalalle / weisateat /
 weisateat meidän Cuningallem.

6. Sillä Jumala on coco maan Cuningas / weis
 teat hänellet taitawast.

7. Jumala on pacanoutten Cuningas / Jumalalle
 pyhästä iskulmesans.

10. Cassant pääntehet ovat cocondunet Abra-
hamin Jumalan Cassan tykö: Sillä / Jumala on
sangen corgotettu kipeintyön ja maan päälle.

XLVII. psalmi.

1. Corahn lasten psalmitweisu.

Surt on HERa / ja sangen kjetettäpä met-
dän Jumalan Caupungisa / hänen pyhällä
wuorellans.

3. Zionin wuori on niincuin caunis wesa / ceco-
maan turwa / pohjan puolella on suaren Cuningan
Caupungit. (ielemän

4. Jumala on tutkawa hänen huonesans / sitä war-

5. Sillä cadzo / Cuningat ovat coonnet / ja vnnä
mentohidze. (it / ia cufistettin.

6. He ihmettelit c osca he tāmān näit / ia hāmāsty-

7. Wapistus on hetdän siellä käsittänyt / ia ahdi-
sus niincuin sommittawaisen.

8. Sinä saretet bahdet weresä icätulella.

6. Nijn, nin me euuština / nijn me sen näeme / HER-
an Zebaothin Caupungisa meidän Jumalan Cau-
pungisa / Jumala sen wahwista ijaneaickelest / Selas

10. Jumala me odotamme sinun hywyttäs / sinun
Tempelisäs.

11. Jumala / niincuin sinun nimes on / nijn myös
on sinun kytöres hama mailman ären / sisun oikia-
käres on täynnäs wanhurs outta.

12. Nienutcan Zionin wuori / ia Judan tyttäret
kottear / sinun oikeudes tähden.

13. Mengät Zionin ymbäri ja pörittäät händä / luo-
kecat hänen tornus

14. Turwacat hänen wohwuteens / ja corgottacat
hänen huonens / maimitta tulewaisille sucucunnille.

15. Sillä tämä Jumala on meidän Jumalam / aina
ja jancatit isest hän jol / datta meitä cuoleman asti.

XLIX. psalmi.

2. Cohran lasten psalmi edelläweisattapa.

Culcat tätä caicki Canssat / ottacat cortwijn
caicki jotca täällä ajalla elätte.

3. Sekä yhtäinen Canssa / että herrat / sekä rickat
että köyhät / yri toisens cansa.

4. Minun suun puhu taitawast / ja minun sydän
men sano ymmärryksen.

5. Minä tahdon cuulla hywän sananlascun / ja
caunin tapauksen candeilella soitta.

6. Mäi minä pelkäisin pahoina päiwinä / cosca mi-
nun sortatani pahat tegot kätwät minua ymbäri.

7. Jotca luottawat tawaroihin / ia suuret kersca-
wat rickaudestans. (ketän sowitta.

8. Ei welikän taida ketän lunosta / eik Jumalalle

9. Sillä heidän sieluns lunastus on ylönn callis /
nijn että se iää tekemät jancatit sest.

10. Waikka hän myös wielä cauwän eläis / ta-
näkis hauta.

11. Sillä cuitengin nähdän senmuotoiset taitaw-
cuoleman / njn ikänens cum tyhmät ja hullut calo-
wat / ja täyty muelle jättä heidän tawarans.

12. Ja sittäkin he ajattelewat heidän huonens pusi-
wän jancatit isest / ia corons sugusta sucuun / ia he-
dän nimens muistetoisin maan päällä.

13. Waan ei ihminen taida pysyä cunniasa / mut-
loppn njncuin elät netkin.

14. Tämä heidän tiens on sulca hulluus / cuitengin
heidän sieluns sitä suullans kättäwat / Sela.

15. He maramat helwetic nijn cuin lambat / cuole-
ma heitã calua / mutta hurscat fangen pian hallidze-
wat heitã / ia heidãn dyck äyrens pitã huckuman / ia
heidãn tänty jäädã helwettyn.

16. Mutta Jumalã cuitengin wapahta minun sie-
luni helweticin wallasta / sillä hän corjais minua / Sela.

17. Älä sitã tottele cosca jocu ricastu / eli jos hänen
huoneens cunnia suurexi tule.

18. Sillä cosca hän cuole / ei hän mitãn myötãns
wie / eikã hänen cunnians mene hänen cansans alas.

19. Waan hän yscalda tãhãn hywiã elãmãã / ia
lõttã sitã / cosca jocu idjellens hywiã päiwiã saatta.

20. Nijn he menewãt Jsãins perãn / ia ei nãe ikã-
nãns walkeutta.

21. Sillä cosca thminen on cunniasa / ei ole ymmã-
ryst / nijn hän mene tããldã cuin elãimet.

L. Psalmi.

1. Assaphin Psalmi.

GEDra Jumala se wãkewã / puhu ia cadzo ma-
hilman / hamast Auringon coitosta nijn laste-
misen osti.

2. Zionista kãy ylös tircas Jumalan paiste.

3. Meidãn Jumalam tulẽ ia ei waickene / culutta-
wainen tuli kãy hänen edellãns / ia hänen ymbãri-
lãns suuri ilma. (nen Canssãns.)

4. Hän cadzo taiwan ia maan / duomitayens hã-

5. Cootcat minulle minun pyhãni / jotta ljtõsta e-
nãmmãn pitãwãt cuin vhreista.

6. Ja taiwat pitã hänen wanhurscantans ilmoit-
taman / sillä Jumala on Duomari / Sela.

7. Enule minun Canssan / anna minun puhua / Is-
rael anna minun sinun seasas todista / minã Juma-
la / olen sinun Jumalas. 8. Sta

8. Sinun vbreitkas en minä sinua nuhteles: Sillä
sinun polttouhris ovat alati minun edesänt.
9. En minä ota härkiä sinun huonestas / engä cauri
vita nametostas.
10. Sillä caicki medzän eläimet ovat minun / ia
carjat mäijllä jotca tuhannin kätvät.
11. Minä tunnen caicki linnut vuorten päällä / ia
eaičkinaiset pedot medzäs ovat minun edesänt.
12. Jos minä ison / en minä sitä sanois sinulle: Sillä
lämaan pöri on minun / ia caicki mitä sinä on.
13. Luuleteos minun syöwän härjän liha / elicä
cauristen werta juowan?
14. Ohra Jumalalle kiitosvhrä / ia maya yllin
mäiselle luyaves.
15. Ja rucoille minua hädäsäs / niin minä autan
sinua / ia sinun pitä cunnioldzeman minua.
16. Mutta Jumalattomalle sano Jumala: Mitä
ihmoitat minun oikuyiant / ia jotat minun lyyton
suulles?
17. Ettäs cuitengin curitusta / wihat / ia heität minun
sanont lacas.
18. Coscas wacean näet / niins juoret hänen cait
sans / ia pidät vhtä huortin tekiän cansa.
19. Sinun suus fallit sinä paha puhua / ia sinun
kieles saatta petosta matean.
20. Sinä istut ia puhut weljäis wastan / sinä p
pettelet äitäs poica.
21. Näitäs teet ia minä olen wait / niins luslet että
minä olen sinun wertaises. Mutta minä rangais
sinua / ia asetan näitä filmäis eteen.
22. Ymmärtätät siis näitä / te jotca Jumalan wa
hotatte / etten minä temmais joskus pois / ia ei o
enämbi wapahaja,

23. Joca kätösta vhra / se ylistä minua/ia siinä on
sette / että minä osotan hänelle Jumalan autuuden.

LI. Psalmi.

1. Davidin Psalmi edellewäisattapa. 2. Cosca
Propheta Nathan tyti hänen tygöns / sittecutin hän
Bath Seban tygö täynnä oli.

Bumala ole minulle armollinen sinun hyvyydes
tähdän / ia pyhi pois minun syndini sinun suu-
ren laupiudis tähden.

4. Pese minua hnyväst minun pahasta tegostani/ia
puhdistä minua minun synnistäni.

5. Sillä minä tunnen pahat teconi/ia minun syn-
dini ovat aina minun edestäni.

6. Sinua ainoata vastan minä syndiä tein/ia pa-
hasti tein sinun edestäs.

7. Ertä sinä olisit olia sanasas/ia puhdas/ coscas
duomidzet.

7. Cadzo / minä olen syndiseft siemenest syndynyt/
ia minun äitin on synnisa minun. jättänyt.

8. Cadzo / sinä halajat totutta / joca salaudes on/
ia julistit salacun raidon minulle.

9. Puhdista minua Isopiä / että minä puhdistut/
sin / pese minua / että minä/ lumiwalliaksi tulisin.

10. Anna minun cuulla ilo ia riemua/että ne lyut/
lotcas särkenyt olet ihastuisit.

11. Peitä caswos minua synnistäni/ ia pyhi pois
caicfi minun pahat teoni.

Jumala luo minuun puhdas sydän/ia anna mi-
nulle ysi wahwa hengi.

Älä heitä minua pois caswos edestä / ia älä
minulda ota pois sinun Pyhäi Henges.

Wahwista minua taas awullas/ia sillä wäke-
illä hengellä tufe minua.

15. Sillä minä tahdon wäärille opetta sinun ties /
että syndiset tygös paloiastit.
16. Päästä minua weren wigoista / Jumala / joca
minun autuden Jumala olet / että minun kielen ker-
seais sinun wanhurseauttas.
17. Awa HERa minun huuleni / että minun suuni
ilmoitais sinun kättores.
18. Sillä ei sinulle kelpa vñri / muutoin minä sen
mielelläni annaisin / ia ei polttouhri sinulle ensin-
gän kelpa.
19. Ne vñrit jotea Jumalalle kelpawat / ovat mu-
bellinen hengi / ahdestettua ia särjettyä sydända e-
snä Jumala hyljä.
20. Tee Zionille hywästi sinun armos jälken / ra-
kenna Jerusalemin muurit.
21. Silloin sinulle kelpawat wanhurseauden vñ-
rit / polttouhrit ia caichuaiset vñrit / silloin sinun
Altarilles härkiä vñrean.

LII. Psalmi.

1. Dawidin opetus edelläweisattopa / cosca E-
meri Doeg tuli ia sanoi Saulille : Dawid on tullut
Abimelech'in huoneseen.

Whingsotta? Että euttengis Jumalan laup-
mielä jocapäiwä pñsn.

3. Sinun kieles ongi wahingota / ia letka walt-
lang nñrcuin teräwä partaweldit.
4. Sinä puhut pikemmin paha kuin hywä / ia m-
hetta kuin oikeutta / Sela.
5. Sinä puhut mielelläs caichia mitä cadotur-
sopiwat / wäärällä kielellä.
6. Sentähden Jumala särke sinun aiwa coconat

ta murenda sinun ta majaska temma sinun vlos / ta
hävittä sinun elärsitten maalda / Sela.

7. Wanhurscat näkewät sen ta pelkäwät / ta naurat
rawat händä.

8. Cadzo tämä on se mies / joca ei pitännyt Jumala-
ta hänen turwanans / waan vscalsi suuren rickaus-
teens / ta oli wäkewä wahingota tekemän.

9. Mutta minä pynyn nñneuin hedelmällinen öljy-
puu Jumalan-huonesä / minä vscallan Jumalan
loupiuteen / aina ta hancatkeisest.

10. Minä hñjtän sinua hancatkeisest / ettäs sen telt / ta
minä odotan sinun nimes : Sillä sinun pyhäis iloid-
zewat sijtä.

LIII. psalmi.

1. Dawidin opetus / Ebuoris edelläwelsattapa /
Mahelatin päälle.

Löhmät sanowat sydämifans : Ei Jumalata
oleckan / ei he mitän kelpa ta owat ilkens hei-
dänmennisans / ei ole nyrikän joca hywä teke.

3. Jumala cadzoi taimasi ihmisten lapsia / että
hän näkis jos jocu olis hymmärtäwätnen / joca Ju-
malata edzts.

4. Mutta he owat caitei wilpistellet / ta caitei owat
telwottomat / ei ole nyrikän joca hywä teke / ei aino-
acan.

5. Eiköst pahantekiat sitä huomaidze ? Jotca mi-
nun Cassani syöwät / idziäns rawita / waan ei he
rucoile Herrä.

6. Siellä he pelkäsit cusa ei mitän päljättäpä ol-
lut : Sillä Jumala hajotta waatiwaisten lunt / sinä
hävähiset heitä / että Jumalakin cadzo heitä vlön.

7. Oi / jos apu tulis Zionisi Israelille / ta Jumala

Hänen sangitus Canffans päästäis / nijn Jacob
 loidzis ia Israel riemudzis.

LIV. Psalmi.

1. Dawidin opetus Candeleilla edelläweisattapa /

2. Cosca Ziphcit tulit / ia ilmoitit Saulle Dawid
 on lymynnyt meidän tykönm.

Allta minua Jumala sinun nitelläs / ia saata
 minulle oikens sinun wallallas.

4. Jumala cuule minun rucoupen / otaj corwije
 minun suuni sanat.

5. Sillä corjat carcaltit / minua wastan / ia wäfte
 wallaiset wäghwät minun stelurani / ia ei pidä Ju
 walata filmäins edes / Sela.

6. Cadzos / Jumala anta minua / ia Herra tulle
 minun steluani.

7. Hän costa minun wihollisteni pahuden / hajota
 ne sinun wacuudellas.

8. Nijn minä witelelläni sinulle vhran / ia kiiht
 Herra sinun nimitäs / joca nijn hwyä on.

9. Sillä sinä pelastat minun kaikesta häädästäni /
 tä minun filmäni iloidzistit minun wihollisteni.

LV. Psalmi.

1. Dawidin opetus edelläweisattapa / candeleilla.

Jumala cuule minun rucoupen / ia alä peit
 tuas minun rucoupeni edestä.

3. Ota minusta waart ia eualele minua / että
 nä surklast walitan rucoupsani / ia pargun.

4. Että wihollinen nijn huuta / ia Jumalatoim
 dista : Sillä he tahtowat minua wahingoita / ia
 wat minulle sangen wihaiset.

5. Minun sydämen wapise minusta / ia cuolem
 pelco tulle minulle.

6. Pelko ta vapistus tuut minuu päälleni/ta kauht-
sus factui minun.
7. Minä soisin: Josca minulla olisit sinnet niin.
cuiu metrisellä / että n. minä lennäisin / ja joskus le-
wäisin. — (wesa / Sela.
8. Cad: o/niin minä cauiwas pafentfin / ta olisin cor-
o. Minä riennäisin / että minä pääsisin siitä tullen
puuscasta ta tuulis päästä.
10. Secoita: Terra ta turwele heidän kielens: sil-
lä minä näen wäärnyden ta rhd. n. Caupungissa.
11. Ne käywät päiwällä / ta nollä ymbäri heidän
muurins / sinä on waima ta wö.
12. Wäärnyd siellä hallidze/walhe ta petos ei luotu
heidän polguiddans.
13. Jos minun wihollisen häwäiss minun / E
minä sitä karsisin / ja jos minun cadehtian minua
aitistelis / niin minä hymyisin hänen edestäns.
14. Waan nyt sinä olet minun cumpartin/ minun
haldian / ta minun tuttowan.
15. Ne cuin ystämälisest toinen toisemme ransa o-
lim kestänäm / me waelstim ynnä Jumalan hnonesen.
16. Riendälön cuolema heidän päällens / ta men-
gan eläwänä alas helwetyn/sillä sula pahus on heid-
dän joucosans:
17. Mutta minä huudan Jumalata / ta HERRO-
utta minua.
18. Ettona / amulla ta puolipäiwänä minä walt-
tan ta iken/ ta niin hän cuole minun oneni.
19. Hän uuoasta minun sieluni niistä jotea sotawat
minua wastan/ ta saotta hänelle rauhan/watka ni-
kulla on monda wihollista.
20. Jumale sitä cuulcon ta heitä nöyryttäkön / joca
lati pösy / Sela. S ij Sll.

21. Sillä ei he paranna heitän / eikä pelkä Jumalata.
 22. He lastewat tätens hänen rauballistens päällä /
 ia rjwatwat hänen listons.
 23. Heidän suuns on liuckambi cuin woi / ia pitä.
 wät cuitengin sodan mielesän / heidän sanans owat
 filemmät cuin öljy / ia owat cuitengin paljat miecas.
 24. Heitä sinun surus HERRAN päälle / hän sinun
 murhetti / ia ei hän salli wanhurscan olla culliane
 tjancaickisest.
 25. Mutta sinä Jumala syöxät heitä siehen sywään
 suoppaan / murhamtehet ia pettäjät ei tule puoli
 stääns / waan minä toiwon sinun.

LVI. psalm.

1. Dawidin cullainen lappale mykät nrettisest
 muccalaisen seas / cos a Philiseric tästie
 hänen Bathis.

Jumala ole minulle armollinen : Sillä ihm
 set tahtowat sulloa minua alas / jocapäiwä
 sotiwat / ia abdistawat minua.

3. Minun Whollisent sullowat minua alas joca
 päiwä : Sillä moni sotihpiäst minua wastan.

4. Cosca minä pelkän / neju minä toiwon sinun

5. Minä ylistän Jumalan sanan / Jumalaan m
 wätoiwon / ia en pelkä mitä liha minulle tekis.

6. Jocapäiwä he minun sarani wäärjttelewät / cal
 ti heidän ajatusens owat minua wahingoittarens.

7. He pitawät yhtä ia wäijywät / ia ottawat mi
 nun candapääni waarin / cuinga he minun sielun
 täsitäsit.

8. Mitä he paha tekewät / jopa se on annettu
 dexi / Jumala seucaltasija ihmiä syöskän alas
 man armoita.

9 Eue minun paconi/ pane minun kynneleni leikkis/
 små heittä luet ilman epäilemättä.

10 Silloin pitä minun viholliseni pakenevan ta-
 caperin/ cosca minä huudan/ ugn rama huomata-
 jen/ ettäs minun Jumalan olet.

11 Minä ylistän Jumalan sanan/ minä ylistän
 HERRAN sanan.

12 Jumalaan minä toivon/ ja en pelkä mitä ihmie-
 nen ihmisen tekis?

13. Minä olen sinulle Jumala luwannut/ kättä sinua.

14. Sillä sinä olet pelastanut minun sieluni cuole-
 mastä/ minun jalcani langemisesta/ että minä waes-
 laisin Jumalan edestä/ eläwitten wälkendes.

LVII. psalmi.

1. Dawidin cullanen cappale edelläwellsattapa/ ettet
 hän huertunut/ cosca hän Saulin edestä pako-
 ni tuolaan.

Jumala ole minulle armollinen/ ole minulle ar-
 mollinen: Sillä sinuun minun sielun vscalda/
 tä sinun syypets warion ala minä turwan/ sihenasti/
 että paha tään ohidze.

3 Minä huudan Jumalata/ sitä caickein korkein-
 da/ sitä Jumalata joca minun wihelijä sybeni lopetta.

4 Hän lähettä taitwast/ ta autta minua minun va-
 pottajani pilleoista/ Sela/ lähettäköön Jumala ar-
 mons ja wacnudes.

5 Minä macan sieluni cansa leijonein seas/ ihmie-
 sten lapses owat liekit/ heidän hämbans owat teihät
 tä nuolet/ ta heidän sielens teräwä miekä.

9 Corgota tozes Jumala taitwan ghidze/ ta sinun
 cunnias cunkeen mailmaan.

7. Wercon he wirritäwät minun täynniseni eten/ ta

painawat aläs minun sieluni / cuopan he coitawawa
 minun ettenti / ja siihen he idze langewat / Sela.

8 Walmis on minun sydämen Jumola / walmis
 on minun sydämen / weisaman ja kättämän.

9 Herä minun cunnian / herä Psaltari ia candeles
 warham minä herän.

10 Herra sinua minä kättän Canffain seas / ia wa
 sin sinulle kättost suucunnisa.

11 Sillä sinun laupiudes on nñn awara / cuin to
 was / ia totuudes nñn awara / uin pilwet kähwät.

12. Eorgota sinus Jumala taiman ylidze / ia sinu
 xunnias caideen mailmaan.

LVIII. Psalmi.

1. Dawidin tullainen cappaie edelläweisat
 tava / ettei hän huckunut.

Hettaco te juuri nñn mykät / ettet te puhu si
 cuin oikeus on / ja duomidze / cuin cohcuus on
 te ihmisten lapsit.

3 Ja / sulast pahudest te teete w säryden maac
 nasa / ja riennät cohtra / kāsillän w kiwaldaan.

4 Kurjat owat Jumalattomat äitins cohdusta
 walehtelat ehywät hamaast äitins cohdusta.

5 Heidän juumistuyens on nñncuin / kārmen jul
 sius / nñncuin cuuroin tyykārmeu / joca corwot
 tukidze.

6 Ettei hän cuultis lumojans ändä / lumojan se
 hywästi lumoja taita.

7 Jumala särje heidän hambons heidän suuhun
 murena Herra nuoren lejonin sydwähambat.

8 Heidän pirä sulaman aijnecin wuotawa w
 he ambumat nuolillans / murta ne rickanduwat.

9 He huckuwat nñncuin / näkincodat raukewa

ja niñcuiñ walmon luoden cando/ ei he Auringota
näe.

10 Ennen cuin teidän orjantappuran kypshwät
pensafans / niñ pitä wihan heitä tuorens rewäse-
män pois.

11 Wanhurscas iloidze cosca hän sencaltaisen coston
näe: ja pese jalcans Jumalattoman weres.

12 Että jocainen sano: Wanhurscas sen cuitengin
nautitze/ että Jumala vielä on Duomari maan
päällä.

LIX. psalmi.

1. Davidin cullainen cappale (ettet hän huclunut)
cosca Saul lähetti hänen huonettans piyrittämän/
saadayens händä tappa.

Welasta minua minun Jumalan wihostan/
ja wariele minua niñstä jotea heidäns asettawat
minua wastani. (hamiehistä.)

3. Welasta minua pahointekijst/ ia anta minua mur-

4. Sillä cadzos HERRa/he wätijwät minun sielua.
ni/wäkewät cocowat heitäns minua wastan/ ilman
syhtä ia ricosta.

5. He juopewat ilman syhtä/ ia walmistawat hei-
täns/ nouse cohtaman minua ja cadzoman.

6. Sinä HERRa Jumala Zebaoth / Israelin Ju-
mala / herä edzimän caicli pacanat/ älä tetän heistä
armaidze/ jorca sencaltaiset paatunet panhantekiat
owat/ Sela.

7. Blwocentaas ehtona niñcuiñ coirat/ia samot-
cän ymhäri Caupungin.

8. Cadzos/ he puhuwat festenäns/ mitecat owat
heidän huulisans/ cuca sen cuulis?

9. Mutta sinä HERRa naureskelet heitä/ ia pilcät
caicli pacanoita.

- 10 Heidän wäkeisyydens tähden minä turwan sinua
 Sillä Jumala on minun warjelusen.
- 11 Jumala osotta minulle runsoit hywendens / Jumala
 anda minun konti nähdeä minun wihollisistami.
- 12 Älä heitä tapa / ettei minun Caussin sitä wnoh
 dais / mutta hajota heitä woinallas; HERRA mei
 dän kilpen / paista heitä alas.
- 13 Heidän opetusens on tula sondi / ta kāsitetä
 heidän npendens / ia ei he muuta saarna kuin sul
 kroust ta napistust.
- 14 Pyhi heitä pois wihawas / pyhi heitä pois / ette
 he olistat / ia ymmärräis Jumalan olewan Jaco
 bin haidian caikesa mailmasa / Sela.
- 15 Wlocon taas ehtona nijn kuin cotrat / ja samo
 can ymbäri Caupungin.
- 16 Anna heidän inosta sinne ia tännie ruan tähden
 ia wlocon / cosca ei he rawituxi tule.
17. Mutta minä weisan sinun wäkeisyydestäs /
 kerscan huomeneltain sinun hywyttäs : Sillä sinä
 let minun warjelusen ia turwan minun häädäsi.
- 18 Minä weisan sinusta minun turwan kätösti
 sillä sinä Jumala olet minun warjelusen / ia minun
 armoilluen Jumalan.

LX. psalmi.

1. Dawidin cullainen cappale / edelläweittäen
 cullaiseti seppeten cukaisteti / opettaman : 2. Cosca hän
 sottiut Syriatalsten cansa Mesopotamiast / ja Zoban
 talsten cansa. Cosca Joab palais ta tot uosataros / caxito
 tymmendä tuhatta Edomeriä.

- J**umala sinä kuin meitä hetaisi pois ia hajota
 ia olit wihainen mahwista taas meitä.
4. Sinä uin maan ih uttanut ja halaisnut
 paranna hänen racons / joca nijn haljennut on.

5. Sillä sinä olet sinun Eanffalles kotoutta osotta-
nut / sinä juotit meitä wihnalla / combistuaorem.
6. Mutta sinä annoit cuitengin peltäwäisilles lipun /
honga he nostit ylös / että he olisit turwaatut / Sela.
7. Että sinun ystäväs wopahdeturi tulisit / nijn an-
ta nyt oikialla kadelläs / ia cuuldele / meitä.
8. Jumala puhu hänen Pyhäsans / sittä minä iloid-
gen / ia jaan Sichein ia mittan Suchothin laron.
9. Gilead on minun / minun on Marasse / Ephraim
on minun pääni woima / Juda on minun pääruhtinā.
10. Moab on minun pesinpatan / Edomin ylidze heis-
tän minä minun kengäni / Philistea se minun ihastu-
si.
11. Cuca wie minua wahwaan Caupungijn? Cuca
johdatta minua haman Edomin?
12. Etös Jumala sitä tee / joca meitä lyettäisit pois?
ia etpäs mene ylös Jumala meidän sotawäem can-
sa? (turha)
13. Saata meille apu tuscasa: Sillä ihmisten apu on
14. Jumalasa me wäkewät tegot teemme / ia hää-
talla alas meidän wihollisem.

LXI. psalmi.

1. Dawidin psalmi edelläweisattapä canbelcikka.

Cuuldele Herra minun huuton / ia ota waard
minun rucouksiani.

2. Täällä alhalla maan päällä huudan minä sinua /
cosca minun sydämen ahdistuses on / wie minua sijs
kortialle callolle.
3. Sillä sinä olet minun turwan / wahwa torni
minun wihollisten edes.
4. Minä asun sinun majasas ijancaidifesi / ia ysi
callan sinun siipeis ala Sela
5. Sillä sinä unalo cuulet minun lupauksi / ia
maras hywäsi nulle jotta nimeäs peltäwät.

7. Sinä annat Cuningalle pitkän ijon / että hänen
wuotens olisit suen: unnaſta niin ſuencundaon.

8. Että he alati iſiurwara pöſhiſit Jumalan edes
ſſota hänelle hywyttä ia totutta / joica händä
warjeliſit.

9. Niin minä weifan kijoſt ſinun nimeles ijancate
kiſeſt / maxapent minun lupauſtani päiwä päiwäidä

LXII. Pſalmi.

I Dawidin Pſalmi Jeduthunin edeſtä /
edelläweifattaya.

A Inun ſielun odotta ainoaſtans Jumelata
joca minus autta.

3. Sillä hän on minun vſcalluxen / minun apun
minun warjelluxen / ettet minua mitän paha culti
fiats / ehkä cuinga ſuurt ſe olis

4. Cuinga cautan te yhtä wäijytte / että te händä
ſurwaiſit / niincuin joca calliſtuma ſeinä ia rante
muurt.

5. He ajattelowat watwoin cuinga he händä pol
kiſit maahan / ahkeroidzewat heitöns walbeſa / andä
wat hywiä ſanoja / waan ſydämifans he kiroilewat
Sela.

6. Mutta minun ſielun odotta ainoaſtans Jumo
lata: Sillä hän on minun toiwon.

7. Hän on minun vſcalluxen / minun apun ia war
jeluxen / etten minä langeis.

7. Jumelas on minun auttuden / minun cunian / mi
nua wäkewydeni callio / minun turwanon Jumalate

9. Toiwotcat hänen aina rectat ihmifet / wuodatto
cat teidän ſydämen hänen eteens / Jumala on me
dän turwam / Sela

10. Mutta ihmifeſt ei cuitengan mitän ole / ia San
gari

garit myös puuttuvat / he painavat vähemmän
 kuin ei mitään / non monda kuin heitä on.

1. Älkät vscaldaco wääräreen ia wäkiwaldaan /
 älkät turwato nihin jotta ei mitään ole / jos te rie-
 kori tuletta / nihin älkät nistä lucua pitätö.

12. Jumala on yhden sanan puhunut / sen olen minä
 kahdesti kuulut / että Jumala yrittäns wäkewä on.

13. Ja sinä HERKa olet armollinen / ia marat jo-
 caidjen ansions jälkeen.

LXIII. psalmi.

1. Dawidin Psalmi / koska hän oli Judan cörwes.

S Jumala sinä olet minun Jumolan / warhain
 minä sinua edzin / sinua minun sielun jano /
 minun liban hala sinua / cartiasa ja cuwasa maasa /
 joca wesiöin on.

3. Siellä minä cadzon sinua / sinun Pyhässä / et-
 tä minä näkisin sinun woimas ia cunnios.

4. Sillä sinun hywydes on parambi kuin elämä /
 minun huuleni kätärwät sinua.

5. Siellä minä mielelläni sinua cunnioitaisin mi-
 nun ikäpäiwäni / ia minan käten nostan ylös sinun
 niwees.

6. Se olis minun sydämentilo ia riemu / koska
 minä kätäräisin sinua iloisella suulla.

7. Koska minä wvotesein lasten / nihin minä muistan
 sinun / koska minä herän / nihin minä puhun sinusta.

8. Sillä sinä olet minun auttojan / ia sinun siipéis
 warjon alla minä kerscan. (kun tuke.

9. Minun sielun rippu sinusa / sinun oikia kätēs mi-

10. Mutta he edziwät cadottapens minun sieluani /
 heidän täyty maan ala meinä.

11. Heidän pitä miecksan langeman / ia kettulle o-
 sari tuleman.

12. Mutta Euningas' iloidze Jumalasa / joca h^än
nen cauttans wanno se cunnioitetan: Sillä walhet
teliaht suut pitä tukittaman.

LXIV. psalmi.

1. Dawidin Psalmi edelläwefattaya.

Culdele Jumala minun äändäni minun wal
turefani / warjele minun elämänsildä hirtan
selda wihoilliselda. (pust)

3. Meitä minua pahain cocourist / pahaintekiam iä

4. Jotca heidän tielens hrowat niyr^ucuin wiecan
jotca ambuwat heidän myrkylisillä sanoillans niyr
cuin nuolilla.

2. Että he salaisest ambuisse hurscasta / he amb
wat händä äkist / ilman pelgota.

6. He owat rohktat pahoilla aivoitayillans / ia p
huwat cuninga he paulat wiritälist / ia sanowat: E
ca taita ne nähdä?

7. He ajattelewat coirusta / ia sala sen pitäwät /
owat pahan elkiset / ia, pitäwät catwalat juonet.

8. Mutta Jumala ambu heitä äkist / niyr että h
dän pitä kiwistämän.

9. Heidän oma tielens pitä heitä langettoman /
tä jocainen cuin heidän näke / häwäise heitä.

10. Ja caicki ihmiset jotca sen näkewät / pitä se
man: Sen on Jumala tehnyt / ia harwaidzeman
olewan Jumalan tegon.

11. Wanhurscat pitä Herrasa riemuidzeman /
hänen yscaldaman / ia caicki hurscat sydämet ker
wat sijtä.

LXV. psalmi.

1. Dawidin Psalmi ja weisu / edelläwefattaya.

Jumala sinua k^äitetän Zionis, hiljaisudes /
nulle moxetan lupaus.

3. Sinä cuuldelet rucouret / sentähden tule caicki
 liha sinun tygös.
4. Meidän pahat tecom meitä cöwin rascoutta-
 wat / waan anna sinä meille synnit anderi.
5. Aulus on se jongas walidzet ia otat tygös? as
 suman cartanoisas / hänellä on runsas vscallus si-
 nun ia pyhästä Templistäs.
6. Cuuldele meitä ihmelisest wanhurscandesta / Ju-
 mala meidän autuudenti / joca olet caick ein turwa
 maan päälle / ja caucana meresä
7. Joca wuoret wahwistat atullas / ia on hangittu
 woimalla.
8. Sinä cuth asetat meren paubtuan ia hänen al-
 doins paubtuan ia Cassain metelin.
9. Että ne hämmästyisit / jotca nää maan ärisä
 asuwat / sinun ihweitäs / sinä illoitat caickt lükurwa-
 set / awulla ja ehtona.
10. Sinä edyiskelet maan ia liotat sen / ia teet sen v-
 löh rikari / Jumalä wirta on wettä täynnäs / sinä cas-
 watat heidän jrwäns / ettäs näin maan walwistat.
11. Sinä juotat hänen wacons / ia castat hänen
 kyndöns / satella sinä ne pehmität / ia siunot hänen
 laihöns. (askeles tuukurwat raswasia.
12. Sinä counnistat wuoden hywydelläs / ia sinun
13. Corwen asuwaiset owat myös lihawat / että he
 tuukurw. / ia cuukulat owat ymbärins iloisans.
14. Äitumet owat lauma täynnäs / ia laros on tih-
 täldä jrwä / nijm että sittä ihastutan ia lauleran.

LXVI. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi ia weisu / edelläweisattava.

Hastucat Jumalalle caickt maa / weisateat kii-
 tost, hänen nimens cunniaxi / ylistätät händä
 suurest.

3. Sanocat Jumalalle: Euinga ihmelliset ovat
 nun työs / sinun wihollisildas pitä puuttuman sinun
 suuren wäkes tähden.
4. Ealcki maa cumartacon sinua / ia weisatcan
 tost sinun nimelles / Sela.
5. Zulcat ia cadzocat Jumalan tecoja / iocanijn
 mellinen on hänen toisäns ihmisten lasten seas.
6. Hän muutta meren cuiwaxi / niin että jalcaifi
 kähdän weden ylidze / siitä me hänestä iloldzemm.
7. Hän hallidze waldans cautta nancacikisest / h
 nen silmäns cadzelewat Canissoia / eripuratset ei
 dā wotman corgotta heitāns / Sela.
8. Käftätät te pacanat meidän Jumalata /
 iahatcan hänen kiitopens äni cauwas.
9. Joca meidän sielun elättä / ia ei salli meid
 jalcoiam luucastella.
10. Sillä sinä Jumala olet meitä coetellut / ia
 lanut niincuin hopia waletan.
11. Sinä weit meitä fangiuteen / ia panit cuorm
 meidän landehille.
12. Sinä olet andanut ihmiset meidän päämm
 p äälidze mennä / me olemma tuleen ia weteen tulle
 mutta sinä weit meitä wios ia wirgotit.
13. Sentähden minä menen polttouhrilla sin
 huonesees / ia maxan sinulle lupourenti.
14. Jotca minun huuleni lupaisit / ia minun su
 puhunut on minun tascasani.
15. Eihawat polttouhrit minä teen sinulle poldet
 sta oimasta / minä yhran sinulle naudat eauri
 cansa / Sela.
16. Zulcat / cuulcat / te caieki jotca Jumalata pelte
 winä ilmoitan mitä hän minun sielulleni on tehu
 mato

17. Händä minä suullani huusin / ja niistin kielessäni.
 18. Jos minä jotakin wäärnyttä pidäisin sydämesä-
 ni / niin ei Herrä minua cuuldellis.
 19. Sentähden cuuldele minua Jumala / ja ota
 waari minun rucoupeni änestä.
 20. Kijtetty oleon Jumala joca ei hyljä minun ru-
 coustanti / eikä kännä hywyttäns pois minusta.

LXVII. psalmi.

1. Psalmi ja weisu edelläweisattaya tändeleilla.

- J**umala oleon meille armollinen ja siunaton
 meitä / hän walistaacon caswons aina meidän
 päällem / Sela.
 2. Että me maan päällä tundišim hänen tiens / ja
 caikein pacanain seas hänen autuudens.
 3. Sinua Jumala Canssat kijttäwät / sinua caieki
 Canssa kijttäwät.
 4. Canssat iloidzewat ja ihastuwat / ettäš canssat ois-
 kein duomidzet / ja hallidzet canssat maan päälle / Sela.
 5. Sinua Jumala Canssat kijttäwät / sinua caieki
 Canssat kijttäwät.
 6. Naa anda hedelmäns / siunaton meitä Juma-
 la / meidän Jumalam.
 7. Siunaton meitä Jumala / ja caieki maailma
 pelhätön händä.

LXVIII. psalmi.

1. Dawidin Psalmi ja weisu edelläweisattaya.

- O**leon Jumala / että hänen wihollisens ha-
 wioitettaisin / ja jotea händä wihawat paetcan
 hänen edestäns.
 2. Usa heitä pois niñcuin sawa ajetan pois / niñ-
 cuin meden waha sula tulen edes / niñ huckacan Ju-
 malattomat Jumalan caswon edes.

4. Mutta wanhurscat riemuitcan ta iloitscan Jumalan edes / ta riemuitcan sydämeštäns.
5. Weisatcat Jumalalle/weisatcat kätösti hänen nimellens / tehtät hänelle tteitä / joca hiljan mene edes / hänen nimens on Herra / ta iloitscat hänen edesäng.
6. Joca on orwoin Isä ta leskein Onomari / hän on Jumala hänen pyhästä asumisesäng.
7. Jumala joca pyhäisten anda huonen täynnäs lapsia / joca fangit wie vlos oikialla sjalla / ta anda eripuraiset cuwasa asua.
8. Jumala / coscas kätwit Canffas edellä / coscas waelfit corwesa / Sela.
9. Nijn maa wapisi ta taitwat tiucuit / tämmän Jumalan edesä Sinais / sen Jumalan edesä / joca Israelin Jumala on.
10. Mutta nyt sinä Jumala annat armollisen saaten / ta wirtgotat sinun perimises / joca cuwa on.
11. Etä sinun eiäimes sinä asustit / Jumala / sinä wirtgotat sinun hywydelläs redoulsit. (colla.)
12. Herra anda sanan suurella Evangelistatu joukossa.
13. Sotawäen Cuningat pakenevat / pakenevat ta huonen cunnia joca röhöwähret.
14. Cosca te lewis oletta / nijn se kijdä cuin mettiset sijwet / joca nijn cuin hopta ta culda läichwät.
15. Cosca caick walbias jocapaicas heidän seasans Cuningat asetta / nijn tule sejas cusa yngiä on.
16. Jumalan mäki on hedelmälinen mäki / suuri ja hedelmälinen mäki.
17. Mirit te suuret tuoret kippatet tämmä on Jumalan wuori / josa hän mielisty asuman / ta Herra pyysi sieltä kancakistest.
18. Jumalan rattaita on monda tuhatta kerta tuhalla / Herra on heisä pyhästä Sinais.

19. Sinä astuit ylös korkeuten / ja olet fangixi oc-
tanut fangitusen / sinä olet lahjoia saanut ihmissä-
warten: Eripuraiset myös / että HERRA Jumala
siellä cuumingin asu.
20. Kötetty oleon HERRA joca päiwä / Jumala
pahacuorman meidän päällem / mutta hän myös
autta meitä / Sela.
21. Meillä on Jumala joca autta / ja HERRA HERRA
/ joca cuolemasia wapahta.
22. Mutta Jumala särke hänen wihollisens pää-
heidän päänlakens cansa / jotca pösywät heidän
synnifäns.
23. Eutkengin sano HERRA: Minä haen muutamal-
lahawasta / meren sywydestä minä muutamita haen.
24. Sentähden sinun jalcas tule painetupi sinun
wihollises weresä / ja sinun colras sen nuole.
25. Sen näki Jumala cuingas waellat / cuingas mi-
nun Jumalan ja Cuningan Pyhästä waellat.
26. Laulatat käyväc edellä / ja siitte leicarit piicain-
seas / jotca trumputa lüdowät.
27. Kötätät HERRA Jumalata sevracunnisa /
Israelin lähtentähden.
28. Siellä hallitzye heidän seasans wäähä Ben Ja-
min / Judan päämiehet jouctomens / Zebulonin
päämiehet / Naphtalin päämiehet
29. Sinun Jumalass on sinun walda undas aset-
tanut / wahwista sitä Jumala meitä: Sillä se on
sinun tecos.
30. Sinun Tempelis puolesta cuin on Jerusalemis /
Siitä Cuningat sinulle lahjoja wiewän
31. Nuhtele peso ruogosa / härkain loumat wasicka-
seas / joca waatiwat rahan tähden / hän hajotta-
canssat jotca mielelläns sotiwat.

32. Egyptin päämiehet pitä tuleman / Ethiopia pitä
käsiäns Jumalalle ojentaman.

33. Euningasten waldacunnat maan päällä weisat
cat Jumalalle / weisatcat kätöst Herralle / Sela.

34. Se cuin asu taimais joca paic as hamast algusta /
cadzo / hän anda jyltäniens wouman.

35. Andacat Jumalalle woima / hänen herraudens
wu Israelis / ia hänen woumans pilwisä.

36. Jumala on ihmellinen hänen Pyhydesäns / hän
on Israelin Jumala / hän anda Eanssalle wäen ja
wouman / kätetty olcon Jumala.

LXIX. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi encaisija / edelleweisattapa.

Jumala auta minua: Sillä wedet käywät ha
man minun sieluni.

3. Minä wajan sywään mutaon / josa ei pohia ole /
minä olē tullut sywijn weisijn / ia wirta upotta minua.

4. Minä wäshin huutamisest / minun circum cui
wettu / minun nähyn waipu / että minä nijncauwan
Jumalata odotan.

5. Niitä on enämbi cuin minun pääsäni hiuria /
jotca ilman syhtä minua wihawat.

6. Jotca syhtömäst minun wiholliseni owat / ja
minua hucuttawat / owat wäkewät / niitä tämm
minun maza / jotca en minä ryöwännyt.

7. Jumala sinäpä tiedät minun tyhmydeni / ia mi
huritoren ei ole sinulle salatut.

8. Älä salli heitä häpiään tulla minun tähteni / jo
ca sinua odottawat HERRA HERRA Zebaoth / älä
anna heitä h wäistä minun tähteni / jotca sinua ed
wät Israelin Jumala.

9. Sillä sinun tähtes minä pilcä kärkeä / minun
astron on täyhäns häpiätä.

10. Minä olen muicalaiseri welijlteni tulli / ja on
 doxi äitini lapsille.
11. Sillä sinun huones kiiwaus syö minua / ia
 heidän pilkkaus jotca sinua pilkkaist / langeist mi-
 nun päälleni. (cattia päästisxi.)
12. Minä itkin ja paastoisin hartasta / ja minä pil-
 13. Ja minä puin säkin päälleni / waan he sütte-
 kin leikitä reit.
14. Jotca portisa istuwat / ne minusta jaarittele-
 wat / ja juodesans he minusta weisawat.
15. Mutta minä Herra rucoillen sinua otollisella
 ajalla / Jumala suuren laupudes puolesta / culbele
 minua wagan awus cautta.
16. Pelasta minua logasta / etten minä wajots / että
 minä pelastettaisin wihollisistani / ia sywistä wesiästä.
17. Ettei wuo minua ypotais / ia sywydet minua
 laimois / eikä caiwon suu suljetais minun päälleni.
18. Cuuldele minua Herra / sillä sinun hywodes
 on turwallinen / käännä sinuas minun päin / sinun
 suuren laupudes tähden.
19. Ja älä peitä castwoas palwelialdas: Sillä mi-
 nä ahdistetan / cuuldele minua nopiast.
20. Lähene minun sieluani / ia lunasta häändä mi-
 nun wihollisteni tähden pelasta minua.
21. Sinäpä tledät minun pilkkaani / häpiäni ia hä-
 wäistyreäni / caicki minun wiholliseni owat edesäs.
22. Pilka särke minun sydämeni / ia waiwa minua:
 Minä odotan jos locu armahrais / ia etole kengän /
 lohduuttai / waan en minä ketän löydä.
23. Ja he annoit minulle sappe söhdäyeni / ia ette-
 lata juodarent / minun suurimias janojani.
24. Heidän pöytäns olcon helle paulari / sekä co-
 floxi että langemisxi.

25. Tulcon heidän silmäns pimeäri / ettei he näkis /
ja salli heidän landens omia horiwa.
26. Wuodata närkästyres heidän päällens / ja si-
nun hiruinen wihas käsittäkön heitä.
27. Olcon heidän asumisens kylmillä / ta ei kengän
olco / toca heidän marasans asuis.
27. Sillä he wainowat sitä jotas lyönyt olet ja
kerseawat ettäs omaidzes pahasti haawoitat.
29. Salli heitä langeta syministä syndyn / ettei he
tulis wanhuks audes tygö.
30. Pöhi heitä eläwitten kirjasta / ettei he kirjotte-
tais wanhuksasten cansa.
31. Mutta minä olen radollinen ja märehellinen /
Jumala / sinun apus suojelcon minua.
32. Minä katän Jumalan nitne weisulla / ja yllä-
stän sangen händä kätöyellä.
33. Se kelpa parammih HERRalle cuin härkä taito
ka mulli / jolla owat sarwet ja sorcat.
24. Radolliset näkewät sen ja iloidzewat / ja jotca
Jumalata edjivät heidän sydämens pitä elämän.
35. Sillä HERRa cuule köyhä / ja ei hän sangia /
cadjo yllön. (mittäniisä lyökuwat.
36. Kättäkän händä katwat / maa ja meri / caidit
37. Sillä Jumala autta Zioni / ta rakenda Judan
Caupungit / että siellä asutan ja ne oimistetän.
28. Ja hänen palwelians siemen ne peri / ja jotca
hänen nimens racestawat / asuwat niisä:

LXX. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi edelläweisattapa / muisturi.

- R** Jena Jumala minua wapahaman / kirjuta
HERRa minua auttaman
3. Häwetkön ja häwäistälän / jotca minun sielua
ai wäghwät.

4. Njettacoon tacaperin ia tulcon hãwãistynri / jotca
minulle vaha suowat. (tittãwãk.)

5. Ettei he jãllens hãviããn tulstie / jotca minua vi-

6. Iltocon ia riemutcon sinusa caicki jotca sinua
edjhwãt / ia jotca sinun auttuutas rãestawãt / sa-
nocan aina : Jumala olcon suurest viistetty.

7. Mutta minã olen radollinen ia kõnhã / rieñã Ju-
mala minun tygõn : Sillã sinã olet minun outta-
jan ia pelastajan / minun Jumalan ãlã wiywytã.

LXXI. Psalmi.

Eminun Herra minã vscallan / ãlã anna minua
itãnãns hãwãistã.

2. Wapahda minua wanhurscoudellas ia pelasta mi-
nua / callista cortwas minun puoleeni ia auta minua.

3. Ole minulle wahwa turwa / johon minã aina pa-
senisin / joca aina autta luvannut olet : Sillã sinã
olet minun callion ia linnan.

4. Minun Jumalan auta minua jumalattowar
kãdestã / wããran ia yspian kãdestã.

5. Sillã sinã olet minun turwan Herra / Herra
minun toiwon minun nuorudestani.

6. Sinuun minã olen luettanut hamastãitini cohdu-
sta / sinã minun wedit vlosãitini cohdusta / sinusta on
aina minun kerscayen.

7. Minã olen monelle ihmexi tullut / mutta sinã
olet minun wahwa turwan

8. Tõpã minun suun sinun kstõpõstas / ia sinun
sumiõstas jocããwã.

9. ãlã minua heitã pots minun wanbudesani / ãlã
minua hyljã / coseã minã hẽicõri tulen.

10. Sillã minun wiõollisen puhuwat minua wa-
san / ia jotca minun steluan wãjhwãt / he keste-
nãns neuwo pitãwãk.

11. Ja sanovat? Jumala hyljä hänen: Ujacaſ ta-
ca ia k'ſitt k'ät händä: ſillä ei ole wayahajata.
12. Jumala älä ercane cauwas minuſta / minun
Jumalan riellä minua auttaman.
13. Häwetſön ia hukuc en jotca minun ſieluani wa-
ſtan owat / häpiän ia häwäſtyhen ala tulcon jotca
minulle paha ſuowat. (nun k'ytöres.
14. Mutta minä odotan aina / ia corgotan aina ſi-
15. Minun ſuun pitä ilmoittaman ſinun wanhur-
ſcauttas / jocap'äitöä ſinun auttuuttas / joita en minä
wöi-caichia lufe.
16. Minä waellan HErran HErran wäkewydes /
minä yliſtän atnoaſtans ſinun wanhurſcauttas.
17. Jumala ſinä olet minua nuorudefanti opetta-
nut / ſentähden minä julistan ſinun ih'weittäſ.
18. Ja minun wanhudeſani ia harmaxi tulduani
älä Jumalaminua hyljä / ſijhenäſti cuin minä il-
moittan ſinun k'äſiwartes laſten-lapſille / ia ſinun
wäkewydes caikille tulewaisille.
19. Ja toſin Jumala ſinun wanhurſcaudes on ſan-
gen corkia / ſinä ſuuria teet / Jumala cuca on ſinun
wertaiſes?
20. Sillä ſinä annat minun nähdä palio ia ſuuria
abdiſturia / ia wirgotat minua jällens / ia taas ſinä
haet minua y'loſ maan ſhyrodeſtä.
21. Sinä teet minun ſangen suurexi / ia lohduat
minua jällens.
22. Näin minäkin k'ytän ſinua Pfaltarilla / ſinun
wacuuttas / minun Jumalan: Minä weiſan k'ytöſ
ſinulle candeileilla / ſinä pyhä Iſraelis.
23. Minun huulen ia minun ſielun / jongas luno-
ſtit / iloidzewat ia weiſawat k'ytöſt ſinulle.

24. Ja minun kielen puhu myös jotapäivä sinun
wanhurscaudestas / sentähden häwetkän heja hä-
ptään tulcon / lotca minulle paha suowat.

LXXII. Psalmi.

Salomille.

Buola anna duomios Euningalle / ja wan-
hurscaudes Euningan pojalle.

2. Että hän wets Canssas wanhurscauteen / ia aut-
tais sinun radollistas.

3. Wuoret tuocan rauhan Canssalle / ia cuckulat
wanhurscauden.

4. Hänen pitä radollisen Canssan eikendesa pitäs
män / ia köyhä auttoman / ia särkemän pilkarit.

5. Sinua peljätän / nijncawwan eulin Aringo ia
Cuu owat / lapsista niin lasten lapsin.

6. Hän astu alas nijncuin sade nijtetyllä nijtulle /
nijncuin psarat jotca maan liottowat.

7. Hänen aicanans wanhurscaus ia suuri rauha
cucoisia / sijhenasti ettei Cuuta oleekän.

8. Hän hallidze merestä mereen / ia wirrasta mail,
man äriin.

9. Händä heidän pitä cumartaman jotca cortwesa
owat / hänen wihollisens pitä tomun nuoleman.

10. Euningat meren tykö ia suodoist pitä lahjoia
candaman / Euningat rickast Arabiast ia Sebast pi-
tä annot tuoman.

11. Caieki Euningat pitä händä cumartaman / ia
caieki vacanat pitä händä palweleman.

12. Silä hän wapahta huutawaisen köyhän / ia ra-
dollisen / jolla ei ole auttajata.

13. Hän on armollinen waiwaiselle ia köyhälle / ia
köyhän sielua hän autta,

14. Hän lunasta heidän sielunsa petokset ja pöly-
sest / ja heidän merens lueton callixi hänen edesons
15. Ja hän elä / ja hänelle annetaan cilda riekari
rabioista / ja händä alati cumarretan / jocap äwä
tetän händä
16. Maasa ja wuorten cuculoilla pitä tihtiän tu-
lon oleman / hänen hedelmäs pitä häälymön ni-
cun libanonin / ja sen pitä cucoistaman Caupungo-
sa / niincuin ruoho maan räällä.
17. Hänen nimens pösy jancuicifest / niincuin
cuin Auringo on / plottu hänen nimens jälken tu-
waisille / ja he tulewat sinnatuxi hänen cauttans
caicfi pacanat plistäwät händä.
18. Khyetty olcon Jumala / Herra Israelin Jumala
ja / joca nimäns ihmettä tele.
19. Ja khyetty olcon hänen cuuluisa nimens joca
caicfifest / ja caicfi maa täytettäkön hänen cum-
stans / Amen / Amen.

Davidi Isän pojan ruosten loppu.

LXXIII. psalmi.

1. Assaphin Psalmi.

Detta on Jumala Israelille hywä / niille joca
puhtat sydämeist owat.

2. Mutta minä olim pian jalgoillani horjunut /
nun askeleni lähes tu: ostunet.

3. Sillä minä närkästin öndäristä / että mi-
nän jumolattomat menestywän.

4. Sillä ei he ole misän cuoleman hädös / waan he-
wat wohwana / ja heidän woimans pösy wahwanat

5. Ei he ole wastoinkäntäises niincuin muut ihmisi-
tä ei watwata niincuin muita ihmisiä.

6. Sentähden on heidän yspendens callis / ja heidän
wäkiwaldans täyty hywäxi työxi cudzutta.

He patsuwat castwoilda nijneuin lihawa wadja /
 etekewät mitä ainoastans heille kelpa.

Catecia he cadzowat ylön / ja sijtte pahasti puhu-
 wat / ja puhuwat ja laittawat ylypiäst.

Mitä he puhuwat sen täytä olla talwasta puhut-
 ta / mitä he sanowat / sen täyry maan päälle kelwata.

Sentähden noudatta heitä yhteinen Caussa / ja
 condurwat heidän tygöns nijneuin wedet:

Ja sanowat: mitä Jumalan pidäis heitä kysy-
 män? mitä pitäis corkiemän heistä lucua pitämän?

Cadzo ne owat Jumalattomat / he owat onnel-
 leset mailmasa / ja ricastuwat.

Pidäiskö siis sen turhan oleman / että minun
 sydämen nuhtetoinna elä / ja minä pesen wiattomu-
 es minun kätteni?

Ja ruostitan jocabäiwä / ja minun rangalstus-
 ten on joca amulla käsis?

Minä olisin lähes nijn sanonut cun hekin /
 mutta cadzo / nijn minä olisin duominnut caicki si-
 un lapses / jotca tkänäns ollet owat.

Minä ajattelin sitä tutkia / mutta se oli minun
 ylen rascas.

Sijhenasti cun minä mentin Jumalan pyhään /
 affaigim heidän loppuns. (pohjaan

Mutta sinä asetit heitä liuckalle / ja syörit heitä

Cuinga he nijn pian hukuwat / he hukuwat
 saawat cauhian lopun.

Rijneuin uni cosca jocu herä / nijnpäs HERRA
 heidän cawans Caupungis ylön cadzoturi.

Waan se carwastele minun sydämesäni / ja se
 tä minun munascuitani.

Että minun pitä tyhmän oleman / ja ei mitän
 H tie

tietämen / ja minun täyty olla niijneulin naudan
nun edesäs.

23. Cuitengin minä pyssyn alati sinun tyköns : sillä
sinä pidät minun oikasta kädestäni.

24. Sinä talutat minun nenwollas / ja soriat mo-
nuu wijnein cunnialla.

25. Quin sinä ainoastans minulla olisit / niijn en-
nä ensingän sijtte taiwasta eli maasta tottelis.

26. Waikka wielä minun ruumtu ja sielun tu-
pits / niijn sinä Jumala cuitengin olet aina minnes
sydäment vscallus / ja minun osan.

27. Sillä cadzo / jotca sinusta heitäs erittäwä-
ne huokawat / sinä cadotat caieki / jotca sinua mo-
stan huorin tälwät.

28. Mutta se on minun ilon / että minä idzeni Jum-
laan pidän / ja paanen minun toiwont Herran
ran päälle / mainidzeman cuinga sinä sen teet.

LXXIV. psalmi.

1. Assaphin Dyetus

Jumala mielis meitä niijn rakkis pois sörät
olet niijn hirmuisesta wihainen sinun loitu-
lambaille.

2. Muista seuracundas / jongans wanhaft omis-
ja sinulles perimseri lunastanut olet / Zion wa-
ta / josas asut.

3. Talla heitä jalgoillas / ja hysä juuri pohla-
wiholinen on raiscannut caieki Pyhäas.

4. Sinun wihollises kiljuwat sinun huoneisas
asettawat epäjumalans niijnin.

5. Kirwet näkywät wälchwan ylhällä / niijn
medzäs hacataisin.

6. Ja huokawat ricki caieki hänen suickarin ca-
sturens / sekä teihällä että kirtweillä.

- He polttawat sinun Pyhäis / ja riiwawat sinun
nimes asuinflan pohjan asti.
- He puhuwat sydämifäntä rabelcam heitä ynnä /
he polttawat caieki Jumalan huonet maalla.
- En me näe meidän ihmeltäm / eikä sillen yrikän
Dropheta saarna / ei kengän opettaja meitä opeta.
- Jumala / cutaga cauwan wihollinen häwäise /
ja wainollinen sinun nimes ratki nijn pilka?
- Mixis kännät pois sinun kates? Ja oikian kät
es nijn ratki sinun powestas?
- Mutta Jumala on wanhasta minun Cunin
gan / joca awut caieki matcan saatta maan päällä.
- Sinä hajotat meren wöimallas / ja sinä mu
ennat Drakein päät wessisä.
- Sinä müserfit walas calain päät / ja ainnat ue
kassalle ruari medžän corwesa.
- Sinä cuohntat lähtet ja wittrat / sinä cuuwat wä
erwät costet.
- Päitwä ja nö owat sinun / sinä rakenat Aurin
jon ja tähdet määrätyn juoruns pitämän.
- Sinä sowittit jocaidzen maan rajat / sinä teet
iwän ja talwen.
- Nijn müista siis että wihollinen häwäise H Er
ja hullu Canssa laittawat sinun nimes.
- Älä siis anna pedolle mettises sielua / ja älä
n ratki onohda sinun kōnyhiä eläimitä.
- Müista lätto : sillä maa on jocapaitas surkias
witetty / ja huonet owat täynnä wäärnyttä.
- Älä anna huonon mennä pois häpiällä? Sillä
phät / ja radolliset kättäwät sinun nimes.
- Nouse Jumala ja aja ašias / müista niytä hä
šisnyä / jotea sinulle jocapaitwä hullullda tapah
wat,

23. Älä vnohda vihollistes parveita / sinun vain-
listes meteli tule aina suurempi.

LXXV. Psalmi.

Affaphin Psalmi ja weisu / ettei hän huk-
nut edelläweisattapa.

DE kytäm sinua Jumala / me kytäm sinua
ilmoitam sinun ihmeitäs / että sinun nim-
o nija läsnä

3. Sillääjallans minä oikein duomidzen.

4. Maa wapise ja caieki jotca sen päällä asuwe-
mutta minä wahwistan lujast hänen padzans Se-

5. Minä sanoin öncäreille: Älkät nijn kerscatco
Ja Jumalattomille: Älkät wallan päälle haastaco.

6. Älkät nijn palio haastaco teidän waldan pääl-
Älkät puhuco nijn niscurist.

7. Nijncuin et mitän'hätä olis / eikä idästä eli lä-
nestä / taieka wuorista jotca corweja owat.

8. Sillä Jumala on' Duomari / joca tämän ala-
Da ja toisen ylendä.

9. Sillä Herran kädes on malja täynnens / wa-
wällä wijnalla täytetty / ja sijtä hän pane sisäl-
waan caiekein Jumalattomain täyty juoda / ja
hangin rypätä wlos.

10. Mutta minä ilmoitan hanciekiisest / ja weis-
lijost Jacobin Jumalalle.

11. Ja minä tahdon särke caieken Jumalattoma-
wallan / että wanhurscasten walda corgotettaisui-

LXXVI. Psalmi.

1. Affaphin Psalmi ja weisu candeileilla /
edelläweisattapa.

Jumala on tutiu Judaas / Israelis on hän
nimens suuri,

3. Salemis on hänen majans / ja Zionis hänen
asumisens. (ja sodan/ Sela.
4. Stellä hän särke ioudzen nuolet/ kilwät/ miecan
5. Sinä olet kirckambi ja wäkwämbi / cuin ryö-
stöwuoret
6. Corjat pitä ryöstettömän ja nuokuman / ja catcki
totamtehet tänty käsistän herwottomari tulla.
7. Sinun rangaistuksestas Jacobin Jumala/ vneen
wajo orhi ja raras.
8. Sinä olet hirmullinen/ cuca woi seiso sinun edes-
säs/ coscas wihaftut?
9. Coscas duomion annat cuuluataiwast/ nñn maan
wapise ja waickene.
10. Cosca Jumala nousse duomidzeman / että hän
auttais catckia radollisia maan päällä / Sela.
11. Cosca ihmiset kiukuidzewat sinua wastan / nñn
sinä voitot cunnian / ja cuin he wielä enä kiucuidze-
wat / nñn sinä myös wielä olet.
12. Luwateat ja andacar teidän HERRallen Juma-
lalle catcki jotca hänen ymbärillän oletta / wiefät
lahjoja hirmuuiselle.
13. Joca päämiehildä otta rohkeuden/ ja on hirmus-
linen maan Cuningaille.

LXXVII psalmi.

1. Assaphin Psalmi Jedathunin edestä/
edettäweisattapa.

Winä huudan änelläni Jumalata / Jumalata
minä huudan / ja hän cuu dele minua.

Minun härä ajallani edzin minä HERRa minun
äten on yöllä ojettu / ja ei lacka: Sillä ei minun
kelun salli händäns lohduitetta.

Cuin minä murheisani olen / nñn minä asette-

Ien Jumalan päälle / kuin minun sydämeni on ahdistu-
tes / niin minä puhun / Sela.

5. Sinä pidät minun silmänt etää he waltowat / mi-
nä olen niin woiwaton / etten minä woi puhua.

6. Minä ajattelen wanhoja atcoja / endistä wuosi-

7. Mitä ajattelen yöllä minun candelettani ja pu-
hun minun sydämellent / ja minun hengen tutki.

8. Heittänekö Jumalapois hancakistest / ja ei yhtä
armo silleen osottane? (Sella jo loppu)

9. Puuttuneco hänen laupiudens : ja olleco lupau-

10. Onko Jumala ynhotannut olla armollinen?
sulkenut hänen laupiudens wihans tähden? Sela.

11. Minä sanon : Se minua waiwa / waan ylitse
mälisen oikia käsi woi caicki muutta.

12. Sentähden mitä muistan Herran töitä / ja minä
ajattelen sinun endistä ihmeitäs. (tegoistat)

13. Ja puhun caikista sinun töistäs / ja sanon sinun

14. Jumala sinun ties on pyhä / casa on niin wäke-

15. Jumalata kuin sinä olet :

15. Sinä olet se Jumala joca ihmeitä teke / sinä osot-
woimas Caussata seas.

16. Sinä lunastit Caussas woimallifest Jacobin
Josephin lapsen / Sela.

17. Wedet näit sinun Jumala / wedet näit sinun
wapisit / ja sywydet paubestit.

18. Waxut pilwet caasit wertä / pilwet jylistit ja nuolien
lensit secaa.

19. Se jylisti taitwasa / ja sinun leimattes wälkyt ma-
pöyrti päälle maa liskui ja wärsi siitä

20. Sinun ties oli meresä / ja sinun polcus olit suuri
ja wesiä ja ei sinun jälkiäs kengän huomainnut.

21. Sinä wetit Caussas nyncuin lammas laumar
sezen ja Aaronin sauttis.

Chuse minun Canssan minun lastin / callistacat
teidän corwan minun suun sanouin.

Minä awan suuni sananlascuun / ja wanhat ta-
pauyet mainigen

Jotca me euulset olemma ja tiedämme / ja meidän
Isän meille jutellet owat.

4. Eten me sitä salais heidän lapsildans / jotca tule-
wat / julistain Herran kätöyitä / ja hänen woumans ja
ihmeitäns jotca hän on tehnyt.

5. Hän sääsi todistusen Jacobis / ja andoi lastin Isra-
elis / jonga hän käski meidän Isän opetta heidän laps-
sillens.

6. Että wastatulewaiset oppisit / ja lapset / jotca iwelä
syndywät.

(lapsillens.

7. Cain he castawat / että hekin myös ilmottaisit

8. Että he paitisit toiwons Jumalaan / ja ei unhotais
Jumalan teoja / ja pidäisit hänen käskyns.

9. Ja ei tulis nincuin heidän Isäns / haiken deletwa
ja cangia sucu / joca ei wahwistanut sydändäns / ja hei-
dän hengens ei rippunat yscollisest Jumalasa.

10. Nincuin Ephraimin lapset / harniscoitut / jou-
simiehet pakenit sodan ajalla.

11. Ei he piränet Jumalan lähtö / ja ei waeldanet hä-
nen laisans.

12. Ja he unhotit hänen tecons ja ihmens / jotca hän
heille osottanut oli.

13. Heidän Isäns eteen teli hän ihmeitä Egyptin
maasa / Joan kedolla.

14. Hän halcais meren / ja weti heitä sen läpidze / ja
ketti weden / nincuin murrine

- 15 Ja hän talutti heittä ylipäiwä pilwellä/ ja ylipäiwä
walkiolla tulella.
16. Hän halsats calliot corwesa/ ja juotti heitä wo-
dellä yhdäkylä.
17. Ja hän laski ojat wuotaman calliosta/ niñ että
sijtä wuodit kuin wirrat.
18. Ja wielä he sijtengtn syndiä teit händä wastan/
wihoitit korkeimman corwesa.
- 19 He kiusaisit Jumalata sydämifäns / anoden ruo-
heidän sielullens.
20. He puhuit Jumalata wastan/ ja sanoit: woin
co Jumala walmista pöydän corwesa?
21. Cadzo/ kyllä tosin hän callion löi/ ja wedet wuot
ja ojat juotti.
22. Mutta cuinga hän woi myös leipä anda, eli Can-
fallens liha saatta?
23. Quin HERRA sen cuuli/ wihastui hän ja tuli sytyt-
tin Jacobis / ja juumuus tuli Israelin päälle.
24. Ettet he usconet Jumalan päälle / ja ei uscal-
net hänen apuuns.
- Ja hän käski pilwille ylhäldä ja atwais taitwan ot-
25. Ja andoi sata heille Manna syödärens / ja
doi heille taitwan leipä.
26. He söit Engelitten leipä / hän lähetti heille
lä ruoca rawinnoxi.
27. Hän andoi itätuulen puhalda taitwan alla/
hänen wäkewydessäns kehoitti etelätuulen.
28. Ja andoi sata niñcuin tomua / liha heille /
linduaja niñcuin sanda meresä.
29. Ja saller langeta keskelle heidän leiritäns / joi-
paicas kuin he asuit.
30. Niñ he söit ja rawittin / ja sait heidän htmont

31. Eui ei he wielä lacannet hintooldjemast / ja he
wielä siittä söit.
32. Zuli Jumalan wiha heidän pääleens / ja tappoi
jaloitumat heidän seastans / ja parahimmat Israe-
lis hän maahan löi.
33. Mutta wielä sijttekin caikisa näisä he syndiä
reit / ja ei usconet hänen ihmeitans.
34. Sentähden andoi hän heidän cuolla / niin ettei
he mitän saanet / ja täytyi heidän elinaicans rangat-
stuna olla.
35. Eui hän heitä tappoi / edzit he händä / ja he
palaisit / ja tulit warhain Jumalan tygö.
36. Ja muistelit että Jumala on heidän turwans /
ja Jumala se corkein heidän lunastaians.
37. Ja he petit hänen heidän suullans ja walehtelit
hänelle kielläns. Mutta heidän sydämens ei ollut
wahwa hänen puoleens / ja ei pitänet uscollisest häs-
men liittoans.
38. Mutta hän oli armollinen / ja andoi pahat tegot
andert / ja ei hucuttanut heitä / ja hän känsi pois
usein wihaans / ettei hän lastenut caikia wihaans
menemän.
39. Sillä hän muisti heidän lihapi / tuulexi / joca
mene pois ja ei palaja.
40. He wihoittit hänen sangen usein corwesa / ja
wehoittit hänen aukiasa maasa.
41. Ja he kiusa:st taas Jumalata iocapaicas / ja
härsyttelit sitä pyhä Israelis.
42. Ei he muistanet hänen kättäns / sinä päätwänä
ona hän lunasti heitä wiholdisista.
43. Niincuin hän oli ihmens Egyptis tehnyt / ja
hänen merckins Zoan maasa.

44. Cosca hän heidän werens werexi muutti / ei he ojistans tainnet juoda.
45. Cosca hän turilat heidän secaans lähetti / jotta heitä söit / ja sammacot cuin heitä hucutit.
46. Ja andoi heidän tulons ruohomadoille / ja heidän kylwöns eranoille.
47. Cosca hän rakehilla heidän wijnapuuns löi / heidän medjastehians jääteellä.
48. Cosca hän löi heidän carjans rakehilla / ja heidän laumans pittäisen tulella.
49. Cosca hän hirmuises wihans lähetti heidän secaans pahat engelit / ja andoi heitä raadella / totta ja wahingoitta.
50. Hän päästi wihans heidän secaans / ja ei stännyt heidän sielujans cuolemasta / ja heidän elimens rutolla cuoletti.
51. Cosca hän calati estoitset löi Egyptisä / en siniset perilliset Chamini majoissa.
52. Ja lasti hänen Canssans nänccuin lambat / wei heidän nänccuin lauman cortwesa.
53. Ja saatti heitä irstasta / ettet he peljännet / woi heidän wihollisens pettet meri.
54. Ja hän wei heitä Pyhäns rajojhi / tämän mähö / jongo hänen oikia kätens scanut ohi.
55. Ja hän ajoi pois heidän edestäns pacanat / jacoi heille perimisen arwalla / ja näjden majoissa doi hän Israelin su:ueunnat asua.
56. Mutta he kiufaisit ja wihoitit Jumalan eorkeimman / ja ei pitänet hänen todisturians.
57. Waan he palaisit tacaperin ja cadjoit woi nänccuin mähös heidän Jsäns / ja ei pitänet / cuin he linnyt joudji.

8. Ja he wihoittit hänen medzi siidollans / ja här-
 pitelitt händä epäjumalillans.

9. Ja cuin Jumala sen cuuli / nän hän närlästy /
 ja hyltäis eowin Israelin.

10. Niin että hän luowut asutustastans Silos /
 jistä maasta josa hän ihmisten seas asut.

11. Ja andoi heidän waimans fangiureen / ja hei-
 dän caunindens wiholdisten käsijn.

12. Ja hän hyltäis Caassans mitecan ala / ja när-
 lästy hänen perimistans wasson.

13. Heidän miehucassens ulutti tult / ja heidän
 euidjens tändyn huolemata iädä.

14. Heidän pappins largeisit mitecalla / ja ei ol-
 lutan leste / josa heitä itki.

15. Ja Herä heräis niincuin jocu moca waimen /
 niincuin jocu wäkewä rämarä wijnan tuopumifest.

16. Ja loi wathollistans peräwterlin / ja pant njan-
 culdisen häpiän heidän päällens.

17. Ja heitti Josephin majan pois / ja ei wallinut
 Ephraimin siucucunda.

18. Waan hän walidzi Judan siucucunnan / Dio-
 nin wuoren / jota hän racasti.

19. Ja rakensi Pyhäns corcturen / niincuin ijant-
 aikifest psywarisen maan.

20. Ja walidzi palwelians Dawtdin / ja otti hä-
 nen lammas huonestä.

21. Imettäwistä lambaista hakti hän hänen / että
 hän hänen Caassans Jacobin Caidzis / ja Israelin
 hänen perimistans.

22. Ja hän caidzi heitä caikella sydamens wacuu-
 salla / ja hallidzi heitä caikella ahkerudeilla.

LXXIX. psalmi

1. Assaphin Psalmi.

6 Erä / pacanat owat pericundaas carannet
 he owat saastuttanet sinun pyhän Templis / ja
 Jerusalemista kiwiraunton tehnet.

2. He annoit palwelias ruumit linuille taitwan ala
 la ruari / ja sinun pyhäis lihat maan pedoille.

3. He wuodatit heidän werens nijn cuin weden Je
 rusalemiin ymbärille / ja ei kengän haudannut.

4. Me olemma meidän läsnä asuwaisillem nauru
 ri tullet / häwäistyperijä pilcari nälle jotca meidän
 ymbärillem owat.

5. Herrä cuinga cautwan sinä niin wihainen olet
 ja annat sinun köywaures nijn cuin tulen pala?

6. Wuodata hirmuisudes pacanain päälle / jotca
 sinua tunne / ja niden waldacundain päälle / jotca
 sinun nimes rucoile.

7. Sillä he owat Jacobin syönet / ja hänen hu
 nens häwittänet.

8. Älä muistele meidän endisiä pahoia tecoiam /
 mahda pian meidän päällem: Sillä me olemma sinun
 gen köyhäxi tullet.

9. Auta sinä meitä Jumala meidän auttajam /
 nun nimes cunnian tähden pelasta meitä ja an
 meillen syunit andexi sinun nimes tähden.

10. Mikis sallit pacanain sanoa cusa on nyt he
 dän Jumalans? Ilmoitettacan pacanain seas /
 dän sillmäim edes sinun palwelias weren costo /
 wuodatettu on.

11. Anna etees tulla fangein huocauyet / sinun su
 ren läsiwartes cautta / coria cnoleman lapses.

12. Ja costa meidän läsnä asuwaisillem seidzert
 ferroit heidän pilcans heidän helmaans / jolla
 sinua Herrä pilcannet owat.

3. Mutta me sinun Canssas / ia sinun wehmas
lauma kätäm sinua tjancaickisest / ia julistam sinun
kijlossas loppumata.

LXXX. Psalmi.

1. Assaphin Psalmi cullaisesta cullaisesta /
edelläweisattapa.

CDules Israelin paimen / joca saatat Josephin
Cnyncum lambat / ilmoita sinus joca istut Ches
rubimin päälle.

3. Herätä sinun waldas / sinä cuin Ephraimin / Ben-
Jamin ia Manassen edes olet / ia tule meidän auxem.

4. Jumala lohdata meitä / ia anna sinun castuos
paista / nijn me tulemma autetuxi.

5. Herra Jumala Zebaoth / cuinga canwans wi-
hastut Canssas rucourijn?

6. Sinä ruokit heitä kynnelitten leiwällä / ia juotat
heitä suurella mitalla täynnäs kynnelitä.

7. Sinä annat caickein meidän läsnä asuwaiffen
meitä kiroilla / ia meidän wihollisten meitä pilcata.

8. Jumala Zebaoth lohdata meitä / ia walista sinun
castuos / nijn me autetuxi tulemma.

9. Sinä tolt Wijnapuun Egyptistä / ia olet paca-
nat carcottanut / ia sen istuttanut.

10. Sinä percaisit tien hänen eteens / ia annoit hä-
nen hywästi junrtua / nijn että se täntti maan.

11. Mäet owat sen wariolla peitetyt / ia hänen o-
tillans Jumalan Cedripuut.

12. Sinä lewitit hänen wesan haman meren asti /
ia hänen haarans haman wirran tygö.

13. Mixis sijs / särjet hänen aittans / että sitä caicki
hibjelänwät reptwät.

14. Medzäfica on sen castwanut plös / ia dodot o-
wat turmelleet.

15. Jumala Zebaoth käännä siis sinuas / cadzo alas
kaiwast ja näe / ia edzi sitä wijnapuutta.

16. Ja pidä se kündigtänä / jonga sinun oikia kätēs on
istuttanut / ia jongas sinulles luiaſti walinnut olet.

17. Cadzo siehen ta nuhtelee / että polttamisesi ta re-
pimisesi loppu tulis.

18. Sinun kätēs wartelcon sinun oikian kätēs Canſ-
ſan / ia ihmiset jotcas sinulles luiaſti walinnut olet.

19. Nijn en me sinusta luowu / suo meidän elä njjn
me sinun nimes rucoilem.

20. Herra Jumala Zebaoth lohdata meitä / ia an-
na casuos paisia / njjn me auteturi tulemma.

LXXXI. Psalmi.

1. Sitthihin päälle edelläweissatapa / Aſſaphin.

Wäätewydem / ihastucat Jacobin Jumalalle.
Eisateat iloisesi Jumalalle / joca on meidän

3. Ottocat Psalmi ta tuocat trumbut / iloiset con
delet ia Psaltari.

4. Soittocat Basnilla ydesa Cuusa / meidän lehti
majam juhlapäivinä. (oikeus)

5. Sillä se on tapa Israelis / ia Jacobin Jumalalle.

6. Sen hän pant Josephis todisturexi / cosca he
gyptin maalda läxi / ia oudon kielen cuullet olit.

7. Ja hän oli heidän olcans cuormasta wapah-
nut / ia heidän kätens pääſit tiiltä tekemäst.

8. Cosca sinä tuscasas minua rucoilit njjn minä
tin sinua / cuuldelin sinua / cosca tuultispä tuli sinua
päälles ia coettelin sinua riistaweden tytönä / Sela.

9. Cuule minun Canſſan : minä todistan sinun se-
ſas / Israel / sinan pitä minua cuuleman.

10. Eitei sinun seſas maucalainen Jumala olit
ia ettes wierasta Jumalata cumarras

11. Minä olen sinun Herras Jumalas/joka sinun
 wein ulos Egyptin maalda/ lewitä suus nän minä
 sen tärtän.

12. Mutta minun Eanffan ei cuullut minun ändänt/
 ja Israel ei totellut minua.

13. Nän minä lastin heitä heidän sydämens pahus
 teen/wældämän neuwons jälken.

14. Jos minun Eanffan cuulis minua/ta Israel mi-
 nun teifänt käwis.

15. Nän minä ptan heidän wihollisens painaisin/ ta
 minun kätenti käändäisin heidän wihollisens päälle.

16. Ja jotta HERra wihawat/ huckon he pyrkiwät
 händä wastan/ mutta heidän aicans olis ijancieck-
 sest pöshwä.

17. Ja minä ruockisin heitä parhaille nisuilla/ ja
 räwidzisin heitä hunajalla callioffa.

LXXII. psalmi.

1. Assaphin Psalmi.

Jumala seiso Jumalan seuracunnasa/ ta oit-
 Duomari jumalitten seasa.

3. Euinga cautwan te wäärin duomitsetta / ta juma-
 lattoman muoto cadzotta? Sela.

4. Zehläät oikeus köyhälle ja orwoille/ ta auttaat
 radolliset ja waitaiset oikeudelle.

5. Pelastacot ylön cadzottua ja köyhä/ ja päästäläe
 händä jumalattoman wallasta.

6. Mutta ei he totellet eikä lücuä pidä/ he köntwät
 lastamota pimetsä/sentähden täyty caieckimaan peru-
 stupet caatua.

7. Minä tostin sanoin Ze oletta jumalat/ ja caiecken
 korkeimman löpset.

8. Cuitengin täyty teidän cuolla nän cuin ihmiset
 sin/ ta nän cuin tyrannit huckuwat.

9. Nouse Jumala ia duomidze maa: sillä caicki pa-
canat owat sinun omas.

LXXIII. Psalmi.

1. Nāyahin Psalmi ia weisir.

Jumala älä niin ratti waickene / ia älä caicki
nijn hiliainen ole / Jumala älä sitä niin kārssi.

3. Sillä cadzo / sinun wiholdises kruuidzewat / ia
jotca sinua wihawat / nlendāwāt pāāns.

4. He pitāwāt cawalotta iuonia sinun Canffas wa-
stān / ia pitāwāt neuwo sinun salatuitas wastān.

5. Sanoden: Tulcat/hāwittākām heitā/nijn ettei
he ensingān Canssa oliscan/ettei Israelin nime sillea
muistellais.

6. Sillä he owat pannot neuwons yhteen/ia tely-
met lūton sinua wastān.

7. Edomerein ia Ismaeliterein majat / Moabite-
rein ia Hagariterein.

8. Gebaliterein/ Ammoniterein ia Amalechiterein/
Philisterit ia Tyron asuwatset.

9. Assur on myös hānens heihin lūttānyt / autta-
man Lothin lapsia / Sela.

10. Tee nūlle nūneuin Midianitereille / nūneuin
Sifferalle / nūneuin Tobinille Kisonin ojan tykōnā.

11. Jotca wesiattin Endorin tykōnā / ia tulit loga-
xi maan päälle.

12. Tee heidān pāāruhtinans nūneuin Dreb / ia
Seeb / ia caicki heidān ylimmäisens nūneuin Se-
bah ia Salmuna. (lan huonet.

13. Jotca sanowat: Me omistam meillem Jumaa

14. Jumala tee heitā nūneuin tuulis pāā/nūneuin
corssi tuulen edesā.

15. Nūneuin cūls joca meidzān poltta/ia nūneuin
liecki joca māet sytyttā.

16. Waino tuurtinän heittä tuulis päälläs / ja hämmästyttä heitä tuuliallas.

17. Täntä heidän castions häpiällä / että he sinun nimes edzisit.

18. Häwertön ja hämmästytkön njancaickisest / ja häpiään tulcon ja huckucon.

19. Niin he saawat tuta että sinun nimes on ainoastans HERRA / ja ylimmäinen kaikesa maailmasa.

LXXXIV. psalmi.

1. Corahn lasten Psalmi Sijhtim päälle / edelläwäisattapa.

CWinga ihanat owat sinun asuinias HERRA Zebaoth.

3. Minun sielun ikäwöidze ja halata HERRAN esicartanoihin / minun ruumin ja sielun iloidze eläwäsä Jumalasa.

4. Sillä lindu on huonen löytännyt / ja päästynen hänen pesäns / johonga he potcans lastewat / nimitäin / sinun Altaris HERRA Zebaoth / minun Cunnigan ja minun Jumalan.

5. Autuat owat jotca sinun huoneisas asuwat / he kjiitawät sinua njancaickisest / Sela.

6. Autuat owat ne ihmiset jotca sinun pitawät wäkenäns / ja sydämeftäns waeldawat sinun jälkes.

7. Jotca kähwät itcun laxon läpidse / ja itefewät siellä cainoia / ja opettaiat monella sinuapella cauniteran.

8. He saawat yhden woiton toisen jälken / että huomataisen oikia Jumala Zionis.

9. HERRA Jumala Zebaoth cuuldele minun rucouren / ota Jacobin Jumala tätä corwis / Sela.

10. Cudzele siis Jumala meidän kilpen / cadzo sinun woidelous castowa.

11. Sillä nyt päitvä sinun esikartanoisias on parantua
 hi kuin tuhatta mualla/ ennen minä olisin omenwar-
 eta minun Jumalani huonesi// kuin caudan asu-
 sin Jumalattoman majoissa
12. Sillä Herra Jumala on Auringo ja kilpi/ Herra
 ra ando armonia unntap/ hurscailda et mitän hy-
 swä puutti: (nun vscalda)
13. Herra Zebaoth/ autuas on se ihminen/ joka se

LXXXV. psalmi.

1. Corabin lasten Psalmi edelläweisattava.

- F**ERRA sinä kuin muuten olit armollinen sinun
 maacunnalles/ ja Jacobin sangit lunastit.
2. Sinä kuin muuten olet andanut andeji sinun can-
 sas pahat tegot/ ja caicki heidän syndins peittänyt/
 Gela.
3. Sinä kuin muuten lépytti caicki wihas/ ja käänsi
 sinuas wihas julmudesta.
4. Lohduta meitä Jumala meidän wapahatam/ ja
 päännä pois wihas meistä.
5. Tahdotcos siis tancicifess olla wihaimein me-
 dän päällem? eli sinun wihas pitä sut ucinnaasta/ ja
 ucinndan? (sa ilbidzis)
6. Etkö meitä wirgota jälleens/ että Canssas sinu-
 8. HERRA osota meille armos ja autametta.
9. Josca minä cuulisin mitä Herra Jumala puhu-
 etti hän rauhan lupais Canallens ja pyhilleens
10. Eturengin on hänen apuns nyden thkonä jota
 h. ndä pelkää: että meidän maalla cunuta asuis.
11. Että laupius ja totuus leskenäns cohtaisit/ wan-
 hurscaus ja rauha toinen toisens suuta andaisit.
12. Että totuus maasta weisoi/ ja wanhurscaus
 caiposs cadjois

13. Että myös meille Herra hywän telis / ja meis-
dän maan hedelmäs annais.

14. Että wanhurskaus sitet in hänen edesäns py-
sio ja menestyis.

LXXXVI. psalmi.

Dawidin rukous.

Ullista HERRA corvos ja euudele minua: sillä
minä olen radollinen ja köyhä.

3. Rätke minun selun: Sillä minä olen pyhä / Luo-
tä minuo minun Jumalan / sinun palveliatas / joca
idzeni sinuun luotah.

4. HERRA ole minulle armollinen sillä minä huu-
dan ylipäiwä sinua.

5. Ilahuta sinun palveliats selu / sillä sinua HERRA
räminä ikäwöidzen.

6. Sillä sinä HERRA olet hywä ja armollinen / ja
samen lauptas / aikille jotca sinua rucouewat.

7. Ymmärrä HERRA minua rucouzen / ja ota waa-
ri minun rucouzeni änessä.

8. Tuscafani minä sinua rucouile / ettäs minua euul-
delist / HERRA ei ole yriskän jumalista sinun caltai-
ses / ja ei ole kengan / oca niin tehdä taita kuin sinä.

9. Caikki padanat jotcas tehnyt olet / pitä tuleman
ja cumartaman sinua HERRA / ja sinun nimes cum-
noittaman.

10. Ettäs niin suuri olet ja teet ihweitä / ja sinä olet
hyminäs Jumala.

11. Osota minulle HERRA sinun ties / waeldaren
sinun tottuudeses / kunnitā minun sydämen sijhen
phteen / että minä sinun nimes veikäisin.

12. Minä khtän sinua HERRA minun Jumalan
kaitesta sydämeistäni / ja cunniovan sinun nimes
Jumalijestse

13. Sillä sinun hytyhdes on suuri miinusa / ja sinä olet pelastanut minun sieluni sywlymästä helwetistä.
14. Jumala / corjat carcawat minus wastan / ja tyrannein joucot wäghywät minun sieluani / ja ei piä dā sinua silmäns edesä.
15. Mutta sinä HErra Jumala olet armollinen ja laupias / kārsiwäinen ja jangen hywä ja waca.
16. Kāännä idzes minua päin / ole minulle armollinen / wahwista palwelias sinun wotimallas / ja autta pūcas potca.
17. Tee mercki minun Caussani / että minun mentis / ja he sen näkisit totca minua wihawat / ja he pēisit / että sinä HErra autat ja wahwistat minua.

LXXVII. Psalmi.

1. Psalmi / corahn lasten weisij.

B An on wahwast perustettu pyhäin kuorten päälle / HErra racasta Zionin porteta / caikista Jacobin asuin siosta.

3. Sunnalliset asiat sinusa saarnatan / sinä Jumalan Caupungi / Sela.

4. Minä annan saarnata Rahabin ja Babelin edesä / että he minun tundewat / cadzo Philisterit / Eypri ja Ethiopialaiset syndywät siellä.

5. S onille pitā sanottaman: että caickinaiset Caussat siellä syndywät / ja että Corkein sitā rakenda.

6. HErra anda saarnata caickinaisilla kielillä / että mhōs muutammat heistä syndywät Sela.

7. Ja weisajat nējncuin tangis / caicki minun tēpenti sinusa.

LXXXVIII. Psalmi.

1. Psalmi Corahn lasten weisu / edelläweisattapa / tadollisten heickondetta / Nemann sen Ephraimitin oppi.

Berra / Jumala minun wopahdatan / minä huudan yöllä ja päivällä sinun edessä.

3. Anna minun rucoupen sinun etees tulla / callista corwas minun huutoini puoleen.

4. Sillä minun sielun on surkiutta täynnäs / ja minun elämän on juuri liki Helwettiä.

5. Minä olen arwattu n^hnen caltaiferi jotca helwettiin menewät / minä olen nijreini se mies jolla ei yhtän apua ole.

6. Minä macan hyljättynä cuolluitten seas / nijreini hawoitettu jotca haudasa macawat / joita et sinä sillen muista / ja jotca kädessä eroitetut owat.

7. Sinä olet minun painanut alemäseen cawon pimexteen ja sywyteen.

8. Sinun hirranifudes ahdistta minua / ja pacoitta minua fraun alloillas / Sela.

9. Sinä eroitit cauwas minun ystävänä minusta / sinä olet minun kehnyt heille cauhifurexi / minä macan sangittuna / etten minä woi päästä ylös.

10. Minun castwont on surkia radollisuden tähden / Herra / minä rucollen sinua jecapäiwä / minä haudotan käteni sinun puolees.

11. Teetkös siis ihmeitä cuolluitten seas / eli nouse wato cuollet sinua kiertämän? Sela

12. Luetellango haudoisa sinun hywyteäs? Ja sillon wacuttas cadotuxesa?

13. Tutango sinun ihmes piwiasä? eli sinun warseaudes sinä maasa josa caieki ynho detan?

14. Mutta minä huudan sinua Herra / ja minun rucoupen tule warahin sinun etees,

15. Nijis HERA heittät pois minun sieluni / ja heittät castwos minuida.

16 Minä olen radollinen ja wäetöin/ että minä nhy
hlyättyn olen/ minä kārfin sinun hirmuisuttas/ että
minä lähes epäilen.

17 Sinun julmuudes tule minua päälleni/ sinun
pelcos likistä minua.

18 Ne sortawat minua jocapäiwä näjncutin wesi
ja ynnä minua pyhittäwät.

19 Sinä teet että minun ystāwāni ja lähimmāni
ni/ ercanewat cauwos minusta/ ja minua tuttat
leni olen minä pimendes.

LXXXIX. psalmi.

1. Echanin sen Esrahitin opetus.

Winä weisan HErran armoista hancatkele
ja hänen totuudes ilmoitan suullani/ sugusta
sucuuni.

2 Ja sanon: Jancatkeinen armo tån ylös/ ja sin
pidät yscollisest sinun totuudes taitwasa.

4 Minä olen lhton tehnyt walittuni cansant/ min
olen Dawidille minun palwestalleni wannonnut.

5 Haman hancatkeisuten minä saatan sinulle siem
nen/ ja rackennan sinun istuimes sugusta sucuuni
Sela:

6 Ja taitwasi pitā ylistāmān HErra sinun ihmet
ja totuttas / pyhäin seuracunnasa:

7 Sillä cuca taitan pilwisä werrata HErraan?
cuca on HErran caltainen Jumalitten lasten seas?

8 Jumala on sängen wākwā pyhäins cocouy
ja ihmellinen: aickein näiden seas/ jotta owat hān
ymbärillāns.

9 HErra Jumala Zebaoth/ cuca on nēn uin sin
wākwā Jumala? Ja sinun totuudes on sinun y
bärillāns.

10. Sinä wallidzet paubawaisen meren / sinä hillidzet paisuwaiset aallot.
11. Sinä lyöt Rahabin cuoliari / sinä hajotat sinun wihollises vihollisella käsiwarrellas.
12. Tawas ia maa on sinun / sinä olet perustanut maan pürin / ia mitä sinä on.
13. Pohjan ia etelän olet sinä luonut / Thabor ia Hermon ihastuwat sinun nimees.
14. Sinulla on wotmallinen käsiwarssi / wäkewä on sinun kätes / ia corkia on sinun pikia kätes.
15. Wanhursaus ia duomio on sinun istuimes wahwisus / armo ia totuus owat sinun castuos edes.
16. Autuas on se Canssa joca thasua talto HErrasa heidän pitä wældämän sinun castuos wälkeudesa.
17. Heidän pitä lloidzeman jocapäiwä sinun nimees / ia sinun wanhurscaudesas cunnialliset olemas.
18. Sillä sinä olet heidän wäkewydens kerscaus / ia sinun armos cautta nostat sinä meidän sarwem.
19. Sillä HErra on meidän kilyem / ia Pyhä Israeelis on meidän Cuningam.
20. Silloin sinä puhuit näwytisä pyhilles / ia saoit : minä olen Sangarin herättänyt auttaman / minä olen corgottanut yhden walitun Canssasta.
21. Minä olen löntännyt palweliani Dawoidin / minä olen hänen woidellut pyhällä öljolläni.
22. Minun käteni tulle händä / ia minun käsiwarte ni wahwista händä.
23. Ei pidä wiholliset händä woittaman / ia wäkä rät ei pidä händä sulloman.
24. Waan minä lönön hänen wihollisens hänen edes / ia jotea händä wihawat tahdon minä wai

25. Mutta minun totuudenti ta armont pitä hänen
tykönäns oleman / ta hänen sarkwens pitä minun mi-
meni nostettaman.
26. Minä asetan hänen kätens meren / ta hänen
dikian kätens wirttoihin.
27. Näin hänen pitä minun cudzuman: sinä olet mi-
nun Isän/minun Jumalä ta turwä joca minua autat
28. Ja minä asetan hänen esikoiseri / caickin cor-
keimmart Cuningosten seas maan päälle.
29. Minä pidän hänelle armoni tähdellä tjancaicki-
sest / ta minun löytöni pitä hänelle wahwa oleman.
30. Minä annan hänelle tjancaickisen siemenen /
ta wahwistan hänen istuimens nñnc auwan eutin tai-
wat pyrwät.
31. Mutta jos hänen lapsens minun latini hyljä-
wät / ta ei waella minun oikeudesani.
32. Jos he minun saätyni riwwat / ta ei minun
käskijäni pidä.
33. Nijn minä heidän syudins widzalla rangaiseri /
ta heidän pahat tecons haawoilla.
34. Mutta minun armojani en minä hänestä kääntä-
nä pois / engä salli minun totuudenti wilpistellä.
35. En minä riwä lijtöant / ta mitä minun sur-
fani kånnyt on / en minä muuta.
36. Minä olen wihdoin wannonut pyhydeni cauti-
ta / en minä Dawdille walhettele.
37. Hänen siemenens on olewa tjancaickisest / ta
hänen istuimens minun edessäni nijncuin Auringo.
38. Ja nijncuin Eau/wahwistetän hän tjancaickisest
Ja on wahwana nijncuin todistus pilwisä / Sela.
39. Waan nyt sinä syöpet ta heität pois / ta wihe-
lut woidellulles.

40. Sinä särjet palvelias lįton/ta taltat hänen
munus maahan, (nans särjettä.

41. Sinä rikoit hänen muurins/ ia annat hänen lin-

42. Händä raatelewat cotecki ohidjeläyväiset/hän
on tullut läsnä olewaissilens nauruyt.

43. Sinä corgotat hänen wihollisens oikian kää-
dän / ia ilahutat cacki hänen wainollisens.

44. Hänen mieckans woinan olet sinä myös otta-
nut pots / ia et salli hänen woitta sodasa.

45. Sinä häwitit hänen puhtaudent / ia paiscat
hänen istuimens maahan.

46. Sinä lyhennät hänen nuorudent ajat/ ia pela-
tät hänen häpiällä / Sela.

47. HERRA / cuinga rauwan sinä sinus nįnsalat
ia annat hirmuisudes pala niñcuin tulen ?

48. Muista cuinga lyhyt minun elämäni on / mi-
pis tahdoit cacki ihmiset hukkan luoda ?

49. Euca elä / ia ei näe cuolewata ? Joca sieluns
helwetin käsisiä pelasta ? Sela.

50. HERRA / cusa owat sinun endiset armos ? Joca
Dawidille wannonut olet sinun totudesas ?

51. Muista HERRA palvelias pilckä / jonga minä
cannan helmasani / cackista nijn monista Canssoista.

52. Joilla HERRA / wihollises sinua pilckawat/ joca
illa he pilckawat sinun woideltuis jäljet.

53. Rįtety oleon HERRA ijancaickiseft/ Amen/ Ame-
XC. Psalmi.

Moseyn / Jumalan miehen/ Rucons.

1. HERRA Jumala / sinä olet mejdän/turwam/ sinä
gusta succun.

2. Ennen cuin wuoret olit eli maa / ia mailma luod-
tin/ sinä olet Jumala ijancaickisefta ijancaickiseend

3. Sinä joca annat ihmiset cuolla / ta sanot: En-
cat jällens te ihmisten lapses.
4. Sillä tuhat ajastaikea ovat sinun edes / ja niñcuin
eikänen päivä meni / ja niñcuin wartia yöllä.
5. Sinä tuodatat heitä niñcuin costen / ja ovat
niñcuin uni / niñcuin ruoho amulla / joca cohta la-
eastu. (na leicatan ja cuitwetu.
6. Joes amulla cucoista ja noptast cuitwa ja ehto.
7. Sen teke sinun wihas / että me niñ hucume / ja
sinun hirmuisudes / että me niñ äkistääldä tematan.
8. Sillä meidän pahat tecom sinä asetat etees /
meidän tundemattomat syndim waltenteen sinun
castuos eteen.
9. Sentähden culuwat caicki meidän päiväm sinun
wihas / meidän wuotem loppuwat pikemmim
cuin justu.
10. Meidän elinaicam on seldzemen kymmendä
wuotta / caicka eninnäkin cahderan kymmendä wu-
otta / ja cuin se paras on ollat / niñ on se tusca ja työ
ollut. Sillä se mene pian pois / niñcuin me lendäi-
sim pois.
11. Mutta euca yseo sinun niñ raseast wihas-
wan / ja euca pelkä sencalkatista sinun hirmuisuttas?
12. Opeta meitä ajatteleman / että meidän pu-
cuoleman / että hwmärtäwäisxi tulisim.
13. HERRa käännä siis idzes taas meidän pu-
leem / ja ole palwelioilles armollinen.
14. Täytä meitä pian armollas / niñ me riemuid-
zemia iloidzem caickina meidän elinaicanam.
15. Jlahuta nyt meitä jällens / että me niñcuin
wan / waiwannut olet / että me niñcuin onnet-
tomutta karsinet olem.

16. Osoa palwelialles sinun tecos / ta sinun cun-
nias heidän lafsillens.
17. Ja / HERRa meidän Jumalam olcon meille le-
ppinen / ta auttacon meidän kättem tegot meidän can-
san / Ja meidän kättem tegot hän auttacon.

XCI. psalmi.

Doca corkiemman warjeluyes istu / ta on Cate-
stiwaldian wariosa.

2. Hän sano HERralle: Minun toiwon ta linnan /
minun Jumalan / johonga minä vscallan.
3. Sillä hän pelasta minun wäijyjän paulasta / ta
wahingelisesta ruttotaidista.
4. Hän kynnilläs sinä warjo / ta sinun turwas on
hänen sijpeins alla / hänen totuudens on kaihäs ta
kilti: (wällä lendäwät.
5. Ettes pelkäis yön cauhistust / ta nuoletä / jota päte
6. Sitä rutto joca pimelsä lijeku / ta sairautta cun-
puolip äwänä turmele.
7. Waikka tuhannen langeisit siwullas / ta kymme-
nen tuhatta sinun oiktallas / njjn ei se sinun satu.
8. Ja tosin sinä näet ilos silmilläs / ta cadzot cuinga
Jumalattomalle cohetau
9. Sillä HERRa on sinun toiwos / ta ylimmäinen
on sinun turwas.
10. Ei sinua cohtaa mikän paha / ta ei yhtän waiwa
pidä sinun majaan lähestymän.
11. Sillä hän on andanut kätstyn Engelleillens sinu-
sta / että hee kättewät sinua caikisa teisäs.
12. Että hee candawät sinua käsijäns / ettes jalcas
siwien louclais.
13. Sinä kätnt lejonin ta kynnkärmien päällä / ta tal-
lat muoren lejonin ta Drakin.

14. Että hän minua halais / niin minä hänen pää-
stän / hän tunde minun nimeni / sentähden minä
werielen händä.

15. Hän ruoille minua / sentähden minä cuulde-
len händä / hänen tykönsä olen minä tuskasa / siinä
minä hänen temän pois / ia saatan hänen cuuriaan.

16. Minä rauwizen hänen piikällä njällä / ia oso-
tan hänelle antuudent.

XCII. Psalmi.

1. Psalmi Sabbahina weisakaya.

Siwä on Herraa kiittä / ia weisata kiitost sinun
nimelles sinä caikein ylimmäinen.

2. Amulla julista sinun armos / ia ehtona sinun to-
tuttas. (deleilla.

3. Kymmenen kielisellä ia Psalmarilla / soittain can-

4. Sillä sinä ilahutit minua HERRA / weisaten sinun
tegoistas / ia minä lerscan sinun kates töitä.

5. HERRA / cuinga sinun teos ovat niin suuret
kaunajatures ovat ylön sywät.

6. Hullu ei yseo sitä / ia tempeli ei hymärrä njätä.

7. Jumalattomat wiherjoidzewät niincuin ruoho /
ia pahointekijät caicki cuoistawat / sihenasti cuin he
huckuwat ijancaikisest. (caickisest.

8. Mutta sinä HERRA olet / se corkein ia pysyt ijan-

9. Sillä cadzo / sinun wihostises HERRA / cadzo /
sinun wihostises pitä catoman / ia caicki pahantekijät
pitä hajotestaman.

10. Mutta minun sarweni tule corgotetuyi niincuin
yrisa wisen / ia minä woidellan tuorella ölyllä.

11. Ja minun silmäni näkewät ihastuyens wihostis-
sistani / ia minun corwoni cuulewat ilons pahoi-
stajota heidän asettawat minua wastan.

- 13 Wanhurskas wiherididze nñncuin palma puu/
hän caswa cuin Cedripun Libanontis
- 14 Jotca owat isutetut HErran huonesä/wiherts
idzewät meidän Jumalam cartansisa.
- 15 He wesoivat wtelä wanhurskaudesans/hedelmidä
zewät ja tuorehruwat.
- 16 Ja he julistawat että HErra on nijn hurskas/
minun turwan/ia ei ole hänesä wäärystä.

XCIII. psalmi.

HErra on Cuningas/ia jalost caunistettu/ HErra
on caunistettu ja on alcanut waldacunnam
nijn lewiäldä cuin mailma on ja walmisti sen pnsy
män. (olet ijancatkinen.

1. Siitä ajasta pnsy sinun issuimes wahwana / sinä
2. HErra/wesikokset patsuwat/wesikokset patsut
tawat panhinans / wesikokset patsuttawat aldons.
- 4 Allot meresä owat suuret ja pauhawat hirmu-
sesti/mutta HErra on wielä wäkewämbi korkeus.
- 5 Stun sanas on oikia oppi/ pyhitys on sinun
huones caunistus ijancatkinest.

XCIV. psalmi.

HErra Jumala jonga costot owat/ Jumala jon
ga costot owat/ selkiäsi idges näntä.

- 2 Corgota sinuas sinä mailman Duomari / moka
coreille sitä he ansainnet owat.
- 3 HErra /cuinga cauman jumalattomat/ HErra
cuinga cauman jumalattomat/ correilewat?
4. Ja nijn nspiäsi puhuwat/ ia caiki pahantekid
heitns nijn kersawat?
- 5 HErra he polkewat alas sinun Canssas / ja sinun
peruwist. s he wawawat.
6. Esetet ja muncalaiset he tappawas / ja orwoit he
walettawas.

- 7 Ja sanotvat: Ei Herra sitä näe/ ta Jacobin
Sumala ei sitä tottele.
- 8 Ymmärtäkö siis te hullut/ Eanssan seas/ ta te
tyhmät/ cosca te taitawapi tulleta?
- 9 Joca corman on istuttanut/ eikö hän cuule? Eikö
joka a silmän loi/ eikö hän näe?
- 10 Joca paaanotta curitta/ eikö hän rangaise? joca
ca ihmisi'e opetta mitä he tietäwät.
- 11 Mutta Herra tietä ihmisten ajatukset/ että ne
karkhat owat.
- 12 Autuas on se joca sinä Herra curitat/ ta opetat
sinun kaillos.
- 13 Että hänellä karsimys olis cosca wassoin kån/ se
henastt cum jumalattomalle hauta walmistetän.
14. Sillä ei Herra heitä Eanssans pois/ eli hyljä
perin istäns.
15. Sillä oikeuden pitä sjetekin oikeuden oleman/
sa caletti hurscat syndämet sitä seurawat.
16. Eü: a seiso minun cansoni pahoja wostan? Eüca?
astu minun yngöni pahointekiditä wostan?
17. Ellei Herra minua auttais/ niin minun sielun?
maats lohes biliat ades.
18. Minä sanoin: Minun jalcan on horjunut/
waan sinun ort os Herra minun tukets.
19. Minulla oli palio surua syndämesäni/ mutta
sinun iohdatuses ilohutti minun sieluni.
20. Eepäs mielitti co an tosin wahingollisees
kuttneen/ joca kait h' r' si' ovetta.
21. He hangidzewat wankurscan sielua wostan/ jo
duoer idzewat wostanton woren.
22. Mutta Herra on minun warielusen/ minun
Jumelan on minun yscallusen turwa.

23. Ja hän eosta heidän määrtydens / ja hucutta heidän
 ta heidän pahudens tähden / HERRA meidän Jumal
 lam hucutta heitä.

XCV. psalmi.

Lulcat / ritemitteam HERRalle / ja iloittam me
 dan autundem turwalle.

2. Tulcat hänen castions eteen kstoyella / ja rite
 miteam hänelle lauluilla.

3. Sillä HERRA on suuri Jumala / ja suuri Eunis
 gas caikkein Jumalitten päälle.

4. Sillä hänen kädesans on caikki mitä maa can
 da / ja wiurten caikulat owat myös hänen.

5. Sillä hänen on meri / ja hän on sen tehnyt / ja hän
 nen kätens owat cuidan walmistanet.

6. Tulcat / cumartocam ja polwillem langet am / ja
 maahan laskecam HERRan meidän luojam eteen.

7. Sillä hän on meidän Jumalam / ja me hänen elä
 kus Canssans / ja hänen kätens louma.

8. Tänäpän / jos te cuuletta hänen änehs / nijn äs
 kät paaduttaco sydämitan / nijn cuin Weribas ta
 pabtu / nijn uin Rossan corwesa.

9. Eusa teidän Ysänne minua kiusaist / coettelit
 minna / ja näit myös sinun tecomi.

10. Että minä nelsätkymmendä ajostatca kärkein
 watwa taldä Canssalda / ja sandin. Se on sencaltat
 nen Canssa / ionga sydämet aina ernä tahtowat / ja
 otta minun ttecäni ei tahtonet oppia.

11. Joille minä wihoisan wannoin: Ettel heidän
 mda minun lepdoni tuleman.

XCVI. psalmi.

Lulcat HERRalle ysi weisu / weisat cat HERR
 alle caikki maailmas.

2. Weisateat HErralle ia tättäkät hänen nimeensä,
saarnateat päiwä päiwäldä hänen autuuttans,
3. Eufecat pacanain seas hänen cunnians / caicein
Eanffain seas hänen ihmeittäns
4. Sillä HErra on suuri ja sangen kijtettäpä / ih-
melinen caicein Jumalain seas.
5. Sillä caicein Eanffain Jumalat owat epäjumal-
lat / mutta HErra on taikwat tehnyt.
6. Eunnia ia caunistus owat hänen edesäns / ia hä-
nen Pyhänsä tapahu wahwast ia cuuniali est.
7. Conja tuocat HErralle / tuocat HErralle cun-
nia ia totima
8. Tuocat HErralle hänen nimens cunnia / tuocat
lahjoja ia tulcat hänen esihuonesens
9. Eumartacat HErra pyhäsä caunistukses / pe-
jätkän händä caicein mailma.
10. Sandocat pacanain seas HErraa Euningari / joca
pitä waldacundans nijn lewäldä / cum mailma on
walmistettu / että se pyhy ia duomidze Eanffain oiksein
11. Tawt riemuitcan / ia maa iloitcan / meri pau-
hatcan ia mitä sinä on.
12. Redot olcon iloitset / ia caicein cuin hänen owat /
ia caicein puut ihastucan medzissä.
13. HErrans edesä : sillä hän tule / sillä hän tule duo-
midzeman maata.
14. Hän duomidze maan pyrin wanhurscaudesa / ia
Eanffat hänen totudesans.

XCVII. psalmi.

- H**Erra on Euningas / siittä maa iloitcan / ia olcon
saaret riemuiset / nijn monda cuin heittä on.
2. Pilwet ia suagens owat hänen hambahillans / wan-
hurscaus ia duomio owat hänen iskuimens wahm-
kus.

3. Tuli kån hänen edelläs, ia poltta ymbärillä hä-
nen vihollisens.
4. Hänen leimauzens wälkynwät meän pyhän
päälle / maas näke sen ta wapise
5. Wuoret sulawat niincuin medenwaha HERRA:
ran edes / coco mailman haldian edes.
6. Tawat julistawat HERRan wanhurscautta / ia
caicki-Canssat näkewät hänen cumians.
7. Häwettäm caicki i jotea euwia palwelewat / ta
kerseawat heitäns epäjumalista / cumartacat händä
caicki Jumalat.
8. Zion cuule sen ta iloidze ia Judan tyttäret owat
riemuisans / HERRa sinun hallitusestas.
9. Sillä sinä HERRa olet ylimmäinen caickis maas
cumnis / sinä olet corgotettu caickein jumalitten päälle.
10. Te cuin HERRa racastatte toihatcat paha / HERRa
ra kätke pyhäins selut / Jumalattoman käsihä hän
heitä pelasta. (sydämille.
11. Wanhurscalle cetta walkens / ia ilo hurscaille
12. Wanhurscat iloitcat HERRasa / kättäät hänen
pyhydens muistori.

XCVIII. psalmi.

Psalmi.

Wesitacat HERRalle ysi wai'u: Sillä hän teke
ihmeltä.

2. Hän woitta oifialla kädelläs woiton / ia hänen
pyhällä käswarellans.
3. HERRa anda tietäwäpörehdä hänen autuudens /
Canssoille anda hän ilmoitta wanhursc auttans.
4. Hän muista armions ia totuudens Israelin huo-
nelle / caicki mailman äret näkewät meidän Juma-
lan autuutta.

5. Thastucat HErralle esicki maailma / weisatcat
 h'ist' t' t' ta sijtt' k'at. (milla)
6. Kijtt' k'at HErra candeileilla / candeileilla ia Psal
7. Wasitorwilla ia Wasunilla / thastucat HErran
 Cuningan edesä.
8. Meri p'auharcan ia caicki mitä h'anesä on / maan
 p'jri ia jotca asuwat sen päällä.
9. Cosket thastucan / ia caicki wuoret olcan iloiset
10. HErran ede ä: Sillä h'an tule maata duomid
 zeman / h'an duomidze maan p'jri wanhurscaudel
 la / ia Sanffat oikeudella.

XCIX. psalmi.

HERRA on Cuningas / että Sanffat wapisewat
 h'an istu Cherubim päällä / sentähden lujtt
 maailma:

2. Suuri on HErra Zionis / ia corkia caickein Cati
 sain päälle. (pnhä on)
3. Kijttäkän sinun suurta ia thmellistä nimes / jota
4. Ja tämän Cuningan wäldacunnasa racastetan
 oikeutta / sinä annat hurscauden / sinä saatat du
 mion ia wanhurscauden Jacobis.
5. Corgottacat HErra meidän Jumalaram / ia cu
 martacat h'ane astinlautäs juures / sillä h'an on pnhä
6. Moses ia Aaron h'anen Dappeins seas / ia Sa
 muel njoen seas / jotca h'anen nimens rucollewat
 he ru oilit HErra / ia h'an cuuideli heitä
7. H'an puhui heille pilwen padzasta / he r'itit h'anen
 todisturens ia k'äskyns jotca h'an heille andoi.
8. HERRA sinä olet meidän Jumalam / sinä cuui
 delit heitä / sinä Jumala annoit heille anderi / ia la
 tit heidän työns.
9. Corgottacat HERRA meidän Jumalaram / ia
 cunmar

umartacat hänen pyhällä wuorellaus: Sillä H^ER^Ra
 ja meidän Jumalam on pyhä.

C. psalmi.

Klitos Psalmi.

Hastu at H^ER^Ralle caiki moikma / palwelcat /
 H^ER^Raa ilolla / tulcat hänen eastwons eteen
 haurella.

2. Tundecan että H^ER^Raa on Jumala / hämbä
 meidän tefi / ia en me i:ze meitäm / hänen Eanssoren
 a laituimens lambari.

3. Mengät hänen portäns kijtorella / hänen esi-
 huoneisims weisulle / kijtätät händä ia ylistätät
 hänen nimens

4. Sillä H^ER^Raa on suloinen / ia hänen armon
 wosn tjancaitistest / ia hänen totuudens sucuunna
 ka sucuundaan.

Cl. psalmi.

Dauidin Psalmi.

Jnä weisan armesta ia oifeudesta / ia sanon
 sinulle H^ER^Raa kijtoren.

2. Minä kärtän minun taitawost ia toimellifest nri-
 tä cohtan / jotca minun oman owat / ia wacellan
 wscollifest minun huonesant.

3. En minä ota paha astota eteent / minä wihan
 wäärintekiditä / ia en salli heitä olla tykōni.

4. Nurja sydän olcon minusta pois / en minä kār-
 si paha

5. Joca lähimmäistāns sala panettele / sen minä
 huutan / en minä kārsi olpeltä ia röykyditä.

6. Minun silmāni cadzowat wscollista maan pä-
 lle / että he asuisit minun tykōnāni / ia wacastan
 wurscaita palweltoita.

7. Petollisla ihmisiä en minä, pidä huonesani /
walehtelit menesty minun tyköni.
8. Warahin minä hucutan coicci Jumalattomat
maasta / häwittäreni saicita pahointekijitä. **H**Erran
Caupungissa.

CII. psalmi.

1. Kadollisen Ruouos/cosca hän murheisans
en/ia hänen walituyens **H**Erran eteen
uodatta.

HErra cuuldeleminun ruouyeni/ta anna minun
parcuni tulla tygös.

3. Älä castwoas-minulda peitä / hädäsa calliste
corwas minun puoleni / cosca minä sinua ruoilen
nijn cuuldele pian minua.
4. Sillä minun päiwäni owat culunet njncuin sa
wu / ia minun luuni owat poldetut njncuin kēälē.
5. Minun sydämen on lyöty ia cuitwettunut njn-
cuiin heinä / njn että minä wyös ynohdan minun
leipäni syöda.
6. Minun luuni takistawat tuscalla minun. Ithaa-
ni / itkemisest ia huocamisesta.
7. Minä olen aiwa njncuin ruogonrärise ia cor-
wesa / minä olen njncuin hyypitä häwitetysä Ca-
pungessa. (caton päällä)
8. Minä walwon ia olen njncuin yrindinen lundu.
9. Jocapäiwä häwäiserwät minun wihoilliseni
nua / ia jotca minua slyjestelewät / wannowat mi-
nun cauttani.
10. Sillä minä syön tuhca njncuin leipä/ ia se-
tan minun juoman itculla.
- H. Sinun vhaupes ia wihas tähden / että m-
min nostanut olet ia paiscannut maahan.

2. Minun päiväni ovat culuget nijneuin warjo/ ja
 minä cuwetun nijneuin ruoho.
3. Mutta sinä HERRa pysyt hancatekifest / ja si-
 mun muistos suucunasta / suucundaan.
4. Nouse siis ja armahda Zionita / sillä aica on hän-
 ä armahda / ja aica on tullut.
5. Sillä sinun palwelias halajawot sitä raketa / ja
 näkisit miehelläns / että hänen kiwens ja calcins wal-
 mit olisit.
6. Että pacanat HERRa sinun nitzes pelkäisit / ja
 caicti Cuningat maan päällä sinun cunniatas.
7. Että HERRa rakenda Zionin / ja ilmandu hä-
 nen cunniofane.
8. Hän käändä idzens hyljättiuidän rucousten puo-
 lien / ja ei cadzo heidän rucoustans yldn.
9. Sen pitä kirjoitettaman tulewaisille sucuenille /
 ja se Canssa cun luodan / pitä kiittäman HERRa.
10. Sillä hän cadzele pyhästä corkeuxestans / ja
 HERRa näle taiwasta maan päälle.
11. Että hän cuule fangein huocauxet / ja kiwotta
 cuoleman lapset.
12. Että he sarnawat HERRan nime Zionis / ja hä-
 nen kiittostans Jerusalemis.
13. Cosca Canssat coconduwat / ja waldacunnat
 HERRa palweleman.
14. Hän nöpyntä tiesä minun woiman / hän ly-
 hendä minun päiväni.
15. Minä sanoin: Minun Jumalan älä minua ota
 pois minun festi gäsäni.
16. Sinun wuosicautes owat hancatekifest sinä oles-
 maan perustanut / ja talwat owat sinun käsialas.
17. Ne catowat / mutta sinä pysyt / ne caicti wan-
 hene

Henessä niincuin waate / ne muuttuwaat niincuin
waate / cosea sinä heitä muuttelet.

28. Mutta sinä pysyt niincuins olet / ja sinun te-
res et loppu.

29. Sinun palweliais lapses pysywät / ja he
fikians sinun edesäs menesywät.

III. psalmi.

Dawidin Psalmi

Ritää HERRA minun sielun / ja caicki mitä mi-
nua on / hänen pyhä niincuin.

2. Ritää HERRA minun sielun / ja älä unohta mi-
nyä hän minulle tehnyt on.

3. Joca sinulle caicki synnis anda anderi / ja
randa caicki sinun rikores.

4. Joca sinun henges päästä turmeluksesta / ja
sinun eruuna armolla ja laupitudella.

5. Joca sinun suus ilolla täyttä / että sinun nu-
kes vdistettaisin niincuin Eotcan.

6. HERRA saatta caickille wanhurscauden ja
miou / jotca wäärnyttä karsiwät.

7. Hän on tiens Moyseske tietäwäxi tehnyt / ja
lin lapsille hänen tecons.

8. Laupias ja armollinen on HERRA / karsiwät
ja aiwa hywä.

9. Ei hän aina riijele / eikä wihasstu ijancaickise-
ksi.

10. Ei hän meidän syndein peräst tee meille / ei
costa meille pahain tecoin jälkea.

11. Sillä niin corkia tuu taimas on maasta / an-
hän armonis lijsändyä niille / jotca händä nelkäwät.

12. Nijn caucana cuin itä on lännestä / siijsi
wiestä pahat tecomme.

13. Niincuin Isä armahda lastans / niijn HERRA
in armahda pelkäwäisiäns.

Sillä hän tietä mingäcaltatnen teco me olem
hän muista meidän tomurt.

Yhminen on eläisäns niincuin ruoho / hän cu-
eilla niincuin cuefainen ledolla.

Cosca tuult käy sen päällidze / niin ei hän enä
itä / eikä hänen sians tunne händä ensingän.

Mutta HErran armot vlottuwat tjancaickisek
cancatckiseen / hänen pelkäwäistens päälle / ja hä-
en wanhurscaudens lasten lapsijn.

Näiden tykönä jotca hänen luittons pitawät / ja
attellewat hänen kästynjäns / niitkä tehdärens.

HErra on walmistamut iskuimens tairwasa / ja
änen waldacundans hallidze caickia.

Käyttäkät HErra te hänen Engelin / te wäke-
wät Sagarit / jotca hänen kästyns toimattatte / että
änen sanans äni cuultaisin.

Käyttäkät HERRA caicki hänen sotawägens / te
änen palweltans / jotca teette hänen tahcons.

Käyttäkät HERRA caicki hänen työns / caikisa hä-
nen waldans paicoisa / kätä minun sielun HERRA.

CIV. psalmi.

Käytä HERRA minun sielun / HERRA minun Jit-
Amalan / sinä olet sangen uinnialinen / sinä olet
annis ja jalosti puetettu.

Wakcus on sinun waattes / jollas puetettu olet /
nä lewität taitwat niincuin waatten.

Sinä peität sen päälhypen wedellä / sinä menet
lwoisa niincuin ratasten päällä / ja kätä tuulen siipein-
nä.

Sinä teet Engelis tulexi / ja sinun palweltas
elidzewäisxi tulexi.

Sinä joca maan perustit perusturens päällä / wä-
män tjancaickisek.

6. Sywyhellä sine händä peität nijneuin wa
la / ja wedet seisowat wuorilla.
7. Mutta sinun rangaisturestas he pakenevat
nun jhlin ästäs he menewät pois.
8. Wuoret astuwat ylös ja lapot astuwat alas
allens / johongas hettä perustanut olet.
9. Määrän sinä panit / jota ei he täy ylidze /
palaja maata peittäjän.
10. Sinä annat lähtet laroisa cuohua / niij
wedet mäkein wälidze wuotawat.
11. Että caickt eläimet medzäs joist / ja että pe
janons sammutaisit.
12. Heidän tykänäs istuwat taiwan linnut / ja
fertäwät opilla.
13. Sinä kiotat wuoret ylhäldä / sinä täytät m
hedelmällä / jonna sinä saatat.
14. Sinä käsowatat ruohot carjalle / ja jhwät
maiden tarveri / tuottapes leipä maasta.
15. Ja että wijna ihmisen sydämen ilahutta / ja
nen caswons caunistu öljystä / ja leipä wahm
ihmisen sydämen
16. Että Heran puut nestestä täynnä olisit /
nonin Cedripuut / jotca hän on istuttanut.
17. Siellä linnut pesiwät / ja Haicarat hongis
tuwat. (kiwiraunioi Canu)
18. Corkiat wuoret owat medzäwohten turwa
19. Sinä teet Cuun wuotta jaccaman / ja Aur
nietä lascuns. (dot lytin)
20. Sinä teet pimenden ja yös tule / silloin caickt
21. Wuoret lejonit saalista kiljuwat / ja heidän
tustans Jumalalda edziwät.
22. Mutta cosca Auringo cotta / niijn he lym
ja luolisans masawat.

3. Nän mene myös ihminen hänen työhönsä / ja
 scareillens ehtosen asti.

4. HERRA cum suuret ja monet ovat sinun käsi-
 as? Sinä olet caickt taitawast säätänyt / ja maa on
 ännens sinun tawaratas.

5. Tämä meri joca nän suuri ja lawia on / hänesä
 wälugut coikistelewat / sekä isoit että pienet eläimet.

6. Siellä hahdet rulsestelewat / siinä walas calat
 wat joteas tehnyt olet / leikdzemän hänesä.

7. Caickt odottawat sinua / ettäs heille andaisit
 tuan ajallans.

8. Coicas heille annat / nän he cocowat / coscas
 ätes awat / nän he hywydellä rawitan.

9. Jos sinä caswos petät / nän he hämmästywät /
 coscas otat / heidän hengens pois / nän he hučkawat /
 ja tomuxi rullewat jälleens.

10. Sinä lastet sinun henges / nän he luoduxi tule-
 wat / ja sinä uudistat maan uuodon.

11. HERRAN cunnia on näucaickinen / HERRALLE on
 mielen noude käsialans puoleen.

12. Hän cadzajhts maan päälle / nän se wopise / hän
 upe tuorijn / nän he suidzewat.

13. Minä wessan HERRALLE minun elinaitani / ja k^h
 an minun Jumalatani n^o ncaawan cum minä olen.

14. Ja minun vuhen kelpaisi hänelle / ja minä ihä-
 un HERRASA.

Syndiset maalda lopetetan / ja Jumalattomat
 pidä sillen oleman / k^hä HERRA minun sielun /
 waleluja.

CV psalmi.

1. Pöytäkä HERRA / ja saarnatcot hänen nimens /
 Julistacat hänen tönäns Canssoja.

2. Weisatcat hänestä ja kiittävät häntä / puhuvat
caikista hänen ihmeistäns.
3. Niiemuitcat hänen pyhästä nimestäns / iloitsevat
niiden sydämet / jotca häntä edzywät.
4. Kysytät HErraja hänen woimans / ledytät
lati hänen caswons.
5. Muistacat hänen ihmellistä töttäns / jotca hän
tehnyt on / hänen ihmeitäns ja hänen sanans.
6. Te cuin oletta Abrahamin hänen palweltans si
men / te Jacobin hänen walittuns lapses.
7. Hämbä on HErra meidän Jumalam / hän buo
midze caikesa maailmasa.
8. Hän muista hänen kiitons ijancakisest / sanans
jonga hän on luvannut monelle tuhanelle sugulle.
9. Jonga hän teki Abrahamin cansa / ja sen walan
Isaacin cansa. (caikiseyi kiitoy)
10. Ja sääsi sen Jacobille oikeudexi / ja Israelille ison
11. Ja sanot: Sinulle minä annan Canaan maan
teidän perintisen arwan. (set hänesä)
12. Cosca heitä wäähä ja! hartat olit / ja muucalata
13. Ja he waelhit Canssaasta Canssaan / ja walda
cunasta toiseen Canssaan.
14. Et hän sellinut yhtä ihmistä heitä walyngoi
ta / ja rangais Caningatein heidän tähtens.
15. Alkät ruwetco minun woideltuihin / ja alkät teph
16. Paha minun Prophetailent.
16. Ja hän eudgxi näliän maan päälle / ja woi caiketa
17. Ichwän waran pois
17. Hän lähetti miehen heidän eteens / Joseph orja
18. He ehdistit hänen jalcons jalca puuhun / hänen
19. Eumins täydyi randois maata.

1. Sittenasti että hänen sanans tuli / ja Herran
 huhe coetteli hänen.

2. Niin lähetti kuningas ja päästi hänen / Eans-
 sin päämies käski hänen lasketta.

3. Ja asetti hänen huonens herraksi / ja taiken ta-
 varans halotaksi.

4. Opettaman pääruhtinassens oma tahtons / ja
 vanhemmissens tahto.

5. Ja Israel meni Egyptiin / ja Jacob tuli muucas
 maaksi Hamin maalle.

6. Ja hän andoi Eanssans sangen suurest castwa /
 ja teki heitä wäkeweremäri: uin heidän wihollisens.

7. Hän käänsi heidän sydämens wihaman hänen
 Eanssans / ja he tahdoit juonilla hänen palwelians
 aina alas.

8. Hän lähetti Moseren hänen palwelians / ja
 Aaronin jonga hän waldoi.

9. Ne teit hänen merckins heidän seasans / ja häs
 säen ihmens Hamin maalla.

10. Hän andoi pimeydän tulla / ja sen pimeytti / ja
 ollet he hänen sanoillens euuilemattomat.

11. Hän muuti heidän wetens werexi / ja cuoletti
 heidän calans.

12. Heidän maans cuohutti häneksäns sammas
 kalla / heidän kuningassens canmoissa.

13. Hän sanoi / niin turilat ja tait tulit heidän
 kansarihti. (maallens.)

14. Hän andoi raket heille satexi / tules liekit heidän
 ja loi heidän wijnapuuns ja ficnapuuns / ja
 syrkki puut heidän maans äris. (luguiset.)

15. Hän sanot / niin tulit varimat ja woyfauet eyä.
 Ja he söit caareit ruohot heidän maaldans / ja
 taiken heidän maans hedelmät.

36. Ja löicaicti esicoiset Egyptisä / caicti heidän
ensimmäiset perillisens.
37. Ja hän wei heittä hovialla ja cullalla vlos / ja
ollut heidän surecunnisans nykän sairas.
38. Egypti iloidyi heidän lähtemisestän / sillä heidän
pelcons oli tullut heidän pääns.
39. Hän lewitti pilwen werhoxi / ja tulen yöllä he
tä walistamar.
40. He anoit nän andoi hän medjälänat tulla /
hän rawidyi heittä taitwan leiwällä.
41. Hän awais callion / nän wesi tuoti siellä / et
ojat juoyit cullaan erimahan.
42. Sillä hän muisteli hänen pyhä sanans / cutn h
Abrahamille hänen palweltallens puhunut oli.
43. Ja hän wei Canssans ilolla vlos / ja hän
wallittuns riemulla.
44. Ja andoi heille pacanain maan / nijn että
Canssain hwyndet omistit heillens.
45. Että he pidäisit hänen oikeuttans / ja hänen
lakins kätisit / Halleluja.

CVI. psalmi.

- R**ijittäät HERRA: sillä hän on hywä / ja hän
laupiusdens pysy nancalcisest.
2. Cuca taita puhua HERRAN suuria töitä / ja yllä
caictia hänen kätettäpiä tecojans?
3. Autuat owat jorca kätyn pitävät / ja aina
kein tekewät.
4. HERRA muista minua sen armos peräst / jong
Canssalles lutanut olet / ofota meille apus.
5. Että me näksem wallittuudes menestyen / ja
zistim että sinan Canssas menesty / ja kerkscisim
täm sinun permises cansa.

- Me teim syndiä meidän Ysäim canja / me teim
 väärin ja olemma ollet jumalattomat.
6. Ei meidän Ysäim tahtonet ymmärtä Egyptis si-
 nun ihmeltäs / eikä muistanet sinun suurta lauppuuttas /
 joka olit meren tykönä tottelemattomat / nimittäin / pu-
 naisen meren tykönä.
7. Mutta hän autti heitä hänen nimens tähden / niin
 että hän voimans osotti.
8. Ja hän vheats punaisa merta / niin se cuitti / ja
 weiheittä syvöden läpödze / niincuin cortwesa.
9. Ja wapahiti heitä niiden käsistä / jotta heitä woi-
 haisit / ja lunastit heitä wihollistens käsistä.
10. Ja wedet vpotit heidän wainollisens niin ettet
 pyrkän eläwäri jäänyt.
11. Silloin he vscoit hänen sanans / ja weisaisit hä-
 men kiitörens.
12. Mutta he vnhotit pian hänen hywät työns / ja
 ei odottanet hänen neuwons.
13. Ja he kiehuu himosa cortwesa / ja kiusaisit Ju-
 malata erimaasa.
14. Mutta hän andoi heille heidän anomisens / ja lä-
 hetti heille kyllä / siehenasti että he ilgoittit.
15. Ja he e arcasit Mosesta wastan leirisä / Aaronin
 ja HERRan pyhä wastan.
16. Maa aakeni ja nieli Dathanin / ja peitti Abira-
 min joukon.
17. Ja tuli syttyi heidän joucoisans / ja liekki poltti
 jumalattomat. (cuwa)
18. He teit wasican Horebis / ja cumarsit walettua
19. Ja he muuttelit heidän cunnians härjän muo-
 ron / joca heiniä spö.
20. He vnhotit Jumalam heidän wapahitaians / joca
 niin suuria töitä tehnyt Egyptis.

22. Ihuteitä Hamin maalla / ja hirmuisti töitä
 puhtaisesa meressä.
23. Ja hän sanoi heitä hucuttawans / ellei Moos
 hänein walittuns sitä rangastusta estännyt olis / kä
 ten hänen hirmuisuutans / ettei hän rakkii heitä cad
 tanut. (net hänen sanans)
24. Ja he cadjoit sen rakkien maan yllön / eikä v
 25. Ja nostit heiden majoisans / eikä ollet cuulle
 set HEBRA: analle
26. Ja hän nosti kätens heitä wastan / mahan
 däreus heitä. corwesa.
27. Ja heitärens heidän siemenens pacaanain secaa
 ja hajottareus heitä maacundiin.
28. Ja he ryhdyit BaalPeorin / ja söit cuolluit
 epäjumalitten vhräiska.
29. Ja wihoitit hänen heidän töilläns / niin julm
 stui myös rangastus heidän secaans.
30. Niin Pinehas astui edes / ja lepytti sen ast
 niin rangastus lackais.
31. Ja se luettiin hänelle warhurscaudex / sugu
 fucuum hancalciseft.
32. Ja he wihoitit hänen rōhtaweden tykōnā /
 watwaisit Mosetta pahoit.
33. Sillä he saatot murheliseft hänen sydämen
 niin että hän sanoisans epni.
34. Eikä he hucuttanet nūtā pacaanoitta / cuin H
 ra cuitengin heille kaskenyt olt.
35. Waan secoitit heitäns pacaanain secaan / ja o
 heidän töitäns.
36. Ja palwelit heidän epäjumalitan / ne vly
 heitä pahemmurōin.
37. Ja he vhräisit heidän poicans ja tyttäreus pe
 teileille.

3. Ja muodatit wiattoman w^eren / heidän poicans
ja tytärtens weren / jotca he vhratit Cananerein e-
pöjumalille / niin että maa weren wigoissta turmelcin.
9. Ja hieroit heitäns omisa töisäns / ja teit huo-
ria heidän tegoisens.
10. Niin julmisti H^Erran wiha Canssans päälle
hän cauhitsui hänen perimistäns
11. Ja hylkäis ne p^acanoitten läsiin / että ne wal-
tidit heitä jotca heitä wihaitit.
12. Ja heidän wihollisens ahdistit heitä / ja he paine-
nettii heidän t^at ens ala.
13. Hän monaist heitä pelasti / mutta he wihoitit hä-
ne neuvoillans / ja he wähent p^aham tecoins tähden.
14. Ja hän näki heidän tuscans / koska hän heidän
walituxens cuuli.
15. Ja mulsi hänen listons / cuin hän heidän cau-
ans tehnyt oli / ja catui sitä suurest laupiudestans.
16. Ja andoi heidän armon löytä caikein edes /
uin heitä fanginnet oltt.
17. Auta meitä H^Erra meidän Jumalam / ja co-
to meitä p^acanoista / että me kytäisim sinun pyhä
imes / ja kehuisim sinun kytostas.
18. Kytetty olcon H^Erra I^sraelia Jumala ijan-
caikisudesta niin ijanc^aikisuteen / ja sanocan caickt
anssa / Amen / Halleluja.

CVII psalmi.

Rittäkät H^Erra: Sillä hän on hywä / ja hänen
laupiudens pysy ijanc^aikisest.

Sanocat te / jotca oletta H^Erran cautta lunaste-
t / jotka hän on tuseasta wapahtanut.

Ja jotca hän on maacunnasta coonnut / idästä
länneestä / pohjaisesta ja etelästä.

4. Jotca eryris waelsit corwesa umbi tietä/ ja ei lö-
tänet Caupungia asuarens.
5. Näskäiset ja janowaiset / ja heidän sieluns wa-
6. Ja he huusit HERRa heidän tuskians/ ja hän
lasti heitä heidän hädistäns.
7. Ja wei heitä oikiata tietä/ että he menit asu-
Caupungun.
8. Kytäkän he siis Herra hänen laupitudens
stä/ ja hänen ihmeittens tähden / jotca hän ihme-
lasten cohtan teke.
9. Errä hän rawidze janowaisen sielun / ja täy-
isowaisen sielun / hwydellä.
10. Jotca istuwat pimeis ja cuoleman warjo-
fungitut ahdistukses ja raudasa.
11. Että he olit Jumalan käskyä wastan cowae-
waiset/ ja olit häwäisnet ylimmäisen lain.
12. Sentähden täyty heidän syndämens onnet-
mudella waiwatta / niin että he langeisit / ja ei
gän heitä auttanut.
13. Ja he huusit HERRa häidän tuskians / ja
autti heitä heidän hädistäns.
14. Ja wei heitä pimeydest vlos ja cuoleman
josta/ ja särki heidän sitens.
15. Kytäkän he siis HERRa hänen laupitudens
edestä / ja hänen ihmeittens tähden / jotca hän ihme-
sten lasten cohtan teke.
16. Että hän särki wastoportit / ja ricko rauda-
17. Huulut jotca rangatstin heidän ylidzetäym-
tähden/ ja heidän syndeins tähden.
18. Että heidän sieluns ilgotti caicki ruoca / ja
cuolintautins.
19. Ja he huusit HERRa heidän tuskians / ja
autti heitä heidän hädistäns.

10. Hän lähetti sanans ja paransi heitä / ja pelasti
heitä / ettei he cuollet.

11. Kijttäkän he siis HErra hänen laupludens e'
dest / ja hänen ihmeittens tähden / jotca hän ihmisten
lasten cohtan teke. (cons ilolla.

22. Ja vhratcan kytos vhr / ja luetelean hänen te-

23. Jotca haaxilla meres waeldawat / ja asians
tonnittawat suurilla wesiillä.

24. He ovat tundenet HErran tegot ja hänen ih-
meitän synnydes. (aallot nosti.

25. Cuiw hän sanot / ja paisutti suuren ilman / joca

26. Njñ he menit vlos taivasta cohden / ja menit
synnyten alas / että heidän sieluns ahdistuxest epäilt.

27. Että he horjuit, ja hoipertelit njñcuin juopu-
net / ja ei sillen neuwo tietänet.

28. Ja he huusit HErra heidän tuskisans / ja hän
antti heitä heidän hädistäns. (asetit.

29. Ja hän hillidye cowan ilman / että aallot heitäns

30. Ja he tulit iloiseri / että tyweni / ja hän wel hei-
tä satamaan heidän mielens jälken.

31. Kijttäkän he siis HErra hänen lanpludens edest /
ja hänen ihmeittens tähden / jotca hän ihmisten las-
ten cohtan teke.

32. Ja ylistäkän händä Canssain seuracunnisa / ja
kijttäkän händä wahtimbain seas.

33. Joiden ojat cuivuit lähtet wuotamasta laekaisit.

34. Ettei hedeimällinen maa mitän candanut, / he-
dän pahudens tähden / jotca siinä asuit.

35. Ja se cuin cuiwa oli / sen hän taas wetiseri teki /
ja cuiwan maan wesi lähteti.

36. Ja aset: i sinne isowaiset / walmistaman sijhen
0. Kaupungita / josa he asuisit.

37. Ja pelot kylwäisit / ia wijnapuita isutaisit / ia
 vuosittain hebelmäin saisit.
38. Ja hän sunais heitä / enändämän sangen he-
 täns / ia andoi heille paljon carja.
39. Jotca alaspainetut ia sortut olit pahoilda / jot-
 ca heitä waatinet ia waiwannet olit.
40. Cosca ylönkadze päämiesten päälle wuodates,
 tu oli / ia caiki maad exortis ia autiana oli.
41. Ja hän warjelt köyhä radollisudesta / ia enän-
 hänen sucuns niincuin lauman.
42. Näitä wanhuricat näkewät ia iloidzewat / ia
 jocainen paha suu pitä tukittoman.
43. Cuca on taitawa / ia näitä kätke? Nijnhe bewald-
 zewat cuinga monet hywät teot HERRA osotta.

CVIII. psalmi.

1. Psalmi Dawidin] weisu.

Jumala / minun sydämen on walmis / min-
 weisan ia kiltän / ia myös minun cunnien.

3. Nouse Psaltari ia Candele / minä nousen wo-
 rahiin.

4. Sinua HERRA minä kiltän Canssain seas min-
 weisan sinulle kiltost sucucunnasa.

5. Sillä sinun armos ylotru nijn lewiäldeä cu-
 talmos on / ta sinun totudes nijn lewiäldeä cuin
 wet kätwät.

6. Eorgota sinuas Jumala taiwan ylidze / ia
 nun cunnias caiken maan ylidze.

7. Että sinun ractat nst wäs wapari tulisit / au-
 dikialla kadelläs / ia cuuldeleminua.

8. Jumala puhu hänen Pyhäns / sittä minä iloi-
 zen / ta jaan Sicheimin / ia mittan Suchotin layon-

9. Silcad on minun / Manasse on myös minun

Ja Ephra on minun pääni väkewys / Juda on minun päämiehen.

18. Moab on minun pesinastian / minä wenyntän kengänt Edomin päälle / Philisterin ylidje minä ihassun.

11. Cuca wie minua wahwaan Coupungijn? Cuca wie minua Edomin?

12. Etös Jumala sitä tee? Joca meitä heittänyt olet pois. Ja et mene wlos Jumala meidän sotawäkem. cansa? (on turha.)

13. Saata meille apua tuskisame: sillä ihmisten apu.

14. Jumalasa mee teem vrehollisia töitä / ja hän polke meidän wihollisem alas.

CIX. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi edelläweisattapa.

Jumala minun sijtojen / älä waickene: Sillä he owat heidän jumalattoman ja pettäwäisensä suuns awannet minua wastan / ja puhuit minua wastan wieckalla kieellä.

3. Ja he puhuwat alati myrkkyllisest minua wastan / ja sotiwat minua wastan ilman syytä.

4. Etä minä heitä vacastan / owat he minua wastan / mutta minä rucoilen.

5. He osotlawat minulle paha hywän edestä / ja wiha rakfauden edestä.

6. Aseta jumalattomat hänen päällens / ja perkele seison hänen oikialla kädelläns:

7. Joca hänen sitä sanasta opetta anda / sen elämä ole on jumalatoim / ja hänen rucoyrens ole on yndi.

8. Olcon hänen päiwäns hartwat / ja hänen wircans wita on toinen.

9. Hänen lapsens olcon orwoit / ja hänen emänhänsä leski.

10. Käykän hänen lapsens culliana / ia kerjätän /
ia edykän elatuxens radollisudes.
11. Catki mitä hänelle on / corcorahainen ottacon /
ia muucalaiset repikän hänen hywpydens.
12. Allon kengän hänelle hymä tehtö / eikä nyrikän
armahtaco hänen orwojans.
13. Hänen succus olcon häwitetyt / heidän nimens
olcon toises polwes pnhitty pois.
14. Hänen Isäns pahat tegot tulcon muistoxi Herrä
edes / ia hänen äitins syndi ei pidä pnhittämän pois.
15. Olcon ne alati Herran castoon edes / ia hukku
con heidän muistons maan päälä.
16. Ettet hänellä ensingän laupiutta ollu / waan wat
wois radollista ia kōyhä / ia murhellista tappaxens.
17. Ja hän tahdoi kirousta saada / sen myös pjtä hō
nelle tuleman / ei hän tahtonur siunasta / sen pjtä
myös hänestä cauwas ercaueman.
18. Ja hän puki kirouksen päälleens nñncuin pal
taks / ia se meni hänen sisällytyks nñncuin west / ia
hänen luhins nñncuin öljy.
19. Se olcon hänelle nñncuin waate / jolla hän wer
hotan / ia nñncuin wyö / jolla hän aina idzens wyöttä.
20. Niwa hän tapahutan heille Herralda / jota
wrat minua wastan / ia puhuwat pahoin minun sie
vanti wastan.
21. Mutta siinä Herra / Herra ole minun cansa
ni sinun nimes tähden / sillä sinun armos on minun
turwan / pelasta minua.
22. Minä olen kōyhä ia radollinen / minun synda
men on särjety minusa.
23. Minä menen pois nñncuin wario / jota ajetan
pois / ia pudijetan vlos nñncuin raiskat.

24. Minun polweni owat helcot paastosta / ja minun lihan on laha / ja ei ole en singen lihawutta.
25. Ja minun täyty olla heidän pilkansa / koska he minun näkewät / niin he päätäns pudistawat.
26. Auta minua HERRA minun Jumalan / auta minua sinun armos perästä.
27. Eträ he tundisit seu sinun lädyes / ja että sinä HERRA sen teet.
28. Kosca he sadattawat / niin siuna sinä / koska he carawat minua waskan / niin tulcon he häpidän / mutta sinun palwelias iloitcan.
29. Olcon minun wainolliseni häwästyrellä pueteut / ja olcon häpiälän werhotut niñcuin hamella.
30. Minä kätän suurest HERRA minun suullant / ja plistan händä monen seas.
31. Sillä hän on löyhän oikialla lädellä / auttamast händä niistä jotca hänen sieluas duomidzewat.

CX. Psalmi.

HERRA sanot minun HERRalleni: Jstu minun oikialle lädelleni / siehenasti cuin minä panen sinun wihollises sinun jalcois astinlaudaxi.

2. HERRA läbettä sinun waldacunnas waldicam diosta / wallidze sinun wihollistes seas.
3. Sinun woiroftas sinun Canss-s mielellän sinulle yhra pyhästä canstuyrisa / sinun lapses synnytetän sinulle niñcuin caste amuruscosta.
4. HERRA on warnonut / ja ei otu sitä / sinä olet Pappi nancaidi et / Melchisedechinsäädyn täkten.
5. HERRA sinun oikialla lädelläs muserta Cunias gaita / hänen wihans aicana.
6. Hän duomidze paxanoitten seas / hän tele suures sapot / hän muserta suurten maacundain päät.

7. Hän juo ojaista tiellä / sentähden corgotta hän
pöäns.

CXI. psalmi.

Halleinja.

Hinä kiltän HERRA caikesta sydämeistänt hur
scasten neutos ja seuracunnasas.

2. Suuret ovat HERRAN teot / joca niistä otta
waarin / hänellä on niistä sula riemus.

3. Mitä hän asetta se on cunnatämen ja jalö / ja hä
men wanburscaudens pösy hancatsest.

4. Hän on säätänyt ihmeittens muiston / armoll
men ja laupias HERRA.

5. Hän anda ruan pelkäwäisillens / hän muista l
aons hancatsest.

6. Hän anda ilmoitta Causallens wäkeröyden
teot / andarens heille pacamzin perimisen.

7. Hänen kätens teot ovat totuus ja oikeus / cal
ti hänen käskyns ovat toim elliset.

8. Ne pösywät wahwanoraina ja hancatsest / ja
rapahutwat vscollisest ja coh tullisest.

9. Hän lähetti Causallens lunnasturen / hän lupa hä
nen liittons pösymän hancatsest / pöhä ja hirmu
nen on hänen nimens.

10. HERRAN pelö on taidon alku / se on hnwä
määrns / joca sen peräst teke / hänen kytörens pösy
hancatsest.

CXII. psalmi.

Hallelaja.

Huugas on se kulu pelkä HERRA / joca hänen käl
kiltäns sängen himoidje.

2. Hänen stemmenens on waldias maan päälle hur
kusten sugut sinnatans.

- 39
 3. Rickaus ja runsaus on hänen huonesans / ja hänen vanhurscaudens pysy ijancalcifest.
 4. Hurscaille coitta walkens pimeis / armolliselda / laupalda ja vanhurscalda.
 5. Nutuas on se cuin lauplas on / ia mielelläns lalona ja sowitta niin astians ettet han kenengan tee wäärästä.
 6. Sillä hän pysy ijancalcifest / et vanhurscaus isänens vnhoteta.
 7. Escarangaistus tule / niin ei hän pelkä hänen sydämens vs alda lujasti HErran päälle.
 8. Hänen sydämens on wahvistettu ja ei pelkä / siehenasti cum hän näke ilons wihoillistans.
 9. Hän hajotta ja anda waiwaisten / hänen vanhurscaudens pysy ijancalcifest / hänen sarwens corgotetan cunnialla.
 10. Jumalatoim näke sen ja närkästy / hän pureskele hambaitans ja näändy sillä mitä Jumalatoimat palajawat / setyhiäri tule.

CXIII. Psalmi.

Halleluia.

1. Kiihtäkät HErra / kiihtäkät te HErran palwolliat / kiihtäkät HErran nime.
 2. Kiihtetty olcon HErra nimi nyt ja ijancalcifest.
 3. Kuringon coittosa hänen lastemissens asti / olcon HErran nimi kiihtetty.
 4. HErra on korkia ylidje calclein paeanain / ia hänen cunnians kät niin tewälädä cum taimas on.
 5. Euea on niincuin HErra meidän Jumalain? Euea niin corkialla asu?
 6. Ja cultenain codjo alimassa taimasa ia maasa.
 7. Euea kōnhän tomusta ylendä / ia waiwaisten loofia corgoteta.
 8. Kristus

8. Isuttokens händä päämiehen sitouun / ja hänen
Eanffans päämiehen sitouun.

9. Joca hedelmättömät saatta huoneeseen asu nan
että hän riemuisxi lasten äitixi tute / Halleluja

CXIV. Psalmi.

CBin Israel Egyptist läpi / Jacobin huone muu
Calatsesta Eanffasta.

2. Niin Juda tuli hänen Puhärens / Israel hänen
wallarens (per)

3. Sen meri näki ia palent / Jordani palais ta

4. Wuoret hyppäisit niincuin oinat / ja cuukula
niincuin nuoret lambat.

5. Mikä sinun oli meri / ettäs palent? Ja sinä Jo
dani / ettäs palaisit taaperin?

6. Te wuoret että te hyppäisitte niincuin oinat /
cuukulat niincuin nuoret lambat?

7. Herran edesä wapiffamaa / Jacobin Jumalan
edesä. (filähter)

8. Joca calltot muutta wesi xi merixi / ja kiven me
CXV. Psalmi.

Emeille Herran / ei meille / waan sinun nimelle
Lanka cunna / sinun armos ja torudes tähden

2. Miksi vacanat sanovat: Euse on nyt heidän
Jumalans?

3. Mutta meidän Jumalan on ratwasa / mitä
länäns hän tahto / sitä hän teke.

4. Waan heidän epä jumalans owat hopia ja cudo
ihmissen käsillä rehdot (nä

5. Heillä on sau ja si puhu / heillä owat filmät ja

6. Heillä owat corwas / ja ei cuule / heillä owat
ramet ja ei he haiffa

7. Heillä owat lädet ja ei tunne heillä owat jalat
si löy / ja ei puhu heidän curcustans,

5. Jotca nihtä tekewät / he owat heidän caltaisens /
 ja caikti jotca heihin yscaldawat
6. Mutta Israel toiwocou HErran päälle / hän
 on heidän apuns ja kilpens.
10. Aaronin huone toiwocou HErran päälle / hän
 on heidän apuns ja kilpens.
11. Jotca HErra pelkät wät toiwotcou myös HErran
 päälle / hän on heidän apuns ja kilpens.
12. HErra muista meitä ja siuna meitä / hän siuna
 Israelin hnonen / hän siuna Aaronin huonen.
13. Hän siuna ne cuin HErra pelkät wät / sekä pienet
 että suuret.
14. HErra siunotcou teltä enämmin ja enämmin /
 teltä ja teidän lapsian. (on tehnyt.)
15. Te oletta HErran siunotut / joca taiwan ja maan.
16. Laivos on coronans HErran / mutta maan
 on hän hruisten lapsille andanut.
17. Euollet ei taida sinua HErra kiittä / eikä ne jotca
 menewät alas hiliatsuteen.
18. Mutta me kiitöm HErra / hamast nyt ja tiats
 saikiseen / Halleluja.

CXVI. psalmi.

Sitä minä rucastan / että HErra cuuldele mi-
 nun rucouxi änen.

Etä hän corwans callista minun puoleent / sens
 tähden minä rucoulen händä eltnai anant.

Euoleman paulat owat minun vijrittänet / ja
 elwetin ahdistuxet owat minun löytänet / minä tu-
 en waiwaan ja tusan.

Mutta minä rucoulen HErran nime / O HErra
 elasta minun selun.

HErra on armollinen ja oikia / meidän Yu-
 malam on laupias.

6. HERRA hän tätze yrttettäiset / kuin minä maan
sin alla / niin hän minua autti.

7. Ole nyt taas rauhas minun sielun: Sillä HERRA
teke hywästi sinulle.

8. Sillä sinä olet minun sielunsi rewäsi nyt po
euolemast / minun sielunsi tyhnelistä / minun jalka
combastuksesta.

8. Minä maellan HERRAN edes / eläwittän maan

10. Minä yseon / sentähden minä puhun / minun
minä sangen waiwatan.

11. Minä sanoin hämwästysesi / eätki ihmisi
owat walehtelijat.

12. Cuinga minä maan HERRALLE eätki hän
hywät tecons / jotta hän minulle teki?

13. Minä otan sen autuallisen callin / ja saarna
HERRAN nimen.

14. Minä maan lupaueni HERRALLE / eätki hän
nen Canssans edesä.

15. Hänen pyhäins cuolema on callis Herran edes

16. O HERRA minä olen sinun palwelias / sinun pu
cas poica / sinä olet minun sitent rewäsi nyt ricki.

17. Minä yhran sinulle tyhöst ja HERRAN nimen
saarnan. (nen Canssans edes)

18. Minä maan HERRALLE lupaueni / eätki hän

19. HERRAN huonen esicartanoisa / tustella sinun
Jerusalem: Halleluja.

CXVII. psalmi.

Rititäkät HERRA eätki pacaat / ylistäkät hän
eätki Canssa.

2. Sillä hänen armonsi ja totuudens on woinn
stun meidän päällem ijancätkäsest / Halleluja.

CXVIII. psalmi.

Yttäät Herra: Sillä hän on hyvä / ja hänen
hyvyydens pysy iancaikisest.

Sano an Israel / hänen hyvyydens pysy ian-
caikisest. (sny iancaikisest.

Sano an Aaronin huone / hänen hyvyydens py-

Sano an caiki joca HERRA pelkätvät / hänen
hyvyydens pysy iancaikisest.

Tuskisan minä HERRA racoi in / ja HERRA
saldeli minua / ja lohdutti minua.

HERRA on minun cansani / sentähden en minä
pelkä / mitä ihmitset minun tekisit.

HERRA on minun cansani auttamas minua / ja
minä tahdon nähdä iloni minun vihollisiani.

Parambi on vscalda HERRAN päälle / uin luotta
missin. (päämiehin.

Parambi on vscalda HERRAN päälle / uin luotta

Caiki pacaat piirittävät minua / mutta HER-
ran nimeen minä heitä lyön maahan.

He piirittävät minun joca curilda / mutta
HERRAN nimeen minä heitä lyön maahan.

He piirittävät minua nincun rimalaiset / ja he
sammuvat nincun tulli orientappuroisa / mutta
HERRAN nimeen minä heitä lyön maahan.

Minua sytätän langeman / mutta HERRA
autta minua.

HERRA on minun väkemyden / ja minun Psal-
min / ja on minun autuuden.

Ylolla weisatan voitosta wanhurskasten majot
/ HERRAN oikia läsi saa voitton.

HERRAN oikia läsi on corgotettu / HERRAN oikia
läsi saa voitton.

En minä cuole / waan elän / ja HERRAN tevoja
voitan.

18. Kyllä HERRA minua curitta / waan ei hän minua cuolemalle anna.
19. Awaatcat minulle wanhuriscauden portit / minua sisälle täydäpeni / kättämän HERRA.
20. Se on HERRAN portti / wanhuriscat siinä täydäpeni sisälle. (lit minua)
21. Minä kättän sinua ettäs minua nöyrnyit, ia anna minua sisälle.
22. Se kiwi jonga rakentajat hyljäsit / on tullut minua culmaksiweri. (lit minua)
23. HERRALDA se on tapahunut / ia on thme meidän kättämän.
24. Tämä on se päiwä jonga HERRA teke / iloitcat ia riemuitcam hänesä.
25. O HERRA autta / O HERRA ana menestysä.
26. Kättetty olcon se joca tule HERRAN nimeen / minua sinunam tettä HERRAN huonesti.
27. HERRA on Jumala joca meitä walista / kauniitacat jubla-lehdeillä hamas Altarin sarwein asti.
28. Sinä olet minun Jumolan / ia minä kättän sinua / minun Jumolan sinua minä ylistän.
29. Kättäkät HERRA : Sillä hän on hywä ia hänen hywydens pisy tjancaickiseft.

CXIX psalmi.

- A**waat owat ne cuin wiattomasti eläwät / ia joca HERRAN laisa waeldawat.
2. Awaat owat ne joca hänen todistujians pitäwät / ia catkest sydämest händä edziwät.
3. Sillä joca hänen teisäns waeldawat / ei he taita mitään paha.
4. Sinä olet käskennyt pitä wisust sinun käskens.
5. Joca minun elämän pidäis sinun oikeuttas täydellä todella.
6. Cosca minä ainoastans cadzon catketa sinun käskens / nän en minä tule häpiään.

Minä kätän sinua oikeasta sydäimestä/ ettäs opeta
minulle wanhurskaudes oikeudet. (hyljä.

Sinun oikeutas minä pidän älä minua itkänäs
Tuonga nuorucainen waelda nuhtettomasti häntä
itäns? Cosca hän idzens kättä sinun sanos j' lken.

Minä edgin sinua eikest sydäimestäni, älä salli mi-
nervä sinun käskystä

Minä pidän sydämesäni sinun sanos etten minä
kois sinua waстан.

Käteity olco sinä Herra/ opeta minulle sinun
oikeutas. (det.

Minä luetteleen huulillani cacki sinun suus oikeu-
tuas. Minä iloidzen sinun todistukses teisä/ niincuin

l'äinot'esta rick'andesta.

Minä puhun mitäs keskenyt olet/ ja cadzelen si-
nua teitäs. (sanotas.

Minä halaiän sinun oikeuttas/ ja en vähota sinun
Te h'wästä palwelialles/ että minä eiäisin ja sinun
tuas pidäisin. (itäs.

Awa minun silmäni/ näkemän ihmeitä sinun l'at-
tuas. Minä olen vieras maan päällä / älä peitä minua

l'äskystä.

Minun stelun on musereettu ricki itäwöidzemiseä/
l'äsi sinun oikeudes jälken.

Sinä rangaiset oriat, kirotut owat ne cuin sinun
l'äskystä poikewat.

Käännä minusta pols pilkka ja ylöncadze: sill-
nä pidän sinun todistukses.

Istuwat myös päämiehet ja puhuwat minua wa-
n'ant'etta sinun palwelias puhu sinun oikeudestas.

Sinun todistukses minä halaiän / ne owat minun
wanandaiant.

25. Minun sielun tomassa maha / wirgota minun
sinun sanas jälkeen.
26. Minä luen minun tietäni ja sinä kuuldelet
nua opeta minulle sinun oikeudes.
27. Neuvo minulle sinun käskyis tie/nijn minä
hun sinun ihmeistäs.
28. Nijn minä suren / että sydän sulaa minussa /
wista minua sinun sanas jälkeen.
29. Käännä minusta pois wäärä tie / ja suo minulle
le sinun lakis.
30. Totuden tien minä olen walmut / sinun oikeu-
des olen minä asettanut eteeni.
31. Minä ripun sinun todistujis / Herra älä
li minua häptään sulla.
32. Koskas minun sydäment wahwistat / nijn
juopen sinun käskyis tietä myöden.
33. Opetä minulle Herra sinun oikeudes tie /
minä sen loppun asti kättisin:
34. Anna minulle nimmäärns / kätkeäpen sinun
kias / ja pitäpen sitä como sydämesäni.
35. Wie minua sinun käskyis potgulle: Sillä
minä halajan.
36. Callista minun sydämen sinun todistujees
ohneuden puoleen.
37. Käännä minun silmäni pois kadzelemast
ha opetusta/waan wirgota minua sinun tiehes.
38. Anna palvelias lujasti sinun käskyis pitä
sanas tähden/että minä sinua pelkäisin.
39. Käännä minusta pois se pilkka / jota minä
kän / sillä sinun oikeudes owat sulotset.
40. Kadzo / minä pyydän sinun käskyis / wir-
minua sinun wanhurisaybellas.

50. Minä / olen minulle armollinen sinun sanas jälkeen.
 51. Minä tutkin minua tietäni / ja käännän minun jalcauni sinun todistukses puoleen. (tämän.)
 60. Minä riennän ja en wstwy / sinun käskynäs pi.
 61. Jumalattoman ticuri raatele minua / mutta en minä vnohda sinun lakias.
 62. Vuoli nöstää minä nousen sinua kättämän / sinun wanhuricaudes oikeuden tähden.
 63. Minä olen heidän puolellans jotca sinua pelkäävät / ja sinun käskynäs pitävät.
 64. HERRa / maa on täynnäs sinun hywyttäs / opeta minulle sinun oikeuttas.
 65. Hywästä sinä teet HERRa sinun palvelias cob'kau / sinun sanas jälkeen.
 66. Opeta minulle hywiä tapoia / ja taito: Sillä minä vscen sinun käskys.
 67. Ennen kuin minä nöhytettiin / exyin minä / mutta nyt minä pidän sinun sanas.
 68. Sinä olet hywä ja runsas / opeta minulle sinun oikeuttas.
 69. Corjat ajattelewat walhen minun päälleni / mutta minä pidän täydesti sydämest sinun käskys.
 70. Heidän sydämens on paperi n'ncuin raswa / mutta minä halajan sinun lakias.
 71. Se kelpa minulle ettäs minun nöhytiti / että minä sinun oikeuttas oppisin.
 72. Sinun suus laki on minulle otollisempi kuin molnda tuhotta cappaletta cilda ja hopiata.
 73. Sinun kätes omat minun tehnet ja walmistanet / anna minulle ymmärryksi oppiaren sinun käskynäs.
 74. Jotca sinua pelkäävät / ne minun näkewät ja isot'zewat / sillä minä soiwon sinun sanas.

75. Herra minä tiedän sinun duomios oikeaksi / ja
 sinä olet minua v/collisest nöyryttänyt.
76. Olcon siis sinun armos minun lohdutuksen /
 niincuin palvelialles luwañut olet.
77. Anna minulle sinun laupiudes topahua / että
 minä ei isin: Sillä minä halajan sinun laitas.
78. Josca corjat häpiään tulisit / jotca minua pa-
 nawat alas walhellans / mutta minä puhun sinun
 käskystä.
79. Josca ne tulisit minun tygöni / jotca sinua pel-
 kävät ja sinun toditukset tundeivat.
80. Olcon minun sydämen toimellinen sinun oi-
 keudesas / etten minä häwästäis.
81. Minun sielun ikäwöidje sinun auttuuttas / mi-
 nä toiwon sinun sanas päälle.
82. Minun silmän huweldyivät sinun sanas jälken /
 ja sanawat? Coscas minua lohdutat?
83. Sillä minä olen niincuin nähca sawus/en minä
 vndhda sinun oikeuttas.
84. Cuinga cauwan sinun palvelias odotta? Co-
 scas duomidjet minun wainosani?
85. Corjat minulle cuoppia caitwawat / jotca ei ole
 sinun lais perästä.
86. Caicki sinun käskys owat sula totus / ne wal-
 hella minun wainawat / auta minua.
87. He olisit juuri lähes minun maan päälle hu-
 kustaner / mutta en minä sinun käskystä hyltänyt.
88. Wirgota minua sinun armollas / että minä pi-
 daisin sinun suus toditukset
89. Herra sinun sanas pysy ijancaickisest / niin le-
 wiätdä cuin caitwas on.
90. Sinun todudes pysy sugusta suguun / sinä peru-
 sit maan / ja se pysy.

Herra / anna armos minulle tähpähtua / sinun

uus / sinun sanas jälken.

Että minä voisin vastata minun pilkkeitani :

Minä luotan idzeni sinun sanas.

Älä süngän ota totuden sana pois minun suu-

ni / sillä minä toivon sinun oikeuttas.

Minä pidän alati sinun lakis / aina ja ijancate-

kest. (käskytäs.

Ja minä waellan ilosa / sillä minä edzin sinun

Minä puhun sinun todistustas Cuningastan

estä / ja en häpe. (castan.

Ja minä halaitan sinun käskytäs / joita minä ra-

Ja nostan kästäni sinun käskytäs / joita minä

castan / ja puhun sinun oikeudestas.

Muista sinun sanas palveliahes / jota sinä an-

nit minun toivo.

Se on minun turwan minun waiwasani / sillä

min sanas wirgotta minun.

Corjat irwittellewät minua sangen / en minä

hden sinun laistas poikke.

Herra / kuin minä ajattelen / cuinga sinä mailla

algusta duominnut olet / niin minä lohdu tetan.

Minä sytyh Jumalattomain tähden / jotea ho-

lakis hyhät.

Sinun oikeudes owat minun wetsant / minun

luveni huones.

Herra / minä ajattelen yöllä sinun nimes / ja

sinun lakis.

(Kys pidäisin.

Se olis minun tawaran / että minä sinun la-

Minä olen sanonut : Herra / se on minun perie-

ni / että minä pidän sinun ties:

Mijnä rucosen sinun castos edes tändest sy-

dämeest /

91. Ee pösy ioca päiwä sinun sanas jälken: si
caicki tähty sinua palwella.

92. Ellei sinun lakis olis ollut minun lohduituxen
niin minä olisin radollisudesani huckunut.

93. En minä tkänäns vnohda sinun käskyiäs / si
niillä sinä minua lohduat.

94. Sinun minä olen / autta minua: Sillä mi
edzin sinun käskyiäs.

95. Jumalattomat minua wartioidzewat hucut
zens / mutta sinun todistuxestas minä otan waarin

96. Caikista cappaleista minä olen lopun nähny
mutta sinun käskys pesywät.

97. Euinga minä racastan sinun lakias? Joca
wä minä sijtä puhuu.

98. Sinä teit minun taitawammopi käskyi
en minun wiholliseni owat: Sillä se on minun
caickinen tawaran.

99. Minä olen openembi kuin caicki minun o
kalani: sillä sinun todistuxes owat minun puhent.

100. Enäntään minä hymmärren kuin wangi
mat: Sillä minä pidän sinun käskyiäs.

101. Minä waldän jaleaini caikista pahoisia te
että minä sinun sanas pidäisin.

102. En minä potke sinun oifeudestas: sillä
epetat minua. (eun hun

103. Sinun sanas owat minua sunnent matia

104. Sinun sanas teke minun hymmärtäwä
sentähden minä wihan caickia wääriä teitä.

105. Sinun sanas on minun jaleaini lynthä
walkeus minun teillän.

106. Minä wannon ja pidän / että minä
wanhurscaudes oifeudet pitä tahdon.

107. Minä olen sängen waiwattu / HERRa wirgota
minua sinun sanas perästä.
108. Olcon sinulle HERRa otolliset minun suunt
mieliset vhrin / ja opeta minulle sinun oikeudes:
109. Minä kannan alati minun seluani minun kää
siäni / ja en vnohda sinun lakias.
110. Jumalattomat wirittäwät minulle paulat /
mutta en minä ehy sinun käskystäs.
111. Sinun todistukses owat minun ijancalckiset pe
rimtseni: Sillä he owat minun sydämeni riemut.
112. Minä calistan minun syndämeni / tekemäli sinun
oikeudes jälken aina ja ijancalckisest.
- 113: Minä wihan witekkatta hengejä / ja racastan
sinun lakias.
114. Sinä olet minun warieluxen ja kilpen / minä
toiwon sinun sanas päälle.
115. Poiketkaat minusta te pahanelkeset / minä pidän
minun Jumalanti käskyt.
116. Tuke minua sanallas / että minä eläisin / ja älä
anna minun toiwoni wilpistellä.
117. Wahwista minua / että minä auteturti tulisin /
nijn minä halajan alati sinun oikeuttas.
118. Sinä tallat alas caickia jotca sinun oikeudestas
horjuwat: Sillä heidän wietelhyrens on sula wathe:
119. Sinä heität pois caicki Jumalattomat maan
pääldä nijneutin logan / sentähden minä racastan sin
nun todistukses.
120. Minä pelkän sinua / njin että minun ihon wä
ruse / ja wapisen sinun duomiotas.
- 121: Minä otan warin oikeudesta ja wanhurscaus
pessa / älä minua hylitä nijlle / jotca minulle wäkiwalo
ta tekewät.

122. Wassta palvelias edestä ja lohduta häändä /
 tei coriat tekis minulle wätiwalla
123. Minun silmäni hiewelohwät sinun autuuden
 perän / ja sinun wanhurscaudes sanan jälkeen.
124. Totuilta sinun palvelias censa sinun arme
 perästä / ja opeta minulle sinun oikeutias.
125. Sinun palvelias minä olen / anna minun
 ymmärryst / että minä tunnustan sinun todistukses.
126. Jopa aica on että Herra siehen jataein tekis
 he owat sinun lakis särkenet.
127. Sentähden minä racastan sinun käskytäs /
 kuin celda / ja parasta celda.
128. Sentähden minä pidän wisust caictia sinun
 käskytäs / minä wil an caictia wääriä teitä.
129. Yhmelliset owat sinun todistukses / sentähden
 minun sielun ne pttä:
130. kuin sinun sanas julistetan / niin se ilahutta
 ja anda pykertalille ymmäryren.
131. Minä arwan sinun ja huocan / sillä minä
 lajan sinun käskytäs.
132. Käännä sinuas minun puoleni ja ole minun
 armolinen / niheunis olet niille totunut tekemä
 jotca sinun nimes racastawat.
133. Anna minun käymiseni olla wahwana sanas
 ja älä anna wätiwallan minua wallita.
134. Lunasta minua ihmisten wätiwallasta / niin
 nä pidän sinun käskytäs.
135. Walista sinun castuos palvelias päälle /
 opetta minulle oikeudes.
136. Minun silmäni wettä wuotawat / ettei sinun
 käskytäs pidetä.
137. Herra sinä olet wanhurscas / ja sinun sanas
 on oikis.

88. Sinä olet wanhurscaudes todistuxet / ja totuus
 en wisust käskennyt.
89. Minä olen lähes surmaksi kiiwannut / että mi-
 nun viholliseni owat sinun sanas vnohtanet.
90. Sinun puhes on sangen costeldu / ja sinun
 salwelias sen ractana pitä.
91. Minä olen halpa ja ylöncadzottu / mutta en
 minä vnohda sinun käskytäs.
92. Sinun wanhurscaudes on tjancaitinen
 wanhurscaus / ja sinun lakis on totuus.
93. Abdistus ja tusca owat minun sattimet / mut-
 ta minä halajan sinun käskytäs.
94. Sinun wanhurscaudes todistuxet owat tjan-
 caitiset / anna minulle hymärrys / niin minä elän.
95. Minä huudan coco sydämeštäni / cuuldele
 Herrä minua / että minä sinun oikeudes pidäisin.
96. Sinua minä huudan / auta minua / että minä
 sinun todistuxes pidäisin.
97. Warahin minä ennätän ja huudan / sinun sa-
 nes päälle minä toiwon.
98. Warahin minä walwon / että minä puhuisin
 sinun fanoistas.
99. Cuuldele minun änen sinun armos perästä
 Herrä / wirgota minua sinun oikeudes jälken.
100. Minun pahaneikiset wainolliseni carawat
 minulle / ja owat caucana sinun laistas.
101. HERRA / sinä olet läsnä / ja sinun käskys owat
 ja totuus.
102. Mutta minä sen oica tiesin / että sinä olet si-
 na todistuxes tjancaitiset perustanut.
103. Cadjo minun radollisuttani ja pelasta minua /
 ja minua / sillä embä minä vnohda sinun lakias.

154. Toimitta minun syyn ja päästä minua /
gotaminua sinitin sanas cautta
155. Autuus on caucana jumalattomista / fillä
he tottele sinun oikenttas.
156. HERRA / sinun laupiudes on suuri / wirgo
minua oikeudes perästä
167. Minun wainojani ja wihollisenti owat moni
mutta en minä poicke sinun todistujistas.
158. Minä näen ylöncahojat / ja se teke minua
paha / ettei he sinun sanas pidä.
159. Cadzo / minä racastan sinun kästyiäs / HERRA
ra wirgota minua sinun armos perästä.
160. Sinun sanas on algusta totuus ollut / caicki
nun wanhurscaudes oikeudet pysywt ijancatki
161. Päämiehet wainowat minua ilman syötä /
minun sydämen pelkä sinun sanoias.
162. Minä iloidzen sinun puhestas / niincutin ja
sais suuren saalin.
163. Walbetta minä wihan ja cauhistun / mutta
nun lakias minä racastan.
164. Seidjemest päiwäs minä listän sinua sinun
wanhurscaudes oikeuden tähden.
165. Suuri rauha on niillä / jotca sinun lakias
castawat / ja ei horiu.
166. HERRA minä odotan sinun autuuttas / ja te
sinun kästys perästä.
167. Minun sielunpitä sinun todistujes / ja racastan
niitä sängen.
168. Minä pidän sinun kästyiäs ja todistujes
fillä caicki minun tient owat edesäs.
169. HERRA / anna minun candeni tulla sinun
sees / anna minulle ymmärrystä sinun sanas jälke

2. Anna minun rucouxi tulla sinun etes pe-
sta minua sinun sanas jälken.

3. Minun huoleni kättävät / coscas minulle ope-
at sinun oikeudes.

4. Minun kielen puhu sinun sanastas : Sillä caie
sinun kästys ovat oikiat.

5. Olcon sinun kätes minulle avullinen : Sillä
minä olen walmunut sinun kästys.

6. Herra / minä ikäwöidzen sinun autuuttas /
halajan sinun laktas.

7. Anna minun sieluni elä / että hän sinua kättäis /
sinun oikeudes auttacon minua.

8. Minä olen nyncuin erwä ja cadotettu lams
kas / edzi sinun palwelias : Sillä en minä ynohda
sinun kästysjäs

CXX. psalmi.

1. Weisu korkeimmas Ehuoris.

O Inä huodon Herra minun iustifant / ja hän
cauldele minua.

Herra pelasta minun sielun walehtelemiska sul-
ja wääriskä kielistä. (taita toimitta ?

Mitä wäärä kieli taita sinulle tehdä ? Ja mitä se
Se on nyncuin wäkewät teräwät nuolet / nyn-
ni tuli carawija.

Woi minua / että minä olen muucalainen Meses
in seas / minun täyty asua Kedarin majoin seas.

Se tule minun sielullent ikäwäpt / asuwa niiden
kōnā / jotca rauha wihawat.

Minä pidän rauhan / mutta cun minä puhun /
in he sodan nostawat.

CXXI. psalmi.

1. Weisu korkeimmas Ehuoris.

Minä

W Inä nostan filmäni mäkin päin / joista
nulle apu tule.

2. Minun apun tule HErralda / joca taitwan
maan tehnyt on.

3. Eih' n sallin sinun jalcas horuja / eikä se maca
ca sinua kätke.

4. Cadjo / Israelin wartia / ei hän maca eli torcu.

5. HErra kätkeköön sinua / HErra on sinun warti
kunnan oikialla kädelläs (no)

6. Ettei Auringo sinua poldais päivällä / eikä

7. HErra kätkeköön sinua caikista pahousta / hän
kätkeköön sinun sielus.

8. HErra kätkeköön sinun vlostäymises ja si
käymises / hamast nyt ja gansoickisen.

CXXII. psalmi.

1. Dawidin weisu corkaimmas Ebuoris.

W Inä iloidzen nastä cuin minulle sanotut
wat että me menem HErran huoneeseen.

2. Ja että meidän jalcam pitää seisoman / sinun
teijas Jerusalem (leminen co)

3. Jerusalem on rakettu Caupungixi / johonga on

4. Etä sucueunnat astuist sinne vlos / nimitä
HErran sucueunda / saarnaman Israelin Ca
le / ja kättämän HErran nime.

5. Sillä siellä owat istuimet raketut duomit
Dawidin huonen istuimet.

6. Toiwottacat Jerusalemille onne / he menest
jotca sinua' racastawat.

7. Rauba oleon sinun murreis sisällä / ja om
min huoneijas.

8. Minun weljeini ja ystäväini tähden / minä
wotan sinulle rauha.

Meidän HERRAN Jumalam huonen tähden /
 minä sinun parastas.

CXXIII. psalmi.

1. Weisu korkeimmas Chuuris.

O Inä nostan silmänt sinun tygös / joca asu
 Otaiwaisa.

Eadzo / cun palweltain' silmät eadzowat heidän
 andäns käsijn. (käsijn.)

Eutin pjeatin silmät eadzowat heidän emändäns
 Nijn meidän silmäm eadzowat meidän HERRA
 Jumalatom / sähhenasti että hän meille armol
 luyi tule.

Ole meille armollinen HERRA / ole meille armol
 men! Sillä me olem sängen täytetyt ylönkadzesta.

Sängen täynnäs on meidän sielum ylpeitten
 kasta / ja coreitten ylönkadzesta.

CXXIV. psalmi.

1. Dawidin weisy korkeimmas Chuuris.

O HERRA olis meidän cansam / nijn sanocan
 Israel.

Ellet HERRA olis meidän cansam / cosca ihmis
 careawat meitä wastan.

Nijn he nieliset meidän eläwäldä cosca heidän
 hans julmistu meidän pääällem.

Nijn west meit ypotais / cosket käwisit meidän
 luim ylidze.

Kätetty oleon HERRA / ettei hän meitä anna
 kateluxeri heidän hambailens.

Meidän sielum pääsi nijneutin lindumiehen pau
 ta. Paula on särjetty / ja me olemma päästetyt.

Meidän apum on HERRAN nimesä joca tat
 an jamaan tehnyt on.

CXXV. psalmi.

1. Weisu korkeimmas Ehuoris.

Dotca HERRAN päälle vscaldawat / ei he la-
 waan pysywät njancatekifest niinentu. Zionin
 vuori.

2. Jerusalemin ymbäri owat tuoret / ja HERRA
 hänen Eanffans ymbärillä / hamast nyt ia njancatekifest

3. Sillä Jumalatto main waldicka ei pidä pysy-
 wan hurseasten joucon päälle / ettet wanhurseat
 nats käsiäns wäärnyteen.

4. HERRA tee hywästi / hymille ja hurscaille sydän

5. Mutta jotca poikewat wäärin teihin / njittä-
 mala aja pois pahantekiiän canssa / mutta rauha
 con Israelille.

CXXVI. psalmi.

1. Weisu korkeimmas Ehuoris.

Dotca HERRA päästä Zionin fangit / njin me-
 Cman njincuin ynda näkewäiset.

2. Silloin meidän suun naurulla täntetän / jo-
 dän tielem on täynnäs riemua / silloin sanotan
 noisa: HERRA on suurta hetdän cohtans tehnyt.

3. HERRA on suurta tehnyt meidän cohtam: /
 me olemma iloiset.

4. HERRA käännä meidän fangiurem / njin
 wirrat eteläs cutwannut olet.

5. Jotca khyneleille kylwäwät / ne ilolla njittäwät

6. He menewät ja itkewät / ja wiewät vlos call-
 menen ja tulewat riemulla / ja tuowot heidän syh-

CXXVII. psalmi.

1. Salomon weisu korkeimmas Ehuoris.

Dos ei HERRA huonetta rakenna / njin he
 työtä tekewät / jotca rakendawat.

Jos ei HERRA Saupungita wartele / niin wartia-
tan walmowat.

Se on turha että te warhain nouset ja hiljain maa-
menet / ja suurella työllä elatupen walmistatte.
Hän anda ystäwillens heidän maatesans.

Eadzo / lapset owat HERRAN lahja / ja ruumin
pelinä on ando. (caiset,

Cuin nuolet wäkewän kädessä / niin owat nuoru-
Autuas on se jonga wänt on niitä täynnäs / ei ne
häistä / koska heille wihollistens cansa poruja teke-
sti on.

CXXVIII. Psalmi.

I. Weisu korkeimmas Chuuris.

Autuas on se cuin HERRA pelkä / ja hänen te-
läns waelda.

Sinä elätät sinuas kättes toista / autuas si. ä oles
sinulle kät hywästi.

Sinun ewändäs on niincuin hedelmällinen wija-
/ sinun huones loukkaista ymbäri sinun lapses uun-
ölyn wesat / sinun pöytäns ymbärillä.

Eadzos / näin se mies sinuatan / joca HERRA pelkä.
HERRA sinua sinua Zionista / ettäs näet Jerusales
onnen / caickena sinun elinaicanas.

Ja saat nähä sinun lastes lapset / ja rauhan Israeg
CXXIX. Psalmi.

I. Weisu korkeimmas Chuuris.

E owat usein minua ahdistanet hamast minun
nuorudestanti / sanocan Israel.

He owat usein minua ahdistanet hamast minun
rudestanti / mutta ei he minua woittanet.

Kyndäjät owat minun selkäni päällä kyndänet / ja
kons pirkäpi wetänet.

4. HERRA joca wanhurskas on / on Jumalan
main kōndet catonnut.
5. Josca he häpiään tulisit ja käändyisit tacap
eaiti joca Zionita wihawat.
6. Josca he olisit uuhicuin ruohot cattoin p
joca eunen cuiwettuwat cuin he rewäisten plös.
7. Joista niittäjä ei kättäns täytä / eikä lyhte
toja syliäns.
8. Eikä pyrkän ohidzetäppä sano : Olcon HERR
siunaus teidän pääalten / me siunam teitä HERR
meen.

CXXX. psalmi.

1. Waisu korkeimmas Ebuoris.

- S**ywydestä minä hundan sinua HERRA.
1. HERRA cuule minun änen / waarin ottacan
corwas minun rucoupeni änestä.
2. Jos sinä HERRA soimat syndiä? HERRA cuca
3. Sillä sinun tykänäs on andexiandamus /
sinua peljätäisin.
4. Minä odotan HERRA / minun sielun odotta
minä toiwon hänen sanans päälle.
5. Minun sielun wartioidze HERRA / huomen
tiasta toisen huomen wartian asij.
6. Israel toiwocan HERRAN päälle sillä HERR
on armo / ja runsas lunastus hänellä.
7. Ja hän lunasta Israelin caikista hänen syneis

CXXXI. psalmi.

1. Dawidin waisu korkeimmas Ebuoris.

- H**ERRA / ei minun sydämän ole coria / eikä m
silmäni ole ylpää engä waella suurisa asion t
joca minulle thoiät owat.
2. Cosca en minä minun sieluant asettanut ja
tittanut / ngn' minun sielun tuli wieroitetyt /
cuin lapsi äitistäns wieroitetaan.

Israël tottuoan HERRan päälle hamast nyt ja
 jancatiseen.

CXXXII. psalmi.

I. Weisu Corteimmas Thuoris.

Wista HERRa Dawidita / ja caiski hänen
 waiwans.

Joca HERRalle wannot / ja lupais lupauxens
 Jacobin wäkewälle.

En minä mene minun huoneni majaan / engä
 tuoteseni pane maata.

En minä anna silmäini ynda saada / engä sil-
 mälautaini torckua.

Siehenasti euin minä löydän sian HERRalle /
 Jacobin wäkewän asumisexi.

Cadzo / me cuulimma hänestä Ephratas / me
 lemme sen kynnnet medjän kedoisa.

Me tahdomma hänen asuinsioins mennä / ja
 umarta hänen jalcains astinlaudan edes.

Nouse HERRa sinun lepoos / sinä ja sinun wä-
 kydes Areaki.

Anna sinun Pappeis puke heitâns wanhurseau-
 alla / ja sinun pyhäs riemuitcan.

Älä ota pois sinun woidellus hallitust / sinun
 woltwelias Dawidin tähden.

HERRa on wannonut Davidille totisen walan /
 ei hän jistä wilpistele / sinun ruumis hedelmästä
 minä istutan sinun istuimelles.

Jos sinun lapses minun lijttoni pitâwât ja mi-
 ni todistuxeni / jotca minä heille opetâ / niin heidän
 osens myös sinun istuimellas istuwat jancatiseest.

Sillä HERRa on Zionin walinut / ja hala-
 älä asua.

14. Tämä on minun lepon hanceaictifest / tässä
 tahdon asua: Sillä se minulle kelpa.
 15. Minä siunan heiden elaturens / ja hänen kō-
 lens kyllä annan leipä.
 16. Hänen Poppins minä puetaan autuudella / ja
 pyhäns pitärtemuidzeman.
 17. Siellä minä annan puhjeta Dawidin sarwen
 nä walmisttu kyttiläni woidestulleni.
 18. Hänen wihollisens minä häpiällä puetaan /
 hänen päällens cucoista hänen cruunans.

CXXXIII. psalmi.

I. Dawidin weisu korkeimmas Chnoris.

C Adjos / cuinga hywä ja suloinen se on / että
 sowinnos kessenäns asuwat.

2. Njncuin se callis wotde / joca Karoin päästä
 ta coco hänen partaans / joca wuota hänen woi-
 fins.

3. Njncuin neste / joca Hermonist tule alas
 wuorelle: Sillä siellä lupa HERRA siunausen
 elämän alati ia hanceaictifest.

CXXXIV. psalmi.

I. Weisu Corkeimmas Chnoris.

C Adjos / kättäkät HERRA saiki HERRAN palto
 joca nolla seisotta HERRAN huonesä.

2. Kostacot läten Pyhä päin / ja kättäkät HERRA

3. HERRA siunacoon sinua Zionista / joca taitwan
 maan tehnyt on.

CXXXV. psalmi.

Halelujä.

W istäkät HERRAN nime / kättäkät HERRAN
 weliat (lam esihuone)

2. Se cuin seisotta HERRAN huonesä / meidän Jum

3. Kijttäkät HErra / sillä HErra on hirtvä / ja wet,
 saavat kytost hänen nimellens: Sillä se on suloinen.
4. Sillä HErra on idjellens walinnut Jacobin /
 Israelin hänen omajens.
5. Minä tiedän että HERRA on suuri ja meidän
 Jumalam caikein Jumalain seas
6. Caikti mitä HERRA teki / niin hän teki / taiwas /
 maas / meres ja caikes suwundes.
7. Joca pilwet nosti maan äristä / joca pitkäisen
 tulen ja saten teki / joca tuulet salaisista paicoista
 anda puhalda. (carjasta)
8. Joca estcoiset Egyptis löi / sekä ihmististä että
9. Ja andoi merckins ja ihmens tulla Egyptin kes
 kelle / Pharaosle ja caikille hänen palwelliollens.
10. Joca palton Canssa löi / ja tappoi wäkewät
 Cuningat.
11. Sihonin Amorerein Cuningan / ja Oggin
 Basanin Cuningan / ja caikti Canaan waldacummat.
12. Ja andoi heidän maans perimisexi / Israelille
 hänen Canssallens perimisexi.
13. HERRA sinun nimes pisy ijancaikisest / sinun
 muistos pisy HERRA loppumata.
14. Sillä HERRA duomidze hänen Canssans / ja
 on palwelliollens armollinen.
15. Paconain epäjumalat owat hopia ja culda /
 omisten käsillä tehdyt.
16. Heillä on suu / ja ei mitän puhu / heillä owat
 sanat / ja ei mitän näe.
17. Heillä owat corwat / ja ei mitän cuule / eikä ole
 ke ensingän heidän suusans.
18. Jotca niitā tekewät / he owat heidän caltat
 / ja caikti jotca heihin yscaldawat.

19. Israelin huone kättäkät HErra / te Aronin huonesta / kättäkät HErra.
 20. Te lewin huonesta kättäkät HErra / te cuin HErra pelkätte kättäkät HErra.
 21. Kijtetty olcon HErra Zionista / joca Jerusaimasta / Halleluia.

CXXXVI. psalmi.

- K**ättäkät HErra / sillä hän on hywä / ja hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 2. Kijttäkät caikein Jumalain Jumalata / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 3. Kijttäkät caikein herrain HErra: Sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 4. Joca yrinäns suuret ihmet teke / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 5. Joca taitwat tolmellisest on tehnyt / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 6. Joca maan on lewittänyt weden päälle / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 7. Joca suuret walkeudet on tehnyt / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 8. Auriongon päiwä hallidzeman / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 9. Cuun ja tähdet yötä hallidzeman / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 10. Joca Egyptin esisoiset löi / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 11. Ja sieldä wei Israelin vlos / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 12. Wäkewällä kädellä ja ojetulla käswarella / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.
 13. Joca punaisen meren jacoit cahtia / sillä hänen hywydens pysy ijankaikisest.

24. Ja andoi Israelin täydä / sillä hänen hytydens
pysy ijancalkefsest.
25. Joca Pharaon sotawäkinens punaiseen mereen
potti / sillä hänen hytydens pysy ijancalkefsest.
26. Joca Caassans wei corwen läpidze / sillä hänen
hytydens pysy ijancalkefsest.
27. Joca suuret Cuningat löi / sillä hänen hyty
dens pysy ijancalkefsest.
28. Ja tappoi wäkewät Cuningat / sillä hänen hy
tydens pysy ijancalkefsest.
29. Sihonin Amorerein Cuningan / sillä hänen
hytydens pysy ijancalkefsest.
30. Ja Oggin Basanin Cuningan / sillä hänen hy
tydens pysy ijancalkefsest.
31. Ja andoi heidän maans perimisext / sillä hänen
hytydens pysy ijancalkefsest.
32. Perimisext pakwellialens Israelille / sillä hänen
hytydens pysy ijancalkefsest.
33. Hän muisti meitä / cosca me olimma painetut
alas / sillä hänen hytydens pysy ijancalkefsest.
34. Ja lunasti meitä wihollisistam / sillä hänen hy
tydens pysy ijancalkefsest.
35. Joca anda calkelle lihalle ruan / sillä hänen hy
tydens pysy ijancalkefsest.
36. Kijttätät taiman Jumalata / sillä hänen hyty
dens pysy ijancalkefsest.

CXXXVII. psalmi.

BAbelin wirtain tykönä me istuäie ja itkimme /
cosca me Zionin muistikimme.

Meidän candelem me ripustim pajuihin / jotca
kellä olit.

Siellä he käskit meidän weisata / jotca meitä
fants

fangina pldie / ja ilotta meidän itcusam: Weisate
meille Zionin weisu.

4. Cuinga me Weisaisin HERRan Weisun wterä

5. Jos minä vnhodan sinua Jerusalem / nijn ole
minun oikia käten vnhodettu.

6. Tarttucon minun kielen suuni lakeen / ellen mi
sinua muista / ellen minä tee Jerusalemita minuu yltä
mäisxi iloreni

7 HERRa muista Edomin lapsia Jerusalemia
wänä jorca sanovat: Raadeleat / raadeleat
hamon hänen perusturens asti.

8. Sinä häwitetty tytär Babel / autuas on se jo
sinulle costa / nijn cuta sinä meille tehnyt olet.

9. Autuas on se joca sinun piscuiset lapses otta /
paisea kwojn.

CXXXVIII. psalmi.

Dawidin.

Winä kytän sinua coco sydämestäni / Jumalitt
Edees minä sinulle kytost weisan.

2. Minä cumarran sinun pyhän Templis puoleen /
kytän sinun nimes / sinun hywydes ja wacuudes
den / sillä sinä telt sinun nimes cunnialisxi caidi
päälle / sinun sanallas.

3. Cosca minä sinua ruoilen nijn cuuldele minua
anna minun sielulleni suuri wäkewys.

4. HERRa sinua kytätävät caicki Cuningat ma
päällä että he cuulewat sinun suus sanoja.

5. Ja weisawat HERRan tiellä / että HERRan
nla on suuri!

6. Sillä HERRa on corkia / ja cadzele nöhytä / ja
piät tunde cauea.

7. Jos minä waellaisin ahdistureni keskellä /

ergotat minua / ja lähetät kätös minun vihollisient
 ihän päälle / ja autat oikialla kävelläs.

HERA teke siihen lopun minun tähten / HERA
 minun hyryydes on ijancatkinen / älä sinun käsiäläs
 plia.

CXXXIX. Psalmi.

1. Dawidin Psalmi edelläweisattapa.

HERA sinä tutkit minua / ja tunniet minun.

2. Mikä minä istun eli nousen / nijn sinä sentie ;
 / sinä ymmärrät taamba minun ajatuxeni.

Ehkä minä känn eli macon / nijn sinä olet minun
 ympärillän / ja näet caieki minun tieni.

Sillä cadzo / ei ole sangsan minun kieleni päällä /
 / ei sinä HERA caieki tiedä.

Sinä totuttat / mitä minä ennen eli sittä teeu / ja
 / dat sinun kätös minun päälläni.

Sencaltat en tietä on minulle ylön ihmellinen ja
 / on corkia / en minä woi sitä käsittä

Euhunaa minä menen sinun hengestäs ? Ja euhunaa
 / minä sinun castoostas pakenen ?

Jos minä astuisin taitwaseen / nijn sinä siellä olet /
 / jos minä wuoteni helwetis rakennatsin / cadzo / sinä
 / myös siellä olet.

Jos minä ottaisin amuruscon sijwet / ja asuisin
 / eren ärisä :

Nijn sinun kätös cuitengin sinne weis minua / ja
 / min oikia kätös ptdäis minun.

Jos minä sanoisin / Pimeys peittätkön minua / nijn
 / myös yön tähty olla walkeuden minun ympärillän.

Sillä ey pimeys ole sinun tyfönäs pimeys / ja yö
 / illista ujnucuin päiwä / pimeys on nijnucuin walkeus.

13. Sinun wolmesas owat minun munascuuni /
peteit minun äitni cohdufa.
14. Minä kytän sinua sen edestä / että minä ihmelliset tehty olen / ihmelliset owat sinun tecos / ja minun sielun kyllä tietä.
15. Ei minun luuntti ollut sinulda salatut / koska minä salaisies tehty olin / koska minä olin luotu alla maasa.
16. Sinun filmäs näit minun / koska en minä lä wakraistettu ollut / ja caikki päiwät sinun kirkko oli kirkkoitetut / jotca vielä olemän piti / joista ei nyt silloin vielä tullut ollut.
17. Mutta cuinga callit owat minun edäsäni Jum sinun ajatyses? Cuinga suuri on heidän lucuns.
18. Jos minä heitä lukisin / näin he sanda vstamm olisit / koska minä herän / olen minä vielä tykönä.
19. Jumala josca tappaisit Jumalattomat / ja ricoirat minusta poikeisit.
20. Sillä he puhuwat sinusta häpiällisest / ja wihollises corgottawat heitäns ilman syhtä.
21. Herra / minä tosin wihan nähtä / jotca carcat minua wastan.
22. Täydestä todesta minä heitä wihan / senttä owat he minulle wiholliset.
23. Tutki minua Jumala ja coetele minun sydän kiusa minua ja ymmärrä cuinga minä ajattelen.
24. Ja cadjos / jos minä pahalla tiellä lienen / saata minua ijancuiciselle tielle.

CXL. psalmi.

1. Dawidin psalmi edelläweisattapa.

Herra / pelasta minua pahoista ihmisiestä /
jiele minua wääristä miehistä.

Jotca paha ajattelewat sydämifäns / ja jotapät.
sotaan hangidzewat.

He htowat kieldäns niincuin kärme / kynnärmen
ou heidän kielens alla / Sela,

Worjele minua HErra jumalattomain käsistä /
worjele minua wääristä ihmifistä / jotca ajattelewat
minun käymifeni cufista.

Corjat asettawat paulat minun eteeni / ja we-
ttäwät nuoret wercopi minun eteeni / ja wirtelle-
t tien wieres minua warten / Sela.

Wuttaminä sanon HErralle: Sinä olet minun
malon / HErra ymmärrä minun rucoupeni änt.

HErra / HErra minun wäfewä apun / sinä war-
tet minun pääni sodan aicana.

HErra älä salli jumalattomalle hänen himoans /
wöhwiſta hänen paha tahtoans ettei hän ylpens-
s / Sela.

Pahus / josta wihollifeni neuwo pitäwät / lan-
con heidän pääns päälle.

Hän warista heidän päällens leimauyet / hän
heitä tulella alas sywähän maahan / ettei he ikä-
ns nouse.

Pahan suun ei pidä mäneſtymän maan päälle /
p wäärä ihminen carcotteton ja cufifietan.

Sillä minä tiäden / että HErra radollifen asian /
onhän oikeuden toimitta.

Wanhurſeat kättäwät sinun nimes / ja wagat
wät sinun easwos edes.

CXLI. psalmi.

Dawidin Psalmi:

HErra minä huudan sinua / riennä sinuas mi-
nun puoleen / ota corwijs minun änen / eosca
sinua rucoilen.

2. Keltwatcon minun rucoupen suun edesäs min
 sawunbri / minun kätteni nioyys nyncuin eli out
 3. **HERRA** kätke minun suun / ja warjele m
 huuleni.
 4. **Älä** callista minun sydändänti mihingän
 teen / pitämän Jumalatoipda meno pahoin
 cansa / ettei minä söis niistä jotca heille kelpä
 5. **Wanhurskas** lyökän minua vstävällisest / ja
 tacan minua / seteke minun aiwa hywä / n
Balsam minun pääni päälle: **Sillä** minä ru
 alati / etteiminua wahingo dzis
 6. **Heidän** opettaions syfättäkön kiween / ni
 te cuullan minun opetuxen suloisexi.
 7. **Maidän** luun owat hatotetut haman helto
 nijncuin jocu maan repis ja ca-wais.
 8. **Sillä** sinua **HERRA** / **HERRA** minun sielmänt
 wat / minä vscalian suun älä minun sieluant
 9. **Warjele** sinua sitä paulosta jonga he
 eteeni / ja pahointeliäm ansasta.
 10. **Jumalattomat** langewat toinen toisens
 omijn werckoihins / mutta minä aina pääsen.

CXLI. psalmi.

1. **Davidin** oppi / encoelda / cosca hän tuotas ott.

- Minä** parqun **HERRAN** trge minun äne
Ja rucoulen **HERRA** minun huudokkani
 3. **Minä** wuodataz minun pcheut hänen edes
 ja osotan hänelle minun häränti.
 4. **Cosca** minun hengen on ahdistuxes / niin sin
 jat minua / he asettawat paulat / minun eteeni /
 ni jota minä wzeillon.
 5. **Edzyle** vställe kädzyle ja näe / sillä ei yxiför
 oo minua tuta / en minä taida paeta / ei tottel
 gen minun sielwaut

HERRA sinua minä huudan / ja sanon: sinä olet
 minun toivon ja minun esän elävitten maalla.

Ota waari minun rucoupestani / sillä minua woi-
 tanfangen / pelosta minua wainollisistani: Sillä
 wot minua wälwämät.

Wie minun sielun fangiudesta wos / kättämön
 minues / wanhurseat coconduwat minun tygö-
 coscas minulle hwästi teet.

CXLIII. Psalmi.

Dawidin Psalmi.

HERRA cuuldele minun rucoupen / ymmärrä
 minun anomisen sinun totudes tähden cuuldele
 minua sinun wanhurseaudes tähden.

Ja älä kån duomitolle palweltas cansa / sillä et
 kån elämä ole waca sinun edesäs.

Sillä wihollinen waino minun steluani / ja lro
 minun elämäni rieki maahan asti / hän pane minun
 wenteen / niincum cuollet maailuasa

Ja minun hengen on minusa ahdistettu / minun
 läimen on minuja culutettu.

Minä mustelen endisiä äicoja / minä puhun cansa
 sinun tot: äs / ja sanelen sinun käsiälöistias.

Minä lewitän kätteni sinun puolees / minun sie-
 jano sinua / niincum cartia moa / Sela.

HERRA cuuldele minua nopiast / minun hengen
 / älä castwos minulda kätke / etten minä niiden
 wälferi tulis / jotea hautaan mänewät.

Eno minua warahin cuulla sinun armojas:
 ä sinun minä toivon / ilmoita minulle tie / jota
 kån: Sillä minä ikäwöidzen sinua.

Pelosta minua HERRA minun wihollisistani / si-
 tygös minä pakenen.

10. Opetta minua tekenän sinun suosios
Sillä sinä olet minun Jumalan / sinun hywä he
wiefän minun tasaisista tierä.

11. HERRA wirgota minua sinun nimes täh
wle minun sielü hädästä wlos / sinun oifeudes tähde

12. Ja teloita minun wiholliseni sinun hyw
tähden / ja cadota caieki jotea minun sieluani
stawat: Sillä minä olen sinun palwelias.

CXLIV. psalmi.

Dawidin Psalmi.

Ritetty olcon HERRA minun turwan / joca
nun kätenti opetta sotiman / ja minun sora
tappeleman.

2. Minun laupituden ja minun linnan / minun
ielsten minun wapahujan / minun kilpen / joca
ni sä yscellan / joca minun Cassani alant wac

3. HERRA / mikä ihminen on ettäs händä näin
14. : et ihmisen potca / ettäs hänestä nijn otat wac

4. Du sitetkin ihminen tyhjän wertä / hänen a
taso myneun warjo.

5. HERRA callista taiwas ja astu alas rupe
rihin että he saidzist.

6. Anna lemau peti ske ja hajota heitä / amb
nun nuolias ja cauhistuta heitä.

7. Lähetä kätensylhäldä ja kirwota minua / ja
sta minua suurista wesiästä / ja muucalaisien
käsiästä.

8. Joiden opetus on kelwotoin / ja heidän

9. Jumala / minä weisan sinulle wden wirre
nä soitan siulle kymmenen kielisellä Psaltarilla

10. Sinä joca Cuningalle woiton annat / ja
padat Dawidin sinun palwelias / häjhyin murh
casta.

1. Päästä myös minua ja pelasta minua muicalat
 lasten kädestä / joiden opetus on kelvoton / ja
 heidän työnsä väärä

2. Että meidän pojat kasvaisit nuorudellans niin-
 kuin toiset / ja meidän tytöt / niincuin Templin
 kaunisietut ja kuin corjat huoneet

3. Meidän aittam olkon täynnä / jotca runsat elä-
 imet andaisit toinen toisens perästä / että meidän
 lamman poiksit tuhannen / ja sata tuhatta / meidän
 kyllisäm.

4. Että meidän härkäm olisit vahvat työhön / ettet
 vältän vahingota / eikä walitusta / eli cannetta olis
 meidän catuillam.

5. Autuas on se Canssa jolle niin käy / waan autu-
 as on se Canssa / jonga Herra Jumalana on.

CXLV. Psalmi.

Dawidin kertos.

Sinä ylistän sinua minun Jumalan / sinä Eu-
 ningas / ja kytän sinun nimes aina ja rjan-
 caickisest.

Jocapäiwä minä cunnioitan sinua / ja julistan
 sinun nimes aina ja rjancaickisest.

Suuri on Herra ja sangen cunniallinen / ja hä-
 nen suurudens on sanomaton.

Lasten lapset / pitä sinun töitä ylistämän / ja si-
 nun woinastas puhuman.

Minä puhun sinun cunniallifesta cunnidestias /
 sinun ihmeistä.

Että puhutaisin sinun cunniallifesta tegoistias / ja
 sinun herrautas wainttaisjin.

Että sinun suuri hywydes ylistettäisiin / ja sinun
 hywydes kytettäisiin.

8. Armollinen ja laupias on HERRA / hidas w
ta sängen hywä.
- 9 Suloinen on HERRA caikille / ja armahda co
hänen tecojans.
- 10 Kiittäkän sinua HERRA caicki sinun tecoi
sinu pyhäs kiittäkän sinua.
- 11 Julistacan sinun waldacundas cuuntata / ja
hucan sinun woimastas.
- 12 Että sinun woimas tulis ihmisten lapsille ta
wäxi / ja sinun waldacundas suuri cuñiallinen
- 13 Sinun waldacundas on ijancaikein wald
da / ja sinun herraudes pösy ilman loputa.
14. HERRA tufe caickia catuwaitsta / ja
caickia sulloutta.
- 15 Caickein silmät wartioidzewat sinua / ja sinu
nat heille ruan ajallans (suof)
16. Sinä awat kóces / ja täytät caicki cuin elä
17. Wanhurskas on HERRA caickisa hänen tel
ja pyhä caickisa toisäns.
18. Käsnä on HERRA caickia jotea händä rucolles
caickia jotea totudesa händä rucollewat.
19. Hän teke mitä Jumalata pälkäwäiset he
wat / ja caule heidän pareuns / ja antta heitä.
20. HERRA warjele caickia jotea händä racaste
ja hucutta caicki Jumalattomat.
21. Minun suuni pitä puhuman HERRAN kiit
ja caicki liha cunniottacan hänen pyhä niazens
ja ijancaikest.

CELVI. psalmi.

Halletuja.

Ritā HERRA minun sielun / minā kiitān
HERRA / niincaywan cuin minā elān / ja m

Jumalalleni kiitopen wiesan/ nñncawon cum minä
tällä olen.

2. Äläät ufcaldaco päämiehññ / ihmiset he owat / et
he woi mitän autta.

3. Sillä ihmisen hengi pitä ercaneman / ja hänen
tähty maaxi tulla jälens / silloin owat caici hänen
aitwoituens hucas.

4. Autuas on se songa apu Jacobin Jumala on /
jōnga toiwō HERRas hänen Jumalasesans on.

5. Joca taitwan / maan / meren / ja caici joica nñsā
owat / tehnyt on / joca ufcōn pitä hancatekifest.

6. Joca oikenden sapetta nññle cum wākiwaldā kār-
siwāt / oca isowaiset rawidze.

7. HERRa kirwotta fangitut / HERRa walaise
sokiat. (hurscata.

8. HERRa nostā culistetut / HERRa racasta wan-

9. HERRa wariele wierat ja orwoit / holho leske-
jä / Jumalattomain tien hajotta.

10. HERRa on Cuungas hancatekifest / sinun Ju-
malas Zion ilman loppumata / Halleuja.

CLXVII. psalmit.

Yttäkät HERRa / sillä meidän Jumalatamte-
ttä on callis asia se kñros on suloinen ja caunis.

2. HERRa rakenda Jerusalemñ / ja coco hajotut
Israelitit.

3. Hän paranda muretut sydämmet / ja sito heidän
lipuns. (dāns.

4. Hän luke tähdet / ja Eudzu heitä caicia nimels

5. Suurt on meidän HERRam / ja mitawacōin
hänen woiwans / ja se on kāsittämätōin / cuinga
bän hallidze.

6. HERRa oñendaradolliset / ja Jumalattomat
maahan paissa.

7. Wuq?

7. Wuoroin weisateat HErralle kistos sanalla /
weisateat meidän HErralle candeella.
8. Joca taivân pilvillä peittä / ja andasaten maan
päälle / joca ruohot wuorilla caswatta.
9. Joca eläinden anda heidän ruocans / ja Carnu
poijlle / jotca händä rucoillewat.
10. Ei hän racasta wäkewitä hewoista / eikä hänelä
kelpa miehen sääriluut.
11. HERRalle kelpa ne jotca händä pelkääwät /
jotca hänen laupiuttens uscaldawat.
12. Ylistä Jerusalem HErra / kistä Sion sinun
malatas.
13. Sillä hän wahwista sinun porttis salwat /
sina sinusa sinun lapses.
14. Hän saatta rauhas sinun ärtijs / ja rawidye
nua parahilla nifuilla.
15. Hän lähättä puhens maan päälle / hänen sanans
noptasti juore.
16. Hän anda lumen niincuin willan / hän hajotta
härwän niincuin tuhwan.
17. Hän heittä rakens niincuin palat / cuca hänen
pačatsens edes kestä?
18. Hän sand / niin se sula / hän anda tuulens pu
halda / uijn se suojene.
19. Hän ilmoitta Jacobille hänen sanans / ja
raelille hänen tapans ja oikeudens.
20. Ei hän näin tehnyt kellenän pakanalle / eikäs
tiedä hänen oikeuttans / Halleluja.

CXLVIII. psalmi.

Halleluja.

Ritäkät te taivat HErra / kittäkät händä cor
kudes.

3. Kijttäkät händä caicki hänen Engelins / kätä,
 kät händä caicki hänen sotawäkens.
4. Kijttäkät händä Auringo ja Cuu, kijttäkät händä
 caicki kiekot tähdet.
5. Kijttäkät händä joca paicas te taimasten tai-
 wat / ja wedet jotca taimasten päällä owat.
6. Heidän pitä HERRan nime kijttämän: Sillä
 hän kaste / nan seluodupi tule.
7. Hän pitä ne aima ja tjancaickisest / hän asetta hei-
 tä / ettei heidän toisin kähmän pidäns.
8. Kijttäkät HERRa maan päällä / te Walascalat
 ja caicki syrondet.
9. Tuuli / rakei / lumi ja sumu / ja tuulispää / jotca
 hänen sanans toimittawat.
10. Vuoret ja caicki cuukulat / hedelmälliset puut
 ja caicki Cedrit. (linnut.)
11. Wedot ja caicki eläimet / madot ja sijnkiset.
12. Te Cuningat maan päällä ja caicki Canssat /
 päämiehet ja caicki Duomarit maan päällä.
13. Nuorucaiset ja neidzhet / wanhat nuorten cansa.
14. Pitä kijttämän HERRan nime: Sillä ainoa hä-
 nen nimens on corkia / jonga kytos nijn cauwas vo-
 lottu / cun taiwas ja maa.
15. Joca hänen Canssas sartwen corgotta / caicki
 hänen pyhäns kijttäkät / Israelin lapset / Canssa jo-
 ca händä palwele / Halleluja.

CXLIX. psalmi.

Halleluja.

- H** Eisateat HERRalle vsi weisu / pyhäin seura-
 cunnan pitä händä kijttämän,
1. Iloitcan Israel hänen tekiäsäns / Zionin lapset
 wastucon Cuningastans.

3. Sei.

3. Heidän pitä danyis hänen ninens kättämän
trumbuilla ja candeilla pitä heidän soittaman
4. Sillä HERRA racasta hänen Tanssians/hän aut-
ta siwiätä ja rabollista jalosti
5. Pyhät pitä iloidzeman ja ylistämän / ja kättämän
heidän muotefians.
6. Heidän suuns pitä Jumalata ylistämän / ja cap-
teräiset mecat heidän käsifians.
7. Costaman pacanoille / ja rangaiseman Tanssoja.
8. Heidän Tuningaltans siton:ia cahleisijn / ja he-
dän jalombtans rautacahleisijn.
9. Ja tekemän heille kirjoitetun oikeuden / ja tämä
cunnta pitä caistille hänen pyhillens oleman / Hal-
luluja.

CL. psalmi.

Halleluja.

- R**ytätät HERRA hänen Pyhäns / kättätät hän-
tä hänen wäkewyhdens wahwudes.
2. Kättätät händä hänen jalombain tecoins tä-
den / kättätät händä nlönpaldisen jaloudens tähdens
3. Kättätät händä Basunilla / kättätät händä Psa-
tarilla ja candeilla.
4. Kättätät händä trumbuilla ja danyilla / kättä-
tät händä harpun kielillä ja huilwilla.
5. Kättätät händä kiltsewillä culcuifilla / kättätät
händä cumifewilla Chymbaleilla
6. Caicti joilla hengi on / kättätän HERRA Halle-
luja.

psaltarin loppu.

Niincuin Christiannan tarpeet ovat menij
naiset / niin ovat myös Psaltaris moninat-
set Psalmit Sillä :

Uramat ovat Epetus Psalmit / jolka
opetan Jumala oikein tundenen / Ps. 67. 95.
96. 114. 136. 145. Jumalan Poika / Psal. 2. 45. 72. Pyhä
Pänge / Psal. 33. 51. 104. 139. 143.

Christiuxen Persona ja kirca / Pappetta ja Waldacun-
da / Psal. 2. 19. 29. 45. 67. 72. 89. 93. 95. 96. 97. 110. 113. 117.

Muttamat opettawat / Christiuxen piinassa / Psal. 22. 31.
69. 78. 118. Nousemisesi evolutissa / Psal. 3. 16. 18. 30. 86.
110. Taimasi astumisesi / Psal. 8. 47. 68.

Luomisesi / Psal. 34. 97. 104. 138. Laista ja Jumalan sa-
asta / Psal. 1. 19. 119.

Synnistä ja cuolemasta / Psal. 14. 25. 32. 51. 53. 90. 130.
Evangeliumista ja syndein anderi andamisest / Psal. 25.
31. 103. 130.

Useosta Christiuxen päälle / Psal. 2. 4. 31. 42. 62. 78. 91. 145
Hyvästä töistä ja oitasta Jumalan palveluksesta / Psal.
3. 81. 112. 116.

Esivallasta / Psal. 18. 20. 21. 82. 101. 144. Perheijänni-
stä / Psal. 127. 128.

Oitasta catumuksesta ja paranuksesta opettawat meitä
leidemän Catumus Psalmia / Psal. 6. 32. 38. 51. 102. 130. 143.
Easten Sacramentista / Psal. 29.

Heran ehtoisesta / Psal. 111. Jumalan seuracunnasta ja
arna wirasta / Psal. 1. 19. 29. 48. 50. 84. 92. 99.

Nousemisesi cuolluist ja ijancatikesest elämäst / Psal. 16.
27. 116.

Uramat ovat Kijtos Psalmit / Jumalata
titta hänen jumalisten hywain töidens edistä.

Caikkien caapatitten luomisen edest / Psal. 104. 136. 139.
Sendein anderi saamisen ja hengellisten lahjain edest /

Psal. 34. 103. 111. 116. 145. 146. Etä hän hänen seuracunnans
jumaliset autta warasta / Psal. 9. 18. 23. 33. 34. 46. 66. 92.
77. 118. 124. 125. 129. Cairondesta / Psal. 6. 30.

Hywain teovin edest / jota Israelin lapsille tarabtun-
ut / Psal. 78. 106. 114. 136.

Pfaltari.

Missan waiheennan ja Evangelinmin tonuon / ja hänen
seurjeurdeus waiheluxen edestä / Psal. 45. 47. 98. 100. 111.
138. 145. 146. 148. 149.

Maan hedelmän edestä. Psal. 65. 85.

Muamat ovat Kiemulautut?

Christuxen woitoista / Psal. 68. 118. 149. **M**orstamesta
Psal. 45.

Jossa Jumalan laupius ylistetään / Psal. 103. **P**hteys / Psal.
133. **A**rwioit. skö / Psal. 128.

Muamat ovat myös Lohdutus psalmit.

Jumalan wiha ja oman tunnon waiwa vastaan / Psal.
3. 6. 13. 31. 38. 42. 43. 77. 103. 116.

Pahasta waino vastaan / Psal. 52. 55. 56. 62.

Sairautta ja cuolemata vastaan / Psal. 6. 30. 31. 32. 38. 39.
79. 90. 91. 107. 121.

Cosca jumalisset sortan jutmita wihamiehisdän / je wä
rildä opettailda / Psal. 9. 10. 11. 12. 51. 58. 63. 79. 121.

Nistiä ja surua vastaan / Psal. 37. 39. 49. 73.

On myös monda Rucous psalmia.

rucoilla Jumalata.

Synnin anderi saamisen edest / Psal. 6. 25. 32. 42. 51. 102.
130. 143.

Warietuxen edest Tyrannista / wäaristä opettaista
coichita wihamiehistä / Psal. 5. 7. 10. 11. 12. 17. 26. 27. 28. 34.
36. 44. 55. 120. 142.

Kirkoin ja Schouluin wihamiehiä ja häwitäitä vastaan
Psa. 74. 79. 80. 83. 124. 137.

Pelest xest waaroista / Psal. 3. 4. 13. 31. 41. 56. 57. 58. 59. 70.
71. 86. **S**airaudesta / Psal. 6. 38.

Esiwallan ja maailmallisen hallituxen edestä / Psal. 20. 121.

Phteisen rauhan edestä / Psal. 60. 85. (60.85)

Wanhalla ijällä ja loyulla / Psal. 71. 92.

Christuxen rucous ristin päällä / Psal. 22. 31. 39. 40. 42. 51.
69. 88.

Syvän loyun edestä Psal. 39. 90.

Rucous - Kirja /
Johon monda jumali-
sta ja tarpelista Rucousta
ja Kijtos sana /

M. Jacobin Suomalaisen
Rucous Kirjasta otettu / ja nyt
myös muualda coottu ja
käärtty on.

Cotona ja Seuracunnos / Jumalata
caickinaisten Säätyin / ja tarwetten
edest rucoilla.

Jumalan cunniaxi; Christillis-
sten / Jumalisten ja hywän suopain Suo-
malaisen tarpexi tehty.

Pfal. 18. v. 7.

Abdixuresani minä rucoillen Herrra / ta pargun mi-
nun Jumalan tygö nijn häncuule minun änent
hänen Templistäns / ja minun huton hänen
edestäns / tule hänen corwijs.

Präntätty Stockholmis /
Usspandu Thomas Andruyen Pojallda
Bergmanildj M, DC, LXXXII.

In laudem Typographiæ

D. D. C. Yhdesä Saarnasans / jonga hän
pitänyt Prändin konsi tu ylistyxi / Kärswälli
sen miehen Jobin sanoist / IXstä lugu-
sta / 23. 24. Vers.

Josca minun puhent Kir-
joitettaisin / josca ne Kir-
jaan pandaisin.

Kaudalla kaisetaisin plyjy-
ja ijancaid iseri muistori ho-
kattaisijn kirwen.

Ja minun raacas Jobin jo tosin sinun
puhes owat kyllä tuhainen tuhatta kerta
Kirjoitetut / ja kirjaan pannut / ne kirjo-
tetaan wieslä / ja pitä kirjoitettamaan / ja
wasia kirjoitetaan / ja kirjoitettuna prä-
dätyt / wasia prändätään nyh cauro-
cuih Mailma seisö Caickein Perkeleis-
ten / ja nyden / joidenga mieli sijsä car-
was on siufalla. Christus enätön meidä
mitä hän meidän caustam ilman meidä
aleanut on.

Ruouret armo saadaxem / Ju/
melata oittein ruoilla: ja

Jsa meidän Ruouus /
Ruouren tavalla pidetty
ja selletty.

S Aieiwaldias Hancainen Jumaa-
la / sinä joca meitä kasket hädäs ja
tustis tygös pakeneiman ja apu ano-
man / olet myös armollisest luvannut meidän
ruouren euilla. Minä ruoillen sinua / ettäs
minulle armon ja ruouren Hengen andaisit /
että minä cohullisella Jumalitudella ja wah-
walla uscolla / meidän Herran ja kuningas-
jam Jesuxen Christuxen Nimien / sinna Hen-
gesä ja todudesa ruoillisin. Enule siis racas
tawallinen Jesu nyt ja aina minun ruouren /
ja auna minulle mitä minä sinulda anon. Si-
nun rackan Poikas Jesuxen Christuxen
meidän Herran cautta / Amen.

A Armollinen HENNA tawallinen Jesu että sinä
sinun rackan Poikas cautta olet meitä kaa-
skent sinuas ruoileman / ja tahdot Henges ja
todudesa ruoilla: Niin minä ruoillen sinua an-

daman minulle / niincuin luwainut olet / armon ja
 rucouren Hengen / settä minä wilpittömäst ja puhta-
 tast sydämmest / minun ja caicein ihmesten tarwet-
 ten edest / wahwalla uscolla ja hywällä sydämmellä
 rucolla taidasin / että minun / rucouren / sinun
 lupaus jälken cuulturi tulis / ja me caicki saissim
 mitä me tarwidissim. Sentähden käännän minä
 minuni sinun puolees / nostan ylös sydämmen / sil-
 mään ja käten / ja sanon.

Jsa meidän / joca olet tairwas.

G Caickiwaldas ja armollinen Jsa joca kai-
 kis paicois meistä murhen pidät / cadzot mei-
 dän parastam / elätät / warietet / kätket ja suoje-
 let meitä.

Pyhitetty olecon sinun Nimes.

Aina laupias Jsa sinun pyhä Nimes selkiäst /
 oikian ja puhtan opin cautta / ilmoitetta se
 meidän seasam / suures cunnatas pidetäisin / kiste-
 täisin ja ylistettäisin.

Lähesytkön sinun Waldacundas.

Sbo / O racas Jsa / sinun pyhät sanas mei-
 dän seasam woimalliset olla / että me / jotcane
 wastan ottanet olemma / niisäpysyisim ja wahwo-
 stuisim: Ja että monda ihmist sencauttameidän ty-
 gömme tulis / ja sinun Waldacundas joca päätö-
 meidän seasam lähenis ja enänis.

Olecon sinun tahtos niin mäsä cuin tairwas.

O racas Jsa / tapahtucon sinun tahtos ja ei-
 perkelen / eikä meidän wihamiestem / eli
 jongun muun / joca sinun pyhä Sanas waino-
 ie

Ja sin caultta sinun waldacundos pyntä estä ja wähe-
 tä Anna myös armotas / että me caicfisa olisim
 kärsiwäiset / cūin meidän sentähden kärsinän pira /
 ja ne wöitaisim / niin etten me meidän, liham het-
 kondon tähden sitä eris engä luopuis.

Anna meille tänäpäin meidän iocapäiwäi-
 nen leipäm.

Herwällinen Ysä / anna myös meille täsä aial-
 lises elämäs rawinto ja tarwe / hymmärrys /
 taito / terweys / rauha tarpellinen ilma ja muut
 caicmaiset ruumilliset tarpeet / niincūins luwannut
 olet / sanoden: Edzikät ensist Jumalan Waldas-
 cunda ja seik wanhurscautta / niin kelle caicci nās
 māt taphatuwat.

Ja anna meille meidän welcam andexi /
 niincūin meitin annam meidän welgollisest

We rucoilemma / racas Ysä / ettes cabzois
 meidän ansiotam / että myös sitä meille sol-
 mais / miitta ole meille armollinen ja anna meidän
 ticorem andexi / niincūins luwannut olet / että me
 pelkämättömällä omalla tunnolla olisim sinun edes-
 sis / ta sinulda meidän tarpeitam ahcisi: Anna
 myös Pyhän Hengen caurta että me kestemäm
 ostawälliset olisimme / toinen toistam kärsimme /
 ticopet andexi annaisimme ja unhotaisimme.

Ja älä johdata meitä kiusauxen.

Hrakain Ysä / ettei se taidatoisin olla / mut-
 ta että me täsä maailmas / monella muoto

kuusatan: Sillä se wanha Adam meisä wieläkin io:
 capäiwä waicutta / nlyttä ia waatti meitä riettau-
 ten / laiscuten / ylön paldisuten / ahveuten / petopen /
 ia caicimaisen pahuten. Nijn myös täsä maailmas
 on monda paha esimertä ia haucutofta / että myös
 jsoi wiatopugin ihminen njiden cautta noptast sy-
 tytetty ia woiwetux tulla taita. Maailma myös /
 gofca hän sanoilla ia töillä meille wahingota teke-
 nlyttä nseinmeitä wihan / äcinyten ia tuimuten.
 Nijn tule myös Perkele hänen moninaisilla myrkyll-
 lissillä nuolilla / ia meidän njn haawoitta / että
 me sekä sinun sanas ia työs unhotam ia ylönca-
 zom / ia sen cautta aiattele meitä sitte wetä pois
 pscosta / toiwosta ia rackaudesta / ia saatta meitä
 epäuscoiser / pelkämättömäx / cangiar ia epäile-
 män sinun armostas. Sentähden racas Jsa / että
 meisä olet käskenytt rucoileman / njn minä rucoilen
 sinua növäst / älä minua sencaidaifilla kuusauilla
 arma woiwetta / njhin mielidnä ia njssä sitte cado-
 wetuxi tulla.

Mutta päästä meitä pahast.

Gracas Jsa / outa että me calkest pahudest
 wapahdetuxi tullisim / jonga meidän ylimmä-
 nen wihamiehem / Perkele / tohto päällem saatta:
 Sillä jos et sinä meitä armollisest wariete / njn en
 me yhtäkän hetke eli silmän räpävystä meidän ter-
 weyden puolest saa häneidä wapat olla.

Amen.

Rucas Jsa / minä tiedän sinun totisex joca et
 kätän

letän petä/ ia että sinä olet näitä luvannut/ kuin me
 anonet/ olemme / meille anda/ niin en minä millän
 muoto epäile/ ettet sinä myös minun rucoustant
 caule/ ja minulle annat omau hywän mieles jäs
 ten/ mitä minä nyt rucoullut olen/ Amen.

Wielä caxi Rucousta.

CActiwaldias ijancatkinen Jumala/ sinä joca
 meitä käsket hädäs ia tustis tygös pakenemä la
 opu anoman/ olet myös armollisest luvannut meidän
 rucousem cuulla. Me rucoulemme sinua/ että me
 meille andatit armon ja rucoupen Hengen/ että me
 wahwalla yscolla meidän HErran Jesuren Chris
 turen Nimeen sinua Henges ia totudes rucoullim.
 Tuule siis taivallinen Isä nyt ia aina meidän ru
 cousem/ ia anna meille armollisest/ mitä me sinulda
 anomme/ sen sinun rackan Poicas Jesuren Christu
 ren meidän HErran caulta/ Amen.

Armollinen Herra ia taivallinen Isä/ että sinä
 sinun rackan Poicas caulta olet meitä kesseny
 sinuas rucouleman / ia tahdot Henges ia totudes ru
 coulda: Niin me rucoulemme sinua/ walaise meitä
 pyhällä Hengelläs / että me wilpittömäst ia puhtast
 sydämeest/ caickein tarwetten edest/ wahwalla yscolla
 ia turwallisella toiwolla sinua rucoullim/ ia meidän
 rucousem/ sinun lupayes jälken cuulturi tulis/ sat
 sim myös caicci mitä me fielen ja ruumin puolest
 tarwidzem. Sinun rackan Poicas meidän HErran
 Jesuren Christuren caulta / Amen.

Namu Rucouret.

Sinun pyhän Nimes sinä ristinnaulittu

Herä Jesu Chrifte mindä nyt nousē / sinä jo-
 ca minun callilla werelläs lunastit / sinä mi-
 nua tänäpäñ ja joca hetki hallidze / autta wa-
 jete / siuna / ia anna hywä onni ja Jumalinen
 mene minun asioisani ja tšisäni / että minun
 elämäni ia aiwoituxeni / sinun kätöyexes ja
 eumiaxes tuus / wahwista minua myös caice-
 kin hywin tšyhin tänäpäñ ja jocapäiwä / ja
 tšmän onnettoman elämän peräst / johdatta
 minua ijancaiceisen elämän / Amen.

S Caictiwaldias Jumala / sinun haldus / tš-
 sis ja huomas annan mindä tänäpäñ ja aina
 minun selun ja ruumini elämäni / taitoni / ym-
 märyeni / ajatuxeni / Puheni ja teconi. Opy-
 hä Colminaisuus / cuule minun ruourent / ja
 tänäpäñ caicest pahudest / synnin pahennoxest /
 Pertelen juonist ja petoxist / ia minun waha-
 miehent käsist / armolifest minua estä ja warie-
 le. Siis ractan Poicas Jesuxen Christuxen
 cautta / Amen.

S Jumaton minua tänäpäñ ja aina / Jsa
 Jumala / joca minun luonut on / siunutu-
 con minua P. Jumala / joca minun lunastanut
 on / siunaton minua Pyhä Hengi Jumala /
 joca minun pyhittänyt on / Mimen Jsan ja
 Poian ja Pyhän Hengen / Amen.

Ehto rucouret.

H Inä tunnustan sinun edesäs / O Jumala / taivan ja maan luojia / caieki minun syndini / jota minä hamasti minun nuoruudestani tähän asti tietten ja tietämättödin tehnyt olen / ja erinomaisesti mitä minä sinua vastaan tänäpäin ajauxillani / pubeillani ja töilläni riekonut olen. Sinun edesäs / O Herrä / minä näitä caikesta minun sydämeistäni tunnustan / ja cadun myöds että minä wairvainen niistä tehnyt olen. Ja waicta minun syndiän on monda ja epä luuista / niiti rucoulen minä cuitengin sängen nöyräsi / että olisit minulle armollinen / ja caieki enin minä sinua vastaan tänäpäin tehnyt olenia sinä minun wicapäxi tiedät / unhoitaisit ja minullen andexi antaisit. Syytä myöds minun palawa rakkaus / nöyryys ja pelco sinua vastaan / ja auna minullen armo / parataxeni minun elämätän ja päiväpäiwäldä tullayen wanhursseammaksi / Jesuxen Christuxen sinun ractan Poicac kautta / Amen.

H Caiekiwaldias ijancatciwen Jumala / minä kiitän sinua / että minun epäselwottoman palweltas / et minun ansioistani / mutta si-

nun suurest armostas ja laupudestas tänäpäin armollisest wartellut ollet. Ja ruoupen / O laupias Jsa sinun sanomatoinda hywytäs ettäs tulewan yön minua puhtalla ruumilla ja sydämellä kätke / että minä terwenä ja raitina jälleis nousisin / ja sinua wieläkin palwelisin kättäisin ja cunntoittaisin. Sinun ractan Poicas Jesuxen Christuxen / ic.

Winä ruoupen sinua HERRA Jesu Christe / ettäs tänä yönä minun tyköni olisit / että cosca ruumis lepä / minun sydämeni sinun jälles walwois / ja että minä caikis paieois sinua minun sydämesani / aiatoresani ja silmäin edes pidäisin / ja näin caickia pahutta ja syndiä cartaisin. Sinun pyhä Engelis warielcon minua / etteise paha wihollinen minun tyköni lähestyis / mutta että sinä HERRA pyhinäs minun tyköni pysyisit. Minä ruoupen / myös ettäs warielluxes alla pidäisit caicki / kuin minun omant owat ja nijn caickia meitä si o elisit / caikkest pahudest wartelisit / ja wäimein tjancaickisen aututen armollisest auttoisit sinun pyhnas ja cyolemas cautta / Amen.

Widän HERAN Jesuxen Christuxen rissinmaulicun Nimeen / minä nyt panen lewätä / hän minua sinnatcon / warielcon ja tjancaickisen elämän johdattacon / Amen.

Waino meidän ylidjem racas tairvallinen Jsa / iawariete sildä cawalalda Riisaialda / io

ca aina ymbärins käy ia tiertä edzein keta
hän sais niellä. Anna meillen armoias/ et-
tä me wahwalla uscolla vrhollisest häändä
wastan seisoisim/ia sinun pyhän warielluxes
alla murhetoinna lepäisim. Sinun rackan
Poicas Jesuxen Christuxen meidän HERR-
Kan cautta/ Amen.

Alta meitä walwoisam HERRa/ tärkke meitä
maatesam/ että me walwoisim Christuxen can-
sa/ ia rauhasa lepäisim / Sinun haldus HERRa
Jumala/ minä annan minun Hengeni ia Sieluni/
ettäs / häändä Christuxes / joca on meidän elämän ia
plös nousemisem / jancatlisest cuolemast warjell-
sit. Ja rucollen / että sinä / joca totimen walkeus
olet / sinun armos patsten minun pimitän sydämi-
meeni wuodataisit. Sinun rackan Poicas Jesu-
xen Christuxen cautta/ Amen.

Jocapäivänen Rucous.

Staiwallinen Isä minun Jumalani/ cadjata
minun puoleni/ ia armada minun pää'leni ole
myös nopta minua auttaman/ että minä tänäpäni ja
tänä hetken taidaisin rutweta wältämän paha/ ja te-
kemän hywä/ ia mikä otollinen sinun siinäis edes
olis/ aña minullen totine/ olkia ia wahwa us/ o/ sinun
ia sinun Poicas Jesuxen Christuxen päälle että minä
taidaisin sen tietä/ tuta ia uscoa/ että hän on minul-
len, annettu wijsaudexi/ wanhurscaudexi/ pyhydex

ja lunastorexi / ja että hän on minun sotwittalani/
wälimiehenti ja edes wastalani / lainta minullen ar-
mos seuratarent hänen jälkiäns ja elää hänen sanans
ja täskyns jälkeen. Auta myös että minä joca-
päätwä cuoletaisiin lihalliset atatorei / halut ja himot/
nöyrytäisin minuani sinun edesäs / ja sitä risti ja
wastotatäymistä / cuin sinä minun päälleni panet
tärssin ja hywäxi ottaisiin. Ja että minä myös
kaidaisiin racasta minun lähimmäistäni / nñncuin
idzeni / ja tehdä hänellen hywä / nñncuin Christus
minullen tehnyt on / ja että minä suurella cartami-
fella wältäisin nñtā jotea sinun mieläs wastan oli-
fit. O JESU minun wapahatani ja lunastani/
wahwista minua Pyhällä Hengellä ja jos minä
kuusapes / lihan heikoudest / Perketen yllityksest / ja
pahain ihmisten haucutorest jobongun syndin lan-
gen / nñn auta HERA minua nope- st ylös
jälkensä / alafalli että minä sinua kiellan ja ylöni an-
nan. Anna myös armos / että minä sinun py-
hän Nimes wäimeisellä hekkellāni aurent huutaisien/
ja panisin eaiten minun turwant ja toiwoni sinun
carteran pñnaas ja cuolemas / jonga minä asetan
minun syndin ja sinun duomios wälille / O JESU
minä olen omas / sinun halbus minä annan minu-
ni / ja caitfi mitä minulla on tänäpän ja jorapäitwä/
armada minun päällent / cuule minun rucourent/
tee minua autuaxi / ja saata tästä surkeasta alhosta/
lauran Waldaundaan / Amen.

Rucous Isän Jumalan

rygö.

O HERA

Herra Jumala Caicwaldias Isä /
 Anna meillen andexi meidän ricorem ja
 wäärndem / päästä myös meitä sinun laupiu-
 tes tähden caicista synein siicista / ja hallidje
 meitä tönhyä palwelioitas Pyhällä Hengels-
 lä. Cocco myös Christicunda ja meidän
 langom / succum / euttawam / hywintekiam ia
 eissiweliäm ota sinun huomias ja haldus / ja
 tä te heitä pyhydes / pyhcaudes ja wiattomi-
 des / Puhdistä meitä caicesta pahudesia ja
 nuhtest / aroullas meitä kirkasta / anna meillen
 rauha ja terweys / carcota meidän näkhwä-
 set ia näkhwättömät wihamihem / lahjoita
 meidän ystäwillein ja wainomiehillein totine
 taekaus / lihanshimot hillidje / eohuilinen ilma
 meillen sowita / tauti ja nälkä pois ota / wedes-
 stä ja maasta anna wilja armollifest / waiwai-
 sten murhelisten ia radolisten waiwat wä-
 hennä / puriehtiwaiusten ia wesil olewaiusten tu-
 scae ia hädät estä / sairasten krowt ia tandit
 huotiammaxi tee / sangein waiwat wä hennä /
 ortain huocauxet laupialifest cuule / caickein
 tönhyäin ihmisten paot / tuscae / hädät ia itcut
 häe / cuule ia armollifest liewitä ia pois ota / le

ſtein ia orwoitaste pileta ia ylönkadje rangai-
 ſe / walhetteliakten ia pettätwäſſien pahus a-
 laſpaina / pacanoitten coirus turhaxi te / ſeu-
 racundas wiholliset wäkerwäſſi mureenna
 tacaperin aja / caikillen yſcowaiſſillen ſymin
 andex anna / ia tämän elämän peräſt ſancac-
 tinen ilo / riemu ia lepo ſinun tytönäs tairwan
 waldacunnas armollisest laina. Sinun ract an
 Poicas JEsuxen Chriſtuxen tähden / Amen.

Rucous Jumalan Poſan tygö.

Tule HErra JEsu Chriſte meille tie o-
 ſottaman / jota me ſinun tygös tulifi-
 me / totutta ſiſälle puhaldaman / iolla me ſi-
 nun tundiſim / ſancacickiſta elämäst andaman /
 joſa me ſinun tytönäs pyſyſim. Tule HErr-
 ra JEsu Chriſte / wapahaman meitä ſyn-
 neiſt. Wihollisist pääſtämän / myötökänmi-
 ſes haikidjeman / waſtointäkänmiſis wariele-
 man / meidän Eſiwaldam ia Eanſſam ſuuna-
 man. Tule HERRA JEsu Chriſte / ia ole
 meillen JEsus / totinen lunastaia / ettei Per-
 tele meitä ukiſſais / ettei liham haucuttelis /
 ettei mailma myrkytäis. Tule HERRA JEsu
 Chriſte / ſinun yſcos meitä wahwiſtaman

p[ä]use[ä] pois ottaman / toivo[is] corgottaman /
 p[ä]p[ä]ys alas polkeman / rakk[au]s sijalle wuo-
 dattaman / careus ia wiha blos cataman.
 Tule H[er]ra Jesu Chr[istu]se / eriseurat pois re-
 pimän / Antichristuxen k[ä]st[ä]hläiset cadotta-
 man / idze Antichristuxen mirendaman / setä
 hänen / että hänen seurans neuwot hajottas
 man. Tule myös Ewangeliumin oppi Chri-
 stillisten ia yscollisten sydämihin sytyttämän /
 ia sen opin haldiat / päiwä päiwäldä / lacla-
 mat lifändämän ia enändämän / Amen.

Christuxen tulemisest.

HERRA Jumala racas taiwallinen Isä / me k[ä]-
 tämme sinua sydämeistäm / ylistäm ja cunni-
 ottam sinua t[ä]ncaickisest / että[is] meille köyhille ihmi-
 sille / jotea synnin tähden cuoleman ia Perkelen wal-
 lan alla joutunet oliumia / lähetit ainocaisen Poicas
 Cuningari / joca on nyt wanhurskas Cuningas / ia
 tahdott saatta meidän hänen catkeran cuolemans
 cautta w[ä]p[ä]r meidän synneistäm / w[ä]p[ä]hda meitä
 cuolemast ia coikest pahast. Me rucoilemma siis
 sinua / että[is] armollisest meitä p[ä]nhällä Hengelläs
 hallidysit / walaisisit ia johdataisit / että me sihen
 ainoan wanhurskan Cuningan ia Wapahtatan
 turwaisimme / ei pahendain meitä hänen köy-
 hydestäns ja nykertaisudestans / niñcuin mail-
 wa teke / mutta uscoden hänen päällens tur-
 wa

16 Christux. tulem. ja syndimifest Rucous.
walifest / että me hänen cauttans ijancalcifeste autu-
axi tulemma / Amen.

Christuxen syndimifest.

S E kijtäm sinua Herra Jumala taiwalinen
Jsa / sinun suuren armos ja laupudes täh-
den / että sinuancalcisen Potcas mailman lähetit ja
annoit ihmiseri tulla / ja meitä hänen cauttans
synnist ja ijancalcifeste cuolemast armollifeste tahdoit
autta ja wapahda. Me rucoilemma sinua walaise
meidän sydamen pyhällä Hengellä että me taidaisim
olla kijtolliset sencoltaisen armos ja hywäntecos ede-
stä / ja sinusa kijntrippua caikes hädäs ja wastom-
känmises wahwista myös meitä calcinaisia tustia ja
wairwoia mielelläm karsimän / että me niin sen sinun
rackan Potcas Jesuxen Christuxen cautta ijancal-
cifeste wapaxi ja autuaxi tulisim / Sinä joca elät ja
hallidzet nyt totinen Jumala / ynnä Poian ja Pyhän
Hengen cans ijancalciseen / Amen.

Christuxen karsimifest.

C Alkivaidias ijancalcinen Jumala / joca sinun
sanomattomasta rackaudestas anocaisen Pot-
cas meidän tähtem annoit pynotta / ptepettä /
ristinaultta ja surmatta. Suo meille armollifeste /
otca nyt sinua rucoilemma / että me hänen py-
hän kipuns / haawains ja cuolemans tähden jotca
jän karsit meidän edestäm / olisim sinun armosas ja
ystäwydesäs / ja hänen callin werens cautta tuli-
m pesiyyt meidän synneistäm ja calc est pahudest /
että

että me sinun asumasiares kelpoisimme / ja niin tait-
 wan waldacunnast / jonga sinun Poicas meille cuo-
 lemans cautta ansainnut on / osalliseksi tulisimme /
 Amen.

Christuxen cuolemast.

Herra Jesu Christe elävän Jumalan Poica /
 sinun catkeran cuolemas me asetamme nyt ja
 aina sinun cowan oikian duomios ja meidän sielun
 waihelle / läitengin cuoleman aialla / osota meille
 sen armos ja lauptudes. Anna myös tōmān sinun
 wiattoman cuolemas tähden / sinun Seoracunnal-
 les rauha ta yrimielisös / meidän Cuningallem on-
 nija woiitto / meidän waldacunnalem lakia ja so-
 weljas meno / meidän Ysämmaallem catkeinainen
 wiija waasta / medjästä ja wedästä / meidän ystāwil-
 lem armo / wainomtehillēm synnit andexi ja hywä
 mieli: Mutta meille waiwaisille syndisille taitwan
 ilo ta hancatkinen elämä / Amen.

Christuxen ylösnousemisest.

Hywä / lauptas ta armollinen Herra Jesu
 Christe / sinä joca meidän syndeim tähden o-
 letsinus cuoleman ala andanut mutta meidän
 wonhurscauden tähden jälleens cuolluista ylösnou-
 nut; Minä rucollen sinun cunnialisen ylösnou-
 semises tähden / herätä minua symin ja wäry-
 den haudasta / ja auta armos cautta / että minä
 jocapäiwä / ja lijatengin wijweisellä duomilla /
 cofca jo aidgen cnoluisia nouseman pitä sinun ylös-
 nousemisestas osalliseksi tulisin / Amen.

Christe

Christuxen taitvasen astumiseft.

Sinä racos/ suloinen ta armollinen **HERRA**
JESU Christe/ joca ylös noussemises jälken
 cuolluista surella cumnialla ia voitolla astuit ylös
 taitvasen/ ta istut **JH**s oiktoha kädellä/ niñcun
 wäfewa **Cuningos** ja suuri **HERRA**/ wedä minua
 täälä sinun tygös ia auta että minä taidaisin seu-
 rata siihen rianatetisen cumnian/ ta etten minä
 wäshis engäsuutus sinun tygös tulemost/ coscas
 sanas peräni lähetät/ ia sinä minun täälä eroitta lah-
 dot. **O HERRA JESU** Christe/ minun Jumalon
 ia minun elon/ wedä minua täälä ylös sen eläwän
 weden tygö että minä sitä jouda laisim/ ia sitte rian-
 saistisest eläisin.

Rucous Pyhän Hengen tygö.

Rble Pyhä Hengi tän/ laske taitwast alas
 sinun paistes waltens/ tule kōyhyäin **JH**s
 tule lahiaim andaia/ tule sielun firekous/ sinä
 aras lohduittaia/ ia sielun hywä wieras/ su-
 oinen myös lämmitys/ eyösä sinä olet lepo/
 eldesä wiruotus ia itensa lohditus/ **O** caico-
 ein pyhin waltens/ tähtä sinun yscollistes sy-
 änden pohiat. **J**lman sinun woinatas/ ei
 le yhtän toimitost/ eikä mitän wiatoind. **W**e-
 se se cuin saastainen on/ casta se cuin cuirwa
 n/ paranna se cuin haawoitettu on/ pehmitä
 cuin cowa on/ lämmitä se cuin kylmä on/

caidje se cuna exynyt on. Anna sinun uscol-
listes / jotea sinun turwarwat / sinun pyhät lah-
jas / anna vscen wahwistos / anna autuas loy-
pu / anna ilo laekamat / Amen.

Pyhän Colminaisuden tygö.

CPyhä Colminaisuus / hxi totinen Jus-
mala / armada meidän päällēm / caictis
waldias ijancactinen ia käsittämätšin Jus-
mala jolta ei ole alcu eli loppua / iongapäälle
me vscem / ionga me myös yhdeyi Colminai-
sudeyi tunnustamme / ia colmeyi yhteydeyi /
sinua ainoata merucoilēma / sinua me cun-
nioitam / kytām ja ylistām sinun suuren rac-
taudes ja hywän tecois edestā / ettās meitä
erheryxen willityxen ja epäuseon pimeydestā
wayhtanyt ia auttanut olet / ia site sinun ar-
mostas meitä osalliseyi tehnyt. Merucoilē-
ma sinua sydämmestām / wahwista ia kün-
nitā meitä siehen sinun Jumalisen armos /
ettā me caiktis astois tähdellifest meitä sinun
luotaisim / ia sinua setā myötā ettā wastoin-
tämises aina kytāsim / cunnioittasim ia ra-
castaisim / Amen.

Jumalan armon edestā.

CUictwaldias HERRA / armollinen Jsa / ar-
mada sinuas meidän waiwaisten päällēs
s. 111

20 Jumal armon edestä ja Engel wortel.
suuren armon tähden / jongas meillen Jesures
Christuxen osotit. Sillä en me tohdi meidän pahu-
dem tähden tulla sinun etees / eikä meikä ole millä
me sinun edestä meitä puhdisti taitaisim / engö
myös tiedä cubwiga me pakenisim / ettet sinä mei-
tälöydäis / to jos me sinusta luotumme / niin pa-
hus meidän toastan otta. Sentähden et ole meil-
lä waiwasilla syndisillä nyhän muuta neuwo / mut-
ta että me nöyrydellä tulem tygös / anoden sinulda
armon ja ystävyyttä. Niin me waiwaset tothan
lapset rucoilemma sinua / Christuxen rackan Po-
cas pinnan ja euoleman tähden / ettäs armon ja lau-
piuden meidän cansain tekisit / ja sinuos aina mei-
dän päällem armahdaisit / sinäpä laupiuden lähde
ja armon Isä olet / sinun myös armon ylidzetai
caiken mailman synnit / sentähden armada meidän
päällem / O lauptas Isä / Jesuxen Christuxen
rackan Poicas cautta / Amen.

Kiitos ja Kiucuos Engelitten warjelurest.

WE kiitäm sinua Herra Jumala taitwalle
nen Isä / sinun sanomattoman armon e-
destä / että sinä pyhäät Engelitt olet aset-
tanut meitä wartioidzeman ja warjeleman Per-
teien pahota juonta wastan / ja rucoilemma sinua /
ettäs meidän sydamem ja mielem Pyhällä Hen-
gelläs niin hallidzisit / että me sinun pelgosas
aina pyhyisimme / ja etten me sinun meildäs
coscan

Jumalan Sanan ja Seoracunnan edestä. 21

koskan rikois / engä mitän sinua wahan tekis /
mutta caikisa meidän tuskisam ja hädäsäm yidät
sin sen yscalluxen & etsä sinun Engelis mettä ja
meidän omiam wartioltzewat / nijn etteimallwa
eikä Perkele mettä woitta eikä wahingoitta tai-
dais. Sillä nijn cum syndein anderisaaminen
ja ijancaickinen elämä on meille Jesuxen Christu-
ren kautta luwattu / että myös meidän ruumin
ja caiki cum meillä on sinun pyhäin Engelittes
kautta wariellaisin ja suojellaisin meidän HErran
Jesuxen Christuxen kautta / Amen.

Jumalan Sanan ja Seoracun- nan edestä.

Uickiwaldias ijancaickinen Jumala / racas tai-
walinen Isä / me rucoilemma sinua sinun Poicas
Jesuxen Christuxen tähden / että arwollisest meidän
seksam maasam ja caupungeisam yhden Christiillisen
Seoracunnan sinulles cocoisitja puhtan opin siinä
woima sans yidäisit / että me aina turwallisest caick ein
tarwetten edest sinua siinä rucoilistim / ja nijn täällä
eläisit. Oikias cuulioisudes sinua palwelistim / ja
ja siitte cuoltuamijän caickies autuudes ijancaicki-
sest sinua ylistäisit / kättäisit ja unnoittäisit.
Suo meille myös arwollisest yf. ollisia opettaita /
labjota että he oikialla opilla ja wilpittömällä elä-
mäterralla / sinulle ylistöyxi ja kōnhälle Christi-
cunnalle autuudexi / sinun Christiillistä Seoracun-
das palwella ja edes seisoa taidäisit. Sinun Poicas
Jesuxen Christuxen meidän HErran kautta /
Amen. Uicol:

Vscollisten Opettaitten edestä.

G Caictwaldias Hancockinen Jumala meidän
 HERRAN Jesuren Christuren Isä / sinä ja
 meidän olet käskenyt elomiesten / se on / vscollisten
 saarnamiesten ja toimellisten Opettaitten edestä sinun
 as rucolla : niin me siis sinun sanomatsinda laupa-
 uttas rucollem / toimellista saarnamiehiä ja vscollista
 opettaita meille lähettämän / Ja anna sitte sinun
 pyhäät ja terweliset sanas heiden sydämihins ja suu-
 hins / että he willittömästi niitä opetaisit / ja sinun
 käskys ja lakis vscollisest selittäisit / eikä saarnais-
 sitä kuin sinun Sanas vastan olis / että cosea me
 näin sinun pyhästä sanasta neuvotaisim ja opetettaisim
 / sitte taidaisimme tehdä mitä sinullen otoliinetti
 ja idze meille tarpeellinen olis. Iainna HERRAN
 sinun Pyhän Henges lahia ja Jumalinen wihau-
 des / että sinun Sanas pysyis meidän seasam /
 caswais ja hedelmän tuottais : Ja että si-
 nun pälwelias kaikella rohkeudella sitä saarnaisit
 ja julistaisit / sinun pyhälle Christilliselle Seora-
 cunnalles parannorexi / ja vscon wawistorexi /
 Jesuren CHRISTuren meidän HERRAN kautta /
 Amen.

Saarnamiesten Rucous.

G Caictwaldias Hancockinen Jumala / talwot-
 linen Isä / että sinä / ja sinun racas Poicas
 Jesus CHRISTus / ynnä Pyhän Hengen cansa /
 tahdot sinun pyhän Sanas / omari cunniores ja
 Christillisen Seoracunnan autuudexi anda saarnai-
 ta / ja pyhäät Sacramentit oikein jaetta ja nau-
 sitta.

titta. Ja olet minun keltvottoman ja mahdotto-
 man siehen corckian ja pyhän wircan / sulast armost
 lailisest ja cunnialisest cudzunut ja asetannut: Niin
 rucoilen minä sinua / ettäs minulle Pyhän Henges-
 andaisit / joca minun suuni awais / sinun pyhä
 Seuracunnasas Canssa oikein opettaman / ja het-
 dän seasans cunnialisest elämän / niincuin sinä ja
 sinun rasas Poicas JEsus Christus käftenyt on /
 alä sallt minua erhettyijn langeta / ei wäärän op-
 pijn eikä Jumalattoman elämän / joiden kautta
 sinun pyhä Nimes ja Sanas turmelluyt ja häwäis-
 tyt tulis / mutta pida minua Pyhän Hengen
 kautta wahwana / oikeas opis ja pyhä elämä,
 että minä oikea maan suola ja mailman waltene
 niincuin Christus saarnastat cudzu / olisn / että
 nun Nimes aina pyhitettäisin / sinun waldacundas
 lähestyis ja sinun tahtos tapahduis sinulle cunnia-
 ri / ja kätorexi joca elät ja hallitjet nyt totinen Ju-
 mala / sinun Poicas ja Pyhän Hengen canssa
 hancatckisest hancatckiseen / Amen.

Sanancuulioitten Rucous.

Wickwaldtas HERRa / hancatckinen Jumala,
 ja taitwallinen Isä joca tahdot että sinun pyhä
 Sanas pitä saarnattaman / cuultaman / vscot-
 taman ja sen jälken elämä ja tawat käytettämän,
 rucoilen minä sinua JEsuxen Christuxen tähden,
 ettäs Pyhän Hengen kautta meitä auttaisit en-
 neu catckia sinun waldacundas ja wanhurscauttas
 edymän / se on / sinun pyhä Sanas enuleman sit
 vscomat

vscoman ja sen jälken teke nän ja elämän, Usein ja
 estä Perkele/ mailma ta meidän lihäm / ettel he meitä
 sinun Sanas culoosta eritäs. Anna HERa meidän
 corvam ja l' cuta meidän sydämen/ että me
 uhtä mielelläm cuulifim/ cuins meille oppettaraxi lä
 hettänyt ja andan ut olet/ ja että me heitä seuraissim
 jotca meidän sieluam wartioidzeman/ ja wirastans
 sinun edesäs lugun tekemän pitä/ että he ilolla ja
 hywällä mielellä/ huocamat ja walittamat sen teki
 sit. Anna myös racas taiwalinen Isä armos/ että
 meidän cuuliaisudem/ sinun pyhälle Sanalles/ olte
 muillen esimerkixi että hekin mielelläns sinun Sa
 nas cuulifit / ja sinun alas heidän andaisit/ että
 nijn meidä caikilda tulifit kytetyxi/ ta me sijtte caik
 ildancuulifisen elämän perifim/ Amen.

Wääriä Opettaita wassan.

Euuptas Jumala/ racas taiwalinen/ Isä/ sinä
 joca sinun racan Poikas Jesuren Christu
 ren cautta/ meitä vscolifest ja isällifest neuwonut
 olet/ ja käskenyt että me ahkerast meitäm cawah
 daifim wäärilda Propheetailda/ jotca lammasten
 waatteis meidän tygöm tulewat/ mutta sisäldä he
 owat raatelewaiset Sudet/ Ja että wäimeisnä päiwä
 nä/ joina me nyt elämme/ tulewat wahingolifet
 ajat/ että Sathan hänens walkeuden Engelixi on
 tekemä/ ja wäärät opetaiat heidän oikeina Christu
 ren Apofteleina pitäwät/ jotca ulconaisella käyttä
 miselläns ja wääräis opillans pyhästi owat elämä
 nans/

/ mutta idze awulla ja hedelmillä he sen
 päwät: Nijn myös / että totudest langes
 on tullut / ja aica käsis on että Synnin ih-
 mienia cadoturen lapsipitä ilmoitettaman /
 autameitä / O Jumala / armollifest / että
 totutta raastaifim / ja sitä wastan täydellä
 edellä caictia wahettelewiä henglä / ja näden
 väärä oppia ja Jumalan palwelusta wältäi-
 / etten me itänäns vicon totudest luowuis /
 gämeitä näildä sitä estettä saldis. Auta
 me aina sinun pyhäis sanasas wahwana
 wyisime / ettei hälyt ihmiset wieckaudellans
 petoxellans meitä werckoqns ja äncacictisen
 doturen lapsirisaattais. Wariele / O Ju-
 mala / caictia sinun walituuta pyhiäs täsä ma-
 an sanomattomas pahudes / ettei he itänäns
 etyteen epytetäis ja erhetyreen jouduis. P. y.
 ERra tämän waarallisen ajan päwät.
 Auta Synnin ihmisen ja cadoturen lapsi-
 n pyhän Zenges awulla ja cutista hänen
 mallinen waldacundans Jesuren Christu-
 ilmestyren cawta. Wariele meitä armollis-
 caictinaifest erhetyrest ja wääräst opist /
 rist raatelewaisista Susista / ja caictista jores
 ti oikiat asetoret hyljät ja suurta pahen-
 ta sinun pyhään Seoracundas pyytäwät.
 ERra / pelasta meitä niistä ohdackeista
 wihollinen sinun hywän siemenes secas
 coitta tahto / auta / etten me warcailda
 murhailda wahingoiteruxi talls. Sue
 me sinun ainoan tundistim / ja tyfella v.

scolla ja Jumalalla elämä kerralla sydäme-
 stään / sinua seuraisin. Että näin sinä ja sinun
 pyhä sanas meidän ainoa turvam olis / jonne
 cautta caicti walherteliat Henget coetellaisin
 ja duomitaisin. Näitä caictia rucoilemma me
 sinuista / O armollinen Isä Jesuxen Christu-
 xen sinun ractan poikas meidän wapahdaiam
 kautta / Amen.

Rippi eli synnin tunnustos
 Jumalan edessä.

O Taiwallinen Isä / ijancalcinen Jumala
 sinä tiedät että minä suuri syndinen olen
 ja suurempi kuin minä idze sanoa taidan / sillä
 sinä tutkistelet sydämet ja muna scuit / ja tie-
 dät caicti mitä minä minū nuorudestani minū
 pahoilla aiatoxellani / sanoillani ja töillāni / ca-
 ctia minun menoillani rick onut ja tehnyt olen
 jota caicti ovat sinū edessä näjncuin yxi illi-
 saastainen räpätie / rascailia ja suurilla synneilla
 rahrattu / ja hierottu : Sillä minä olen syn-
 tehnyt itä caictēen pahutē minnani hariotta-
 nut. Sentāden minä ilmoitan minun syn-
 dini / ja en sala minun pahoia tekoiani / mut-
 tunnustan sinun edessä / O Herra caicti mi-
 nun rioxeni / ja rucoilen sinua / kääntä wiha-
 ia hirmuisudes minun tyköni peis / pese mi-
 nua pahoista töistāni / ja puhdistä minua syn-

neistāni. **D** **H** **E** **r** **r** **a** / en tule minā simulda sin-
 caltaista minun ansoffani rucoileman / jeca
 ei minū ole cūin sula pahus ia rietaus / mut-
 ta sinun pyhān sanas ia lupauzes tāhden
 niñcuins meille ia meidān **J** **s** **i** **l** **l** **e** **m** **l** **u** **w** **a** **n** **n** **u** **t** **o** **l** **e** t :
 Sentāhdēn / **D** **l** **a** **w** **p** **i** **a** **s** **J** **s** **ā** / ālā tād
 oifeudelle ia duomisolle palwelias cansa sillä
 ei sinun edesās vyikān elāwā wanharsecap-
 tute. **D** **H** **E** **r** **r** **a** cuule minun rucouyeni ia
 suutoni sinun pyhān **S** **a** **n** **a** **s** tāhden / armah-
 da sinuas minun pāälleni sinun laupiudes tāh-
 den / pyhi minun syndini pois sinun suuren
 hywydes tāhden / ole minulle armollinen si-
 nun pyhān nimes tāhden / ia andexi gna
 caicti minun syndini / **S** **i** **n** **u** **n** **r** **a** **c** **k** **a** **n** **J** **o** **i** **c** **a** **s**
J **e** **s** **u** **x** **e** **n** **C** **h** **r** **i** **s** **t** **u** **x** **e** **n** **m** **e** **i** **d** **ā** **n** **H** **E** **r** **r** **a** **n** / **W** **a** **h** **t** **a** **j** **a** **m** **i** **a** **L** **u** **n** **a** **s** **t** **a** **j** **a** **m** **t** **ā** **h** **d** **e** **n** **j** **o** **c** **a** **y** **h** **n** **d** **ā** **s** **i** **n** **u** **n** **c** **a** **n** **s** **a** **s** **e** **l** **ā** **i** **a** **h** **a** **l** **l** **i** **d** **z** **e** **h** **a** **n** **c** **a** **i** **c** **t** **i** **s** **e** **t** / **A**.

T **n** **ā** **w** **a** **i** **r** **w** **a** **i** **n** **e** **n** **s** **y** **n** **d** **i** **n** **e** **n** **J** **i** **m** **i** **n** **e** **n** /
j **o** **c** **a** **s** **y** **n** **n** **i** **s** **s** **e** **t** **ā** **s** **i** **n** **n** **y** **t** **e** **t** **ā** **s** **y** **n** **d** **h** **y** **n** **t** **a** **r** **e** **n** /
 ia wielā siittekini / caictena minnei elinā-
 anani syndistä elāmātrā pitānyt olen / tumu-
 lan caikesta sydānēstāni / sinun edesās / **D** **i** **c** **t** **i** **n** **u** **a** **l** **d** **i** **a** **s** **h** **a** **n** **c** **a** **i** **c** **t** **i** **n** **e** **n** **J** **u** **m** **a** **l** **a** / minun

racas tairvallinen Isä/ etten minä ole sinu-
 racastanut ylliden eaietia cappelita/ engä
 nun lähinäistäni niincuin idziäni: Minä olen
 sen pahempi / monella muoto rickonut sinu-
 ia sinun pyhiä kessy sanoias wastan/ sekä ar-
 toyilla/ sanoilla ia töillä. Ja tiedän idzeni
 tähden ansainen Helwerin ia ijancaietisen co-
 dotuxen/ jos sinun pidäis minua niin dno
 midzeman/ kuin sinun cowa oikeudes wa-
 ia minun syndini ansainet owat. Mutta nyt
 nä racas tairvallinen Isä olet luvannut/ et-
 tahdot armon ia laupiuden tehdä caictia
 waiwaisten syndisten cansa / iotca heitäs
 randawae/ ia wahwas yscos sinun kāsind-
 mättömän laupiudes tygö pakenerwae/ ni-
 tahdot sinä armollinen olla/ ehtä cuing-
 sinua wastan rickonet owat/ ja ett ikänd-
 enä heidän syndiäns soima: Siehen minä w-
 wainen syndinen myös idzeni luotan/ ia ru-
 ien turwallisest/ että sinä sen sinun lupau-
 iälken/ olisit minulle armollinen ia laupias
 caicti minun syndini andexi andaisit/ sinu-
 phyän Nimes kiitoxeti ia cunniaxi/ Amen.

E Lupias Jumala ia tairvallinen Isä/ jo-

ga laupidella ei yhtän loppua ole/ siinä jo ca
olet kårswäinen/ pittämielinen/ ia caieki pa-
hat tegot/ ricoret ia synnit suurest armost an-
dexi annat. Me olemma/ ten pahembi/ tehnet
syndiä meidän Jsäin cansa/ me olemma
wäärin tehnet/ ollet jumalattomat ia sinun
mieles rickonet. Sinulle ainoalle olemma
me syndiä tehnet/ ia sinun edesäs pahoin teh-
net: Wuttu älä muistele meidän endisiä pa-
hoia tecoiam/ sillä me olemma tangen wihe-
läisexi ioutunet.

Auta meitä Jumala meidän Wapah-
tiam sinun nimes cunnian taiden/ wapaah-
da meitä ia anna meille caieki meidän syn-
dian andexi/ ia anna meille sinun Pyhän Henges
armio/ parata meidän syndistä elämätäm/ Si-
nun Poicas Jsuxen Christuxen meidän
Herran cautta/ Amen.

Sursteas Jsui/ S racas Jsui/ S Je-
su Reidzen Marian Poica/ täynnäs ar-
mo ia totutta/ S maikla Jsui/ armahda si-
nuas meidän pädällem/ sinun suure laupides
tähden/ S siinä rackain Herran Jsui/ minä
tucoile sinua sinun pyhän weres cautta jon-

ga sinä ristii hi: sipuun pällä meidän waiwal-
 sen synnisten edestäm wuodatit/ ettäs minun
 syudini andeyt andaisit/ ia caiten wäryden
 minusta pois ottasit. Oracas **H**erra **J**esu
 i: ca minun loit/ ia sinun callilla werceliäs iuna:
 it/ älä anna minun hucua ia cad otetxi tulla.
O hywä **J**esu/ älä minun pahudenä anna mi-
 nua rurmella. Tunnuista mitä sinun omas
 ombi minusta/ ia ota pois minusta caicti ne/
 totka et sinä ole minun luonut. **O** laupias
Jesu armahda minun pälleni/ niineauman
 kuin armon aica kāsīs on/ älä minua anna hä-
 y iän ala tulla/ sinun cowan ia oikian duomios
 edes. Ia waicta minä sinun oikeudes jälken/
 ia minun rascasten syndeini tähden/ olen iian-
 caictisen cadotuxen ansainnut/ niin euitengin
 lyctän minä minuni nōyrällä wscalluxellani/
 sen sinun cowan oikeudes edestä/ sinun sano-
 mattoman armon ia rucfistelemattoman lau-
 piudes ala/ toiwoden/ että sinä niineuin hywä
 ia armollinen **J**ä minun pälleni armahdat.
Sillä mitäs siitā hyödyt/ että minä hucun/ ia
 mitä sinun siitā hywä on/ että minä heitetän
 iiancaictiseen cadotuxen Helwecin rulleen **O**

Rippi eli syntein tunnustokset.

Herra ei ne cuollet sinua kiitä / että nykään
joca helwettiin on alas mennyt. Sentähden / **D**
laupias Jesu armahda sinuas minun waiwai
sen syndisen pääleni / **D** malia Jesu neidjestä
Mariasta syndynyt wopahda minua. **D** lau
pias Jesu / ristinnaulittu meidän edestä / ole
minulle waiwaiselle syndiselle armollinen / ja
ota minua sinun walittuin ystäwittes secan.
D **J**esu caicein niiden Wapahtaia / jote
päälles luottawat / armada sinuas minun
pääleni / ja anna minun syndini andexi / **D**
Jesu Neidzen Marian Poica / anna minull
sinun armostas wiisaus / raekaus / puhtaus
ndyritys / ja caiceinaisis / wastoin karmisis ja
waiwois karsimys / että minä sinus wahwa
na pysyisin / sinua rakastaisin / sinusta kerska
sin ja iloidyisin / sekä täällä / että tawas iian
caiceifest / Amen.

D Sinä caicein armollisin / **H**erra **J**esu
Christe / armahda sinuas minun waiwai
sen syndisen pääleni / ja cadzata minun puo
leni sinun laupeilla siimilläs / niinewins Peter
rin puoleen Salisa cadzatic / cosca hän sinun
kieldänyt oli / ja niinewins cadzoit syndisei

waimon puoleen / pöydän tykönä ollesas
 Phariseuxen huonesä: Ja ryöwäriin puoleen
 ristin hirsipuun päällä. Ja anna minulle
 sinun caicten pyhimmän armon cautta/ että
 minä Petarin cansa/ minun syndiäni itkisin/
 syndisen waimon cansa/ sinua täydellisest ra-
 castaisin/ ja ryöwäriin cansa/ sinun pyhiä ca-
 woiäs taitwais ijancalcifesi cadzelisin/ Amen.

Manassen Rucous.

S Erea Caictiwaldias/ meidän Isäim/ Abra-
 hamin/ Iaschin ja Jacobin/ ja heidän
 wanhurscan siemenens Jumala / joca raiwan
 ja maan/ ja calciti mitä nijsä on rehnyt olet / ja o-
 let meren Eännittänyt Eästylläs/ ja sywyden
 peittänyt/ sinun hirmuisen ja cuuluisan Times
 curmiaksi / että jocainen hämmästyis sinun ede-
 jäs / ja pelkäis sinun suorta woimas: Sillä si-
 nun wihas on sangen rascas/ jolla sinä vheat
 syndiätä/ mutta se laupius/ jonne sinä lupat/ on
 määrät öin ja tutkimatoin. Sillä sinä **S** Erea
 caictien corkein coco maan pöyriin päällä/ olet
 Eäsiwäinen ja sangen armollinen/ ja et mielel-
 läs ihmisiä rangaise/ ja olet sinun hywydestäs
 luwannut carumuxen syndein andexi saamisexi.
 Mutta että sinä olet wanhurscasten Jumala/
 nijsä et sinä ole pannut carumusta wanhurscalle
 Abrahamille/ Isachille ja Jacobille / jorca et
 sinua wastan syndiä rehnät: Mutta minä olen
 syne

syndiä tehnyt ia minun syndiäni on enämbi cura
 sanda meresä/ jolla minä olen sinun wihaan te-
 hoitanut. Sentähden noikkistan minä nyt mie-
 nun sydämeni polwet/ ia rucoilen **H**erra sinul-
 da armō. **A**h **H**erra minä olen syndiä tehnyt/
 tosin minä olen syndiä tehnyt/ ia sinä unnet mi-
 nun pahat te con/ minä rucoilen ia pargun / an-
 na minulle canderi/ **O** **H**erra anderi anna mi-
 nulle/ älä anna minus minun synnittäni huclua
 ja älä anna rangaisusta hancatitesta minun
 päälläni olla. **W**aga cura minus epäkelwe-
 toinda sinun suuren laupiudes tähden/ nän mie-
 hä caitena minun elin: eanani sinua tättän:
Sillä sinua tättäwät caiti taiwan sotajouco/
 ja sinua pirä ylistettämän ilman loctamat hanc-
 catititesti/ Amen.

Rucous Ripin jälkeen.

Caitiwaldias hancatitinen Jumala/ ia
 laupias **J**sä/ minä tittän sinua sinun
 suuren armos ia laupiudes edest/ ettäs minun
 tōyhän syndisen olet jällens armois ottanut/
 ia minun syndini armollitesti anderi andanut/
 nän rucoilen minä sinua caitesti sydämetesti/ et-
 täs minun täsä sinun armosas annaitte aina
 pysyväisen olla/ ia anna minulle sinun **P**yhä
Henges/ että minä tämän syndin anderi sa-
 misen/ ionga minä nyt saanut olen/ wahwast
 uscoistin/ ia sillä minnani lohduitaisin/ sekä nyt

että eäikena minun elinaicanani / eäikes
murhes / tuseas ia wastoin täymises / ia wijo
mein tästä mailmast lähtiesäni. Anna myös
armoias / että minä tästedes syndiä wältäisin
ia cartaisin / niin etten minä fillen endämbi syn-
diä tekis : Mutta aina sitä wastaan olisin / ia
coco minun elämäni sinun tahtes jälken
täyttäisin / Sinun raekan Poikas Jesusen
Christusen kautta / Amen.

Etä me Uskosa pysywäiset oltiin.

O Raekain Herran Jesu Christe sinä uscolli-
nen auttaja / että meidän rucousem as-
mollisest olet cuulla luwannut / niin rucoulen
minä sinua eäikes sydämmeest / iä wahwista
minun heikko Uskon / älä minun anna epäilewäi-
sen olla / koska sinun Nimees ia pyhä Sanas
wainotan : Mutta jos se heikkoudest tapah-
duis / niin eadsata armollisest / minun puoleni /
nünceuin loupeilla silmilläs petaringin puo-
lees eadsatit / ia lahjoita minulle totines ia nöy-
rä carumus minun sydeini tähden / älä talli
että minä sinusta luowun / waan ora minua wel-
läres / ia cansa perillisest sinun waldacundoes.
O Herran Jesu Christe läheidä minulle sinun
pyhä Henges / ioca minua minun sydämmeeni /
opetais / nünceuin sinun pyhän Nitis Neidzen
Marian cansa tapahdui / ioca sen kautta useon
wahwisteruxi tuli. Suo minulle pyhän Henge-
ges

Wahw. uscon edesti la Nuc. ennen Saarna. 33
 ges cautta armos nijn cuins hanelengin ia ca-
 ille mille walituilles suonut olet / että minä
 yhden oikian Christillisen uscon cautta / nijn lu-
 jast sinun causas yhdistetyxi tulisin / että minä
 perhelelen woiman ia mailmallisen cunnian / he-
 cunan ia turhuden / nijn myös caictinaisen
 mailmallisen häiptän ja wastoinkäymisen hylkäi-
 sin ia ylönkadzoisin ia täsä mailmas minuui ai-
 noastans sinun pyhän rahros jälken täyttäis-
 ia eläisin / Amen.

Rucous ennen Saarna.

D Caictiwaldias nancactinen Jumala ia
 lupias Iä / että caicti meidän aruudens
 siinä on / että me oikein ymmärtäisim sinun Sa-
 nas / Nijn minä rucoilen sinua nöyräsi että mi-
 nun sydämeni olis caictinaisesti surust ia menost
 wapa / caictella ahkerudella / oikian uscos sinun
 pyhiä sanoias cunteman ia tästämän / että mi-
 nän sen cautta sinun pyhän rahros / ymmärtäisin /
 ia sitä uscollisesti seuraisin / sinullen **H**erra Ju-
 mala tähtoxeri ia cunnixeri / ia minulle uscon
 wahwistoxeri ia elämän parannoxeri / nijn että
 minä sinun pyhän armos cautta olisin yxi hywä
 maa / johon sinun jumallinen siemenes laugeis /
 juuruis / castwais ia tästämises hedelmän tuot-
 tats / siehen nancactisen elämän / **J**esuxen
 Christuxen sinun poicas cautta / Amen.

Rucous Saarnan jälken.

D Caictiwaldias **H**erra / armollinen Iä me
 tähtäm sinua / sinun ractän poicas **J**esu-

ren Christuksen meidän **S** **E** **R** **e** **a** **n** **c** **a** **u** **t** **t** **a** / ettäs
 meille waiwaisille sinun pyhän Sanas nyt ar-
 mollifest ilmoitetta ja opetetta annoit; **M** **e** **r** **u** **i** **c** **o** **i** **l** **e** **m** **m** **a** **s** **i** **n** **u** **a** /
 anna meille sinun pyhä **S** **e** **n** **s** **e** **s** **m** **e** **i** **d** **ä** **n** **s** **y** **d** **ä** **m** **i** **t** **ä** **m** **w** **a** **l** **a** **i** **s** **e** **m** **a** **n** /
 että me tää
 män sinun Sanas kautta / sinun armollisen tah-
 tos ja hywydes tündeman oppisim / sitä myös
 alati ajattelisim sen uscoisim ja sen jälken mei-
 dän elämän kättyäisim. **M** **u** **t** **a** **i** **s** **e** **r** **t** **ä** / ettei se
 rumma hengi piiru / maailma ja meidän oma liham
 meitä epäuscon / häpiän / synnin ja muiden pa-
 hain juonden kautta / sitä eroitais / mutta että
 me aina siinä sanas ja oikias uscos loppun asti
 wahwana pysyisimme / että me ijaneicitifest
 autuaxi tulisimme / **S** **i** **n** **u** **n** **r** **a** **e** **k** **a** **n** **P** **o** **i** **c** **a** **s** **J** **E** **s** **u** **s** **u** **s** **e** **n** **C** **h** **r** **i** **s** **t** **u** **s** **e** **n** **t** **ä** **h** **d** **e** **n** / **A** **m** **e** **n**.

Rucouret Jumalan Pöydälle mennes.

G **H** **e** **r** **r** **ä** **J** **E** **s** **u** **C** **h** **r** **i** **s** **t** **e** / ioca ristin pääl-
 len / meidän syndein tähden / pyhän ruu-
 mis naulitta / ja callin weres wuodatta an-
 noit / ja sitte sinun caeteran pijnas wahwaxi
 muistoxi / ten sinun ruumis ja weres / pyhä
 ehtollises iaetta tästie / me waiwaiset syndiset /
 iocca nyt syndein andexi saamisen tähden ais-
 woime sinun Ehtolliselles tähdä / rucoilem
 sinua caiteff sydammeff / anna meidän sinun

Kucoupet Jumalan Pöydelle menens.

enemis/ ja weres/ oikias vscos nautita/ eta
me sinun pijnas woimasta/ ia euolemas ansio-
sta osallisexi tulisim/ ia ijancieckisen elämän
perisim/ Amen.

Q Herra Jesu Christe / sinun totinet
ruumis/ ioca minun edestäni caikeran
euoleman on kâr sinyt/ sinun myös pyhä
callis ia wiatoim weres/ jolla minä jällens o-
stettu ia lunastettu olen/ ioca myös minun ede-
stäni/ ia caickein minun syndein puhdistusexi
wuodatettu on/ se minna nyt rawitcon/ elät-
täkon/ warielcon/ caickein syndein andexi sa-
misen iacacon/ ia ijancieckiseen elämään wie-
tön / Amen.

Q Herra Jesu Christe/ Isän Jumalan
ijancieckinen sana/ mailman wapahraia
totinen Jumala ia Ihminen/ wapahda
meitä sinun pyhä ruumis ia weres caitta/
caikista meidän synneistän/ ia auta että me
aina sinun pyhän tahtos tähttäisim/ ia en-
itänens sinusta luowuis / Amen.

Kytopet ja Kucoupet Herran
Ehrollisen jälkeen.

Q Inä kiitän sinua Herra Jesu Chri-
ste /
B vij

33 Ristoretia Ruc Zum. pöydälkä päästä.
ste sinun suuren ja sanomattoman rakkaudes
tähden / ettäs ihmisen sielun sinun pyhän
cuolemas eautta armollisest lunastit / minä
rucoillen sinua nöyrästi / auta minua / ettei
sinun callis weres minun wainwaisen syntyen
tähden turhan olis wuodatettu / mutta ettäs
minun sieluni pyhällä ruumillas rawidzistit /
ja minun Hengeni sinun werelläs wirwotaisit /
että minä sinun tunnosas / yscosa / rakkaudes /
pelgos ja jumalises elämäs päiwä päiwäldä
caswaisin / lisännyisin / ja enänisin / ja niin minä
yxi jäsen sinun Christillises Seoracunnasas
olisin / Amen.

D Herrä / yhdistä minua sinun cansas /
niinuinis luwannut olet / ja sinun ruumis
ja weres eautta / jotta minä nyt nautidzin /
ole minua woimallinen / saata minun eicci
hywät halut ja ajatoret / cumialliset puhet
ja rawat. Ole myös sinun Sanas / Sllaacra-
māntillās / ja Hengelläs niin minun tykönäni
että minä ijancacitifest sinun tykönäns psyhis
sin / engä ikänäns siunsa eriais / Amen.

D Herrä Jesu Christe / anna meidän se
puhtalla sydämmellä pitä / kuin me nyt
suule

suullain nautuimet ia ottanet olemina / että si-
nun ruumis ia weres olis meille ihancaicki
sexi autundexi ia awuxi / Amen.

Serra / tartucon se ruumis / jonga mindä
nyt nautidzin / ia se weri / jonga mindä nyt
join minun sydämeni ia omantundoni / ia
laina / ettei siehen jäs nyhtäkän synnin piletua
eikä saastaisutta / johonga sinun ruumis ia
weres owät tullet / Amen.

Bscosa exiwäisten edestä.

Laupias Jumala ta armollisen J. / me ru-
coilemma sinua caikest sydämeest / että ar-
mollisest caickia nää aurraisit / joca vscosta
pois langennet / eli sitä Christillisest opist jolla-
tin nuoto ehettynet owat / että he walaituxi
tulisit / oikian tien jällens ofuisit / ia halun sinun
hancalciksen ia ypiterraisen totudes perän
suisit / ia sitte ynnä meidän ia caickein walittum
cansa hamon loppun asti wahwana pysyisit /
Sinun ractan poicas J. Esuren Christuxen
meidän Herran cautta / Amen.

Heicko vscosten edestä.

Sinun caickein ractain Herrani ia Wa-
pahajani J. Esu Christe / joca yrinäns su-
unn jumalifella woimallas karmen pään miser-
tanut olet / perkeleen waldacunnan särkenyt ia
wojttanut / me rucoilemma sinua / että meitä

40 Vscosa eriwäitten ia heikko vscioisten edest.
 Köyhä heiko vscioista ihmistä sen cawalan ia
 cauhian perkeleen/ ja hänen läsenittäns wiha/
 iulmurea ia waino wastaan/ jolla hän meitä sinun
 pyhistä sanoistas peliättä ia eroitta pyytä / or-
 molliseft warieliseft ia autaisit/ nän että me sinun
 pyhistä sanoissas haman loppun asti/ pelkämät/
 wastoin caiecia helwetin porteia/ touhes ia ois-
 tias opis/ nän myös Christillises opis wahwa-
 na pyyisim / ia saisowaiset olisim/ Amen.

Murhellisten ia wainwalloisten
 edestä.

Cuicwaldias Jsa hanciekinen Jumala/ mur-
 hellisten lohdutos/ surullisten ilo ia heikko in wä-
 kewys/ anka tulla sinun etees caiecin niden rucou-
 ket / iotca murheisans / waiwoisans ia tuskisans si-
 nun tygös huocawat ia huutoivat/ että he nän he-
 dän tuskisans ia wastoin käymisäns sinulda saisit
 awun/ ia siitä sitte sydämeistäns iloidyisit ia sinua
 hanciekieft kättäisit / Sinun ractain Poicas JEs-
 supen Christupen meidän Herran cantta/ Amen.

Perkeleen kiusausta vastaan.

Sinä ractain Herran JEsu Christe Caieci
 Elwaldian Jumalan ainoa Poica/ joca mei-
 dän caiecin lunastain ia wapatais olet/ me tus-
 coilemma sinua nöyräst / tämän wiheliäisen
 ihmisen tähden/ joca sinun ia caiecin meidän
 wihaniheldäm perkeleld cawin waiwatan
 Cadso siis armolliseft hänen suurta waiwan-
 sa cunle meidän rucouksem/ tee hänen waiwal-
 loinem

Pyhän Hengen waicutoren edest.

41

toinen tilans paremmari, wahwista ia lohduta
händä täsä suures tiusaures / älä händä hänen
tuscasans ylönnä / waan paremmiin opeta
händä täsä hänē raitamattomuudesans / wahwista
händä totisen uscon sinun päälles / wariele
händä täsä hänen ryhmydesäns / ettei hän sy-
wemmäld enä syndin langeis. Anna hänellen
totinen parannos sinun pyhän weres kautta /
ia sinun pyhän cuolemas kautta saata händä
autuat / auta myös että hän kārswällifest tätä
risti kārseis / cuins hänen päälles olet tulla sal-
linut / ia että hän täsä armollifest auteturi tu-
lis / sinulle kitoreri / ylistöxeri ia cunniori / sekä
sinun Isälles ia pyhälle Hengelle / nyt ia täng-
caictifest / Amen

Pyhän Hengen waicutoren edest.

Cristiwaldias ia armollinen Isä auta ettei
minun uscon ole cuollut ia hedelmätöin /
waan eläwäinen ia waicutawainen / siittä rac-
laudest cuin minulla caictön sinun kāsstyhis on /
tehden tätä Christilises cuuliaisudes ia Juma-
lises elämäs : wahwista ia enännä / **G** racas
Isä / se hywys cuins minus alcaur olet / älä
minua sinun castwois edest poisheitä / älä myös
pyhä Henges minulda pois ora / walaise ia hal-
lode minua Pyhällä Hengellä sinun suuren
laupiudes tähden / anna minulle sinun poicas
JEsuxen Christuxen ansion ia maron tähden
latuwainen sydän / präscora se JEsuxen Chris-
tuxen callilla werellä ia täytä pyhällä Hen-
gellä /

42 Hyvän omantunnon ja autuaal. lopun edest.
geillä vscolla/racfaudella / ja caictinaijella hy-
wällä nie oimifella / Amen.

Hyvän Omantunnon edestä.

DRakas raiwallinen Jhs erä minä caictena
minun elinaijauksi sinun turwata / ja si-
nun pyhä aimes rucolla rahoon / nijn halidse
minun Omatuntoni erä minä sen aina caictest
wäärdest pahdasnapidaisin / ja jos se inhimil-
listest heictoudest laasturetti tulis / nijn autu-
armollisest / että se oikian ja w ihpiröman caru-
nyren cautta lewollisex jouduis / Sinun pois-
oas JESuren Christuren meidän HERRan
cautta / Amen.

Hyvän lopun ja autuaallisen eron edestä
tästä maailmasta.

DSuloinen ja armollinen HERRA JESU
Christe / sinun Jhs cunnian walkeus ja
wanhurscauden Auringo / joca minun waiwai-
sen syndisen tähden olet häpiälliseen cuolemaan
sinus andanut / ja mailman lunasturen tähden
Henges ristin päällä Jhs käsin annoit / laina
minullen armos / että minä aina ajatella / muu-
stella / ja minun sydämesäni pitä taidaisin / sinun
cahteran pänas ja cowan cuolemas / nijn että
minä sencahtaisen ajatoren cautta cuolisin joca
päiwä / ja luowuisin caictista synneista / lihan hi-
moista ja pahoista sawoista ; Ja cosca minun
wäimeinen aican tule ja minun täädä pitä
eriämän / että minä silloin wahwast taidaisin
minun luotta sinun ja sinun armos päällen / ja
nijn

nin sinun canzas paradossin iloon ia riemun
 kädä. O Herr Christe ole minun opuni ia
 uswari minun wämeisellä herbelläni / ehdi
 minun aureni cosca minun täst mailmast puä
 erimän. Warjele minua caelida minun wie
 hant hildäni / wapahda minua cuoleman hä
 däst / lohduia ia wachwista minua / ota minua /
 sinun aures sekkänyr ia aina / muuta lätengis
 colcau Hengen haucutores olen. O Herr
 Jesu Christe / auro minullen se armo / että si
 nun wämeinen sanas ristis päällä / olis myös
 minun wämeinen sanari tästä mailmas / että mi
 nä näncuin sinäin tästä mailmasta erisin ia sa
 noisin : Isä / sinun täsis / huomias ia halous
 annan minä minun Hengen / siinä sinä Herr
 rotinen Jumala oler minun wapahant ia lu
 nastant. Ja cosca minun tielen ei silleu, u
 hua taida nin cuule minū huocayren ia ydäni
 meni halu / O maäia Jesu älä minulda näitä
 tiellä sinun caeteran pünas ia cowan cuolemas
 tähden / Amen.

**Rucous niden edestä jotea Hengen
 haucutores owat.**

DCaetwaldias ia laupias Isä / sinä jotea meh
 tä elämäs ia cuolemas warjelet ia ylöspia
 dät / me rucollemma sinua / että laupeiilla sil
 milläs tämän meidän sairran weliän (sisaren)
 puolee cadzoisit / ia händä ruumin ia sielun puos
 lest auttaisit / caicti myös hänen syndins hänelle
 andert andaisit. Ota sinun taetan poikas Jesu
 ren

44 Hengen haucotures olewaiſten edeſt.
ken Chriſtusen wiartoman cuoleman vberi hä-
nen pahaintecoins ia ſyndeihs maroxi: Sillä
hän on hänen nimeens caſtettu. ia hänen werel-
läns peſty ia puhdiſſettu/ anta händä hänen ſu-
kufans ia taudifans; Lyhennä hänen ſipuns ia
ſairaudens 7 wahwiſta händä omantunnon
raſcaides ia waiwas/ ia caictiaſen pahan wi-
hollis. m. Injuria waſtan/ että hän miehullieſt
vſcos ſoreis/ ia woitta taidais. Guo hänelle
ſäſtä maailmaſta auruallinen ero ia lähdenö, lä-
hetä ſinun pyhät Angeliis händä ſihen ijans
caictiſen elämän lohpateman/ ia ſinun wali-
tun/ Seoracundaa/ ſiä caictiſen ilon ia ries-
muun/ meidän & Erren/ ſinun raetan poicas
J. E. ſuxen Chriſtusen caictian kārſimieſen/
Ewun ia cuoleman/ uija myös anſion ia maron
tahden/ Amen.

Wijmeieſt duomieſt.

D & Erre J. E. ſu Chriſte Cuningaſten Cuning-
gas ia & Errein & Erre/ ſonga käten J. ſas
on andanut wallan caictia ihmieſiä hallita ia on
aſettanut caictien maailman duomarixi/ ſinä joca
ſinun ſanas peräſt tahdot tulla ſuures herrau-
des ia cunnias/ caictella tai walliſella ſotawäellä
wijmeieſnä päiwänä/ tekemän loppus tälle
maailmalle ia duomidzeman elöwitä ia cuollel-
ta/ ia hywät pahoiſta erittämän/ Minä rucoi-
len ſinua ſydämeſtäni ſangen nöyräſt että en-
nen tälä maailmas eoſca wielä armon aitta kälſis
on/ caicti minun ſyndin andexi andaiſit/ ia
J. ſas minun canſani ſowitaiſit/ että minä ſen
EOWAN

Wämetsest dnomioft ia Rauhan edestä. 45
wan duomion wältäisin cum Jumalattomat
omiran: Mengät pois te kirout ijanciekie
ten tuleen. Ja että minä caicein vscollisten
ansa sinun oikialle puolelles aserettäisin / ia
en sulloisen duemion ja änen cuulisin: Tulcat
änne minun Isani sinatur / omistaman se
waldacunda / cum teille ia mailman algusta
palmistettu on. O Herra / aseta sinun armos
wiarcomydes / minun syndin ia sinun oikeu
des wä'ille / ia saata minua Isäs waldacundaan /
joca on meidän oikia luwattu Isänne maa / jona
me sinun cuolmas cautta peria saama / A.

Rauhan edestä.

R Caicfiwaldias Isä / ijanciekinen Ju
mala / cunnian Cuningas ia raiwan ia
maan Herra / joca sinun Henges cautta
caicfi hallidzeet / jolda myös hywät ajatuxet /
hyät himot / soweliat neuwoi ia wanhurset
työt tulewat / sinä asetat ia toimitat caicfi hy
wain / sinä olet rauhan Jumala / jolda nyimie
llis / rauha ia sowindo tule / merncoilemma
änua Jesuxen Christuxen meidän Herran
cautta / anna sinun palwelioilles ia lapsilles
rauha / joca ei mailma heille anda taida /
että meidän sydänmem sinun käskyis ala ans
totut olisit / ia säre caicfi wihollisten neuwoi /
että me sinun warielluxes alla rauhallisest
ia

ia lewollifest eläsimme. Sinun rackan
 cas Jesuxen Christuxen meidän Herran
 kautta / Amen.

Esiwallan edestä.

Hauptias taiwallinen Jsa: ionga kasis
 ki mailmallinen woima ia Esiwalda on
 jongas idze sadannyt ia asettanut olet / pah
 rangaisuxexi ia hywille turwaxi / jonga kasis
 laki / ia oikuis / ia caicki maacunnat owat. Me
 rucoilemma sinua / ettäs armollifest cadzoisse
 caickein Herrain / Cuningasten ia pädmiesten
 puoleen / ertnomaisest meidän maamme hal
 dian ia Cuninganpuoleen / ia hänen Neuwon
 andaittens ia Kästhläistens puoleen; Niin
 myds caickein muiden puoleen / jota laillises
 Esiwallaxi aseretut owat / että he mailmalli
 sen miecan / cuins heille andanut olet / oik
 candaisit / ia sitä pitelisit / oikenden wahwista
 sit / ia caiken wäärnyden alas polkisit ia tyhiä
 tekisit. Wariele ia walaise heitä woimata
 las / ia wahwista heitä sinun Nimes cunniaxi
 Alä heidän anna sinun terwellistä sanas wa
 nota / mutta että he caikest sydämessi sitä raco
 staisit / ia lackamat siinä wahwana ppsimis

Anna

Anna heille / laupias Herras / wihaus ia ymmärrys / että he ranhallisest totundes ia oikeudes / nijnen sinulle keiwollinen olis / alamaistans hallidzist ia warielisist : Sillä sinä olet ylimmäinen oikia duomari / jor ga duomio ia laki oma on / suo siis heille armos / että sinun pyhä Dimes heidän cauttans nyt ia tjancaiekiisest pyhitettäsin ia cunnioitettaisin / A.

Esiwallan Kueous:

Minun Isäni Jumala / ia caiken lauppiuden Herras / sinä joca caieki sanallas tehnyt / ia ihmisen sinun wihaudellas walmistanut olet / että hän hallidze caieki luondo capapalee / jotea sinulda luodut owat : Että hän maailma hallidzis cunnialla ia warhurscaudella. Anna minulle wihautta / joca on joca paicas sinun istuimes ymbärillä / ia älä hylä minua sinun lastes seast : Sillä minä olen sinun palwelias / ia sinun piicas Poiea / heieki ihminen / joca ei caurwan elä / jolla on wähä ymmärryst sinun laisas ia oikeudesas. Ja jos jocu wielä ihmisten lapsist olis täydellinen / niin ei hän mitän maxa / jofei hänellä ole fitä wihautta joca sinulda tule / lähetä siis händä

glas

alas sinun pyhästä taimasi / ia sinun ei-
 nias istumelta / läheta händä / että hän o-
 minun rytköni / ia työtä tetis minun can-
 ni / että minä ymmärräsin / mitä sinulle ot-
 linen on / sillä hän tietä caiki / ia ymmärtä se
 Ja anna hänen talutta minua minun töisä
 toimellisest / ia wariella minua hänen woim-
 sans. Niin minun työni tulewat sinulle ot-
 lifexi / ia niin minä duomidzen sinun Caussa
 oikein / Amen.

Alammaisten Rucous.

C Aictiwaldias tjancaictinen Jumala meidän
 HERRAN Jesuren Christusen Isä me-
 rucollemma sinua sen saman sinun ractan pol-
 kas tähden / että armollisest meidän maacun-
 nasan ja Laupungesam rauhallisen / Christil-
 lisen ja onellisen hallitusen lainaisit / warjele
 laupias Jumala / meidän Christistä Esiwal-
 dant / ia hallitse / händä pyhällä Hengellä
 että hänen elämäns ja hallitovens / sinulle yli-
 stöxeri idze hänellens ja meille köyhille Alam-
 maisille rauhari ja lewollisudexi olis / että hän
 myös Christillisest sydämmest ia mielest / Ju-
 malan eusiata / Christillistä oppia ia harjoitusta
 woimasans pidäis ja toimitais / Amen.

Alammaisten edestä.

Laupias ia armollinen HERRA / sinä joca ole
 rauhar

Taloin/ ja siinä asuwaiſten edeſtä.

49

han Jumala/ onna caicein Chriſtiliſten a-
nmaisten Eſiwallallens/ caiceja cuin ſinulle
wollinen olis/ cuullaiſet olla/ händä cunnioit-
ta haneſt jurtuiſeſt ajatella ja puhua/ ja että
mlelellens hanelle andaiſit mitä he welca-
rowat/ että me ſiitte caice ſinua rauhas ja
winnoſ palweliiſim. Wariele heitä/ O Rau-
han Jumala/ eatumattomuudeſt / erhetyriſtä ja
eiſeuroiſta/ joihin cowſcorwaiſus/ Ewange-
liin warion alla/ yhreiiſeri rangaiſtoreri tul-
on. O laupiuuden Iſä / lohduksen Jumala
caſcaſten ſydänden walaiſia / Iſä heilie kärke-
liſyrttä/ ja wapahda heitä ſinun pyhän Iſä-
s cunnian tähden/ Amen.

Taloin/ ja ſiinä asuwaiſten edeſtä.

Uule meitä pyhä Herra / Caiceiwaldias
Iſä hancaikein Jumala/ ja lähettä taiwa-
ſinun pyhä Engelis / joca kätkiſ / ſuojeliſ /
erjeliſ/ hoihoiſ ja hallidiſ caiceja cuin täſä
ones owaria majas asuwat / Sinun Poicas
Eſtuxen Chriſtuxen caurta / Amen.

Writtele HERRA laupias Jumala armon
cauſa tämämaia/ ja Caicei wiholdiſen wäy-
ret haneſtä cauwas aja/ ja ſinun pyhät En-
gelis meidän cauſam aina olcon/ joca meitä
asuwaiſia rauhaſa kärkekön/ ſinun myöſ
mauris meidän päällemalati tulcon / Sinun
Eſtan Poicas/ ic.

Puhtan elämän ja hywän Aiwioſ

ſtaſtyn edeſtä

E

HERRA

30 Puhtan elämän ja hyvän Aiwiofästyn edes
Derra Caictiwaidias Jumala / sinä jona
 Ojettin puhdas sinun olemisesas olen
 puhdas elämätä tahdot / minä rucoilen
 laso minua puhdas sydän / ja warjele minua
 haita hinoista. **O** Isä Jumala / minun el-
 ni **S**erra / arma etä minä minun ajorojen
 nidiisin / ja minua sydänmeni sinun sanalla
 jennaisin / warjele minua he cumalifeste cad-
 nora ja pahoista hinoista / älä falli minua he-
 man eli huortmen joutua / waan warjele mi-
 na caictinaijista häptälisistä menoista. Auta
 mind tulis pahain seurain / ja nijdä sijte wa-
 läisin. Warjele minua ylpeydest / laiscude-
 caictinaijesta ruruhdest / nänneuin perbelen
 coista ja pauloista. Vielä rucoilen minä sin-
 tettä coscas minua Aiwiofästyn cudjua rah-
 nijn lahjoita minulle armollifeste hywä puo-
 jongo coissa minä äman estetä sinun pelgok-
 rauhes ja ractudes eläisin / saisin ja caswa-
 sin sijnä lapsia / sinulle cumiaxi / minulle in-
 nun puolis / leni ilori ja aruxi. **S**erra / si-
 päältes minä täjä astes luotan / nänneuin co-
 na minun elinaican / nifin / hallidze minua
 ikäpäiwinäsi wyhällä hengelläs ja arma mi-
 le armos caiktis / cuin minä sinun tahdostas
 otan / **J**Esuren Christuren sinun poicas
 ta / Amen.

Wanhimbain Rucois.

Ainä tšän sinua minun taiwallinen
 Qui / etäs minun epätelä ottoman
 coicas cumiaan a / ettanut olet / että minä

himmaksi euduran / Jisä olet andanut minulle
 puolisni ja lapsia / eodon / earranon ja tarpellisen
 eloturen: Etelä näämät olet sinä hywä Jumala
 minulle andanut / joidenga tähden sinulle ol-
 konkätos ja yllätös näämäläisest. **A** minä an-
 nan sinun kätös huomias ja haldus / ja rucoilen
Jesuren Christuren sinun raetan Poikas can-
 ta / ettäs armokisest näätä caictia sinun jumalu-
 des woimalla hallidzisit / ole minun puolisat
 auttaja / minon lasten holhoja ja opettaja: **O**
 Jumala suo että he enstt ja enen caictia sinun
 pelgolas calwätettäsi / ja sitte saisit wäpouden
 ja ymmärysen / ja tulisit kelwoilliset: johon gun
 palwelukseen ja wirkaan / johon heittä tähtedes
 eudura tahdot / ja että he sitte sinun armostas
 nää heidän wiceans ryöt omalla hywällä tun-
 nolla tekiisit / että sinulle tulis kätöretä ja can-
 niari / heidän lähimmäisellens hywöpi / awuri
 ja tarperi: **W**iellä rucoilen sinä racas Jisä /
 ole coco minun taloni warjella ja holhoia. **O**
 Jumala / cuuk näätä caictia armokisest / **J**e-
 suren Christuren canna / Amen.

Lasten Ruokous.

O Jisä Jumala taivallinen Jisä / me ru-
 collemma sinua / **J**esuren Christuren
 sinun raetan Poikas canna / suo meille sinun
 pyhä armos / että me oikias **D**iees / hywäs
 harjoituses ja opis alati wäpöisuijuntie / ja
 että sinä meitä / meidän **W**anhimbatin ja **E**.

52
 swaldam caikista synneistä / oamettomudesta
 ia caickinaisest pahast / tukea ia variella tah-
 doisit / Amen.

Perhen vanhembain Rucous.

Herra Jumala taivallinen Isä / sinä o-
 let meidän elämäm / sinä annoit meille sie-
 lun ia ruumin / codon ia cartanon / caicki mi-
 tä meillä on / olet sinä meille andanut / sinulda
 me ne olemma saanet / aseta ia toimita /

Herra Jumala meidän taivallinen Isäm /
 caicki asiat meidän taloisam wirasam ia caickis
 meidän toisäm / hywin ja sinun pyhän mieles
 ia jumalisen tahtos iäsken / idze sinulles kisto-
 xeri cunniayi / ia monelle ihmiselle hywäxi
 ia tarperi : Sillä sinun me meitä turwam /
 älä siis meitä itänäus ylönnanna : Sinun suo-
 ielluxes ala me meitä annam / vanhembain /
 puolisam / lapsen ia perhem / cotom ia cartanos /
 ia caicki mitä meillä on. Wariele meitä synnist /
 häpiästä / tulipalost / sodast / rüjdoista / ruttos tau-
 dista / nälyästä ia caickinaisesta muusta paha-
 sta. Eäheci meidän tygöm sinun pyhä Engelis /
 oca meitä oikita / tielle johdatais ia talutais
 ia meitä caickis paic oit / leyras / etten me mitän
 puhuis /

puhuis / tekis eli ajattelis / cuin sinun pyhä
mieläs ia käskyäs wasitan olis / mutta niiden
jälken aina eläisim / ia sinua ijancaictisest kije-
täisim ia cunnioittaissim / Amen.

Palcollisten Rucous.

Lupias Jumala racas taikallinen Isä /
sinä ioca minun sinun Pdicas Jesuxen
Christ. pijnan ia euoleman cäutta / synnin o-
uindest ia Perfelen wallan äldä armollisest pe-
lastanut olet / ia olet myös minun euoleman /
Perfelen ia Helwetin herraxi tehnyt / minä
rucollen / anna minulle armos / etten minä tä-
sä ajallises palvelukses / johons minun ajetta-
nut olet / cangia olis : en napisis sinun pyhä
ajetustas wasitan / engä muiden ylönnästä
wira cadetis / waan caikella cuuliaifudella
tekisim mitä minun tehdä kästetän ia niincuin
sinä minun kästentyt olet / etten minä myös
ajattelis minuni äino astans ihmistä palwele-
wani / mutta myös sinua. Labjoita minulle
sowelias palvelus / tosa minä ilman estetä
sinun pyhä Sanas cuulla ia oppia saissim. An-
na armos että minä perhen wanhemmillen /
en äiroastans hywille waan myös paholle /

caikis mahdollis asois sinun pyhä Saitas
 jätken / vritertaisudes / nincuin Jumalalle
 idze / cuullainen olisin : Et palvelen ainoa-
 stans näkewis vscollisest / mutta myös muual-
 la / paidzi vscollaijutta. Anna että minä
 aina vscollisex palveliax löyettäisin / caikisa
 cuin minun käsijn vscottu on : Anna minulle
 taito ia ymmärrys aina abherast minun isän-
 däni parassa cadzoa / utin että caieki hänen
 omans minun käsijäni cuänist : Suo että
 caieki cuin minä teen / olis sinulle otollinen / ia
 tyllis sinun pyhän Nimes ylistöxeri / perheis
 vanhempillen hysdyöxeri ia idze minulleni
 kannoxi / Jesuxen Chrisuxen cautta / A.

Tarpellisen Ilman ebestä.

S Erro Jumala raiwallinen Isä Isca olee
 luonnostas hyvä ia armollinen / ia lupoi-
 sie sinun Poicas caiketa aina meitä muista /
 caiekinaises puutunmises / tarpes ia hädäs.
 Me rucoilemma sinua / älä meidän syndiäm
 ia pahatecoan muistele / mutta meidän suurta
 tarveitam sinun sanomartoman laupiuses
 tähden / ia anna meille nyt tarpellinen sade
 (pouta) ia senealtainen ilma (sää) cuin meille

le wainwaisille tarwid; wille lap sille cohtu-
nen olis / että me niin sinun armollisen aruis-
cautta meidän jeca pätwäksen leypämme sa-
sim / ja sinua sen edest ylistäsim / JEsuxen
Christuxen sinun ractan Poikas caulta / 2.

Maan hedelmän edestä.

Cieliwaldias Jumala-aiwallinen Jhd /
joca sinun ijancateksen jumalisen sanas
cautta caicti luonut olet / sinuat ja cohtallans
pidät / sinua me rucoilemma / ettäs sen Sa-
nas meidän HErran JEsuxen Christuxen
meillen ilenoitaisit / ja sen meidän sydänihia
istutaisit / että me hänen caultans sinun armo-
kas osallisexi tulisim / ja sinulda caictimaiset
sielun ja ruumin tarpeet saisim / me rucoilem-
ma myös / ettäs hänen caultans sinuaitte mei-
tää / meidän waan / wainion ja calawerem / an-
dain wilia jekä maassa että merestä runsast /
että me elon caictimaiset hedelmät / pellostä /
niihusta ja tuusta paicoista / jolsta me wilia
pydämme / saimma. Ja laima armollise-
että me jencateiset sinun lahias ja andos
cohtuiseit / oikem ja sinun mieles rickoma
manidysim / idje meillero hywäxi / lähimät

sem tarperi ia sinun pyhäin Nimes cunniaxi /
 Jesuxen Christuxen sinun raclan Poicas
 meidän Herran kautta / Amen.

Tarpellisen elatuxen edestä /

Salomonin Rucous.

Herra / cahta cappaletta minä sinulda
 anon / ettes minulda niittä kielläis emmen
 cuin minä euolen. Epäjumalan palvelus ia
 walhe oleon minusta cancana / kōyhättä / ia ric-
 kautta älä minuile anna / waan anna minun
 jaada minun määrätty osan rawinnost. Etten
 minä / (jos minä ylönn rawituxi tulisin) kiel-
 läis sinua / ia sanois: Enca on Herra? Eli
 jos minä ylönn kōyhäxi tulisin / warastais ia
 syndiä tekis Jumalan Nimee wastan / Amen.

Rucous suuren näliän aican.

Uickiwaldias tjancactinen Jumala / raacas
 raiwallinen Jsa / me waiwaiset syndiset ih-
 miset tunnustans / meidän synneillam ansainxi /
 ettäs sinuaxes / andos ia meidän jecapawäise m-
 leipäm meildä wähendänyt ia lieti pois ottant-
 olet / ia sen sian kirouksen / cowan ajan ia näliän
 andant. En me / hywä ia armollinen Jsa /
 cuitengan sinusta sentähden hyowu / mutta sica
 nopemmin sinun eygös pakkenem / ia rucoillem /
 ettäs caicti meidän syndim / sinun raclan Poic-
 cas

cas castra meille andexi andaisit / tämän ansai-
 tun rangaistoren meillä armollisesti pois orrai-
 sit is sinun armosia samauxes jälleis meillen
 andaisit / että me nijn sinun mieles jälleis täsä a-
 jalises elämäs rawitoisim / engä näliäs nää nnyis
 is huckuis. **Sinä** Iseaelingin lapses muinen
 ihmeltisest corwes rawallisella leiwällä ruoketi-
 ta collion wedellä juorit. **Sinä** myös prophetan
 Elian ta sen köyhän leffen pöllinens / wähuilä
 jauhtoilla is ölyllä näliän aialla rawidzit. **Sen-**
 tähdet meilin toiwom / ettes meitä köyhä-
 lapsias täsä hädäs ta nelläs hylhä / mutta sinä ar-
 mois is wieläkin ruokit meitä / ta annat meille jo-
 es päiwäisen leiwän is caicimaiset ruut turpet.
Mutta ennen caicimä anna meille **Herre** / **Hen-**
gellinen leipä / sinun pyhä **Sanas** / meidän sie-
 lum ruoca / että me siä amsa laisim / sen jälleis
 elämän täyrtäisim is teelisim mitä sinulle orollis-
 nen olis. **Mutta** myös meitä täse cowudes is
 waiwaisudes toinen toisem cuorma candaman /
 is ractaudes toinen toisiam tärsimän is woi-
 mant peräst airtaman / että sinun pyhä **Äines**
 ennen caicimä gancicikisest nijn gancicikisen kün-
 tetäisim / Amen.

Meidän ystäwitten edestä.

H **Herre** Jumala / joca ractauden / pyhäin
Hengen awun cautta / uscollistes sydämi-
 hin wuodattit / is tahdot meitä toinen toisiam
 sydämeistä racastaman / is teistenäm ystäwät
 olemän / me ruoilemma sinun rawuta pyhäin
Henges cautta meidän tylmä is cowasydämen
C **P**
ractau

rakkauden / ystäväyten ja sowingon / caicken ih-
 misten causa / jorca sinun cuwas jälken lupou-
 owat / ja lähtengin jorca melle hywä suowat /
 ja meidän ystäwän tähän saetta olet owat.
 Laina myös heille & Eran selun ja ruumin
 terweys / cauhe ja onni heidän töijäns ja siwot-
 turisans / onna myös sinun arnos heillen / että
 he sinua caiteilla woinnalla rucastaisit / ja täy-
 dellä rakaudella ja hywällä miellellä caiki
 teijie nönäsin sinulle kelwollinen olis / nän
 myös lähimmäitän caiteit sydämmeit ja nän
 cum idzeheitän rucastaisit / että me nän caiki
 wijmein sinun causis wälsim yhäistetyxi J. B.
 suren Christaren causa / Amen.

Wainomiesten edestä.

S Caikiwaldian jancoidinen Jumala / ioca
 sinun rakas poikas J. B. suren Christaren
 meidän & Eran causa / olet meitä wihamie-
 hiängin tästeyt rucastanson / ja mälle hywä
 tekemän ja niden edest rucolleman joca meitä
 wihawot / nän me nyt sinua rucollemme / että
 armollisest caikit meidän wainotam cadzoisit /
 onni heille oikis causus heidän pohudestans
 ja syndein edest sydämen tips / laina myös heil-
 le / melle ja coco Christicunnalle / jumalata
 pelkäwäimen / ystäwäinen ja rauhallinen sy-
 dän / Sinun rakas poikas J. B. suren Christu-
 ren meidän & Eran causa / Amen.

Wihollista wastan sodan aican.

S Inna eläwäcä / Caikiwaldia / jancoid
 lista

Tista Jumalata / meidän Herran Jēsusen
 Christusen Isä / valkein cappalden luola ja
 hallidjien / ynnä sinun poikas Jēsusista Chri-
 stusta meidän Herran / ja pyhä Henge me-
 auxen huudant / armada sinus meidän pääl-
 dem sen sinun poikas Jēsusen Christusen täh-
 den: Sillä me olemme oller syndiser / wäärin te-
 kiä / pahanelkiset / jumalantomat / me olemme
 rikotet sinun mieles / ja kāsitys ylivetäyner / ja
 niin wihoittanut sinun meitä wastan / niincun
 me näem ja ymmärtäm nāsia rangaisurisi ioil-
 la sinä tottelemattomia lapsias rangaiset / cun-
 owat / Ruttotaudit / ja murtsiroudet / näitä ja
 köyhys / jota ja roppelus. Niincun nyttin on
 meitä wastan idsens asertanut yri ylytä Cansse /
 ioca uscalda palloutens / jongs wätwäida ja
 wäärtyä wastan meidän Esiwaldam on nyt
 waadittu / sinun kāsitys jellen / hänen alannai-
 sians warjeleman. Sentähden / O laupias
 Jumala / callista corwas ja cuule / awa sinus
 ja näe: Sillä meidän wihamiehem pyytävät
 meitä cadotta ja häwitäälä meitä hylä / jota
 nancidisest cuoimast wapahtanut oler / cuule
 meidän rucourem / ja armada sinus meidän
 päällem. O Jumala / cuule meitä / O Herran
 ole meillen armollinen / anna meidän syndin
 anderi / warjele ja hallidze meidän Esiwaldam
 sinun pyhän Nimes kätorexi ja cunisi
 holho ja suoiele meitä ja meidän maacundam
 jota wihamiehet häwitä / ja peräti alens saad
 eahtowat. Lähetä myös sen jota wäen tygö

joca tämän maacunnan edest soti / sinun pyhä
 Engellis / joca sekä heitä että meitä warjellis /
 caikesta waarasta / ja wahingosta / käännä mei-
 dän murhem iloksi / että me rauhas ja ystävyy-
 des toinen toisemme cansa elä soisim / ja wjn si-
 nua caikesta meidän elinaiemien kiertäsim ja
 cunnioitraisim. O Herra joca caikesta hää-
 däs autta taidat / cuule meitä armollisesti. Sinun
 sactan peicas meidän Herram tähden / A.

Sotameneväisten Rucous.

G Caicte waldas Jumala / sorawden Turin-
 gas joca Engellies contra euungin ma-
 cundan / se kädä joda etä rauhan toimittat. Sinä
 joca myös sille wähäkelle / nuorkaiselle / aset-
 somalle ja taitamattojalle Dawidille / joca ei
 foda menon ensingän ollut torranut / ahoit sekä
 sydänien että wäen rohkiast sitä julma Goliath-
 lingollans haicata / maahan lyödiä ja woitta.
 Sinä Herra tyllä tiedät / jos tämä sota / jahon-
 siwaldat on nyt meidän asettanut / jongun hää-
 dän eli maan oikian syyn tähden on eteen oret-
 tu / sentähden ruoilemma me sinua / ole tässä so-
 das meidän auttajan ja paras neuwonandas-
 jan. Lähetä myös sinun Engellis meidän ty-
 göm joca meitä johdattais / seurtais ja meidän ed-
 estän sotis / caikest myös waarast ja hädäst /
 pelun ja rannin puolest meitä päästäis ja pelas-
 tais. Mutta ylisen caicte ruoilemma me-
 sinua / wihollisen sydänitää kääntämän / jowin-
 joca ja rauha pyytämän / ettei yhdengän Chri-
 stin

källisen ihmisen wiaton weri wuodaterais
 nännein pehe hangi perkele sois ja tahdois
 Eli jos ei he rauhas päin ollatahdo / niin ann
 huidän päille öllinen pelko tulis / etteimond
 huutus / lyöträis ja surmatais : Ja että nuhtea
 tomat / soilla oikeus on jotcas idze parhain tie
 dät / saisi menestyksen ja woiwon. Ja waike
 meidän puolellamme / wääritys olis / niin älä wu
 tengan mitä hywä Jsa / wihollisten kasiin hyl
 jä / mutta ante / warjele ja suojele meitä / ja caice
 tämän sodan menot hywän toimita / että sille
 pian hywä loppu tulis / ja me sitte toinen toi
 semme eansa rauhas eläisäim ja sinua jäncäic
 kifest ylistäsimme / Amen /

Terwenden edestä.

Herra Jumala raiwallinen Jsa / sinä joca isäl
 lifest hywydestäs minun luonut olet / anda
 nut minulle siunät / corwar iscaice ja sener tiedon
 ja taidon / ja olet ne tähän asti woimas pitänyt /
 soiden edest minä sinua sydämestän ylistän.
 Minä rukoilen että minulle wieläkin rauhan ja
 terweyden lainaisit / warjele myös minua per
 keleen nuolij ja päälle carcaurist / sekä terweyde
 että minde peolesta / ei nämät ole ihmisen omas
 woimas / joca on näncän puusta warisewa leha
 ti / ja wähä tuulen puhallus / joca picaifest mei
 dän ohidzem waelda : Sillä euca eläwä taira
 idzens taudist ja euolemast wariella : Sinä ai
 noasen tehdä taidat. Sen tähden anna armos
 paista minun heicän luondocappalen päälleni /
 ja lähetä pyhä Engelis / jottas meidän warria

6. Sairasten edestä Sairasten Ruokous.
kein asettanut olet / meitä täsi murheen lajos
caictena meidän elinai. oniam warjelenan / ia
me nän caictin nifi. abdisturisi / sinulle cunniai.
ziia ylistöyxi / täällä warjellut. ia wapahdetne
sijte siellä suuntylönäs hancicifesi eläsimz
me / Jesuxen Christuxen cautta / Amen.

Sairasten edestä.

G Caictiwaldias hancicinen Jumala / siinä
ioca ihmisten heicouden pechaimunnet /
ia yrinäs wäte ia woinia anda tahat / me si
tius yrimielisest rucolemma / eräs pyhäi Gen
ges / tämönä lairan sydämeen rauhoitasti / ioca
täsi tauti wuorefans sinan sanginas maca ;
Ja me rucolemma myös sinua nimiten pyhäi
Apostolisi : uscon edest rucollet owat / listä
J. Terra hänelle usco ia wahwista häändä / ia jos
jocn kusaus hänen päällens tulla taidais / että
hän oikias uscos wahwana pyylyis / Jesuxen
Christuxen meidän J. Terran cautta / Amen.

Sairasten Ruokous.

G Caictiwaldias Jumala / caicten asain pa
ras roimittais ia seittata / siinä olet minun
nyy ruumin heicoudella ia raskalla taudilla
läsitänny / ia jos siinä nyy minun päälldä pois
rudzua tahdot / nän minä rucoilen sinua sangen
nöyryäsi / että andoitte minulle wahwan uscon
ia roimon sinun ractan Wolcas Jesuxen Chris
tuxen minun wapahtalani päälle. Minä tie
dän ia en epäille siinä / että caicti minun sydini
owat sulasti armosti Christuxen anson tähden
minulle andexi asetus : Sillä sen päälle olen ca
Aenn

stettu ripiretty ja Herran Christuren totiselä
 rumilla ja werellä rawottu / että minä näiden
 kautta syndintä andeksi saan / nñn. uits fantasia
 minulle lawannut olet. Ja että se runo Hen-
 gi piiri / minua aina peljättä pyytä / nñn rucoi-
 len minä sinun Herran Jumala taivallinen Hä-
 autta minua ja wahwista minun vconi / että mi-
 nä sitä wicasta wihollista wassan miehullisest
 sotisin / ja hänen woittaisin. O Herran Christie/
 autta minua tässä hädäs / laina myös armois /
 että minä tätä sinises sinua odotaistin / ja siehen
 tytyisin / cuins minun päälleni panet. O pyhä
 Hengi / walaise minua jumaludes wakkadella
 että minä vcon kautta aurawden saisin / ja han-
 caltisen elämän perisin. O pyhä Colminais
 suus / sinua tässä annan minä Hengen ja Sie-
 lun : Sillä sinä Herran toimen Jumala olet
 minua wapsotanut ja lunojkenut / johdata siis
 minua tässä surtiast nhost / wamocitiseen iloon
 Taimen Waldseurdaan / Timen.

Rascasin Waimoin edestä.

Wickwaldias hancacitinen Jumala / ioca
 Waimoin päälle olet synniti tähden sinun
 pannut / että heidän kistin ja waimon alla heb-
 dän lapses syrtämän ja synnyttämän pira / ion-
 ga murhen ja liwun sinä cuitengin raclan poi-
 cas Jesuren Christuren wiattomalle uole-
 malla pyhitännyt olet. Minä waciden sinua
 armahda calctis rascata wainoja / ja sinun tä-
 wales / heidän cobuus hedelmä / armoliseit
 warijela /

wariete / ettei he twousans ia waiwasans tuu
 melleis / mutta sinulda autetaisin / pelastetaisin
 ia pdafteraisin / Jesuxen Christuxen meidän
 Herran cautta / Amen.

Kascasten Waimoin

Rucous.

Herra Jumala / taimallinen Jsa / minä
 kytän sinua / ettäs minun pyhän Arwios-
 kastyyn sädyyn asettanut ia auttanut olet / ia
 nyt armollifest arwios kastyyn hedelmällä sinu
 nannus / sentähden rucollen minä sinua Jes
 uxen Christuxen cautta / ettäs minulle andai
 sit Pyhän Hengen / tämän ristii ia waiwan
 alla lohduittaman ia wahwistaman / että minä
 tästä twust ia waiwast armollifest pelastetuxi
 tulisin. Auita että tämä minun cohtuni he
 delmä hengis Ilmaan tulis / ia eläwändä syn
 dyis / että hän niin wastudest Casten cautta
 sinun lapses ia ijancatetisen elämän perilli
 sexi jouduis. Jais sinun pyhä rahros niin
 on / että minun tämän cuorman alla pidäis
 Hengen andaman / niincuin pyhä Rachel /
 Jacobin Emändä / lapsen taudis ruumin
 puolesta enoli / niin tarahtucon sinun rahros /
 anna cuitengin minulle tästä mailmast hywä

koppin

loppu ja auuas ero. Jos myös tämä he
 delmä eläwis pyhän Castesen tule / niin olcon
 sinun pyhän armos ja duomios ala annettu /
 ruoilen cuitengin että hän Poicas werehä
 hengellifest castetuxi tulis / ja hänen cuolemans
 tähden sais sinun waldacunnajas Pyhän
 Hengen / syndein andexi saamise ja tairwalliset
 iawarat. Annan minä siis idzeni ja minun
 rohtuni hedelmän / sinun pyhän kates ala / tee
 meistä pyhän tahtos jälken / mutta cuitengin
 armon peräst / ja että tästä tiwust ja waiwast
 minullen iloinen ja lohdullinen loppu olis /
 JESuxen CHristuxen meidän HERRan
 lautta / Amen.

Kiitos autuallisen lopun edestä.

Glauvias Jumalataas tairwallinen Isäs
 sinä iiancaikeisen elämän Görsti HERRa
 JESu Chrifte / niin myös lohduttaia Pyhä
 Hengi / me kiitämme sinua sydämmeestäni / et
 täs tällä edes menelle ihaisselle totisen catu-
 muren ja wahwan yscön lahioittanut olet / ja
 hänelle autuallisen lopun andanut / joca myös
 sinun pyhän Engeleis / caikein yscowaisien
 palweliamin lautta / nyt iiancaikeisen ilon ja
 Para

Paradiisii / Abrahamin helman ja Jumalan
 Käteen sielun puolesta wieny on / josta hän il-
 man wainata lewos ja rauhas olla saa / ja hä-
 nen kynnälens owat caickt hänen silmästäns
 pyhity / suru ja ahdistus on caucana härestä
 Hancockinen ilo on hänen pääns päällä / ja
 Hän on rauhallia ja riemulla piristetty / niin-
 kuin sinun totiset sanas todistawat. Caickt
 waldias Jumala / armahda sinuas meidän
 gin päällem / josta wietä täällä elämme / ja
 jälken iäknet olemma / lohduks meitä tässä
 murhen lajos / ja auta että me tär siwällisest
 tämän mailman wainon loppun asti tär siim.
 Auta että me myös sen caltaista useo seurai-
 sim / ja näinuin tämän meidän joca aica
 autualisest loppuman ja ilolla lähremän wal-
 mistaisim / Amen.

Ratco taudin aikana.

Gl'erra Jumala taivaallinen Jhs / me wai-
 waiset syndiset tunnuistem / tuurorudin / ä-
 kilisen cuoleman / muru sairaudet ja raimin tie-
 wut / hiimmiseri reugastorexi / jortas ihmisen
 päälle tässä maailmas synnin tähden paner. Tun-
 nistamme myös / etten me ainoastans / olemel-
 dän syndim ja pahudem tähden taivaallisia
 pjällisa rangastoria ansaimet / musta myös Re-
 luu

lun puolest hengellisen ja haneatetisen pñnan.
 Ja tiedämme erres ainoastans ole hux/cas/offia/
 cowa ja wihasinen: Mutta myös suloinen/lau-
 plas ja armollinen Jumala/ joca wihojelin ar-
 mo muiste et/ ja et tahdo syndisen cuolemaa /
 mutta errähän parannais idzns / ja sais elä.
 Sentähden päätteen me sinun tygös ja rucoi-
 lemma sinua walaise meidän sydämmet/ että me
 syndejän caruissin / elämän parannaisin ja si-
 nur mieles tälten meidän täyrtäsin/ etten me
 cuolemas tuctris / ja meidän wihoillisen siire
 sais meidän cadoturestamiloita. Anna siis an-
 dex meidän syndim / unhora meidän rioxem /
 cadro armollisest meidän puolem / ja otapois
 meidän pääldäm tämä hirmuinen Ruttorauri
 ja äkillinen cuolema/ sinä Herrasen taidat teh-
 dä jos sinä tahdot/ joca armollisest Dawidingin
 aican Jerusalemiss ruttoraurin lacarit/ ettei he
 perättömät cuollet. Mutta jos meidän pirä
 tain rangaistoren olla cuolema/ niin tapahuo
 sinun tahtos/ anna cuitengin meille hywä lop-
 pu ja actualinen ero tästä maailmasia/ että me si-
 nun tygös haneatetiseen elämän tulisim/ Jesu-
 ken meidän Herran cawra / Amen.

Sangein edessä.

Michiwaldias Jumala/ joca sinun Aposta-
 lis pererin torrista ja freistö päästie / ja il-
 min estetä menemän jässe / sinä wielätkin caic-
 temfanginuin palwellis sitet armollisest pää-
 stit ja tornistawot/ että he ymää meidän cansam
 wielä Scargunnasas sinua täyrtäsin/ ja me hei-

Dän pelastustans wasuissim / ja nijn sitte
caictia nirtä cum meitä sanguinen sarta raitas
wat sydämeštän wälkäsim / Jesuren Christu-
xen meidän Herran cantta / Amen.

Wlattoman Sangin Ruuous.

Gairwallinen Jsa / joca caicti salaudet
näet / ia tyllä tiedät / että minä syyttömästi
fangina olen / ia wiela päälisxi surmata rah-
dotan / jos et sinä / racas Jsa / sitä armollisest
estä ia toisin käännä. Ja waieta minä tästä
astias / cuins tiedät / wiatoin olen / nijn en mi-
nä ole cuicengan peräti puhdas sinur edesäs
mutta mahdan Dawidin cansa huuta: Hera-
ra älä kätty oikeudelle palwelias cansa / sillä ei
yritän eläwä löytä edesäs wanhurscaxi.
Sentähden rucoilen minä sinua / anta
armollisest minua tästä tuseas / nijn cuins
wiatoinda Josephita / Mardo chaita ia
Susannat woimallas autit ia pelastit.
Mutta iös minun nje pahantehtien taballa
cuoleman pitä / nijn tapahuecon sinun tahtos.
Ja rucoilen sinua / racas Jsa / että armollis-
est Jesuren Christuren tähden minun syn-
dini andexi andaisit / että minä sitä rohkiäm-
mästä iloissella omalla tunnolla sinun minun
suro

urwaisin / ia cuolisin. Wahwista Pyhän
 Hengen kautta minun yscori / etten minä
 perkeleldä kiusauxeē ia epäusoon saaretais / ia
 etten minä niitā / jota minun pädälleni wäärin
 candanet owat / wainois ia tiroilis / mutta sy-
 dämestāni andexi andaisin. Costo on sinun
 Herrā / oman sanas jätken / sinä siis tiedät
 cuinga ia cosca sinä ne heille marat. Cosca
 minä nyt rasas Isä näin sinulda autetan ia
 wahwistetān / niin minä mielellāni cuolen / ia
 sinun huomās minun sieluni annan / suo hä-
 nen iloon ia rauhaan tulla Engelitten ia caic-
 sein pyhän causa sinua kiertämān iiancaicti-
 sest / Amen.

Wiallisen Sangin Rucous.

Caictiwaldias Jumala / Pyhä Isä /
 caictein murhellisen auttaja ia lohdutta-
 ja / minä wainainen syndinen tullen nyt tässä
 minun murhesan sinun tygös ia armohis / ia
 tunnustan sinun edesäs että minä olen mo-
 nella muoto sinun pyhät kästys rickonut / ia
 minun elämān sangen häpiällisest käyrtänyt /
 olen myös ryhmydest / lihan heickoudest ia
 Pertelen haucuroxest tähän syndin langenne /
 ionga

jonga tähden minä nyt sangina olen ja cuole-
 man duomitta tahdotan. Ja etten minä
 wainainen tiedä cuinga minä tällä wayaxi
 pääsen: Sillä en minä ole ainoastans tällä
 synnillä ja rioxella / tällä maailmassa rangai-
 stusta ansainnut / mutta myös riancaicelisen
 cadotuxen ja helwetyin uien / sekä sielun etä
 ruumin puolesta / jos jändä murtoin oikeudes
 perässä minun duomitta tahdoisit: Ota mi-
 nää / racas Isä / pakeneen sinun turwits / ja ru-
 coiten sinua sydämeistäni / ettäs armahdaisit
 minun pädellen ja sinun raclan Potcas Jes-
 suxen Christuxen tähden caiceli minun sydämi-
 ja rioxeni andexi andaisit: Anna myös tä-
 mä ansaiten sangins ja ajalline rangaisus mi-
 nulle olla xpi isällinen widjans ja armollinen
 curicos / etten minä riancaicelista ja helwetyin
 ptiina kärsimän tulis: O racas Isä / sinä olet
 ne suureet syndiset / Dawidin / Manassen /
 Magdalenan ja monda muuta armois otta-
 nut ja synnit andexi andanut / niin te myös
 minungia cansan / ja walaise minua Pyhäällä
 Hengellä / että minä paha Henge / ja häntä
 cawalita juonjans taitaisin wastan olla / ettei
 hän

Jän minna kiusanxella ja epäuscolla woittais
 mutta että minä wohwas yscos / ja oltias
 jumalifudes loppun asti pyhyisin / ja nijn sijite
 mielellän euolisin / ja sinun rygös taitwan wal
 daemdan / taiekein pyhäin seuran iulisin / Amen.

Matcamiesten edestä.

Caid'waldias ääncaictinen Jumala / joca
 monda pyhä ihmissä täsä maailmas heidän
 marcolians rauhas ja terweydes woelda ää
 dant olet / ja heidän asiens sinun mielles jälle
 toimitta suont / me rucoilemma sinua ettäs
 oteläin caictia matcamiehiä pyhäin Engelit
 tes awun cautta suojesit ja wajelisit / ette
 heille sielum / ruumin ja calun puolestä miän wa
 hingota tapahdis / waan caictia tuulista ja
 waroista pelostettaisin / ja siehen paictan / cuit
 he aicoinet owat / ilman estet johdattetaisin / et
 tä he sellä rangas ja terweydes asiens toimi
 taitit / ja sijite jälle ilolla ja hywällä mielellä
 omains rygö palajait / **J**Esuren Christus
 meidän **H**erran cautta / Amen.

Matcamiesten Rucous.

Caid'waldias Jumala / joca caicti halli
 ger / caictitiedä ja caictis paictis olet / ch
 dit rygös caictia awun. **M**e rucoilemma
 sinua / ettäs rauha Engelin meidän / rygön
 lähetäisit / siehen paictan / johonga me aicoin
 olemma / ilolla / rauhallis / terweydellä ja hy
 wällä

wällä onnella / ilman estet / sielun / ruumin
 calun puolest / meitä johd arman ja saattama
 Ulla sailiperkelen eli jongun muun wihollis
 meitä coscan peljätä / estää eli wahingoa
 tehdä / waan että mehywin ja sinun mielees ja
 Ken meidän asiantomitta saissim / ja nijn om
 lem te wenä ja hywällä sanomalla palajaisim
 sinun hywyttäs eackein muiden cansa / jote
 meidän edestäm rucouillet owat / Ehtämän / y
 stämän ja cunnioittaman / Amen,

Purjehtivaisten Rucous.

G HERRA JESU Christe / ihmisten totwo
 waiwaisten turwa ja wapisewaisten koh
 teus / joca paljala sanallas / opetuslastes ru
 couren jälken / tuulen pauhinan alleit / ja sulan
 weden päällä / njneulin wahwas manderes /
 waelsit / tietäwärit tehden ettes ole ainoastans
 tsowan ja maan HERRA / mutta myös tuulen ja
 weden haldia. Me waiwaiset jotea meitä
 tuulen haldun wesille olem andanet / rucouilem
 sinua nöyräst / ole meillen tässä purjehtimisess
 wäkewä haldia / ja kircas tähti / joca meille oso
 tais / cuinga meidän waeldamä pidäis / ja cuinga
 me caicinnaiset ester / tuscat ja waarat wälitä tal
 taisim / ettei meille wahingot / sielun / ruumin eli
 calun puolest tapahduis / etten me allois huc
 kuis / ettei taulis pää ja wai ilma meitä upotais
 eikä meren sywyys nielis / mutta että me sinun
 wariellyses cantrastä merestä ja weden sy
 wyden

ja pääldä sowelian ja hywän sataman ilman
hingot ja hädär pääsifim / ja siellä sijte hy-
illä mielellä sinua kiertäisim / Amen.

Joca tuulen ja weeden hädäs owat,

Ulcivaldias tjancaickinen Jumala / tati
wan ja maan luojia / jonga woimo jocaidzen
aittan vlotun / sinä joca talliot ja paput puut
orwesa halcaiset / ja maan järifemän saatat /
mä myös meren paubinan asetta ja aallot alen-
ataidat / cosea ne ylön määräldä pa-suwat. Si-
ä Herrä olet puhelas totinen ja lujalupauresas
pätevä myös ja armollinen nistälaitaman / jor-
tygös patenerwat / Nijn tulemma me nyt tä-
hädäs sinua nöyräst rucoileman / ettäs sinun
malisen apus meille osotaisit / ja tämän pau-
awaisen meren ja raim ilman asetaisit / etten
me nyt wahingota sais / engä tämä hädäs huc-
ois / mutta että me sinun cunniores ja meidän
shimmäisen hywäri pelastoturi tulisim / njne
uins muinen Noahn / idze tahderandena / we-
enpaisumises wapahdit / Israelin lapset cuit-
illa jalgoilla punaisen meren läpidzen kyy-
ä annoit / ja Jonaxen meren sywydis / Walas-
alan wadzas / warjelit. Nijn sinun woima si-
lla wteläkin on / meitä ja muita auita / sentähe-
nen osota Herrä sinun woimas ja päättä met-
tästä hädäst / njn me sen edest tjancaickisest
sinua kiertäm. Ja hywä Jlä / jos meidän aicam
nyt joutunut on / njn että meidän pitä cuole-
nan ja ruumin puolest hucduman / njn tapah-
ucon sinun tahros. Sinun haldus ja huomes

me annamme meidän ruumin ja ſielun/ ſinä
 ca aikis paicois olet / taidat heille rauhan
 ſalewon anda/ ja wñmeisnä päivänä taas
 diſtä. Mutta me rucollemme ſinua J^HE^Xu^S
 Chriſturen tähden/ ole meille armollinen ja
 annahänen pñnans ja cuolemmas cautta me
 dän ſyndim ja ricorem andert: Walaiſe meitä
 pyhällä Hengellä ja wahwiſta oitian vⁱcon/
 etten me cojan ſinuſta luopuis/ mutta ſinua
 lujaſti rippaiſim / ja nñn wñmein ſinun poicas
 tytönä paradñſis Taiwan Waldacemmas
 lyöttäiſim/ Amen.

Matcaſt tullen Kirjos.

H Caictwaldias ja armollinen Jumala mei
 dän woimam ja wäkem/toiwom ja taitom
 ilman ſiuta en me mitän woi/ engä toimira
 taida. Minä kñtän ſinua ſinun armollifen apus
 ja warjellures edeſt/ cuins minulle aina/ jalq
 aitengin tällä retkellä ja matcalla/ joſta minä
 nyt rauhas tulim/ ofottanut olet. Minun to
 mellan en minä taitanut/ mitän toimitta/ engä
 rauhan/ terweyden eli onnen canſa waelde/ ja
 aigoittun paictantulla/ mutta että minä olen
 rauhas waeldanut / ſen ſinä H^EX^US olet teh
 nyt: ſillä ſinä olet caict ein wñſain/ ſuurin wo
 mas ja paras toimes/ ſinä olet tien ofotta ja
 johdantaia / ſinä minun gin aſian tällä matc
 la/ pyhää Engelites cautta parhain toimie/
 ſinä minua rauhas ja terweydes edes
 tacaperin toit/ ſentähden minä ſinun P. H^E
 ohdon kñrñ nyt ja ijawcaicñ iſeſt/ Amen.

R Vrie	Eleison.	R Vrie	Eleison.
R Christe	Eleison.	R Christe	Eleison.
R vrie	Eleison.	R vrie	Eleison.
HERRA cuule meidän		HERRA cuule meidän	
rucouyem.		rucouyem.	

Herra Jumala taitvallinen Jsa	} Armada meidän päällent
Herra Jumalan Poica mails man wapahataia.	
Herra Jumala pyhä Hengi.	
Ole meille armollinen.	Holho meitä laupias Herra Jumala.
Ole meille armollinen.	Auta meitä laupias Herra Jumala

Caieista synneistä.

Caieista ernyistä.

Caieesta pahasta.

Vertelen petoxista ja juonista.

Pahasta äkillisestä cuolemasta.

Kutrotaudista ja callista ajasta.

Sodista ja tappeluyista.

Capinoista ja riidoista.

Kakehista ja warallisesta ilmasta.

Tuli palosta ja waltian häädystä.

Jiancaieisesta cuolemasta.

Sinun pyhän Syndymises tähden.

Auta meitä laupias Herra Jumala.

Sinun kärkeimises / kiltwoituxes ja weres
wuodatuxen tähden.

Sinun ristis ja cuolemas tähden.

Sinun pyhän ylösnousemises ja tai-
wasen astumises tähden.

Kiusauxen ja cuoleman ajalla.

Wijmeisellä Duomiolla.

Me waiwaiset syndiset rucaillema sinua.

Ettäs pyhä Christillistä Seuracundasym-
bärins mailman hallidaisit ja warjelisit:

Ettäs caieki Kircon Esimiehet / Piispat /
Papit ja sanan palwelijat / terwellises o-
pis ja pyh. eläimäs pidäisit ja warielisit.

Ettäs caieki wäärät opit ja pahennokset.
asetaisit.

Ettäs caieki exynet ja wietellyt palataisit.

Että me perkelen meidän jalcaim ala pol-
kia mahdaisim.

Ettäs yscollisia palweljoita sinun elohos
lähetäisit.

Ettäs Sanalles sinun Henges ja woi-
mas andaisit.

Ettäs caieki murhellista ja heickomielistä
lohdutaisit ja auttaisit.

Muta meitä laupias
Seriä Jumala.

Enne meitä laupias
Seriä Jumala.

Etäs caiceille Cuningoille ja Waldamie-
hille rauhan ja sovinnon andaisit.

Etäs hänen Cuningallisen Maieſtetins/
meidän armollisimman Cuningaam ja
Maanherram/hänen Maieſtetins Cu-
ningallisen puoleison Drotningin/nijn
myös Drott. Christn. ja hänen Cuning-
gallisen Corkendens Waldacunnan
Peri Sörstin / ecco Cuningallisen
huonen/nenwonandaita ja käſtyläisiä
warielise ja autaisit.

Etäs caiceia nistä jorca ruseas ja hädäs
orwat autaisit ja warielise.

Etäs caiceia rasealta waimoia sunaisit
ja autaisit.

Etäs caiceille sairaille terwen den andais.

Etäs caicei köyhät fangit päästäisit.

Etäs caiceia lestiä ja orwolapsia torlaisit
ja autaisit. Esten päälle.

Etäs armahdassit sinuas caicein ihmeä

Etäs meidän wihollisillem/cadehtioillem
ja wainomiehillem heidän syndins an-
deri andaisit ja heitä käändäisit.

Etäs caiceia Mattamiehjä / wedellä ja

malla/sinun Engellittes kautta johda-
taisit ja warjeisit.

Etäs hedelmät maasta ja merestä armol-
lifest andaisit ja caswataisit.

Etäs meitä armollifest cuulisit.

O Jesu Christe Jumalan Poika. Armada meidän
päälle.

O Jumalan Caridza/joca pois otat mailman syhrit.
Holho meitä laupias **H**erra Jumala.

O Jumalan Caridza/joca pois otat mailman syhrit.
Cuule meitä laupias **H**erra Jumala.

O Jumalan Caridza joca pois otat mailman syhrit.
Armada sinuas meidän päälle.

Christe cuule meitä, Christe cuule meitä,

Kyrie

Eleison.

Christe

Eleison.

Kyrie

Eleison!

HERA älä rangaise meitä meidän ansiom
jälken.

Älä myös costa meille meidän wäärän recoin
jälken.

Rucoilcam.

O **HERA** Ca ctiwaldias Jumala / joca
wainwaisten syndisten huoeauxia et ylsön
cadzo / sa murhellisten sydänten halauxia et
hyliä / cuue armollifest meidän rueouxem/
enin me meidän hädäskäm rueoillemma / etä

caicti

caicti cuin perkeleldä ja ihmisildä meitä wa-
 stan owat / sinun armos neuwolla estetyxi ja
 särjetyxi tulisit / että me pelkämät sinun pyhäs
 Seoracunnasas / sinua alati kiittä isin ja
 cunnioittaisim / Sinun Poicas JEsuxen
 Christuxen meidän Herran kautta / Amen.

Litania Toisin.

CActiwaldias Jumala / ja Laupias Isä / me
 kiitäm sinua caictesta Sydämeistäm /
 sinun suurten ja moninaisten hywain tekois /
 hengellisten ja ruumillisten tähden / jorca sinä
 meille sinun köyhille lapsilles armollifest rehy-
 nyt ja osannut olet / erinomaisest / että sinä sul-
 sta armosta ja laupiudesta / sinun ainucaisen
 Poicas kautta olet meitä lunastanut sen meille
 ilmoittanut / ja wahwistanut sinun P. Sanos /
 ja niiden corctiasti cunioitettawaisien Saera-
 mentein kautta: tariten caictille Ihmisille sinun
 armos / syndein andex saamisen / wanhurscauden
 ja sen hancuictisen elämän. Ja rucoilemäs sinua
 kacas Taiwallinen Isä / anna sinun pyhä Hen-
 ges caictiin meidän sydämihim / että me rämät
 sinun armos / ja Christuxen waanhurscauden
 vscolla wastan otam / ja sen kautta hancuictise-
 mahtraisim autuaxi tulla: Suo meille oikis
 oppettaiat / wahwista heitä pyhällä hengellä
 että he wäkewäst toimittawat sinun pyhä
 wicas / saarnawat sans sekä hywällä että sop-

mattomalla ajalla / rangaiswat / nuhtelewat ja
 neuwomat / caicekell' siweydeh' ja opeturella.

Wajele sinun autuaxi tekewäinhen sanas ja
 Evangeliumis caiceia erisewafita ja wäriä opers
 saita wastan / että me sen puhdasna ja turmeles
 matoiña naurtia mahdaisimme / niin myös me
 Dän jälkeen tulewaiser / haman Mailman lop
 pun asti.

Sijte rucoilemā sinua vacas Taiwallinen
 Jsa / caicein sinun palweliais edestā / joidenga
 sinä Hallitxen ja maailmallisen miecan haldun
 ndanut olet: Erinomattain meidän sman Ku
 singamme ja Maanherramme edest jonga si
 rä meille pääxi ja Edestwastajaxi / armollisest
 ndanut ja asettanut olet: Wajele händä ca
 icesta wahingosta ja caiceest pahasta / joca hā
 en cobrans / salaisest ell' julkisest taitais tapahs
 sa. Anna hänelle onni / woitto ja myödrä die
 uinen hänen ja Waldacunnan wihollisia was
 an: Suojele händä sinun woimallisella kä
 elläs / täsä watallises mateas / jonga hān wal
 acunnan turwaxi ja warielluxeri / sen cautte
 wā ja lewollista rauha saattamaan / etens
 ranut on: Auta händä ja coco siä Cuning
 allista fetra / rauhas ja terweydes armollia
 t omalle maalle jällens. Edestpāin rucoi
 luma sinua S:n Cui. lisen Maj: rackan
 wingallisen puolison / Kuodzin waldacun
 n Drotning. niin myös S:n Maj:n sä Drom:
 ristinan / ja hān: Cuningal. Corceudens wal
 uñan Peri Förstin / ja coco sen Cuningalli
 fen

sen huonen edestä / neuwonandaitten ja kästy-
 läisten ylimmäises ja alemmaises wirgas / can-
 tana ja läsnä olewain: Warjele heitä, raacas
 Jsa caiceksa waarasta: Anna ja enää pyhä
 Hengi caiceksin heidän sydämmihins / että he
 Jumalan cunista ensin ja yllözen caiceksia edes-
 aurtta mahdaisit: **H:n Cunn:** **Majin** ja walda-
 cunnan menestyksiä aina edzisit / terwellisillä
 neuwoilla / ja arowokupilla aina tekisit **H:n**
Cunnille Majin ja uscollisen awun. **Sinä** wie-
 res rucolemma sinua walda cunnan jorawden
 edestä / jota ne owat malla eli merellä / Walda
 cunnan sora laiwain / ja caiceksin mitkä taita
 tulla walda cunnan ja hallitusen edeswaikotepi:
 ja wariellu: **Poisesta** / **Herä Jumala** /
 caiceksi onnettomus / waara ja wahingo: Anna
 hyväksi siunaus / caiceksia niissä / jota meidän
 Christillisen Jumalan palvelusen taita
 awollinen olla / meidän rakkale Jsa mie mal-
 le rauhani ja lewori: **Wohmeisella** rucolemma
 sinua laupias Jsa / että stahdoisut meitä armol-
 listest warjella rurotoudista / ja pahasta äkillisä
 stä tuolemasta / näästä ja callistatist / tuli paas-
 losta ja wallian hädästä / eapinasta rädästä ja
 eripuraisuudesta / rakkaisa ja waarallista il-
 masta: Ja laina meille meidän joca päiwäme
 leipän ja ylöspiräntsem: **Syvästi** siuna wuor-
 ten wihjeleminen (työ) maan hedelmä / ja mitkä
 tulawat walda cunnalle ja hallituxelle / **Es-**
pellalle ja alinmaissille menestyxi ja turwaxi
Anna yhteinen yrimiellisyys / uscollisyys ja wa-

kaus toinen toistamme vastaan: Lohduta eai-
 tia murhellisia/ jotka ovat tawois tuskassa ja ki-
 wussa/ fangeydesa ja merenhädässä/ surus ja mur-
 zessa: Niin myös caictia köyhiä leskiä ja orwo-
 apsia/ raskaita wainoia ja lapsen synnyttä-
 wäisiä. Johdata caictia matca miehiä/ jotka
 wat heidän oikiällä retkelläns/ wedellä eli
 aalla/ erinomattain niitä/ jotka tästä senra-
 tunnasta marcusianet ovat / että herauhall ja
 erweydellä/ hywin toimitetuilla asioilla omai-
 stens tygö jälkensä tulffit. Uura meitä O Tai-
 wallinen Isä caictesta hädässä ja warasta/ ja ole
 neidän tykönam/ sillä edzo joutu is Mailman
 oppa on kässä/ ja coica meidän elinaiam edes
 onnuit on / niin pelasta meitäsinun Jumal-
 sen suosioe ja hywan tahtos jälkeen/ tästä wai-
 ralloisesta Mailmasta ja johdata meitä siehen
 taiwallisen hancacitisehen Tunntaan / senpala-
 että me caicti sinua nyt ja hancacitisen aicam
 ijtä/ ylijstä ja cunniojta mahdaisim/ sinun
 woicas Jesuren Christusen meidän **HRK**
 amme cautra/ Amen.

Uura meitä Jumala meidän Wapahtalam.

Ja sinun P Nimes tähden ole meille armollinen
 Rucoilecam.

Herra Jumala taiwallinen Isä/ ioca et
 syndisten ihmisten cuolemata tahdo/ että
 io heitä cadoretta/ mutta että he idzens pa-
 unnaist ja eläist. Me rucoilemma sinua caic-
 tesse

Rucous caictinaisten tarwetten edest.

teft sydammeft/ ettäs meidän syndein rangaistoyet armollisest esäisic/ja anna meille pyhä armojas/ että me meidän elämän parannaissim/ Sinun Poicas Jesuxen Christuxen meidän Herran kautta/Amen.

Wielä nyi Rucous caictinaisten tarwetten edest.

Sinna eläwätä Caictiwaldiasta ja har caictiwaldia Jumalata/ meidän Herran Jesuxen Christuxen Isä/ caictein cappalden laojaja hallidysta / ynä sinun poicas Jesusta Christusta meidän Herran/ ja sitä pyhä Hengen meidän haudan/ armada sinuas meidän päällem/sen sinun poicas Jesuxen Christuxen tähden jonga sinä sinun ihmellisest neuwoitas/tahdoit anda tulla whixi meidän edestäm/ ja asetit hänen meille wälimeheri ja sowittajxi sinun ja meidän wähelläm/että sinun hienunnen ja suurin wihos/maailman syndiä wastan/ ja sinun pyhä armos meidän cohtan sen kautta teittäwäritulis: pyhitä puhdistä/walaise ja ilohuta meitä pyhäillä Hengellä. Cooos/hallidze ja wariele sinun Christicundas/ anna meille armos/ että me sinun totisen ja pyhän Sanas jälken/ pyhä elämäs caictis asiois wahuana waellaissim Wariele myös meidän Esiwaldam/ sinun pyhän Times kirjoxeri ja cunniari ja meille köyhille alammaisille hywäxi/ awuxi/ ilori ja woiellaxeri. Hallidze myös meidän Isän maan/ sen haldiat/ anna heillen armos/ että he oikei

74 Rucous caickinaisten tarwetten edest
ja cohulliseft sinun mieles jälken meitä hallidzi
sit. Laina meillen Zengen rawindo/ sowindo/
rauha ja lewollinen meno. Anna hywät ja on
nelliset newot caikisa asiana ja menoisa Anna
myös meidän taloillemme sunaus/ Anna sie.
lun ja ruumin terweys/ Anna tarpellinen ja
cohtullinen ilma/ Anna wilia sekä maasta että
auresta/ sinun pyhä Nimes katoxet ja cunni
ari/ Sinun ractan Poicas/ 2c.

Anna Herran rauha caikille maacunille.

Onni ja terweys cullekin faädylle.

Rucoileam.

Herra Caickiwaldias Jumala ofota sinun
sanomatoim lampiudes meille/ meidän
tahos rucouxiem ja sydämim huocauxiem cuu
le/ cunime sekä idxiem että caickiem ihmisten
ja lääxim edest sinua rucollema ja sinun my
gös huocame. Anna armollisest caicki meidän
syndim ja rucouxiem andexi/ota myös pois mei
dän pääidäm rangaisxet/ta waiwat cunime
niiden tähden ansainnet olenia/ laina caikille
Christinille misä ikänän wiras he owat sie
un ja ruumin terweys/ onni/rauha/ sowindo
a rawindo/ että cosca he sinulda aurretan ja
caickinaiset tarpet saawat/ niin he sinua sijte
oifest ja murheteroimä hyimielisyydes palwele
wat ja ylistäwät/ Sinun ractan Poicas/ 2c.

Orany

pro { Verbo DEI.
Fidelibus Ministris.
Informatione Juventutis.

Contra Hæreticos & eorum machinatio-

Pro { Remissione Peccatorum, nes,
Gratia DEI.
Gubernatione Spiritus Sancti.
Felici Exitu.

Cont. insidias Diaboli & repentinam mor-
In Corporalibus. tem.

Pro { Sanctitate Corporis:
Agrotis.

Contra Pestem & morbos Epidemicos.

Pro { Visu & amictu.
Commoda aeris temperie.
Volucris piscibus, quadrupedibus.
Segetibus, metallis.

Contra famem & annonæ caritatem.

Pro { Pace & felici Republica:
Rege & Principibus hæreditariis.

Pro { Regni Senatu, Nobilib; Exercitu, omnibus
Statibus.

Contra insidias hostium, eorumq; machi-
nationes.

Ἐρρα ἀλά τῆν duomille sinun palwelicis causa.
Sillā ei sinun edesās löytā yxifān elāwā wanhur
scapt.

Herra Jumala! taivallinen Isä/sinä tiedät etten me niin moninaisissa ja suurissa tuskissa / ihmillisen heikkouden tähden / taida seisowaiset olla / anna meille ruumin ja sielun terweys / että me caickia niistä / cuin meitä synnin tähden waiwawat / sinun pyhän apuscautta woitta taidaisim / Sinun Poika Jesuksen Christ. meidän Herran cautta / Amen.

Rucousten Päättös.

Herra Jesu Christe / Jumalan poika maailman Wapahrais / joca caiken hywyden alcu ja iuri olet / sinua me nöyrästi rucollemma / että caickista näistä pahoisista / cuin me nyt luettelimme / ja myös muista sielun ja ruumin waaroisista / cuin meille taidais wapahra / armollisest / meitä töyhiä palweliotas / päästäisit / ja pelastaisit. Ettäs myös caickinaiset hengelliset ja ruumilliset lahjat / cuin me sinulta anonet olemma / sinun taivaliselta / Isältä meillen saataisit / ja niitä siirte meillen sinun mieles jalken jacaisit / täydytäisit / ja lisäisit / meidän tarpeem ja sinun cunniames. Sinä voit sentehdä / että olet Caickiwaldas Jumala / sinun tulle myös meitä autta / että olet meidän Cuningan. Sinä myös taidat meille Isältä nämät parhaim toimitta / että olet meidän ylimämen papin / joca caicki Isäs salandet tiedät / joldo ei
myös

myös Jsa mitän kiellä. Ole siis aina meidän ty-
könam/auta ja holho meitä/njñ me sinua ynnä
Jsa ja pyhän Hengen cansa/tjrtöm cunnioitam
laetamat/ Amen.

Nämät caieki tapahtucon / Gracias tairwali-
nen/ Jsa meidän rucousem ja sydämellisen pyy-
tämisen jälken / sinullen njancatisexi cunnioxi
ja tjrtoperi: Sillä sinä olet wielä nyt njñ ricas/
wälewä/ hywä/ laupias ja armolinen/ cuins
ikänäs algut ollut olet/ ja pysyt njancatiseen
aiaan. Sentähden olcon sinullen ainuallen tj-
tos ja cunnio caieki lds luondo cappellda/ tai-
was / wules / meres ja maasa/ nyt ja alati/ njan-
caieki sef njancatiseen/ Amen.

Rucous kellon työdes.

Sinä pyhä sinattu Colminaisuus/ Jsa
Jumala/ joca minun waiwaisen ihmi-
sen luonut olet / Poica Jumala/ joca minun
sydäisen lurtassanut olet/ Jumala Pyhä Hen-
gi/ joca minun mahdottoman pyhittänyt olet/
sinun jumalisesf hywydestäs / tällä hetkellä /
minun ja caiekiw ihmisten/ jortca nyt eläwät eli-
cuolersat/ a puun ehticon / ja caieki armollis-
sesf onnellisf hetke andacon / Jesuxen Chri-
stuxen tähden/ Amen.

Siunauren tawat.

EJumaton meitä tairwallinen woima.
Suo.

Suojelcon meitä Hengellinen pyhyys. Kätkö-
 tön meitä iiancaietinen Jumalus. Wirwet-
 tacon meitä cunniallinen yhteyt. Varielcon
 meitä mittamatoin colminaisuus. Eohendaco
 meitä arwamatoin hywoys. Hallitcon mei-
 tä Jsän woima/ elättätön meitä Poian wij-
 faus / walcikon meitä Pyhän Hengen apu.
 O Pyhä Colminaisuus / ole meillen terwoys /
 rauha ja warjelus / caictia wihollisia wastant-
 näkywäsiä ja näkymättömiä / ja tule meille
 sielun jarrumin turwaxi ja awuxi / Niinwen
 Jsän / ja Poian / ja Pyhän Hengen / Amen.

Cunnia olecon Jumalan Jsän / joca meidän
 luonut on / Cunnia olecon Poian / joca meidän
 lunastanut on / Cunnia olecon Pyh. Hengen /
 joca meidän armonis cautta pyhittänyt on /
 Cunnia olecon ylimmäisen ja iacamatottoman
 Colminaisuuden / joca meitä tässä elämäs siu-
 natcon / warielcon / lohduuttacon / ja tämän elä-
 män perässi saattaacon iiancaietisen elämän ja
 täydelliseen iloon / Tairwan Waldaacundaan /
 Niinwen Jsän / ja Poian / ja P. Hengen / Am.

Serra siunatacon meitä ja warielco meitä /
 Her. ylöswalitacon Caswens meidän
 pääsi

päälläm/ia olcon meille Armollinen. Herra
 kääntökön Esivons meidän puolehem/ ja
 andacon meille ijancieckisen rauhan/ Minen
 Isän/ ja Poian/ ja Pyhän Hengen/ Amen.

P. Athanasiuksen Tunnustus.

ADea tahto autuaxi tulla/ niin hänellä pi-
 tä oleman ennen caiecia yhteinen Chris-
 tillinen Bseo'

Joca ei sitä täydelisnä ja puhtana pidä/ se
 tule epäilemät cadotetuxi ijancieckisest.

Niin on tämä se yhteinen Christillinen
 Bseo/ että me yhtä Jumalata Colminaisi-
 des/ ja Colminaisutta yhtendes eumar-
 ram ja eunnioitam.

Ei kultengan Personaie secoittain/ eikä
 Jumalista olemusta eroittain.

Sillä toinen on Isän Persona/ toinen
 Poian/ ja toinen Pyhän Hengen.

Mutta Isällä/ Poialla ja Pyhällä Hengel-
 lä on yksi Jumalus/ yhden ealcainen eunnia/
 ja ynnä ijancieckinen Corteus ja Herraus.

Mingä ealcainen Isä on/ sen ealcainen on
 myös Poica/ ja Pyhä Hengi.

Euomatoin on Isä/ luomatoin on Poica/
 luomatoin on Pyhä Hengi. Mitä

90 P. Athanasiuksen Tunnustos.

Mittamatoim on Isä / mittamatoim on Poika / mittamatoim on Pyhä Hengi.

Ijancaiekinen on Isä / ijancaiekinen on Poika / ijancaiekinen on Pyhä Hengi.

Ja ei cuitengan ole colme ijancaiekiſta mutta yksi ijancaiekinen.

Nijneuin myös ei ole colme luomatoinda / eikö colme mittamatoinda / mutta yksi luomatoim ja yksi mittamatoim.

Nijn myös Caiekiwaldias on Isä Caiekiwaldias on Poika / Caiekiwald. on P. Hengi.

Ja ei cuitengan ole colme Caiekiwaldiaſt / mutta yksi Caiekiwaldias.

Nijn on myös / Isä Jumala / Poika on Jumala / Pyhä Hengi on Jumala.

Ja ei cuitengau ole colme Jumalata / mutta yksi on Jumala.

Nijn myös Isä on HERRA / Poika on HERRA / Pyhä Hengi on HERRA.

Ja ei cuitengan colme HERRA / mutta yksi on HERRA.

Sillä nijneuin Ehriftillinen totuus waatii meitä / cingin Perſonan erinomattain Jumalaksi ja HERRaksi tunnustaman.

Nijn

Niinpä myös yhteinen Kristillinen Jumalan palvelus kieltää meidän kolme Jumalata eli Herraa sanomasta.

Isä ei ole yhdestään tehty / ei luotu / eikä syndynyt.

Poika on ainoast Isästä / ei tehty eikä luotu / mutta syndynyt.

Pyhä Hengi on Isästä ja Poikasta / ei tehty / ei luotu eikä syndynyt / mutta vlos täynnä.

Sentähden nyt on Isä / ei kolme Isä: Yksi Poika ei kolme Poika: Yksi Pyhä Hengi / ei kolme Pyhä Henge.

Ja tässä Colminaisudes ei ole nytkään Persona toistans edelisembi eikä jälkimäisembi / ei nytkään suurembi eikä vähembi toistans.

Mutta kaikki kolme Personat / ovat yhden kaneakikiset ja yhden caltaiset.

Niinpä että yllidzen kaikkiä niincuin sanottu on / Colminaisuus Yhteydes ja Yhteyt Colminaisudes pitä cunioitettaman / se on / että meidän pitä kolme Personat yh. Jumaludes / iac yhtä Jumalata colmes Perso. palveleman.

Joca siis tahto autuaxi tulla / niinpä hänet pitä näin Colminaisudesi ajatteleman.

Mut

Mutta se on myöds tjancaictisen autunteen
 tarpellinen/ että me wahwast uscom/ meidän
 Herran Jesuksen Christuksen lihan ottanen/
 ja ihmiseksi tullen.

Niin on nyt tämä se oikia usco/ että me
 uscom ja tunnustam/ että meidän Herra J.
 Chr. Jumalan Poika/ on Jumala ja ihminen.

Jumala on hän Jhäns olemisest enen caic-
 tia aiccia tjancaictisest syndynyt: Mutta ih-
 minen on hän Aicins olemisest aiallisest syn-
 dynyt.

Täysi Jumala/ täysi ihminen ymärtäwäis-
 sest sielust ja ihmisen lihast pysywäinen oleroa.

Jhäns wertainen Jumaluden puolest/ Jhä
 vähembi ihmisyden puolest.

Ja waicta hän on Jumala ja ihminen/ ei
 uitengan ole caxi/ mutta yksi Kristus.

Yksi hän on/ ei niin että Jumalus on minu-
 ettu lihaksi/ mutta että ihmisyys on otettu
 Jumalaksi.

Yksi tosin/ ei olemissen secoituxella/ mutta
 personain yhteyellä.

Sijlä niincuin ymärtäwäinen sielu ja
 ha on yksi ihminen: Niin Jumala ja ihmi-
 n on yksi Kristus.

Register.

Rucous Jsan Jumalan tygö.	13
Rucous Jumalan Vojan tygö.	14
Christuxen tulemisest.	15
Christuxen syndymisest.	16
Christuxen karsimisest.	16
Christuxen cuolemast.	17
Christuxen ylösnousemisest.	17
Christuxen taitwasen astamisest.	18
Rucous Pyhän Hengen tygö.	19
Pyhän Colminaisuuden tygö.	19
Jumalan armon edestä.	19
Engelitten warjeluxest.	20
Jumalan Sanan ja Seuracunnan edest.	21
Yscolisten opettaitten edest.	22
Saarnamiesten Rucous.	22
Sanan cuulioitten Rucous.	23
Wääriä opettaitta vastaan.	24
Rippi eli synnin tunnustoret.	26
Rucous Ripin jälkeen.	33
Että me yscosa ysywäiset olisim.	34
Rucous ennen saarna.	35
Rucous saarnosta päästynä.	35
Rucouret Jumalan pöydälle mennes.	26
Riitoret ja Rucous Jumal. pöydällä tulda.	37
Yscosta ernwäisten edestä.	39
Heiko yscolisten edestä.	40
Murhellisten ja waiwaloisten edestä.	40
Perkelen kiusausta vastaan.	40
Pyhän Hengen waicotuxen edest.	41
Hywän omantunnon edest.	42
Hywän lopun ja actualisen eron edest.	42

Register.

Hengen haucutures olewaisten edest.	4
Wärmelifestä duomioista.	40
Rauhan edestä.	45
Esiwallan edestä.	46
Esiwallan Rucous	47
Alammaisten Rucous.	48
Alammaisten edestä.	49
Zaloin/ ja siinä asuwaiisten edestä.	49
Puhtan elämän ja hywän Awoiskäskyn edestä.	49
Wanhimbain Rucous.	50
Lasten Rucous.	51
Perhenwanhembain Rucous.	51
Palcollisten Rucous.	51
Zarpellisen ilman edestä	54
Maan hedelmän edestä.	51
Zarpellisen elatuxen edestä.	51
Rucous suuren näljän aican.	51
Meidän ystäwitten edestä.	51
Wainomiesten edestä.	51
Wihollista wastan sodan aican.	51
Sotameneuwaiisten Rucous.	61
Zerwenden edestä.	61
Satrasten edestä.	61
Rascasten watmoin edestä.	61
Rascasten watmoin Rucous.	61
Riitos autualisen lopun edestä.	61
Rutto taudin aicana.	61
Zangenin edestä.	61
Wlattoman Zangin Rucous.	61
Wjallisen Zangin Rucous.	61

Register,

Matcamiesten edessä.	71
Matcamiesten Rucous.	71
Purjehtijain Rucous.	72
Jotka tuulen ja veden hädäs ovat.	73
Matcan tullest Kijtos.	74
Litania.	75
Litania toisin.	79
Wielä Rucous caickinaisit tarpeis	83
Dispositio Oracionis publicz.	85
Rucousten päätös.	86
Rucous Kellon lyödes.	67
Siunauxen tawat.	87
P. Athanassuxen Turinuskos.	89

Ex Ioh. Avenarii
MANUALI:

Christiliset Alamun ja
Ehto rucouret /

Jumalata rucoulla / jocapaitwä
wykosa.

Rucous Ritkoon määnes;

Suikivaldias Jumala / racas tai-
walinen Isä / sinun suuren lauptudes
päälle tahdonmästä nyt meistä huoneees /
ja kumarta pelgomas minuani sinun py-
hän Tremplis puoleen. Herra johdatä minua sinun
wanhurskaudesas / tee oiktari sinun ties minun etee-
ni / ja wte minua sinun kättes askeleille: Sillä siinä
olet minun Jumalan / ja terwydeni Herra: Minun-
la on halu asuwa huonees tygö / ja olen meilelläni ni-
den pyhain joukos / jotta sinua ylistawät ja tunnu-
stawat. Euinga ihanat onat sinun asuinsias Herra
Zebaoth? Minun Sielun ikäwöize ja halaja sinun
esikartanoihis. Tuikat / cumartakam / poluillem lan-
getkam / ja maahan lastecam Herran eteen / joca me-
dän tehnyt on: sillä hän on meidän Jumalam / ja me
hänen elatus Eansans / ja hänen kätens lauma. Yllä-
stakam Herra meidän Jumalataam / ja cumartakam
hänen astinlaintans tykönä: Sillä hän on pyhä.
E Wmā

Minä rucollem HERRA otollisella ajaalla / Jumala
caule minun rucourenti / sinun suuren hywydes ja to-
tudes tähden / Amen.

Aamu sinans Sunnuntaina.

HERRA taivalinen Jsa hancatkinen Jumala /
hyvästi sinattu olkoon sinun Jumalinen Maje-
stetis ja caicwaldiaifudes; Kätetty olkoon sinun
määrämätön hywydes ja laupludes; ylistety olkoo-
n sinun hancatkinen wäsaudes ja totudes / ettäs
olet nän armolisesta suojeellut minua tänä waaralle
sna yönä sinun waimallisella kädellä / ja olet andas-
nut minun lewollisest lewätä sinun säpöis warjon ala-
la. Nän myös isällisesti suojeellut minua sildä pahala-
da wiholliselta / ja caikista hänen petoxistans ja wä-
witypistans. Sentähden kätän minä sinua hywydes
edest / ja ihmehtes tähden / cun sinä ihmisten lasta-
seas teet / ja tahdon ylistä sinua Seuracunnasa. Si-
nun ylistyses pitä aina oleman minun suusant; Mi-
nun Sieluni pitä aina kätänän sinua minun HERRA-
rant / ja caikist mitä ainusa on / pitä ylistämän
sinun pyhä nimees / en minä itänäns tahdo unhoita
sitä suurta hywyttäs / cun sinä minulle tehnyt olet. Nän
anna siis nyt hywin sinulle kelwata se kätösuhri / joca
minun sunstani lähte / jona minä sydämmeni ystere-
taifudest warham aamulla sinun etees kannan.
Minä rucolien myös sinua caikesta sydämmestän /
ettäs armolisesta minua wartelisit tönäpäitän
caikesta warasta ja wahingosta / ruumijn ja sielun
puolesta / ja anna käsky pyhille Engeleilles minusta /
että he wartelewat minua caikisa minun teisoni. Pö-
vitä minua sinun kiltwelläs / ja johdata minua sinun
käskyes asteleille / että minä mahdaisin waelda nube-

tekkomasti sinun palvelukses / niincuin wälkendes
 ja päiwän lapsi / sinulle mielen noustexi. Kariota se
 paha wihollinen / ja caikitämän mailman pahanno-
 ret estä. Hullize minun liban ja woren / etten minä
 heildä hlyzewoitettais / sinua wastoin kaubiafi tekis /
 ja sinua minun synnillani wihotais. Hallize minus
 sinun pohällä Hengelläs / etten minä otaista muuta
 eteent / ojatellis / puhuis / ja tekis; Matta sinua
 stans sitä / cum sinulle hywin kelpa / ja tulis sinun
 Jumalisen Monestetus hlystöyxi ja eunnioxi Cagol
 Minun Jumalan / minä annan minunt sinulle tänä
 päiwänä ruurossin ja sielun puolesta / ja caiken mielen
 woiswani / sisällisest ja yleensäisest / tee sinä minua si-
 nulles eläwäxi / puhäxi / ja keltwoisest hlystxi / jolla
 minä tekisin sinulle yhden orollisen ja taitawan Juma-
 lan palvelusen. Sentähden / O pyhä Jsa caikit-
 waltoas Jumala / anna minunt tulla sinun omoise-
 res; Hallize minun sydämwän / sielun / ja mielen /
 etten minä muuta tiedäis ja ymmärräis / cum sinua
 HERRa cuule minun äänen / warhain minä tullen
 nun tyghös / ja otan siinä warus; Amulla ta-
 don minä sinua ylistä / ja en tahdo myös lafata eyt su-
 asti / Amen.

Uebto sinuans Sunnuntaina.

Hancainen Jumala ja laupios Jsa / minä no-
 stan kätent sinun tyghös / niincuin uehto yhtin / ja
 sanon sinulle sydämmeestäm hlystöyxi / ja eun-
 nian / ettäs olet niin armollisest minua tänä päiwänä
 turjellut. ja caiken minun eläwäisest caikesta wa-
 rasta ja wahingosta pyhäin Engellites waritelxen
 kautta Perkel en wäij tyxiä wakan. Ja ruuosten si-
 nua / ettäs laupialisest caikit minun syndint anderi

ankkaiſit / mitä minä wäärin tehnyt olen / ja niin
humbärins pyritäiſit minua edespäingin tänä tulewa-
na yönä pyhään Engelittes cautta / että he leirins
aſetaiſit minun humberilleni / ja minä niin ſitä parem-
min taidaiſin wälteä ſen pahan wihoiſen paulat / ja
kawalat! juonet. Armahda minun päälleni / ſinun
kõyhän luondocappalees / ja ota minua ſinun lau-
piudes ja hyundes warion ala. Suojele minua ſinun
uloſojetuilla käſillä: Sillä yöllä minä ſinun perääs
ſydämmieſt halaan / ja waluon aina ſinun tygõs mi-
nun Hengeſänt. Minä odotan ſinun hywydes pe-
rån / ja minun Sielun toivo ſinun päälles eläwä
Jumala: Sillä ſinä olet minun turwani ja yſcollin-
nen lunastajan. **Caço H. Erra** ; joco me mafaam-
me eli waluom / niin me olem ſinun / me eläm eli
cuolem / niin ſinä olet meidän Jumalam / joca mei-
dån olet luonut. Sentähden huudan minä ſinun
tygõs / älä anna armos kaukana minuſta olla; suo-
jele minua ſinun kiltwellä; yrhällä pidä minua / että
minä lewollieſt lewäiſin / hywin mafaaiſin / ja heräi-
ſin terwennä. Peitä minua ſinun majafas pahalla
ajalla; kätke minua ſinun kattoſ ala / ja corwota
minua kalltolle / niin en minä ſiſtten mitäkån paha-
pelkä: Sillä jos minä waellaiſin pirttäſ lajos / niin
en minä pelkäiſ mitån pahutta / ettäſ olet canſani /
ſinun wiğas ja ſauwas minun tukewat. Anna Ar-
mos / että cofca minun ruumini mafa / niin Sielu
aina ſinun tygõs walwois / ja ſinä aina oliſit minun
ſydämmieſänt / ja ett ikänäns tuliſi pois minun mie-
leſtänt. **Warjele minua pahoifſta unift / lewotto-
maſia p alwomieſt / ja turhiſta ſurwiſta / roſcaifſta
ajaturiſta / ja caifſta walwaſta. Caço minun Ju-
malan!**

Malan! minä annan sinun armollisen warjesukses ala
minun ruumini ja sielun / minun rakkaut wanhembani
/ weljen / ja sisareni / ja caicci sielulaiseni ja nstävää
ni; kewitä kättes meidän päällem / ja peitä meitä tä
nä yönä sinun hywydelläs; Pyritä meitä jocatohol
da sinun armollas; lahjoitameille sinun laupiudes /
nijn että me hywin warjelluxi tulem ruumin ja sie
lun puolesta / Jesuxen Christ, meidän H E Xram
cauta / Amen.

Naimu sinnaus Maanantaina:

Minä ylistän sinna minun rakas taitwalinen
Jesän / ja tahdon jancalcifesta yjistä sinun po
nimees sinun kytokes pitä aina minun suusani ole
man. Minun sielun kerstakizens sinusa / ettesisälli
fest olet ylöspitänyt minun / sinun suuren armos ja
laupiudes cautta / ja nijn laupialifest minun warjel
lut tänä yönä caikesta pahasta / ruumiin ja sielun
puolesta / wästötin minun paha wiholuisiani: Sillä /
jolllet sinä olisi ollut minun warteluxen ja apun; nijn
monda inkematoinda onnettomutta olisit minua
wahingoittaneet / nijn etten minä olis woinut elös
nosta ynestä terwenä. Sentähden minä kytän si
kua oikein sinun armollisen warteluxes edest / ja huu
dan edespäin sinun tygös caikesta sydämmeestäni / ja
rucoilin / että armoititit waristit minua / caikein
minun omaint cansa Perkeleen kavaludest ja tyran
neidest / synnist / häpiästä / ja wiaasi / ja caikesta paha
sta. Ehdin armollas minun tygöni tällä Naimu het
kellä: Sillä en minä ihman sinuta mitän woi / ja au
ta että minä tämän päiwän Christilliset altaisin / ja
autualliset lopettaisen / caicci minun teloni / sinun Ju
malisen Napestetis Sunniapi / minun / ja lähimmitä

sent hōwāri / ja parhāri. **W**ariele minun Steluni/
 ymārryxi / mielen / cāteki minun ajatuxen / tekoni /
 ja työm / ettei se kauhta Perkele minulle teki mitän
 wahingota. Suojelle minua sātā taudista / joca puo-
 lipäiwāstī turmele, **W**ariele minua caikilda minun
 wihamjehildāni / näkūwāstīdā ja näkūmāttōwāildā /
 ettei he teki minulle jotacuta wahingota pahudel-
 lans, kawaluxillans / myrkkyllä / neituxella / sala eli
 julkisēsi. **O** **H**erra **J**sa **J**umala ia minun elämäni
Herra / wariele minua häwyttōmijā silmijā / ja kō-
 ännā minusta pois cāteki pahat himot; **A**llā saiti mi-
 nun tulla tuhlaiari / ja saastaisēri: **J**a wariele minua
 häpiämāttōwāstā sūdemmestā. **A**uta että minä si-
 nun armos cautta puhkāsisi sen **S**ilmän / joca mi-
 nua pahenda tahto / ja heittäsi sen pois minun sydä-
 meni pahān himon poispanemisella. **O**ta pois minu-
 sta se cum ei sinulle kelpa / ja wiuulle wahingollinen
Du / ia aīa minulle cāteki sūtā / cum sinulle kelpwollinen
 on / ja minulle hyödyllinen / senpälle / että minä mahdai-
 sin päiwellä sinua oiktas uskos. **E**go waca **J**umala /
 minä annan minuni tänäpäiwänä sinun omakes / elä-
 män sinun pyhān tahdos iälken / tee sinä minua yhderi
 kelpwolisēri / **x**hristi / että minun palweluxen olis sinulle
 kelpwollinen ia racas **H**erras **J**esuxes **C**hr. Amen.

Uhro sinunns **M**aanantaina

O **W**älēwā elāwā **J**umala meidān **H**erran **J**e-
 suxen **C**hr. isä / minä kōttān sinua / että armoli-
 festa olet minua warjellut tänäpäiwänä sinun **J**uma-
 lisen warjeluxes cautta / caikesta waarasta ja wa-
 hingosta / ettei waltia ole minua wahingoittanut / et-
 kō wesi upottanut / ja mehān eläimet ei ole rickrepi-
 neet ja haawoittanut minua / etten minnā ole miekän

edes caatunut / eli pahat ihmiset haavoittaneet ettei
 warfaat ole minulda warastaneet / ettei wiholliset ole
 minulle tehneet wahingota; mutta / lyhykäisestii sanot-
 tu / etten minä ole johongun wahingoon ja onnetto-
 muteen ruumin ja sielun puolesta joutunut. Näiden
 caikein edestä / tule minun si-ua ainuata kättä suuren
 laupiukses ja hywykses edesi / joca minua näin laupia-
 lifest wariellut olet caikisa minun teisäni. Minä ru-
 coullen myös edespäingin / että armollifest andert
 andaisit minulle caikki minun syndini / joilla minä o-
 len lyeni warinäkäyttänyt sinun pyhän tahtos wastein;
 Ja armollifest wariele minua / ia caikisa cuin minun
 omant on / tänä tulewana yönä / ie caikena meidän
 elinaicanant / caikesta wahingosta / Perkeleen petok-
 sta / ja muonista / joilla hän tahto meitä yöllä ja päi-
 wällä käsitä. Wariele meitä siitä wahingolifesta
 ruitto taudista / joca pimendes lätku / pahoista nägöi-
 stä / raskasta vnusta / wihollisen Sathanan peljätys-
 restä / ia caikesta pahasta / ruumin ja sielun puole-
 sta: Sillä sinä olet minun woiwallinen warielian / si-
 nä olet suuri minun wäkewyden / minun peltten pa-
 lautta wastan / minun warion sitä puoli päiwär
 palautta wastan / minun warielian combastusta wa-
 stan / ja minun apun langemusta wastä. Sentähden
 o wscollinen Jumala / ole meidän wartiam / ymbärins
 pörritä meitä warielupellast / ettei caiwala Perkele
 meille mitän wahingon tefis: Sillä sinusa ainuasa
 on meidän terweydem / sinun myös ainoan tygös no-
 stan minä silmäni jolda minulle apu tule / minun
 apun tule Herralda / joca taitwan ja maan tehnyt
 on. Ego! nähenin yalwelian silmät cakowat hei-
 dän isändäins käsijn; Cuin piicain silmät cakowat

heidän emändäins käsijn: Niin meidän Silmä
cahowat meidän HERRam Jumalotam siehenasti /
että hän meille armolliseksi tule. Ole meille armolli-
nen / HERRa ole meille armollinen; Sillä me olem
Pöyhät / ja täynnäns ylöncahetta. Ura minun sil-
mäni / etten minä cuolemasa nuokuisi / sinä joca elät
ja hallitjet ijancaikisest / niin ijancaikiseen / Amen.

Aamu sunnais Tustaina:

Kijtetty olcon Jumala / taivaan ja maan luota;
Kijtetty olcon HERRa / joca hyinäns ihmeitä ja
tunnu siemerkiä teke; ja kijtetty olcon hänen cunniali-
nen nimens ijancaikisesta / joca on luonut ja eroitta-
nut päivän ja yön Jumalisen wijsaudens cautta / ja
on niin laittanut / että niincanwan quinma seisso / nö ja
päivä ei lacka / senpälle / että ihmisillä olis lepo yöllä /
ja päivällä iällens ^{siis} ~~siis~~ työnä toimitta. HERRa /
cunga suuret ja moninaiset owat sinun tekos? Sinä
olet ne caikittaitawastit tehnyt / ja maa on täynnäns
sinun hywntäs. Sencaldaisten sinun moninaisten
hywäintekois edest / me kytäm sinua / ennen kuin au-
ringo nousse / ja ruoilem sinun edesäs / cosca walkeus
tule: Sektähden ylistän minä myös sinua nyt / että
tänä yönä olet andanut minun lewolifest maata / ja
terwellä ruumtilla iloifest herätä / ja sangen isällifest
warjellut minua wihollisen pahudesta ja wallasta.
Minä rucoilen sinua / että minun Sieluni sulki-
sinun käsij ja Nuumini hywän tehdos jälken yhä-
lä pitäisit terwenyä / ja niin minua warjelist caikesta
pahasta ja wahingosta. O laupias Jumala / että nyt
sica on nostä ylös synnin onesta / ja caikesta wäär-
destä / ja meidän autudem on nyt lähembänä; Niin
suta sijs meitä / että me poispanem pimeyden työt /
ja

ja päällem pufisim walkeuden aseet / senpäälle / että
 me toimeltsest waellaisim / niincuin päiwällä / ei ylön-
 syömises ja juomises / ei hekumas / eli tottellematto-
 mudes / ei wihas ia wainos / mutta pufisim päällem
 Jesuxen Christuxen oiktas uscos / ia Christilises elä-
 mäs. Herätä siis sinä minua jo: apäiwä warahin:
 Uwa minun koruani ahkerasti cuuleman sinun p. sa-
 naas uscolli ella sydämm. llä / ett minä sen wahwasti
 mutstaisin. Auta myös / että minä mielelläni calli-
 staisin korwani waiwaisen huuton / ia armahdaisit
 heitä wiheliäisydesäng. Ja co:ca minä jällens mi-
 nun tuseasani sinun tygös huud. n; Näin cule myös
 minun nöyrä änen / ia älä ylön:ago minun murhelli-
 sta huokaukseni minua wäiwaisesa hädäsäni. Anna
 minun rucouyeni warhain tulla sinun etees: Callista
 korwas minun huutoni / täptä meitä warhain sinun
 armollos ne:n me kerseattumemettäm sinusta / ja sinu-
 sa iloiset olem coitkena meidän elinaitanati / samat
 sinun poikas Jesuxen Christuxen meidän HERRAN
 kautta / joca sinun ia pyhän heugen causa elä ia halli-
 ke hancoitsest / Amen.

Ehto sinunus Tiistaina.

Erupias Jumala / ia p. isä päiwällä huudan mi-
 nä sinun tygös änelläni / co:ca minä olen abdi-
 stuxes / ia ehtona ajattelen sinun hywytes ia laupai-
 des päälle / cuins minulle osoteanut olet ia erino-
 maises ylistän minä sinua nyt / että: otwan laupai-
 bestas / uunan anjotant / olet minua kallisest wajel-
 lut tänäpäiwänä monesta epäluewisesta wahingosta
 ia warasta / joca kolla oltit minun sattu: tainnet;
 ettet Perkele ole tainnut minua surmata pahen äli-
 lisen cuoleman kautta; etten minä ole saanut jotacu-

ta wahingota pitkäisen tulelda rakehilda / tuulelda /
ja rajoilmalda; ettei se paha wiholinen ole saanut
paha tehdä ruoca eli juoma myrkyllä sekottaisans /
ja monella tuhannella hänen juoneians minua cadot-
tanut, etten minä ole langennut / ja särkenyt: joca u-
ta minun jäsendäni / kätwarttani / eli luutani. Sen-
tähdän sanon minä sinulle cunnian ja kätöyden nyt ja
aina / ja ruocoillen sinua / sinun raskaan potkas catte-
ran pöunan ja cuoleman tähden / ettäs andaisit an-
dery caicci minun wäärät tekoni: joilla minä tänäpäi-
wänä sinua wastoin wäärin tehnyt olen / ja myös ar-
wollipest wartelust minua edespäin tänä tulewena
pönä / minun wiholistani / sitä paha pirua / yön kau-
histausta / ja pelko wastaan / ettei mitään capina eli
peljättäjä teki minulla mitään wahingota. Suojele
minua / caickein nöyden causa / cuin minun ormani
owat / walkean ja weden wahingosta / ja caickeista pa-
hasta sekä runtijn että sielun puolesta; anna minun
lewollisesti lewätä / ihmon suruta ja wirheta / että mi-
nä sydenmeni sinulla pimeisäkin näkisin sinun Ju-
malisen kirkkaudes walon minun yläneni: Sillä
sillä olet se sama walkeus / ja joca pimendet walaiset /
jolla menembärins pyritetyt olemme. Herra ole
minun tyköäni: Sillä sinä olet minua kallioni / mi-
nun lunastajan / ja minun Jumalan / jonga päälle
minä uscallan / minun silpen / minun autudent sar-
wi / ja minun suojeleksen. Siunni tyghös ojennan
minä kätteni yöllä / Herra cuuse minun ruocoyeni pi-
an / riennä sinuas minua auttaman tänä pönä / ettei
minun hengen jännisä nuckuisti / ja minun ruumilleni
wahingota tapahduis. Herätä minua myös oiklan
aicaan / että minä eläisin ja näkisin huowentisen päi-
wän

wän thanaisen walkeuden / sinun armolisen tahtos
jälkeen: Sillä sinä ainua taidat ylhällä pitää minun
elämän / ja täyttää minua caickinaisella hengelisellä
siunaurella / Jesuxen Chr meidän Herrasam / Am.

Namu siunaus Kestiwijetona:

Suikowaldias ja laupias Jumala / että caickt
sinun luondocappalees ilman lackamata kijt-
tawät / cumioittawät / ja ylistäwät sinua / nijncuin
linnut myös sitä tekewät taivaan alla / jotea heidän
iloisella weifullans aamulla warhain thanasti sinua
ylistäwät / heidän / ja meidän caickein ijancaickista
Jumalatom ja luojaam: Nijn minä myös kijtän
sinua nyt caickista sydämmestäni / että olet isällisest
ylhällä pitänyt minua tänä edesmenenä yönä / ja ylitse
caiken minun elinateani / tähän hetkeen asti / sinun
Jumalisen suojeluxes alla / ja olet minun herättänyt
tämän yön pimennydestä / ja andanut minun iloliseft
terwennä ylösnoista. Minä rucollen sinua Jesuxen
Christuxen iloisen ylösnoisemi en tähden cuolleista /
että myös tästedeskin armollist minua warjelisit on-
nettomudesta / caickein niiden cansa / tein minun
omaiseni owat / Ja täytä minua tänä huomen hetkeä
sinun laupidellas / että minä iloiseft wiettäisin coco
tämän päiwän sinun pyhäin käskyes jälkeen / ilman
caiketa cuolewaiseta synnitä. Wuodata armos mi-
nun päälleni / nijncuiu Namu sade / ja hedelmälinen
kasi / joca lewittä igens warhain huomeneltain / ja
liotta caiken maan: Nijn samallatawalla lewitä si-
nun hyöndes minun yligeni / wirwota / ja ilauts
heiko ja kylmä sydämmen / että minä mahdaisin teh-
dä sinun tahtos mielelläni ja iloilla. Hallitse minua
sinun pyhällä hengelläs / että minä palwelisin sinua

caidena elincautenant puhkaalla sydämmellä oikias
 wanhurscaudes ja pyhydes / mincun sinulle hywin
 telpa. Wariele minua HErra tänäpäiwänä / etten
 minä syndiä tekis sinua wastan / eli omatundoni saa-
 stutais lihallisilla himoilla / ja pahoilla haluilla /
 jotea sielua wastaan sotiwat. Wariele myös miun
 kielen pahassa / ja minun huuleni / ettei he petost eli
 waltetta puhuisi : Häpiäliset sanat / ja hullut pu-
 heet / jotea ei Christuksen soti / oleoon kaucana mi-
 nusta. Auta eten minä ketään pahennaifi / panet-
 telisi / häwäsi / eli miun huulillani duumitxis. O jos
 minä taidaisin lukun paña minun suuni eteen / ja pai-
 na sinetin minun huuldeni päälle etten minä niiden
 cautta langeis / ja minun kielen minua wahingoitxis.
 Minä rucailen / anna armos että minä tunnisiin
 oman heikouteni / ja niin tzeni ozennaisin / etten mi-
 nä sinun kowa duumios ja rangaisuxes ala joutuis
 tätä minulle suo leupialiseit / O häncailinen Ju-
 mala / Jesuren Christuksen sinun rackanpoitas mei-
 dän Herran sautra / Amen.

Ehto sinuus Kestiwijona.

G Pyhä Selminaisuus / yhdes Jumalisuuden ole-
 mases / sinä olet miun elämän / minun te wey-
 den ja häncailimen lohdutuxen / minä kätän sinua
 suulla ja sydämmellä ; että olet minua niin armo-
 liseit woyellut tänäpäiwänä ; Minä rucailen sinun
 Jumalissa hywyttäs / että laupialiseit caidi mi-
 nun pahat tekoni pettäsit / elinowaisest ne / jotea mi-
 nä tänäpäiwänä minun kielelläni tehynt olen sinua /
 ja sinun pyhiä kästias wbstaan / keltwottomilla ja
 tuhilla sanoilla / panettelemisella / eli jollaculla
 kulla tavalla ; Ja että myös warjelisit minua tä-
 nä

nä tulewainä yönä / caitesta wahingosta ja warasta:
Sillä finni ainuan minä yscellan / joea olet mi-
nuu HErran ja Jumalan / sinun käsijäs annan minä
ruumijni ja sieluni. Hywästäsiunotcoon sijs minua
nyt Jumalinen Rahesteti? peittäköön minua p. Col-
minaisus; suojelekön minua se ijancatekimen yhtes;
wariellon minua mitta matoin laupius / tuet kon mi-
nun se sanomatoin armo / ilsuuttakön minua määrämä-
töm suloisus / peittäköön minua Jumalan yllimätien
toruus wahwistakön minua se sywä JEs. Ch. tunds/
kätkeköön minua Jumalan sanomatoin hywpyhs;
Jsanjarmo hallitkoon minua pojan wijsans minua
wirwottakoon / sen p. Hengen woima walatscoon
minua! Minun luotan / ehdiwinun auxeni / minun
lunastajan / auta minua / minun lohduuttajan / ole
minun tykönäni. Herra suunatkan minua / ja war-
jellekön minua / Herra waltsiakoon castwons minun
päälleni / ja olkon minulle armollinen: HERRA
kändäköön castwons minun puoleni / ja andakön mi-
nulle rauhan! Tämä warielus ja auythuntamus /
sen ainuan ja ijancatekisen Jumalisyden tygö / olkon
tänähänä ja aina warjelus minun / ja caitein wihol-
listen i waihella / näkywäisten ja näkywättömitten /
ettei he laibats tulla minun tygöni / eljotacuta wa-
hingaota minulle tehdä: Niinuin pilwen pažas cor-
wesa seiso Egyptiläisten / ja Israelin Eanhan wä-
sillä / ettet he tainneet yhteen tulla / sen päälle / ettet
Israelin lapsille jotacuta wahingota olis tainnut ta-
pehtua; Niin myös ole sinä caite waldis Jumala-
tulinen muuri ja erotus minun / ja caitein minun
wihollisteni wälillä / ettei he minua lähesimä wahin-
goiheman. Yhälläpidä minua myös minun wihol-
sella

sellä heikkelläni / costä minun silmään ei enäämbi näje/
eikä minun corwani kuule / ja minun kieli silten ei
puhu: Cosca myös minun kätenti ei enää, aida tarttua/
ja minun jalkani ei enäämbi woi käydä / niin autä mi-
nua silloin corkiasi ylistetty Communiabus / ettet se
paha wihollinen Perfele saa yhtäkan walda minun
hlygeni / Amen.

Namin siunaus Tuorstaia:

Herra Jesu Christe / sinä olet se yncasijainen ja
totinen waltuus / joca yön pimenen / ja cuole-
man warjon pois carkotta / sinun ni:ees tahdon mi-
nä sijtä / sinulle tahdon minä ylistystä wettä / ettäs
olet niin armolifesta minua warjellät tänä yönä / ja
johdattanut minun pimendestä waltetueen / sinä olet
minua warjellut nölistestä kauhistuksesta / Perfele
peljätöystä sijtä myös wahingolifesta ruttotaudi-
sta / cum pimendestä liicku / ja mouesta taudista / cum
minua ollis tainnut cohdella. Sinä olet myös ym-
bäris piirittänyt minun sieluni sinun kulweilläs / ja
warjainut sitä / niincuin nyt paimen laumaans;
Sinä ytkönä on myös caicat / cuin minulla on / si-
nun suuren laupiudes cautta ilman wahingota ollut.
Tämän sinun armolisen warjeluxes / ta cackein Ju-
malisten hywäin teois edest / olcoon sinulle cunnia /
hijos / ja ylistys. Sitnä tahdon puhua sinun woi-
ustas / ja aamulla ylistä sinun hywyttäs: Sillä
nä olet minun paras rukien / jo minun wäkewä
in / ja minun Jumalan / jonga päälle minä yscal-
in / sinä ilautat minun sydämmen / ja caswoni. Mi-
rucollen sinua pyhän syndymises / ja lihan ottaml-
tähden / ettäs annaisit sinun laupiudes tänä päi-
nä minun hlygeni colita / niincuin iloisen Namin
ruscon

ruscon ja sateen. Ylöswalaise minun sokiä luondon/
 ja pi. utetty sydämeu sinun walkeudeilas / että se
 oikia Coimtähti ja totinen walkeus. joca walaise caicki
 ihmiset sijnän tjancaickiseen elämään / ylöswalaisis mi-
 nun sydämeu. Warjele myös minua tänäpäiwänä
 caikesta pahasta / **HERA** ole minulle armollinen.
 Sillä minä odotan sinua / ole warhamin minun käsi-
 warten / ja minun terwendeni murheen aikana.
 Suojele minua tuumän ja sielun puolesta / ettei mi-
 kään pahos minua cohtelis / eikä nykään rangaistus
 minua lähästys. Caicki wahingolliset henget carko-
 ta kaukos minun tyköi / seisjo minun puoleldani pa-
 han juonista wastaan / Jumala ehdi minun auveni
 pahon tekiä wastan: Sillä minun sielun odotta si-
 nun peräs yhde:ä Aamu wartiaista / niin toiseen. **O**
HERA meidän Jumalam / auta meidän kättem työ /
 ja meidän kättem tyo auta sinä Herra / wahwista
 meidän käsiwarten / ja opeta meidän sorwem pitä-
 män sinun kästös / eiten me syndiä tekis tänäpäiwä-
 nä sinua wastaan. Näitä caickia suo meille armollis-
 sest / sinun laupius tähden / Amen.

Uhto sinuus Tuorstaiua:

Riterny olcon Isä Jumala / **IESUXEN** Ehr. cauta
 ta / pyhästä Hengestä / xpi ainua tjancaickinen
 Jumala / joca hänen moninaisen hywydens cautta
 niin armolifest wariellut on minua waiwaista wihe-
 liästä ihmistä tänäpäiwänä / Sathanan tulisista
 nuolista / jotca päiwällä lendäwät; sijnä taudista /
 joca puoliapäiwäst wahingoitta / pahasta äkillifestä
 euolemasta / ja caikesta wahingosta. **HERRA**
 sinun hywydes ulottu niin corkialle / cum
 tainwas on / ja sinun totuses niin lewiälle / cum
 pitwet

pilwet lijkawat. Minä rucoillen sinua armollinen
Jumala / ettäs armosias tahdoisit anderi anda mi-
nulle / caitej cuin minä sinua wastoin tehnyt olen aja-
tuxille sanoilla / ja töillä. Käännä laupiudes minun
puoleni / ja anna minnu lewollisest nuckna / ja lewätä
tänä tullewana yönä / nñhletten minä ifändns sinua
ylönannais ja unhodais / joca olet se hancacäinen
lepo / mutta ppyhsin sinusa yscön cautta / ja rauha-
sa asuisin sinun Jumalisen warielupes olla / ettei se
paha'wihossinen mahdais minulle mitäu wahingotä
tehdä. Herrä sinä olet minun walkeudenj ja terwey-
deni / ketä minä siis pelkän? Sinä olet minun elä-
mäni wäkewys / ketä siis minä wapisen? Minuu sy-
bänment yscalda sinun päälles / että minä olen au-
tettu. Staä olet minun lohduituxen / ia minun wol-
mallinen warielian : Sinun oifia kätēs lohduitta mi-
nua / ia sinun siipeis warion ala pakenen wiinä. Ca-
ho! Minun Jumalan / päiwällä minä huudan sinun
tygös / ia sinä wastaat minua / ia yöllä eu minä myös
waikene / ia sinä cunlet minun rucoyeni. Cosca
minä lasten iheni wuotelle / nñh minä ajatelen sinun
päälles / cosca minä heräjän / nñu minä puhun sinu-
sta: Sillä sinä olet minun gittetan / ia sinun siipeis
warion alla iloutou minä iheni / minun sielun pitä
hänens sinun tygös / sinun oifia kätēs ylhäliä pitä mi-
nun. Oh wä Jumola / anna minulle armos / cosca
minun cuolema hetken lähesty / ia minä iheni mahan
lasten : noli wuotellent yhten hancacäiseen lepoon /
että minä sinun onus cautta / oifias ja wahwas y-
scos mahdaisin pelkämätä ja rohkaast nuckna stehen
hancacäisen elämän. Ennen sitä ylhällä pidä mi-
nua / että minä aina walwoisin / eläisin raittyst / coh-
tudeis

cedella / ja löytäsiin Ehrstikillises walmistoyes: sillä
en minä tiedä / millä heikellä sinämeidän Jumalam
tulewa olet minua täällä cuxeman. Tätä minulle
suo armollisesti Jesuxen Ehryst. sinun rackan poicas
meidän, Herran kautta / Amen.

Nämu sinuus Perjandaina:

Rijtetty olcon Jumala minun luojan / sijtetty
olcon Jumala minun luustajan / sijtetty olcon
Jumala minun paras lohduttajan / jocaanda minulle
terwenden elämän / ja mänessyren. Hän on minun
apua ja warreluxen / ja on suuresta ja corkiasti yliste-
tystä laupiubestans nijn armollisesta warielut minua
tänä edesmäanneenä yönä Sathanan monesta was-
hingosta / ja olet andanut minun terwennä tulla tä-
män päivän walkeuten. Minä rucoilen sinua /
D taiwallinen Jä / sinun rackan poicas Jesuxen Ehr-
weren muodatuxen tähden / etkäs myös armollisesta
otat minua wastan tänäpäiwänä sinun Jumalisen
suojeluxes ala / ja wawelet minua sisäidä ja ulko / et-
tei minulle mitän paha tapahduis: Sillä sinun kä-
sijs annan minä tänäpäiwänä ja joca päiwä minun
köyhän sieluni / wiheliäisen Ruumiini / minun ym-
märxyeni / minun ajatuxeni / järkeni / ja edesotta-
misen / caicci minua sanani / puhenti / ja tekoni / mi-
nun työntä ja aikomisen / minun sijälle ja yltwes käy-
misen / minun käymisen ja seisomisen / ikumisen ja
lepämisen / minun tahtoni ja uentwoni pidändön / mi-
nun anomisen / minun yseoni ja tunnustuxeni / ja
caicci se / cun minä olen ja wotan / sisällisesti ja ylcö-
naisest / minun elämäni lopin / minun wiijmeisee päi-
wäni ja heikent / minun enolekanti ja ylösnousemi-
senti. Tästä ja toimita sinä O Herra Jumala caicci
mi

minun cansant / niincun sinä tahdot ja tiedät caickein
 parhain olewan sinun cunniores / ja minulle sielun
 autudeyi. Ja jos minä heikoudest sinua wastoin syn-
 dia tehnyt olen / niin rucoilen minä sinua / ettet sinä
 minulla senwuori sinun laupiuttas poisota / eli Poi-
 stäänä sinun armos / in tielläis sinun apuas minulla :
 Sillä paigi sinua / ei ole yhtän Jumalata ja aultaja-
 ta / ennen sinua ei ole yhtän Jumalata ollut / ei nyös
 yhtän tule sinun jäikees / sinä olet ensimmäinen / ja
 viimeinen / ja paigi sinua ei ole yhtän Jumalata.
 Sentähden minä sinua ainuata auxeni huudan / on-
 na sinun hywydes roumelli est minun yltzeni hallita.
 Anna minun warhain euulla sinun armos : Sillä si-
 nun päälles minä toiwon / ojenna minun jalkani alk-
 alle tielle / ettet minä waellais Jumalattomain uen-
 wos / engä syndisten teille astelis / eli istuisi kela / cu-
 sa pilkaiat istuwat / mutta saisin halun / uon / rac-
 lauden sinun sandis ja p. käskeyis / ja niisä minuni har-
 joitaisin / tutkikelisin yötä ja päivä / Jesuxen Chri-
 stuxen sinun rackan poikas merdän Herran cautta /
 joca elä ja halliye sinun / ja pyhän hengen cansa / yxi
 totinen Jumala ijanca.ckifesta / Amen.

Ehto sinuus Perjandaina.

Käytetty oleon Herran / joca yxinäns ihmeitä teke /
 Käytetty oleon hänen pyhä Nimens ijancaicki-
 festa / ia caicki maa oleon täynnäns hänen cunniatans.
 Minä kiltän Jumalata joca päivä / ta minun suuni
 pitä ehtoissi händä aina ylistawän : Sillä cosa minä
 huudan händä / niin hän euule minua cosea minä
 rucoilen / niin hän callista korwans puoleni / ja wa-
 rin otta minun änestäni. Herran on minun turwani
 ja wäkeroydeni / yxi apu suurisa tuskasa / cum minun
 pääll

päällent joutunut on. Sentähden kätän ja nistän
minä sinua ihoncalainen Jumola / ettäs näin ijälli-
fest olet warjellut minua tänäpäiwänä caikesta onnet-
tomudesta / ja wahingosta / kuin minulle olis tainut
tarabruwa. Minun sydämmen on iloinen / ja minun
sielun nlistä sinua caikes sinun hywundes ja laupiu-
des edest / minun kielen puhu sinusta ja sinun sanastas / ja
pitä aina sanoman: Jumola olecon corkiasti kätetty /
ja hywäst sinutuu olecon hänen pyhä nimens ijaa-
cecki eika. Minä ruouien sinua / ettäs tahdeisit armo-
stas andeksi anda minulle caikine / jolla minä tänä-
päiwänä olen sinua wastoin syndiä tehnyt / ja suojele
minua tänä tulewanakin ijänä / caiketunnijden cansa /
kun minun omant omat. Ole nyt minun warjeluyen
minun oikalla kädelläni / O HERRA! Wariele minua
caikesta pahasta / wariele minun sieluni ja ole minulle
laupias: Sillä sinun ainuan päällles yscalda minun
sielun. Minä tentwon HERRAN päälle / minä huu-
dan Jumalon sen caikein corkimman tygö / Juma-
lan joca teke lopun minun wiheliäshdent päälle.
Cago / se kuin minun wariele / ei se maka / cago /
se kuin suojele Israelin / ei hän ikänäns torku Hän
yhälläpitä minun kähmiseni oikalle polgulle / etten
minä combastu / ja minun astelent ei liwisi: Sillä
hänen sanans on walkeus minun teilläni. Sentäh-
den en minä pelkä / cose minä leiwätä panen / mutta
suloufesti makaan / ja en pelkä äkillistä peliästä / eli
nijden Jumalattomitten päälle carkausta / jos se ta-
pahduis. O HERRA Jumala ylönä / sinun caswos
walkeus minun päälleni / että minä wahdatsin lewä-
tä panna / sojällens rauhasa maata: Sillä sinä HERRA
autat minua. Sinun nimes minä nyt
leiwätä

leivätä panen / ja annan filiaatani maata; Sinä
Herra Jumala annat minun jälleens iloita ylöshe-
rätä / sinun Jumalisen Mahestetis ylistöyxi ja cun-
niari / Jesuxen Christuren sinun rackan pöicas mei-
dän Herram cautta joca elä ja hallige sinun canfas /
sen P. Hengen yhteydes / Amen.

Namu sinuus Lauantaina:

Sinä totinen enolematoin Jumala / meidän
Herran Jesuxen Christ. Isä sinun ingös minä
ylösnoetan minun mieleni caikella kytollisudella: Si-
nun wanhurscauttas en minä tahdo salata minä tah-
don puhua sinun totudestas ja laupudestas / ja en
waikene sen suire nseuracunnan edes / engä unhoda
sitä suurta hyöyhtä / cuins minulle tehnyt olet: sillä
kijttä Herra / se on callis asti / ja ylistöstä weisata
sinun nimelles sinä caikkein korkein / aamulla julkista
sinun armoas / ja ehtona sinun totuuttas. Sentäh-
den minun sielun nyt ylistä sinua / ettäs olet ylääsen
laupudes cautta nijn armollisest minua warjellut tä-
nä yönä. Kijtetty ole sinä Herra Jumala Zebaoth /
joca osotat iges laupiari caikille nylle / jotca sinun
perääs kysiwät ja racastawat sinun aututtas. Kij-
tetty oleon sinun suuri Nimes caikisa makunnisa / jo-
ca on meidän opuri ja warjeluxem / hywästusinat-
tu oleon caikci sinun tekos / cuiu sinä teet ihmisten lap-
sille. Minä rucoilen / ettäs myös warjelisit minua
tänäpäiwänä / ettei se paha wihoilinen Sathan tekis
minulle jotacuta wahingoa / eli nijden Jumalatto-
mitten käsi ryhtyis minun. Herra Jumala minun
lunastajan / warahin minä egin rrua / warhain mi-
nä sinua aurenti hundem / anta että minä ahkerasti mi-
nun wit can työn toimittaisin / ja sen teittäin uscoly-
sta /

sta / cuin minun käsketty on / sinun cunniokes / ja mi-
 nun lähimmäiseni parhapi / etten minä wäärin käy-
 täisi tätä päivän walkeutta syntisä / engä wihotais
 sinua teilläni ja tegoillani / en myös ylke käwis
 minun pyhä Casseni liitto. Anna armos / että minä
 camahdaisin teeni niistä cundesta cappalesta / joita
 sinä wihat / ja siitä setze määnestä / jota sinä kauhistut /
 nimittain / ylpeistä silmistä / wääristä tielistä / käpsistä
 jotka wiatoinda werta muodattawat / siittä sydäm-
 mestä / joka wielas on / niistä jalwoista / jotka uopsat
 owat paha tekemään / wäärästä todistuksesta / joka ei
 häpe walhetta puhua / ja siittä / joka riidan weljesten
 wälille saatta. Näistä ja muista sen caldaisista wigois-
 ta / warietele minua Jumala / ja anna / että caice mi-
 nun työnti mahdais sinulle kelwata / sinun rockaasa
 pojatas Jesuxes Christuxes / meidän Herrasam / jo-
 ca elä ja hallitse sinun cansas / p. Hengen yhteydes
 ijancaichesta niin ijancaicisen / Amen.

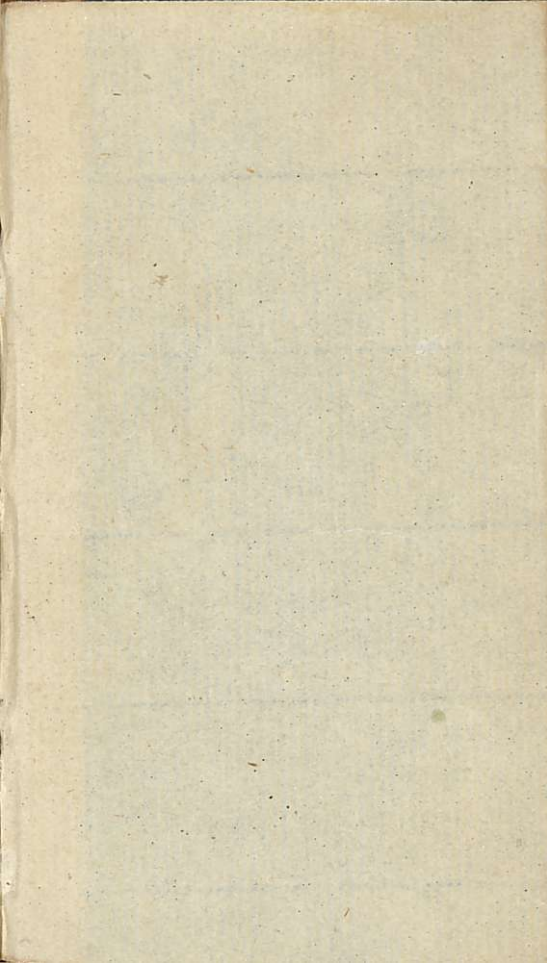
Ehto sinuus Lauantaina:

Kuittos ol on sinulle ylimäselle ja euolemattomalle
 Jumalalle! Kuittos olcon sinun hywydelles / ar-
 molles / ja loupiudelles; kuittos olcon sinun ijan-
 caicelle wiisaudelles ja totudelles / joka olet minun
 warjellut tänäpäiwänä kaikesta wahingosta ja paha-
 sta. Minä rucoilen sinua / että myös armollise-
 sta täytäisit sinun alietun hywydes / ja annaisit mi-
 nun rauhalisesti lewätä tänä tulewana yönä / sinun
 caicein korkeimman suojeluxes alla / ja peittäisit mi-
 nua sinun siwilläs. Anna minun pakon olla sinun
 käsiwärtes warjon alla / wartele minua minun Ju-
 malan / niinkuin silmän terää / suojele minua siypeis
 warjon ala. Herras sinä olet minun perindön / mi-
 nun

Minun tervenydeni on coconans sinun kädessä / outa
minua sinun hywydes tähden / ettet pelko ja wapi-
stus minun päälleni tulis / ja yön kauhistus minun
päälleni tangeis. Ole minulle armollinen: Sillä
sinun osalta minun sielun / i sinun sielun peris warion ala
patenen minä Hädäsänti minä egin Herra / minun
täteni on yöllä ojettu / ja ei laeta: Sillä minun sielun-
lani ei ole muutoin yhiän lohdutusta / eikä tiedä minä
työs musta yhdestäkään auttajasi tarwasta / eli maan-
päällä / paitsi sinua annuata Cosca minä puoli ystä-
heräjän / n:n minä ajattelen sinun nimes päälle / että
se minä suloinen on / ja myös sinun hywydes ja yscollit-
sudes päälle / eunis minulle osittanut olet / ja sihtän
sinua sinun wanhurscaudes oikeuden edest. Cosca
minä olen murheellinen / n:n minä ajattelen Jumala-
lan päälle / cosca minun sodamiehen on ahdistuses /
n:n minä ouhun lunastajasteni: Sillä hän johdatta
minun Sielun cadocuresta / ja wapahta minua euo-
leman pöuloista. Herra Jumala sinun lunastajan /
mitä huihan wotä ja päwä sinun työs / ja rucoilen /
ettäsi anderi andosi minulle caatä minun pahat tekoi-
ni / joilla minä tän-pöwänä / ja coco Wykona sinua
wastaa syndtä tednyt olen. O Herra pelasta mi-
nun Sielun sinu laupudes tähden / sinä olet armollit-
nen ja wanhurscaas / ja meidän Jumalain on laupias /
hän wariele ne yrkertaiset Cosca minä maasa ma-
kasin / n:n hän autti minua ylös: Sentähden tah-
don minä olla iloinen / sihtä / ja yllistä sinua minun
wuotellani. N:n minä siis sinun halduus annan
sielun ja Ruumini / sinä waka Jumala olet minun
luastanut Jesuxen Christuren meidän Herra
sam cautta / Amen.

~~Rv. Kiekkolähte~~
Rv. Virsikirjat 1.

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 6267

WF 1614/12

KPL 1.

